

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ
АСТАНА ҚАЛАСЫНЫҢ БІЛІМ БАСҚАРМАСЫ
ӘДІСТЕМЕЛІК ОРТАЛЫҒЫ**

**III бөлімде «Қазақстандағы қазіргі мектепке дейінгі білім: тәжірибесі,
жағдайы және даму перспективалары» атты республикалық ғылыми-
практикалық конференция материалдарының жинағы**

**Collection of materials of the republican scientific and practical conference
"Modern preschool education in Kazakhstan: experience, situation and
development prospects" in III parts**

**Сборник материалов
республиканской научно-практической конференции
«Современное дошкольное образование в Казахстане: опыт, состояние и
перспективы развития» в III частях**

Астана, 2024 ж.

УДК 373.2 (574)
ББК 74.10 (5Қаз)
Қ18

Қазақстандағы қазіргі мектепке дейінгі білім беру: тәжірибесі, жағдайы және даму перспективалары атты республикалық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы. – III бөлімде. – Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК, 2024 ж.

III бөлім

ISBN 978-601-08-3968-7

Жинақ «Қазақстандағы қазіргі мектепке дейінгі білім беру: тәжірибесі, жағдайы және даму перспективалары» республикалық ғылыми-практикалық конференция материалдарын қамтиды. Жинаққа енген білім аясындағы зерттеу жұмыстар, баяндамалар мен мақалалар педагогтерге, әдіскерлерге, әлеуметтік қызметкерлерге, зерттеушілерге, студенттерге, мектеп жасына дейінгі балалардың ата-аналарына арналған.

Редакция алқасы

С. Дауешова, төрайымы, Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК басшысы

Мүшелері

1. Ракижанова Айгуль Жакановна, Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК, Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту бөлімінің басшысы, ұялы тел.: +77750000365
2. Көшен Құндыз Слетақызы, Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК, Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту бөлімінің әдіскері, ұялы тел.: +77058114867
3. Смайыл Сандуғаш Серікболқызы, Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК, Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту бөлімінің әдіскері, ұялы тел.: +77711534743
4. Әзімбай Бибігүл Кәрімбердіқызы, Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК, Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту бөлімінің әдіскері, ұялы тел.: +77011342985
5. Шаяхметова Анар Ермухановна, Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК, Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту бөлімінің әдіскері, ұялы тел.: +77074189100

Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК оқу-әдістемелік кеңесінің шешімімен бекітілді және басылымға ұсынылды. Хаттама 22.01.2024 ж. №4/4
Конференция ұйымдастырушылары мен редакция алқасы мақаладағы көзқарастар мен фактілердің нақтылығы үшін, авторлардың жіберген стилистикалық және грамматикалық қателеріне жауап бермейді.

ISBN 978-601-08-3968-7

Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК. 2024 ж.

**III бөлімде «Қазақстандағы қазіргі мектепке дейінгі білім: тәжірибесі,
жағдайы және даму перспективалары» атты республикалық ғылыми-
практикалық конференция материалдар жинағы**

III бөлім

**Collection of materials of the republican scientific and practical conference
"Modern preschool education in Kazakhstan: experience, situation and
development prospects" in III parts**

Part III

**Сборник материалов
республиканской научно-практической конференции
«Современное дошкольное образование в Казахстане: опыт, состояние и
перспективы развития» в III частях**

III часть

Балабақшада балаларды ойын әдісі арқылы тәрбиелеу

*Рамазанова Д.М., тәрбиеші,
№ 47 «Ақ желкен» балабақшасы
Астана қаласы*

Андатпа: Мақалада үш ойын түрі: педагог жетекшілігімен ойналатын ойын, құрылымдалған ойын, еркін ойын негізгі басшылыққа алынған. Педагог жетекшілігімен ойналатын ойын әрекеті балаға бағыт-бағдар бере отырып, белгілі нәтижеге жеткізетіні айқындалған. Құрылымдалған ойын – ұйымдастырылған оқу қызметінде өтілген тақырыпты есте сақтау үшін қолдануға тиімді екені көрсетілген. Еркін ойынның тиімді тұсы балалардың бойындағы ерекшеліктерді бақылауға көмектесетіні айтылған. Бұл ойын түрлері арқылы баланың сөздік қорын молайтуға, қызығушылығын, белсенділігін арттыруға, сапалы білім беруге болатыны дәлелденген.

Аннотация: В статье рассматриваются три типа игры: игра под руководством педагога, структурированная игра и свободная игра. Определено, что деятельность игры, проводимой под руководством педагога, приводит к определенному результату, направляя ребенка. Было показано, что структурированная игра эффективна для запоминания материала, охватываемого структурированными учебными мероприятиями. Говорят, что полезная сторона свободной игры заключается в том, что она помогает контролировать особенности детей. Доказано, что с помощью этих видов игр можно расширить словарный запас ребенка, повысить интерес, активность, дать качественное образование.

Түйінді сөздер: педагог жетекшілігімен ойналатын ойын; құрылымдалған ойын; еркін ойын.

Ключевые слова: игра под руководством педагога; структурированная игра; свободная игра.

Ойын – балалардың негізгі іс-әрекетінің бір түрі. Ойын арқылы бала өмірден көптеген мәліметтер алады, өзінің психологиялық ерекшеліктерін қалыптастырады, яғни ойын арқылы бала білім алады. Бала зейіні қажет ететін, әдейілеп ұйымдастырылған ойындар оның ақлын, дүниетанымын кеңейтеді, мінез-кұлқын, ерік- жігерін қалыптастырады. Аса ірі психологтардың айтуы бойынша, бала ойын үстінде қандай болса, өскенде еңбекте де сондай болады дейді. Ойын – адамның өміртанымының алғашқы қадамы. Қазақ халқының ұлы ақыны А.Құнанбаев: «Ойын ойнап, эн салмай, өсер бала бола ма?» - деп айтқандай, бала өмірінде ойын ерекше орын алады. Ойын арқылы бала үйренеді, қызығушылық танытады. Ғалымдардың пікірі бойынша Л. Выготский оқу процесінің ерекшелігін – оның сабақтастығы мен үздіксіздігін сақтай отырып, ойын арқылы оқытуды ұйымдастыру қажеттілігіне назар аударса, А.Байтұрсынов мектепке дейінгі тәрбиенің өзіндік ерекшелігі мен жүргізілу тәсілін сөз еткен: «Баланың ойыны қайсы, «жұмысы» қайсы, айыруға болмайды. Ойыны да - ойын, жұмысы да - ойын, бәрін ойын үстінде, ойын үшін істейді десе. Н. Құлжанова баланың санасын оятып, қиялын өсірудегі ойыншықтардың тәрбиелік рөліне

ерекше мән берген. «Ойын баланың қиялын өсіреді. Ойнай білу дегеніміз – ойлай білуге үйрету» және «Балаға керегі – ойын». Ең мағыналы, пайдалы мектебі, бар қызығы ойын. Ойында бала көрген білгендеріне еліктейді, үйренгендерін нығайтып бекітеді деген екен. Үш ғалымның пікірін тұжырымдай келе баланы ойын арқылы дамытуға бағыт бергенін байқадым. Бала ойын арқылы дамиды, сөздік қоры молаяды, қызығушылығы артады, белсенділігі оянады, достарымен жақсы қарым-қатынаста бола біледі, сапалы білім алуға болатынын білдім. Үш ойын түрін ала отырып, өз мақсатымда көптеген мәселелерге қол жеткіздім. Ол ойын түрлері педагог жетекшілігімен ойналатын ойын, құрылымдалған ойын, еркін ойын. Ойындардан байқағаным баланың дамуына зор ықпалын тегізеді деген ойдамын. Педагог жетекшілігімен ойналатын ойын әрекеті балаға бағыт-бағдар бере отырып нәтижеге жететініне көз жеткіздім. Ойын барысын дұрыс қолданып, жеткізу үшін балаларды 4 топқа бөлдім. «Жыл мезгілдері» деген ойынды алдым. Бұл ойында балалар топтасып қызығушылықпен ойнады. Ойын ойнаған кезде балалар топқа бөліне отыра 4 жыл мезгіліне сәйкес келетін суреттерді тауып қойып шығу қажет еді. Балалар қызығушылық танытып, ептіліктерін көрсетіп, белсенділік танытқанын байқадым. Тобымдағы көшбасшы балаларды 4 топқа бөліп тастағаным жақсы болды. Ойын барысында ойынға қызығушылық таныта қоймайтын Ақнұр есімді тұйық қызым өте белсенді болып ойнады. Балалар қызығушылық танытып, ептіліктерін көрсетіп, белсенділік танытқанын байқадым. Тәжірибемде жүргізілген жұмыстардың жемісін көрдім. Ойын барысында ойынға қызығушылық таныта қоймайтын Ақнұр есімді тұйық қызым өте белсенді болып ойнады. Ақнұр топ арасында өзінің тапқырлығын көрсетіп ашыла бастады. Ойын барысында өзінің достарымен жақсы қатынасқа түсіп, өзін еркін ұстады. Айсана және Асылым есімді көшбасшы қыздарым ойнаған кезде кімнің қателесіп жатқанын көріп, қатарластарына өз көмектерін беруді аямады. «Жыл мезгілдері» деген ойында балалардың қызығушылықтары артып, өздеріне деген сенімділік, күш жігер, ынта пайда болғанын байқадым. Бұл көрініс мені қатты қуантты. Ақнұрмен алдағы уақытта жұмыс барысында осы аталған үш ойын түрімен баланы әрі қарай дамытатыныма сенімдімін.

Құрылымдалған ойын – ұйымдастырылған оқу қызметінде құрылымдалған ойын ойнаған кезде өтілген тақырыпты есте сақтау үшін жиі-жиі қолдануға болатынын көрдім. Бұл ойын арқылы баланың оқу қызметіне деген қызығушылығын арттырып, көңіл – күйлерін көтереді. Құрылымдалған ойын ойнау барысында, өз тәжірибемде қажетті, керекті көрнекіліктерді қамтамасыз етуді назарға алдым. Сол себепті балалармен «Кім тез құрастырады?» үстел үсті ойынын жоспарладым. Бұл ойында балалардың қаншалықты әр түрлі суреттерді құрастыра алатынын бақыладым. Бұл ойын әрекетін ойнауда төрт топқа бөлгенім оң шешімін тапты. Топтарды алмастыру арқылы қатарластарының қаншалықты дұрыс бұрыс орындағандарын көріп, сезінді. Себебі тобымызда шапшаң, тез жинап алған балалар болды. Олар өздерінің епті, алғыр екендерін көрсетсе, тұйық балаларымыз ойын әрекетіне толық қатыса алмады. Осындай қателіктерімді болдырмас үшін әр оқу қызметін ұйымдастырған кезде әр баланы жеке ойнатамын деп шештім. Алдағы уақытта балалар мен әлеуметтік,

физиологиялық, эмоционалдық, танымдық қабілетін дамытатын ойындарды көбірек қолданамын деп жоспарға алдым.

Еркін ойын – балалардың өз таңдауларымен, қалауларымен еркін ойнайтын ойын түрінің бірі. Балалар өздері қалап, таңдап немен ойнағылары келсе, сонымен ойнайды. Бұл ойын түрін күннің екінші жартысында немесе серуенде, дене шынықтыру залында, топта ойнайды. Ойнаған кезде балаларды сырттай бақылап, қарап отырдым. Ойын арқылы қарым-қатынас дағдысы қалыптасатынын байқауға болатынын түсіндім. Бұл еркін ойынның тиімді тұсы балалардың бойындағы ерекшеліктерді бақылауыма көмектесті. Еркін ойын ойнағанда балалар ашылады, бір-біріне құрметпен қарайды, достарын ренжітпеуге тырысады, сыйластықтарын көрсетеді. Бұл ойын әрекетінен сезінгенім тұйық, баяу балалар ойынға белсене қатысып кететіндерін байқадым. Бұл ойын түрі балаларды ізденіп талпынуға, өзін еркін ұстай білуге, тапқырлық әрекеттерінің жетілуіне зор ықпалы бар екенін түсіндім. Алдағы жұмыс барысымда осы үш ойын түрін қолдана отырып, өз тәжірибемде төменде жазылғандарды ескеріп, үлкен нәтижеге қол жеткізетініме сеніммен айта аламын. Педагог жетекшілігімен ойналатын ойынды ойнағанда қажетті көрнекіліктерді қамтамасыз етіп, баланың ойын шартын толық, жітік түсіне білуіне қол жеткіземін. Құрылымдалған ойын ұйымдастырған кезде жас ерекшелігіне байланысты дағдылардың қалыптасуына бағытталуы керек. Еркін ойынды ойнағанда баланың іс-әрекетін жанама бақылаймын. Қажетті құралдардың, ойыншықтардың жеткілікті болуын қадағалаймын.

Осы үш ойын түрлерін қолдана отырып бағдарламаның түйінді идеясы бала үні, танымдық оқиға, өмірлік маңызды дағдылар, ойын арқылы дамыту, дамытушы ортаның қажет, тиімді екеніне көз жеткіздім.

Әдебиеттер тізімі

1. «Бала тәрбиесі» журналы, 11-2007 жыл
2. Құлжанова Н.С. «Мектепке дейінгі тәрбие» 1924 жыл
3. «Отбасы және балабақша» журналы, 1-2009 жыл

Мектеп жасына дейінгі балаларды қоршаған ортамен таныстыруда ӨЕШТ (ТРИЗ) технологиясын қолдану

Рысжанова Б.Н., Рогальская Е.А.

Қарағанды қаласы «Балбөбек» бөбекжайы КМҚК

Аңдатпа: Мақалада баланың танымдық белсенділігін, дербестігін және шығармашылығын дамытатын қолжетімді әдіс-тәсілдер көрсетілген. Әр бала туғанда данышпан, тіпті дарынды болып туады, алайда оның аз күш жұмсай отырып, барынша көп нәтиже алуы үшін заманауи өмірде бағдарлай білуге үйрету керек.

Түйінді сөздер: тиімді технология, миға шабуыл, танымдық іс-әрекет, өзін-өзі жетілдіру.

Қазіргі таңда мектеп жасына дейінгі тәрбие мен оқытудың мәні екі фактормен анықталады. Біріншіден балабақшаға қатысып жүрген балалар білім беру салаларының барлық деңгейлері бойынша білімді табысты меңгеріп, өмірде жетістікке жетеді. Екіншіден, мектеп жасына дейінгі кезең баланың дамуындағы қарқынды кезең болып табылады. Бұл кезеңде жеке тұлғаның психикалық, физикалық, ақыл-ой қабілеті, рухани-мәдени ұлттық құндылық негізінде баланың өмірлік дағдылары қалыптасады.

Мектеп жасына дейінгі шақ – баланың қоршаған ортаны танып-білу, бастапқы әлеуметтендіру кезеңі. Бұл кезеңнің ерекшелігі баланың қабылдауға бейімділігі мен үйренуге қабілеттілігі болып табылады. Баланың оқу материалын өз бетімен қайталауына, өзінің нұсқаларын қолдана алуына қажетті практикалық іс-әрекет пен ойлау операциялары қолданылатын баланың танымдық белсенділігін, дербестігін және шығармашылығын дамытатын ұйымдастырылған оқу қызметтері қажет. Қазіргі таңда баланың шығармашылық қабілетін дамытуға бағытталған көптеген инновациялық технологиялар бар. Осы бағыттағы тиімді технологияның бірі ӨЕШТ (ТРИЗ) (өнертапқыш есептерді шешу теориясы) технологиясы болып табылады.

(ТРИЗ)ӨЕШТ-ның басты мақсаты – баланың жүйелі ойлауын дамыту, қоршаған ортаның қарама-қайшылығы мен бірлігін түсінуге көмектесетін шығармашылық жеке тұлғаны тәрбиелеу. Ал ӨЕШТ-ның педагогтарға беретін пайдасы балаларға жүйелі түрде қоршаған орта туралы әр алуан, қолжетімді білім береді, кез келген оқу қызметінде баланың ойлауы мен белсенді жұмыс істеуіне, зор ықыласпен оқуына көмектесетін әдіс-тәсілдер кіргізе алады.

Қоршаған ортамен таныстыру ұйымдастырылған оқу қызметі дербестікті қажет ететін оқыту пәні, сондықтан ӨЕШТ (ТРИЗ) технологиясын қолданудың зор мүмкіндігі бар. Оқу қызметінде тәрбиешіге «көмектесетін» сабақтың кейіпкері арнайы Ойыншықты қолданамыз. Ойыншықтың атынан түйінді мәселелер беріліп, сабақ тақырыбы бойынша үйрету диалогы жүргізіледі. Ойыншық өз пікірін белсенді түрде айтып, сұрақ қояды, түсініксіз болса анықтайды, кейде тіпті қателесіп, шатасып қалады. Бала Ойыншыққа көмектесе отырып, қарым-қатынас жасайды, оның белсенділігі мен қызығушылығы көтеріледі. Мұндай «Ойыншық» ерекше болуы керек. Қорытындылай келе балалар Ойыншықпен келесі оқу қызметіне дейін қоштасады. Сонымен қатар оқу қызметі барысында қарама-қайшылық ойынын қолданамын, яғни балада қарама-қайшылықты табуды және оны шешуді ұсынамыз. Мысалы, «Көп-аз», «Ақ-қара», «Жақсы-жаман» ойындарын қолдана отырып бізді қоршаған ортадағы заттардың оң және теріс жақтарын айыра алуын үйретеміз. [1, 112б]

Қоршаған ортамен таныстыру оқу қызметінде көп қолданылатын (ТРИЗ)ӨЕШТ технологиясының әдісінің бірі – миға шабуыл, яғни бала санасынан ойлардың, пікірлердің еркін шығуы. Мұнда кез келген пікір, тіпті әзіл, қисынсыз ойлар да қабылданады. Бұл жерде баланың қиялы дамып, шығармашылық қызметке деген қызығушылығы пайда болады, өз ойын айта отырып, басқалардың пікірлерін аяғына дейін тыңдап, басқаның пікіріне құрметпен қарауды үйретеді. Сондықтан миға шабуыл әдісін күнделікті

қолданамын, мысалы, тоқаш тәтті болу үшін оған не қосуға болады? Өтеш пен күннің арасындағы ортақ нәрсе не? Егер сені сыртыңнан жауып кетсе, бөлмеден қалай шығуға болады? және т.б. [3, 76]

Мектеп жасына дейінгі ересек балалар қоршаған орта туралы ұғымдары болғандықтан олардың білімін қалыптастырмай, қоршаған орта туралы ұғымдарын жүйелейміз, дербес танымдық іс-әрекетте оларды дұрыс, еркін қолдану іскерлігін дамытамыз. Қорыта келе, ӨЕШТ (ТРИЗ) технологиясын қоршаған ортамен таныстыру оқу қызметінде жүйелі түрде қолдану баланың білімді, іскерлікті, дағдыларды игеруіне көмегін тигізеді. Ал тәрбиешіден тұрақты ғылыми және әдістемелік ізденіс мен өзін өзі жетілдіруді талап етеді.

Әдебиеттер

1. Гин С.И. Занятия по ТРИЗ в детском саду: пособие для педагогов дошкольных организаций: 3-е изд. – Минск: ИВЦ Минфина, 2007.
2. Использование элементов ТРИЗ в работе с дошкольниками: методические рекомендации / сост. Линькова Н.Н. – Караганда, 2013
3. «Ребенок в детском саду» №8, 2015г.

Мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен оқытуда инновациялық әдіс-тәсілдерді қолдану

Сарсекеева Т.Т., Касымова Ж.Е.

Қарағанды қаласы «Балбөбек» бөбекжайы КМҚК

Аңдатпа. Мақалада балаларды физикалық мәдениетке тарту және балалармен сауықтыру жұмысын жүргізудегі инновациялық дамытушы формаларды қолдану қарастырылған. Бірғақтық қимыл мен әуен арқылы баланың жеке қасиеттерін дамыту мен шығармашылық қабілеттерді қалыптастыру көзделген.

Түйінді сөздер: заманауи денсаулық сақтау технологиясы, салауатты өмір салу, бірғақтық композиция, ритмопластика.

Баланың жеке басының дамуына, физикалық, психикалық дамуына қазіргі қоғамда көптеген талаптар қойылуда. Қазіргі кезеңде ұлтымыздың денсаулығын сақтау- маңызды міндет, ал отбасы жағдайында және қоғамдық тәрбиедегі бала дамуы басты назарда. Болашақ оқушылардың денсаулығының төмендеуіне мектеп жасына дейінгі балалардың қозғалыс белсенділігінің төмендеуі, баланы мектепке дайындауға байланысты сабақтардың көбеюі себеп болуда. Ал бала қаншалықты сау болса, соншалықты дамиды емес пе?! Сондықтан мектепке дейінгі ұйымда педагогтерде мектеп жасына дейінгі балалардың психофизикалық дамуы мен денсаулығын сақтауға бағытталған технологияларды қолдану қажеттілігі туындайды. Ата-аналар мен балалармен жұмыста денсаулық сақтау, денсаулық шығармашылық атмосфераны жетілдіру, өз денсаулығын сақтау мен нығайту маңызды болмақ. Қолданылатын

технологиялар мектеп жасына дейінгі балалардың, ата-аналардың, педагогтардың салауатты өмір салтына деген қызығушылығын арттыруы керек.

Заманауи денсаулық сақтау технологиясы сауықтыру-дамыту жұмысының екі бағытын көрсетеді: балаларды физикалық мәдениетке тарту және балалармен сауықтыру жұмысын жүргізуде дамытушы формаларды қолдану.

Мектепке дейінгі білім беруде денсаулық сақтау технологиясының мақсаты: мектеп жасына дейінгі балаға салауатты өмір салты міндеттерін дербес шешуге көмектесетін дене мәдениетін тәрбиелеу мен бала денсаулығының жоғары деңгейін қамтамасыз ету. [2, 146]. Қазіргі таңда мектепке дейінгі ұйымда төмендегідей денсаулық сақтау технологиялары қолданылуда:

1. Денсаулықты сақтау және жетілдіру (стретчинг, ритмопластика, динамикалық үзілістер, релаксация, қимылды және спорт ойындары)
2. Эстетикалық бағытта (жаттығулар: саусақ, тіл, көзге, арналған, дем алу, белсендіру, түзету, ортопедиялық);
3. Салауатты өмір салтына баулу (дене тәрбиесі сабақтары, өзекті ойындар (ойын тренингтері, ойын терапиясы), қатынас ойындары, өзіндік массаж, нүктелік массаж, ертеңгілік гигиеналық жаттығу);
4. Коррекциялық (арттерапия, музыкалық әсер технологиясы, ертегі терапиясы, түс арқылы әсер ету технологиясы, психологиялық жаттығулар, фонетикалық ырғақ).

Соның ішінде ритмопластика технологиясына жеке тоқталып, оның күн тәртібіндегі орнын анықтайық.

«Пластика» терминін қолданғанда музыка арқылы еркін қозғалу әдістемесі негіз болады. Балаларға әртүрлі пластикалық құралдарды қолдану ұсынылады: бұл негізгі, жалпы дамытушы қимылдар, алуан түрлі ишаралар, би қимылдары және т.б. Дәстүрлі хореография, ырғақтық жаттығудан айырмашылығы ритмопластиканың негізгі мақсаты әр баланың психологиялық ашылуы, өз күшіне сенуі, өз денесін «көркем аспап» ретінде игере алуы. Балалармен ритмопластика қызметін өткізу - өзекті мәселе. Ритмопластика негізінде музыкаға бағытталған іс-әрекет түрі, ал қимыл музыкалық образды көрсетеді. Ритмопластика балалардың ырғақтығын, қимыл-қозғалыс сапасы мен іскерлігін, шығармашылық қабілетін, ырғақтық сезімін, адамгершілік-эстетикалық қабілеттерін дамытады. Ритмопластиканың негізгі бағыттарының бірі баланың психологиялық еркіндігі болып табылады. Ритмопластика қызметі баланың коммуникативтік дағдыларын жетілдіріп, эмоционалдық аясын байытады. Ритмопластиканы өткізу тәжірибесі оның қолжетімді екендігін және тартымдылығын көрсетті. Ырғақтық композицияның негізі ретінде қарапайым қимылдарды алуға болады. [1, 266].

Ритмопластиканы бөбекжайда қолданудың мақсаты - мектепке дейінгі кіші жас топтарында ритмопластика арқылы балалардың қимыл-қозғалыс дағдылары мен іскерліктерін дамыту және жетілдіру.

Міндеттері:

1. Орындау мәнерлігі, жеңілдік, шынайылықты меңгере отырып негізгі қимылдар техникасын жетілдіру.

2. Баланың жеке тұлғасын жан жақты дамытуды қамтамасыз ету: шығармашылық, қиял-ғажайып, бастамашылдық; дене шынықтыру мен спортқа деген қызығушылығын дамыту. Музыка әуені арқылы таныс дене жаттығуларын жасау, музыка әуенінің сүйемелдеуімен қимыл ырғағын үйлестіру іскерлігін дамыту; әртүрлі іс-әрекет түрлерінде дене бітімін дұрыс ұстауды сақтау.

4. Көркем-эстетикалық қабылдауға тәрбиелеу.

Музыкаға икемділік тәжірибесін ала отырып балалар әртүрлі қимыл дағдылары мен іскерліктерді меңгеріп қана қоймай, музыканың шығармашылық мәнін түсіну тәжірибесін қолданады, физикалық және коммуникативтік дағдылары дамиды. Олай болса, ритмопластиканың өзектілігін осыдан көруге болады.

Әдебиеттер тізімі

1. Ахутина Т.В., Здоровьесберегающая технологии обучения: индивидуально-ориентированный подход// Школа здоровья.2000.Т.7 N2.

2. «Формирование основ здорового образа жизни у детей дошкольного возраста»/ Сост. З.М. Зарипова, И.М. Хамитов. Н. Челны; 2003.

Ритмопластика – баланың шығармашылық қабілетін, оның ішкі әлеуетін ашып, іске асыруға мүмкіндік беретін спорттың бір түрі

Балаларды халық ауыз әдебиеті арқылы байланыстырып сөйлеуге үйрету

*Омарова Айнур Конырбековна, тәрбиеші
№71 “Мөлдір” балабақшасы
Астана қаласы*

Андатпа: Бала айналадағы өмірмен танысу нәтижесінде әр түрлі құбылыстармен бетпе-бет кездеседі. Күнделікті тұрмыста, табиғат аясында ойын, еңбек, серуен, сабақ процесінде қоршаған орта туралы жаңа сөздер үйренеді. Үйренген сөздерін күнделікті іс-әрекет үстінде қолданады. Сонымен

байланыстырып сөйлеу – отбасында және балабақшада іске асатын бала тілі дамуының көрсеткіші. Баланы ана тілінде сөйлеуге үйрете отырып, ересектер оның интелекті мен эмоциясының дамуына мүмкіндік береді, мектепте жақсы оқуға дайындайды. Мектепке дейінгі ересектер тобындағы (5 – 6 жас) баланың тілі анық, түсінікті болуы тиіс. Себебі дәл осы жаста дыбыстарды меңгеру процесі аяқталады. Тілдік белсенділігі артады. Бала сұрақ қойып үлкендердің сұрағына жауап беріп өз сезімдері мен ойын жан-жақты, ауқымды әңгімелей алуы керек. Байланыстырып сөйлеуі жақсы дамыған баланың сауаттылығы да жоғары болады. Тілдің дамуы қоршаған ортаны танумен, жалпы жеке тұлғаның дамуымен тығыз байланысты. Тіл мен ойлау өзара тығыз байланысты. Қазақ халық ертегілерімен таныстыруда балалардың тек сөздік қорлары дамып қана қоймайды, сонымен қатар ұлттық құндылыққа деген сүйіспеншілігі қалыптасады.

Түйінді сөздер: сөз – тәрбиешінің еңбек құралы, жаңа сөз.

Баланың қазақ халық ертегілерінен алған өнегесі мен тәрбиесін, білімін өмірде қолдана білуі, оларды түсініп, салыстыруы, өз ойын ертегілердегі көркемдегіш құралдар арқылы көркем, әрі шығармашылықпен жеткізуі жүзеге асады. Қазақ халық ертегілері балаларға ана тілінің байлығын көрсетеді. Қазақ халқының сөз өнерінің қуаты осы халық ертегілерінен сезіледі. Жаңа сөз үйрету, үйренген сөзді қолдану жағына көңіл бөле отырып, баланың жас ерекшелігіне орай сөз санын белгілеп отыру керек. Осылайша баланы үйренген сөзді қолдана білуге, жаңа сөздермен сөз қорын молайту дәрежесіне жеткіземіз.

Сөз – тәрбиешінің еңбек құралы. Баланың ой-өрісін кеңейту, ақыл-ойын дамыту, мінез-құлқын, еркін тәрбиелеудің бірі - тәрбиешінің сөзі арқылы іске асады. Сондықтан тәрбиешінің сөздік қоры бай, тілі орамды, стилі жатық, дыбыстау мәдениеті өрісті де өрелі болғаны абзал. Қызықты әңгіме, ертегі, өлең, тақпақтарды мақамдап айту шығармашылығын ұрпақтан-ұрпаққа жеткізудің дәстүрлі тәсілі.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Қазақ этнопедагогикасы-тәрбие бастауы. Әдістемелік нұсқау. – Астана, 2011 ж.
2. А.Бәделқызы халық қазынасы. – Астана, 2012 ж.

Развитие коммуникативных и познавательных интересов дошкольников в процессе проектной деятельности: Мастер-класс

*Абдикаримова Жулдыз Мажитовна, воспитатель
Д/с №5 «Акбота»*

Цель мастер - класса: Способствовать развитию творчества и профессиональной активности педагогов в овладении технологией

проектирования. Создать условия для активного взаимодействия участников между собой. Совершенствовать мастерство воспитателей.

Участники: педагоги ДОУ.

Оборудование: мультимедийный проектор, компьютер.

Дидактический материал: презентация, раздаточный материал (маркеры, ватманы для практической работы, фишки – кружочки для мишени, ватман с изображением мишени)

Структура мастер – класса:

1. Вступительная часть.

Объявление темы и цели мастер-класса.

2. Теоретико - демонстрационная часть.

3. Практическая часть.

4. Рефлексия

Подведение итогов.

Ход мастер- класса

Уважаемые коллеги, нередко бывает, что работая в одном учреждении мы редко встречаемся друг с другом в силу своей занятости. Предлагаю поиграть в простую, но очень важную игру «Будем рады встретиться».

Уважаемые коллеги, у нас получился замкнутый круг. Это символизирует то, что нас объединяет одна цель – воспитание детей, помощь, поддержка, понимание детей на всех этапах их жизни.

Существующие тенденции и нормативные изменения, происходящие сегодня в дошкольном образовании, требуют от нас новых форм организации педагогического процесса в ДО. Особенно актуальным становится поиск форм совместной деятельности Педагогов – Родителей - детей. Реализации личностно-ориентированного подхода к образованию является технология проектирования и использование метода проектов в ДО с интеграцией в различных образовательных областях.

Зарождение этого метода произошло во второй половине 19 века. Разработал этот новый дидактический метод американский педагог Джон Дьюи. По мнению американского педагога данный метод не только подготавливает ребенка к жизни в будущем, но и помогает организовать его в настоящем. Основной целью проектного метода является развитие свободной творческой личности ребенка.

Что такое проектная деятельность? Самостоятельная и совместная со взрослым исследовательская, познавательная, игровая, творческая, и продуктивная деятельность. В процессе которой ребёнок познает себя и окружающий мир, воплощает новые знания в реальные продукты, в ней развиваются познавательные способности, проявляется активность, любознательность, творчество, способность рассуждать. ...

.ПРОЕКТ – ЭТО РАБОТА НА РЕЗУЛЬТАТ!! В практике современных дошкольных организаций используются следующие виды проектов:

Виды проектов

1. **Исследовательские - творческие проекты:** дети экспериментируют, а затем результаты оформляют в виде газет, драматизации, детского дизайна;
2. **Ролево - игровые проекты** (с элементами творческих игр, когда дети входят в образ персонажей сказки и решают по-своему поставленные проблемы);
3. **Информационно-практико-ориентированные проекты:** дети собирают информацию и реализуют её, ориентируясь на социальные интересы (оформление и дизайн группы, витражи и др.);
4. **Творческие проекты в детском саду** (оформление результата в виде детского праздника, детского дизайна, например «Театральная неделя»).

По продолжительности они бывают:

Краткосрочными (одно или несколько занятий, средней продолжительности,)

Долгосрочные («Творчество Пушкина» - на учебный год).

Чтобы запомнить структуру проекта, сыграем в игру «Ромашка»

Игра «Ромашка»

На лугу росла необычная ромашка, на лепестках которой были слова, начинающиеся с буквы П. Сердце ромашки, как и основа нашего мастер – класса – это проект. Ветерок сдул с нее лепестки. Сможете ли вы помочь ромашке вернуть лепестки? (проект включает в себя шесть П: Проблема (выбор темы), Проектирование (планирование), Поиск информации, Продукт (выставка, газета, игра, альбом, праздник), Презентация, Портфолио (папка, в которой собраны все рабочие материалы проекта).

По ромашке можно легко запомнить структуру проекта.

Метод проектов включает в себя несколько этапов эту структуру проекта очень легко запомнить. Проект – это Пять «П»:

Проблема (выбор темы).

Проектирование или планирование.

Поиск информации.

Продукт (практический результат: выставка, журнал, газета, игра, карта, коллекция, альбом, реклама, сообщение, концерт и т. д.).

Презентация. (Виды презентации: отчет исследовательской работы, научный доклад, деловая игра, ролевая игра, спектакль, концерт и т. д.)

Портфолио, в котором собраны наработанные материалы (фотографии, рисунки, альбомы, макеты и др.).

По мнению Джона Дьюи, обучение должно строиться «на активной основе через целесообразную деятельность детей в соответствии с их личными интересами и личными целями». Поэтому, я вам предлагаю в своей практике использовать два способа разработки проектов:

1. «Модель трех вопросов»

2. Метод «Мыслительных карт»

Благодаря этим моделям воспитатель получает первичную информацию о запасе знаний, представлений детей по теме, ориентируется сам и помогает ориентации детей в способах получения, уточнения знаний, дети участвуют в общем планировании предстоящей познавательной деятельности.

Рассмотрим **«Модель трех вопросов»**. Суть этой модели заключается в том, что воспитатель задает детям три вопроса: **Что мы знаем? • Что мы хотим узнать? • Как узнаем об этом?**

Воспитатель инициирует общее обсуждение, чтобы дети выяснили, что они уже знают об определенном предмете или явлении. По мере того как дети отвечают на вопрос, воспитатель записывает их ответы на большом листе бумаги, чтобы группа могла их видеть. Нужно записывать ответы всех детей и указывать рядом их имена. Затем воспитатель задает вопрос: «Что мы хотим узнать о?» Ответы детей определяют задачи и направления познавательной деятельности. Когда все дети выскажутся, воспитатель спрашивает: «Как нам найти ответы на наши вопросы?». Мы с детьми придумали символы - сбора информации в картинках. **Давайте подробнее рассмотрим эту модель на примере проекта «Птицы Казахстана».**

Второй способ - метод «Мыслительная карта», это удобная и эффективная техника визуализации мышления и альтернативной записи. Это - ваши мысли, изложенные на бумаге графическим способом.

Мыслительные карты, помогают выявить имеющиеся знания и представления у детей, упорядочить их, затем добавить и классифицировать новые, а после этого органично соединить их друг с другом. В центре листа размещаем основную тему, то есть пишем слово или выполняем в виде рисунка. Например, тема птицы, можно нарисовать или другой образ, ассоциирующийся с птицами. Далее ребенок рисует толстые ветви (к углам листа, каждая своим цветом. Над каждой ветвью воспитатель пишет слово ассоциацию. Ребенок добавит каждое слово картинкой или рисунком, обозначающим данное слово. Затем работаем по очереди с каждой ветвью. От главной ветви рисуем несколько ответвлений, в зависимости от возникающих образов и ассоциаций.

«Системная паутинка по проекту»

Начиная работу по методу проектов очень важно не только определить тему проекта, учитывая интерес детей, но и выстроить системную паутинку с учетом требования. Чётко должны проследиваться не только направления деятельности, но и интеграция областей. В этом поможет системная паутинка.

Практическая часть. Уважаемые коллеги, я предлагаю Вам разделить на две команды и разработать проект разными способами: «Модель трех вопросов» и "Метод мыслительная карта», и представить свой проект. Тему проекта команда определяет сама.

IV. Рефлексия.

Уважаемые коллеги, предлагаем вам оценить себя и прикрепить к мишени фишки. Если вы поняли изложенный материал и будете работать этими способами, то прикрепите зелёную фишку. Если вы поняли материал, но затрудняетесь в его использовании, то прикрепите красную фишку.

Методы и приемы развития памяти детей дошкольного возраста

Абильгазина А.М., Скорик Д.А. ТОО «Ясли-сад «АЛАКАЙ»

Память как способность запечатлевать и сохранять впечатления, дарована человеку с самого рождения, но владеть и управлять ею мы учимся всю жизнь. Люди с древних времен старались изобретать приемы, помогающие запоминать нужную информацию, передавая их из поколения в поколение под общим названием «мнемотехника»

Мнемотехника – совокупность специальных приемов и способов, облегчающих нужной информации и увеличивающих объем памяти путем образования ассоциаций (связей), замена абстрактных объемов и фактов на понятия и представление, связывание объектов с уже имеющейся информацией в памяти различных типов для упрощения запоминания в виде изображения, набора символов либо предметов некоего объекта, субъекта, либо явления, достаточно полно описывающей его и облегчающей его запоминание.

Наряду с мнемотехникой, так же выделяют прием под названием пиктограмма.

Прием пиктограмм особенно хорош для людей так называемого «зрительного» типа.

Пиктограмма – это рисуночное письмо, совокупность графических образов, которые человек придумывает сам с целью запоминания и последующего воспроизведения каких-либо слов и выражений. Этот прием хорошо работает при запоминании текстов, в том числе и стихотворных.

Читая с малышом книгу или заучивая стишок, тем самым развивается его словесно-смысловая память. Особое внимание стоит обратить на то, что при чтении дети обычно следят за сюжетом, пропуская подробности и описание персонажей, явлений, поэтому читать им одну и ту же сказку, стишок, рассказ придется неоднократно. Затем можно задавать вопросы о прочитанном. Важно, чтобы ребенок рассказывал об описываемых событиях последовательно и логично.

Для ребят дошкольного возраста существует игра «Чего не стало?»

Есть и еще одна игра на запоминание – «Ящик». В нее могут играть малыши от 2 до 6 лет. Ящик составляется из небольших коробочек, которые ставятся попарно, и склеиваются между собой. Их количество постепенно увеличивается (к старшему дошкольному возрасту до 12 штук). В одну из них на глазах у ребенка прячут предмет, после чего ящик на некоторое время закрывается экраном. Затем ему предлагают найти предмет [

Зрительную память детей 3-6 лет хорошо развивает игра под названием «Найди сам».

Для развития зрительной памяти использовали упражнение «Где спрятана игрушка?»

Развивает зрительную память ребенка.

Ребенок должен рассматривать картинки 2 минуты. Потом картинки убирают, а ребенка просят назвать те картинки, которые ему удалось запомнить. Эту игру можно организовать и с несколькими детьми, и в парах. Выигрывает тот из ребят, кто больше предметов запомнил.

Игра «Рисуем по памяти узоры». Игра направлена на развитие зрительной памяти. На листе бумаги нарисован узор. Попросите ребенка 2 минуты посмотреть на этот узор. После этого узор уберите и предложите ребенку воспроизвести его по памяти.

Для развития зрительной памяти дошкольников можно использовать специальные упражнения. Для организации работы с ребенком вам потребуются карточки с геометрическими фигурами.

Для развития слуховой памяти мы использовали также упражнение «Запоминание слов». Теперь можно попробовать научить детей запоминать несколько логически не связанных слов. Начните с 10 слов, например:

дерево стол река корзина расческа мыло ежик резинка книга солнце

Эти слова надо связать в рассказ:

«Представьте зеленое красивое ДЕРЕВО. Из него начинает расти в сторону доска, из доски вниз опускается ножка, получается СТОЛ. Приближаем свой взгляд к столу и видим на нем лужу, которая стекает вниз, превращаясь в целую РЕКУ. Посередине реки образуется воронка, которая превращается в КОРЗИНУ. Корзина вылетает из реки на берег. Вы подходите, отламываете один край - получается РАСЧЕСКА. Вы берете ее и начинаете расчесывать свои волосы, а затем мыть их МЫЛОМ. Мыло стекает, и остаются волосы, торчащие ЕЖИКОМ. Вам очень неудобно, и вы берете РЕЗИНКУ и стягиваете ею волосы. Резинка не выдерживает и лопаается. Когда она падает вниз, разворачивается по прямой линии и превращается в КНИГУ. Вы открываете книгу, а из нее прямо вам в глаза ярко светит СОЛНЦЕ».

Для развития слуховой памяти детей можно рекомендовать для заучивания песенки, потешки, стихотворения.

Стихотворения, как правило, выбираются сюжетного характера. Взрослый обязательно должен задавать вопросы ребенку.

Например:

- 1) Какая у кота шубка?
- 2) Какие усы?
- 3) Что еще есть у кота?

Эти вопросы позволят более полно воспринять образ кота, что облегчит процесс запоминания.

Зачитывая каждую строчку стихотворения, попросите ребенка повторять по две строчки. Только после этого – весь стишок.

Для развития двигательной памяти использовали игру «Двигательная память». При организации данной игры взрослый должен выступить в роли танцора и в течение 15 секунд должен танцевать перед ребенком. Затем ребенок должен повторить движения взрослого как можно точнее. Взрослый оценивает двигательную память ребенка. Можно поступить и несколько иначе, показав какие-либо движения танца ребенку. Были выделены четыре условия предъявления танцевальной комбинации и ее воспроизведения после хранения материала в разных видах двигательной памяти:

1) одно предъявление и воспроизведение (хранение в кратковременной памяти);

2) несколько предъявлений и воспроизведение: количество предъявлений определял сам ребенок (хранение в оперативной памяти);

3) воспроизведение через 10 минут после первого предъявления (хранение в долговременной памяти);

4) воспроизведение через 24 часа после первого предъявления танцевальных движений (хранение в долговременной памяти в течение 24 часов).

Танцевальная комбинация предъявлялась (в разные дни) детям невербально (визуально) и вербально, причем танцевальная комбинация предъявлялась разным детям в случайном порядке.

Для развития ребенка очень важна тактильная память, то есть способность запоминать ощущения от прикосновения к различным предметам. Дети с высокоразвитым тактильным восприятием реже испытывают трудности в школьном обучении. Упражнением для тренировки этой памяти может стать игра «Узнай предмет». Для детей помладше (2-4 года) существует упрощенный вариант этой игры – «Чудесный мешочек».

В старшем дошкольном возрасте можно развивать тактильную память ребенка, обучая его завязывать морские узлы

Двигательную память детей 3-6 лет развивает игра «Делай, как я».

Слуховую память старших дошкольников развивает игра «Чудесные слова».

Список литературы

1) Матюгин И.Ю. Как развить хорошую память ,и др. – М.: Рипол Классик, 2004. – 416 с.

2) Белкина В.Н. Психология раннего и дошкольного детства: учеб. пособие для ВУЗов . – М.: Академический Проект «Гаудеамус», 2005. – 255 с.

3) Белопольская Н.Л. Детская патопсихология . – М.: Когито-Центр, 2001. – 351 с. 4) Блонский П.П. Память и мышление . – М.: Норма, 2007.– 208 с.

Применение инновационных технологий в музыкальном воспитании дошкольников

Байдарова И.П.

*КГКП я/с «Колокольчик» г. Сарань,
музыкальный руководитель*

Аннотация

Современная музыкальная развивающая среда должна носить проблемный характер и позволять детям фантазировать, творить, сравнивать, моделировать, размышлять, решать проблемные ситуации. В своей работе по музыкальному воспитанию дошкольников активно применяю технологию QR - код в работе с детьми и родителями, что способствует развитию музыкально – эстетического вкуса, музыкальной грамотности, получения новой информации и

прослушиванию различной музыки здесь и сейчас. Использую в работе игровую технологию додекаэдр. Все грани с информацией посвящены общей теме. Для работы над проектом «Біздің оркестр» применяю технологию Стендбук. Стендбук – это развивающая, информационная модель, состоящая из набора кармашков - картинок по определенной теме. 3D-ручка — инструмент для рисования пластиком, позволяющий создавать трёхмерные объекты: орнамент для украшения домбры, браслет для мамы, движение танца.

Ключевые слова

Музыкальное воспитание, QR - код, IT, додекаэдр, стендбук, музыкальные инструменты, проект, 3D-ручка, игра, творчество.

Сегодня применение IT открывает огромные возможности для использования информации в различных областях образования. Мы все научились пользоваться QR кодом в повседневной жизни. Это стало удобно и эффективно. Огромное количество людей не могут начать день без прослушивания любимой музыки или аудиокниг. Поэтому многие создатели музыки, аудиокниг находят новые способы, чтобы звук их был услышан людьми. И одним из технологических средств, которые они используют это QR - коды [4].

Мы же хотим видеть детей творческими, креативными и гибкими? И да, я не осталась в стороне от технологий и активно использую QR - код в работе с детьми и родителями для развития музыкально – эстетического вкуса, музыкальной грамотности и прослушивания различной музыки здесь и сейчас. Одним из направлений, где я использую технологию QR - код в детском саду, является организованная деятельность «Музыка». QR – это сокращение от Quick Response, что означает «быстрый отклик» [5]. Все просто! Сканирую смартфоном QR код на информационной карточке, и наслаждаемся, вместе с ребятами, нежными звуками «Казахского вальса» Л. Хамиди, стремительной и ритмичной музыкой кюя Құрманғазы «Сары арқа» [2, с.9], или вообще слушаем world music. В общем, слушаем и творим под музыку!

Додекаэдр – многогранник с двенадцатью гранями, на которых находится краткая информация по определенной теме. В своей работе использую додекаэдр на темы «Юрта – маленькая вселенная казахов», «Қазақтың ұлттық аспаптар», «Менің отаным». Все грани с информацией посвящены общей теме. Использовать данную инновацию в работе – одно удовольствие. Дети стоят по кругу и передают додекаэдр друг другу, при этом выбирают одну из граней с картинкой и рассказывают о ней. Информация краткая, но достаточно полезная. По одной теме поделиться знаниями могут сразу двенадцать детей. Тут же находится QR – код, при помощи которого можно шире рассмотреть тему, послушать или посмотреть видеофильм и получить новые знания. Этот процесс закрепления информации и командной работы вызывает у дошкольников огромный интерес и мотивацию к обучению.

Для работы над проектом «Біздің оркестр» использую технологию Стендбук. Стендбук – это развивающая, информационная модель, состоящая из набора кармашков - картинок по теме «Қазақтың ұлттық аспаптар» [4]. И снова на

помощь мне приходит QR – код со звучанием музыкальных инструментов. При ознакомлении с определенным казахским музыкальным инструментом дети рассматривают его, знакомятся с приемами игры и сами, используя QR-код прослушивают его звучание. Когда начинается всплеск детской фантазии и творческой импровизации, использую данную технологию, как помощника для реализации детских идей и цели проекта.

Еще одним направлением работы применения технологии QR - код это работа родителями. Родители стали ответственно подходить к образованию своих детей, они научились сравнивать и выбирать, готовы активно помогать и включаться, они стали прислушиваться к личности ребенка и чутко реагировать на то, что ему хочется, нравится, к чему есть предрасположенность и интерес. Я создала подборку музыкальных произведений и песен, к ним информационные карточки с соответствующими музыкальными инструментами, на которых исполняется музыка. Прикрепила на карточки соответствующие QR - коды. При наведении смартфона на QR - код карточки, автоматически происходит открытие ссылки на You Tube и можно познакомиться с творчеством композитора, отгадать музыкальную загадку или, с удовольствием, прослушать музыку. Дома мама, папа, бабушка, используя предложенные мною карточки с QR - кодом, могут включить любую музыку или песню, и тем самым с пользой занять ребенка. Информационные карточки родители берут домой, используют некоторое время, а затем возвращают мне, для дальнейшего обмена информацией. Систематическая работа использования данной IT уже дает положительные результаты, и родители проявляют заинтересованность во взаимобмене информационным ресурсом.

Мы же хотим видеть детей счастливыми и современными? Технология QR кода - комфортная познавательная игровая среда для погружения в музыку. Мы общаемся, ритмизируем, двигаемся, ищем у себя голос и слух, слушаем разную музыку, проводим звуковые опыты, размышляем и фантазируем, создаем свои музыкальные инструменты, экспериментируем с восприятием музыки через беспрепятственную распаковку данных, используя QR коды.

Мы же хотим видеть детей позитивными и активными! И, да, я снова не осталась в стороне. 3D-ручка — инструмент для рисования пластиком, позволяющий создавать трёхмерные объекты [7]. Эта технология – находка для меня. Мы идем в Музыкальную лабораторию – творить под музыку. Как познакомить детей с танцевальным движением «Құс қанатты», «Қос - мүйіз» «Қамшы» и т.д. А давайте поиграем! Нарисуем танцевальное движение, используя новые технологии 3D ручку. И начинаем экспериментировать. Сначала я знакомя с техникой безопасности при работе с 3D ручкой, затем начинаем креативить и фантазировать. Как летит птица? Как она машет крыльями? Ребята и покажут, и помашут, и даже попрыгают в процессе, а затем (с помощью и под контролем взрослого) появляются, очень даже веселенькие, крылья птицы. А как красиво украшена домбра! Давайте повторим такой же орнамент! И снова творим и экспериментируем.

Я предлагаю детям на празднике 8 марта игру с мамами «Наряди маму». И тут внезапный креатив от детей.

- А давайте сами изготовим украшения для игры - бусы, броши, браслеты. И снова безудержная детская фантазия, радость общения и совместные переживания. Праздник украшен детскими поделками и радостными улыбками бабушек и мам.

А ведь все это – игра! Игра - почти волшебное слово для детей. Если вы хотите чем – то заинтересовать, привлечь внимание, предложите ему – поиграть. Игровой метод обучения способствует созданию заинтересованной, непринужденной обстановки, установлению физиологически и психологически адекватной возрасту ситуации общения. В игровой деятельности раскрывается индивидуальность каждого ребенка, формируются чувства коллективизма, взаимопонимания, способности детей [3].

Новые подходы к музыкальному образованию требуют использование абсолютно иных, наиболее эффективных педагогических технологий в развитии музыкальности детей. А IT в помощь нам - педагогам дошкольникам!

Литература

1. [Мадорский Л. Р.](#), [Зак А. З.](#) «Музыкальное воспитание ребенка» Издательство: Айрис – Пресс, 2011 г.
2. Максяткина Т.А «Слушание казахских музыкальных произведений», Кокшетау ТОО «Келешек – 2030», 2010
3. Поддубная Е.А. «Музыкальные игры» Издательство «Планета музыки», 2022 г.
4. Сарыбаев Б.Ш. «Казахские музыкальные инструменты» Издательство [Жалын, Алма-Ата](#)
5. <https://www.qrcode-tiger.com/ru/mp3-qr-code>
6. <https://www.kaspersky.ru/resource-center/definitions/what-is-a-qr-code-how-to-scan>
<https://alldoshkol.ru/deyatelnost/igrovaya-deyatelnost-doshkolnikov>

Использование инновационных технологий по развитию речи в работе с детьми старшего дошкольного возраста

*Беднер С.Г., воспитатель
КГКП я/с «Колобок» г. Сарань*

Аннотация: В данной статье рассматриваются проблемы интерпретации инновационной деятельности педагога в ДО. Использование инноваций в работе с детьми открывает воспитателю новые возможности преподнесения материала.

Ключевые слова: инновация, мнемотехника, ментальная карта, инновационные методы.

*Мы лишаем детей будущего,
если продолжаем учить сегодня так,
как учили этому вчера.*

Современные социальные условия жизни предъявляют особые требования к развитию личности. Эти условия вносят в жизнь особые коррективы, которые требуют от педагогов мобильности, гибкого мышления, быстрой ориентации и адаптации к новым условиям, творческого подхода к решению различных задач. Современные дошкольники мыслят и чувствуют по-особому. Изменившийся мир требует иного сознания, и для нас, взрослых, это сознание более доступно благодаря общению с детьми.

Целью инновационной деятельности в детском саду является повышение эффективности процесса обучения и достижение лучших результатов.

Развитие дошкольного образования, переход на новый качественный уровень невозможен без развития инновационных технологий.

Инновация определяет новые методы, формы, средства, навыки, используемые в образовательной практике, ориентированные на развитие характера и способностей ребенка.

Прогрессивные творческие навыки и стереотипные образовательные элементы, доказавшие свою эффективность в ходе образовательной деятельности, являются инновационными технологиями. Главное в воспитании в детском саду - развивать речь детей, используя различные методы и приемы с инновационным подходом.

Проблема незнания языка дошкольниками заключается в том, что в настоящее время дети почти не проводят времени во взрослых компаниях (все больше времени проводят за компьютерами, телевизорами или игрушками) и редко слушают истории и сказки из уст мам и пап.

В своей работе по развитию детской речи я использую свои практические материалы по мнемотехнике.

Мнемотехника - это система методов и приемов, обеспечивающих особенности природных объектов, успешное развитие знаний детей об окружающем мире, эффективное запоминание историй, сохранение и воспроизведение информации и, конечно же, развитие речи.

Рисунок 1. Работа по мнемотаблице

Использовать мнемотаблицу можно для:

1. Когда нужно научиться писать рассказы
2. Пополнять словарный запас

3. При отгадывании и составлении загадок
4. При запоминании стихотворений
5. При пересказе произведений искусства

Кроме того, в своих исследованиях по развитию языка я протестировала и применила метод Синквейн. Синквейн - французское слово, которое переводится как "пять стихотворных строк". Форма Синквейн была разработана американской поэтессой Аделаидой Крэпси. Относительно недавно учителя начали использовать Синквейн для настройки пальцев при письме, и они использовали его как способ развития речи.

Алгоритм синквейна для детей, которые пока не умеют читать:

Условные обозначения:

слова-предметы (существительные)

слова-признаки (прилагательные)

слова-действия (глаголы)

слова-предметы (существительные)

Например ЯБЛОКО

Вкусное, спелое

Висит, спеет, срывают

Люблю яблочный сок

Фрукт

Кроме того, в своих исследованиях по развитию речи я использовала метод "ментального руководства" Тони Бьюзена для старших дошкольников. "Ментальная карта" - это инструмент. Из-за своей универсальности ее не называют "швейцарским ножом мысли". "Карты учат вас анализировать информацию и выделять ключевые слова." Они идеально подходят для планирования. "Осьминог" - это ключевое слово с разноцветными щупальцами, центр головы - это тема.

Рисунок 2. Ментальная карта

Также использую Виммельбух. Детская развивающая картина крупного формата с яркими, детализированными, максимально насыщенной визуальной информацией иллюстрациями.

Рисунок 3. Картина Виммельбух

Часто использую дидактические игры на развитие двух полушарий и рисование двумя руками.

Рисунок 4. Дидактические игры "Ладочки"

Инновационные методы и приемы развития речи позволяют дошкольникам развивать основные психические процессы, такие как память, внимание, образное мышление, и сокращать время на изучение связной речи.

Литература:

1. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения: РК, от 3 августа 2022 года № 348
2. Майер А. А. Управление инновационными процессами в ДОУ: Методическое пособие. – М.: ТЦ Сфера, 2008.
3. Поташник М. М. , Хомерики О. Б. Структуры инновационного процесса в образовательном учреждении//Магистр. 1994. №5.

Инновациялық технологияларды енгізу жұмыстарын жетілдіру

Бейсекеева А.К.

№37 «Арман» балабақшасы, инновация әдіскері

Астана қ.

Аңдатпа: Мақалада қазіргі білім беру саласындағы өзекті мәселелердің бірі – жаңа инновациялық технологияларды қолдану жайлы жазылған. Балалардың шығармашылық танымдық белсенділігін дамытуға бағытталған.

Түйінді сөздер: мектепке дейінгі ұйым, инновация, инновациялық технологиялар, арттерапия, ертегі терапиясы.

*«Бала дамуының ең шарықтау шегі – бұл тіл мен ойдың шығармашылығы»
Л. Выготский*

Бүгінгі мектепке дейінгі ұйым – жетілдіруге, дамуға ұмтылған, жаңа мүмкіндіктерді іздеуші, баланың, ата-ананың, қоғамның сұранысын қанағаттандыруға қажетті жағдайлар жасайтын, педагогтардың шығармашылығына, кәсіби қызметіне жағдай жасайтын, заманауи талаптарға сай күрделі организм. Білім беру процесіне инновация енгізу – бұл көңіл қалауы, не балалармен жұмыс істеудің тиімді формасын шығармашылық іздеуге қатысты бейқамдық емес, бұл – уақыт талабы.

Әр педагогикалық ұжым инновациялық қызметке құқылы. Бірақ, бұл жағдайда, кез-келген педагогикалық бастама нысаны бала болып табылатындықтан ұжым өзіне жаңашылықты дайындау және ұйымдастыру бойынша белгілі жауапкершіліктерді міндеттеуі тиіс.

Инновациялық жұмыстардың табыстылығы мен әсері, оның мектепке дейінгі ұйымдардың дамуына ықпалы жұмыстың өзектілігіне, қатысушылардың мүдделілігіне және кәсіби құзіреттілігіне, әдістемелік және ұйымдастырушылық іс-шаралардың жүйелеріне тәуелді.

Инновациялық қызмет – педагогикалық қызметтің ерекше түрі. Инновация (жаңалық енгізу) – әлеуметтік-психологиялық аспектіде – әлеуметтік тәжірибеде айтарлықтай өзгерістерді туындататын түрлі жаңалықтарды құру және енгізу. Инновацияның мақсаттары мен міндеттері бір жағынан балабақшадағы ағымдық жағдайды тыңғылықты талдау, екінші жағынан оның даму болжамының негізінде құрылады.

Жаңалық енгізудің түрлі себептері бар:

- мектепке дейінгі ұйымдарда мәселені шешу жолдарын белсенді іздеуді енгізу қажеттілігі.
- педагогикалық ұжымның халыққа ұсынылып отырған қызметінің сапасын жоғарлатуға, оларды түрлендіру көзделеді.
- басқа мектепке дейінгі ұйымдарына еліктеу, педагогтарды жаңалық барлық ұжым қызметін жақсартады деген интуитивтік ұғымы.
- кейбір педагогтардың жеткен жетістіктеріне үнемі қанағаттанбауы, оларды жақсартуға деген көз-қарасы.
- ата-аналардың жекелеген топтарындағы сұраныстың артуы.

Мектепке дейінгі ұйымның қызметіне инновациялық ойларды енгізудегі ең бастысы - педагогтың ұстанымы мен шығармашылығы, белсенді қатысуы.

Тәрбиеші ұйымдастырған іс әрекетінде инновациялық технологияларды қолдану барысында балалардың интеллектуалдық ойлауын, танымдық белсенділіктерін, шығармашылық қабілеттерін дамытады.

Балабақшада қолданатын инновациялық технологиялар:

- Реджио педагогикасы
- М.Монтессори технологиясы
- Арттерапия

- Жобалау технологиясы
- Шығармашылық технология
- Мнемо технологиясы
- Ақпараттық-коммуникативтік технологиясы
- Дамыта оқыту технологиясы
- Квест технология
- В.В.Воскобичтың дамытушы ойындары тағы да басқалары.

Сонын ішінде біз Арт-терапияны инновациялық технология ретінде тәжірибеге алдық. Арт-терапияның мақсатты - баланы үйлесімді дамыту, өнер арқылы оның әлеуметтік бейімделу мүмкіндіктерін кеңейтуді көздейді.

Арт-терапиялық «Арман» кешенді білім беру бағдарламасында оқу-тәрбиелік процесі білім беру мен баланың шығармашылық, үйлесімдік дамыған тұлғасын кешенді дамытуға арналған арт-терапия инновациялық технологиясының ұштасуымен бағытталған. Бағдарлама балалардың мәдениетін қалыптастыруға, олардың рухани-адамгершілік, әлеуметтік, жеке тұлғалық және интеллектуалдық дамуға негізделген. Балабақшада арттерапия бағыты бойынша ертегі терапиясы, сурет терапиясы, музыка терапиясы, ойын терапиясы, құм терапиясы арқылы балалармен жұмыс жүргізілді. Ертегі терапиясына тоқталатын болсам, ертегі терапиясы - ертегіні қолдана отырып, балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту, ақыл – ойды кеңейту, қоршаған ортамен қарым-қатынасты жетілдіру. Ертегі мазмұнын қолдана отырып, тәрбиеші балаларда болған, бір қатар мәселелерді шеше алады. Мысалы: қарым – қатынасқа байланысты (жан-жалдасу, ерегесу, реніш, ыза болушылық).

Ертегі бойынша бірнеше әдістерді ерекшелеу:

- анық бір мәселе бойынша ертегіні әңгімелеу;
- ертегіні талдау, сұрақтарға жауап алу;
- естігені бойынша бала өз ойын білдіру;
- ертегінің соңын жаңаша өзгерту (қажет жағдайда);
- сурет салу (мәселені талдау барысында түскен күшті түсіру мақсатында);
- ертегіні драматизациялау.

Ертегіге қатысып, балалар суретте бейнеленген ертегі кейіпкерлерінің эмоционалды жағдайын анықтауға үйренді. Ертегіге әндер, өлеңдер және әрине музыкалық қолдау енгізгенде, ол қызықты болды. Ертегі терапиясы сонымен бірге тұлғаның адамгершілік тәрбиенің маңызды құралының бірі болып табылады. Ертегінің көмегімен педагог барлық дағдылар мен қабілеттерді дамытып, болжауды, оның мазмұнын айтуға үйрете алады.

Қорыта айтқанда, әр педагог оқу – тәрбие жұмысына шығармашылықпен қарап, ұйымдастырылған іс әрекетті түрлендіру мақсатында түрлі инновациялық технологияның әдіс – тәсілдерін тиімді пайдаланса, жақсы нәтижеге жетері сөзсіз.

Әдебиеттер

1. Бұзаубақова К.Ж. Жаңа педагогикалық технология. /Оқулық/ –Тараз: ТарМУ, 2003.
2. Жұмабекова Ф.Н. Мектепке дейінгі педагогика. -Астана, 2014.
3. Корнилова К. Организация методической работы в детском саду. - Москва, 2015.
4. Маханева М.Д. Театральные занятия в детском саду. Пособие для работников дошкольных организаций. – М., Сфера, 2001.
5. Щеткин А.В. Театрализованная деятельность в детском саду. – М., 2007.

Социальная и психологическая ценность дошкольного детства, потребности среды в процессе воспитания и обучения детей с ООП

*Беседа А.А., педагог-психолог
КГКП «Ясли-сад «Нәзік» г. Караганды*

Аннотация: В данной статье мною рассматривается актуальная проблема развития личности ребенка в период дошкольного детства, определяется ценность этого периода для развития социализации и психологического здоровья, а также хорошей подготовки к будущей жизни в современном обществе.

Ключевые слова: дошкольный возраст, дети с ООП, социализация.

Детство – это сказочное время. Для детей дошкольный возраст является важной ступенью в развитии. Малыши в дошкольном возрасте постоянно знакомятся и осваивают мир, в котором они проживают. В этом возрасте возникает значительный рост умственных, нравственно-волевых качеств личности ребенка, увеличивается его мотивационная сфера: познавательная мотивация и побуждение к действию, иными словами ребенком теперь движет не только желание поиграть, а стремление познакомиться с чем-то новым и добиться поставленной цели. В этом им помогают воспитатели, педагоги. [1]

Для того, чтобы ребенок правильно развивался, пребывание здорового ребенка или ребенка с особыми образовательными потребностями в дошкольной организации должно быть психологически комфортным для всех участников образовательного процесса. Поэтому на педагоге лежит ответственность за создание среды в которой ребенку будет уютно, интересно и главное безопасно.

Индивид развивается всю сознательную жизнь, но если говорить о социальной и психологической ценности дошкольного детства, то её можно сравнить с хорошим крепким фундаментом дома.

Перед всеми дошкольными организациями в настоящее время стоит много сложных задач. Для решения поставленных задач одного воспитателя мало. Современному педагогу приходится постоянно быть в процессе развития, самообразования, находиться в поисках современных подходов для улучшения образовательного процесса. Также необходимо присутствие в штате специалистов таких как психолог, логопед, дефектолог и другие. Хорошо, когда

воспитатель может находиться в статусе коуча для своих подопечных. Применение методик коучинга в образовании, однозначно приносят хорошие результаты. Данные методики способствуют тому, что обучаемый самостоятельно раскрывает совокупность всех своих возможностей и добивается наивысших результатов без какого-либо давления.

Коучинг формирует готовность дошкольников к саморазвитию, проектирует и конструирует образовательную среду дошкольного учреждения, принимает участие в построении образовательного процесса таким образом, чтобы учитывались индивидуальные личностные качества всех детей. [2]

Каждый ребенок – это уникальная личность. Самое важное, что может сделать педагог, это найти способы, которые заинтересуют ребенка и заставят его мыслить, проявлять любознательность, раскрывать творческий потенциал, а также принимать самостоятельные решения.

Поэтому, задача педагогов поддерживать стремление ребенка к самостоятельности, не подрывать его веру в собственные силы, поощрять положительные эмоции, помочь заметить рост своих достижений и ощутить радость от успехов.

Если в дошкольном учреждении есть ребенок с ООП педагоги должны сделать так, чтобы эти ребята не ощущали разницы между собой и другими детьми. Такие дети обладают определенными способностями, поэтому необходимо принимать и вовлекать таких ребят в человеческое общество, ведь там они смогут быстрее отыскать и проявить свои таланты. Важно оказывать ребенку помощь и поддержку, которая ему потребуется.

Большая работа воспитателя и других педагогов дошкольной организации состоит в постоянном консультировании и поддержке семей в которых растут дети с ООП. Такое взаимодействие со специалистами поможет родителям легче справляться с эмоциональными проблемами, которые невольно возникают в процессе воспитания ребенка.

В первую очередь педагоги должны опираться на то, чтобы ребенок смог успешно пройти адаптацию личности к жизни в обществе, а тем более ребенок с ООП, на обеспечение самоопределения личности и создание условий для её самореализации. Суть социализации состоит в том, что в процессе её человек формируется как член того общества, которому принадлежит. Социум определяется как окружение, в котором формируется индивид; среда, влияние которой испытывает индивид в процессе своей жизнедеятельности, где он реализует свою активность. Дошкольное образование является первым и определяющим началом социализации. Мотивацией социального развития выступает работа, в процессе которой в рамках взаимодействия со взрослыми, самостоятельной деятельности, путем приобретения опыта, копирования, ребёнок получает социальный опыт. [3]

Воспитатель может начать с детского коллектива. Когда мы учим дошкольников правильно взаимодействовать друг с другом и взрослыми дети с легкостью входят в мир социальных отношений. И здесь главная задача взрослых воспитывать в ребенке любовь к своей семье, Родине, сверстникам и

обществу, в котором они живут. Воспитывать в остальных ребятах толерантность по отношению детям с ООП и многому другому. Потому как, очень важно, чтобы дошкольный возраст стал временем, когда у ребенка пробуждается чувство своей сопричастности к миру, желание совершать добрые поступки. Это благотворно скажется на развитие и адаптацию в обществе. Ведь очень важно, чтобы общество было готово принять таких детей, как полноценных членов общества, если этого не произойдет, то это неблагоприятно отразится на последующих этапах становления и развитии личности.

Педагоги планируя свою работу в различных направлениях, должны соблюдать важное условие – это обязательный учёт возрастных особенностей психического развития детей дошкольного возраста. Который позволит личности перейти на следующий возрастной этап без травмирующих последствий. Поэтому воспитателями осуществляется разнообразный подход к обучению и воспитанию детей с учётом индивидуальных особенностей каждого ребёнка.

Проблема развития личности у дошкольников становится весьма актуальной, дети – наше будущее, поэтому главной задачей является подготовка их к дальнейшей самостоятельной жизни, они являются наиболее уязвимыми – в этом и определена, на мой взгляд, ценность дошкольного детства.

Литература

1. Немов Р.С. Психология: В 3-х кн. М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000. Кн. 2: Психология образования. 608 с.
2. Парслоу Э., Рэй М. Коучинг в обучении: практические методы и техники. – СПб.: Питер, 2003. – 204 с.
3. Педагогическая энциклопедия. Т. 1/ под ред. А.Г. Калашникова. – М.: Работник просвещения, 1929. – 193 с.

Инновационная деятельность педагога в условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения

*Габриэль М.В., воспитатель
Детский сад №63 «Мәлдір» г. Караганды*

Аннотация: В статье рассматривается актуальность реализации инновационной деятельности педагогов дошкольных организаций в Казахстане.

Ключевые слова: инновационная деятельность педагога дошкольной организации.

В условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения образования Казахстане детские сады активизируют инновационную деятельность, в связи с чем работа педагога проходит с внедрением инноваций в образовательную практику ДООУ. Вопросы о происхождении специфике инновационной деятельности и методах управления ею приобретают в наше время большое значение в связи с тем, что инновации выступают необходимым условием развития социума, соединяя достижения современной науки с

возможностями их реализации для удовлетворения все возрастающих потребностей общества с помощью создаваемых новшеств.

Потребность в инновациях возникает тогда, когда появляется необходимость разрешить какую-то проблему, когда создается противоречие между желанием и реальным результатом. Источником инноваций является проблема. Решить проблему — значит изменить систему, привести ее в соответствие с желаемой. Если изменения имеют качественный характер, то в результате решения проблемы происходит развитие системы. Степень актуальности новшества определяется значимостью той практической проблемы, решению которой может способствовать его использование.

Актуальность данного направления связана с проблемой повышения профессиональной компетентности дошкольных работников, способных работать в соответствии с современными требованиями.

Главная цель инновационной деятельности педагога дошкольника развитие педагога как творческой личности, переключение его с репродуктивного типа деятельности на самостоятельный поиск методических решений, превращение педагога в разработчика и автора инновационных методик развития и воспитания. Формировании и развитии инновационной методической деятельности педагога.

Инновационная деятельность определяется, как целенаправленная педагогическая деятельность, направленная на разработку, апробацию, распространение авторских инновационных методик, способность проектировать и конструировать педагогические инновации, профессионально отбирать содержание инновации, проектировать реализацию этого содержания через применение современных педагогических технологий. Инновационная деятельность педагога представляется это интегративное качество личности, характеризующееся совокупностью мотивов, ценностей, компетенций и оптимальным сочетанием владения традиционными и инновационными технологиями, реализуемыми в дошкольном образовании, применяемыми на основе рефлексивных действий и обеспечивающими высокий уровень профессиональной новаторской деятельности.

С приходом инноваций в дошкольное учреждение привело воспитателей к отбору наиболее эффективных педагогических технологий реализации содержания инновации, разработке педагогами инновационной методической продукции, подбору оценивания качества образования на основе данной инновационной методической продукции, организация педагогами самообразования для осуществления инновационной деятельности.

Воспитатели, применяя инновации в работе с детьми: – организуют различные формы детской деятельности, занятий по интересам в кружках и студиях; – обеспечивают индивидуально-личностный, дифференцированный подход; – разрабатывают индивидуальный маршрут развития и составляют портфолио достижений в работе с одаренными детьми; – организуют простейшее экспериментирование и моделирование ситуаций.

Применение ИКТ на занятиях в детском саду привлекает внимание дошкольников, помогает решать образовательные задачи педагогу. Новые информационные технологии позволяют строить процесс обучения на основе зрительного (презентация, анимация), слухового (звуковые и видеоматериалы) и осязательного (интерактивная доска, клавиатура) восприятия. Так, для младших дошкольников на занятии «Мои любимые животные» полезно использовать презентацию с изображениями изучаемых животных в начале урока, а затем продолжить его рисованием, играми. В средней группе можно немного усложнить подачу материала: в занятие «Зимние чудеса» включить презентацию «Признаки зимы», а также добавить видеоматериалы «Уроки тётушки Совы» и видео загадки. В старших группах на занятии по изучению правил дорожного движения можно показать ребятам обучающий мультфильм, а затем провести беседу на эту тему.

Интерактивная доска — это сенсорный экран, который работает в системе вместе с проектором и компьютером. Использование интерактивной доски на занятиях помогает перейти от объяснительной формы обучения к деятельной. Дети сами проявляют познавательную активность, что способствует осознанному усвоению материала.

Так же применяют инновации в работе с родителями применяя интерактивные методы взаимодействия с родителями по освоению детьми основной общеобразовательной программы дошкольного образовательного учреждения; — используют неформальные способы взаимодействия с родителями воспитанников, вовлекая их в жизнь детского сообщества через клубы, семейные праздники и т. д.; — организуют пресс-службы по выпуску газеты для педагогического просвещения родителей. Используют инновации в предметно-развивающей среде: — обогащают макросреды ДООУ и микросреды групп с учетом авторских разработок, строят развивающее пространства ДООУ по принципу интеграции и моделирования; — преобразование предметно-пространственной среды на основе гендерного принципа, отражающего интересы девочек и мальчиков; — развивают альтернативные формы дошкольного образования: — организуют р группы выходного дня, разрабатывают программы предшкольной подготовки неорганизованных детей в условиях группы выходного дня на базе ДООУ.

Благодаря использованию методической работы позволяет не только накапливать и применять уже найденные эффективные способы инновационной деятельности, но, прежде всего, совершенствовать собственные навыки инновационной м деятельности каждому педагогу, развитие инновационной методической деятельности органически вписывается в многомерный процесс совершенствования профессиональной деятельности.

Список использованной литературы

1. Гороя В.И., Петрова Н.Ф. Инновационная активность педагога // Современные проблемы науки и образования. Педагогические науки. -2009, №3. – С. 149-153.

2. Гнездилова О.Н. Психологические аспекты инновационной деятельности педагога // Психологическая наука и образование, №4. 2006. С. 61-65.
3. Гуров В. Инновационная деятельность педагога // Дополнительное образование и воспитание. № 2. 2008. С. 9-15.

***Применение нейропсихологических игр и приемов
в коррекционной работе с детьми с ООП дошкольного возраста***

*Тягнибеда Н.Ю.
КГКП я/с «Колокольчик»
г. Сарань*

С каждым годом увеличивается количество детей с различными нарушениями в развитии, которые нуждаются в специализированной помощи. У детей с **ограниченными возможностями здоровья** отмечается недоразвитие процессов познавательной деятельности и незрелость эмоционально-волевой сферы. Наряду с этим наблюдаются отклонения в развитии двигательной сферы: нарушение произвольной регуляции движений, недостаточная координированность, и наиболее страдает моторика кистей и пальцев рук. При умственных нагрузках у таких детей отмечается повышенная утомляемость и истощаемость центральной нервной системы, которая приводит не только к неустойчивости внимания, но и к раздражительности, беспокойству и негативному поведению. У большинства детей отмечается несформированность межполушарного взаимодействия от глубинных уровней и до мозолистого тела. Наличие данных характеристик способствует возникновению трудностей в воспитании и обучении детей с проблемами в развитии.

Одним из актуальных направлений внедрения инновационных технологий в коррекционный процесс является использование нейропсихологических технологий. Эффективность нейропсихологического (психомоторного) подхода доказана наукой и практикой. Он является здоровьесберегающей и игровой технологией. Данный подход предполагает коррекцию нарушенных психических процессов (внимание, памяти, мышления, речи, эмоционально-волевой сферы ребенка через движение.

Всем нам хорошо известно, что человеческий мозг состоит из двух полушарий.

По исследованиям физиологов *правое полушарие головного мозга* – гуманитарное, образное, творческое – отвечает за тело, координацию движений, пространственное и кинестетическое восприятие.

Левое полушарие головного мозга – математическое, знаковое, речевое, логическое, аналитическое – отвечает за восприятие – слуховой информации, постановку целей и построений программ.

Единство мозга складывается из деятельности двух полушарий, тесно связанных между собой системой нервных волокон (мозолистое тело).

Мозолистое тело (межполушарные связи) находится между полушариями головного мозга в теменно-затылочной части и состоит из двухсот миллионов

нервных волокон. Оно необходимо для координации работы мозга и передачи информации из одного полушария в другое.

Нарушение мозолистого тела искажает познавательную деятельность детей. Если нарушается проводимость через мозолистое тело, то ведущее полушарие берет на себя большую нагрузку, а другое блокируется. Оба полушария начинают работать без связи. Для детей с нарушениями речи характерно выраженное нарушением межполушарного взаимодействия.

Нейропсихологическая коррекция является отличным дополнением к основной коррекционной программе, и реализуется не вместо неё, а вместе с ней. Нейропсихология позволяет глубже взглянуть на проблему, выявить причину этого нарушения и выстроить грамотную программу сопровождения. Чтобы его обеспечить, достаточно использовать ежедневно ряд психотехник, которые могут с большой пользой применяться в ДОО и в повседневной жизни вообще.

Одним из направлений нейропсихологической коррекции является развитие межполушарных связей.

Чем лучше будут развиты межполушарные связи, тем выше у ребёнка будет интеллектуальное развитие, память, внимание, речь, воображение, мышление и восприятие.

Нейроигра - это тот инструмент, который сможет скорректировать психические дисфункции у детей в возрасте 3-12 лет. Для наибольшей эффективности занятий были разработаны определённые принципы коррекционной работы. Первое, что нужно знать – любые коррекционные занятия не являются заменой полноценному обучению ребёнка, поскольку они отвечают за помощь в формировании основных функций и процессов, которые необходимы для последующего развития малыша. Начало коррекции предполагает воздействие на фоновые элементы, и уже впоследствии выстраивается индивидуальная **программа** с учётом особенностей течения процессов в головном мозге ребёнка. На начальных этапах применяют базовые комплексы игр, постепенно их усложняя. Таким образом, ребёнок учится выполнять сложные задания без какой-либо помощи. Проводятся мероприятия в игровой форме, чтобы ребёнок не испытывал напряжения и был замотивирован и заинтересован в них.

Нейропсихологические игры показаны детям, если у них имеются:

- Речевая недоразвитость;
- ЗПР;
- Аутизм;
- ОВЗ;
- СДВГ и пр.

Цели нейроигр:

- развитие высших психических функций;
- функциональная активация подкорковых образований мозга;
- обеспечение и регуляция общего энергетического, активационного фона, на котором развиваются все психические функции;
- стабилизация межполушарного взаимодействия;

- обеспечение приемов и тонкого анализа модально-специфической информации (тактильной, двигательной (кинестетической, динамической, зрительной, слуховой);
- обеспечение регуляции, программирования и контроля психической деятельности.

Нейропсихологическая коррекция предполагает включение различных видов упражнений:

- дыхательные **упражнения**;
- **упражнения - растяжки**;
- глазодвигательные **упражнения**;
- **упражнения** для артикуляционного аппарата;
- **упражнения** для развития мелкой моторики рук;
- **упражнения релаксационные**;
- **упражнения** для развития коммуникативной и когнитивной сферы;
- **упражнения с правилами и т. д.**

Нейроигры направлены на работу с детьми, с общей моторной неловкостью, неустойчивостью и истощаемостью нервных процессов, снижением памяти, внимания, общей работоспособности, двигательной заторможенностью или расторможенностью, эмоционально-волевыми проблемами, трудностями формирования пространственных представлений, речевых процессов.

Для результативности коррекционно-развивающей работы необходимо учитывать определённые условия:

- Занятия проводятся по 10-15 минут.
- Занятия проводятся ежедневно, без пропусков.
- Занятия проводятся в доброжелательной обстановке.
- От детей требуется точное выполнение движений и приёмов
- Упражнения проводятся стоя и сидя за столом.

Педагог обязан сначала сам освоить все **упражнения** до уровня осознания субъективных признаков изменений, после этого обучать дошкольников.

Рекомендую коллегам освоить этот метод коррекции и внедрять его в работе с детьми.

Есть **ограничения**: дети с эпилептической готовностью, дети с психиатрическими проблемами, генетическими синдромами, сердечной недостаточностью, астмой нуждаются в сопровождении врача.

Литература

1. Семенович А.В. «Нейропсихологическая коррекция в детском возрасте. Метод замещающего онтогенеза: Учебное пособие. М.: Генезис, 2007.
2. Кравченко Л. Как развивать у детей межполушарное взаимодействие//Справочник педагога-психолога. Детский сад. – 2019. - №6
3. Нейропсихология. Игры и упражнения/Ирина Праведникова. -М. : АЙРИС-пресс, 2018.

**Инновационная деятельность педагога- воспитателя
в условиях
реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения**

*Юрченко Оксана Сергеевна, воспитатель
ГККП «Ясли сад «Бэбек» села Возвышенка*

Аннотация. Педагогическая инновация - нововведение в педагогическую деятельность, изменение в содержании и технологии обучения и воспитания, имеющие целью повышение их эффективности. В статье рассматривается инновационная деятельность педагога в условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения.

Ключевые слова: инновация, педагог, дети, воспитание, обучение.

Рассмотрение образования как процесса, который длится всю жизнь с момента рождения ребенка, требует принятия гибких стандартов организации образовательного процесса. Дети проводят большую часть своего времени в образовательных организациях, что приводит к осознанию важности создания надлежащих условий для детей, чтобы они могли проводить свое детство в гармоничной, доброй, развивающей, инновационной среде, где уважают культурное и этническое разнообразие.

Современные мировые тенденции показывают, что педагоги делают упор на создание условий для полноценного развития каждого ребенка, то есть необходимо отдавать приоритет программам, направленным на формирование индивидуального подхода к процессам развития, воспитания и обучения ребенка.

Модель - представляет собой совокупность подходов и принципов, определяющих направление развития и совершенствования дошкольного воспитания и обучения [1]. В содержании модели рассматриваются следующие направления совершенствования сферы дошкольного образования:

- Нормативно-правовое сопровождение;
- Изменение способов процессов развития, воспитания и обучения;
- Методическое сопровождение деятельности дошкольных организаций;
- Оценка качества дошкольного воспитания и обучения;
- Обеспечение условий для работы с детьми с особыми образовательными потребностями;
- Работа с педагогом, родителями и родительским сообществом в системе дошкольного образования;
- Оценка качества дошкольного воспитания и обучения.

Для проведения инновационной работы в дошкольной организации в условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения необходимо, прежде всего, повысить уровень профессиональной

компетентности педагогов-воспитателей, поддержать потребность и интерес к инновационным знаниям, опыту.

Инновационная деятельность педагога-воспитателя в дошкольной организации заключается в знакомстве с новинками развивающего характера, внедрении в свой опыт новых форм и методов, технологий.

Организация нового процесса обучения предполагает формирование личности, отличающейся способностью к мышлению, обладающей новыми знаниями и навыками, обладающей высокими творческими способностями, достигающей решения значимых проблем в результате самостоятельного поиска.

Воспитатель детского сада - лицо, имеющее специальную подготовку и профессионально занимающееся педагогической деятельностью. Его основная задача-организация процесса обучения, воспитания, развития, формирования детей дошкольного возраста, постоянное совершенствование их профессиональной подготовки [2].

В этой связи, на сегодняшний день к воспитателям детского сада предъявляются следующие единые методические требования: повышение педагогического и психологического уровня; изучение новейших педагогических технологий обучения и воспитания и умение применять их в своей профессиональной работе; стимулирование к самообразованию, творческой работе; освоение и применение современных методов диагностики и мониторинга доходов детей; стремление к созданию авторских программ, учебных пособий, статейных изысканий; создание условий для формирования педагогически-профессиональных позитивных установок и ценностей воспитателя.

Воспитатель нового времени-это грамотный специалист, образованный человек, способный определить программу и методические меры. Это хороший психолог, который ладит с ребенком и его родителями, умеет выходить из сложной ситуации. Это специалист, который готов работать вместе, помогать товарищу по команде в любой момент. Под педагогом нового (инновационного) времени мы подразумеваем опытного специалиста, который постоянно совершенствует свои знания, стремится использовать новые методы и умеет внедрять в свое дело хорошо развитый педагогический опыт. Известный великий педагог Амонашвили отметил, что «воспитатель - это профессиональный человек, который берет на себя ответственность за развитие другого человека»

Для использования новых технологий в повседневной организованной учебной деятельности каждый воспитатель учитывает возрастные особенности малышей и выбирает их в интересах педагога. Руководствуясь новым стандартом образования: в зависимости от сферы образования «Физическое развитие», «Развитие коммуникативных навыков», «Развитие познавательных и интеллектуальных навыков», «Развитие творческих навыков и исследовательской деятельности детей», «Формирование социально-эмоциональных навыков» организованная деятельность дошкольников в соответствии с возрастными особенностями должна осуществляться каждым

воспитателем на основе творческого поиска, в любой режимный момент, с быстрой сменой деятельности и с учетом индивидуальных возможностей. [3].

Воспитатель учится применять полученные теоретические знания на практике. Педагог, охотно настроенный на работу, получает от этого огромное удовольствие. Это мотивирует его продолжать совершенствовать свое мастерство в профессии.

В настоящее время предпринимаются большие усилия по внедрению инновационных технологий в дошкольных организациях. Поэтому в дошкольных организациях основной задачей педагогов является: правильный выбор методов, умение правильно применять новые педагогические технологии, создание комфортных условий для правильного развития и становления личности. В дошкольных образовательных организациях педагогические технологии направлены на реализацию стандарта дошкольного образования.

Здоровьесберегающие технологии. Цель здоровьесберегающей технологии: направлена на укрепление здоровья ребенка, формирование образовательных навыков. Большой вклад в формирование здоровья ребенка и его телосложения вносят организации дошкольного воспитания и обучения.

В настоящее время невозможно без последовательной системы формирования здоровья человека в условиях его развития.

Креативная технология проектирования. Цель: развитие и обогащение опыта социальной личности.

Педагоги используют в своей деятельности технологию проектирования.

Проектная классификация в «игровой форме» занятия с участием всей группы (игры, национальные танцы, драматизация, различные развлечения).

Поисково-творческая технология. Цель технологии поискового творчества – развитие поисковой компетентности детей. Технология ТРИЗ применяется в обязательном порядке.

- Организация экспериментально-поискового метода.
- Творчество.
- Эвристические истории
- Решение и структура проблемных вопросов.
- Наблюдение [4].

Таким образом, руководствуясь инновационной деятельностью, мы не отрицаем значения других составляющих педагогического мастерства. Эффективность их применения зависит от сложившихся традиций в общеобразовательной организации, способности педагогического коллектива воспринимать эти инновации, материально-технической базы учреждения.

Список использованной литературы

1. Об утверждении модели развития дошкольного воспитания и обучения. Постановление Правительства Республики Казахстан от 15 марта 2021 года № 137. <https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2100000137>

2. Ашанина, О.Ю. Роль, содержание и виды инновационной деятельности преподавателя в условиях модернизации общества и образования / О.Ю. Ашанина, О.С. Гладкая. — Текст : непосредственный // Молодой ученый. — 2019. — № 38 (276). — С. 145-148.
3. Профессиональный стандарт педагога (проект) [Электронный ресурс] // Минобрнауки.рф: [сайт]. [2011]. URL: <http://минобрнауки.рф/документы/3071> (дата обращения 16.09.2019).
4. Чугунова, И. А. Инновационная деятельность в ДОО / И. А. Чугунова. — Текст : непосредственный // Инновационные педагогические технологии: материалы V Междунар. науч. конф. (г. Казань, октябрь 2016 г.). – Казань: Бук, 2016. – С. 44-46. – URL: <https://moluch.ru/conf/ped/archive/207/11017/> (дата обращения: 24.11.2023).

Использование экспериментальной деятельности в коррекционной работе с дошкольниками с общим недоразвитием речи и задержкой психического развития

*Долгих Е.А., Щербакова Т.А.
учитель-дефектолог, логопед
КГКП «Ясли-сад «Куаньши», г. Караганды*

Аннотация: В данной статье мы хотим представить вашему вниманию практическое использование экспериментальной деятельности в занятиях с дошкольниками. Также хотим обратить внимание на практическую, творческую направленность и высокую эффективность данного метода работы с детьми.

Современные дошкольники – активные исследователи окружающего мира, они живут и развиваются в эпоху глобальной информатизации. Ребёнок – дошкольник активно стремится узнать об окружающем мире, как можно больше. Помочь ему в этом, направить на пути поиска знаний – одна из наших совместных задач.

Для детей с общим недоразвитием речи (ОНР) и задержкой психического развития (ЗПР) характерен пониженный уровень развития основных свойств внимания. У дошкольников отмечаются его недостаточная устойчивость, трудности включения, распределения и переключения. При относительно сохранной смысловой, логической памяти у детей заметно снижена вербальная память, страдает продуктивность запоминания. Связь между речевыми нарушениями и другими сторонами психического развития обуславливает специфические особенности мышления детей. Обладая в целом полноценными предпосылками для овладения мыслительными операциями, доступными их возрасту, они отстают в развитии словесно-логического мышления, без специального обучения с трудом овладевают анализом и синтезом, сравнением, обобщением.

Во время проведения специальной коррекционной деятельности (СКД), мы заметили повышенный интерес и активизацию детей во время проведения

экспериментов и опытов. Исходя из этого, мы стали предлагать поисковые задания в конце специальной коррекционной деятельности, когда у дошкольников накапливается усталость и снижается концентрация внимания. Эксперименты и опыты подбирали соответственно перспективному планированию (особое внимание уделяли определению закрепляемого словаря, подбору слов-определений, закреплению антонимов). Продолжительность таких заданий составляла 5—7 мин и предполагалось участие каждого ребенка.

Полученные экспериментальным путём знания дети пытаются повторить самостоятельно в свободное время, используя освоенные ими приёмы. Опыты у детей сопровождаются проговариванием и выдвижением множества предполагаемых гипотез – догадок, попытками предугадать ожидаемые результаты. Это благотворно сказывается на развитии речи и мыслительных процессов детей. Многократное повторение опытов вырабатывает у детей определённый алгоритм действий, чёткость выполнения, аккуратность в работе. Полученные знания прочно и надолго остаются в памяти ребёнка, когда ребёнок не только слышит и видит, но и сам делает.

На этом и основано активное внедрение детского экспериментирования в практику коррекционной работы с детьми с ОНР и ЗПР. При организации таких видов заданий используем следующую структуру экспериментальной деятельности:

- принятие от взрослого или самостоятельное формулирование детьми познавательной задачи;
- анализ ее условий с помощью педагога или самостоятельно;
- выдвижение предположений (гипотез) о причинах явления и способах решения познавательной задачи;
- отбор способов решения познавательной задачи;
- непосредственная проверка выбранных способов решения и выдвинутых предположений;
- анализ полученных результатов и формирование выводов.

Все поисковые задания, которые мы используем во время СКД сопровождаются беседой. Успех и педагогическая результативность бесед во многом зависят от правильно поставленных перед детьми вопросов. В каждом вопросе, предлагаемом дошкольникам, формулируем только одну мысль, определяем необходимую смысловую и речевую нагрузку. При этом учитываем, какие психические процессы активизируются у детей (памяти, мышления, воображения), а также какие логические операции формируются тем или иным вопросом. После поисково-исследовательского задания обязательно проводим работу по подведению итогов этих заданий. Такая работа постепенно усложняется: на первом этапе педагог сам формулирует выводы, на втором — дети по вопросам педагога, на третьем этапе детей подводим к самостоятельному формулированию вывода и определению ценности полученной информации (где и как полученные знания можно использовать).

Проанализировав результаты нашей педагогической деятельности, мы пришли к выводу, что работа с детьми в данном направлении очень эффективна.

Такой инновационный метод получения знаний, как экспериментальная деятельность, достаточно сильно направляет в сторону усвоения детьми необходимых знаний, активизации их во время учебного процесса, положительной динамики в коррекции речи и мышления. Опыт нашей работы показывает, что экспериментальная деятельность позволяет не только поддержать имеющийся у детей, но и возбуждать угасший интерес, что является залогом успешного обучения и коррекции речи и мышления.

Предлагаем вашему вниманию несколько экспериментов и опытов:

Тема «Дома. Наша улица», практическое задание «Я - строитель».

Оборудование: по 6 кубиков для каждого ребенка.

Педагог: Что у вас на столах? Дети. Кубики. Педагог: Что мы можем сделать из кубиков? Какой дом можно построить из этого количества кубиков? Дети отвечают. Педагог: Постройте трехэтажный дом, используя все кубики. Дети выполняют задание. Какой у вас получился дом? Дети отвечают. Педагог: Постройте двухэтажный дом, используя все кубики. Постройте одноэтажный дом, используя все кубики. Дети выполняют задания.

Выводы: Что мы узнали? Дети: Из этого количества кубиков можно построить разные дома. Трехэтажный дом получается высоким, а одноэтажный дом – низкий. Трехэтажный дом получается узким, а одноэтажный дом – широким.

Тема «Овощи», практическое задание «Я - весы».

Оборудование: картофель, морковь, помидор, огурец, перец, пучок салата, капуста.

Педагог: Что у вас на столах? Что у меня на столе? Как назвать эти предметы одним словом? Дети: Овощи.

Педагог: Откуда овощи попадают на наш стол? Когда мы покупаем овощи в магазине, как мы узнаем, сколько денег мы должны заплатить? Можем ли мы сами определить, сколько весит тот или иной овощ? Что нам помогает определять вес предметов? Сегодня мы с вами превратимся в «весы» и попробуем определить, какой овощ тяжелее, а какой легче. Как мы это будем делать? Предположения детей.

Педагог: Мы возьмем в каждую руку по овощу и попробуем определить, какой из них тяжелее, а какой легче.

Для сравнения предлагаются пары овощей: примерно одинаковые по объему картофель и болгарский перец; разные по размеру капуста и помидор; одинаковые по объему капуста и пучок салата; пучок салата и огурец; морковь и болгарский перец. Дети высказывают предположения, что легче, что тяжелее.

Каждый ребенок берет в руки по овощу, определяет вес и называет результат.

Поднимите руки те, кто высказал правильное предположение. Поднимите руки те, кто ошибся.

Выводы: Овощи одинакового размера могут весить по-разному. Если овощ внутри пустой, то он легче. Чтобы точно определить вес, нужны весы.

Используя предложенные опыты, ребёнок надолго запомнит полученные знания. Каждый педагог и родитель может повсеместно использовать поисково-исследовательскую деятельность, как в обучении, так и в досуге. Это поможет

не только усвоить практическим путём полученные знания, но и ярко разнообразит мир дошкольника.

Литература

1. Дыбина О.В. Неизведанное рядом: занимательные опыты и эксперименты для дошкольников. М., 2005. Организация экспериментальной деятельности дошкольников. /Под ред. Л.Н. Прохоровой. – М.: АРКТИ, 2004г.
2. Иваненко О.В. Познаватель-исследовательская деятельность на логопедических занятиях с детьми с ОНР. – журнал «Логопед» №1 2017г.
3. Поддьяков Н.Н. Умственное воспитание детей дошкольного возраста. – М.: Просвещение, 1998г.

Мектеп жасына дейінгі балаларды дамыту мен тәрбиелеудегі заманауи педагогтің рөлі

*Шынғысова А.Н., тәрбиеші
№16 «Шағала» балабақшасы
Астана қаласы*

Қазіргі таңда мектеп жасына дейінгі балаларды дамыту мен тәрбиелеу мәселесі мемлекет саясатының бір бөлігі болып отыр. Егеменді еліміздің тәуелсіз ұрпағы саналы да, білімді, алғыр болып өсуге барлық мүмкіншілікті жасау ел басқарған азаматтардың борышы деп білемін. Ал тәрбие мен білімді беру-педагогтардың еншісінде. Жаңа Қазақстан заман өзгерісіне сай тәрбиелеу мен оқытудың әдіс-тәсілдері күн санап өзгеріп, жаңарып, толығып жатыр. Міне, осы бір кезеңде, ел болашағын тәрбиелеуде біз, дұрыс методиканы таңдап алуымыз қажет. Адамзаттың мектепке дейінгі кезеңі ең шешуші кезең. Бала бойындағы табиғи дарындылық жан-жақты болғанда ғана дами бастайды. Сондықтанда баламен неғұрлым жақын болып, жан-жақты дамытушылық әдіс-тәсілдер жүйелі жүргізілсе, соғұрлым тәрбиеміз нәтижелі болады.

Қазақ халқы баланы туған күнінен бастап, есін білгенге дейін бойына мына бір сөздермен тәрбиенің негізін сіңіреді. Ол - ұят, обал, сауап болады деп үйретуі. Ата, әжесі бар бала осы сөздерді естіп, санасына сіңіріп өскені менің өзіме аян. Ал, балабақшаға келген күнінен бастап, тәрбиешісі үйреткен тәлім – тәрбие жас ұрпақтың жеке тұлға болып қалыптасуына ізгіліктің нұры құйылып, ата-баба бойынан сіңген қасиетті ғылыммен байланысқан жүйелі ұстанымдарына негізделген тәрбие мен білімді алады.

Менің ұстанымым, балаларға басшы емес, тәрбие мен білім беруде тең түрде, бірге қатысушы болу. Балалармен бірге бірдей орындықта отырып әңгімелесемін, сурет саламыз, заттардың түсін анықтап, ойыншықтарға ат қоямыз. Бір-біріміздің қолымыздан ұстап, шеңбер құрып ән айтамыз, дене мүшелерімізбен амандасамыз, өлең құраймыз. Қолымызды шапалақтап, мейірімдерімізді білдіріп құшақтасамыз. Балаларды осылай сергітіп аламын. Баламен қаншалықты жақын болған сайын, жаңа бір қырынан көре бастайсың. Жас бүлдіршін ойын арқылы

өседі, дамиды. Мен балаға ойын ойнатауға жағдай жасаумен бірге, белсенділігін арттыруды негізге аламын. Ол үшін топқа бөлемін, туған жыл мезгіліне, суретті бірнеше бөлікке бөліп оны құрастыру арқылы т.б. топқа бөлініп, тапсырманы орындау барысында, олардың өз еріктерімен ойын сюжетін құруын, тапсырманы шешудегі белсенділігін бақылаймын. Ол үшін түрлі ойыншықтарды алдын ала дайындап қоямын. Бала ойнап жүріп ойланады, жасайды, жолдасымен сөйлеседі, яғни қабілеті мен дарындылығы ерекшелене түседі. Мен өз тәжірибеме жаңа технологияның әдіс –тәсілдерін қолдана отырып, бала тілін дамыту мен қызықты етіп үйрету үшін үнемі ізденіп келемін. Нәтижесі де жаман емес. Тәрбиеші-бала бойына білім нәрін себуші тұлға болатын болса, тәрбиеленушілерді өз ортасына тарта білудің жаңа заманауи тәсілдерін қолдана білу қажет. Ондай тәсілдердің бірі - заттық дамытушы орта. Орта бала үшін жаңа білім мен негізгі тәжірибе көзі. Біздің ұжымда білікті де, білімді жандар бір жанұяның жандарындай қызмет жасайды. Әр тәрбиешімен тәлімгерлер жоғары білімді және біліктілік санаттан өткен, курстар мен қалалық семинарларға қатысып, тәжірибелерін өзге әріптестермен бөлісіп келеді. Біз ата-аналармен пікірлескенімізде, баласының бойынан күніне бір жақсы қасиеттерді, өзіне деген ерекше жақсы көру сезімін байқаймыз дейді. Маған және менің әріптестеріме алғыстарын айтып, пікір жазып отырады. Бұндай пікір бізге, тәрбиешілерге өзіміздің мамандығымызға деген сүйіспеншілігімізді арттырады.

Әрине, балабақшаның жайлы да, жақсы болуы ата-аналар үшін өте маңызды, осы тұста «Біртұтас тәрбие» бағдарламасын ұмытпауымыз керек. Ата-ана, балабақша, бала осы үшеуі біріккен кезде ата- ана өз баласы үшін алаңдамай, өз қызметін алаңсыз жасайды ғой. Сондықтанда, педагог- тәрбиешіге артар сенімде жоғары болмақ.

Бұл күнде заманауи білім беру жүйесі үшін өзекті мәселелердің бірі- балалардың ғана емес, педагогтардың да, кәсіби күзіреттілігін дамыту. Мен де бірнеше рет шығармашылық түрде жұмыс жасау үшін біліктілікті арттыру жүйесінің оқытуларына қатысып сертификаттар алдым. Семинарлар мен байқауларға қатысып, марапаттар мен жүлделі орындарды иемдендім. Осы нәтижелерге жетуім, бала жүрегіне жол табу үшін жаңа технологияны модульдік оқу бағдарламасын негізге алуым болды.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту модулін іске асыру жағдайындағы инновациялық қызметі

Абдыхаликова Ш.М., меңгеруші

№78 «Асыл» балабақшасы

Астана қаласы

Біз даналықты үш жолмен үйренеміз:

ойлану - ең ізгі жол;

Еліктеу – ең жеңіл жол;

Тәжірибе жолы – ең ауыр жол.

Бенедикт Спиноза

Қазіргі таңда мектепке дейінгі орындарда инновациялық технологияны ендіруге көптеп күш жұмсалады. Сол себепті мектепке дейінгі ұйымдарда педагогтардың негізгі міндеті: әдіс тәсілдерді дұрыс таңдау, жаңаша педагогикалық технологияларды дұрыс қолдана білу, жеке тұлғаның дұрыс дамып қалыптасуы үшін ыңғайлы жағдай жасау. Мектепке дейінгі білім беру орындарында, педагогикалық технологиялар мектепке дейінгі білім беру стандартын жүзеге асыруға бағытталған. Педагогикалық технологияда ең маңызды жағы білім беру мен тәрбие жүйесінде ересектер мен балалардың қарым-қатынасы болып табылады. Қарым-қатынас жасауда үлкендер жағынан балаға мынадай жағдай туғызу қажет: «Бала біздің болашағымыз, қоғамымыздың азаматы». Оның мақсаты: Баланы жеке тұлға етіп қалыптастыру. Қоғамда болып жатқан әлеуметтік-экономикалық өзгерістер мен еліміздің білім беру саласының әлемдік білім кеңістігіне өтуі білім беру саласында, соның ішінде мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуға уақыт талабына сай өзгерістер енгізуді талап етіп отыр. Қазіргі кезеңде білім ғылым саласында инновациялық педагогикалық технологиялар қаншалықты маңызды болса, мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту мен тәрбиелеуде де педагогикалық технологиялар ұғымы кеңінен қолданылатын ұғымдардың біріне айналды.

Білім берудің алғашқы деңгейлері балабақшадан басталмақ. Мақсаты - мектепке дейінгі білім балалардың білім алуына бірдей бастапқы мүмкіндіктерді қамтамасыз ету. Кез келген оқыту технологиясы тәрбиешіден терең теориялық, психологиялық, педагогикалық әдістемелік білімді, педагогикалық шеберлікті, бабалардың жан дүниесіне терең үңіліп оны ұғына білуді талап етеді. Қазіргі таңда мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде қолданылатын педагогикалық технологиялардың бірнеше түріне тоқталайық.

Ойын арқылы оқыту технологиясының мақсаты дидактикалық, тәрбиелік, дамытушылық, әлеуметтендірушілік мақсатқа жету. Ойын технологиясының ерекшелігі ойындық іс-әрекеттің психологиялық механизмі жеке бастың өзіндік талап-талғамдарына сүйенеді. Баланың бойындағы білімділік, танымдық, шығармашылық қасиеттерін аша түсуді көздейді. Ойын - балалар үшін оқу да, еңбек те. Ойын айналадағы дүниені танудың тәсілі. Сонымен қатар, ойын балаларға өмірде кездескен қиыншылықтарды жеңу жолын үйретіп қана қоймайды, олардың ұйымдастырушылық қабілеттерін де қалыптастырады.

Дамыта оқыту технологиясы - баланы оқыта отырып, дамыту. Бала бойында еркіндік, мақсаткерлік, ар-намыс, мақтаныш сезім, дербестік, адамгершілік, еңбексүйгіштік, белсенділік т.б. қасиеттер дамыту. Сонымен қатар, мектепке дейінгі мекемелерде инновациялық білім беру құралдарын қолданудың да маңызы зор. Инновациялық білім беру құралдарына: аудио, видео, құралдар, компьютер, интерактивті тақта, интернет, мультимедиялық құрал, электрондық оқулықтар, мен оқу әдістемелік кешендер, инновациялық ақпараттық банк, инновациялық сайт және тағы басқалары жатады. Қазіргі таңда көптеген интерактивтік бағдарламалық бөлімдер, қозғалмалы объектілер құруға мүмкіндік беретін векторлық және графикалық жабдықтар көптеп шығып,

қолданыс табуда. Осындай құралдардың бірі-мультимедиялық оқулықтарды балабақшаларда кеңінен пайдалану.

Заман талаптарына сай мектепке дейінгі мекемелерде АКТ оқыту процесінде кеңінен пайдаланады. Түрлі танымдық салаларына арнаулы компьютерлік бағдарламалар құрылуда. Баланың жас ерекшелігіне және пайдаланатын компьютерлік бағдарламаларға сай интерактивті тақта ойындағы баланың оппоненті, бағдарлаушы (әңгімелеуші), жаттықтырушы, емтихан қабылдаушы болуы мүмкін. Интерактивті тақта ақпаратты кеңінен ұсыну құралы болып келеді және баланың мотивациясын күшейтеді. Мультимедиялық технологияларды пайдалану арқылы (түс, графика, дыбыс, замануи видеотехникалық құралдар) түрлі жағдайлар мен ортаны моделдеуге болады. Мультимедиялық бағдарламаларға еңгізілген ойын компоненттері үйренушінің танымдық әрекетін белсендіреді және материалды ұғынуды күшейтеді. Оқытуда пайдаланатын интерактивті құралдар: тақта, компьютерлер балаларды диагностикалауда жақсы көмекші болып келеді: зейінің дамытуда, есте сақтау қабілетін дамытуда, ойлау қабілетін, тілін дамытуда, жеке тұлғасың дамытуда, оқу әрекетінің дағдыларын қалыптастыруда.

Интерактивті тақтаны пайдалану. Оқытуда интерактивті кешендерді пайдалану сапалы, қызықты және оңтайлы болып келеді. Электрондық мультимедиялық бағдарламаларды дәстүрлі оқыту және педагогикалық инновациялармен қатар, оқыту үрдісінде үнемі қолдану дайындығы әртүрлі деңгейдегі балаларды оқыту тиімділігін көтереді.

Интерактивті тақтаны пайдалануда қандай дағдылар болу қажет:

- Компьютерді қолдана білудің бастапқы білімі
- Word, Power Point бағдарламаларымен жұмыстану
- Интернет жүйесінде жұмыстану практикасы (бейнелерді, әзір презентациялар мен оқыту бағдарламаларын тауып алу)
- **Өздігінен даму технологиясы** (Монтессори мектебі) - бұл баланы жан-жақты дамыту, дербестікке тәрбиелеу, бала санасында нәрселер әлемі мен ойлау әрекетінің бірігуіне, мұнда оқыту бала дамуына сәйкес болуы керек, сонда ғана бала өзін дамыта алады. Итальян психологі М.Монтесори түсіндіруінше баланың туғаннан азамат болғанға дейін барлық өмірі - оның еркіндігі мен дербестігінің дамуы болып табылады.
- **Бала сезімін дамыту орталығы.** Баланың сезім тәрбиесі, баланың қабылдауын дамыту және қоршаған әлемдегі заттардың қасиеттері туралы түсініктерін қалыптастыру: пішіні, көлемі, түсі, салмағы, кеңістіктегі орны, иісі, шығаратын дыбысы, т.б. болып табылады.
- **Іс-әрекет жасау орталығы.** Бұл орталықта балалар өздерін күтуге арналған заттар орналасады. М.Монтесори балаға өзбетімен жұмыстануға үйрету, баланың интелектуальдық қабілеттерін дамыту, өз-өзін тәрбиелеу және жоғарғы баға беру күшті түрткіш болып келеді деп тұжырымдайды. Сонымен қатар практикалық жаттығулар орындау арқылы бала өзінің қимылын жетілдіреді.

- **Тіл дамыту және жазу орталығы.** Материалдар баланың дұрыс тілін дамытуға көмектеседі, сөздік қорын байытады, қолын жазуға дайындайды, фонематикалық есту қабілетін дамытады, оқуға және жазуға үйретеді.

Математика орталығы, Математика орталығында балалар 10-ға дейін сандармен, жиынтықтармен, арифметикалық операциялармен танысады. Осы орталықтың Монтессори-материалы балаға қиын абстрактылық математикалық түсініктерді және операцияларды түсінуге көмектеседі.

- **Ғарыш орталығы.** Осы орталық балаларды қоршаған ортамен таныстырады. Осы орталық материалы ботаника, зоология, анатомия, география, физика, астрономия негіздерін меңгеруге көмектеседі. Бала орталықты және Монтессори-материалын өзі тандайды. Монтессори- тәрбиеші бала әрекетіне қажет болғанда қатысады. Өсе келе бала қажетті дағды мен іскерлікті меңгереді, сонымен қатар балада тәуелсіздік, өзіне деген сенімділік сезім қалыптасады.

М. Монтессори әдісі балада өзінің мүмкіндіктеріне сай дамуға деген қызығушылық, жаңа білімді тануға деген құштарлығын оятады. Бала не істегісі келеді емес, неге дайын соны істейді. Ересектер ереже ұсынады, балалар өз бағытымен сол ережелерді орындап, дамиды. Сонымен бала өз әрекетінің нәтижесіне жауапкершілік сезіммен қарайды. Қорыта келіп айтатын болсақ аталған педагогикалық технологиялар мен инновациялық құралдар балабақшада балалардың жас ерекшеліктерін ескеріп, әр сатыға балалардың қабылдау мүмкіндіктеріне сай пайдалануға болады. Мектепке дейінгі балалардың есте сақтау қабілеті әлсіз, қабылдау процестері тұрақсыз келеді. Сондықтан олар затты қолмен ұстап, көзімен көргенді ұнатады. Осыған сәйкес, мектепке дейінгі балалардың оқу іс-әрекеттеріне көрнекілік, ойын технологиясын кеңінен қолданған жөн.

Тәрбиеші – бала бойына білім нәрін себетін басты тұлға. Жаңашыл тәрбиеші даярлауға қойылатын талаптар студенттерді оқытудың жаңа түрлерімен қаруландыра отырып, қазіргі уақыттағы кәсіптік дағдыларын игеруге бағытталған оқытудың жаңа жолдарын енгізуді көздейді.

Әдебиеттер

1. Багаутдинова С.Ф. Инновационная деятельность в дошкольном образовательном учреждении: Методические рекомендации для студентов к курсу "Управление дошкольным образованием". Магнитогорск: МаГУ, 2001
2. Белая К.Ю. Методическая работа в дошкольном образовательном учреждении. М.: МИПКРО, 2012.

Мектепке дейінгі білім беруде цифрлық технологияларды пайдалану

Шокутбаева Асем Думановна

Астана қ.№79 «Шабыт» балабақшасы, әдіскер

Аңдатпа: Цифрландыру – жаһандық үрдіс. Бұл үрдістен бәсекеге қабілетті экономиканы дамытуды және халқының тұрмыс сапасын жақсартуды ойлаған мемлекеттердің ешбірі бас тартпайды. Қазақстан да осы елдердің қатарында.

Сондықтан Мемлекет басшысы елімізде «Цифрлық Қазақстан» бағдарламасын енгізді.

Түйінді сөздер: цифрландыру, мектепке дейінгі білім беру және тәрбиелеу, желілік қызмет, цифрлық технологиялар

Мектепке дейінгі ұйымды цифрландыру осы үрдіске қатысатын барлық объектілерге: балаларға, олардың ата-аналарына, тәрбиешілеріне, білім беру жүйесінің әкімшіліктеріне ыңғайлы және тиімді құралдарды жасауды білдіреді. Сонымен қатар, оқу үдерісін цифрландыру, адамның адамдық қарым-қатынасының оңтайлы теңгерімі және виртуалды ортада нақты және цифрлы әлемді синтездеудің бір түрі болып табылатыны маңызды.

Заманауи білім берудің негізгі бағыттарының бірі - желілік қызмет, әлеуметтік желілерді білім беру ресурстары ретінде пайдалану және шалғай шеберлік сабақтарын өткізу, тренингтер. Желілік платформаларды қолданумен цифрлы білім берудің типтік ерекшеліктері - бұл икемділік, ұтқырлық, өндіріс қабілеттілігі, диалогтық және интерактивтілік, медиа ағындарды қабылдауға бағдарлау. Осының барлығы сандық экономикадағы құзыреттілікті қалыптастыруға ықпал етеді. Дегенмен, осыған байланысты желілік мәдениет мәселесі туындайды.

Оқытудың дәстүрлі әдістерімен және инновациялық педагогикалық технологиялармен ұштастыра отырып, оқу процесінде барлық электрондық оқыту платформаларын жүйелі түрде пайдалану білім, білік және дағды әр түрлі деңгейдегі балаларды оқытудың тиімділігін еселей түседі.

Мектепке дейінгі білім беру сапасын арттыру білім беруді цифрландырумен және өскелең ұрпақты сандық әлемге бейімдеуге дайындаумен тығыз байланысты.

Тақырыпқа негіздеме: МДҰ – да цифрлық технологияларды енгізудің басты шарттарының бірі-балалармен цифрлық құралдардың мүмкіндіктерін білетін, олармен жұмыс істеу дағдысы бар, санитарлық нормалар мен оларды пайдалану ережелерін нақты орындайтын, мектепке дейінгі балаларды жаңа цифрлық технологияларға тарту әдістемесін меңгерген педагогтар жұмыс істеуі тиіс.

Тақырыптың өзектілігі: Цифрлық технологияларды педагогтардың, ата-аналар мен балалардың бірлескен әрекеттері үшін қажетті білім берудің, коммуникацияның қуатты техникалық құралы бола алады.

Мақсаты: Педагог қызметкерлердің кәсіби құзыреттіліктерін цифрлық білім беру контенттерін тиімді пайдалануға әдістемелік көмек көрсете отырып дамыту, Цифрлық технологияны белсенді енгізу арқылы білім беру сапасын арттыру.

Балабақшада педагогтардың кәсіби құзыретін цифрлық технологиялар арқылы көтерудегі әдістемелік қызметтің міндеті:

- Педагог кадрлардың кәсіби шеберлігін цифрлық контенттерін пайдалануға бағыттау арқылы көтеру
- Педагог, ата-аналар мен балалардың біріккен әрекетіне цифрлық білім беру ресурстарын кіріктіру.

- Білім беру үдерісіне цифрлық технологияларды қолдану арқылы заманауи әдістемелерді енгізу.
- Білім беру процесіне цифрлық технологияны енгізе отырып әдістемелік әзірлемелердің электрондық банкіні құру

Қандай ҰОҚ-де цифрлық технологияларды қолдануға болады?

Цифрлық технологияларды әртүрлі әрекет барысында қолдануға болады: яғни, нақты уақыт режимінде балалармен музыка жазу, роботтарды жинау, интерактивті тақтамен әріптерді немесе сандарды үйрету және т.б. Бейнені кез келген ҰОҚ-де көруге болады — таңертеңгілік жаттығуды педагогтың орнына "мультфильм немесе ертегі кейіпкерлері" өткізе алады. Ең бастысы-роликті табу немесе оны өз бетінше жасау.

1. **Музыка.** Ноталарды үйренуге және есту қабілетін дамытуға мүмкіндік беретін балаларға арналған ойын қосымшасы. Ойын музыка теориясынан белгілі бір аймақты зерттеуге көмектесетін бірнеше тарихтан тұрады.
2. **Note Trainer.** Фортепиано пернетақтасының көмегімен төрт октавада ноталарды оқуға болады. Кез келген пернені басу арқылы экранда тиісті нотаның дұрыс атауы көрсетіледі. Классикалық, итальян, до — ре—ми—фа— соль—ля—си форматында, сондай-ақ балама әріптік жүйе — А—В—С—D—E— F—G-да оқуға болады.
3. Кішкентай балаларға арналған үлкен құралдар. Балаларға музыка әлемін ашатын түрлі-түсті музыкалық қосымша. Бала музыкалық аспапты, аранжировканы таңдап, ойнай алады. Сегіз музыкалық шығарма, төрт аспап (гитара, фортепиано, флейта және аккордеон) және әр әуенге қызықты анимацияланған иллюстрациялар бар.

Цифрлық технологиялар қоршаған ортамен нашар ауа райында танысу: табиғат туралы бейнероликтер ғана емес, сонымен қатар жануарды дыбыстап табу қажет қосымшалар да болады. Мысалы, "жануарды дыбыспен тап" деп аталатын телефон үшін ойын.

ОНЛАЙН-РЕЖИМДЕ БАЛАЛАРМЕН ҰОҚ-Н ӨТКІЗУ. ҚАНДАЙ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ТАҢДАУ?

- Skype. Хабар және файл алмасу, аудио және бейне конференцияларға қатысуға болатын белгілі бағдарлама. Қосымша тегін.
- Etutorium. ҰОҚ-н автоматты түрде сақтау функциясы бар вебинарлар мен онлайн-сабақтар өткізуге арналған платформа. Содан кейін оны офлайн режимінде жүктеуге және көруге болады. Сондай-ақ, телефонмен немесе планшетпен көруді қолдайды.

Қорытынды: Балабақшада ақпараттық технологияны пайдалану- бала танымын жан-жақты дамытудың шешуші құралы. Мыс: Мультимедиялық оқулықтарды балабақшада пайдаланар болсақ, оқу іс-әрекеттерін жоғарғы дәрежеде жүзеге асыруға болар еді. Мұндай жағдайда тәрбиеші бала тәрбиесімен айналысқанда әр түрлі шара, оқу іс-әрекеттер өткізер алдында жиі-жиі көрнекіліктер ауыстырмаған болар еді. Бұндай оқулықтар пайдалану алдымен балалардың қызығушылығын арттырып, оқу іс-әрекеттерге деген танымын, белсенділігін арттыра түсер еді.

Ақпараттық-технологияларды пайдалану тәрбиеленушілердің танымдық белсенділігін арттырып қана қоймай, логикалық ойлау жүйесін қалыптастырады, шығармашылықпен еңбек етуіне жағдай жасайды. Қазіргі қоғам алдында тұрған өзекті мәселелерді шешуде, яғни жан-жақты көп мәдениетті, шығармашыл, әлеуметті бейімделген тұлға қалыптастыру үшін ұстаз өзі де шығармашыл тұлға болуы тиіс. Сондықтан жаңа стандарт негізінде баланың танымын қалыптастыру бағытында педагогтардың өз білімі мен кәсіби деңгейін жетілдіру кезек күттірмес мәселе. Қазіргі уақытта оқытудың 50-ден астам технологиялары бар.

Олай болса келешек ұрпағымыздың жан-жақты, терең білімді, яғни интеллектаулды деңгейін жоғары болуына қойылатын талап зор.

Заман талабына сай жаңашыл тұлға тәрбиелеуде нәтижелі жұмыс жасау алға қойған басты мақсатымыз.

Педагогтардың цифрлық құзыреттілігі саласындағы консультативтік әдістемелік қолдау жүйесі балабақшадағы әдістемелік қызметтің ұйымдастырылуы. Сондықтан балабақшада аталған жұмыстар жоспарланып, орындалуда.

- Мәселелі – теориялық семинар «Мектепке дейінгі ұйымның әрекетіне инновациялық технология ретінде цифровизацияны енгізу»
- Ұжымдық шығармашылық жұмыс «Балаларды ерте дамытуда электронды кітаптың тиімділігі»
- Педагогикалық идеялар жәрмеңкесі «МДҰ-ң білім беру үрдісінде цифрлық ресурстарды тиімді пайдалану»
- Пед кеңес «Білім беру сапасын арттырудағы цифровизацияны қолдану»
- Шебер сынып «Ұйымдастырылған оқу қызметіндегі цифрлық технологиялар»

Цифрландыру – Қазақстанның озық ел атану жолындағы басты құралы. Қазақстан 2018-2022 жылдары «Цифрлы Қазақстан» бағдарламасын іске асырады. Демек, тәуелсіз еліміз болып, Үкіметіміз болып, алға қарай талпынған жастарымыз болып, заманның қайда, қалай бет алғандығын ұқтық, осы жолда басты бәйгеге тіктік. Өйткені стратегиялық мақсаттарды жүзеге асыру тұрғысынан алғанда әлемде бейбіт және бәсекелестік жағдайда дамудың бұдан ауқымды басқадай басты бағыты да жоқ. Цифрландыру қазіргі әлеуметтік-экономикалық салалардың барлығына ортақ. Демек алдағы бес-он жылдың ішінде әлемнің барлық елдері осы жолға түсетін болады.

Әдебиеттер

1. Тұрғынбаева Б.А. Мұғалімдердің шығармашылық әлеуетін біліктілікті арттыру жағдайында дамыту . Алматы-2005
2. Елеубай С. Білім беру технологиясының қазіргі проблемалары. Алматы, 2001.[2706.]
3. Айтмамбетова Б.Р, Бейсенбаева А.А. Жеке адамның дамуы, тәрбиесі. - Алматы. КазПИ,1991

4. Интернет желісі <https://multiurok.ru/index.php/files/balabak-shada-ak-parattyk-tiekhnologhiialar-ark-1.ht>

Робототехника как инструмент качественной дошкольной подготовки

*Шижканова Н.А., воспитатель(по курсу робототехники)
КГКП «Ясли-сад «Снегурочка» Карагандинская область,
город Шахтинск*

*«Всем нам нужно изменить взгляд на образование.
Пора увлечения гуманитарными специальностями прошла. Приоритет
нужно отдать техническим профессиям. Предстоит взрастить новое
поколение инженеров-промышленников»
Президент РК Касым-Жомарт Токаев*

Современные дети живут в эпоху активной информатизации, компьютеризации и роботостроения. Технические достижения всё быстрее проникают во все сферы человеческой жизнедеятельности и вызывают интерес детей к современной технике. Технические объекты окружают нас повсеместно, в виде бытовых приборов и аппаратов, игрушек, транспортных, строительных и других машин. Роботы летают в космос, собирают разные автомобили и даже помогают разрабатывать новые лекарства.

Каждый ребенок – прирожденный конструктор, изобретатель и исследователь. Эти заложенные природой задачи особенно быстро реализуются и совершенствуются в конструктивной деятельности. Конструирование – это интереснейшее и увлекательное занятие, оно теснейшим образом связано с интеллектуальным развитием ребенка, именно оно является основой развития ребенка в детском саду, а в дальнейшем и в школе.

Лего, UARO - конструкторы побуждают работать в равной степени и голову и руки. Конструктор помогает детям воплощать в жизни свои задумки, строить и фантазировать, увлеченно работая и видя конечный результат.

Увлекающихся конструированием детей отличают богатые фантазия и воображение, активное стремление к созидательной деятельности, желание экспериментировать, изобретать. У таких детей, хорошо развито пространственное, логическое, математическое, ассоциативное мышление и память. Все это имеет огромное значение в подготовке дошкольников к школе.

В настоящее время робототехника стала одним из модных движений в образовательном процессе, что в свою очередь оказывает положительный и видимый результат в развитии многих качеств ребенка, которые необходимы для успешного обучения в школе первоклассника.

Новизна робототехники заключается в том, что в ней используется Лего и UARO - конструкторы, с помощью которого ребенок имеет возможность общаться, исследовать и играть.

Робототехника имеет большое значение в подготовке ребенка к школе, потому что, работая с лего и uaro-конструктором возникает желание экспериментировать, развивается математическое мышление, память, что является основой интеллектуального развития ребенка в школе.

Дидактические возможности робототехники и решаемые с её помощью задачи это те причины, по которым робототехника активно входит в дошкольное образование.

А это, развитие мелкой моторики, формирование навыков математического счета, конструирования, программирования на уровне выстраивания алгоритмов, умение работать в команде, умение презентовать результаты своей работы.

Каждая из этих задач сама по себе не уникальна, и можно с легкостью найти еще десяток занятий. Но робототехника удивительным образом объединяет в себе все эти задачи, так как легко интегрируется с разными видами организованной деятельности. Причем все это делается в игровой форме с понятным для ребенка учебным материалом (конструкторами Lego, Uaro, STEM - набором "Робот мышь").

В результате работы с детьми с помощью конструкторов нового поколения «LEGO» и робототехнических наборов, ребенок учится наблюдать, сравнивать, выделять существенные признаки, классифицировать, аргументировать свою точку зрения, устанавливать причинно-следственные связи, делать простейшие выводы и обобщать – что являются основными главными критериями развития логического мышления. У детей развивается техническое мышление и техническая изобретательность, активизируется мыслительно-речевая деятельность, развиваются конструкторские способности и техническое мышление, воображение и навыки общения, способствует интерпретации и самовыражению, расширяется кругозор, позволяет поднять на более высокий уровень развитие познавательной активности дошкольников, а это – одна из составляющих успешности их дальнейшего обучения в школе.

LEGO-конструктор и робототехнические наборы открывают ребенку новый мир, предоставляет возможность в процессе работы объединяться в команды приобретать такие социальные качества как любознательность, активность, самостоятельность, ответственность, взаимопонимание, навыки продуктивного сотрудничества, повышения самооценки через осознание «я умею, я могу», настроая на позитивный лад, снятия эмоционального и мышечного напряжения.

Развивается умение пользоваться схемами, формируется логическое, проектное мышление.

Таким образом, используя конструкторы «LEGO» и робототехнические наборы, перед детьми ставятся простые, понятные и привлекательные для них задачи, решая которые они, сами того не замечая, обучаются. Кроме того, у детей развиваются познавательные способности, мотивация и интерес к решению различных задач. Дети учатся принимать решения в многочисленных ситуациях. Соответственно развиваются интеллектуальные способности.

Как же мы используем робототехнические наборы в организованной деятельности, и в какой организованной деятельности их можно использовать?

В любом виде организованной деятельности может быть использован робот maus, blueboot и robotbotli, у каждого этого робота есть дополнительные поля.

Например, для развития познавательной и интеллектуальной деятельности по основам математики используем поля геометрические фигуры и цифры, на ознакомлении с окружающим миром поля с овощами и фруктами и музыкальные инструменты. А у прозрачных полей еще больше возможностей, ведь под него можно положить любые картинки, и здесь уже полет фантазии педагога. Можно разложить сказочных героев или сюжетные картинки и это уже будет коммуникативная деятельность, можно разместить бытовую технику, профессии и так далее, и это уже будет развитие эмоционально-социальных навыков по ознакомлению с окружающим миром.

Таким образом, благодаря дополнительным аксессуарам, наши роботы становятся универсальными и всесторонне развивают дошкольников, а соответственно могут считаться достойными инструментами качественной дошкольной подготовки.

Отсюда следует, что, робототехника для детей дошкольного возраста — это в первую очередь творческая организованная деятельность, развивающая интеллект ребенка: улучшается память и пространственное мышление, тренируется упорство и усидчивость, что не только подготавливает ребенка к школе, но и создает условия для воспитания успешного ребенка, а именно успешные и интеллектуально развитые кадры нужны нашей стране.

Использованная литература

1. <https://newtimes.kz/obshchestvo/82210-rukhani-zha-yru-kult-znanij-vazhnoe-napravlenie-v-modernizatsii-soznaniya>
2. <https://zen.yandex.ru/media/amakids/sovremennye-metodiki-razvitiia-umstvennyh-sposobnostei-doshkolnikov-5d133d4a9af86f00b699b655>

3. Заболоцкая В.В., Николаева Л.В. РОБОТОТЕХНИКА КАК НОВОЕ НАПРАВЛЕНИЕ В РАБОТЕ С ДЕТЬМИ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА // Международный студенческий научный вестник. – 2017. – № 4-9.

Витраждық өнер технологиясы арқылы балаларды дамыту

Махметова А.Ж.

*Астана қ. №33 «Алтын дән» балабақшасының
шағын орталығы, педагог-психологі*

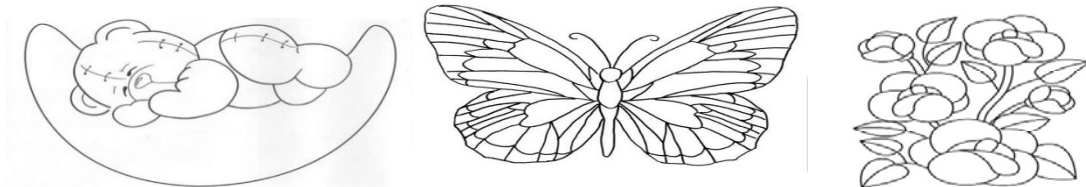
Андатпа: Бұл мақалада дәстүрден тыс әдістер арқылы балалармен жұмыс барысында Витраждық өнер технологиясын пайдалана отырып олардың шығармашылық ойлау қабілеттілігін қалыптастыруға көмектесуін, ұсақ қол қимылын, қиялын, көз өлшегішін, жауапкершілікке, өзара көмекке, өзіне және құрдастарына деген сенімділікке, серіктік қатынасқа тәрбиелеуді дамытуы қарастырылған.

Кілт сөздер: сурет, балалар, витраж, дәстүр, бояу

Қазіргі таңда мектепке дейінгі білім беруде ерте жастағы балалардың сурет салу арқылы психологиялық процестердің дамуында маңызды рөл атқаратыны белгілі. Сурет салу ерте жастағы ең маңызды және өзекті болып табылады. Бұл өте қызықты және сонымен бірге қиын процесс. Балабақшада дәстүрлі емес сурет салудың әртүрлі әдістері мен тәсілдерін қолдануға болады. Көптеген ғалымдар дәстүрлі емес сурет салудың барлық түрлерін балаларды техниканың ерекшеліктерімен таныстыра отырып, жас кезінен бастап енгізуге болады деп санайды. Дәстүрлі емес сурет салудың көптеген әдістері бар, олардың ерекшелігі - балаларға қажетті нәтижеге тез жетуге мүмкіндік береді. Дәстүрлі емес материалдар мен әдістерді қолданатын бейнелік іс-әрекет баланың дамуына ықпал етеді.

Солардың біріне тоқталатын болсақ, мен өз жұмысымда қолданатын Витраждық өнер технологиясы. Витраж дегеніміз не? Витраж (лат. vitrum - стекло), көне сәндік-қолданбалы және монументтік өнер. Ол сұлулық пен үйлесімділік, практикалық қолдау мен психологиялық жайлылық адам тұрғысында маңызды рөл атқарады.

Бала кез келген әрекет барысында емес, көбінесе дамытушы әрекет барысында дамиды. Егер бала үлкендердің көрсеткенін қайталап қана отырса, мұндай әрекет репродуктивті қалыпта болғандықтан нәтижесі төмен болады. Керісінше, егер бала әртүрлі, ылғи өзгеріп отыратын жағдайларға белсенділікпен, шығармашылықпен, қызығушылықпен қатысса, ол үнемі дамиды. Балалар сурет салғанды өте ұнатады. Бірақ қарындашпен, фломастермен, бормен, қылқаламмен ғана емес, өзінің сүйікті ісіне олар өзге де заттарды пайдаланады. Мысалы: алақан, саусақ, табандарымен, әр түрлі таяқшалар, жіптер, мәсуек, далаппен сурет салуды қызық көреді. Қарапайым нәрсенің жаңаша қызметін ойлап шығарып, оларды бейнелеу өнеріне жаратып, таңқаларық сурет салуға қолдану - бұл тамаша! Витраждық сурет салуда алдымен сурет салу керек. Мысалы: аю, көбелек, гүл.

Бұл сурет көлемі бойынша витраждың мөлшеріне сәйкес болуы тиіс. Содан кейін оған мөлдір пленка салу қажет. Пленканың үстінен қара бояумен суреттің контурларын сызу. Содан кейін суреттің барлық бөлшектерінде қара бояумен суреттеу керек. Бояуды кездейсоқ жайып тастамау үшін жұмысты бір жағынан бастау және біртіндеп барлық суретті толтыру қажет. Жұмыс аяқталған кезде бояу құрғауы тиіс. Сосын балаңыз суретті түрлі түсті витражды бояулармен бояй алады. Оған суреттің қарасызықтарына кірмеу үшін абайлап бояу керектігін түсіндіріңіз. Осыдан кейін суретті бояу жақсы кеуіп қалуы үшін бір тәулікке қалдырады. Бояу құрғаған кезде суретті мөлдір пленкадан абайлап алып, бірден шыныға салады. Бояу әйнекке жабысып, балаларға арналған тамаша витраждар мен суреттер алынады.

(Техниканы игеру) Осы кезеңде балалар белгілі бір кезеңде танысады Витраждармен және дайындау технологияларымен бір ізділік витражы. Витражды жасау технологиясы.

- Резервті дайындау

Желімге қара гуашь қосылады және қоспа араластырылады.

- Витраждардың нобайын суреттеу

Эскиз А-4 форматындағы ақ қағазда қарындашпен жасалады.

- Шыныға резерв салу

Нобайды өз алдына қою, үстіне әйнек салу шеттері сәйкес келеді. Контур бойынша резервті салу, құрғатуға жол беру.

- Витражды бояу

Гуашь бояуының түстері таңдалады, бояу бетіне салынады резервке тиіспей, тұтас қабатпен.

Менің тәжірибемнің жаңашылдығы - мен мектепке дейінгі жастағы балалармен жұмыс істеуде пайдалана отырып, балабақша жағдайларына витраждық өнер технологияларын бейімдедім.

Мектепке дейінгі балаларды витраждық өнер технологияларына оқыту кезінде белгілі бір дәйектілікті сақтау қажет:

- эскизді жасау;

- контурмен бояу;

- витражды дайындау.

Балалардың сурет салу әдісін меңгеруі, олардың қабілеті дамуы болып табылады. Қазіргі кезеңде жаңа адамды қалыптастыру, оның шығармашылық белсенділігін дамыту басты назарға алынған. Сондықтан, сұлулықты сезіну, жоғары эстетикалық талғам қалыптастыру, өнер туындысын, туған табиғаттың сұлулығын түсіну және бағалауды жетілдіру қажет. Қазіргі таңда балалар бақшасындағы балаларды көркем өнерге баулуда дәстүрден тыс әдіс-тәсілдермен бірге бейнелеу құралдарының да көптеген түрлері пайдаланған

дұрыс деп ойлаймын. Балалардың витражды шығармашылықпен айналысуы оларға серпімділік, шығармашылық ойлау қабілеттілігін қалыптастыруға көмектеседі, ұсақ қол қимылын, қиялын, көз өлшегішін дамытады. Бала ақырғы нәтижеге қызығушылық танытады, сондықтан оның жұмысты орындауға жауапкершілігі болады. Бейнелеу өнерінің бұл әдістерін енгізу барысында балалар өздері ойлап, өздерін шығармашыл ретінде сезінетіндіктерін байқауға болады. Мұнда балалар өз қабілеттерін көрсетуге толық мүмкіндік ала отырып, өз жұмыстарының нәтижесін көріп, қол жеткізген жетістіктерін сезінеді. Ұжымдық жұмыстар ұйымдастыру кезінде балалар жауапкершілікке, өзара көмекке, өзіне және құрдастарына деген сенімділікке, серіктік қатынасқа тәрбиеленеді.

«Баланың икемділігі мен дарынының қайнар көзі-оның саусағының ұшында» деп В.А.Сухомлинский айтқандай, баяндамамды қорытындылай келе, алға қойған мақсатым мынадай: Мектеп жасына дейінгі оқыту үрдісінде бейнелеу өнері жұмыстарында жаңа технологияларды тиімді қолданып, балалардың қиялын одан әрі жетілдіру.

Әдебиеттер

1. Прищепа А.А., Буровкина Л.А., Майдибор О.Н. Детское творчество как основа формирования художественной сомотбытности//
2. «Қазақстан»: Ұлттық энциклопедия / Бас редактор Ә. Нысанбаев – Алматы «Қазақ энциклопедиясы» Бас редакциясы, 1998 ISBN 5-89800-123-9, II том;
3. Грушевицкая Т.Г., Садоин А.П. Культурология. Учебник. 2007, 201 с. (С. 387).
4. Евсеева Л.М., Кочетков И.А., Сергеев В.Н. Живопись древней Твери = Early Tver painting: [Альбом]. М.: Искусство, 1974. 206 с. (С. 5).

Мектепке дейінгі білім беруде инновациялық технологияларды қолдану

*Нугыманова Ажаркуль Мыкытаевна
№33 «Алтын дән» шағын орталығының тәрбиешісі
Астана қаласы*

Аңдатпа: Бәсекеге қабілетті білім кеңістігін құруға Қазақстандық білім беру реформасының басты мақсаттарының бірі инновациялық технологияларға сүйене отырып, бүлдіршін бойына танымдық қасиетін қалыптастыру, шығармашылық ойлауды дамытуға мүмкіндік жасау болып отыр. Инновациялық әдістердің ең негізгісінің бірі – интерактивті оқыту әдісі. Негізгі қағидасы-педагогикалық қарым-қатынас диалогы арқылы жеке тұлғаны қалыптастырып дамыту. Осындай күрделі мәселелерді шешуде мектепке дейінгі мекемелердің алатын орны ерекше.

Түйін сөздер: инновациялық, тұлға, интерактив.

Білім беру жүйесінде педагогикалық технологияны қолдану келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан- жақты білім алуына, белсенді шығармашыл болуына жағдай жасау әрбір педагогтың міндеті болып табылады.

Қазіргі өмірдің өзінен туындап отырған талаптарды орындау, жаңашылдыққа жаршы болу үзіліссіз тәрбие негізінің бастау бұлағы – мектепке дейінгі ұйымдардан басталған орынды. Сол себепті мектепке дейінгі ұйымдарда педагогтардың негізгі міндеті: әдіс тәсілдерді дұрыс таңдау, жаңаша педагогикалық технологияларды дұрыс қолдана білу, жеке тұлғаның дұрыс дамып қалыптасуы үшін ыңғайлы жағдай жасау. Мектепке дейінгі білім беру орындарында, педагогикалық технологиялар мектепке дейінгі білім беру стандартын жүзеге асыруға бағытталған. Педагогикалық технологияда ең маңызды жағы білім беру мен балалардың қарым-қатынас жасауда үлкендер жағынан мынадай жағдай туғызу қажет: «Бала біздің болашағымыз, қоғамымыздың азаматы». Оның мақсаты: Баланы жеке тұлға етіп қалыптастыру. Қазіргі кезеңде білім ғылым саласында инновациялық педагогикалық технологиялар қаншалықты маңызды болса, мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту мен тәрбиелеуде де педагогикалық технологиялар ұғымы кеңінен қолданылатын ұғымдардың біріне айналды.

Бала тәрбиесі отбасынан бастау алады десек те, ғылымға негізделген әдіс- тәсілмен берілетін тәлім-тәрбие ісі көбінесе балабақшадан басталып, жан- жақты педагогикалық кірісін табады. Әсіресе балабақшадағы тәрбие бала табиғатына ерекше әсер етіп, оған өмір бойы ізгілікті, мағынасына өшпейтін із қалдырады. Баланы мектеп алды даярлау үздіксіз білім беру жүйесіндегі маңызы мен өзектілігі ерекше мәселелердің бірі болып саналады. Сонымен қатар мектепке дейінгі мекемелерде инновациялық білім беру құралдарын қолданудың да маңызы зор. Инновациялық білім беру құралдарына:

аудио, видео, құралдар, компьютер, интерактивті тақта, мультимедиялық құрал, электрондық оқулықтар мен оқу әдістемелік кешендер инновациялық сайт және тағы басқалар жатады. Қазіргі таңда көптеген интерактивтік бағдарламалық бөлімдер, қозғалмалы объектілер құруға мүмкіндік беретін векторлық және графикалық жабдықтар көптеп шығып, қолданыс табуда. Осындай құралдардың бірі – мультимедиялық оқулықтарды балабақшаларда кеңінен пайдалану арқылы тәрбиеші уақытты тиімді пайдаланар еді. Балабақша баласына мультимедиялық оқулықтар біріншіден, балалардың қызығушылығын арттырады, екіншіден зейін қойып көрумен қатар түсінбеген жерлерін қайта көруге мүмкінлік алады. Мультимедиялық оқулықтар балабақшада балаларға арналған таптырмас құрал болып табылады. Өйткені, балалардың зейіні әр түрлі әдемі түстерге, ойыншықтарға, әдемі суреттерге, әсемдікке әуес болады. Мультимедиялық оқулықтар бала үшін де, тәрбиеші үшін де күнде дамытылып отыратын анық түрдегі әдістемелік жүйе болып табылады. Мультимедиялық технологияларды пайдалану арқылы (түс, графика, дыбыс, заманауи видеотехникалық құралдар) түрлі жағдайлар мен ортаны моделдеуге болады. Мультимедиялық бағдарламаларға енгізілген ойын компоненттері үйренушінің таңымдық әрекетін белсендіреді және материалды ұғынуды күшейтеді. Мектепке дейінгі кезең мектепке дайындық сатысы, баланың өмірлік маңызды дағдыларын дамыту кезеңі. Демек, бала өміріндегі мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту тәсілінің ұйымдастырылған оқу қызметінен баланың жеке

ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескере отырып, әр баланың әлеуетін барынша дамытуға жағдай жасауға қарай өзгеруі тиіс. Педагогтің алдың ала жоспарлаған әрекеттерін орындап қана қоймай, баланың қызығушылығына көңіл бөліп күнді өзі таңдаған белсенділік түріне қарай құрудың маңызы зор. Бірге ойнау дағдыларын, еңбек әрекеті дағдыларын, тазалықты, тәртіптілікті, ұйымшылдықты, ойлауды, қабылдауды, сурет салуды және басқа дағдыларды меңгерту ойын нысанында іске асуға тиіс. Ойын-баланың негізгі әрекеті және дамудың негізгі құралы. Педагогтің рөлі-күні бойы балалармен әңгімелесуде денсаулық, қарым-қатынас, математика негіздері және білімнің басқада салалары туралы білімді бойларына дарыту. Модель-мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту мен жетілдіру бағытын айқындайтын тәсілдер мен қағидаттар жиынтығы: Баланы толыққанды дамыту-қимыл белсенділігіне жағдай жасау, пайдалы және құнарлы тамақтандыру, достық қарым-қатынас орнату және дамытушы ортаны ұйымдастыру арқылы қамтамасыз етілетін баланың физикалық, психологиялық, әлеуметтік, эмоционалдық денсаулығы мен қауіпсіздігі.

Мультимедиялық технологияларды қолдана отырып, интерактивті тақтаны қолдану әртүрлі проблемалық жағдайлар мен орталарды модельдеуге мүмкіндік береді. Балалар интерактивті тақтаны алғаш көргенде-ақ қызығушылықтары айқын байқалады.

Өз тәжірибемде: Математика негіздері, Сөйлеуді дамыту сабақтарында балаларға заттарды саусақпен «жылжыту» геометриялық фигуралар жиынтығынан ойындар әртүрлі заттар мен схемалар салу, маркерлермен жазу ұнайды. Фотосуреттер, бейнелік дидактикалық материалдар, ертегілердің дыбысталуы арқылы балалардың есту, көру, ойлау есте сақтау қабілеттері дамиды.

Модельді іске асыру:

Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың білім беру процесінің барлық қатысушыларының өзара іс-қимылы арқылы бақытты, дені сау, дербес, білуге құмар, тіл табысқыш, сын тұрғысынан ойлайтын балалардың толыққанды дамуы үшін жағдай жасауға:

Ұлттық мәдениет пен дәстүр арқылы рухани-адамгершілік құндылықтар негізінде баланың жеке қасиеттерін қалыптастыруға:

Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың сапасын бағалау өлшемшарттарын әзірлеуге:

Ең бастысы ұйымдастырылған оқу қызметінің балаларды шаршатпай, ойын түрінде өткізу керек. Бала өмірінде ойынның маңызы зор, ол ересектердің қызметінде, жұмысында, қызмет бабында қандай мәнге ие болса, мұнда да сондай мәнге ие болады. Бала ойнағанда қандай болса, есейгенде жұмыста да көп ретте сондай болады. Сондықтан да болашақ қайраткерді тәрбиелеу ең алдымен ойыннан басталады. Қорыта келіп айтатын болсақ аталған педагогикалық технологиялар мен инновациялық құралдар балабақшада балалардың жас ерекшеліктерін ескеріп, әр сатыға балалардың қабылдау мүмкіндіктеріне сай пайдалануға болады. Мектепке дейінгі балалардың есте сақтау қабілеті әлсіз, қабылдау процестері тұрақсыз келеді. Сондықтан олар затты қолмен ұстап, көзімен көргенді ұнатады. Осыған сәйкес, мектепке дейінгі балалардың оқу іс-әрекеттеріне көрнекілік, ойын

технологиясын кеңінен қолданған жөн. Тәрбиеші бала бойына білім нәрін себетін басты тұлға. Жаңашыл тәрбиеші даярлауға қойылатын талаптарды ескере отырып, қазіргі уақыттағы кәсіптік дағдыларын игеруге бағытталған оқытудың жаңа жолдарын енгізуді көздейді.

Әдебиеттер

1. Мектепке дейінгі ұйымдардың тәрбиелеу-оқыту жұмысында инновациялық технологияларды енгізудің талаптары: әдістемелік ұсыным. - Астана, 2014.
2. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының жұмыстарына заманауи білім беру бағдарламалары мен технологияларын енгізу: әдістемелік нұсқаулық. - Астана, 2013.
3. Мектепке дейінгі ұйымдардың тәрбиелеу-оқыту жұмысында инновациялық технологияларды енгізудің талаптары: әдістемелік ұсыным. - Астана, 2014.
4. К.Ж. Бұзаубақова. Жаңа педагогикалық технология. /Оқулық/ Тараз: ТарМУ, 2003.

Инновационные методы обучения основам грамоты: звуковые домики, ладошки, кулачки, крышечки

*Панчук Н.А., воспитатель
ГККП «Ясли-сад №4 «Аружан», г. Астана*

Аннотация. Данная статья позволит педагогам и родителям сделать занятия основы грамоты интересным, занимательным, непринуждённым. Научить всему, играя. Представленная система игр и упражнений, построенная с учетом последовательного усложнения материала, поможет ребенку научиться различать понятия звук и буква, подготовит их к чтению.

Задача воспитателя совместно с родителями заинтересовать ребенка так, чтобы ему самому захотелось участвовать в процессе изучения звуков, складывании слогов, слогов в слова. А для этого занятия должны быть не скучными уроками, а интересной игрой.

Ключевые слова: звук, буква, слог, слово, ладошка, игра.

Дошкольный возраст для большинства детей является наиболее благоприятным для активного развития восприятия, памяти, мышления. Ребенок в этом возрасте физиологически готов к развивающему обучению. У него появляется желание учиться. Именно дошкольный возраст является наиболее эффективным для начала изучения звуков. С помощью игр со звуками поддерживается стойкий интерес к занятиям и желание узнавать новое. Опыт показывает, что необходимо достаточно времени уделять звуковому восприятию слова, формируя фонематический слух ребенка, что в дальнейшем влияет на обучение в школе. Изучение звуков и букв идет параллельно. Нужно стремиться к тому, чтобы ребёнок понимал разницу между буквами и звуками. Иногда названия букв не совпадают со звуками, которые они обозначают. Мягкий и твёрдый знак звуков не обозначают. Они нужны для смягчения согласных. Для

облегчения понимания приводят примеры различных звуков: пение птиц, удары молотка, шум машин. Потом нужно подвести к тому, что наша речь – поток звуков.

Буква А обозначает звук А, но буква ЭЛ обозначает звук Л. С первого раза ребёнок может не понять. Это нормально, поскольку для дошкольников такой материал достаточно труден. При знакомстве с каждой буквой нужно пояснять разницу. Нельзя допускать путаницы в речи взрослых, называя буквы звуками. Бывает, что родители сами допускают произвольные ошибки, называя букву ЭЛ буквой Л.

Дети должны понимать, что буква – это лишь обозначение конкретного звука. Букву можно увидеть и прочитать. Звук можно произнести и услышать. Ознакомление со звуковым строением слова дошкольников.

Детей учат воспринимать слово не как отдельную единицу, а как набор определённых звуков. Важно, чтобы они умели выделять отдельные звуки в словах. Это нужно для формирования грамотной устной и письменной речи в дальнейшем.

Этапы работы со звуковым строением слова:

1. На начальном этапе звукового анализа отдельные звуки выделяют интонацией, произнося их более чётко или протяжно (ко-о-о-т, ка-а-аша, мир-р-р и т. д.). Детям в игровой форме предлагается сортировать карточки, игрушки, картинки с определённым звуком. Дошкольники учатся сами интонационно выделять отдельные звуки.

2. Местонахождение звука. Сначала дети учатся выделять первый звук, затем – последний. После этого можно переходить к выделению звуков в середине слова. Детей необходимо обучать слышать звуки, из которых состоит каждое отдельное слово.

Гласные и согласные звуки

Обучение чтению начинается с гласных. Потом к ним присоединяются согласные, с которыми дети учатся составлять слоги. Разницу между ними дошкольники обычно усваивают быстро. Им объясняют, что гласные звуки можно пропеть. Рот при этом приоткрыт – и воздух свободно выходит. Согласные пропеть нельзя. Язычок спотыкается и не даёт свободно выйти воздуху. Лучше всего показывать детям наглядно разницу между артикуляцией согласных и гласных перед зеркалом.

Твёрдые и мягкие звуки

Чтобы объяснить дошкольнику понятие твёрдости и мягкости звуков, начать нужно со сравнения твёрдых и мягких предметов. Нужно сравнить стол и подушку, вату и камень и т. д. Потом взрослый сообщает, что согласные звуки тоже бывают твёрдыми и мягкими. Предлагается изолированно произнести согласный К.

- А теперь произнеси звук К, прижав язычок к нёбу. Смотри, как изменился звук! Он стал мягким – КЬ. Так нужно потренироваться произносить все согласные кроме Ж, Щ, Ц, Ч, Ш, Й. Для закрепления можно сыграть в игру с мячиком.

Взрослый кидает ребёнку мяч, называя твёрдый звук. Он должен сделать его мягким и вернуть мяч. Потом роли меняются.

На следующем занятии происходит знакомство с Ъ и Ь. Эти знаки нужны, чтобы обозначать мягкость и твёрдость согласных в словах. Ребёнок учится на занятии читать слова с мягким и твёрдым знаками. Перед следующим занятием нужно рассказать дошкольнику, что Ж, Щ, Ц всегда твёрдые, а Ч, Ш, Ъ – всегда мягкие. Преподнести материал лучше в виде сказки.

Звуко-буквенный анализ слов

Анализ включает в себя определение количества звуков и букв, а также характеристики каждого звука. Принято графически обозначать согласные твёрдые синим цветом, мягкие – зелёным, а гласные – красным.

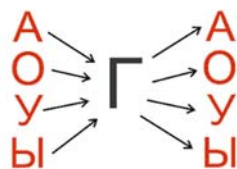
Для изучения звуков можно использовать **звуковые ладошки**.

Используя звуковые ладошки, дошкольник быстрее учится складывать слоги.

Также наглядно видит и различает гласный звук, согласный твёрдый и мягкий звуки.

Учить складывать слоги можно при помощи **волшебных кулачков**. Учим читать открытые и закрытые слоги. На гласный звук кулачок ребёнка открывается, на согласный закрывается, тем самым дошкольнику легче сложить из звуков слог, при этом не путая звук и букву.

СА	СУ	СО	СЕ
СЫ	СИ	СЭ	СЯ
СЁ	СЬ	СЮ	С

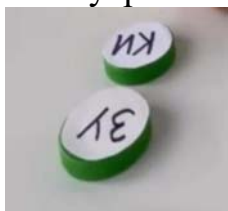
АП	ОП	УП	ЫП
ПА	ПО	ПУ	ПЫ
ИП	ЕП	ЮП	ЯП
ПЕ	ПИ	ПЮ	ПЯ
ПЁ	ПЬ		

Для складывания из слогов в слова используем **«Волшебные крышечки»**

На крышечках написаны буквы, складываем слоги.

Далее переходим к другим крышечкам. Наверху крышки написан первый слог, а на внутренней стороне крышки написан второй слог.

«Волшебные крышечки» помогают детям быстрее научиться складывать из звуков слоги, из слогов слова. С их помощью дошкольники учатся делить слова на слоги. Также можно свои ладошки, хлопая в то вправо, то влево.

Далее ребята учатся ставить ударение в словах, используя молоточек, ребёнок ударяет кулачком по второй руке на ударных слог. Но особенно дети хорошо выделяют ударение, когда зовут это слово.

Представленная система игр и упражнений, построенная с учетом последовательного усложнения материала, поможет ребенку научиться различать понятия звук и буква, подготовит их к чтению.

Задача воспитателя совместно с родителями заинтересовать ребенка так, чтобы ему самому захотелось участвовать в процессе изучения звуков, складывании слогов, слогов в слова. А для этого занятия должны быть не скучными уроками, а интересной игрой.

Литература

1. Александрова Т.В. Живые звуки или фонетика для дошкольников. / Москва, 2005г.
2. Селивестров В.И. Игры в логопедической работе. /Москва 1987.
3. Швайко Г.С. Игры и игровые упражнения для развития речи. /Москва, 1988

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі

*Дахай Маралхан, тәрбиешісі
№46 «Самал» санаториялық балабақшасы
Астана қаласы*

Мектеп жасын дейінгі балалардың даму стратегиясымен тығыз байланысты. Балалар біздің болашағымыз. Олай болса, балабақшадағы тәрбиелеу мен оқыту баланың ғана емес, еліміздің де жарқын болашағы. Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың негізгі мақсаты – баланың жеке басының қалыптасуы мен дамуы болуы тиіс. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту үздіксіз білім беру жүйесінің алғашқы қабілеті бала тұлғасын қалыптастыру және дамыту. Қазіргі таңда адамзат қоғамының ғылыми жаңалықтар мен инновациялық технологиялар қаншалықты маңызды болса мектеп жасына дейінгі тәрбиелеу мен оқыту саласын заман талабына сайдамыту қанағаттандыратын жаңа бағдармалар мен технологиялармен қамтамас ету керек. Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі білім беру жүйесін жаңарту, дамыту ісіне ерекше көңіл бөлген. Педагогтың басты мақсатының бірі, баланың ойлау және шығармашылық қабілетін дамыту Сөйлеу мәдениетін қалыптастыру оқу, жазу, сызуға ойын арқылы үйрету. Еліміздің сеніп тапсырған мәртебелі азаматты қалыптастыратын отбасы мен мектепке дейінгі тәрбие мекемесі.

Бағдарламаға сай қурыстар мен түрлі семинарлар өткізудің маңызы зор.

Мұның өзі педагогтың жұмысына деген қызығушылығынын, шығармашылық қабілетін шыңдауына, бала тәрбиесіне деген түсінігінің кеңесіне бірден–бір себеп болып табылады. Келер ұрпаққа қоғам талабына сай тәрбие беруде педагогтардың инновациялық іс – әрекетінің ғылыми – педагогикалық негіздердің

маңызды мәселенің бірі. Жас ұрпақты рухани – адамгершілік тәрбиелеу оларды біртұтас дүние танымын қалыптастыру педагогтың тәжірбесі маңызды. Сонымен бірге педагогтың де рөлі өзгерді. Жоғары деңгейлі жаңашыл ұстаз болу тиіс. Оқыту үрдісін ұйымдастыру жаңа педагогикалық технологияны енгізді өз міндетімізге алып отырмыз. Оқу-тәрбие үрдісіне жаңа инновациялық әдіс-тәсілдерді енгізу бағытында бақша ішінде іс-шараларды бейне таспалар арқылы тамашалауға мүмкіндік жасалған. Балалар мен педагогтардың іс-әрекетінің жемісті болуын қамтамасыз етіп, ұжым шығармашылық, ізденіс тәртібінде жұмыс жасап келешек ұрпақты өмір талабына сай тәрбиелеп білім беру, ал ең басты дені, сау, рухани азамат дайындау. Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуда баланың өмірі мен дамуына ықпал ететін барлық факторларды ескеру қажет. Демек, баламен жұмысты ата-аналарымен, қоршаған ортамен өзара ынтымақтастықта құру аса маңызды. Барлық ерекшеліктерді: әлеуметтік жағдайды, отбасы тарихын, елдің мәдени ерекшеліктері мен салт-дәстүрлерін, баланың мінез-құлқы мен ерекшеліктерін ескеру қажет. Ата-аналармен үнемі қарым-қатынаста болу және оларды бейімдеу мен оқыту процестеріне тарту мектепке дейінгі ұйым ұжымының басты міндеттерінің бірі болуға тиіс

Ойын технологиялары: дидактикалық тәрбиелік, дамытушылық. Моторикасы мен сенсорикасын дамытатын М. Монтессори әдістемесінің элементтерін қолдануға болады. Арнайы бұрыш жасақтап балалардың қызығушылығын арттырамыз. Балалармен жұмыс жасау — үлкен бақыт. Еш нәрсеге алаңдамай мейірімділікке сенеді. Осы сенімнің болуы-ұстаздың бақыты

. Балаға тәрбиені өзінің шамасына, жаратылысына қарай беру керек. Халықта «Балаңды өз тәрбиенмен тәрбиелеме, өз ұлтыңның тәрбиесімен тәрбиеле» деген мақалды айта келе, балабақшамыздың барша педагогтары бала санасына ұлттық салт дәстүрді дәріптеуде. Жас ұрпаққа сапалы білім мен ұлағатты тәрбие беру, өміріне жолдама алуына барлық жағдай жасаудың маңызы зор. Педагог кәсіби шеберлікке жету, өз мамандығының данышпаны болу бір күнде пайда болатын дүние еместігін түсіну қажет. Білім беру процесін іске асырудың инновациялық тәсілі мақсатында балалардың шығармашылық және интеллектуалдық қабілеттерін арттыратын, эмоционалды-күштік саласын дамытатын, баланың танымдық қабілеттерін белсендіретін мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жаңа, заманауи технологиялары мен әдістері енгізіледі.

Дәл осы сипаттағы педагогтың ең алдымен инновация туралы түсінігі болу қажет. Қазіргі педагогикадағы инновация – білім беру, тәрбиелеу жұмысына жаңалықты енгізу, яғни жаңа әдіс-тәсілдерді амалдарды, құралдарды, жаңа тұжырымдарды жасап, оларды қолдану ретінде анықталады. Инновация құрал мен процесс ретінде қандай да бір жаңалық ендіру жұмыстарын көздейді. Мысалға алатын болсақ, бала тұлғасы жалпы адамзаттық құндылық ретінде қарастырылатын, ізгілікті педагогика теориясында «жеке бағытталған оқыту», «жеке бағытталған тәрбие», «жеке көзқарас» сияқты түсініктер бар. Жеке бағытталған педагогика балалардың жеке тәжірибе жинақтап, олардың жеке қызығушылықтары мен қажеттіліктері іске асырылатындай оқыту ортасын жасайды. Сонымен қатар, мектепке дейінгі мекемелерде инновациялық білім беру

құралдарын қолданудың да маңызы зор. Инновацияға деген қажеттілік қандай да бір мәселені шешу жолында туындайды. Кез- келген педагогикалық ұжым, кез- келген педагог инновациялық іс-әрекетті ұйымдастыруға құқылы. Бірақ жаңашылдықты дайындау және ұйымдастыру барысында өзіне нақты міндет алуы тиіс, өйткені кез келген педагогикалық бастаманың нысаны бала екенін ұмытпаған жөн.

Қорыта келгенде: жаңартылған мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту мазмұнын іске асырудың негізгі бағыттары ол жаңартылған стандарт және бағдарлама-дағы мектеп жасына дейінгі балалардың дайындық деңгейіне қойылған талап-тарды жүзеге асыру болып табылады, жана инновациялық технологияларды оқу және іс-әрекет барысында қолдануымыз қажет. Мұның ішінде М. Монтессори, Воскобович, Зайцевтің технологияларын пайдалануға ұсынамын. Жаңартылған технологиялардың тағы бір технологиясы ол әрине жобамен жұмыс жасауға болады. Жалпы барлық технологияларды ойын әрекетінде пайдалануымыз керек. Балаларға осындай ойын технологиясын қолдана отырып балалар мен жұмыс жасауға болады.

Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс жасауда мозартика ойынын қолданудың тиімділігі

*Дуамбекова А.С., педагог-психолог
№79 «Шабыт» балабақшасы
Астана қаласы*

Аңдатпа: «Мозартика» ойыны - бұл жай ғана дамытушы ойын емес, бұл мектеп жасына дейінгі балалардың жетекші іс-әрекеті, баланың жеке басының үйлесімді дамуы арқылы қол жеткізудің өте қарапайым және тиімді әдісі. Өмір процесінде бала кейде көп нәрсені түсінбейді және айта алмайды, ал қызықты ойын шындықты бейнелейді, баланың ішкі әлемін көрсетеді, оның шығармашылық әлеуетін дамытуға ықпал етеді.

«Мозартика» ойыны бұл диагностикалық, түзету-дамыту және психотерапиялық іс-шараларға арналған құрал. Арнайы әзірленген әдіснаманың көмегімен ойын терапиясы, арт-терапия және психоанализ әдістерімен педагог-психологқа баланың эмоционалды жағдайын анықтауға, ішкі жанжалды, туындаған мәселелердің нақты себептерін анықтауға, тұлға аралық қатынастар туралы түсінік алуға және уақытында психологиялық көмек көрсетуге мүмкіндік береді.

Түйінді сөздер: мозартика, баланың ішкі әлемі, коммуникативті дағдылар.

Мақсаты: баланың ішкі әлемін дамыту, эмоционалды жағдайды түзету, танымдық қабілеттерін дамыту, сөздік қорын байыту, коммуникативті дағдыларды дамыту.

Міндеттері:

1. Балаларды Мозартика ойынымен таныстыру.
2. Балалардың сөздік қорын кеңейту және байыту;
3. Мозартика ойыны арқылы балалардың ойлау дағдыларын, зейінін, есте сақтау қабілеттерін дамыту.

Ойында баланың жеке басының барлық жақтары бірлік пен өзара әрекеттестікте қалыптасады. С. Л. Рубинштейннің сөзімен айтқанда, «Ойында, фокустағыдай, олар жиналады, онда пайда болады және ол арқылы адамның психикалық өмірінің барлық аспектілері қалыптасады». Ойнап жатқан баланы бақылай отырып, сіз оның қызығушылықтарын, қоршаған өмір туралы идеяларын біле аласыз, мінезінің ерекшеліктерін, құрдастарымен және ересектермен қарым-қатынасын анықтай аласыз.

"Мозартика" ойын технологиясының авторлары: математик, суретші-дизайнер және өнертанушы – Полина Руссавская, педагогика ғылымдарының кандидаты – Елена Бондаренко.

Мозартика - бұл ойынның жаңа түрі және айтарлықтай даму және оңалту әлеуеті бар шығармашылықтың жаңа түрі. Бұл тартымды ойын балалардың да, ересектердің де эмоционалды-жеке саласын үйлестіруге бағытталған.

«Мозартика» ойыны - бұл жай ғана дамытушы ойын емес, бұл мектеп жасына дейінгі балалардың жетекші іс-әрекеті, баланың жеке басының үйлесімді дамуы арқылы қол жеткізудің өте қарапайым және тиімді әдісі. Өмір процесінде бала кейде көп нәрсені түсінбейді және айта алмайды, ал қызықты ойын шындықты бейнелейді, баланың ішкі әлемін көрсетеді, оның шығармашылық әлеуетін дамытуға ықпал етеді.

«Мозартика» ойыны бұл диагностикалық, түзету-дамыту және психотерапиялық іс-шараларға арналған құрал. Арнайы әзірленген әдіснаманың көмегімен ойын терапиясы, арт-терапия және психоанализ әдістерімен педагог-психологқа баланың эмоционалды жағдайын анықтауға, ішкі жанжалды, туындаған мәселелердің нақты себептерін анықтауға, тұлға аралық қатынастар туралы түсінік алуға және уақытында психологиялық көмек көрсетуге мүмкіндік береді.

«Мозартика» ойыны балаға заттың түсін, мөлшерін, формасын, есебін, талдауы мен синтезін, модельдеуін білуге және игеруге көмектеседі. Бұл ойын когнитивті процестерді дәйекті түрде дамытады: қабылдау, сезім, есте сақтау, сөйлеу, ойлау және қиял. Балалар бірлескен картиналар жасап, ертегілер мен әңгімелер жазуға үлкен қуанышпен, қызығушылықпен қарайды.

Егер мазасыздық, агрессия, қорқыныш, шиеленіс, депрессия, өзіне деген сенімсіздік, қарым-қатынастың бұзылуы, сондай-ақ аффективті бұзылулар сияқты психологиялық проблемалар болса, «Мозартика» ойын технологиясын қолдану тиімді. Ойын үстінде баланың творчестволық талабына кең жол ашылады. Бала ылғи да бір нәрсені жасау, құрастыруға әрекет жасайды. Ойын баланың ойлау белсенділігін, күш-қуатын барынша жұмсауға мүмкіндік туғызады.

Мозартика келесідей нәтижелер береді: баланың әлемнің жеке бейнесін үйлестіру, мидың сол және оң жарты шарларының жұмысын синхрондау, белсенді жеке көрініспен стихиялық шығармашылық процеске шығу.

Мозартика ойындарын ойнайтын бала еркін және өздігінен ойнайды, ол не қалайды және қалай қалайды – Мозартика ойындарында ережелер жоқ. Әрине, ереже деп санауға болады, оларды барлық бағытта лақтырмай, фигуралардың

дұрыс қойылуына көңіл бөлу керектігін ескеретін болсақ, бірақ біз ойын барысында мінез-құлық ережелері туралы емес, ойынның өзін дамыту ережелері туралы айтып отырмыз. Мозартика ойындарында мұндай ережелер жоқ, яғни жетіспейтін ережелер тарапынан да, ересектер тарапынан да сыртқы директива жоқ. Бірақ фокус бар. Ол шынымен де ойын құрудың өте ерте сатысында жүзеге асырылады-оның бейнелі қатарын құру кезінде балада болуы мүмкін ассоциациялардың ауқымы мен бағыты ескеріледі. Ойында жақсы және жаман көріністер жоқ, қолданылатын барлық көріністер басым позитивті ассоциативті диапазонға ие. Сонымен қатар, әрбір сурет таза көркемдік болып қалады, тіпті зейіннің таза символдық формалары да жоқ. Бала үшін бұл таза өнер саласы, бастапқыда пайда болған жарқын бірлестіктер ауқымында гүлденген өнер.

Тәжірибеде қолдану Мозартиканың балалармен жұмыс жасауда айтарлықтай даму және оңалту әлеуеті бар екенін анықтады. Біздің балабақшада мозартиканы балалармен жұмыс жасауда микро кеңістікте және жазықтықта шарлау қабілетін дамыту және бекіту үшін белсенді қолданамыз. Біздің балабақшада «Арманыңыздағы үйді жасау» және «Бақ отырғызу» атты екі ойын әзірледік. Балабақша тәрбиешілері оларды балалармен жұмыста жиі қолданады. Мозартика ойындарында тәрбиеші баланың қиялын шектемейді, бала тек өзінің шығармашылық қабілеттерін қолдана отырып «бақша отырғызып», «арманыңыздағы үйді жасай алады». Кеңістіктік ұғымдар мен қатынастарды шоғырландыру бойынша жұмыс-бұл бала өзінің объектілерін бір-біріне қатысты қалай және қайда орналастырғанын айтады (шамамен, артында, жанында, астында және т.б.).

Осылайша, жұмыс үш кезеңнен тұрады:

1. Бірінші кезеңде тәрбиеші балаға ойын ұсынады және нұсқаулық береді: «Қараңыз, бұл жаңа ойын «арманыңыздағы үйді жасаңыз». Оны жасап көр.
2. Екінші кезеңде бала өзінің армандаған үйінің нұсқасын жасайды және әр уақытта жаңа нұсқа бұрынғыдан ерекшеленеді, өйткені балалардың шығармашылық қабілеттері әртүрлі.
3. Қорытынды, үшінші кезеңде педагог түзету жұмыстарын жүргізеді. Біздің жағдайда-жазықтық пен микро кеңістікке бағдарлау қабілетін бекіту.

Мозартика ойындарымен жұмыс жасай отырып, біз әдістеме әлемнің жеке бейнесін үйлестіру, мидың сол және оң жарты шарларының жұмысын синхрондау, белсенді жеке көрініспен стихиялық шығармашылық процеске шығу сияқты нәтижелер береді деген қорытындыға келдік.

Мозартика балаға түс, пішін, санау, талдау, модельдеуді үйренуге және игеруге көмектеседі. Тапсырмалар сонымен қатар қиын дыбыстарды айтуға, қиялды дамытуға, қиялдау мен құрастыру қабілетіне бағытталған.

Негізгі және ресурстық әдебиеттер тізімі

1. Джиннот Х.Д., «Групповая терапия с детьми» (теория и практика групповой терапии), М., 2001
2. Мустакас К. Игровая терапия. – Изд. Речь, 2000

3. Степанова О.А., Вайнер М.Э., Чутко Н.Я. Методика игры с коррекционно-развивающими технологиями. – М., 2003
4. Методика применения игровой технологии Мозартика
5. Игры
6. Слайт В. Игровая терапия в действии
7. Степанова О.А., Вайнер М.Э., Чутко Н.Я. Методика игры с коррекционно-развивающими технологиями. – М., 2003

Музыкалық ойын іс-әрекеті арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту

*Жумабекова Майра Еслямовна, педагог-сарапшы
Астана қаласы әкімдігінің
№52 «Еркетай» балабақшасы
музыка жетекшісі*

Музыкалық ойын іс-әрекеті – мектеп жасына дейінгі балаларды, музыка арқылы шығармашылыққа, өнерге және жеке тұлғаны қалыптастыра отырып дамытуға баулудың ең қол жетімді түрлерінің бірі. Ойын барысында баланың ойлауы мен қиялы, эмоциясы, шығармашылық қабілетінің белсенділігі айқын көрінеді. Ойын кезінде бала өзін қоршаған ортаны танып біледі және сол арқылы баланың қиялы, ойлау қабілеттері дамып, әлеуметтік қасиеттері қалыптасады.

Мақсаты: Музыкалық ойын іс - әрекеті арқылы балалардың музыкалық шығармашылығын дамыту.

Міндеттері:

- ✓ Балалардың шығармашылық қиялын және ойлау қабілеттерін қалыптастыру; (музыканы бейнелі түрде айта білу, шығармашылық белсенділік таныту)
- ✓ Баланы өзіндігінен шығармашылық қабілетін көрсете білетіндей музыкалық қабілетін дамыту.
- ✓ Ойын барысында баланың музыкадан алған әсерін және орындаушылық қабілеттерін талпындыру.

Мектеп жасына дейінгі балалардың музыкалық ойын іс - әрекеті – бұл ойындар арқылы балалардың әр түрлі ойын түрлері мен жолдары меңгеру арқылы, балалардың музыкалық және жалпы дамуы.

Музыкалық ойын түрлері:

- ✓ Музыкадағы дыбыстардың биіктігі мен ұзақтығын, дыбыс күшін (динамикасын) , темпін ажырата білуге арналған музыкалық-дидактикалық ойындар;
- ✓ Балалардың ынтымақтастығымен қарым-қатынас қабілеттерін дамытуға есту және қабылдау қабілеттерін дамытуға ықпал ететін ойындар;

- ✓ Мектеп жасына дейінгі балалардың қимыл қозғалыс мәнері мен пластикасын және әнді айта отырып қимылмен үйлестіре білу, музыкалық талғамын қалыптастыратын ойындары;
- ✓ Халық шығармашылығымен таныстыруда қимыл қозғалысты үйлестіре отырып, музыкалық ырғақпен қозғала білуге арналған хоровод ойындары;
- ✓ Дыбысты дұрыс шығару дағдысын қалыптастыратын және ырғақ арқылы дыбысты естуді дамытатын музыкалық аспаптар арқылы импровизация жасау ойындары;
- ✓ Ырғақтық сезімдерін дамыту, музыканы есту және есте сақтау қабілеттерін дамытатын ойындар.
- ✓ дәстүрден тыс құралдар ойындары (түтекше, стақандар, т.б)

Музыкалық іс –әрекеттегі Карл Орф жүйесі

Неміс композиторы Карл Орф балаларды музыкалық шығармашылық негізінде даму жүйесін енгізді. Қазіргі таңда Карл Орфтың балалардың шығармашылығын дамытуға бағытталған музыкалық білім беру педагогикасы өте өзекті. Бұл педагогиканың негізгі қағидасы «жасау және жасай отырып үйрену». Балаларға музыканы бірге орындауға және қимылмен көрсетуге мүмкіндік бере отырып, нақты әуенді сезіндіру.

Карл Орф баланың шығармашылық қабілетін дамыту келешекте бала өміріне әсерін тигізетіні міндетті - деді. Сондықтан бала келешекте кім болмаса да дәрігер, музыкант, ғалым, жұмысшы болмасын педагогтың басты міндеті баланың шығармашылық қабілетінің бастамасын ашу.

Карл Орф педагогикасының негізгі қағидалары:

Креативтік

Вариативтік

Коммуникативтік

Балаларға музыкалық білім беруде креативтік көзқарас ол шығармашылыққа бір ден бір жетелейтін құрал. Бұл жерде бала да жасайды, педагогта жасайды. Балаға әуен ойлап табуды, қарапайым қимылды ойластыруды, рифмді таңдауды ұсынады. Бала үшін өте маңызды нәрсе «мен - өзім әншімін, өзім композитормын» деп ойлау.

Вариативтік әр түрлі варианттарды білдіреді, яғни ән айтқанда, тапсырманы орындағанда, билегенде өзгеріп отырады. Жаңа қызықты элементтерді енгізу балаларды қызықтыру.

Коммуникативтік дағдысы қазіргі қиын кезеңде бәрімізге қажетті. Іс әрекет барысында балалар бір-бірімен қарым-қатынасқа түсіп, тіл табысуды үйренеді. К.Орфа педагогикасының маңызды тұсы ән айту, тыңдау, қимылдарды оркестрмен ойнау және жаттықтыру сияқты әрекеттерді біріктіру. Әдетте бұл қызмет түрлерінің барлығы бір мезгілде бір-біріне кедергі жасамастан, бір-бірін толықтырып отырады.

Осылайша Карл Орфтың педагогикалық тұжырымдамасының қағидалары музыкалық білім беру мәселелерін шешуге, балалары дамыта оқытуға, атап айтқанда музыкалық шығармашылық қабілеттерін тәжірибеде дамытуға ықпал етеді және педагогтардың балалармен жұмыс істеуде шығармашылығын жүзеге асырады.

«Орфалық аспап жабдықтары»

Ксилофон; металлофон; қоңырау, үшбұрыш, сылдырмақ, клавесы, тон-блоки, гуиро, маракас, бонго, литавры.

Карл Орф балаларды үйретудегі жеңіл тәсіл, ол көп жыл үйретуді қажеттететін аспапты емес, жеңіл үйренетін аспаптарды қолданған жөн екенін түсінді. Жеңіл үйренетін аспаптар олар қоңыраулар, үшбұрыштар, маракастар, ксилофон, клавес

Балалардың шығармашылық қабілетін дамытуда педагог дәстүрден тыс түрінде де қолдануға болады. Ойын арқылы балаларға музыка жөнінде жеңіл, қарапайым түрде түсіндіру, түсіне білуге, қиялдауға, ойлай білуге, импровизациялауға болады.

Сонымен, мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытудың тиімді жолы музыкалық ойын іс-әрекеті болып табылады.

Қосымша

Музыкалық ойын «Байтерек» *(мектепалды даярлық топ)*

Мақсаты: Мектеп жасына дейінгі балалардың қимыл қозғалыс мәнері мен пластикасын қимылмен үйлестіре білуді үйрету. Балалардың ынтымақтастығымен қарым-қатынас қабілеттерін дамытуға есту және қабылдау қабілеттерін дамыту

Ойын барысы

Музыканың бірінші бөлімінде балалар шеңбер бойымен шапалақтап билеп жүреді. Екінші бөлімінде балалар үш топқа бөлінеді, өз орындарына барып тұрады (үш шеңбер, ортасында сары доп. Доп ұстайтын бала алдынала белгілеп қою керек. Бала қолына допты ұстайды, жоғары көтеріп тұрады, қалған балалар оны қоршап шеңбер жасап қолдарын ұстап тұра қалады. Үшінші бөлімінде «Астана» әніне әдемі айналып жүреді. Ойынды тағы қайталап ойнауға болады.

Музыкалық ойын «Гүлдер» *(мектепалды даярлық топ)*

Мақсаты: Балалардың ынтымақтастығы мен қарым-қатынас қабілеттерін дамытуға есту және қабылдау қабілеттерін дамыту. Шығармашылық қабілеттерін шыңдау.

Ойын барысы.

Балалар шеңбер бойымен тұрады. Үш балаға гүлдердің маскасын кигізеді, қызыл, сары, түймедақ. Музыканың 1- ші бөлімде балалар қолұстасып айналып жүреді. Музыканың 2 – ші бөлімінде айтылған сөздерді тыңдайды; «Балалармен билеуге қызыл гүл келіп тұр». Сол гүлді киген бала ортаға шығып, өзі қалаған баланы тандап биге шақырады. Музыканың 3 – ші бөлімінде екеуі қолұстасып айналып билейді, қалған балалар шапалақтап тұрады. Кейін ойын басқа гүлдермен қайталанады.

«Стақандармен ойын» *мектепалды даярлық топ*

Музыка (Massimo Siviero – Tarantello)

Балаларға музыканы бірге орындауға және қимылмен көрсетуге мүмкіндік бере отырып, нақты әуенді сезіндіру (жасау және жасай отырып үйрену)

Мақсаты: Ырқақтық сезімдерін дамыту, музыканы есту және есте сақтау қабілеттерін қалыптастыру. Дәстүрден тыс құралдар арқылы балалардың музыкалық шығармашылығын дамыту.

«Түтекше» (ортаңғы, ересек, мектепалды даярлық топтар)

Мақсаты: дәстүрден тыс құралдар арқылы балалардың музыкалық шығармашылығын дамыту. Үсақ қол моторикасын дамыту. Сөздің қорын дамыту есте сақтау қабілетін дамыту.

Ойын барысы

Балалар шеңберге отырады, қолдарында түтекше.

1. Түтекшені аламын әсем әнге саламын
Көмектесіп анама, қамырды мен жаямын
Осылай осылай, қамырды мен жаямын – 2 рет
2. Түтекшені аламын екі ұшын қосамын
Әкем ұқсап өскенде мен жүргізуші боламын
Бип- бип- бип жүргізуші боламын -2рет
3. Түтекшені аламын оны былай ашамын
Түрлі түсті жолақтан кемпрқосақ жасаймын
Иә – әя –иә кемпрқосақ жасаймын – 2рет
4. Түтекшені аламын мойыныма саламын
Мойыныма әдемі моншақ қылып тағамын
Ля- ля- ля моншақ қылып тағамын.

«Оркестр ойнаймыз» (ересек, мектепалды даярлық топ)

Мақсаты: Ырқақтық сезімдерін дамыту, музыканы есту және есте сақтау қабілеттерін дамыта отырып және әнді айта отырып қимылмен үйлестіре білу. Шығармашылық қабілеттерін шыңдау.

Ойын барысы:

Бір бала дирижер, қалған балалар музыканттар. Музыканттар аспаптарды қолдарына алып қз орындарына отырады. (клавес, сылдырмақ, қоңырау, құстар)

1 куплет: бір, екі, үш, төрт, бес

Таяқшалар шығады

Ырғақтары көңілді

Шапалақтап қойындар

Клавес ұстаған балалар орындарынан тұрып ойнайды

2 куплет: бір, екі, үш, төрт, бес

Сылдырмақтар шығады

Ырғақтары көңілді

Шапалақтап қойындар

Сылдырмақ ұстаған балалар ойнайды

3 куплет: бір, екі, үш, төрт, бес

Қоңыраулар шығады
Бірғақтары көңілді
Шапалақтап қойындар
Қоңырау ұстаған балалар ойнайды

4 куплет: бір, екі, үш, төрт, бес
Құстар ұшып келеді
Әндетеді көңілді
Шапалақтап қойындар
Құстар ұстаған балалар ойнайды

5 куплет: бір, екі, үш, төрт, бес
аспаптардын барлығы бірге ойнап береді
Шапалақтап қойындар
Барлығы ойнайды
(соңында бастарын иіп тұрады)

Саусақтар ойыны «Тамшылар» *(кіші, ортаңғы топ)*

Мақсаты. музыканы тыңдай отырып балалардың саусақ моторикасын дамыту.
ырғақты естіп, сезіне білуге үйрету.

Ойын барысы.

Балалар музыка жетекшімен бірге жасайды

ТЫРС, ТЫРС ТАМШЫЛАР
ТЫРС , ТЫРС КІШКЕНТАЙ *(алақанға саусағын соғады)*
ТЫРС ТЫРС ТАМШЫЛАЙДЫ
БАЛАЛАРҒА СУ ҚҰЯДЫ
ТЫРС, ТЫРС, ТЫРС БЕТІНЕ *(саусақтарын бетіне соғады)*
ТЫРС, ТЫРС, ТЫРС-ТЫРС,
МҰРЫНҒА *(саусақтарын мұрынға соғады)*
ТЫРС, ТЫРС, , ТЫРС, ТЫРС
ИЫҚҚА *(саусақтарын игына соғады)*
ТЫРС, ТЫРС, ТЫРС-ТЫРС,
ТЫРС, ТЫРС, ТЫРС-ТЫРС,
АЯҚҚА *(саусақтарын тізеге соғады)*
ТЫРС, ТЫРС, ТЫРС-ТЫРС,
АЛАҚАНҒА *(саусақтарын алақанға соғады)*

«Би билейікші» би*(кіші топ)*

1. Балақайлар би билуге
тұрайықшы кәнекей
аяқпенен топылдатып
би билейік бәріміз
(аяқпен топылдатады)

Қайырмасы: Ла, ла, ла, ла, ла! Ла, ла, ла, ла, ла! Би билейікші!
Ла, ла, ла, ла, ла! Ла, ла, ла, ла, ла! айналайықшы!
(айналады)

2. Балақайлар би билуге
тұрайықшы кәнекей
қолымызбен шапалақтап
би билейік бәріміз
(қолдарымен шапалақтайды)

3. Балақайлар би билуге
тұрайықшы кәнекей
бір отырып, бір тұрып
би билейік бәрімі (сәл отырады, тұрады)

4. Балақайлар би билуге.
тұрайықшы кәнекей
қонжық болып қорбандайық
кәне, кәне бәріміз
(аю сияқты қорбандайды)

5. Балақайлар би билуге.
тұрайықшы кәнекей
қоян болып секрейік
кәне, кәне бәріміз
(қоян болып секіреді)

«Ырғақтық тізбектер» музыкалық дидактикалық ойын

(Ересек, мектепалды даярлық топ)

Мақсаты: Балалардың жалпы музыкалық ырғақты сезімдерін дамыту. Бір - біріне ырғақты суретті жеңіл ұру арқылы қимылмен көрсете білу. Ұжымдық жұмысқа белсене араласуға шақыру.

Ойын барысы:

Балалардың қолында клавес. Бір бала ортаға шығады кубикті алдына қарай лақтырады. Үстінгі бетінде қандай ырғақтық тізбектер болса соны клавеспен соғады. Кейін балалар қайталайды барлығы. (кішкентай сурет – қысқа дыбыс, үлкен сурет – ұзақ дыбыс)

«Музыкалық жаңғырақ» (музыкальное эхо)

(Ересек, мектепалды даярлық топ)

Мақсаты: Нота аттарын атай отырып, дауыстап әндету. Ырғақтық сезімдерін дамыту, музыканы есту және есте сақтау қабілеттерін дамыту. дауыс аппаратын қыздыру.

Ойын барысы:

Бірінші нұсқа «Сольфеджио ойыны»

Әр баланың қолында стақан. Алдымен музыка жетекшісі өзі әндетеді, кейін балалар қайталайды. (Барлығы стақандарға әндетеді. Стақан осы тұста микрофон рөлін атқарады, қосымша дыбыс әсерін жасайды)

Педагог: Ре – Фа..... балалар

До – Ми... Ре – Фа... До – Ми...Ля – Си – Ля – Си – Ля.....Соль – Ля – Соль – Ля – Соль.....Ля – Си – Ля – Си – Ля.....

Соль – Ля – Соль – Ля – Соль.....Ля – Фа – Ре.....

Соль – Ми – До...Ля – Фа – Ре.....

Соль – Ми – До.....Фа – Ре..... Ми – До.....Фа – Ре.....Ми – До.....

Екінші нұсқа «Бұынмен айту»

А – а... У – у.....А – а.....У – у.....Ла – Ла – Ла – Ла – Ла.....Лу – Лу – Лу – Лу –

Лу.....Ла – Ла – Ла – Ла – ЛаЛу – Лу – Лу – Лу – ЛуО – О – О..И – И – И

.....О – О – ОИ – И – ИЮ – Ю.....Е – Е ...Ю – Ю .Е – Е

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі

Жумагулова Самал Болатовна,

дене тәрбиесі нұсқаушысы

№36 «Балапан» балабақшасы МКҚК

Балаларды мектепке дейінгі тәрбиелеумен және оқытумен қамту мәселелері көбіне соңғы 10 жылда шешілді. Соның ішінде мектепке дейінгі білім беру ұйымдарымен қамту 13 есеге артқанын атап өтуге болады. Қазіргі кезеңде мектепке дейінгі білім беруді дамытудың басым бағыттары модельді іске асыруда көзделген сапалық көрсеткіштерді арттыруға бағытталған. Модельді іске асыру мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту саласында ғылыми зерттеулер жүргізгеннен, білім беру қызметтерінің сапасын, даму жағдайларын жақсарту және арттыру бойынша ұсынымдар әзірленгеннен кейін ілеспе нормативтік құқықтық актілерге өзгерістер енгізуді көздейді. Қазіргі әлемде білімге деген көзқарас балалар өмір сүріп, өсіп жатқан, жылдам өзгеріп отыратын болмыспен бірге өзгеруде. Білімді баланың туылған сәтінен бастап өмір бойы жалғасатын процесс ретінде қарау білім беру процесін ұйымдастырудың икемді стандарттарын қабылдауды қажет етеді. Балалар көп уақытын білім беру ұйымдарында өткізеді, бұл балалардың мәдени және этникалық әртүрлілікке құрмет көрсетілетін үйлесімді, мейірімді, дамытушы, инклюзивті, әділ ортада балалық шағын өткізуі үшін тиісті жағдайлар жасаудың маңыздылығын түсінуге әкеледі. Бала өзінің әлем жайлы жеке түсінігін қалыптастыру құқығы мен мүмкіндігі бар оқуға белсенді қатысушы ретінде қабылдануы тиіс. Тәрбиелеу мен дамыту ерте балалық шақтан басталады, бұл ғылыми тұжырымдармен дәлелденген. Балаларды тәрбиелеуде отбасындағы жайлы жағдай, ата-аналардың моральдық қасиеттері зор маңызға ие. Сондықтан балаларды дамыту мен тәрбиелеу үшін отбасы мен мектепке

дейінгі ұйымның күш-жігерін біріктіру қажет. Заманауи әлемдік үрдістер педагогтердің әр баланың толыққанды дамуы үшін жағдай жасауға баса назар аударатынын көрсетеді, яғни баланы дамыту, тәрбиелеу мен оқыту процестеріне жеке тәсілді қалыптастыруға бағытталған бағдарламаларға басымдық беру қажет. Модельді іске асыру жоғары оқу орындары мен колледждердің қатысуымен мектепке дейінгі ұйымдар педагогтерінің сапалық деңгейін арттыру мәселесін шешуде кешенді тәсілдерді болжайды.

Модель – мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту мен жетілдіру бағытын айқындайтын тәсілдер мен қағидаттар жиынтығы; баланы толыққанды дамыту – қимыл белсенділігіне жағдай жасау, пайдалы және құнарлы тамақтандыру, достық қарым - қатынас орнату және дамытушы ортаны ұйымдастыру арқылы қамтамасыз етілетін баланың физикалық, психологиялық, әлеуметтік, эмоционалдық денсаулығы мен қауіпсіздігі; баланың қажеттіліктері – ойынға, қимыл - қозғалысқа, таңдауға, өз өмірін бақылауға, пайдалы іс - әрекетке, жақын жылы қарым - қатынас жасауға, араласуға, жаңа нәрсе жасауға, зерттеуге, эксперименттерге, танымдық белсенділікке қажеттілік; дамытушы орта – заттар мен ойыншықтарға еркін қолжетімділікті және немен айналысатынын өз бетінше таңдауын, күні бойы өз идеяларын іске асыру мүмкіндігін қамтамасыз ететін, балалардың бастамасын қолдау үшін жоспарланған әртүрлі материалдары бар орта; қарым - қатынасты қолдау – ересектердің балаларға деген мейірімді қарым - қатынасы, баланың дербестігін ынталандыруы, әр баланың жеке басын құрметтеуі, балаға қиын сәттерде қолдау көрсетуі; инклюзивті білім беру кеңістігі – әр баланың жеке қажеттіліктері ескеріліп ұйымастырылған орта, онда барлық балалар эмоционалдық, зияткерлік және академиялық қолдауды сезінеді, әлеуметтенуге қатысады және жеке басына, тәрбиелеу мен оқытудағы қалауына қарамастан қатысады; сапалы маңызды өзара іс - қимыл – педагогтің әр баламен жеке қарым - қатынасы, баланың іс - әрекетіне және оның пікіріне шынайы қызығушылықпен қарау, тыңдау, қолдау көрсету, балаға жылы қарым - қатынас көрсету; ерте дамыту – баланың туғаннан бастап мектепке барғанға дейін дамуы; сәби жасы – туғаннан бастап үш жасқа дейінгі кезең; Модель ұлттық құндылықтарды балаларды ерте жастан толыққанды дамытудың заманауи теорияларымен үйлестіруге бағытталады. Модельдің міндеттері: инклюзивті білім беруді қоса алғанда, оқу жоспарлары мен бағдарламаларының икемділігін қамтамасыз ету арқылы педагогикалық процесті ғылыми негізде жетілдіру жолымен мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың мазмұнын өзгертуге жағдай жасау; мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың мазмұнындағы өзгерістерді нормативтік құқықтық сүйемелдеуді қамтамасыз ету; сапа өлшемшарттарын айқындау арқылы мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың сапасын арттыру және білім берудің сапасын бағалау құралын қазіргі заманғы теорияларды ұлттық ерекшеліктермен үйлесімді ұштастыру негізінде баланы ерте дамыту процесінің тұтастығын қамтамасыз ету; ғылыми негізде вариативтік оқу бағдарламаларының құрылымын әзірлеу

және бағыттарын айқындау; педагогтердің деңгейінде және білім беру ұйымдарының деңгейінде мектепке дейінгі ұйымдардың күнделікті жұмысында зерттеу жұмысының мәдениетін қалыптастыру; педагогтердің кәсіби өсуінің үздіксіздігін қамтамасыз ету; өзара әріптестік іс - қимыл орнату арқылы ата - аналардың білім беру қызметтеріне қанағаттануын қамтамасыз ету.

Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды, дамыту мен білім беру сапасын қамтамасыз ету бойынша кешенді шаралар: мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту бағдарламаларының мазмұны мен іске асыру шарттарын реттейтін нормативтік құқықтық базаны жаңарту; ғылыми - әдіснамалық және оқу - әдістемелік қолдауды қамтамасыз ету вариативтік оқу бағдарламаларын әзірлеу және енгіз тәрбиелеу мен оқытудың сапасын бағалау өлшемшарттарын әзірлеу; балаларды психологиялық - педагогикалық қолдауды жүзеге асыру тәсілдерін жетілдіру; педагогтерді даярлау бағдарламаларын жетілдіру және балаларды ерте дамыту әдістемесі бөлігінде мектепке дейінгі ұйымдар педагогтерінің біліктілігін арттыру курстарының бағдарламаларын өзектілендіу. Мектепке дейінгі кезең – мектепке дайындық сатысы, баланың өмірлік маңызды дағдыларын дамыту кезеңі. Демек, бала өміріндегі мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту тәсілінің ұйымдастырылған оқу қызметінен баланың жеке ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескере отырып, әр баланың әлеуетін барынша дамытуға жағдай жасауға қарай өзгеруі тиіс. Педагогтің алдын ала жоспарлаған әрекеттерін орындап қана қоймай, баланың қызығушылығына көңіл бөліп, күнді өзі таңдаған белсенділік түріне қарай құрудың маңызы зор. білім беру процесінің қатысушылары болуға; баланың психикалық және физикалық денсаулығын сақтауды қамтамасыз етуге; баланың жеке мүмкіндіктерін дамытуға; көрсетілетін білім беру қызметтерінің сапасына қанағаттану деңгейін арттыруға; үйде баланың толық дамуы үшін жағдай жасауда консультациялық көмек алуға мүмкіндік береді.

Мектепалды даярлық тобында Реджио педагогика элементтерін енгізу

*Қайыржанова Г.И., тәрбиеші
Көкшетау қ., «Нұрбала» бөбекжайы*

Қиыр Шығыстағы білім берудің Мемлекеттік білім беру стандартының талаптарына сәйкес әрбір мектепке дейінгі ұйым: әрбір баланы дараландыруды, баланың жеке басының өзін-өзі анықтауы мен өзін-өзі жүзеге асыруына жағдай жасауды, балалардың бастамашылдығын қалыптастыру үшін жағдайды және тәуелсіздік. Бұл үшін Reggio Emilia педагогикалық жүйесі ең қолайлы. 2022-2023 оқу жылының басынан бастап біздің «Нұрбала» бөбекжайында «Арай» тобындағы оқу үрдісінде Reggio Emilia педагогикасының элементтері қолданыла бастады. Реджио педагогика – оптимистік педагогика. Бала өзінің жігерімен, қызығушылығымен, қиялымен өзін жасаушы, оның жеке басын құрастырушы -

Реджио педагогикасы осылай деп есептейді. Бұл жаңа типтегі балабақшаның философиясы мен әдістемесін Реджо Эмилия қаласындағы Лорис Малагузци бастаған мұғалімдер тобы әзірлеген. Педагогика баланың жеке басын құрметтеу, жеке жауапкершілікті тәрбиелеу және баланың өзі белгілеген даму векторын жүзеге асыруға бейімделген даму ортасын құру принциптеріне негізделген. Негізгі идея - бала өзін көптеген жолдармен көрсетеді, оны ересектер байқамайды. Қабылдау ынталандырылмаса және қоршаған орта туралы ойлауға уақыт пен мүмкіндік берілмесе, балалардың қабілеттері ашылмаған күйде қалады. Дамуында кемістігі бар балаларды қалыпты дамыған балалармен бірге тәрбиелеуге болады. Балаларға бір құбылысқа әр түрлі уақытта (күндер, апталар, жылдар, әртүрлі жарық пен ауа-райы кезінде) бірнеше рет қарап, не болып жатқанын суретке түсіруге мүмкіндік беріледі. Жұмыстың тақырыбы балалардың сұрақтары мен қызығушылықтарынан, балалардың әңгімелері кезінде кездейсоқ пайда болған болжамдардан өздігінен анықталады. Талқылау күн сайын таңертең топ жиналысында және жұмыс барысында болады. Reggio Emilia-ның ең маңызды принципі - бұл балалардың бір-бірінен сұрақ қоюға, проблемаларды қоюға және талқылауға және түсіндіру гипотезаларын ұсынуға үйренуі. Оқыту саласында мынадай маңызды қағидат болып табылады: балалардың не үйренетіні олардың үйреткенінен автоматты түрде шықпайды; керісінше, ол негізінен олардың ересек әрекеттері мен ресурстарының салдары ретіндегі өз әрекеттерінен туындайды. Балабақшаның кеңістігі балаға пайдалы көрнекі және тактильді ақпаратпен, алуға, олардың құрылымын түсінуге және ойында қолдануға қызықты заттарға толы: бұл табиғи материалдардың (жапырақтар, тұқымдар, бұтақтар және т. .) оларды зерттеу (үлкейткіш әйнек, микроскоп, жарықтандырғыш үстелдер, ағаш ұсталық аспаптар және т.б.), әртүрлі құрылыс жинақтары мен ойыншықтар, моншақтар мен бояулар, қалдықтар. Мысалы, «РЕДЖИО-ателье» немесе шығармашылық ателье балаларға қиялды дамытуға көмектеседі. Балаларға табиғи және қалдық материалдарды пайдалана отырып, қиялындағы жобаларын жүзеге асыруға еркіндік беріледі. Педагогтердің бағыттауымен, балалар өз шығармашылығын дамытады. Біздің топтың кеңістігі «ательеде» жұмыс істеуге арналған әртүрлі материалдармен жабдықталған. Ателье – бұл баланың өзін-өзі көрсететін, шығармашылық қабілеттерін көрсететін, жеке және топтық жобалармен жұмыс істейтін, жобалық іс-әрекеттердің өнімдері мен материалдарын сақтайтын орын. Топ негізгі «ательелерді» анықтады: «Кітапхана ательесі», «Театр ательесі», «Құрылыс ательесі», «Аспаздық ателье», «Көркем дизайн», «Тірі организмдер», «Ғылым және сезім ательесі», «Ұлттық мұра ательесі». Асыл мұра – қазына». Аптасына бір рет балалардың таңдауы мен бастамасы бойынша «Ателье» жалпы шеберханасы өткізіледі. Балалармен жұмыс оларды мұқият бақылаудан басталады. Топта мұғалімдер балалардың еркін ойынын мұқият қадағалайды, балалармен оларды қызықтыратын нәрселер туралы әңгімелеседі, баланың барлық әрекеттерін, мәлімдемелерін, сұрақтарын жазып алады. Содан кейін бұл материал мұқият талдауға ұшырайды, нәтижесінде қазіргі уақытта баланы қызықтыратын негізгі мәселелер туралы қорытынды жасалады.

Баланың қызығушылықтары анықталғаннан кейін, сіз оған сәйкес келетін бағытта дамуына көмектесе аласыз. Reggio Emilia педагогикасындағы мұндай дамудың кілті жобалық белсенділік болып табылады. Дұрыс таңдалған жоба тақырыбы баланың дамуының катализаторы болады және оған шығармашылықтан бастап қарапайым математикалық түсініктерді дамытуға дейінгі барлық салаларда өзін көрсетуге көмектеседі. Мектеп жасына дейінгі балалармен жобалық іс-әрекеттің ерекшеліктерін ескеру өте маңызды. Ол келесідей: Жобаның негізі баланың ең күшті, тұрақты қызығушылығы болуы керек. Әр баланың өз ерекшелігі бар: біреулер көлікке қызығады, басқалары сары үлпілдек тауықтарсыз өмірді елестете алмайды. Жобаның барлық сәттері мен кезеңдері мұқият құжатталған. Ересектер жобада балалармен бірге жұмыс істейді, бірақ олардың орнына емес, олар орындаушылардың бірінің рөлін атқарады, бірақ олар әрқашан балалардың іс-әрекетін бақылауға міндетті емес, тек қажет болған жағдайда ғана. Мектеп жасына дейінгі баланың жобасында нәтиже емес, процесс маңызды. Бұл жүйеде даму ортасын құру ерекше орын алады (ол баланың «үшінші мұғалімі» болып саналады). Қоршаған орта сенсорлық тәжірибенің алуан түрін жасауға, тәжірибе жасауға және алуға болатындай етіп ұйымдастырылуы керек. Баланы қоршаған ортаның әдемілігіне көп көңіл бөлінген. Бұл заттардағы әдемі заттар мен тәртіп баланың эстетикалық дамуына ғана емес, жалпы дамуына да ықпал етеді деп саналады. Балалар бізден ғана емес, көптеген басқа әсерлер арқылы да үйренеді. Бұл ерте даму әдісінің басты артықшылығы - ересектер мен балалар онда ортақ мақсатпен тең зерттеушілер мен әріптестер ретінде әрекет етеді.

Өткен 2022-2023 оқу жылында балалардың өздері және мұғалімдермен және ата-аналармен бірлесіп таңдаған жобалар:

- 1) "Лимонның пайдалы қасиеттері" - Амантай Құдайберген, Қаби Назым.
- 2) "Неге қыста көздер қатып қалмайды" - Тамил Төлеубекова.
- 3) " Құстар қалай қыстайды?"- Ғабит Диана, Сери Жанайым.
- 4) "Жабайы жануарлар" - Әміржан Кәусар.
- 5) "Жануарлар әлемінде" - Асқарұлы Бекзада.
- 6) " Қардың қасиеттері " - Тамен Ислам.
- 7) " Вирус дегеніміз не? Қайдан?- Серікова Айзере.

8) " Сүт біздің үстелге қалай түседі?"- Тіленбай Айсұлтан.

Жыл бойы балалармен бірге біз жобаның авторлары мен бастамашылары болуды үйрендік, жоба бойынша жұмыс процесін ұйымдастыруды, ұсыныстар жасауды, талқылауды, жоба тақырыбына бірлесіп шығуды, оны жүзеге асыруды үйрендік. Жұмыс тақырыбы Балалардың сұрақтары мен қызығушылықтарынан, балалар әңгімелері кезінде кездейсоқ пайда болған болжамдардан өздігінен таңдалды. Жаңа 2023-2024 оқу жылында біз жобалық іс-шараларға қатысуды жалғастырамыз, өйткені балалар өз бетінше іздеуді, үйренуді және жаңа білім ашуды ұнатады, балалар өздерін қызықтыратын сұрақтар қоя отырып, жоба тақырыптарын өздері таңдайды.

- 1) " Нан алу қаншалықты қиын, ол біздің үстелге қалай жетеді?"- Қобылан Әли.
- 2) " Күзде жәндіктер қайда жоғалады?"- Бауыржан Ислам.

3)" Мен ата – әжеммен мақтанамын " - Шалқар Алинур
4) "Тақиядағы бала" - Амангелді Әбілмансұр
Ата-аналарды балабақшадағы балалардың өмірі және олардың шығармашылық қызметі туралы ақпараттандыру" сөйлейтін қабырғалар " арқылы өтеді, бұл жобалардағы балалардың қызметі туралы фоторепортаждар, балалар қызметінің өнімдерінің көрмелері.

Әдебиет

1. "Реджио-педагогика" жинағы. Жинақ. - Баспа: ұлттық білім, 2021ж.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайында педагогтің инновациялық қызметі

*Канатова София Нурлановна
Батыс қазақстан облысы әкімдігі білім басқармасының
Сырым аудандық білім беру бөлімінің
МКҚК «Балдырған» балабақшасы*

Аңдатпа: Бұл мақалада мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегі педагогтердің инновациялық қызметін түсіндіру мәселелері қарастырылады. Педагогикалық ұжымның инновациялық қызметінің шарттары мен түрлері, сондай-ақ мектепке дейінгі білім беру мекемесінің тәрбиешісі тұлғасының инновациялық сипаттамалары талданды және сипатталды. Жалпы білім беру жүйесі үшін үлкен теориялық және практикалық мәнге ие мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының білім беру процесіне инновацияларды енгізудің орындылығы негізделген.

Түйінді сөздер: инновациялар, инновациялық технологиялар, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар.

Қазіргі қоғамдағы жаңа әлеуметтік-экономикалық қатынастар мектепке дейінгі білім беру жүйесінде өзгерістер туғызды, олардың дамуы жақында жоғары деңгейге көтерілді. Мектепке дейінгі білім беруде мемлекеттік білім беруді енгізу және мектепке дейінгі білім берудің негізгі білім беру бағдарламасының құрылымына қойылатын талап тәрбие мен білім беруді ұйымдастыруда айтарлықтай өзгерістерге әкелді және мектепке дейінгі білім беруді басқару жүйесін жетілдіруді талап етеді.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысымен бекітілген «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделін» іске асыруда жоғары оқу орындары мен колледждерде мамандар даярлаудың сапасын арттыру мәселесін шешудің кешенді тәсілдерін қарастыруды көздейді. Атап айтқанда: оқу бағдарламаларының мазмұнын қайта қарау, вариативтік оқу бағдарламаларын әзірлеу, оқытудың әртүрлі әдістемелері мен технологияларын, білім беру процесін ұйымдастырудың нысандарын, әдістерін, тәсілдерін тиімді пайдалануға басымдық беріледі. Баланың даралығы мен субъективтілігін қолдауға бағытталған трансформацияланатын ойын және тақырыптық аймақтар, инклюзивті дамытушы орта құруға, ұлттық мәдениет пен дәстүр арқылы рухани-адамгершілік құндылықтар негізінде баланың жеке

қасиеттерін қалыптастыруға білікті болуы қажет – деп көрсетілген. Бұл тұрғыдан мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделінде күтілетін нәтижелердің бірі «ұлттық мәдениет пен дәстүр арқылы рухани-адамгершілік құндылықтар негізінде баланың жеке қасиеттерін қалыптастыру, отбасымен ынтымақтастық нысандарын кеңейту» деп көрсетілген. Модельдің 3-тармағында балаларды ерте жастан дамытуда ұлттық құндылықтарды заманауи теорияларымен үйлестіру басты бағдарға алынғаны қуантады.

Мемлекеттік білім беру стандартына сәйкес білім беру процесін жақсарту мектепке дейінгі білім беру мекемесінде жұмыс істейтін заманауи педагогтің кәсіби құзыреттілігін жақсарту тізбекті реакцияға әкеледі. Педагогтің кәсіби құзыреттілігінің көрсеткіштерінің бірі-оның өзін-өзі дамыту қабілеті. Мектепке дейінгі білім беру мекемесінің тәрбиешілерінің өзін-өзі дамытуының негізгі критерийлері: кәсіби педагогикалық қызметтің тиімділігі, педагогтердің шығармашылық өсуі, білім беру процесіне жаңа педагогикалық технологияларды енгізу. Қазіргі уақытта мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының педагогикалық ұжымдары өз жұмыстарына инновациялық технологияларды қарқынды енгізуде. Сондықтан мектепке дейінгі педагогтардың негізгі міндеті балалармен жұмысты ұйымдастырудың әдістері мен формаларын, балалардың жеке дамуының белгіленген мақсатына сәйкес келетін оңтайлы инновациялық педагогикалық технологияларды таңдау болып табылады. Педагогикалық технология-бұл оқыту мен тәрбиелеу формаларының, әдістерінің, оқу құралдарының ерекше жиынтығы мен қолданылуын анықтайтын психологиялық-педагогикалық көзқарастар жиынтығы; бұл педагогикалық процесті ұйымдастырудың ұйымдастырушылық-әдістемелік құралы.

Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының білім беру процесіне инновациялық педагогикалық технологияларды енгізу мақсаты:

– мектепке дейінгі білім беру сапасын және педагогикалық ұжымның кәсіби дағдыларын жақсарту;

-қоршаған ортаны білуде баланың белсенділігін қалыптастыру, тәрбие-білім беру қатынастарының барлық субъектілері (педагогтар, балалар, ата-аналар) арасындағы өзара іс-қимыл процесінде даралықты ашу.

Инновациялық процесс-бұл дәстүрлі білім беру жүйесінің жаңа сапалы күйге көшуінің сәттілігіне кепілдік беретін инновацияларды құру, игеру және қолдану. Мектепке дейінгі оқытудағы инновациялар оқытудың жаңа әдістерін, сабақтарды ұйымдастырудың жаңа тәсілдерін, білім беру мазмұнын ұйымдастырудағы инновацияларды, білім беру нәтижесін бағалау әдістерін түсіну үшін ұсынылады. Мектепке дейінгі білім берудегі заманауи инновациялық педагогикалық технологиялар мектепке дейінгі білім беру ұйымдарын жүзеге асыруға бағытталған.

Бүгінгі педагогика ғылымында педагогикалық дизайн моделдері пайда бола бастады. Оқыту моделі – оқыту процестерін стандарттауға немесе біріздендіруге бағытталған теориялардың, принциптердің және процестердің сипаттамасы. Оқыту моделі үш кезеңнен тұрады:

- баланың ерекшеліктерін анықтау;

- білім беру мақсаттарын анықтау;
- педагогикалық стратегияларды анықтау.

Кез келген модель - бұл бірнеше кезеңдерге топтастырылған, нақты тапсырмалары мен оларды шешу әдістері бар процедуралар тізбегі.

Мектепке дейінгі білім берудегі мұғалімнің инновациялық қызметі балаларды оқыту мен дамытудың тиімділігін арттыруда шешуші рөл атқарады. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін жүзеге асыру заманауи тәсілдер мен әдістерге үнемі назар аударуды талап етеді. Мұғалім жаңашылдық таныта алатын бірнеше бағыттар:

- Заманауи білім беру технологияларын қолдану: оқыту әдістерінің әртүрлілігіне ықпал ететін интерактивті оқыту бағдарламалары мен мультимедиялық ресурстарды енгізу.
- Сыни ойлау мен логикалық дағдыларды дамыту үшін электрондық білім беру ойындарын қолдану.
- Шығармашылық көзқарасты дамыту: балалардың шығармашылық ойлауын ынталандыратын жобалық қызметті ұйымдастыру.
- Оқытуға зерттеушілік тәсіл сияқты шығармашылық бағыттағы әдістерді қолдану.
- Білім беру процесін даралау: сабақты жоспарлау кезінде әр баланың жеке ерекшеліктерін ескеру.
- Көп деңгейлі дамуды қолдау үшін сараланған оқыту әдістерін енгізу.
- Ата-аналармен ынтымақтастық: іс-шараларды, мастер-класстарды және бірлескен жобаларды ұйымдастыру арқылы ата-аналарды білім беру процесіне тарту, баланың жетістіктері мен қажеттіліктері туралы ақпарат алмасу үшін ата-аналармен тиімді байланыс арналарын құру.
- Әлеуметтік дағдыларды дамыту: балаларда әлеуметтік құзыреттіліктерді қалыптастыруға бағытталған оқыту әдістемелерін енгізу. Қарым-қатынас дағдыларын дамыту үшін бірлескен сабақтар, ойындар мен жобаларды ұйымдастыру.
- Экологиялық білім: білім беру процесіне экологиялық тәрбие мен тұрақты даму тақырыптарын енгізу. Экологиялық іс-шараларды ұйымдастыру, табиғи объектілерге бару, экологиялық жобаларды жүргізу.
- Тәрбиешінің өзін-өзі дамытуы: үнемі кәсіби даму және жаңа әдістер мен тәсілдерді үйрену. Тәжірибе алмасу және жаңа ақпарат алу үшін мастер-класстарға, тренингтерге, конференцияларға қатысуы.

Қорытындылай келсем, инновациялық технологияларды әр педагогтің күшімен қолдану, оларды енгізу мектепке дейінгі білім берудің сапалы жаңа деңгейге шығуына ықпал етеді, бұл мектепке дейінгі балалық шақты жеке тұлғаның жалпы білім беру жүйесіндегі білім берудің бастапқы кезеңі ретінде белгілеудің негізділігін дәлелдейді.

Әдебиеттер:

1. Жумабекова Ф.Н. Иманбаева З.М. Ұлттық құндылықтарға негізделген «Өркендеу» бағдарламасы – жаңа жоба. Астаналық әдістеме №1. 2020. 10-14 б.

2. Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы. 2019 ж.
3. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысымен бекітілген «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі»/2020 ж.
4. Сұлтанова, Э. Н. Оқу-тәрбие процесінде до мемлекеттік білім беру стандартына сәйкес келетін заманауи инновациялық технологияларды қолдану / Жас ғалым. — 2018. — № 2 (188). — 146-148.

Мектепке дейінгі балалық шақтың әлеуметтік және психологиялық құндылығы, ебқ бар балаларды тәрбиелеу және оқыту процесіндегі орта қажеттіліктері

Абилдаева Л.С., әдіскер

Астана қаласы №71 «Мөлдір» балабақшасы

Аңдатпа: Бұл мақалада мектепке дейінгі балалардың әлеуметтік және психологиялық ерекшелігі және ЕБҚ бар балаларды тәрбиелеу және оқыту процесіндегі кездесетін күрделі мәселелердің шешу жолдары көрсетілген. Бала тәрбиесінде психологиялық қолдаудың маңыздылығы мен ерекшелігі кеңінен жазылған. Сонымен қатар, балада білім негізін қалыптастыруда педагогикалық тұрғыдан қолданылатын әдіс-тәсілдер жайлы да қысқаша баяндалды. Қазіргі таңда бала тәрбиесінде мектеп жасына дейінгі кезең өте сақтықты, қателеспеуді, сауатты тәрбиелеуді қажет ететін бала эмоциясының және психологиялық дамуының ерекше кезеңі. Бұл жеке тұлғаның бастапқы нақты қалыптасатын жасы. Мұндай кезеңде баланың психикалық функциялары ғана емес, таным қабілеттер де дами бастайды. Сонымен қатар, мінез-құлқының моральдық формалары белсенді түрде игеріледі. Мектеп жасына дейінгі баланың дамуының психологиялық құрылымының кез-келген байланысын немесе тетіктерін бұзу баланың дамуына әсер етуі мүмкін.

Түйінді сөздер: социализация, инклюзив, дискриминация.

Бүгінгі күні педагогика ғылым тұрғысынан қарағанда баланың әлеуметтік-эмоционалды дамуы ол мектеп жасына дейінгі баланың өте күрделі социализациялық мәселесі. Социализация — әлеуметтік ортаға баланың бейімделуінің күрделі, көп жоспарлы үрдісі. Бұл кезеңде бала айналасындағы ересектерге, яғни ата-аналары мен ұстаздарға тәуелді. Келеңсіз жағдайлар, жүріс-тұрыс, әлеуметтік және эмоционалды мәселелер зардаптылары баланың болашағына тікелей әсерін тигізеді. (баланы құқығы және жеке басының қасиеті) Баланың іс-әрекетін сипаттайтын ең маңызды салалардың бірі -негізінде нормалар және ережелердің меңгеруі оның әлеуметтік дамытуы болып табылады: бір жағынан, баланың заттық әлемнің қағидаларын түсінуі қажет. Екінші жағынан — адамдарға деген қарым-қатынастың ережесі. Бұл процессте баланың мінез-құлқының эмоционалды күйзеліске ұшырауы ата-аналары мен айналасындағылардың кері әсерінен тууы мүмкін. Мінез-құлық эмоционалды күйзеліске ұшырайды. Баламен — аналық қатынастардың бұзушылығы, қолайсыз психологиялық ахуал тағы басқалар патологиялық факторлар негативті

факторлардың бір қатарының әсерімен бірақ балада әлеуметтік — эмоционалды сәтсіздіктің белгілері қалыптасады. Егер баланың оқуында, қарым – қатынасында және еңбегінде кейбір жеке даралық сапалар байқалса, онда осы сапаларды басқара отырып едәуір күрделі жағдайында жаңа сапаларды құрудың дамуын жоғарылататын ойындарды ұйымдастыруға болады. Тәрбиелеуші баланың қарым – қатынасында және еңбегінде қандай да бір жеке даралық сапаның жеткіліксіздігін аңғарса, онда ең алдымен баланың ойынын ұйымдастыруда сәйкес сапалардың пайда болуы мен қалыптасуына көңіл бөлу керек.

Практикада дәлелденгендей, балалардың әлеуметтік ортаға бейім-делуіне ұжымда бірлесе жұмыс жасауы маңызды рөл атқарады. Балалар еңбек етуге икемделіп, өзара қарым-қатынасқа түсіп, жауапкершілік, адамгершілік қасиеттері қалыптасады. Осы орайда, әлеуметтік ортаға бейімдеудің бірнеше бағыттарын қарастырсақ: әрбір баланың қоршаған ортаға бейімделуіне жағдай жасау, психологиялық ерекшелігіне сай жұмыс жүргізу, шығармашылыққа тарту (жеке және топтық), мерекелік іс-шараларға қатыстыру, әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлауға үйрету, қоғамдық ортада өзін еркін сезінуге, өзін-өзі басқара білуге, өзі өмір сүретін ортаны толық бағдарлай білуді меңгеруге үйрету, балалармен өзара тіл табысуына ықпал ету және ата-аналармен өзара қарым-қатынасын нығайту болып табылады. Демек, балабақша тәрбиешілері, педагогтар мен психологтар осыған байланысты балалардың өмірге деген сүйіспеншілігін арттырып, қоғамда және жеке адам басындағы қайғырулар, үрей т.б (оған көмекке келу, қуану және қайғыру) адамдардың сезімінде үлкен жауапкершілікпен қараулары керек. Өз эмоцияларын басқара білу — мектепке дейінгі жастағы балалардың ең басты жетістігі.

Қазіргі қоғамда ЕБҚ бар балаларды тәрбиелеу және оқыту мәселесі жіті назарға алынуда. Ерекше білім беруге қажеттілігі бар тұлғалар (балалар) (ЕБҚ) - даму ерекшеліктеріне, мінез-құлық және эмоциялық проблемаларына, орталық факторларына (әлеуметтік, психологиялық, экономикалық, лингвистикалық, мәдени) байланысты тиісті деңгейде білім алуда тұрақты немесе уақытша қиындықтары бар тұлғалар (балалар). Психикалық және дене дамуы бұзылған балаларды оқыту кезінде оқытудың арнайы әдістерін қолдану қажеттілігі жиі туындайды. Білім беру жүйесінде даму мүмкіндігі шектеулі балаларға айрықша орын бөлінген. Бұл балаларға қатысты біздің алдымызда тұрған негізгі міндет – олардың әлеуметтік ақталуы мен бейімделуіне, қоғамдағы толыққанды өмірге дайындалуына жағдай жасау және көмек көрсету қажеттілігі айтылған.

Әлемдік қоғамдастық барлық адамдардың нәсілдік, этникалық, жыныстық, дене, психикалық және басқа да айырмашылықтарына қарамайтын құқықтары теңдігі принципін басшылыққа ала отырып, БҰҰның халықаралық құқықтық актілерінде инклюзивті білім берудің негізгі ұғымдарын бекітті. Инклюзивті оқыту – ерекше мұқтаждықтары бар балалардың жалпы білім беретін мектептердегі оқыту үрдісін сипаттауда қолданылады. Демек, инклюзивті оқыту негізінде балалардың қандай да бір дискриминациясын жоққа шығару, барлық адамдарға деген теңдік қатынасты қамтамасыз ету, сонымен бірге оқытудың

ерекше қажеттілігі бар балаларға арнайы жағдай қалыптастыру идеологиясы жатыр. Осы бағыт балаларды оқуда жетістікке жетуге ықпал етіп, жақсы өмір сүру жағдайын қалыптастырады. Инклюзивті оқытуға қатысты жалпы үдеріске қоғамның әрбір мүшесі өзінің белсенді азаматтық үлесін қосуы нәтижесінде, ерекше балаларды әлеуметтендіру үрдісіндегі кедергілер мен қиындықтарды оңтайлы еңсеруге болады.

Психикалық дамуы тежелген балалардың ерекшелігі шаршағыштығымен, жұмысқа қабілеттілігі төмендігі, қоршаған орта туралы дамуында бұзылыстар байқалады. Психикалық дамуы тежелген баланы психологиялық-педагогикалық қолдау (ППҚ) қызметінің тиісті мамандарымен жүзеге асырылады. Түсініктері фрагментарлық, зейіндері тұрақсыз, тұтас қабылдау мүмкіндігі бұзылған, жалпы психикалық үдерістің дамуында бұзылыстар байқалады, мұндайда әр маман өз бағыттары бойынша жұмыс істейді. Ерекше білім беру қажеттілігіне ие балаларға білім беру тек ата-аналармен бірге, жалпы күш-жігерді біріктіру арқасында педагогтар балаларға үлкен адамдық бағыт беруі мүмкін. В. А. Сухомлинский балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау бұл – баламен кеңесе отырып оның қызығушылықтарын, белгілі бір мақсаттарға жетуде алға қойған ұмтылыстары мен мүмкіндіктеріне қолдау көрсетіп, оның адами қасиеттері мен құндылықтарын сақтай отыра, оқу мен оқытуда өз бетінше қол жеткізуіне, өзін-өзі тәрбиелеп, жақын араласатын дос табуына көмектесу деп санайды.

Мұндай санаттағы балаларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету (көмек) – әр баланың мүмкіндіктері мен қажеттіліктеріне сәйкес табысты оқыту мен дамыту үшін әлеуметтік-психологиялық және педагогикалық шарттар құру барысындағы педагогтар мен мамандардың ұйымдастырылған қызмет жүйесіне тікелей байланысты. Жалпы мектепке дейінгі балалардың тұлға болып қалыптасу жолында екі тарап та атсалысып, мінез-құлқының дұрыс қалыптасуына ықпал етер болса, саналы, қоғам көшіне ілесе білетін ұрпақ тәрбиелеп шығаруға әбден болады.

Әдебиеттер

1. Психолого-педагогическое сопровождение и оказание поддержки учащимся с особыми образовательными потребностями в школах на краткосрочной, среднесрочной и долгосрочной основе. Методические рекомендации. НАО, Астана, 2015 г
2. Жалпы білім беру мектептеріндегі ерекше білім алуды қажет ететін балаларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету: әдіс.нұсқаулық/ Елисеева И.Г., Ерсарина А.К. - Алматы: ТП ҰҒПО, 2019. – 92 б.
3. Жұмабекова Ф.Н. – «Мектепке дейінгі педагогика»- Астана ,2007

Қазіргі мектепке дейінгі білім беру үрдісінде Lesson Studyді қолдану

*Кененбаева Жазира Ерсейітқызы, МАД тобы тәрбиешісі
Астана қаласы МКҚК №66 «Толағай» балабақшасы*

Мемлекеттің экономикалық, саяси, мәдени көрсеткіштері ақпараттың жедел, қарқынды даму үдерісімен тығыз байланысты. Сондықтан да білім

саласында оқытудың жаңа тенденциялары мен технологияларын меңгерген педагогтың болуы заңдылық.

Әлемнің көптеген дамыған елдерінде қалыптасқан дәстүрлі білім беру жүйесін түбегейлі реформалау қажеттілігі туындады. Бұл, өз кезегінде заманауи қоғамның сұраныстарын қанағаттандырмайтыны, жаңа заманның шарттарына сәйкес келмейтіндігі, қоғам дамуына кедергі болатындығы айқындалды. Сондықтан да барлық саланы жаңартудың заманауи технологияларын ойлап табу қажет болды.

Сондықтан да жаңа кезеңге аяқ басқан еліміздің бет-бейнесі білімі арқылы өлшенбек. Ұлт жоспары «100 нақты қадам» бағдарламасында еліміздің білімін дамытудың стратегиялық бағыты айқындалған болатын. Бұл бағдарламаның идеясы білімді трансляциялау және инновациялық мүмкіндіктерді білім беру үрдісіне енгізу.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев қазіргі адамзаттың жағдайы инновациялық технологиялардың дамуымен тығыз байланысты екенін айта келе, білім беру үрдісінде жаңа технологиялардың мүмкіндіктерін арттыруды тапсырды. Бұл өз кезегінде мектепке дейінгі білім беру үрдісінде «Lesson Study» әдісін қолдануды қажет етеді.

Қазіргі мектепке дейінгі білім беру жүйесіндегі маңызды мәселелердің бірі - оқу үрдісіне «Lesson Study» әдісін енгізу, білім беруде командалық интеграция құру. Оның негізгі ерекшелігі – бірлескен тәрбиешілердің тобын шығармашылық жұмыспен шұғылдануға, ізденуге, өз жұмыстарының нәтижесін көруге, бірлесіп сабақ өткізуге, кеңесуге, проблеманы шешуге, жаңа әдіс-тәсілдерді қолдануға, тәжірибе алмасуға мүмкіндік береді. Бұл тәрбиешіден шығармашылық ізденісті, үлкен сұранысты талап етеді. Осы әдісті мектепке дейінгі білім беруде қолдану тұтас педагогикалық үрдісті интеграциялауға, тәжірибені модернизациялауға, білімді трансляциялауға көмектеседі.

Мектепке дейінгі білім беру - бұл жалпы мәдени, ұлттық құндылықтар негізінде балалардың үйлесімді дамуы, баланы жалпы орта білім берудің бастауыш сатысына дайындау, қоғамдық өмірге белсенді қатысу үшін қажетті жағдайлар жасау, олардың қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында құрылатын білім беру ұйымы.

Балабақша - балаларды қоғамда өмір сүруге үйрететін алғашқы әлеуметтік институт болып табылады. Дәл осы жерде баланың қоршаған адамдармен дербес байланысы жүзеге асады, ол қарым-қатынас жасауды және өзара әрекеттесуді үйренеді.

Сондықтан да мектепке дейінгі білім беру ұйымында «Lesson Study» әдісі арқылы оқу іс-әрекетін ұйымдастыру маңызды.

«Lesson Study» - бұл білім беру үрдісінде сабақты бірлесіп жоспарлау, жүргізу және талдау әдісі. Бұл әдіс тәрбиешілерге сабақтарды бірлесіп әзірлеуге, олардың орындалуын бақылауға және білім беру тәжірибесін жақсарту үшін тәжірибе мен білім алмасуға мүмкіндік береді.

Lesson Study-ді заманауи мектепке дейінгі білім беру процесінде

қолданудың бірнеше артықшылығы бар. Біріншіден, бұл әдіс тәрбиешілердің кәсіби дағдыларын дамытуға ықпал етеді. Тәрбиешілер, әртүрлі оқыту әдістері арқылы оқу материалдарын талдай алады, бұл олардың дағдылары мен тәжірибесін жақсартуға көмектеседі.

Екіншіден, Lesson Study сапалы сабақтар құруға және өткізуге мүмкіндік береді. Тәрбиешілер әр баланың жеке қажеттіліктері мен топтың ерекшеліктерін ескере отырып, сабақтарды бірге жоспарлай алады. Бұл балалардың қажеттіліктерін барынша қанағаттандыратын және олардың дамуына ықпал ететін білім беру ортасын құруға мүмкіндік береді.

Үшіншіден, Lesson Study білім беру процесінде ұжымдық өзара әрекеттесуді дамытуға көмектеседі. Тәрбиешілерге бірлесіп жұмыс істеуге, идеялармен, тәжірибелермен және білімдермен алмасуға мүмкіндік беріледі. Lesson Study әдісі бойынша, балабақша тәрбиешілері бірлесіп, топ құрады. Олар тақырып таңдайды. Мысалы, Коммуникация бағытына байланысты, «Балалардың сөйлеу тілін дамытудың жолдары» тақырыбын таңдап, осы тақырып бойынша сабақтың жоспары бірлесіп, жасалады. Бірнеше тәрбиешілер бірігіп, сабақ жоспарын құрады, ортақ шешімге келеді. Ол төмендегі кезеңдерден тұрады:

Зерттеу тобын құру. Балабақша тәрбиешілері бірігіп командалық топ құрады.

Тақырыппен танысу: балалардың тілін дамытуға байланысты ертегі мәтінін таңдау. Ертегі кейіпкерлерін рөлдерге бөлу. Ертегі персонаждарын суретке салып, бейнелеу.

Зерттеуді ұйымдастыру: Топ мүшелері баланың тілін дамытудың заманауи технологиялары мен әдістерін ұсынады. Тиімді әдістерді іздестіру арқылы тәжірибе алмасады.

Зерттеу уақытын белгілеу. Сабақ жоспарының кезеңін анықтау, топпен ақылдасу.

Зерттеу мәселесін талқылау. Баланың тілін қалай дамытуға болады? Тілді дамыту барысында қандай заманауи әдістер қолданылады? Осы мәселені тәрбиешілер, филологтар, бастауыш сынып мұғалімдері талқылап, шешімін табады.

Сөйлеу тілін дамытуда диалогтың маңызы ерекше. Бала мен тәрбиешінің арасындағы вербальді қарым-қатынас диалог арқылы жүзеге асады. Кейс-стади технологиясы арқылы сұрақтар қою баланың диалогтық қарым-қатынасын дамытуға болады.

Lesson Study әдісі мектепке дейінгі білім беруде тиімді қолданылады, өйткені ол мұғалімдердің кәсіби маман ретінде дамуына ықпал етеді және білім сапасын арттырады. Педагогтердің ынтымақтастығын нығайтады.

«Lesson Study» әдісі-бұл балалармен сабақта жұмыс істеудің интерактивті түрі, оларға білім мен дағдыларды өз бетінше, белсенді және креативті түрде игеруге көмектеседі. Мектепке дейінгі білім беру үрдісінде бұл әдісті көптеген салаларда қолдануға болады. Балалармен топтық жұмыстарды ұйымдастыру арқылы осы әдісті қолдануға болады.

Мысалы, сабақтың тақырыбы: «Ұсақ моториканы дамыту». Тәрбиеші балаларға қағаз бен желімнен қолөнер жасау сияқты ұжымдық шығармашылық іренеді. Бұл топтық жұмыстар оқушылардың шығармашылық дағдысын дамытады және командалық жұмыс жасауға үйретеді.

Қорыта айтқанда, қазіргі мектепке дейінгі білім берудегі «Lesson Study» әдісі интерактивті технологиялар мен ойын формаларын қолдана отырып, сабақтарды ұйымдастыру және өткізу жүйесі болып табылады.

«Lesson Study» әдісін қолдану балалардың оқу процесіне белсенді қатысуына, өздерінің шығармашылық және сыни ойлауын дамытуға, әлеуметтік дағдыларын қалыптастыруға, қолайлы білім беру ортасын құруға мүмкіндік береді.

Пайдаланған әдебиеттер

1. Гончарова О.В. Методика применения Lesson Study в дошкольном образовании: Методическое пособие. - Москва: Издательство, 2017
2. Казакова Н.А. Уроки Lesson Study с детьми дошкольного возраста: Методическое пособие. - Москва: Издательство, 2018

Мектеп жасына дейінгі балаларды әлеуметтік ойын технологиясы арқылы ұжымдық қызмет жағдайында жеке тұлға етіп тәрбиелеу

*Мухиденова Ж.А., әдіскер,
Аршкенева С.А., инновация әдіскері,
№33 «Алтын дән» балабақшасы МКҚК
Астана қ.*

Аңдатпа: Бұл мақалада мектепке дейінгі ұйымның педагогикалық процесінде оқу-тәрбие процесінің сапасына оң әсер ететін және мектеп жасына дейінгі балалардың әлеуметтік-коммуникативтік құзыреттілігінде маңызды рөл атқаратын әлеуметтік-ойын технологияларын қолдану ерекшеліктері ашылған. Әлеуметтік-ойын стилі белсенді балаларды жолдастарының пікірін тануға үйретеді, ал ұялшақ және сенімсіз балаларға өздерінің кешендері мен шешімсіздігін жеңуге мүмкіндік береді.

Түйінді сөздер: Әлеуметтік-ойын технологиясы, шағын топтар, шығармашылық өзін-өзі бекіту, еңбек рухы, алтын ережелер.

Бұл тақырыптың өзектілігі қазіргі қоғамда болып жатқан процестермен байланысты. Бүгінгі таңда адам қоғам өміріне белсенді қатысу үшін, өзін тұлға ретінде жүзеге асыру үшін шығармашылық белсенділік, дербестік танытып, үнемі өзін – өзі жетілдіріп, дәстүрлі мәселелерден басқа үнемі жаңа нәрселерді білуі керек. Қазіргі жағдайда нені және қалай оқыту керек деген басым проблеманы алға тартады: дамудың қазіргі кезеңінде қоғамның талаптарына жауап беретін адамды қалай қалыптастыру керек?.

Сондықтан бүгінгі күні баланың жеке басына, оның қалыптасуына әсер ететін процестерді талдауға ерекше назар аударылады.

Қазіргі қоғамның мәселесі - ХХІ ғасырдың балалары құрдастарымен аз араласады. Олар ата-аналары сияқты таза ауада ойын-сауықтар, ашық топтық

ойындар өткізбейді. Балалар көбінесе үйде, компьютерде, теледидарда және т.б. уақыт өткізуді жөн көреді. Сондықтан олардың эмоционалды жағдайы тұрақсыз, денсаулықтары сыр беріп, қарым-қатынасы нашарлайды.

Мектеп жасына дейінгі баланың жеке басының толық және дұрыс дамуы мен тәрбиесінің көрсеткіштерінің бірі – құрбыларымен және ересектермен қарым-қатынас жасау қабілеті.

Бұл қасиеттерді көрсету үшін сіз баланы ести білуіңіз керек.

Баланың дауысы ерекше құнды: егер біз оны естімесек, ешқандай қызығушылық, ерік-жігер (қызметті игеру қабілеті), бастамашылық, өзгеруге дайындық болмайды. Осы қасиеттердің барлығының дамуына Бізге әлеуметтік ойын технологиясы көмектесті, оның авторлары Е.Е.Шулешко, а.п. Ершова және В. М. Букатов.

Бұл біздің балабақшаның жұмыс бағытын айқындап берді. Біз алдымызға мақсат қойдық: әлеуметтік-ойын технологиясы арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың тұлғасын ұжымдық іс-әрекет жағдайында тәрбиелеу.

Осы мақсатқа сәтті жету үшін біз келесі тапсырмаларды орындадық:

- мектеп жасына дейінгі балалардың әлеуметтік-коммуникативтік құзыреттілігі мәселесі бойынша әдістемелік әдебиеттер зерттелді және талданды;
- мектепке дейінгі білім берудің білім беру кеңістігіне әлеуметтік-ойын технологиясын енгізу бойынша жұмыс жүйесі әзірленді;
- педагогтердің кәсіби құзіреттілік деңгейін, ақпараттық технологияларды пайдалана отырып, әлеуметтік-ойын технологиясын тәжірибеде жүйелі түрде қолдануға ынтасын арттыру;
- алынған нәтижелерді қорытындылады.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасына сәйкес мектеп жасына дейінгі баланың жеке басын дамыту мақсатына сәйкес келетін балалармен жұмысты ұйымдастырудың әдістері, формалары, тәсілдері, инновациялық педагогикалық технологиялары анықталды.

Балалар өздерін тұлға ретінде жүзеге асырды, көшбасшылық қасиеттерін көрсетті, бір-бірімен тиімді қарым-қатынас жасауды үйренді, олар құрдастарының көмегін сезінеді, қорқыныш пен сенімсіздікті жеңеді, тең дәрежеде болады, танымдық қызығушылық пен шығармашылық белсенділікті дамытады. Бұл технология дәстүрлі оқыту әдістерімен салыстырғанда балалардың коммуникативтік және интеллектуалдық қабілеттерін барынша қарқынды дамытады, балалардың танымдық, әлеуметтік, көркемдік, физикалық дамуына ықпал етеді, эмоционалды-ерікті салада оң нәтижелер береді.

Әлеуметтік-ойын технологиясы педагогтарды балалармен осындай қарым-қатынас тәсілдерін іздеуге бағыттайды.

"Біз үйретпеуіміз керек, бірақ олардың қатысушылары бір-біріне және өз тәжірибелеріне сенгісі келетін жағдайды түзетуіміз керек, нәтижесінде ерікті оқыту, жаттығу және оқыту әсері пайда болады"

(В. М. Букатов).

Авторлардың ойынша бірінші бөлімде "Әлеумет" - кіші әлеумет (шағын топтар), сондықтан дефис арқылы технология атауын дұрыс жазуды білдіреді. Екінші бөлім "ойын" - ойын әрекетін білдіреді.

Осылайша, әлеуметтік-ойын технологиясы – бұл микро ұжымдардағы балалардың өзара қарым-қатынасына, сондай-ақ ойын арқылы микротоптардың бір-бірімен қарым-қатынасына негізделген технология.

Әлеуметтік-ойын педагогикасы - бұл қозғалысты, вариативтілікті және шағын топтардағы жұмысты біріктіруге мүмкіндік беретін педагогикалық өнер. Егер олардың біреуі ұйымдастырылған әрекетте болмаса, онда қызметтің технологиялық құрылымы тұрақсыз және сенімсіз болуы мүмкін.

Бұл әлеуметтік ойын технологиясының алтын ережелері:

1-ереже: "шағын топтық жұмыс". Мұндай топтарда балалар өздерінің серіктесін, жұбын таңдайды, әртүрлі балалармен кездеседі және араласады, өз пікірлерін айтады және басқаларды тыңдайды. Бірлескен іс-әрекет әр балаға басқаларға қызықты болуға, өзін басқалармен салыстыра отырып, өз мүмкіндіктері мен қабілеттерін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

2-ереже: "көшбасшылықты өзгерту". Бүкіл топтың пікірін бір бала, көшбасшы білдіреді. Балалар көшбасшыны өздері таңдайды және ол үнемі өзгеріп отырады.

3-ереже: "орын өзгеруі (жағдай)", эмоционалды шиеленісті жеңілдетуге көмектеседі. Балалар ұйымдасқан іс-әрекетте отырумен қатар, орнынан тұрып, серуендеп, қол шапалақтап, доппен ойнайды. Олар топтың әртүрлі бұрыштарында сөйлеседі: орталықта, үстелдерде, еденде, сүйікті бұрышта, қабылдау бөлмесінде және т. б.

4-ереже: "қарқын мен ырғақтың өзгеруі". Балалар ойынға немесе тапсырмаға байланысты өз қарқыны және ырғағымен әрекет етеді. Бірнеше нұсқа болуы мүмкін: тапсырманы орындауға белгілі бір уақыт бөлінуі мүмкін және сигнал бойынша балалар тапсырманы орындай бастайды және сигнал бойынша да аяқталады. Немесе басқа нұсқа болуы мүмкін: шағын-топтағы әрбір бала өз қарқынымен өзіне ыңғайлы әрекет ете алады.

5-ереже – "барлық қызмет түрлерін біріктіру". Бұл қарым-қатынас, эмоционалды-ерікті сала бағытында оң нәтиже береді, дәстүрлі оқытумен салыстырғанда балалардың интеллектуалдық қабілеттерін қарқынды дамытады, сөйлеу, танымдық, көркемдік-эстетикалық, әлеуметтік, физикалық дамуға ықпал етеді. Оқыту ойын түрінде өтеді.

6-ереже: біз өз жұмысымызда: "Бір окпен екі қоян көздедім" деген қағидаға назар аударамыз. Әлеуметтік-ойын бағытындағы ойындарды енгізудің белгілі бір дәйектілігіне сәйкес тәрбиешілер ұйымдастырылған және еркін әрекеттерді бірнеше топқа бөледі:

Жұмыс көңіл-күйіне арналған ойындар.

Олар балалардың бір-біріне деген қызығушылығын оятады, баламен эмоционалды-жағымды байланыс орнатады және оның құрдастарына және оған деген қызығушылығын қалыптастырады. Мысалы, "Сиқырлы таяқша", "Жаңғырық", "оркестрде ойнайық", "Скучно, скучно біз отырамыз", "отырамын,

біреуге қараймын", "кеуде", "қадам-шапалақ", "тамақ ішкендерді ауыстырыңыз" балалар баптағаннан кейін бірлескен қызмет үшін келесі кезеңге өтуге болады:

1. Сергіту ойындары (қыздыру).

Бұл топтың ойындары қол жетімділік принципін, бәсекелестік элементін және күлкілі жеңіл жеңісті біріктіреді. "Сөре-сөре кілттер қайда?", "Біз ұшамыз, ұшамыз, ұшамыз". Ойын қыздыру ойын ережелерін сақтауға, жүргізушінің (ересек адамның немесе құрдастың) сигналын тыңдай білуге бағытталған.

2. Әлеуметтік-ойын жұмысымен танысу ойындары.

Материалды игеру немесе бекіту процесінде қолданылады. Егер балалар бір нәрсені ажыратуды, есте сақтауды немесе ұйымдастыруды үйренсе, онда олар осы топты құрайтын ойын тапсырмаларын орындау барысында үйренеді.

3. Шығармашылық өзін-өзі басқару ойындары.

Бұл ойындарды орындау кезінде іс-әрекеттің көркемдік және орындаушылық нәтижесі көбірек ескеріледі. Балалар өздерінің көркемдік қабілеттерін және түрлендіру қабілеттерін көрсете алады, мысалы, «Үйшік» өлеңін бірге оқу. Балалар қол ұстасып, досына тақпақ айтуға көмектеседі.

4. Еркін ойындар.

Бұл ойындарды орындау үшін кеңістік пен қозғалыс еркіндігі қажет, яғни оларды әрдайым топта орындау мүмкін емес.

Біз қозғалмалы және дөңгелек би ойындарының барлық түрлерін кеңінен қолдандық. Олар балаларға психологиялық және белсенді демалуға ғана емес, сонымен қатар "Айгөлек", "Көпіршік", "Жасырынбақ" сияқты ойындардың жиналуына көмектесті. Кезектілікті белгілеу немесе жүргізушіні таңдау үшін санау әдісін жүргізу кезінде "Пойыз", "Ізден-ізге" және т. б.

Осы технологияның қарапайым ойындарын сәтті сынап көргеннен кейін, тәрбиешілер ойын жағдайларын қиындатты: балаларды біріктірудің қарапайым әдісін қолдана отырып жұптасуға шақырды (мысалы, бөлінген суреттер, түсі, пішіні, геометриялық фигуралардың мөлшері, қарындасы (ағасы) бар, туған күніне сәйкес келетін жыл мезгілі, мүшелер саны отбасылар, балалар тұратын көшелердің атауы, атауындағы буындардың саны, үй жануарларының болуы, шаштың, көздің түсі және т.б.).

Балалар қол ұстасып жұптасқанда, топ болып жүруді, айналу, бірге секіруді, алақандарын ұстауды, бір-біріне бұрылып, құшақтасуды ұнатады. Әр тапсырманы орындау кезінде олар көшбасшылыққа өздерін ұсынады, кезекпен немесе санамақ арқылы таңдалады. Ұялшақ және тыныш балалар өздерінің маңыздылығын сезінеді және идеялармен бөлісу арқылы ортақ іске үлес қосқан топқа жататындығын сезінеді.

Біз өз нәтижелерімізде ұжымдық қызметте әлеуметтік-ойын технологиясын қолдана отырып, олар қоғамда қабылданған моральдық нормалар мен құндылықтарды игергенін; құрдастарымен және үлкендермен қарым-қатынастың негізгі ережелерін игергенін; өз бетінше шешім қабылдауға қабілетті екенін; қарым – қатынастың негізгі эмоционалды компоненттерін, жауаптылық, мейірімділікті игергенін атап өттік.

Еңбек пен шығармашылыққа қатысты жағымды көзқарастардың қалыптасуы; өз өмірі мен басқалардың өмірі үшін қауіпсіз мінез-құлық негіздері, мұның бәрі мектеп жасына дейінгі балалардың жеке басын тәрбиелеуге ықпал етеді. Қорытындылай келе, осы бағытта жүйелі, жоспарланған тиімділігін дәлелдегенін атап өтуге болады. Сондықтан, өз

жұмысымызда әлеуметтік ойын технологиясын қолдануды жалғастыра отырып, біздің баламыз "Балалар кеңістігін құру тәсілі ретінде тиімді әлеуметтену технологиясын қолдану" экспериментінің жаңа режимінде жұмыс істейді. Мұнда мектеп жасына дейінгі баланың өзін – өзі жүзеге асыруы "Клуб сағаты" технологиясын қолдана отырып, баланың жеке басының шығармашылық бастамасын қолдайтын ерекше кеңістік-балалар кеңістігін құрумен қамтамасыз етіледі.

Біздің күтетін нәтижеміз: Бұл; балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту және ұжымды біріктіру, балалар арасында пікірлестердің шығармашылық тобын құру, ата-аналарды білім беру кешені жағдайында балабақшада жұмыс істеуге ата-аналарды тартудың жаңа формаларына қосу.

Негізгі және ресурстық әдебиеттер тізімі

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы: Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің бұйрығы 14 қазан 2022 ж, № 422. – 611 бет.

2. Қазақстан Республикасының жалпы білім беретін мектептерінің, лицейлері мен гимназияларының мектепке дейінгі ұйымдары мен мектепалды сыныптарында тәрбие-білім беру процесін ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулық-әдістемелік хат: нұсқаулық-әдістемелік хат. Астана қ, 2023 ж - 65 бет.

3. Ата-аналарды мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының тәрбие-білім беру процесіне тарту: әдістемелік ұсынымдар. Астана, 2023 ж, 25 бет.

4. Мектеп жасына дейінгі балаларды оқытудың әлеуметтік ойын әдістерінің қалта энциклопедиясы: балабақшаның аға және дайындық топтары тәрбиешілерінің анықтамалық-әдістемелік құралы. Ершова В.А., Букатов П. Санкт– Петербург: білім беру жобалары; 2008ж -160 бет.

5. Балабақшаның білім беру кеңістігінде заманауи педагогикалық технологияларды қолдану / / Республикалық ғылыми журнал «AGZHAN». Сабитова М.К. Нұр – Сұлтан. 2020ж, №2. С. 1-4.

6. Педагогикаға әлеуметтік-ойын тәсілдері. - Красноярск, 1990.-116 бет. Шулешко Е.Е., Ершова А.П., Букатов В.М.

Қазақтың ұлттық ойындарын дене тәрбиесінде маңызыдылығы

Мырзабек Еламан, денешынықтыру нұсқаушысы

Аңдатпа: Мектепке дейінгі ұйымда баланы ұлттық ойындарды дәріптей отырып тәрбиелеу теңдесі жоқ құрал деп білемін. Әр баланың жас ерекшелігін ескере отырып ұлттық ойындарды алып олардың ойнау тәсілін үйретіп отырса, ойынды әр дайым қайталау арқылы пысықтап отырса, әр бір бала жадында сақтайды. Есте сақтау арқылы кез келген уақытта ойынды еркін ойнай біледі.

Түйінді сөздер: ұлттық құндылықтар, ұлттық ойындар, физикалық даму

Ұлттық ойындарды мектепке дейінгі дене тәрбиесінде қолданудың заманға сай әдістерін ойлап табу әрине қиын. Қазіргі уақыттағы ширақ қимылды балаларды қызықтырып асық, бес тас ойнаңдар деп айту өте қиын іс. Әрбір баланың санасына ойынды сіңістіріп енгізу үшін біз қызықты да дұрыс әдістерді қолдануымыз керек. Ұлттық ойындар өзінің табиғатында, жаратылысында ұлттық өнегені бойына сіңіріп, бүкіл ұлтқа тән қасиеттерді өз бойына дарытып, толығып, жетілу арқылы, өзінің жан жақты тәрбиелік қасиетін шындай түседі. Ойынды ойнау арқылы өзіміздің ұлттық құндылықтарымызды бойына сіңіре отырып эмоционалды көңіл күй сыйлау және олардың әрекеттерінен нәтиже шығаруға ұмтылу қажет. Бала өсіп келе жатқан шыбықпен тең, тәрбие беру барысында өсіп келе жатқан ұрпағымыздың қажеттілігін ескере қызығушылығын ұлттық ойынға бұра отырып қимылды ойындарды қолдану қажет деп білемін. Қимылды ойындарға ұлттық ойындарымыздың арасынан атап айтар болсам, асық ату, хан талапай, тақия тастамақ, тоғыз құмалақ, бес тас, арқан тарту ойындарын атар едім.

Асық ойыны көзбен көру барысында сырттай бақылауда өте қарапайым көрінгенмен бала тәрбиесінде алар маңызы көп. Бала денесін шындап иергендікке үйренеді. Ойлау жүйелерінің жетілуінен бастап, бұлшықеттерінің жетілуіне, тынысалу мүшелерінің реттелуіне, өз дене мүшелерін меңгеруге, соның нәтижесінде қырағылық пен мергендікке баулиды.

Тақия тастамақ . Тақия тастамақ қимылды эмоцияға толы ойын түрінің бірі. Бұл ойында ережені ұстана отырып қимыл қозғалысқа түсе ептілікті қалыптасрады Тоғыз құмалақ . Ойын барысында баланың ой-өрісін, сана-сезімін, дамытуға оқу үлгерімін жақсартуға және саналы тәрбие өзіндік септігін тигізеді. Бұл ойынды арнайы ағаштан жасалған төрт бұрышты тақтада ойнайды.

Бес тас. Ойнаушылардың саны екіден бес - алтыға дейін барады. Ойын тақыр жерде өтеді. Бауырсақтай доп-домалақ бес тас керек. Өйткені сүйірленген тастар ойнағанда, иірген кезде өз еріктерімен домалап түспей біріне бірі бөгет жасайды және қолға ұстауға да ыңғайсыз. Ойын ережесі. Балалар ең алдымен кім кімнен кейін ойнайтындығын бес тасты жоғары лақтырып, алақанның сыртына түсіріп, содан қаршып қағу арқылы кезек алысады. Ең көп қаршығаны бірінші, одан азы екінші, тағысын тағы солай кете береді. Бірінші кезек алған ойыншы бес тасты ойынның шартын бұзғанға дейін қаға береді, одан кейін екінші кезектегі ойыншы ойнайды. Бес тас ойының мектепке даярлық тобына қолдану қажет. Бұл ойын арқылы балалар бірлікке қалыптасады.

Арқан тарту. Қазақтың ұлттық ойының бірі. Бұл ойынды ойнау барысында балаларға өте қызықты әрі қимыл қозағылс, күш , топтық жұмыс орын алады. Үлкен қалың арқанды ортаға қою арқылы балалар теңдей бөлініп тарту арқылы күштерін топтаса анықтайды.

Балаларға қазақтың ұлттық ойындарын көптеп дәріптеп ұлттық құндылықтарды арттыру қажет. Бұл ойындарды ойнау барысында балалар қазақ халқының ұлттық ойындарымен таныса отырып өз тәжірибесінде достарымен ойнау арқылы білімдерін арттыра физикалық дағдыларында дамыта алады.

Ойынды балалар арасында кеңінен таратудың тағыда бір жолы қазіргі уақытта барлық қажетті дүниені ұялы телефоннан үйренетін болғандықтан ойын түрлерінде ұялы телефонға енгізе. Асық. Тоғыз құмалақы ойындарын басқада шет ел ойындары секілді телефон арқылы танысуға мүмкіндік болса қазақтың ұлттық ойындарын қаланыңда және ауылдыңда балалары білетін еді. Баланы заман талабына қарай дамыту одан қалса қазақ халқының құндылығын жоғалтпай өсіп келе жатқан ұрпаққа үйрету біздің мына ұстаздар мен ата аналардың міндеті . Мектепке дейінгі ұйымда жұмыс атқару мұғалімнің шеберлігі мен сабырлығын талап етеді. Онымен қоса жұмысының нәтижесін көруге құштарлықты қажет ететін қызығы мен қиыншылығы қатар жүретін мамандық. Дене тәрбиесінде ұлттық ойындары қолдана отырып әдістемелік деңгейде сапалы қолдану арқылы балалардың рухын көтеруге мүмкіндік. Құрал саймандар мен жабдықтарды көп қажет етпейтін ұлттық ойындарды дене тәрбиесінде қолдану арқылы балалардың қимыл қозағылысын шапшандатуға, тепе теңдікті сақтауға, командалық ойынға үйретуге болады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Төтенаев Б. Қазақтың ұлттық ойындары
2. «Дене тәрбиесі және спорт» журналы
3. Тайжанов С. Дене тәрбиесі: Оқулық

Ұлттық ойын – тәрбие құралы

*Намазбаева Райгул Турегалимовна
№5 «Ақбота» балабақшасы МКҚК*

Андатпа: Бұл мақала мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында ұлттық ойынның және «Бестемше», «Алаңдағы бестемше» арқылы балалардың ақыл-ойының дамуы және физикалық даму, тәрбиеге ықпал етуі туралы айтылады.

Түйінді сөздер: Тәрбие, ұлттық ойындар, «Бестемше», «Алаңдағы бестемше», ақыл-ойдың дамуына әсер етуінің маңыздылығы.

Тәрбиені қашанда құнды байлыққа балаған халқымыз бала тәрбиесіне ешқашан бей-жай қарамаған. Ал оған ұлттық сипат беру – ұлт болашағын ойлаудан туған даналық. Сондықтан да «Ұлт боламын десең, бесігіңді түзе», – деп айтты ұлы Мұхтар Әуезов. Халық баланың жас ерекшеліктерін және психологиясы туралы білімді ғасырлар бойы зерттеп жинаған. Баланың болашақта қалыптасуы біріншіден үлкендермен қарым-қатынасына байланысты

болады. Зерттеуші ғалым-педагогтар және психологтар жылдар бойы бақылаған баланың ойын іс-әрекетіне байланысты бірнеше қорытынды жасады. Ойнау барысында ақыл-ой, адамгершілік, физикалық және көркем тәрбие, даму процесі қатар жүреді. Бала осы кезде белгілі дәрежеде білім алады, іскерлікке үйренеді, өзін қоршаған ортамен қарым-қатынас жасауға, қоғамдық өмірдің әдет дағдыларын игеруге бейімделеді. Ойын ойната отыра біз балаларға белгілі бір тұрғыда ықпал жасай аламыз. Ойын, еңбек, тәрбие өзара ұштастырған жағдайда ғана баланың жеке басын дамытуда толық нәтижеге жете аламыз. Бала ойын арқылы өзінің қуанышын, ренішін, арманын бейнелесе, ертеңгі күні, яғни болашақта сол арманын жүзеге асыруға мүмкіндік алады. Бүлдіршіндердің білімді, білікті, саналы болуында ойынның алатын орны ерекше. Жалпы ойынның қандай түрі болса да атадан балаға, ұрпақтан ұрпаққа жетіп отырады. Ұлттық ойындардың негізгі мақсаты – бала бойына өнердің нұрын себу. Қазақ халқында «Ұлттық ойынды – тәрбие құралы» - деп таныған. Ұлттық ойын дегеніміз – адамның ақыл-ойын дамытатын, қызықтыра отырып ойдан- ойға жетелейтін, тынысы кең, алысқа меңзейтін, қиял мен қанат бітіретін ғажайып нәрсе. Балада жалпы адамзаттық құндылықтар мен адамның айналадағы дүниемен жеке тұлғалық қатынасын (этикалық, эстетикалық, адамгершілік тұрғысынан) тәрбиелеу мақсатын халқымыздың мәдени рухани мұрасының, салт-дәстүрінің озық үлгілерін оның бойына дарыту арқылы жүзеге асыруға болады.

Ұлттық ойындарды ойната отырып білім және өнегелі тәрбие беру – қазіргі міндеттердің бірі. Біздің балабақшада ұлттық ойын түрлерін зерттеп, қолданысқа түсірген әр тобында жас ерекшелігіне қарай өткізетін қарым- қатынас, қозғалмалы ойындарын ұйымдастыру және оны өткізу әдістері, т.б. мәселелер қарастырылған. Мысалы, қозғалып ойнау барысында алғашқы күннен бастап балаларды өзін-өзі тежеуге үйрету, сонымен қатар барлық баланың қабылдау қабілеті бірдей емес екендігі, яғни белсенділер мен жайбасар әлсіз балалар арасындағы тепе-теңдікті сақтау қасиеті, оларды әр түрлі ойынға тарту арқылы шыңдау, ұмтылдыру, бірнеше рет бір ойынды ойнату барысындағы баланың физиологиялық өзгерісімен қатар психологиялық тұрғыдан сенімділігінің артуы ұлттық ойынның құндылығын жоғарылатады.

Осы бағытта біздер шығармашылық топ құрып, 2021 жылы «Бестемше» бойынша ұлттық ойын арқылы танымдық және зияткерлік дағыларын жетілдіру мақсатында инновациялық жоба ретінде алдық. Бастапқы кезде балабақша педагогтарына, ата-аналарға семинар өткізіліп үйретілді. Балаларды тәрбиелеуде отбасының басым рөлін мойындай отырып бірлесе жұмыс жасадық.

Ата-аналармен бірлесе отырып рухани-адамгершілік құндылықтарды бала бойына қалыптастыру. Отанның тарихы мен мәдениетін білу және оған құрметпен қарауды үйрету. Балабақша мен ата-аналардың арасындағы қарым - қатынасты нығайту, ата-аналарды балабақша өміріне белсенді қатысуға баулуда, ұлттық ойындарды насихаттау, ұлттық ойынға деген ата-аналардың қызығушылығы

мен белсенділігін арттыру мақсатында «Бестемше», «Бес табан», «Бес тас», ойынынан сайыстар, шебер класс өткізіліп отырылады.. Бұл ойында ата-аналардың қызығушылығы жоғары болды. Сонымен қоса «Бестемше» ойының вариативтік бөлімге енгізіп ересек, мектепалды топтарында тәрбиешілер үйретіп отырды. Тәрбиешілер ойынды үйрету кезінде бірінші қауіпсіздік ережелерін ескерді, содан кейін жұп сан, тақ сандарды ажыраттыра отыра «Бестемше» ойының ойнауды үйретіп отырды. Біздің балалар үйрене отыра аудандық, қалалық жарыстарға қатысып жүлделі орындарға ие болды. Балаларды жарысқа жіберудің алдында психологиялық тұрғыда балалармен әңгімелесіп жеңілісті дұрыс қабылдау- өмірде сәттілік пен сәтсіздіктің қатар жүруі – заңдылық екені түсіндіріліп отырылды. 2021 жылы аудандық «Бестемше» жарысында Ақласов Асылжан I орын, қалалықтан II орын иеленді. 2022 жылы аудандық жарысынан «Саналы» тобынан Жексенбек Алинур қатысып I орын иеленіп қалалық турға өтті. II қалалық ұлттық зияткерлік «Бестемше» ойынынан да I орын иеленіп жеңіске жетті.

Ұлттық ойындардың заман талабына сай өзгертіліп, жаңартылып отырғанды жөн көрдік. Бабалардан қалған тәртіппен ұлттық тәрбие болашақ ұрпаққа заманға сай түрленіп, түп негізін сақтай отырып жеткізіліп және сол бағытта тоқтаусыз қызмет етіп, көнеден жаңғырған ұлттық «Бестемше» ойынын республика бойынша алғаш болып түрлендіріп, **«Алаңдағы бестемше»** нұсқасын ойлап шығарған тұңғыш балабақша-ол осы біздің №5 «Ақбота» балабақшасы. Балабақша бүлдіршіндерімен әсіресе, ерекше білімді қажет ететін балалармен «Алаңдағы бестемшені» ойнату балабақшаның дәстүріне айналды. Қазіргі таңда балабақшамызда «Бес табан», «Бес тас», «Теңге ілу», «Ақ серек-Көк серек» ойындары да ойнатылуда. «Теңге ілу», «Қыз қуу» ойындарын үстел үсті ойындарына түрлендіріп ойнатудамыз. Стандартқа сай баланың физикалық қасиеттері, коммуникативтік, танымдық және зияткерлік, әлеуметтік-эмоционалды дағдылары дамиды. Нәтижесінде бала тез санауға, логикалық ойлауға үйреніп, саусақ қол моторикасы, қимыл-қозғалыс белсенділігі дамиды. Ойын арқылы бала дербестікке, жеңілісті дұрыс қабылдауға, уақытты тиімді пайдалануға үйренеді.

Осылайша, ұлттық ойындар ойнату барысында әрбір баланың қызығушылықтарын, ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескере отырып, жалпы адами және ұлттық құндылықтар негізінде оларды толыққанды дамыту мен әлеуетін ашуға ықпал етеді. Қазақтың ұлттық ойындарының басқа халықтардың ұлттық ойындарынан айырмашылығы - оның шығу, пайда болу тегінің ерекшелігіне байланысты белгілі бір тәрбиелік мақсат бірлігін көздейтінінде. Білім-әлемдік, тәрбие – ұлттық.

Балалар – біздің болашағымыз, өміріміздің жалғасы. Олардың ойын арқылы алған тәлім-тәрбиесі болашақта балаға дұрыс жол көрсетеді.

Әдебиеттер тізімі

1. Ұлттық тәрбие №1, 2011
2. Жарықбаев К.Б., Қалиев С. Қазақ тәлімінің тарихы. – Алматы: Санат, 1995
3. Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі ұйымдарымен мектепалды сыныптарында 2023-2024 оқу жылында тәрбиелеу-білім беру процесін ұйымдастыру туралы әдістемелік нұсқау хат

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтың инновациялық қызметі

*Насыпханқызы Алтын,
Ахметова Салтанат Токтарбековна
КМҚК «Гауһар» бөбекжайының тәрбиешісі*

Мектеп жасына дейінгі балаларды дамыту мәселесі ұлттық даму стратегиясымен тығыз байланысты және мемлекеттік саясаттың ажырамас бөлігі болып табылады. Бала – біздің болашағымыз. Сондықтан, балабақшадағы тәрбиелеу мен оқыту баланың ғана емес, еліміздің де жарқын болашағының кепілі. Ол – үздіксіз білім берудің алғашқы сатысыәрі деңгейі. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту үздіксіз білім беру жүйесінің алғашқы деңгейі ретінде, қазіргі таңда тұрақты өзгеріп тұрған әлемде табысты бейімделуге қабілетті бала тұлғасының қалыптасуы мен дамуы үшін жағдайлар жасайды.

Қазіргі таңда адамзат қоғамына ғылыми жаңалықтар мен инновациялық технологиялар қаншалықты маңызды болса, мектеп жасына дейінгі баланы тәрбиелеу мен оқыту саласын заман талабына сай дамыту соншалықты уақыт сұранысын қанағаттандыратын жана бағдарламалармен, технологиялармен қамтамасыз ету болып отыр.

XXI ғасыр табалдырығын білім мен ғылымды инновациялық технологиялық бағытты дамыту мақсатымен аттауымыз үлкен үміттің басты нышаны болып табылады. Ұрпағы білімді халықтың болашағы бұлыңғыр болмайды деп дана халқымыз бекерден бекер айтпаса керек.

«Инновациялық технологиялар – бұл білімнің басымды мақсаттарымен біріктірілген пәндер мен әдістемелердің: оқу – тәрбие процесін ұйымдастырудың өзара ортақ тұжырымдамамен байланысқан жаңа міндеттерінің, мазмұнының, формалары мен әдістерінің күрделі және ашық жүйелері, мұнда әр позиция басқаларына әсер етіп, ақыр аяғында баланың дамуына жағымды жағдайлар жиынтығын құрайды»

Қоғамда болып жатқан әлеуметтік-экономикалық өзгерістер мен еліміздің білім беру саласының әлемдік білім кеңістігіне өтуі білім беру саласында, соның ішінде мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуға уақыт талабына сай өзгерістер енгізуді талап етіп отыр.

Қазіргі кезеңде білім ғылым саласында инновациялық педагогикалық технологиялар қаншалықты маңызды болса, мектеп жасына дейінгі балаларды

оқыту мен тәрбиелеуде де педагогикалық технологиялар ұғымы кеңінен қолданылатын ұғымдардың біріне айналды.

Яғни, инновациялық технологияны қолдану негізінде келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына жағдай жасау қазіргі таңдағы әрбір педагогтың міндеті.

Қоғамның қазіргі даму кезеңінде мектепке дейінгі мекемелердегі білім беру жүйесінде оқыту, тәрбие беру үрдісін технологияландыру – басты мәселенің бірі. Осыған орай мектепке дейінгі мекемелердің тәжірибесіне оқыту мен тәрбиелеудің әр түрлі технологиялары жасалып енгізілуде. Білім беру жүйесінде инновациялық технологияны қолдану келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына жағдай жасау әрбір педагогтың міндеті болып табылады.

Білім беру жүйесінде қолданылып жүрген инновациялық технологиялар мынадай: ынтымақтастық педагогикасы, білім беруді ізгілендіру, ойын арқылы оқыту, проблемалық оқыту, модульдік оқыту, тірек сигналдары арқылы оқыту, дамыта оқыту, оқытудың компьютерлік технологиясы, бағдарламалап оқыту, деңгейлеп оқыту т.б.

Ойын арқылы оқыту технологиясының мақсаты – дидактикалық, тәрбиелік, дамытушылық, әлеуметтендірушілік мақсатқа жету. Ойын технологиясының ерекшелігі ойындық іс-әрекеттің психологиялық механизмі жеке бастың өзіндік талап-талғамдарына сүйенеді. Баланың бойындағы білімділік, танымдық, шығармашылық қасиеттерін аша түсуді көздейді. Ойын – балалар үшін оқу да, еңбек те. Ойын айналадағы дүниені танудың тәсілі. Сонымен қатар, ойын балаларға өмірде кездескен қиыншылықтарды жеңу жолын үйретіп қана қоймайды, олардың ұйымдастырушылық қабілеттерін де қалыптастырады.

Ойын-әлеуметтік қызмет. Ол баланың жасына қарай өзін қоршаған ортаны танып білуге құштарлығын арттырады.

Дамыта оқыту технологиясы — баланы оқыта отырып, дамыту. Бала бойында еркіндік, мақсаткерлік, ар-намыс, мақтаныш сезім, дербестік, адамгершілік, еңбексүйгіштік, белсенділік т.б. қасиеттер дамыту болып табылады.

Заман талаптарына сай мектепке дейінгі мекемелерде АКТ оқыту процесінде кеңінен пайдаланады. Түрлі танымдық салаларына арнаулы компьютерлік бағдарламалар құрылуда. Баланың жас ерекшелігіне және пайдаланатын компьютерлік бағдарламаларға сай интерактивті тақта ойындағы баланың оппоненті, бағдарлаушы (әңгімелеуші), жаттықтырушы, емтихан қабылдаушы болуы мүмкін.

Оқытуда балалардың түрлі психикалық функцияларын дамытуға арналған пайдаланатын компьютерлік құралдар бар: олар көру, есту арқылы қабылдау, зейін, есте сақтау, логикалық ойлау т.б.

Интерактивті тақтаны пайдалану. Оқытуда интерактивті кешендерді пайдалану сапалы, қызықты және оңтайлы болып келеді. Электрондық мультимедиялық бағдарламаларды дәстүрлі оқыту және педагогикалық инновациялармен қатар, оқыту үрдісінде үнемі қолдану дайындығы әртүрлі деңгейдегі балаларды оқыту

тиімділігін көтереді. Бірнеше технологиялардың пайдаланудың әсері, оқыту нәтижесінің сапасын күшейтеді.

Электрондық жүйеде оқытуда мультимедияны пайдалану, балаларға ақпаратты беру жылдамдығын, оны түсінуді көтеріп ғана қоймай, сонымен қатар интуиция, образдық ойлауын дамытады.

Мектепке дейінгі мекемеде интерактивті тақтаны пайдалану тәсілдері өте көп. Бұлар презентациялар, интерактивті оқыту бағдарламалары, графикалық, бағдарламалық орталықтарда жобалар құрастыру екені мәлім.

Интерактивті тақтаны пайдалануда қандай дағдылар болу қажет:

Компьютерді қолдана білудің бастапқы білімі;

Word, Power Point бағдарламаларымен жұмыс;

Интернет жүйесінде жұмыстану практикасы (бейнелерді, әзір презентациялар мен оқыту бағдарламаларын тауып алу).

Проблемалық оқыту технологиясы – баланы өз бетімен ізденуге үйретіп қана қоймай, танымдық және шығармашылық қабілеттерін дамытады. Яғни, балалардың белсенділігі арттыру, оқу материалына баланы қызықтыратындай мәселе тудыру, бала материалды сезім мүшелері арқылы ғана қабылдап қоймайды, білімге деген қажеттілігін қанағаттандыру мақсатында меңгереді. Бұл технологияда бала оқытуды өмірмен және еңбегімен байланыстырады.

Ынтымақтастық педагогикасы – педагогтың талап ету педагогикасынан қарым-қатынас педагогикасына көшуі. Балаға ізгілік тұрғысынан қарау, оқыту мен тәрбиенің ажырамас бірлігі: тәрбиеші-бала, бала-тәрбиеші, бала-бала, яғни бала да тәрбиеші де субъектілер болып табылады. Сонымен қатар, баланың жеке басына ізгілік қарым-қатынас, бала мен тәрбиеші арасындағы өзара түсінушілік, ынтымақтастық қарым-қатынас жасау.

Бұл технологияның негізгі мақсаты – баланы азамат етіп тәрбиелеу, олардың танымдық күшін қалыптастыру және дамыту, баланың жаны мен жүрегіне жылылық ұялату.

Модульдік оқыту технологиясы – оқытудың тұтас технологиясын жобалау, алға қойған мақсатқа жетуді көздейтін педагогикалық процесті ұйымдастыру, тәрбиешіге нәтижені талдап, түсіндіріп бере алатындай жүйені таңдау және құру. Балалармен жүргізілетін жұмыстарда кездесетін қиыншылықтардың алдын-алу және түзету жұмыстарының жүйесін құру.

Қорыта келгенде, аталған педагогикалық технологиялар мен инновациялық құралдар балабақшада балалардың жас ерекшеліктерін ескеріп, әр сатыға балалардың қабылдау мүмкіндіктеріне сай пайдалануға болады. Мектепке дейінгі балалардың есте сақтау қабілеті әлсіз, қабылдау процестері тұрақсыз келеді. Сондықтан олар затты қолмен ұстап, көзімен көргенді ұнатады. Осыған сәйкес, мектепке дейінгі балалардың оқу іс-әрекеттеріне көрнекілік, ойын технологиясын кеңінен қолданған жөн деп санаймын.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

К.Ж. Бұзаубақова. Жаңа педагогикалық технология: Оқулық. - Тараз:ТарМУ, 2003

«Бала мен балабақша» журналы №11, 2011

<http://bilimdiler.kz/balabaksha/15272-mektepke-deyingi-bilim-berude-innovaciya-lyk-tehnologiyalardy-koldanu.html>

Б. Бөрібаев, Е.Балапанов «Жаңа ақпараттық технологиялар». – Алматы, 2001

Мектеп жасына дейінгі балалардың дамуына нейрожаттығулардың әсері

Нурғалиева Ж.А., тәрбиеші

МКҚК «Снежинка» бөбекжайы, Макинск қ.

Түйінді сөздер: нейрожаттығу, кинезиологиялық жаттығу
«Балалардың қабілеттері мен таланттарының қайнар көздері – саусақтарының ұшында».

В.А. Сухомлинский

Көптеген ғалымдар сөйлеудің даму деңгейі саусақтардың нәзік қозғалыстарының даму дәрежесіне тікелей байланысты екенін дәлелдеді. Саусақтардың нәзік жұмысы балалардың сөйлеуінің дамуына ықпал етеді. Сондықтан, баланың кішкентай кезінен бастап ұсақ моторикасын дамыту өте маңызды.

Ұсақ моторика термині саусақтар мен қолдардағы ұсақ бұлшықеттердің үйлестірілген қозғалысын білдіреді. Сондықтан, саусақтардың әртүрлі қимылдарын орындау кезінде сөйлеу дамиды. Оның сөйлеуді одан әрі дамытуы ғана емес, сонымен қатар зейіні, ойлауы, қиялы, визуалды және моторлы жады баланың саусақтарын ерте жастан басқаруды қаншалықты ептілікпен үйренуіне байланысты.

Өзектілігі:

Мектепке дейінгі жастағы нейрожаттығуды қолдану өте өзекті, өйткені соңғы жылдары сөйлеу қабілеті бұзылған балалардың саны едәуір өсті және жалпы балалардың дамуы, мысалы:

- қозғалыстарды үйлестірудің бұзылуы
- назар тапшылығы
- гиперактивтілік
- агрессия
- иммунитеттің жалпы төмендеуі.

Бұл бұзылулардың себебі - мидың жұмысындағы бұзылыс болып табылады, сондықтан 3 жастан 7 жасқа дейін, мидың үлкен жарты шарларының қыртысы әлі толық қалыптаспаған кезде, танымдық процестер мен қозғалыс белсенділігінің дамуына назар аудару керек.

Нейрожаттығу – дене арқылы ми құрылымдарына әсер етуге мүмкіндік беретін кинезиологиялық жаттығуларға жататын денеге бағытталған кешен.

Нейрожаттығудың арқасында интеллектуалды процестер оңтайландырылады, өнімділік жоғарылайды, ойлау белсенділігі жақсарады, ми жарты шарларының жұмысы синхрондалады, шаршау азаяды, сөйлеу функциясы қалпына келеді,

иммундық жүйе жақсарады, есте сақтау, зейін, ойлау жақсарады. Мақсаты: кинезиологиялық кешендерді қолдану арқылы нейрожаттығу мектеп жасына дейінгі балаларда дұрыс сөйлеу және психомоторлық дамуды қалыптастыру үшін жағдай жасау.

Мақсатқа жетуім үшін келесі міндеттер қойылды:

- Пайдалану бойынша озық педагогикалық тәжірибені талдау
- Сөйлеу қабілеті бұзылған балалармен жұмыс тәжірибесінде нейрожаттығу;
- Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс кезінде нейрожаттығу мен кинезиологиялық жаттығуларды қолданудың тиімділігін анықтау;
- Балаларда сөйлеуді дамыту бойынша түзету жұмыстарына нейрожаттығу және кинезиологиялық жаттығулар кешендерін енгізу.

Әдістер: әлеуметтік-педагогикалық және психологиялық-педагогикалық әдебиеттерді зерттеу және талдау, ойындар, ойын қызметі барысындағы бақылаулар, әңгіме, ойын әдістері, нәтижелерді талдау.

Нейропсихологиялық (психомоторлық) тәсілдің тиімділігі ғылым мен практикада дәлелденген. Бұл денсаулық сақтау және ойын технологиясы. Бұл тәсіл бұзылған психикалық процестерді (зейін, есте сақтау, ойлау, сөйлеу және т.б.), баланың эмоционалды-ерікті саласын қозғалыс арқылы түзетуді қамтиды. Нейрожаттығу – бұл әмбебап жаттығу жүйесі, ол кез-келген жастағы балалар мен ересектер үшін тиімді.

Нейрогимнастиканың мақсаттары:

- Жарты шар аралық өзара әрекеттесуді дамыту
- Жарты шар аралық байланыстарды дамыту
- Жарты шардың жұмысын синхрондау
- Ұсақ моториканы дамыту.
- Қабілеттерін дамыту.
- Есте сақтау, зейінді дамыту.
- Сөйлеуді дамыту.
- Ойлауды дамыту.

Ұйымдастырылған іс-әрекет жүйелі түрде тыныш, мейірімді жағдайда өткізіледі. Әр жаттығуды дәл орындау маңызды, сондықтан, әр баламен жеке-жеке жұмыс жүргізу қажет. Біртіндеп күрделене түсетін және көбейетін жаттығуларды үйренуден басталады.

Мектеп жасына дейінгі балалар түзу отыруды және ыңғайсыздықты сезінбеуді үйренеді, олар ептілікке ие болады. Сондай – ақ, мұндай жаттығулар эмоционалды дағдыларды жетілдіруге, баланы аз күйзеліске ұшыратуға және көпшіл болуға мүмкіндік береді, оны ойын барысында, содан кейін, оқу іс-әрекетінде өзінің шығармашылық қабілеттерін көрсетуге үйретеді.

2023 жылдың қыркүйегінде мен ортаңғы балалар тобын қабылдадым (3-4 жас). Топта сөйлеу дамуының кешеуілдеуі бар балалар баршылық. Тыңдау және олардың сөйлеуін әрдайым түсінбеу, бұл мәселені шешудің жолдарын табу қажеттілігі туындады.

Мұндай балалармен жұмыс істеу тәжірибесінің жеткіліксіздігі мені мәселені шешудің қосымша әдістерін іздеуге итермеледі. Нәтижесінде, мен білім беру кинезиологиясының әдістемесіне – нейрораттығуға тоқталуды шештім.

Біздің топтағы балалармен нейрораттығуды қолданудың негізгі мақсаты – балалардағы сөйлеу және сөйлеу процесін белсендіру.

Осы мақсатқа жету үшін келесі міндеттер қойылды:

- сөйлеу дамуының қарқындылығын арттыру;
- баланың сөйлеуін таза және айналасындағыларға түсінікті ету,
- баланың сөйлеуіне жауап беретін мидың нейродинамикалық процестерін дамыту;
- тыңдау және есту қабілетін қалыптастыру.

Өз жұмысымда нақты мақсаты бар кинезиологиялық жаттығулар жиынтығын қолданамын және оларды шартты түрде үш функционалды блокқа бөлуге болады:

- 1) Ми қыртысының тонусын көтеретін жаттығулар (тыныс алу жаттығулары, өзіне-өзі массаж).
- 2) Ақпаратты қабылдау және өңдеу мүмкіндіктерін жақсартатын жаттығулар (миды дамытуға бағытталған көлденең қимылдар).
- 3) Әрекетті бақылау мен реттеуді жақсартатын жаттығулар (қол позицияларының нақты өзгеруі).

Мен балалармен жұмыс жасауда қолданатын жаттығулар:

□ "Көзілдірік". Сұқ және ортаңғы саусақтарыңызбен көздің айналасына көзілдірік салыңыз (бұл кезде көздер ашық болуы керек).

□ "Энергетикалық есінеу". Бет, көз, ауыз, мойын бұлшықеттерінен кернеу жойылады. Дауыс сымдарының функциялары жақсарады, сөйлеу айқынырақ болады. Саусақтардың ұштарымен жоғарғы және төменгі жақтарды байланыстыратын созылған буынға басу арқылы аузыңызды кең ашып, есінеуге тырысыңыз.

□ "Шатасу" оң алақанды басына, сол алақанды асқазанға қою керек. Содан кейін, бастың жоғарғы жағынан бетке қарай сипап, ішті айналмалы қозғалыстармен сипаңыз.

□ "Мұрын-құлақ" сол қолымызбен біз оң құлағымызды, оң қолымызбен – мұрнымызды, позициямызды өзгертеміз: оң қолымызбен – сол құлағымыздан, сол қолымызбен – мұрыннан.

Қорытындылай келе, кешендерді үнемі орындау оқуды түзетуге, интеллекттің дамуына оң әсер етеді және балалардың физикалық, психикалық, эмоционалдық денсаулығы мен әлеуметтік бейімделу жағдайын жақсартады, шаршауды азайтады, ерікті бақылау қабілетін арттырады, бұл өз кезегінде сөйлеу қабілеті кешеуілдеген мектеп жасына дейінгі балалардың даму кемшіліктерін түзетуге ықпал етеді.

Нейрораттығудың баланың дамуына қандай оң әсер ететінін бағалай отырып, мен өзімнің педагогикалық қызметімде балалардағы сөйлеу дамуындағы кемшіліктерді түзету ретінде қолдануды жоспарлап отырмын.

Әдебиеттер

1. Брейн Джим «Гимнастика мозга»
2. Трясорукова Т.П. «Развитие межполушарного взаимодействия у детей: нейродинамическая гимнастика»
3. Пол и Гейл Дениссон «Гимнастика мозга». Книга для учителей и родителей

Технология ЖИПТО

*Нурғалиева А.Ж., воспитатель
ГККП «Ясли-сад №1 «Бәйтерек» г. Астана*

Аннотация: в статье речь идет о технологии ЖИПТО, об его авторе, эту технологию можно использовать, как игровую развивающую технологию при работе с дошкольниками. В этой статье говорится, как выглядит игровое поле, правила игры и где ее можно использовать.

Ключевые слова: языковые средства, сюжет, композиция, мотивация, игровая установка.

Психологи и педагоги отводят игре детей дошкольного возраста значительную роль в процессе формирования личности. Игра- это деятельность, эмоционально насыщенная, требующая от ребенка определенного настроения и вдохновения.

Интеллектуальная динамическая игра преследования «ЖИПТО», впервые предложенная известным якутским математиком, доктором физико-математических наук, профессором ЯГУ Г.В. Томским, интересна тем, что открывает новые пути к использованию творческого подхода в воспитательном процессе, каждому дает возможность работать творчески.

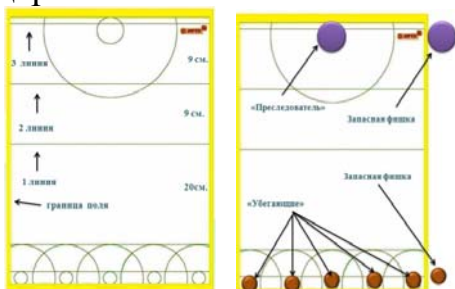
Интеллектуальную игру «ЖИПТО» впервые подробно узнала в 2015 году, когда состоялся семинар «ЖИПТО как игровая развивающая технология» Основной целью игры являются:

- развитие у детей интеллекта, внимания, памяти, логики, мышления;
- систематизация жизненного опыта;
- активизация творческой деятельности;
- воспитание интереса к математике.

Каждый педагог усвоивший методику этой увлекательной игры, может использовать её как эффективный прием совершенствование воспитательного процесса. Система игры «ЖИПТО» можно использовать на организованной деятельности по основам математики, ознакомления с окружающим средой, природой, развитию речи, физическому воспитанию. Развивающие возможности игры «ЖИПТО» - высокие, а воспитательный потенциал – игрок. С помощью игры укрепляются взаимоотношения детей между собой, вырабатываются волевые качества при преодолении трудностей во время различных ситуаций, расширяется и закрепляется круг знаний и представлений, развиваются гибкость ума, абстрактно- логическое и креативное мышление, познавательно-

технические процессы, спортивный дух, эстетический вкус и устойчивый интерес к развивающим играм.

«ЖИПТО» постепенно превращается в признанную в мире игру, которая имеет различные варианты: настольную, подвижную, игру инсценировку. Настольный вариант является базовой частью игры. Партия игры проходит на прямоугольной, плоской доске шириной в 30 см, длиной 40см, которое мы называем игровое поле. Имеются 8 игровых фигур: 2 преследователя и шесть «убегающих». Игровые фигуры могут быть сделаны из пластмассы, глины, дерева.

Сюжеты для игр могут быть из русских народных сказок и сказок народов мира, дети передают содержание путем различных языковых средств. В начале игры обязательно знакомим детей с содержанием сказки, учим слова. Так же разучиваем народные пословицы, поговорки, придумываем свои сюжеты игр.

Игра способствует формированию у детей способности «проследивать» последовательность развития сюжета при различных приемах игры. Правила игры настолько просты и доступные, что их можно объяснить за одну минуту. «Убегающие» стремятся достигнуть противоположной стороны до поимки. «Преследователь» ловит убегающего при прикосновении фишек. Для перемещения фишки достаточно поставить вплотную к ней резервную фишку. Каждая фишка «убегающего» дает по одному баллу на каждой из линий. Таким образом, приводим детей к пониманию пространственного моделирования как одного из важных средств развития мыслительной деятельности.

Приобщение к искусству и культуре, создание композиций ЖИПТО: создавая композиции ЖИПТО, дети придумывают сюжет, рисуют поле и делают фигуры для игры. К этому процессу подключаются родители. Интересно и увлекательно проходит подвижный вариант игры «ЖИПТО», для которого используются специальные атрибуты: картонные круги, маски различных сказочных героев и музыкальный фон. При подвижной игре дети обычно бывают более эмоциональными, в них проявляется такое чувство, как сопереживание, спортивный азарт и взаимовыручка. С помощью «ЖИПТО» ребенок непринужденно, в форме игры знакомится и овладевает такими основными математическими понятиями, как свойство предмета, число, состав числа, пространство, время, отсчет числа, порядковый счет. По сюжетам сказок и других произведений устного народного творчества ставятся театрализованные спектакли. В ходе игры артисты – игроки могут развить и показать свои таланты, способности к вокальному и танцевальному искусству. Активная развивающая работа педагогов с детьми дошкольного возраста посредством использования

игры «ЖИПТО» в образовательном процессе значительно продвигает вперед его умственное и личностное развитие.

Каждая игра для дошкольника всегда начинается с мотивации, игровой установки и основывается на близких детям сюжетах, моделирует реальные или вымышленные процессы. Например, «Как Волк гонялся за зайцами», где Волк-«преследователь» и зайцы- «убегающие», «Злой Волшебник («преследователь») и Смешарики («убегающие»), вызволяющие из плена (заточения) какого-либо героя или предмет, «Федора («преследователь»), которая лови «убегающую» посуду» и т.д.

Игровые поля могут быть тематическими, как показано ниже:

С помощью игры «ЖИПТО» удается пробудить интерес ребёнка к развивающим занятиям, сделать их эффективными. И самое главное, получить удовольствие от процесса общения. Лично я использовала у себя на организованных деятельности настольное «ЖИПТО»

Сюжетов может быть бесконечное множество, а процессы преследования и убегания неисчерпаемы. Испытав основные версии, вы можете модифицировать в своё удовольствие правила игры, чтобы найти для себя свою версию, соответствующую своему представлению о гармоничной игре, самостоятельно ставить перед собой определённые цели.

Опыт внедрения игры «ЖИПТО» в образовательно - воспитательной работе ДООУ показывает, что игра «ЖИПТО» развивает у детей речевую активность, умение мыслить, самостоятельно ставить перед собой определенные цели, определять пути и способы их достижения и добиваться определенного результата, глубже знакомиться с бытом, фольклором и искусством своего народа. Также эта игра способствует физическому развитию, формированию у детей положительного отношения к себе, веры в собственные силы и возможности.

Литература

1. Игра «Сонор». Из опыта работы Соттинского детского сада Усть – Алданского района. – Якутск, 1993.
2. Сергиенко О.А, Хворова О.Г. Психолого- логопедические интегрированные занятия для детей от 3 - 6 лет. Учебно-методическое пособие для психологов и логопедов. - Усть–Каменогорск, 2015.

3. Никитина В.А. Консультация для воспитателей «Международная интеллектуальная игра-преследование ЖИПТО: технология изготовления полей», Ярославль, 2016.

Мектепке дейінгі балалық шақтың әлеуметтік және психологиялық құндылығы, ерекше білім беруді қажет ететін балаларды тәрбиелеу және оқыту процесіндегі орта қажеттіліктері

Нурпейсова Ақмарал Толеугазиновна,
тәрбиеші,
№83 «Жансая» балабақшасы
Астана қаласы

«Бала өмірінде ойынның маңызы зор, ол ересектердің қызметінде, жұмысында, қызмет бабында қандай мәнге ие болса, мұнда да сондай мәнге ие болады. Бала ойнағанда қандай болса, есейгенде жұмыста да көп ретте сондай болады.

Сондықтан да болашақ қайраткерді тәрбиелеу ең алдымен ойыннан басталады»

Антон Макаренко

Мектепке дейінгі балалық шақ – баланың психикалық дамуының үлкен және жауапты кезеңі. Бұл жеке тұлғаның бастапқы нақты қалыптасатын жасы. Заманауи зерттеулерде көрсетілгендей, мектепке дейінгі кезеңде бала барлық психикалық функцияларды қарқынды дамытып қана қоймайды, күрделі ісшаралар қалыптасады, мысалы, ойын, ересектермен және құрдастарымен қарым-қатынас, сонымен қатар танымдық қабілеттердің жалпы негізі қаланады. Мектеп жасына дейінгі баланың дамуының психологиялық құрылымының кез-келген байланысын немесе тетіктерін бұзу баланың одан әрі дамуына шешуші әсер етуі мүмкін.

Мектепке дейінгі жастағы маңызды ерекшеліктерге баланың көптеген қолайсыз сипаттамалары жасырын болып табылатындығы жатады. Бір жағынан, көптеген жағымсыз көріністер өтпелі, уақытша және біртіндеп болады, олар есейген сайын бала оларды жоғалтады, ал екінші жағынан, мектеп жасына дейінгі кезеңнің соңында бала жеке жауаптың тұрақты ерекшеліктерін дамытады, мотивтер мен құндылықтардың иерархиясы құрылады. Сонымен қатар көптеген фактілер, егер қандай да бір себептермен немесе эмоционалды қасиеттер ерте балалық шақта дұрыс дамымаса, онда мұндай кемшіліктерді кейіннен жеңу қиынға соғады, тіпті кейде кеш болуы да мүмкін.

Мектепке дейінгі білім беруді дамытудың басым бағыттары модельді іске асыруда көзделген сапалық көрсеткіштерді арттыруға бағытталған.

Сонымен қатар мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту жүйесінде шешуді талап ететін бірқатар өзекті мәселелер бар:

- балалармен жұмыста қолданылатын әдістер мен нысандардың заманауи талаптарға сәйкес келмеуі;
- балалардың танымдық қызығушылықтары мен білуге құмарлығы, дербестігі жеткілікті ескерілмеуі;

- кадрлар жасының ұлғаюы және жетіспеуі;
- мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту жүйесіндегі педагог мамандығы беделінің болмауы;
- кадрлардың тұрақтамауы;
- ерекше білім беруді қажет ететін балалардың оқшаулануы;
- инклюзивті ортада балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау үшін мамандар тапшылығы;
- ата-аналар қауымымен байланыстың жеткіліксіздігі.

Мектепке дейінгі кезең – мектепке дайындық сатысы, баланың өмірлік маңызды дағдыларын дамыту кезеңі. Демек, бала өміріндегі мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту тәсілінің ұйымдастырылған оқу қызметінен баланың жеке ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескере отырып, әр баланың әлеуетін барынша дамытуға жағдай жасауға қарай өзгеруі тиіс. Педагогтің алдын ала жоспарлаған әрекеттерін орындап қана қоймай, баланың қызығушылығына көңіл бөліп, күнді өзі таңдаған белсенділік түріне қарай құрудың маңызы зор. Бірге ойнау дағдыларын, еңбек әрекеті дағдыларын, тазалықты, тәртіптілікті, ұйымшылдықты, ойлауды, қабылдауды, сурет салуды және басқа дағдыларды меңгерту ойын нысанында іске асуға тиіс. Ойын – баланың негізгі әрекеті және дамытудың негізгі құралы.

Балалармен диалог жүргізуде педагог қарым-қатынас тәсілдерін көрсетеді, әңгімелесушінің сезімін ескеру қажеттілігін түсіндіреді, сыпайылық пен адамдармен араласу қағидалары туралы айтады. Бала тәрбиесіндегі халық ауыз әдебиетінің маңызын ескере отырып, баланың ертегілер мен кітаптарға қызығушылығын қолдау қажет.

Сәбилер мен мектеп жасына дейінгі балалардың ерекшелігі – олар белсенді әрекеттер мен практика арқылы үйренеді. Сондықтан ұйымдастырылған оқу қызметі тек ойын түрінде өткізілуге тиіс. Мектеп жасына дейінгі кезең өте сақтықты, қателеспеуді, сауатты тәрбиелеуді қажет ететін және бала эмоциясының нәзік кезеңі. Қазіргі психологиялық — педагогикалық теорияда баланың жағымды эмоцияларын дамыту тек кәсіби мамандыққа ғана байланысты емес ол, тәрбиешінің жеке дербес қасиеттеріне де байланысты деп тұжырымдаған. Мектепке дейінгі ерте жас шамасындағы балаларға ерекше қарым-қатынастар талап етіледі Олар өте мейірімді, нәзік, өте сенгіш келеді. Сондықтан бұл жас шамасындағы балдырғандарды қамқорлыққа алу, жараламай тәрбиелеу өте маңызды. Топта балаларға жақсы және жайлы болу қажет.

Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың білім беру процесінің барлық қатысушыларының өзара іс-қимылы арқылы бақытты, дені сау, дербес, білуге құмар, тіл табысқыш, сын тұрғысынан ойлайтын балалардың толыққанды дамуы үшін жағдай жасауға:

- баланың даралығы мен субъективтілігін қолдауға бағытталған трансформацияланатын ойын және тақырыптық аймақтар, инклюзивті дамытушы орта құруға;
- ұлттық мәдениет пен дәстүр арқылы рухани-адамгершілік құндылықтар негізінде баланың жеке қасиеттерін қалыптастыруға;

- отбасымен ынтымақтастық нысандарын кеңейтуге;
- мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың сапасын бағалау өлшемшарттарын әзірлеуге;
- Ең бастысы ұйымдастырылған іс-әрекетте балаларды шаршатпай, ойын түрінде өткізу керек

Инклюзивті білім беру моделі келесі әлеуметтік тәсілге негізделген – ерекше білімді қажет ететін балаларды емес, қоғамды және оның ерекше балаларға деген қатынасын өзгерту керек. Инклюзия ерекше білімді қажет ететін балалар үшін ғана емес, дені сау балалар үшін де дамыған, ізгілікті және тиімді жүйе ретінде танылады. Ол балабақша жүйесінің критерийлеріне қаншалықты сәйкес келетіндігіне қарамастан, барлығына білім алуға құқық береді. Ерекше білімді қажет ететін балаларды оқыту процесінде мұғалімдер мен атааналардың арасындағы қарым-қатынас ерекше рөл атқарады. Ата-ана баласын жақсы біледі, сондықтан бірқатар мәселелерді шешуде мұғалім олардан құнды кеңестер ала алады. Педагогтар мен ата-аналардың ынтымақтастығы жағдайды әр қырынан қарауға көмектеседі, демек, ересектерге баланың жеке ерекшеліктерін түсінуге, оның қабілеттерін анықтауға және дұрыс өмірлік нұсқауларды қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Ерекше білімді қажет ететін балаларға арналған жеке бағдарламалар әр түрлі болуы мүмкін. Олар жеке курстарға, пәндерге немесе балаларды жалпы оқыту мен тәрбиелеу бағдарламаларына сілтеме жасай алады. Ерекше білімді қажет ететін балаларды оқыту мен дамытудың жеке бағдарламасымен жұмыс жасау – бұл әр баланың ерекшеліктерін ескере отырып, жаңа қабілеттерін ашуға бағытталған шығармашылық және өте күрделі процесс.

Қорыта келе, әр адам қайталанбас тұлға болып есептеледі, сондықтан адам, адамгершілік тұрғылық қарым-қатынасқа құқылы. Ерекше оқытуды қажет ететін баланы әлеуметтік ортаға енгізу – әлеуметтік қатынастың жалпы жүйесіне және баланың өз жағдайына қарай білім алу және ортасына бейімделуін қалыптастыру.

Әдебиеттер

1. Керімбаева Р.Қ. Мектеп жасына дейінгі балалардың дүниетанымын қалыптастыру. - Тараз, 2010
2. Проектный метод в деятельности дошкольного учреждения: Пособие для руководителей и практических работников ДОУ. Автор - составитель: Л. С. Киселёва, Т. А. Данилова, Т. С. Лагода, М. Б. Зуйкова. - М.: АРКТИ, 2005
3. Әлімов А. Бастапқы білім және тәжірибе

STEM технологиясын балабақшада қолдану

*Омарова Ж.Н., тәрбиеші
ЖШС Erudit Kids балабақшасы*

STEM-білім беру - білім берудің модульдік бағыты, оның мақсаты баланың ғылыми - техникалық шығармашылығына тарту мүмкіндігімен оның зияткерлік қабілеттерін дамыту болып табылады. Инженерия, технология және математиканы қамтиды. Бұл әр түрлі жұмыс түрлеріне балалардың танымдық қызығушылықтарын қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Түйінді сөздер: STEM, Ф. Фребельдің дидактикалық жүйесі, LEGO-құрастыру, математикалық даму, робототехника, мультстудиясы.

Қазіргі жаңашыл заман – қоғамда болып жатқан өзгерістерге тез бейімделуді талап етуде. Осыған орай барлық сала – прогрессивті дамуға бейімделіп келеді. Қоғам ақпараттық шексіз ағымы жағдайында тұр. Бұл өсіп келе жатқан ұрпақты тәрбиелеу мен білім беру тұрғысынан жаңашылдық енгізуді талап етеді. Сондықтан білім беру мекемесінің негізгі міндеттерінің бірі - қалыптасқан негізгі құзыреттіліктер негізінде жаңа және бірегей нәрсені жасауға, үнемі өзгеруге дайын қоғам мүшесін тәрбиелеу болып табылады. Балабақша бүгінде балалар, ата -аналар мен қоғам үшін ашық алаң бола білуі қажет.

STEM-білім - білім берудің модульдік бағыты, оның мақсаты баланың ғылыми-техникалық шығармашылығына дамыту мүмкіндігімен оның зияткерлік қабілеттерін дамыту болып табылады. Жоғарыда айтып өткеніміздей бұл сала - ғылым, жараратылысытану инженерия, технология және математиканы қамтиды.

STEM-мектеп жасына дейінгі балалардың әр түрлі жұмыс түрлерінде балалардың танымдық қызығушылықтарын қалыптастыруға мүмкіндік береді. Мұндай бағдарламалардың құндылығы сабақтан тыс уақытта да, негізгі білім беру бағдарламасы аясында да қолдану мүмкіндігінде жатыр.

Мектепке дейінгі ұйымда STEM - білім беру мекемелердің қажетті техникалық жабдықталуы, сондай-ақ интерактивті технологияларды қолдану мүмкіндігі болған жағдайда ғана мүмкін болады.

Мектеп жасына дейінгі балалар өнімді, дизайнерлік және көркемдік жұмыстардың әсерінен психиканың танымдық функциясы тезірек қалыптасады. Бұл балаларға болашақта тезірек оқуға мүмкіндік береді. STEM-білім беру арқылы балалар болып жатқан құбылыстардың логикасы мен өзара байланысын түсіне алады, әлемді жүйе ретінде көріп, зерттей алады, топтық жұмыс дағдыларын және сыни жағдайлардан шығу дағдыларын қалыптастыра алады

1.«Ф. Фребельдің дидактикалық жүйесі» білім беру модулі - қоршаған әлем пәндерімен тәжірибе жасау;

2. «LEGO-құрастыру»

3. «Математикалық даму» білім беру модулі

4. «Робототехника» білім беру модулі

5. «Мен әлемді жасаймын «Мультстудиясы» білім беру модулі

6.«Тірі және жансыз табиғатпен тәжірибе жасау» білім беру модулі

STEM-білім - білім берудің модульдік бағыттарымен танысу, балаларға ғылым, жаратылыстану инженерия, технология және математиканы қамтитын қарапайым түсініктер қалыптастыру, баланың ғылыми-техникалық шығармашылығымен қатар зияткерлік қабілеттерін дамыту, мектеп жасына

дейінгі балалардың әр түрлі жұмыс түрлерінде танымдық қызығушылықтарын қалыптастыруға мүмкіндіктер туғызу.

Мектепке даярлық топ өткізілетін ұйымдастырылған оқу қызмет

Тақырыбы: «Мен таңғажайыптарды өзім жасап көремін»

Мақсаты: балалардың бағдарлама тараулары бойынша алған білімдерін тиянақтай отырып, заттарды санау, сандық құрам, 1 ден 10-ға дейінгі сандарды пайдаланып есептер құрастыру, айналасындағы күнделікті тұрмыста қолданылатын заттардың жеке қасиеттерімен таныстыру танымдық қабілеттерін дамыту, әдептілікке тәрбиелеу

1.1 Ұйымдастыру сәт: «Жүрек жылу» психологиялық сәт

1.2. Балалар, сендердің бүгінгі көңіл-күйлерің қандай? (балалардың жауаптары)

-Балалар бізді қоршаған әлем түрлі таңғажайыптарға тұнып тұр. Адамдар өздерінің білімді, ақылды, өнертапқыштығының арқасында сол таңғажайып дүниелердің сырын ұғынып, жаңалықтар ашып, тәжірибелер жасап, зерттеп білуге тырысады.

2. Іздену – мотивациялық кезең. Балаларға төрт топқа бөліну үшін арнайы белгілер үлестіріледі (орталықтарға бөлу). «Тірі және жансыз табиғатпен тәжірибе жасау» білім беру моделі

1 ші орталық «Эксперимент алаңы» «Сыйқырлы жұмыртқа» жұмыртқаның жеке қасиеттеріне тоқталу, тәжірибе жасау.

-Балалар, алдымен үстел үстінде тұрған жұмыртқаларға назар аударайық.

-үстел үстінде барлығы қанша жұмыртқа бар (барлығы 4 жұмыртқа бар)

-Олар бірдей ме әлде әртүрлі ме? (әртүрлі)

-Қане, мына екі жұмыртқаны қолымызбен ұстап көрейікші. (Ұстап көруді ұсыну)

-Қандай ерекшелік байқадыңдар? (Жұмыртқаның біреуі суық, екіншісі ыстық)

-Енді жұмыртқалардың сыртқы қабығына назар аударайық. Олар бірдей ме, әлде әртүрлі ме?

-Жұмыртқаның бәреуі- тауықтікі, яғни нағыз жұмыртқа, ал екіншісі ойышық жұмыртқа, пластмассадан жасалған. (балалар жауабы)

-Тағы да олардың бір-бірінен қандай айырмашылығы бар?

-Біреуінің түсі-қоңыр, екіншісінің түсі-көк. (балалардың жауаптары)

-Дұрыс айтасыңдар, тағы да олардың бір-бірінен қандай айырмашылығы бар?

-Біреуі үлкен, екіншісі кішкентай. (балалардың жауабы)

-Өте жақсы. Дұрыс айтасыңдар. Бұл екі жұмыртқаның түсі, көлемдері әртүрлі.

-Қазір біз стаканға бөтелкеден таза ауыз суын құямыз. (бала өзі суды құяды)

-Қандай өзгеріс байғадыңдар?

-Жұмыртқа судың түбіне батып кетті (балалардың жауабы)

-Себебі, тұз судың құрамын өзгертіп, судың тығыздығын жоғарлатады, міне, сондықтан су ауыр куйге енеді. Ал кәдімгі ауыз судың тығыздығы төмен, ондағы молекулалар еркін қозғалады.

«Математикалық даму» білім беру модулі

2 – ші орталық «Сыйқырлы пішіндер әлемі»

-Балалар алдымен өзімізге таныс геометриялық пішіндерді есімізге түсіріп алайықшы. Қандай геометриялық пішіндерді білесіңдер? балалар жауабы

- Ал қандай геометриялық денелерді білесіңдер? Балалар жауабын тыңдау.
- Олардың бір-бірінен қандай айырмашылығы бар?
- Дұрыс айтасыңдар. Пішіндер жазықтықта, ал денелер кеңістікте орналасады.
- Дөңгелек пен шаршыны (көрсету) айырмашылығы не?
- Дөңелекте бұрыштар жоқ ол кеңістікте дөңгелейді, ал шаршының бұрыштары бар, оған дөңгелеуге бұрыштары бөгет жасайды.
- «LEGO-құрастыру» білім беру модулі
- 3 – ші орталық «Сыйқырлы дыбыстар»
- Ал енді балалар, ойын ойнап көрейік. Ол үшін өзімізге таныс дыбыстарды есімізге түсіріп алайық. Біз дыбыстарды не естиміз? (естиміз, айтамыз)
- Жақсы.
- Дыбыстар неше бөлінеді?
- Оларды қандай түстермен белгілейміз?
- Ендеше қазір мен атаған дыбысты мұқият тыңдап, қандай түспен белгіленетінін анықтап, сол дыбыстың ерекшеліктерін атап, әртүрлі молекулалық тізбектер құрастырамыз.
- «Мен әлемді жасаймын «Мультстудиясы» білім беру модулі
- 4- ші орталық «Мульстудия». Балалар алдын ала дайындалып қойған ертегі кейіпкерлерінің көмегімен «Әтеш, мысық, ит» ертегісін тәрбиешімен бірлесе отырып, рөлдерге бөліп кейіпкерлердің дауысын салып сүйікті ертегі сюжетін құрастыра отырып ертегіден үзінді айтады. (Әр орталық тапсырма орындап болған соң орталықтармен ауысады

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Игілігі мол цифрлы қоғам // Егемен Қазақстан. - 2018.- 2 ақпан. – Б. 12.
2. Абай Асанкелдіұлы. Білім саласын цифрландыру мәселесі қаралды // Егеменді Қазақстан.- 2018. - 20 наурыз. – Б. 21.
3. Электрондық оқытуды енгізу жағдайында педагогтердің біліктілігін арттыруды ұйымдастыру әдістемесі. Алматы: АҚ «БАҰО «Өрлеу», 2012. 418 б.
4. http://ds_borz_126.borz.zabedu.ru/images/obrazovanie/stem.pdf

Инновационная деятельность педагога в условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения

*Оразбаева Карлыгаш Омархановна,
КТУ «Краснопольская средняя школа»
отдела образования Бородулихинского района
управления образования области Абай*

В течение ряда лет в системе дошкольного образования активно ведется поиск нового облика образовательного учреждения для детей, отвечающего запросам времени, соответствующего потребностям и запросам родителей, индивидуальности каждого ребенка. Одно из проявлений такого поиска — организация в учреждениях инновационной деятельности, которая позволяет в естественных условиях выявить развивающие возможности инноваций, с одной

стороны, и способствовать внедрению передовых идей в образовательную систему дошкольных организаций — с другой.

Использование инноваций в ДО предполагает введение в образовательный процесс обновлённых, улучшенных и уникальных идей, полученных творческими усилиями педагога. Целью инновационной деятельности в дошкольном учреждении является повышение эффективности процесса обучения и получение более качественных результатов.

Английский философ, Фрэнсис Бэкон, говорил о том, что важным отличием инновационной деятельности от традиционной является то, что воспитатель выполняет роль не наставника, а соучастника процесса и придерживается положения «не рядом, не над, а вместе». Тем самым ребёнок чувствует больше свободы, что побуждает к большей творческой активности. А также знание даётся воспитаннику не в готовом виде, как раньше, а добывается ребёнком самим в ходе своей исследовательской деятельности.

Использование инноваций в работе с детьми открывает педагогу новые возможности преподнесения материала.

При осуществлении инновационной деятельности перед педагогом ДО ставятся следующие задачи:

- 1.развитие индивидуальности воспитанников;
- 2.развитие инициативности детей, их самостоятельности, способности к творческому самовыражению;
- 3.повышение любознательности и интереса к исследовательской деятельности;
- 4.стимулирование различных видов активности воспитанников (игровой, познавательной и т.д.);
- 5.повышение интеллектуального уровня детей; развитие креативности и нестандартности мышления.

Виды инновационных педагогических технологий в ДО:

- здоровьесберегающие;
- технологии проектной и исследовательской деятельности;
- информационно-коммуникационные;
- технологии «лэпбук»;
- личностно-ориентированные;
- игровые технологии;
- технологии проблемного обучения и др.

Информационно-коммуникационные технологии

- компьютеры;
- интерактивные доски;

Применение ИКТ на занятиях в детском саду привлекает внимание дошкольников, помогает решать образовательные задачи педагогу.

Интерактивная доска — это сенсорный экран, который работает в системе вместе с проектором и компьютером. Использование интерактивной доски на занятиях помогает перейти от объяснительной формы обучения к деятельной — дети сами проявляют познавательную активность, что способствует осознанному усвоению материала.

Работа с интерактивной доской включает в себя:

проведение различных развивающих игр; просмотр иллюстраций и видеоматериалов; разбор проблемных ситуаций; совместное творчество и др. При работе с интерактивной доской дети самостоятельно проявляют активность, что облегчает усвоение материала.

Дидактические игры являются важной составляющей занятия. Технология проблемного обучения

Технология проблемного обучения строится на постановке определённой проблемы и предполагает её решение самостоятельно ребятами. Такой приём помогает творчески подходить к решению задач, а также развивает мышление.

Проектные технологии

Проектная деятельность в детском саду предполагает ведение совместных групповых проектов. В процессе их реализации у дошкольников активно развиваются познавательные и исследовательские способности. Это помогает развитию самостоятельной творческой личности, способной решать сложные задачи. Если в традиционной образовательной деятельности процесс обучения предполагает предоставление учащимся уже готовой информации, то проектная деятельность позволяет детям самим прийти к результату.

Технология игрового обучения

Игровая технология предполагает содержание обучающих элементов в игре, таким образом повышая уровень мотивации ребёнка. Значение игровой технологии не в том, что она является развлечением и отдыхом, а что с её помощью осуществляется обучение, развитие творчества, приобретение малышами навыков социализации. В совместной деятельности с дошкольниками рекомендуется систематически применять игровые приёмы работы.

Виды игр, которые используются в инновационной деятельности, очень разнообразны. Они могут различаться:

По виду деятельности:

-двигательные; интеллектуальные;
психологические и т.д.

По характеру педагогического процесса:

-обучающие; тренировочные; контролирующие; познавательные;
воспитательные; развивающие; диагностические.

По характеру игровой методики:

-игры с правилами; игры с правилами, устанавливаемыми по ходу игры;
-игры, где одна часть правил задана условиями игры, а другая устанавливается в зависимости от её хода.

По содержанию:

-музыкальные; математические; социализирующие и т.д.

По игровому оборудованию:

-настольные; компьютерные; театрализованные ;сюжетно-ролевые;
-режиссёрские и т. д.

Важным условием успешного функционирования игровой технологии является постоянное общение педагога с воспитанниками. Это помогает повысить познавательный интерес и активность детей.

Инновационные формы взаимодействия ДО и семьи:

В настоящее время в системе образования «прорастают» идеи социального партнерства, которые могут быть использованы в деятельности дошкольного учреждения. Создание системного подхода к технологии социального партнерства делает сотрудничество с родителями увлекательным, творческим процессом общения, имеющим целью обоюдное участие в формировании личности дошкольника и взаимно обогащающим педагогов и родителей. Разнообразные формы работы с семьями, с учетом их особенностей, вносят в педагогический процесс атмосферу светского воспитания, где родителей уважают, а ребенка любят, бережно и с пониманием относятся к его интересам, потребностям, возможностям.

Механизмом, который позволяет качественно осуществлять педагогический процесс в условиях его объективного оценивания, является мониторинг. Он не только определяет статистическую картину результатов, но и ориентирует на динамику образовательного процесса, способствует разработке обоснованных прогнозов. Мониторинг рассматривается как один из важных, он предполагает выявление и оценку педагогических действий, обеспечивает обратную связь, которая свидетельствует о соответствии фактических результатов деятельности педагогической системы ее целям.

Балалардың ойлау қабілетін ойын арқылы дамыту

*Оразбек Жазира Әлеуханқызы, тәрбиеші
№33 «Алтын дән» МКҚК, Астана қаласы*

Негізгі және ресурстық әдебиеттер тізімі

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы: Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 14 қазандағы №422 бұйрығы. – 131 бет.
2. Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі ұйымдары мен жалпы білім беретін мектептердің, лицейлердің, гимназиялардың мектепалды сыныптарында 2023-2024 оқу жылында тәрбиелеу-білім беру процесін ұйымдастыру туралы: Әдістемелік нұсқау хат. – Астана қ., 2022. – 79 бет.
3. «Мектепке дейінгі білім беру ұйымының тәрбиелеу-білім беру процесіне ата-аналарды тарту» әдістемелік ұсынымдар: Әдістемелік ұсынымдар. – Астана, 2023. – 25 бет.
4. Ф.Н. Жұмабекова. Мектепке дейінгі педагогика/ Ф.Н. Жұмабекова. -2012. - 220 бет.
5. Д.З. Жүсіпова, Ф.Қ. Исхакова, Т.Ж. Омарғалиева Тіл дамытудың ғажайып әлемі: Әдістемелік нұсқау. – Алматы, 2002

Тәрбиеші болу бір бақыт

*Оразымбетова Г.Т., тәрбиеші
№27 «Балауса» балабақшасы
Астана қаласы*

Өмір жолында ұстаз болу оның ішінде тәрбиеші болу мен үшін бір бақыт. Балаға білім нәріне, тәрбиеге, адамгершілікке, ізеттілікке, әдептілікке, әдемілікке ең алғаш бағыт – бағдар берер ол тәрбиеші. Ақ парақ бетіне сызу сызғандай баланың кіршіксіз санасына адамгершілік, мейірімділік нұрын сеуіп, білім, өнер нәрімен сусындату тәрбиеші деген ұлы тұлғаның парызы. Қай қоғам, қай уақыт болсада қазақ халқында бала тәрбиесіне аса мән берген Ата-ана тәрбиесі бала өмірінде орасан зор рөл атқарады. *«Сіз ұлыңызды немесе қызыңызды тек қана өзіңіздің ата-аналық қуанышыңыз үшін ғана дүниеге әкеліп, тәрбиелеп жатқан жоқсыз. Сіздің отбасыңызда және сіздің басшылығыңызда болашақ азамат, болашақ қайраткер және болашақ күрескер өсіп келеді»*. А.Макаренко айтқан сөздердің астарында үлкен мағына жатыр. Біз ұл өсірсекте, қыз өсірсекте ол біздің болашағымыз. Отбасының беріктігі мен әдептілігінің қалыптасуына, бала бойында ілтипаттылық пен кішпейілділік орын алуы бірден –бір ата –ана тәрбиесімен тығыз байланыста. Сол себепті қазақ халқы бала тәрбиесіне аса зор көңіл бөлген. Ата –ана бала тәрбиесінде көңіл аударар жәйт баланың өзіне ұқсас болуы немесе өз деңгейінде тәрбиелеуді емес өзінен жоғары азамат, азаматша болуына мән беру керек. Себебі бала ер жеткенде олардың заман талабының сұранысы жоғары болатының ескерген жөн. Бала тәрбиесі бірінші кезекте орын алатындықтан мен өз тәжірибемде іздене отырып түрлі инновацияларды қолдана баламен ойын түрінде күн тәртібін қолданамын. Ойын арқылы оқыту мектепке дейінгі балаларды дербес, еркін дамуына ықпал етеді. Ойларын еркін жеткізуге қалыптасады. Сөздік қорлары артып белсенді дамиды. Қазіргі уақытта балалардың сөйлеу қорының азыдығын ескере отырып күн тәртібінде ойын түрін жиі қоладанамын.

Дидактикалық ойындар, қимылды ойындар, логикалық ойындарды қолдану арқылы баланың білімін жетілдіре отырып жан жақты дамуына ықпал етемін. Ойын айналадағы дүниені танудың тәсілі. Ойын арқылы ұйымдастырушылық қабілеттерінде артады. Ойын барысында «сын тұрғысынан ойлау технологиясын», «Зайцев технологиясын», «триз технологиясын» жиі қолданамын. Сонымен қатар түрлі инавацияларды кіріктіру арқылы қызығушылықтарын оятамын. Сын тұрғысынан ойлауды дамыту технологиясы. Сын тұрғысынан ойлау— бұл ақпарат пен ойдың бірігіп алудың шынайы тәсілі. Ақпаратты алу ғана емес, сонымен қатар алған ақпаратты сыни тұрғыдан бағалап, ой елегінен өткізу арқылы қолдану.Сын тұрғысынан ойлау – бұл қиын тапсырманың шешімін табу

үшін жасалатын дұрыс шешім. Сол шешімге сенудің бірден бір жолы. Сын тұрғысынан ойлау — шығармашылық ойлауды дамытатын ең маңызды бағыт.

Триз технологиясы: Триз технологиясы баланың тілін дамыта, қиялын шыңдайды. Шығармашылық бағытта қабілетінің ашылуына мүмкіндік туғызады. Баланың көркемдік шығармашылық бағытта дамыта отырып әр баланың психологиялық ерекшеліктерін танып білуіне көмектеседі.

Заяцев кубиктері баланың жақсы дамуын, жақсы көңіл күйде болуына, логикалық дағдысының артуына бағытталған. Заяцев технологиясын қолдану барысында кубиктерге әріптердің орнына түрлі суреттерді қолдану арқылы баланың тілдік қорының дамуына, еркін суреттерге қарап ойын жеткізе білуге үйретуге болады.

Еліміздің ертеңі бүгінгі жас ұрпақтың қолында, ал жас ұрпақтың белсенді, білімді болуы тәрбиешілер мен мектеп ұстаздарының қолында. Сол себепті ұстаз жолындағы мамандар жұмыс барысында әрбір маман жұмыс жауапкершілікті сезіне атқарса, біздің көтерілер асуымыз биік, жетістіктеріміз көп боларына сенемін. К.Ушинский: "Ұстаз - өзінің білімін үздіксіз көтеріп отырғанда ғана ұстаз, ал оқуды, ізденуді тоқтатысымен оның ұстаздығы жойылады" деген ойын жиі еске аламын. Балабақшада жұмыс барысында балалардың қызықты іс –әрекеттерімен тәтті қылықтары жанға жылу, күш қуат береді. Бір-бірімен жарыса сөйлегендері, үлкен адамдарша сұрақтар қоюуы, асыр салып ойнағандарына қарап шаттыққа бөленемін.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. «Жаңашыл педагог» Ш.А. Амонашвили, 2018 ж.
2. «Бала тәрбиесі» Дана Орманбаева 21.05.2020 ж.

Иновационные технологии – залог успеха дошкольного образования

*Орынбаева Г.Н., педагог дополнительного образования
КГКП «Ясли-сад «Балбөбек» г. Жезказган*

На современном этапе развития Казахстана происходят существенные изменения в системе образования. Происходит смена образовательной парадигмы: предлагается новое содержание, новые подходы, новые эффективные формы организации учебного процесса (Таблица 1). На смену традиционным методам приходят активные методы обучения и воспитания, направленные на активизацию познавательного развития ребенка.

Таблица 1

Отличия классической и неклассической парадигмы образования

Критерии	Классическая парадигма	Новая, неклассическая парадигма
Цель образования	Подготовка подрастающего поколения к жизни и труду.	Обеспечение условий самоопределения и самореализации личности.
Человек	Простая система	Сложная система

Знания	Из прошлого («школа памяти»)	Из будущего («школа мышления»)
Обучение	Передача обучаемому готовых образцов знаний, умений, навыков.	Создание человеком образа мира в себе самом посредством активного полагания себя в мир предметной, социальной и духовной культуры.
Учащийся	Объект педагогического воздействия, обучаемый.	Субъект познавательной деятельности, обучающийся.
Отношения педагога и учащегося	Субъект-объектные, монологические отношения педагога и обучаемого.	Субъект- субъектные, диалогические отношения педагога и обучающегося.
Образовательная деятельность	«Ответная», репродуктивная деятельность обучаемого.	«Активная», творческая деятельность обучающегося.

Изменяющиеся запросы общества к качеству дошкольного образования мотивируют дошкольные учреждения к использованию современных образовательных комплексных программ, технологий, методик. Современные образовательные технологии являются ресурсом повышения качества дошкольного образования.

В целях обеспечения модернизации и развития образования в дошкольных организациях осуществляется инновационная деятельность. Без инновационной работы сегодня нет развития образования, нет современного его качества. Инновационные технологии активно используются в воспитательно-образовательной и методической работе дошкольного учреждения и направлены на реализацию государственных стандартов дошкольного образования.

Инновация (англ. innovation) — новшество, нововведение. Использование инноваций в детском саду предполагает внедрение в образовательный процесс обновлённых, улучшенных и уникальных педагогических идей.

Целью инновационной деятельности в дошкольной организации является повышение эффективности процесса обучения и получение более качественных результатов.

Инновационные технологии – это педагогические технологии нового поколения. В чем собственно их новизна или инновационность?

Признаки инновационных технологий:

- ориентированы на получение конкретного результата, а не на процесс;
- целью реализации инновационных технологий является не накопление знаний, умений и навыков, а умение применить полученные знания, умения и навыки в практической деятельности;
- деятельностный подход: приобретение знаний в процессе деятельности;

- педагог- организатор образовательного пространства, выполняет роль не наставника, а соучастника процесса и придерживается положения «не рядом, не над, а вместе»;
- индивидуализация процесса обучения, личностно-ориентированный подход;
- социализация детей в процессе обучения, умение работать в паре, группе, коллективе, команде.

При осуществлении инновационной деятельности перед педагогом ДО ставятся следующие задачи:

- развитие индивидуальности воспитанников;
- развитие инициативности детей, их самостоятельности, способности к творческому самовыражению;
- повышение любознательности и интереса к исследовательской деятельности;
- стимулирование различных видов активности воспитанников (игровой, познавательной и т. д.);
- повышение интеллектуального уровня детей;
- развитие креативности и нестандартности мышления.

Современные образовательные технологии в ДО в обязательном порядке должны соответствовать строгим требованиям:

- концептуальность;
- системность;
- управляемость;
- эффективность;
- воспроизводимость.

Концептуальность - опора на определенную научную концепцию, включающую философское, психологическое, дидактическое и социально-педагогическое обоснование достижения образовательных целей.

Системность – технологии должны обладать всеми признаками, характерными для системы. То есть они должны быть целостными, логичными, а составляющие их элементы – взаимосвязанными.

Управляемость – возможность диагностического целеполагания, планирования, проектирования процесса обучения, поэтапной диагностики, варьирования средств и методов с целью коррекции результатов.

Эффективность – современные педагогические технологии, существующие в конкретных условиях, должны быть эффективными по результатам и оптимальными по затратам, гарантировать достижение определенного стандарта обучения.

Воспроизводимость – возможность применения (повторения, воспроизведения) образовательной технологии в образовательных учреждениях, т.е. технология как педагогический инструмент должна быть гарантированно эффективна в руках любого педагога, использующего ее, независимо от его опыта, стажа, возраста и личностных особенностей.

Сегодня в сфере образования выделяется большое количество инноваций различного характера, направленности и значимости, внедряются новшества в

организацию и содержание, методику и технологию обучения и воспитания дошкольников.

К инновационным педагогическим технологиям относятся:

- информационно-коммуникационные технологии;
- здоровьесберегающие технологии;
- проектная деятельность;
- исследовательская деятельность;
- личностно-ориентированные технологии;
- технологии проблемного обучения;
- технология «ТРИЗ»;
- игровые технологии;
- технологии портфолио дошкольника и воспитателя.

Именно эти модели ведения педагогической практики позволяют в полной мере реализовать задачи, предусмотренные программами дошкольного образования и требованиями ГОСДВО, а также создать условия для развития у воспитанников инициативности, самостоятельности, любознательности, способности к творческому самовыражению, стимулировать коммуникативную, познавательную, игровую и другую активность детей в различных видах групповой и индивидуальной деятельности.

Благодаря использованию инновационных педагогических технологий жизнь детей в детском саду становится интересной, живой и насыщенной, образовательный процесс - результативным, эффективным, целостным, системным, интегративным, современным, а обучение-мотивированным и качественным.

На сегодняшний день современные образовательные технологии в ДО применяются все чаще и чаще, а результат их внедрения будет проявляться еще не одно десятилетие.

Литература

1. Белая К.Ю. Инновационная деятельность в ДО, Москва, 2021
2. Государственная программа развития образования и науки РК
3. УМК к программе «Развитие качества образования в дошкольных организациях», МОН РК, РЦ «Дошкольное детство», Астана, 2022
4. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии, Москва, 2020

Білім беруді жаңарту кезеңінде баланың дамуына психологиялық қолайлы жағдайлар туғызу

*Орынбасарова Ақерке Ныгметтулаевна, әдіскер
«Сәби 2017» ЖШС балабақшасы*

Аңдатпа: Жаңа кезеңдегі білім берудің саласы жылдан жылға артып келеді. Заман талабына сай қазіргі кезде білім берудің жаңартылған түрлері асу белестерге асып келеді. Баяндамашы тәрбиешілер оқытудың жаңартылған түрін қолданған кезде балалардың дамуына барлық психологиялық жағдайлардың

мүмкіндіктерін туғызуға тырысады. Халық педагогикасының түрлі модульдерін, саусақ жаттығуларын, психологиялық жаттығулар, ойын тәсілдерін және т.б. әдістерді тәрбиешілер әр сабақта жүйелі түрде қолданатындарын баяндамада жан-жақты айтып өткен. Мектепке дейінгі мекемелердегі тәрбиенің өзегі де – осы ата-бабадан қалған асыл-мұраны, салт-дәстүрді, сыйластықты ұрпақ бойына сіңіру ғой. Осы мақсатта тәрбиешілердің баяндамада мысалға келтірілгендей ата-аналармен жұмыс жасаудың түрлері, яғни, мектепке дейінгі мекеме мен ондағы тәрбиеленуші ұрпақтың ата-аналарымен тығыз байланыс жүргізу бағыты өте дұрыс жолда тұр деп есептеймін.

Түйінді сөздер: психологиялық сүйемелдеу, эмоция.

Баланың дамуы, өсіп өнуі, қоры жоғары сапалы болуы – болашақтағы стратегияның жоспары. Еліміздің экономикалық жағдайы да, болашақтағы үнемділікте, ол біліммен тығыз байланысты, өйткені өндіріс жолына саналы азамат шығарып, сапалы білім беріп, жұмыс күшін дайындап беретін де ең бірінші педагогика саласы болып саналады. Сондықтан да елімізде келесі он жылдыққа білімге деген көзқарас бұдан да арта түседі.

Білімді жаңарту кезеңінің негізі мақсаты - дені сау, ұлттық сана сезімі оянған, рухани ойлау дережесі биік, мәдениетті, парасатты, ар-ожданы мол, еңбекқор, іскер, бойында басқа да игі қасиеттер қалыптасқан ұрпақ тәрбиелеу. «Білекке сенген заманда, ешкімге дес бермедік, білімге сенер заманда, қапы қалып жүрмелік» деген хандардың әулиесі Абылайхан айтқандай ой-тұжырымы қазіргі уақыттағы еліміздің білім беру кеңістігінде көтеріліп отырған мәселелерді шешуге батыл кірісу қажет екендігіне көзімізді жеткізіп отыр. Жаңа кезеңдегі білім берудің өзекті мәселесі жас ұрпаққа рухани тәрбие беру, құнды қасиеттерге ие болу. Қазіргі заманымызға сай баланы дұрыс жолға салу, баланың өмірге деген көзқарасына қолайлы жағдайлар туғызып дұрыс бағдар беру. Халықта «Ағаш түзу өсу үшін оған көшет кезінде көмектесуге болады, ал үлкен ағаш болғанда оны түзете алмайсың» деп бекер айтылмаған. Баланың бойына жастайынан ізгілік, мейірімділік, қайырымдылық, құнды қасиеттерді сіңіріп, өз-өзіне сенімділікті тәрбиелеуде отбасы мен педагогтар шешуші роль атқарады.

Ұрпақ тәрбиесі - келешек қоғам тәрбиесі. Сол келешек қоғам иелерін жан-жақты жетілген, ақыл-парасаты мол, мәдени өрісін озық етіп тәрбиелеу педагогтардың қоғам алдындағы борышы. Тәрбиешінің ең бастапқы формалары педагогтың балалармен мазмұнды қатынасында, жан-жақты іс әрекетінде, қоғамдық өмірдің құбылыстарымен танысу кезінде, балаларға арналған шығармаларымен, суретшілер туындыларымен танысу негізінде іске асады. Жаңа технологияны меңгеру тәрбиешінің интеллектуалдық, кәсіптік, адамгершілік, рухани тұрғыдан қалыптасуына игі әсерін тигізеді. Өзін-өзі дамытып, оқу-тәрбие үрдісін тиімді ұйымдастыруына көмектеседі. Жаңа технологияларды күнделікті сабақта пайдалану үшін әр тәрбиеші бүлдіршіндердің жас ерекшеліктерін ескеріп, педагогтың мақсат мүддесіне орай тандап алады. Өсімдікке топырақ, жарық, ылғал, жылу қаншалықты қажет болса,

балалардың дұрыс өсіп, дамуы үшін жағымды психологиялық жағдай, оны басқалардың жақсы көретінін сезінуі, өзін қорғайтын, түсінетін адамдарға деген сенімділік соншалықты қажет. Балалармен бірге қиялдағы жемістерді жинағанда да, «ашуланып» жер тепкілігенде де, өзімізге балалар ұқсағысы келетін еркін мінез-құлықтың үлгісі екендігіміз есімізде болу керек. Себебі, психологиялық сүйемелдеудің өзіндік ұстанымдары балалармен теңдікте, ынтымақтастықта болу болып табылады. Сабәк барысында балалармен (жеке баламен) бірден шешіле қоймайтын қиындықтар туындап отырады. Кейіннен болған жағдайды балалармен пікірлесіп, түсініп, асықпай шешім қабылдауға болады. Баланың жөнсіз әрекетін, қылығын көргенде оған ескерту жасап, ұрсып, үйретуге асықпаңыз, эмоциясыз қабылдаудың да пайдасы бар. Күш көрсету жағдайды ушықтырып, баланың тұлғалық, мінез-құлық кемшілігін асқындыруы мүмкін. Бала өте сезімтал жан. Баланың қолынан келмегенін, кемшіліктерін бетіне басудан аулақ болыңыз. Біреуге көмектесу, біреуге қолдау, біреуді өзгерткіміз келген жақсы ниетпен болса да ескертуді, бағалауды мүмкіндігінше азайтқан жөн. Баға баланың іс-әрекетіне, қылығына берілетінін әрқашанда есте ұстау қажет. Мысалы: балаға «ойыншықтарыңды неге жинамайсың» дегеннен гөрі, «сенің ойыншықтарың шаршаған сияқты, кел, орындарына қойып, демалуларына көмектесейік» деген әлдеқайда тиімді. Баланың табиғи дамуына «дұрыс, дұрыс емес» деген әрекет болмайды. Мұнда балалар өз мүмкіндігін үлкендердің бағалауынан қорықпай, жалтақтамай еркін аша алатындай болуы тиіс. Мектеп жасына дейінгі балалар үшін айналамен танысып білудің басты жолы - ойын. Бірақ осы жұмыстарға баланың бәрі бірден түсініп, құлшынып кірісіп кете алмайды. Біз әрқашанда барлық балалардың жұмыла жұмыс жасауына әдістер мен тәсілдерді орнымен таңдап, іске асырып отырамыз, бұл біздің міндетіміз. Баламен сабақты ойын түрінде өткізсек, тапсырмалар оңай орындалып, алға қойған мақсатымызға жету оңай болады. Ертегі, ойыншық кейіпкерлеріне көмектесу баланың қызығушылығын оятып, бәсекелестігін арттырады. Сондай-ақ, ойлау, тапқырлық қабілетін дамытып, адамгершілік, мейірімділік қасиеттерін оятады. Балалар балабақшада «Шығайбай мен Алдар Көсе» ертегісін сомдаған кезде, балалар жаңаша түрде қабылдап, Алдар Көсе бейнесін мейірімді, тапқыр, сөзге шешен, ер жүрек батыл ретінде қабылдап, өз ой-қиялдарымен бейнесін жаңа тұрғыда бере алды, жүйелі сөйлемдер құрап, түрлі тың ойларды ортаға сала алады. Алтын сақасын алуға барып, құдыққа түскен баланың аяғы «Бакуган» ойыншыққа тигенде ол ашылып, ішінен Самұрық құсы ұшып шығып, баланы әуеге ұшырып алып кетті. Ғаламат жер шарын аралап, Астанаға Бәйтеректің ең жоғарғы төбесіне алып келіпті деп мәз мейрам болды. Қандай топ болмасын балалардың ішінде сараң, ұялшақ балалар бар. Осындай қиял-ғажайып ертегілерді суреттегенде балалардың «көрінбеген» қабілеттері ашылып, ертегіге қосылып, қуаныш сезімдері арта түседі. Осылайша мейірімділіктің негізі қаланады, немқұрайлықтың пайда болуына, құрбыларына, төңіректегі үлкендерге қалай болса солай қарауға мүмкіндігі жасалмайды. Егерде балаға қандай да бір себептермен ертек ұнамай қалса кейінге қалдырып немесе ұсақ қозғалыс жаттығуларын жасатамыз. Жаттығулар балаларда

кездесетін психоэмоционалды ауытқуларды жеңуге көмектеседі. Шеңбер болып, кілемге отыра қалып, саусаққа арналған жаттығулар жасаймыз. «Қолшатыр», «Күн көзі», «Құстар», «Жау жаңбыр», «Қуырмаш» т.б. жаттығуларды қолданамыз. Бұл жаттығулардың мақсаты - бала өз іс-әрекетін басқалармен сәйкестендіре білуге, өзгелермен жағымды қарым-қатынаста болуға жаттықтырады, көңіл күйлерін көтереді. Жас ұрпақты саналы, сергек етіп тәрбиелеу отбасында бірден бір парызы деп есептеп, ата-аналарды да жұмылдырып отырамыз. Баланың психологиясы отбасынан басталады. Сондықтан біз өз тобымыздағы балалардың ата-аналарымен жұмыстардың алуан түрлерін іске асырып отырамыз. Біздің өз тәжірибемізде көп қолданатын ата-аналармен тиімді жұмыстардың бірі – әр түрлі тақырыптағы қабырға газеттерін шығару. Ата-аналар берілген тақырып бойынша суреттер жинағын жасайды. Мысалы: «Менің жанұям» аялдамасы тақырыбында ата-аналармен бірлесіп ұйымдастырылған «Менің жанұям» газетінде баланың сәбилік шағынан, ересек жасына дейінгі және ата-анасы, туысқандарының фотосуреттері жапсырылды. Бұл газеттер арқылы балабақша мен отбасы арасындағы байланыс, ынтымақтастық нығая түсіп, балаға деген ата-ана жауапкершілігі артып, баланың психологиялық жағдайы жақсы жағынан көріне бастайды. Бір сөзбен айтқанда, отбасы мен балабақша бірінің бастаған игілікті ісін екіншісі жалғастырып, толықтырады. Ата-аналарға арналған сауалнамалар жүргізіліп, дәстүрлі жиналыстар өткізіліп, «Балаға көркемдік тәрбие беру», «Ата-аналардың психологиялық қарым-қатынастары», «Бәйшешек бүр жарғанда» тақырыбында ата-аналар ашық сабақтарға келіп, ойын-сауық кештеріне қатысты. Топтағы қабылдау бөлмесінде ата-аналар бұрышы жасалды. Онда «Білгенге маржан», «Ата-аналарға кеңес», «Кел, жаттайық бәріміз» деген бұрыштары бар. Мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде тек біліммен қаруланған адамдар ғана емес, сондай-ақ, жаны көркем, нәзік, жүрегінде бүлдіршіндерге деген шынайы сезімі бар бапкер ғана жұмыс жасауы тиіс деп ойлаймыз.

Еліміздің болашағын ойлаған педагог әріптестеріме мектепке дейінгі мекемелерде күн көріс көзі деп жұмыс істемей, келешек ұрпағымыздың болашағы үшін жауапты екенімізді әрдайым жадымызда ұстайық дегіміз келеді.

Пайдаланған әдебиеттер

1. Мектепке дейінгі білім, 2010 №3
2. Білімдегі жаңалықтар, 2007 №2, №3
3. Отбасы және балабақша, 2010 №1, №2
4. Білім технологиялары, №4, 2009 ж.
5. ҚР Білім беру стандарты, 2009 ж.
6. «Біз мектепке барамыз» бағдарлама, 2010 ж.

Мектеп жасына дейінгі балалармен ойналатын ойын түрлерін ұйымдастырудағы тәрбиешінің құзыреттілігі

Андатпа: Ойын-бала тәрбиесінің негізгі, басты құралы, ойын арқылы баланы қоғамға бейімдейміз. Балаға ойынды дұрыс ұйымдастырып, ойнату арқылы келешектегі өмір сүру нормаларын қалыптастырамыз. Ойынды ұйымдастыру тәрбиешінің тікелей басты құзыреттілігіне жататын оқыту әдісі деп қарастыруға болады.

Түйінді сөздер: бала, ойын, еркін ойын, ұсақ қол моторика ойындары, ережелі ойындар, дидактикалық ойындар, театр ойындары, құзыреттілік.

Бала мен балалар ұжымының дамуында мектеп жасына дейінгі балалар іс-әрекетінің негізгі түрі-ойын орасан зор роль атқарады. Ойын мен ойын әрекеті мазмұнының әлеуметтік сипаты баланың қоғамда өмір сүретінімен байланысты. Ол алғашқы айлардан бастап-ақ маңайындағылармен қарыс-қатынас жасауға ұмтылады, қарым-қатынас жасау мен қоғамдық тәжірибені игерудің қуатты құралы – тілді бірте-бірте меңгереді. Бала ересектер өміріне белсенді қатысқысы келеді, бірақ бұл ықылас әлі оның мүмкіндіктеріне сәйкес келмейді. Ойында үлкендердің қызыметіне еліктеп, өзінің шамасы келетіндей дәрежеде олардың қуанышы мен ренішін түйсіне отырып, ол осындай өзіндік жолмен қоршаған өмірге етене араласады. Балалық шақта баланың өмірінде орын алатын ойынның түрі ол –еркін ойын.

Еркін ойын - бұл балалардың ойын әрекеттерін дамытуға көмектесетін ойын, ол өзін белсенді түрде көрсетуге мүмкіндік береді. Ойынның мазмұнын толығымен балалардың өздері анықтайды және кейде мүлдем күтпеген болуы мүмкін. Сонымен қатар, таным процесі ең жоғары жолмен жүзеге асырылады. Еркін ойын-бұл балалар әртүрлі дағдылар мен дағдыларды игеріп, өз еріктерін сыртқы әлем объектілеріне бағыттайтын табиғи жол. Өз импульстарының әсерінен олар өз бетінше әрекет етеді, өз идеяларын жүзеге асырады, әлемді біледі. Алдын ала жасалған бағдарлама бойынша ойнау мағынасын жоғалтады және сөздің шынайы мағынасында ойын болуды тоқтатады. Тәрбиешінің ойындағы негізгі құзыреттілігі балаларды әртүрлі, қарқынды ойын әрекеттеріне, еркін ойын ұйымдастыруға ынталандыру. Еркін ойын әрекеті әр баланың физикалық және психикалық дамуына, адамгершілік - еріктік қасиеттерге, шығармашылық қабілеттерге тәрбиелеуге ықпал етеді.

Мектеп жасына дейінгі балаларды дамытуда еркін ойынды қолдану міндеттері:

- бастамашылыққа, белсенділікке тәрбиелеу;
- мектеп жасына дейінгі балалардың достық дағдыларын қалыптастыру;
- балаларда толыққанды тұлғааралық қарым-қатынас дағдыларын дамыту;
- бала мен бала өзара әрекеттесуін дамыту;
- бала мен ересек адам, бала - ата-ана арасындағы психикалық әл-ауқатты қамтамасыз ету;
- балаларда қарапайым өзін өзі бақылау сөйлеу және сөйлеу қабілеттерін дамыту

олардың іс-әрекеттері, басқалармен қарым-қатынасы, қорқыныш пен іс-әрекеттің қысылуын жою. Еркін ойын өткізе отырып, біз балалар қызметтің негізгі мәдени тәсілдерін игертеміз,

- әр түрлі іс – әрекетте - ойында бала бастама мен еркіндік көрсете алады деп болжаймыз;
- бірлескен іс - әрекетке қатысушылар өз кәсібін таңдай алады;
- келіссөздер жүргізеді, басқалардың мүдделері мен сезімдерін ескереді, сәтсіздіктерге жанашырлық таныту және басқалардың жетістіктеріне қуанады;
- олар өз өмірлерінде жүзеге асырылатын қиялды дамытады.

Әр түрлі іс-шаралар, ең алдымен, ойында балалар ойынның әртүрлі формалары мен түрлерін игереді, әртүрлі ережелер мен әлеуметтік нормаларға бағынады. Балалар ойын арқылы қоршаған әлеммен өзара әрекеттеседі. Еркін ойынның екі түрі бар - ересектер басқаратын ойын және балалар басқаратын ойын. Екеуі де баланың дамуы үшін маңызды. Сіз балаға тәулігіне 24 сағат ойнауға және өздігінен өсуге мүмкіндік бере алмайсыз, бірақ сіз оның күндерінің бос өтпеуін де қадағалайсыз .

Ұсақ қол моторикасын дамытушы ойындар - баланың жалпы моторикасы мен ұсақ моторикасы негізінен еркін ойын арқылы дамиды. Балаларға оқу мен жазуды үйрену үшін жақсы дамыған моторика қажет. Балалардың дене және аяқ-қолдарындағы моториканы ерте жастан дамытады. Басқаша айтқанда, алдымен олардың үлкен бұлшықеттері, содан кейін кішкентай бұлшықеттері дамиды. Баланың жақсы физикалық және жүйке-психикалық дамуының көрсеткіштері мен шарттарының бірі - оның қолын, қол дағдыларын немесе, әдетте ұсақ саусақ моторикасын дамыту болып табылады. Ғалымдар қолдың ұсақ моторикасының дамуы баланың сөйлеу ойлау қабілетінің дамуымен тығыз байланысты екенін дәлелдеді.

Ұсақ моториканың даму деңгейі - мектепке интеллектуалды дайындықтың көрсеткіштерінің бірі. Әдетте, ұсақ моториканың даму деңгейі жоғары бала логикалық ойлауды біледі, оның есте сақтау қабілеті мен зейіні, үйлесімді сөйлеуі жеткілікті дамыған болады. Баланың қолының ұсақ моторикасын дамыту бойынша жұмысты ерте жастан бастау керек. Балалардың миы мен психикалық дамуын зерттейтін нейробиологтар мен психологтар қолдың ұсақ моторикасы мен сөйлеудің дамуы арасындағы байланысты ұзақ уақыт көрсетті. Кішкентай қол қимылдары жақсы дамыған балалардың миы дамыған, әсіресе оның сөйлеуге жауапты бөлімдері, басқаша айтқанда, баланың саусақтары неғұрлым жақсы дамыған болса, оған сөйлеуді меңгеру оңайырақ болады.

Саусақтармен ойналатын ойындарды белгілі бір ретпен орындату қажет:

- Қолға алуға ыңғайсыз ұсақ заттармен ойындар (тек ересектердің бақылауымен);
- түймелерді түймелеу және ашу;
- Ойыншықтарды киініру және шешіндіру.

Ережелі ойындар - бұл қатысушылардың іс-әрекеттері мен олардың қарым-қатынасы барлық ойыншылар үшін міндетті ережелермен реттелетін топтық немесе жұптық ойын. Ережелер балалар қауымдастығында тарихи түрде қалыптасқан және үлкендерден кішіге ауысуы немесе белгілі бір ойын үшін ойнайтын балалар тобында тұжырымдалуы мүмкін. Кейбір ережелер ойындары

сюжеттік сипатта болады «мысықтар-тышқандар», «Тұзақтар» және т.б, бұл олардың рөлдік ойыннан өтпелі сипатын көрсетеді. Бірте-бірте балалар и. п. әр түрлі спорттық және интеллектуалды ойындарға айналады.

Ережелері бар ойындар екі үлкен топқа бөлінеді

- ✓ дидактикалық ойындар
- ✓ Қозғалмалы ойындар

Ережелері бар ойындар, бір жағынан, оқу мен ойын арасындағы байланыс, екінші жағынан, олар балалар ойындарының әртүрлі топтарының байланыстары мен қатынастарын айқын көрсетеді.

Дидактикалық ойындар - бұл оқыту ойындары. Олардың негізгі мақсаты-балалардың білімін, дағдыларын, дағдыларын игеруге және нығайтуға ықпал ету, ақыл-ойдың дамуына ықпал ету. Олардың негізгі мақсаты - балалардың білімін, дағдыларын, дағдыларын игеруге және нығайтуға ықпал ету, ақыл-ой қабілеттерін дамытуға ықпал ету. Дидактикалық ойындар екі жақты рөл атқарады. Дидактикалық ойынды күрделі ойындарға жатқызуға болады. Бұл мектеп жасына дейінгі балаларды оқытудың ойын әдісі.

Дидактикалық ойындардың түрлері:

1. Заттармен (ойыншықтармен) ойындар.
2. Үстел үсті ойындары.
3. Сөздік ойындар.

Заттық- дидактикалық ойындар- бұл табиғат заттары, ойыншықтар (жемістер, тұқымдар, тоқыма, пирамида, ұя салатын қуыршақ және т.б.) болуы мүмкін. Олармен негізгі ойын әрекеттері: жіп, инвестиция, домалау, бөлшектерді жинау. Бұл ойындар балаларда түс, Өлшем, форманы қабылдауды дамытады.

Заттармен ойындар - балалардың тікелей қабылдауына негізделген, баланың заттармен әрекет етуге және осылайша олармен танысуға деген ұмтылысына сәйкес келеді. Заттық ойындарда балалар заттарды салыстыруды, ұқсастықтар мен айырмашылықтарды орнатуды үйренеді. Бұл ойындардың құндылығы - олардың көмегімен балалар заттардың қасиеттерімен, мөлшерімен, түсімен танысады.

Үстел – үсті баспа ойындары - бұл балаларға қоршаған әлеммен, жануарлар мен өсімдіктер әлемімен, тірі және жансыз табиғат құбылыстарымен танысу кезінде қызықты әрекет. Олар түрлері бойынша әр түрлі: «лото», «домино», «Жұптасқан суреттер». Үстел үсті ойындарының көмегімен сөйлеу дағдыларын, математикалық қабілеттерді, логиканы, зейінді сәтті дамытуға, өмірлік схемаларды модельдеуге және шешім қабылдауға үйренуге, өзін-өзі бақылау дағдыларын дамытуға болады.

Театр ойындары - мектеп жасына дейінгі балаларға арналған әрбір әдеби шығарманың немесе ертегінің әрқашан адамгершілік бағытына (достық, мейірімділік, адалдық, батылдық және т.б.) ие болуының арқасында мінез-құлықтың әлеуметтік дағдыларының тәжірибесін қалыптастырады. Ертегінің арқасында бала әлемді тек ақылмен ғана емес, жүрегімен де таниды. Ол тек біліп қана қоймай, жақсылық пен жамандыққа деген көзқарасын білдіреді. Сүйікті кейіпкерлер үлгі болады. Бұл тәрбиешілер театрландырылған іс-шаралар

арқылы балаларға жағымды әсер етуге мүмкіндік беретін баланың еліктеу қабілетін қалыптастырады.

Бұл балаға көптеген проблемалық жағдайларды кез-келген кейіпкердің атынан жанама түрде шешуге мүмкіндік беретін театрландырылған әрекет. Бұл ұялшақтықты, өзіне деген сенімсіздікті, ұялшақтықты жеңуге көмектеседі. Ол балаға жақын және түсінікті оның табиғатында жатыр және ойынға байланысты болғандықтан өздігінен көрінеді. Театр ойынында, егер бұл жоспарланған, ұйымдастырылған әрекет емес, шынымен ойын болса, оның барлық қатысушылары жасына қарамастан тең.

Балалардың театрландырылған іс-әрекетін ұйымдастыруға болатын кездер:

- таңертең және кешкі уақытта уақытта;
- әр түрлі іс-шаралар түрінде (музыкалық тәрбие, бейнелеу қызметі және т. б.);

Мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегі театрландырылған іс шаралар жеткілікті түрде ұсынылуы керек және мыналарды қамтуы керек:

- қуыршақ спектакльдерін көру және олар бойынша әңгімелесу;
- драматизация ойындары;
- балалардың орындаушылық шығармашылығы (қол жетімді экспрессивтілік құралдарын - мимика, қимылдар, қимылдарды пайдалана отырып, спектакльдер мен қойылымдарда әртүрлі рөлдерді орындау);
- орындаудың мәнерлілігін қалыптастыру бойынша жаттығулар (вербалды және вербалды емес);
- жеке этикалық жаттығулар;
- балалардың әлеуметтік-эмоционалды дамуына арналған жаттығулар.
- қуыршақ қойылымына арналған қуыршақ бейнесін немесе жеке қойылымға арналған костюм атрибуттарын жасау үшін әртүрлі материалдары бар балалардың практикалық әрекеттері;

Шығармамен жұмыс барысында, шығарманың мазмұнын сөзбе-сөз қайталауды талап етуге болмайды. Қажет болса, сіз баланы кездейсоқ түзете аласыз. Алайда, мәтін жеткілікті түрде игерілген кезде, оны ұсынудың дәлдігі мен мәнерлілігі көтермеленуі керек. Имитациялық қозғалыстарды (ертегі жануарларын) балаларды дене шынықтыру және музыка сабақтарында, еркін іс-әрекетте оқытуға болады. Қозғалыстағы кейіпкерлердің мінезін жеткізуге музыка көмектеседі.

Балаларға сөйлеу мәнерлілігін үйрету кезінде қазақ тілінің экспрессивті құралдарының барлық жиынтығын шоғырландырған және балаға қазақ халқының бай тіл мәдениетімен табиғи танысуға мүмкіндік беретін таныс және сүйікті ертегілерді қолдану қажет. Сонымен қатар, бұл балаларға әртүрлі экспрессивті құралдарды (сөйлеу, ән айту, мимика, пантомима, қозғалыс) қолдануға үйретуге мүмкіндік беретін ертегілерді ойнау. Жаттығу ретінде сіз ертегілерден үзінділерді қолдана аласыз, оларды ойнай аласыз балалар ауызша кедергісіз және еркін үйренеді, кейіпкердің мінезін, дауысын және оның әдеттерін барлығы оңай тануға тырысады. Айта кету керек, бұл жаттығуларда

балаларға қимылдарға көбірек еркіндік беру, қимылдарға еліктеу кезінде қиялдау маңызды.

Ересек топтарда сөйлеу мәнерлілігін үйрету үшін күрделі жаттығулар қолданылады. Сіз балаларға әртүрлі интонациямен (мейірімді, немқұрайлы, сұраушы, талап етуші және т.б.) ең қарапайым сөздерді айтуды ұсына аласыз: алыңыз, әкеліңіз, көмектесіңіз, сәлеметсіз бе және т. б. сонымен қатар, тәрбиешінің интонациясы үлгі болатынын ұмытпаңыз, сондықтан балаларға тапсырма бермес бұрын оны өзіңіз орындауға бірнеше рет тырысуыңыз керек. *Құрылыс ойындары* - балалардың белсенді моторикасы мен интеллектуалдық белсенділігіне мүмкіндік беретін балалардың техникалық шығармашылығының қызықты түрі.

Балабақшадағы құрылыс ойындарын қолдана отырып, әр түрлі сабақтар әр балаға өзінің конструктивті қабілеттерін ашуға, логикалық және кеңістіктік ойлауды, қиялын, тәуелсіздігі мен өзара әрекеттесу дағдыларын дамытуға нақты мүмкіндік береді, ал педагогтер балаларды техникалық шығармашылыққа баулуға мүмкіндік береді. Тәрбиешінің басты рөлі-кеңістіктік-білім беру ортасын ұйымдастыру, баланың танымдық белсенділігін және өзін-өзі жетілдіруге деген ұмтылысын оятатын қажетті жағдайлар жасау

Құрастырудың техникалық түріне мыналар жатады:

- құрылыс материалдарынан құрастыру (геометриялық пішіндегі ағаш боялған немесе боялмаған бөлшектер);
- бекітудің түрлі тәсілдері бар конструктор бөлшектерінен құрастыру;
- ірі көлемді модульдік блоктардан құрастыру;
- компьютерлік бағдарламалар негізінде құрастыру. Техникалық құрастыруда балалар негізінен шын мәнінде бар объектілерді бейнелейді, сондай-ақ ертегі, фильмдерден көрген бейнелерді елестету бойынша құрылыстар жасайды.

Құрастырудың көркемдік типіне: пейзаждық, сәндік және сюжеттік композицияларды құрастыруда қағаздан және табиғи материалдан құрастыру қолданады, өйткені оларды өзгертуге, қосуға, алып тастауға, ауыстыруға, болады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың Үлгілік оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 14 қазандағы № 422 бұйрығы
2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасына нұсқаулық, – Астана, 2022 - 258 бет.
3. Н.С. Құлжанова «Мектептен бұрынғы тәрбие» 1923 ж
4. Игра дошкольника. / Под ред. С. Л. Новосёловой. – М.: Педагогика, 1989

Үштік одақ арасындағы қарым – қатынас

Оспанова Ж.А.

Аңдатпа: Мақалада ата-ана, бала, тәрбиеші арасындағы қарым-қатынас және олардың бір-біріне деген сенім, сыйластық орнатудың жолдары, идеялары беріледі, оның мақсат-міндеттері, күтілетін нәтижелері, мысалдары көрсетіледі.
Түйінді сөздер: идея, модель, үштік одақ.

Ұрпақ - ғұмыр жалғасы, тіршілік көзі. Баланың бас ұстазы – ата-анасы Адам ұрпағымен мың жасайды. «Ұрпақ- ғұмыр жалғасы, тіршілік көзі» - дана сөздерді арқау қыла отырып, өскелең ұрпақтың басты ұстазы – ата – анасы дей келе, білім-білік дағдысын дамыту барысындағы үштік одақтың қандай бірлескен жүйелі жұмысының табысты, нәтижелі болатыны туралы педагогикалық идеямды ұсынамын.

Бұл идеяның мақсаты - мектепке дейінгі білім беру процесінде ата - ана, бала, тәрбиеші үштігі арасында өзара сенім мен сыйластық орнауына ықпал ету. Міндеттері - мектепке дейінгі ұйым мен отбасының арасындағы ықпалдастықтың заманауи түрлері мен әдістерін қолдану; мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеудің ерекшеліктерімен таныстыру; ата-аналарды мектепке дейінгі ұйым қызметіне белсенді қатысуға тарту. Күтілетін нәтиже -үштік одағы арасында қарым –қатынас шеңбері кеңейеді; ата-ана және ұстаз арасында серіктестік орын алады; ұйымдастырылған іс-шараларға ата-аналардың қызығушылығы артады; ата-ана мен балалар арасында ынтымақтастық қарым-қатынас орын алады; бала тұлғасының үйлесімді дамуы мен қалыптасуына ықпал етеді.

Үштік одағының тығыз байланыста болып, бірлескен жұмысы жүйелі жоспарланған жағдайда өз нәтижесін береді. Күнделікті ата-анамен сұхбат, кеңес, кері байланыс бере отырып, ата-аналардың мұқтаждығын ескере отырып, ата-аналар жиналысының тақырыбы, мақсаты, міндеттері айқындалып отырады. Мысалы: «Айтарым бар...», «Ойынның маңызы неде?», «Ерке бала кім үшін...?», «Кел, ойнайық!», «Отбасы-өмір аясы» тақырыбындағы ата-аналар жиналысы өтуі тиіс. Соның ішінде «Ерке бала кім үшін?» тақырыбындағы жиналысына тоқталсам деймін. Мақсаты: Ата-аналарды бала тәрбиесіне көңіл бөліп, баланы жаман әдеттерден аулақ қылуға, ұлға-ұлдай, қызға-қыздай қарап, еркеліктен, жауапсыздықтан, қырсық, қиын мінезден сақтауға, талапты, еңбекқор азамат етіп өсіруге ықпал жасау, ой салу, тәжірибемен бөлісу.

Осы тақырыпты алуға себеп болған күнделікті ұйымдастырылған іс-әрекет барысында балаларды бақылау және ата-аналармен сұхбат, пікір алмасу арқау болды. Ой қозғауда сөзбен емес, жүректен-жүрекке жеткізу жолында «Келін, ене және немере» термесін тыңдаттым. Не? Неге? сұрақтарына жауап алу барысында «Өрмекші торы» әдісін қолдандым. Бір шумақ жіпті тарқату арқылы жауаптар тыңдалды, ал шумақ жіпті орау барысында мәселелерге шешу жолдарын ұсындым. «Балаңызды еркелетесіз бе? Жалпы баланы еркелетуге көзқарасыңыз қалай? Пікіріңіз, дәлеліңіз», «Балаға тоқтау салу, ескерту, жазалау сияқты әдеттерге көзқарасыңыз», «Осындай тәрбиені қолдайсыз ба? Неге? Пікіріңіз,

дәлеліңіз», «Сіздің балаңыз өте ерке. Бір орнында отырмайды. Тәрбиешге сабак беруге мүмкіндік бермеді. Қасындағы құрбыларының да мазасын алды. Үнемі осы әдет». Тәрбиеші сізге шағым жасады. Не істейсіз? Бұл неден туындайды? Баланың отбасындағы еркелігі есейгенде оның мінезінің қалыптасуына кедергі келтіре ме? Дәлеліңіз, пікіріңіз». Қорытындылау мақсатында «Жас жігіттің қасіреті» термесін тыңдату әсерлі болды, еріксіз көздеріне жас келді, өздеріне ой түйіндеді. Өттеген - ай деген! Өкінішке толы пікірлер айтылды. Кері байланыс ретінде ата-аналар гүл күлтелеріне өз ойын, пікірін жазып бірлесіп, гүл шоғын құрастырды.

Ата – аналармен бірлескен жұмыс табысты, нәтижелі болғандықтан, ерекшеліктерін ескере отырып, төмендегі модельді ұсынамын. Модель: шығармашылық әрекет арқылы, әлеуметтік-мәдени құндылықтарын қалыптастыру; өзара ықпалдастықтың танымдық түрлерін ұйымдастыру; ата-аналармен жұмыстың дәстүрлі емес формаларын ұйымдыру; балалардың біліктері мен дағдыларының даму мониторинг нәтижелерімен жұмыс жүргізу; ата-аналармен ұйымдастырылған жұмыста, бұқаралық-ақпарат құралдарды кеңінен қолдану; инклюзивті білім беру кеңістігін тиімді ұйымдастыру ХХІ – ғасыр ата-ана қандай болуы керек? Педагогикалық-психологиялық сауатты, балаға жауапкершілікпен қарап, оқыту мен адамгершілікке тәрбиелеуде отбасының басым рөлін мойындап, бірлесе, ынтымақтаса әрекет етуге ашық болуы керек. Жүйелі түрде ұйымдастырылған үштік одақтың бірлескен іс-әрекеті, мектеп жасына дейінгі балардың қабілеттері мен дағдыларының даму деңгейінің нәтижелі болғанының көрсеткіші болу керек.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Бәделқызы А. Қазақ этнопедагогикасы – тәрбие бастауы. - Нұр-Сұлтан: 2020
2. Жұмабекова Ф.Н. Мектепке дейінгі педагогика. Астана: Фолиант, 2014
3. Козлова С.А., Куликова Т.А. Мектепке дейінгі педагогика. Мәскеу: «Академия» баспа орталығы, 2015
4. Ядышко В.И., Сохина Ф.А. Мектепке дейінгі педагогика. Алматы: «Мектеп», 1982

Сенсорно-моторная интеграция в работе с детьми ООП

Панкевич Г.В., педагог-психолог
ТОО «Ясли-сад «АЛАҚАЙ» г. Петропавловск

Аннотация: В данной статье рассматриваются проблемы сенсорно-моторной интеграции у детей с ООП и способы их преодоления.

Ключевые слова: сенсорно-моторная интеграция, дисфункция.

В Казахстане в последние годы наблюдается увеличение числа детей, нуждающихся в специальном обучении. Поэтому, инклюзивное образование

входит в нашу жизнь достаточно активно. Адаптация и сопровождение детей с РАС является актуальным вопросом современной жизни.

Нарушения интеллектуальной деятельности у детей с РАС во многом связаны со спецификой их сенсорного восприятия, которое является первым в цепочке мыслительных процессов. У многих детей есть трудности с обработкой входных сенсорных сигналов. Они недостаточно или, наоборот, слишком сильно реагируют на зрительные, тактильные и слуховые сигналы.

В последние десятилетия во многих странах в коррекционно-развивающей деятельности с детьми с ОВЗ активно используется метод сенсорной интеграции. Он был разработан американским врачом-трудотерапевтом Джин Айрес. Она считала, что основная цель воздействия при сенсорно-моторной интеграции – стимулировать органы чувств и корректировать работу сенсорных систем. Эти приемы эффективны для детей со сложностями в обучении, лечения неврологических заболеваний, снижения деменции у взрослых пациентов.

Л. А. Хоекман выделяет две основные причины дисфункции сенсорной интеграции:

1. Переизбыток чувственной информации, в результате которого появляется повышенная чувствительность к сенсорным стимулам, проявляющаяся как непереносимость ярких цветов, бытовых шумов, неприятие зрительного, тактильного контактов, боязнь запахов, высоты, осторожность в движениях и т.д.

2. Дефицит чувственной информации, активных положительных контактов с окружающей действительностью, обуславливающие снижение чувствительности к сенсорным раздражителям. У ребёнка наблюдается особая захваченность отдельными стимулирующими впечатлениями, связанными с рассматриванием, соприкосновением, изменением положения тела в пространстве, ощущением своих мышечных связок и суставов. Это могут быть однообразные манипуляции с предметами, взмахи рук, застывания в определенных странных позах, избирательное напряжение отдельных мышц и суставов, бег по кругу, прыжки, кружение, раскачивание и другие действия с целью воспроизведения одного и того же приятного впечатления.

Ребенку может не хватать сенсорных впечатлений или же наоборот, их может быть много. Наша задача помочь детям восполнить дефициты, удовлетворить их сенсорные потребности.

Виды ощущений, которые можно задействовать в игре:

вестибулярные, проприоцептивные, тактильные, визуальные, аудиальные.

Вестибулярная дисфункция.

При *высокой* сенсорной чувствительности разделяем деятельность на маленькие шаги, используем визуальные подсказки для обозначения финишной линии. Проводим игры с линейным, угловым перемещением, преодолением сопротивления движению, изменением скорости.

При *низкой* сенсорной чувствительности:

- поощряем занятия, которые способствуют развитию вестибулярной системы – лошади-качалки, качели, карусель и кресла-качалки;

- используем традиционные игры с потешками
- применяем игры с большим мячом (фитболом). Например, можно положить ребенка грудью или животом на большой мяч, придерживая его слегка за туловище. В таком положении ребенок собирает разбросанные на полу предметы в корзину или пытается что-нибудь нарисовать;

- так же можно использовать такие приемы, как хождение по скамейке, перелезание и подлезание под стульями и т.д.

Проприоцептивная дисфункция.

При *низкой* сенсорной чувствительности.

- размещать мебель у стены комнаты, чтобы сделать навигацию проще;
- обозначаем границы с помощью яркого скотча на полу;
- прививаем правило «вытянутой руки» для других людей.

При *высокой* сенсорной чувствительности:

- используем все виды занятий для развития мелкой моторики, любой вид рукоделия, бисероплетение, рисование и раскрашивание. Исследуем материалы различной фактуры.

Также можно использовать такие упражнения: поочередные движения правой и левой руки; синхронные движения обеих рук; учим детей фиксировать одну руку на предмете, объекте, а другой совершать какие-либо движения; учим детей осуществлять несинхронные движения обеих рук для выполнения какого-либо действия.

При **тактильной дисфункции** подходят разные варианты сенсорных игр, цель которых: дать ребенку новые чувственные ощущения.

При *низкой* сенсорной чувствительности используем:

- тяжелые одеяла и подушки, массажные коврики, растирание жёсткой мочалкой, развиваем мелкую моторику, работаем с материалами разной фактуры и плотности.

Гиперактивного ребенка можно во время занятия укрыть утяжеленным пледом или одеялом, чтобы снять моторное возбуждение. Удобно приучать ребенка сидеть за столом и заниматься, положив ему на колени утяжеленную подушку, она чуть давит на колени, тем самым заземляя ребенка.

При *высокой* сенсорной чувствительности:

- всегда предупреждаем ребенка, что мы собираемся прикоснуться к нему, приближаемся к нему только спереди. Помним о том, что объятия могут быть скорее болезненными, чем утешающими;

- постепенно знакомим детей с различными текстурами. Можно использовать коробку с разнообразными материалами: шерсть, шелк, бумага.

- используем игры, где необходимо толкать или тянуть что-то, нести умеренно тяжелые предметы, прыгать.

- ощупываем руками разные поверхности, ходим по ним ногами, соприкосновение всем телом с различными материалами (шариками в сухом бассейне, с песком, камешками, водой разной температуры и т.д.). Если ребенок избегает прикосновения с незнакомыми предметами, используем знакомые игрушки (предметы), их можно, например, прятать под одежду ребенка и искать.

Так же можно использовать традиционные виды сенсорных игр, такие как:
— Игры с красками (рисование пальчиками, ладошками, штампами; смешивание цветов, перетекание красок друг в друга), водой, мыльными пузырями, льдом.

— Игры с песком, природным материалом.

— Игры с тканями и бумагой: трогать различные виды тканей и бумаги, после чего, можно шуршать и оборачивать вокруг себя эти материалы.

- Игры с сенсорными баночками: различные баночки, наполненные крупой, монетками, колокольчиками, водой, блестками, маслом.

- Игры со стеклянными шариками: раскладывать шарики в разные емкости; бросать шарики и кубики в воду; перекачивать между пальцами.

— Игры с массажерами для рук: делаем массаж рук, используя деревянные и пластиковые массажеры, фактурные резинки для волос, ребристые мыльницы, погремушки-прорезыватели, силиконовые прихватки и т.д.

Визуальная дисфункция

Проводятся игровые упражнения с цветными гирляндами, зеркалами, калейдоскопами. Эффективна работа с песком, театр теней. Для детей старшего возраста применяются более сложные образы, задания на оценку расстояния, восприятие перспективы.

Аудиальная дисфункция

Включают игры с погремушками, музыкальными инструментами, емкостями, заполненными песком, крупами. Хороший эффект дает работа с аудиозаписями различных звуков (с шумом дождя, пением птиц, голосами). Предлагается внимательно прослушать их, определить источник.

Все описанные игры дают ребенку поток разнообразных по силе и направлению ощущений. В итоге происходит стимуляция нервной системы, улучшается сенсорная интеграция.

Литература:

1. Айрес Э. Джин. Ребенок и сенсорная интеграция, понимание скрытых проблем развития. — М.: Теревинф, - 2009. - С. 268

2.Никольская О.С. Аутичный ребенок. Пути помощи / Никольская О.С., Баенская Е.Р., Либлинг М.М. -- М.: Теревинф, 1997

3.Чулкова Р.Н. © Магистрант, кафедра специальная психология, Оренбургский государственный педагогический университет Научный руководитель: Фоминых Е.С. к.пхс.н., доцент кафедры специальной психологии

Инновационные технологии для развития речи старших дошкольников

*Панфилова А.А., воспитатель
КГКП «Я/с «Колокольчик» г. Сарань*

Аннотация: Статья содержит теоретическое обоснование актуальности проблемы развития речи современного дошкольника, а также несколько примеров практического решения данной проблемы.

Ключевые слова: технология, мнемотехника, синквейн, развитие речи, дошкольник.

Речь человека - это основное средство общения, которое используется во всех сферах деятельности дошкольника. От умения ребенка качественно пользоваться своей речью, зависит успешность любой деятельности. Правильная речь расширяет возможности детей в познании окружающей действительности, дает возможность сделать содержательнее общение со сверстниками и взрослыми. Развитие речи в старшей и предшкольной группе – это основа для успешного обучения в школе. В наше время очень часто у дошкольников наблюдается нарушение звукопроизношения, также наблюдается скудный лексический словарь, неразвернутые предложения. Для того, чтобы дошкольники могли свободно овладеть разговорной речью, воспитатели должны создавать условия, дающие возможность любому ребенку проявить себя в речевой деятельности.

В наше время становится актуальным внедрение в обучение дошкольников инновационных технологий, которые формируют у ребенка высокую культуру речи, тенденцию к ее саморазвитию, повышают точность речи, ее выразительность. Дошкольники начинают уместно употреблять средства художественной выразительности в собственном речевом творчестве (при сочинении загадок, сказок, рассказов).

Инновационные технологии – это методы, приемы и способы взаимодействия педагогов и дошкольников, обеспечивающие эффективное достижение результата педагогической деятельности.

Рассмотрим некоторые инновационные технологии, используемые для развития речи старших дошкольников:

- технология мнемотехники;
- технология синквейн.

Мнемотехника – это методы и приемы, обеспечивающие запоминание, восприятие, сохранение и воспроизведение информации путем образования искусственных ассоциаций.

Задачи мнемотехники: развивать описательную речь детей; развивать память, внимание, логическое мышление; помочь овладеть действиями наглядного моделирования.

Мнемотехника строится от простого к сложному, работа начинается с простейших мнемоквадратов, затем, переходим к мнемодорожкам, и позже - к

мнемотаблицам. Мнемотаблицы содержат графическое или частично графическое изображение предметов, персонажей сказок, рассказов. Главное – нужно передать условно-наглядную схему, изобразить так, чтобы нарисованное было понятно детям.

Наглядность, образность схемы, возможность практических действий с ее элементами, способствуют активизации речевых проявлений. Играя, дети учатся решать разнообразные мыслительные задачи, описывать предметы, выделять их характерные признаки, находить сходства и различия, отгадывать их по описанию, группировать предметы по различным свойствам, при этом обогащается словарный запас. Таким образом, отмечается практическая значимость мнемотаблиц в развитии связной описательной речи дошкольников.

Также для активизации познавательной деятельности и развития речи старших дошкольников можно использовать один из интересных и эффективных методов – «синквейн», позволяющий создавать нерифмованное стихотворение.

Инновационность данной методики состоит в том, что создаются условия для развития личности, способной творчески мыслить, воображать, фантазировать, думать, исключать лишнее и выделять главное, обобщать, классифицировать, высказывать своё мнение, предположение.

Так что же такое синквейн? Слово «синквейн» происходит от французского слова «пять» и означает «стихотворение, состоящее из пяти строк». Синквейн – это стихотворение, написанное в соответствии с определёнными правилами.

Технология «синквейн» помогает в обогащении и активизации глагольного словаря, словаря прилагательных, в грамматическом оформлении фразы, в развитии наглядно-образного и ассоциативного мышления.

Цель технологии «Синквейн» заключается в развитии связной речи старших дошкольников посредством составления синквейна с помощью символов, умения выделять главную мысль текста и выражать свои мысли.

Синквейн лучше составлять после каждой пройденной лексической темы, когда у детей по данной теме имеется достаточный словарный запас.

Синквейн состоит из пяти строк: в первой строке пишется тема – существительное, о котором идет речь, состоящее из одного слова. Во второй строке пишется два слова, обозначающие свойства и признаки этого предмета. В третьей строке пишется три слова, которые описывают действия обычные для этого объекта. В четвёртой строке пишется словосочетание или предложение, состоящее из нескольких слов, в котором ребенок отражает личное отношение к тому, о чем говорится в тексте. Четвертая строка обычно состоит из четырех слов. Пятая строка содержит одно слово – ассоциацию, выражающую сущность темы.

Синквейн помогает пополнить словарный запас детей. Учит краткому пересказу и умению находить, и выделять в большом объеме информации главную мысль. Сочинение синквейна – это творческий процесс, интересное занятие, которое помогает самовыражению детей, через сочинение собственных нерифмованных стихотворений. Он помогает развить речь и мышление. Облегчает процесс усвоения понятий и их содержания.

Литература

- 1.Акименко, В.М. Новые педагогические технологии: Учеб. - метод. пособие. Ростов н/Д., 2008
2. Душка, Н.Д. Синквейн в работе по развитию речи дошкольников. Журнал «Логопед» № 5 - 2005
- 3.Ушакова О.С., Струнина Е.М. Методика развития речи детей дошкольного возраста. — Москва: Владос, 2010

Опытно-экспериментальная деятельность по мотивам сюжетов сказок в проекте «Әжемнің ертегісі»

*Пилецкая С.А., методист
КГКП ясли-сад «Балғын» г. Сарань*

Аннотация: Современное образование должно способствовать воспитанию и развитию творческой личности. Одной из задач педагогов дошкольных организаций -воспитание ребенка, способного активно познавать мир, проявлять нестандартное мышление при решении задач. Опытно-экспериментальная деятельность по сказкам побуждает проявлять экспериментально-творческое отношение к миру. Этим закладываются разнообразные связи с окружающим миром.

Ключевые слова: опытно- экспериментальная деятельность, воспитание.

Дошкольники природные исследователи, экспериментаторы, сказочники. Эта особенность заложена от природы. Потому что они любознательны, постоянно стремятся к экспериментам, желают самостоятельно находить решение проблемной ситуации. Самостоятельно и с помощью педагогов дети усваивают разнообразные связи в окружающем мире, учатся общаться со сверстниками и взрослыми, делятся своими впечатлениями.

Наглядно-действенное и наглядно-образное мышление дошкольников способствует познавать мир через экспериментирование.

Сказка в жизни ребенка имеет колоссальное значение. Она становится средством развития и воспитания буквально с первого дня жизни ребенка и сопровождает его вплоть до подросткового возраста. Дошкольники воспринимают вымысел как реальность. Они переносят все сказочные предметы в привычное окружение своей комнаты, дома, улицы, так как иного не могут себе представить. Проводя эксперименты сказочными предметами, мы тренируем интеллект ребенка, так как его мышление предметно. Сказка, таким образом, становится первой простейшей моделью мира, формирует мировоззрение и одновременно – умение фантазировать.

Одной из задач годового планирования дошкольной организации было применение с детьми опытно-экспериментальной деятельности с детьми

дошкольного возраста. Мы реализовали эту задачу через проект «Әжемнің ертегісі».

Мы увидели как ребенок раскрывается к активному познанию, проявляет самостоятельность в активном экспериментировании. Развивается внутренняя потребность в знаниях, устанавливаются связи с окружающим миром, ребенок вступает в речевые контакты с участниками процесса экспериментирования.

Все идеи экспериментов берутся по мотивам сказок.

Одно из направлений работы с детьми - воспитание общения и культуры поведения. Педагогами выбраны несколько опытов и экспериментов и интеграцию данной работы с другими видами деятельности. Сказки «Вежливые слова» Елены Ульевой, «Волшебное слово» Валентины Осеевой. После прочтения организован опыт с водой, в котором дети говорили в два стакана одной воде только хорошие и добрые слова, другой воде только плохие и злые. Через три дня состояние воды изменилось, одно осталась чистой и прозрачной. Другая издавала запах и появилась на дне зеленая плесень. Одним из правил жизни этой группы стало – вежливое обращение ко всем и никогда не говорить друг другу плохие слова.

Следующее направление - развитие исследовательских навыков. Используя сказку Георгия Остера «38 попугаев». Ребята с педагогом провели мини – исследование. Этапы исследования активизировали мыслительную деятельность, умение принимать высказывать свое мнение и принимать мнение других, предполагать результаты исследований, проверять свои гипотезы и анализировать результат.

Интересным направлением в работе с детьми экспериментирование. После прочтения сказок «Золушка», Сладкова Н.И. «Про зайца и утенка», «Заюшкина избушка» с помощью эксперимента ребята выяснили как можно сделать для Золушки очень пенную воду, легко отделить соль и черный молотый перец с помощью статического электричества, и узнав что такое болото доказали где лучше проявляются следы и почему. Для этого использовали песок и серию опытов с замачиванием песка, его высушиванием, выдаливанием следов на мокром песке и сухом. Провели наблюдения-эксперимент, построив домик из деревянных кубиков и снега для лисы и зайца. Дети в группе создавали условия весны, поливали домик, словно это весенний дождь, обдували теплым дыханием словно теплый весенний ветерок. Сказка «Волшебная иголочка» В. Осеевой раскрыла мир опытов с магнитами и применением магнита в жизни человека.

Не менее интересным направлением является опытная деятельность. Прочитав серию сказок о зиме, зимних приключениях, снежинках педагогами организована практическая деятельность, которая позволяет объединить все виды деятельности и все стороны воспитания, развивает наблюдательность и пытливость ума, развивает стремление к познанию мира, все познавательные способности, умение изобретать, использовать нестандартные решения в трудных ситуациях, создавать творческую личность. Опыты со снегом обогатили

и расширили представление детей о снеге. Художественное слово развивает чувственность, наблюдательность, любознательность, речь, мышление.

Ежегодно мы проводим анкетирование родителей, цель анкетирования – установить на каком уровне дома идет ознакомление детей со сказками, отношение родителей к сказкам, выяснение мнения родителей на что влияют сказки в детстве, чтобы разработать новые формы работы с родителями.

Мы выяснили: 59% родителей регулярно читают детям дома сказки, 37 % только иногда, 4% совсем не читают из-за нехватки времени. 43% читают сказки народов мира и 37 % уделяют внимание казахским народным сказкам. Лишь 27 % детей рисуют дома сказки и 61% рассказывают их дома. 76% родителей знают какие сказки любит их ребенок, 17 % не задумывались о том, какие сказки любит их ребенок. 70% родителей считают, что сказки развивают фантазию, воображение, словарный запас, 37% считают, что сказки развивают логику у детей. 31% считают что сказки знакомят с национальными ценностями, 37% сказки знакомят с миром животных и их средой обитания и 90% через сюжеты и ситуации сказок ребенок знакомится с окружающим миром. 51% ответили что сказки воспитывают доброту и 41 % трудолюбие.

Данные опроса способствовали организации следующих форм работы с родителями:

- Изучение значения имени героя сказки. Казахские народные сказки, где педагоги рассказывают о героях и что означает перевод их имени. Педагоги обратились к родителям и предложили ответить на анкету «Имена нашей группы», знают ли они что означают имена их детей. Через полученную информацию получили мини - исследование о именах детей, их значение, почему дети названы именно так или в честь кого.
- Домашние исследования. О ветре: на прогулке при наблюдении за ветром ребенком был дан ответ о том, что деревья качаются вот поэтому дует ветер. Педагогам было дано задание прочитать сказки про ветер и провести исследования о движение теплого и холодного воздуха. В этом помогли родители, проведя эксперименты с воздухом дома.
- Видеомарафон инсценировок сказок. Родители снимали видеоклипы как дома драматизируют сказки.
- Семейная творческая мастерская. Перед новогодними праздниками прочитано большое количество сказок про елочку. Предложено детям и родителям решить проблему как сохранить елочку и провести новый год с зеленой красавицей. Через художественное творчество ребятами сделано множество разных елок из разного материала, открылась семейная мастерская по изготовлению елок. Это было познавательно, интересно и увлекательно всем участникам процесса.

Мы достигли определенного ожидаемого результата:

Дети проявляют устойчивый интерес познавательный интерес к экспериментированию, составлению интересного сюжета сказки. Учатся выдвигать гипотезы, предложения, способы их решения, широко пользуясь аргументацией и доказательством. Проявляют свою инициативу и творчество, в диалоге со взрослыми поясняют ход деятельности, делают выводы. Развивают речь и словарный запас благодаря прочтению сказок.

Педагоги продолжают осваивать методы экспериментирования совместно со сказками. Методом организации насыщенной детской деятельности, который дает возможность расширять образовательное пространство, придать ему новые формы, эффективно развивать творческое и познавательное мышление дошкольников.

Родители получили новые знания, расширили возможности сотрудничества с детьми.

Сказка позволила раздвинуть границы реального мира, ребенок активны участник опытно-экспериментальной деятельности,

Литература

1. «Организация экспериментальной деятельности дошкольников» Методические рекомендации / под редакцией Л. Н. Прохоровой — 3-е изд., испр. и доп. — М.: АРКТИ, 2005. Государственный стандарт дошкольного воспитания и обучения
2. «От рождения до школы». Н.Е. Веракса, Т.С. Комарова. – МОЗАИКА-СИНТЕЗ, 2019 г.
3. Типовая учебная программа дошкольного воспитания обучения

Инновационная деятельность педагога в условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения

*Пирогова Ю.Б., воспитатель
Ясли-сад «Балбөбек» г. Жезказган*

Аннотация: Данная идея представляет инновационный подход к дошкольному образованию через создание цифрового дневника для детей. Этот цифровой инструмент не просто заменяет традиционный бумажный дневник, а предоставляет интерактивные занятия и игры, специально разработанные для развития дошкольников.

Ключевые слова: дошкольное образование, цифровой дневник, инновации в образовании, взаимодействие с технологиями, развитие дошкольников, интерактивные занятия, образовательные игры, педагогические методики, родительское взаимодействие, эффективное обучение.

В наше время, насыщенное цифровыми технологиями, перед дошкольным образованием стоит вызов – как интегрировать инновации в образовательный процесс так, чтобы он стал не только эффективным, но и захватывающим для

детей. В свете этого появляется предложение создать цифровой дневник для дошкольников, превращая традиционный инструмент отслеживания прогресса в мощный образовательный ресурс. Этот дневник не просто переносит бумажные записи в электронное пространство; он становится интерактивным путеводителем в мире обучения, насыщенным интересными играми, увлекательными заданиями и специально разработанными видео уроками, адаптированными к особенностям и потребностям детей дошкольного возраста. Актуальность данной идеи неоспорима в контексте современных требований к образованию.

Цифровой дневник предлагает инновационный способ взаимодействия с обучающим контентом, с учетом психологии и особенностей развития детей. В мире, где дети ежедневно взаимодействуют с технологиями, предложение внедрить цифровой дневник становится ответом на вызовы современности. Такой подход позволит детям получать новые знания и навыки, представляя процесс обучения в форме захватывающей игры, что сделает его более привлекательным и эффективным. Цифровой дневник легко внедрить в дошкольные учреждения и использовать дома. Родители получают возможность в режиме реального времени отслеживать прогресс своих детей, а педагоги, в свою очередь, смогут адаптировать контент с учетом индивидуальных особенностей каждого ребенка.

Примечательно, что я наблюдениями в группе выявила, что дети проявляют более высокую эффективность и заинтересованность в выполнении заданий, когда они представлены в игровой форме. Это подчеркивает важность интеграции увлекательных элементов в обучающие материалы для дошкольников.

Цифровой дневник не только предоставляет обучающий контент, но и снабжает методическими рекомендациями для родителей и педагогов, что обеспечивает правильное взаимодействие с детьми в процессе использования цифрового материала. Это неотъемлемая часть успешной реализации инновационного подхода, максимизирующего эффективность обучения. Обобщая вышеизложенное, цифровой дневник представляет собой структурированный и убедительный метод обучения, привлекая внимание детей и способствуя их всестороннему развитию.

Внедрение такого инструмента в образовательный процесс поможет создать положительное восприятие обучения в раннем возрасте и способствует формированию у детей положительного отношения к учебному процессу. Более того, цифровой дневник представляет собой не просто средство контроля и обучения; он является важным шагом в сторону интеграции технологий в образовательное пространство. Его привлекательный дизайн и интерактивный функционал создают у детей положительное восприятие обучения, формируя у них навыки самостоятельности и ответственности.

Особый акцент стоит сделать на том, что в условиях современного общества, где информация развивается с высокой скоростью, а цифровая грамотность становится неотъемлемой частью жизни, внедрение цифрового дневника в

дошкольное образование готовит детей к будущим вызовам. Он становится мостом между традиционными методами обучения и современными цифровыми реалиями. Несомненно, цифровой дневник с легкостью интегрируется в существующую систему дошкольного образования, создавая благоприятные условия для разностороннего развития детей.

Важным преимуществом является возможность персонализации образовательного процесса, позволяя адаптировать контент и задания с учетом потребностей каждого ребенка. Исключительно важно отметить, что цифровой дневник не ограничится только предоставлением обучающего контента. Его функционал включает в себя также методические рекомендации для родителей и педагогов, что становится ключевым элементом успешного взаимодействия между детьми и взрослыми в процессе использования цифрового материала. В целом, внедрение цифрового дневника представляет собой целостный подход к развитию дошкольного образования.

Этот инновационный инструмент становится не просто средством обучения, а настоящим компаньоном в увлекательном мире знаний для детей, способствуя созданию положительного опыта обучения в раннем возрасте и содействуя формированию у детей прочных фундаментальных навыков для успешного шага в будущее.

Литература

1. Шаталова Л.И. Развитие речи детей дошкольного возраста
2. Виготский Л.С. Мышление и речь
3. Давыдов В.В. Теория развивающего обучения
4. Цифровые технологии в образовании – Под редакцией Н.В. Кузнецовой и И.И. Калашниковой
5. Цифровые образовательные ресурсы в дошкольном образовании. - Н.А. Куцевич

Музыкально-дидактические игры для развития чувства ритма у детей дошкольного возраста «Весёлый POP IT»

Окаманчук Елена Валерьевна

*Коммунальное государственное казенное предприятие
«Ясли-сад «Болашақ» отдела образования города Лисаковска*

Управления образования акимата Костанайской области

Дошкольный возраст является периодом, когда закладываются основные способности ребенка, начинают проявляться его скрытые таланты, идет активное развитие личности. Можно сказать, что ребенок в этом возрасте наиболее восприимчив к информации и способен реализовать себя практически в любой сфере. Музыка открывает для ребенка дорогу в творчество, позволяет избавиться от комплексов, «открыть» себя миру, также оказывает влияние не только на развитие непосредственно музыкальных способностей детей, но и способствует

социализации ребенка, подготавливает его к «миру взрослых», а также формирует его духовную культуру.

Музыкальные занятия занимают не последнее место в воспитании детей дошкольного возраста. Это объясняется спецификой этого вида искусства, и психологическими особенностями дошкольников. Практика показывает, что полноценное развитие музыкальности детей зависит от психолого-педагогических условий и, конечно, от грамотно организованной, богатой предметно-пространственной развивающей среды. Ни один вид музыкальной деятельности не может осуществляться на чисто вербальном уровне. Именно предметно-пространственная развивающая среда позволяет детям, действуя со знакомыми и малознакомыми предметами, исследовать, размышлять, сравнивать, моделировать и творить.

Проблема повышения интереса детей к музыкальному творчеству меня, как музыкального руководителя, интересует давно, поэтому на основе музыкально-дидактических игр, такие как: «Простучи и произнеси», «Угадай – ка», «Ритмический кубик» (игра для детей старшего дошкольного возраста), мною было разработана музыкально-дидактическая игра «Весёлый Pop it».

Актуальность

Является повышенный интерес детей к музыкальному творчеству по развитию чувства ритма с применением Pop it.

Использование данной игрушки в музыкальной деятельности, доступна дошкольному возрасту, достигает решение главной цели моей работы и музыкального воспитания в детском саду – научить детей различать ритм по длительностям.

Новизна

Современные дети требуют нового подхода в работе. Новые подходы к музыкальному образованию требуют и использования абсолютно иных, наиболее эффективных педагогических технологий в развитии музыкальности детей.

Видя то, как дети увлеченно играют с Pop it - Поп-итом, у меня возникла идея использовать данную игрушку в своей педагогической деятельности.

Применив эту игрушку в индивидуальной работе с детьми, заметила, что дети стали быстрее и с удовольствием выполнять музыкальные задания, стали успешнее усваивать требования программы по развитию музыкальных способностей.

Таким образом, я внедрила данный метод в работу с детьми для развития чувства ритма с помощью игр с поп-итом.

Я считаю, что предложенные игры могут использовать музыкальные руководители, воспитатели в индивидуальной работе с детьми, а также родители дома. Идея игр не новая, но я их интерпретирую по-своему.

Дети начинают различать, зрительно выделять и запоминать расположение длительностей нот, на поп-ите.

Применение музыкально-дидактических игр на занятии дает возможность провести его наиболее содержательно, увлечённо и интересно.

Ожидаемый результат:

В результате индивидуальной работы с детьми, дети:

Воспроизводит: составляют собственные ритмические рисунки по образцу и самостоятельно их простукивают на поп-ите.

Понимает: представление о долгих и коротких звуках; схему выкладывания ритмического рисунка.

Применяет: свои знания в самостоятельных играх на поп-итах.

Цель: развитие чувство ритма.

Задачи:

- знакомство с музыкальными длительностями;
- развивать ритмическое восприятие и музыкальную память;
- закреплять у детей представление о долгих и коротких звуках;
- развивать возможности творческого музицирования, воображения;
- составлять собственные ритмические рисунки по образцу и самостоятельно;
- передавать ритмический рисунок знакомых попевок и узнавать их по изображению ритмического рисунка.

Материал: Поп-ит; ритмические карточки знакомых детям распевок в соответствующей цветовой гамме; разноцветные круги двух размеров (большого и маленького); кубик с изображением животных, птиц, насекомых, растений и т.д.

Организация игры.

1 вариант: «Простучи и произнеси»

Цель: развивать ритмическое восприятие и музыкальную память.

Дети сидят за столами. На столе лежат поп-иты и карточки с ритмическим рисунком.

Педагог поочередно показывает ритмические карточки, дети прохлопывают в ладоши с проговариванием звуков на «ти» и «ТА».

Затем простукивают с проговариванием звуков на поп-ите ритмический рисунок, отмечая долгие и короткие звуки.

2 Вариант: «Угадай – ка»

Цель: развивать слуховое внимание, чувство ритма.

Педагог предлагает детям прослушать распевку, узнать её и выбрать карточку с ритмическим рисунком данной распевки.

Простучать данный ритмический рисунок на поп-ите и пропеть распевку.

Ребенок, взяв карточку, угадывает распевку, пропевает и простукивает на поп-ите ритмический рисунок по схеме.

3Вариант: «Ритмический кубик»

Цель: развитие у детей чувства ритма и зрительного внимания.

Педагог предлагает детям перейти к более сложному заданию. Ребёнок бросает кубик на котором изображены животные, птицы, насекомые, растения и т.д.

Изображение, которое выпадет на кубике, ребёнок должен по картинке вспомнить распевку и выложить ритмический рисунок на столе. Затем простучать на поп-ите и пропеть этот ритмический рисунок на звуки «ТА»-«ти» или со словами распевки.

4 Вариант «Придумай ритм»

Цель: развивать ритмическое восприятие и музыкальную память

Педагог предлагает детям самостоятельно придумать свой ритмический рисунок, затем его разложить на столе и простучать на поп-ите.

ПРИМЕЧАНИЕ: Прежде чем дети начнут сочинять и выкладывать свои ритмические рисунки, они должны усвоить ритмические фигуры, которые в ней используются. Для этого они предварительно прорабатываются по карточкам.

Для игры можно использовать вместо разноцветных кружков также капельки, цветы, ягоды и пр.

Список литературы

1. Аникин, В. П., Русские народные пословицы, поговорки, загадки и детский фольклор. - М., 2008.
2. Бакланова, Т.И., Новикова, Г.П. Музыкальный мир / Т.И. Бакланова, Г.П. Новикова. - Москва: «Вентана - Граф», 2008
3. Ветлугина, Н.А., Музыкально-игровое творчество у детей 5-7 лет. Песенное творчество детей 5-7 лет //
4. Зими́на, А.Н., Большой хоровод. Музыкально-дидактические игры, - М., 1993.
5. Зими́на, А.Н., Образные упражнения и игры в музыкально-ритмическом развитии детей 4-8 лет. - М., 2011.
6. Сборник музыкальных игр для детей старшего дошкольного возраста /сост.: Пензина А. Д. – Камышлов: ГБПОУ СО «Камышловский педагогический колледж», 2019 г.

Детская хатха-йога

Проничева О.В. Детская хатха-йога
КГКП «Ясли-сад «Болашак» отдела образования г. Лисаковска
Управления образования акимата Костанайской области

Глава государства Касым-Жомарт Токаев в своем послании народу Казахстана затронул различные сферы деятельности, в том числе и спорт.

«Необходимо обратить внимание на спортивный, творческий потенциал подрастающего поколения»

На современном этапе развития нашего общества по-новому ставится задача воспитания здоровых, гармонично развитых людей, обладающих высокой умственной и физической работоспособностью. Полноценное физическое развитие детей возможно лишь при комплексном использовании средств физического воспитания, природных факторов, гигиенических мероприятий и физических упражнений.

Здоровье наших детей – это будущее страны. Однако здоровья не существует само по себе, его нужно постоянно укреплять, сохранять, улучшать. В последнее время наблюдается ухудшение здоровья и физического развития детей. Растет число детей с хроническими заболеваниями, такими как: сердечно-сосудистой системы, органов чувств, опорно-двигательного аппарата, сколиоза, простудных заболеваний. Поэтому основной задачей раздела «Физическое развитие» ГОСО предусматривает воспитание физического здорового ребенка, формирование осознанного отношения к своему здоровью и внедрение высокоэффективных здоровьесберегающих технологий на укрепление здоровья, физического развития, мотивационно-эмоциональной сферы.

В поисках методов и способов по профилактике заболеваний, обратили внимание на здоровьесберегающую технологию: гимнастика с элементами хатха-йога.

Главная задача оздоровительной гимнастики с элементами Хатха-йога: формирование навыков здорового образа жизни и укрепления здоровья детей.

Йога – древняя система оздоровления и укрепления тела, а также обретения душевного покоя и равновесия. Она помогает достичь легкости, бодрости, энергичности, улучшает работу всех органов и систем организма, повышает тонус, стабилизирует пищеварение, дарит прекрасное самочувствие и настроение, проясняет ум.

Оздоровительная гимнастика с элементами хатха-йоги доступна детям дошкольного возраста, выполнение физических упражнений не требует никаких снарядов и специальных упражнений, также хатха-йога для детей, очень похожа на игру, в которой они изучают своё тело.

В отличие от других физических упражнений, имеющий динамический характер, Хатха-йога – сочетает в себе физические упражнения на расслабление и дыхательной гимнастики, основное внимание уделяется статическому поддержанию поз (асаны). Их выполнение требует плавных, осмысленных движений, спокойного ритма и оказывает на организм умеренную нагрузку.

Большинство упражнений в хатха-йоге естественны, физиологичны. Они копируют позы животных, птиц, предметов. Использование знакомых образов животных, птиц помогают детям представить ту или иную позу (развивает фантазию и воображение).

Благодаря этому, дети становятся спокойнее, добрее, у них появляется уверенность в своих силах. Йоговские упражнения требуют особую сосредоточенность, это развивает у детей внимание и усидчивость, организованность, воображение, волевые качества детей. Улучшается кровообращение, нормализуется работа внутренних органов, организм очищается от шлаков, снимается усталость, укрепляются слабые мышцы, развивается гибкость, улучшается осанка.

Хатха-йога проводится на основе взаимного доверия, понимания и интереса, с учётом индивидуальных особенностей и возможностей детей.

Актуальность

Актуальность состоит в том, что сегодняшние дети сталкиваются с такими проблемами, как гиперактивность, слаборазвитость мышц ног и рук, беспокойство, стрессы, нарушение питания, спины, что сказывается на осанке. Важно создать как можно раньше здоровые привычки для их развития. Дети всех возрастов и степени подготовки могут заниматься йогой. Оздоровительная гимнастика с элементами хатха-йоги доступна детям дошкольного возраста.

В отличие от некоторых физических упражнений, имеющих динамический характер, в оздоровительной гимнастике хатха-йоги, особое внимание уделяется статическому поддержанию поз (асан). Их выполнение требует плавных, осмысленных движений, спокойного ритма и оказывает на организм умеренную нагрузку.

Хатха-йога – сочетание физических упражнений на расслабление и дыхательной гимнастике. Доступность системы в том, что выполнение физических упражнений не требует никаких снарядов и специальных упражнений.

Ха – это солнце – символ жизненных сил, энергии, бодрости.

Тха– луна – символ покоя. Соединение этих слов – символов говорит о том, что эта система основана на союзе противоположности, который создает равновесие, гармонию.

Новизна

Новизна данной инновационной технологии определяется тем, что решается важная проблема, имеющая большое практическое значение и в ней заложены четыре важнейших аспекта: физиологическое, эмоциональное, ментальное и творческое развитие детей.

Использование упражнений хатха-йоги в практике ДО дает возможность обогатить содержание физического воспитания и повысить уровень физической подготовленности детей к окружающей среде

Список литературы

1. Белов В.И. «Йога для всех», М. «КСП» 1997.
2. Волков О.А. Веселая йога: специально для детей. Ростов на Дону, 2008
3. Запорожцев В.В. Йога и дети, 2004
4. Игнатьева Т.П. Практическая Хатха-йога для детей. Гармонизирующие комплексы. Санкт-Петербург.– Издательский дом “Нева”, 2003к. -Сталкер, по физическому воспитанию детей.
5. Латохина Л.И. «Творим здоровье души и тела», СПб,1997.
6. Латохина Л.И. Хатха-йога для детей М., Просвещение. 1993.
7. Липень А.А. Детская оздоровительная йога. Пособие для инструкторов по йоге. Санкт-Петербург. – “Питер-пресс”, 2009
8. Орлова Л. Йога для всех. Полное иллюстрированное пособие. Минск. – “Харвест”, 2007
9. Осипова. Поза ребенка «Хатха-Йога в детском саду». Ж. Обруч №3-1997.

10. Правдина Н.Б. Йога для детей. Практическое пособие для детей и родителей. Москва. – Издательский дом Наталии Правдиной, 2009 12. Сергеев С. Йога для детей. Методика применения йоги. Донецк. –2007.
11. Хитлман Р. «Йога для здоровья», Москва, 1991.
12. Щетинин М. Н. «Дыхательная гимнастика А. Н. Стрельниковой», М.-Метафора, 2003.
13. Эллсуорт Абигейл «Наглядная йога», Москва, 2015.
14. <http://www.dissercat.com/content/osobennosti-metodiki-ispolzovaniya-gimnastiki-khatkha-ioga-v-fizicheskom-vozpitanii-doshkoln#ixzz3JuOYGDbc>

ЛЕГО – первый шаг к робототехнике

*Пустовалова Светлана Александровна, воспитатель
КГКП «Ясли-сад «Моншақ»*

Аннотация: Лего-конструирование это развитие конструктивных навыков и умений, получение глубоких и широких знаний, а также развитие творческих изобретательских способностей и умений учащихся при создании модели, машины, здания.

Ключевые слова: лего-конструирование, критерии психофизического развития, изобретательские способности, моделирование.

Реализация Государственного общеобязательного стандарта дошкольного воспитания и обучения Республики Казахстан осуществляет целостное развитие и раскрытие потенциала каждого ребенка на основе общечеловеческих и национальных ценностей с учетом его интересов, особенностей и потребностей путем интеграции, через организацию различных видов деятельности, развиваются физические, интеллектуальные, познавательно-речевые, художественно-эстетические, творческие способности воспитанников.

Развитие познавательных и интеллектуальных навыков предполагает овладение воспитанниками элементарными навыками познавательной и исследовательской деятельности, необходимыми для взаимодействия с окружающим миром.

Развитие познавательных и интеллектуальных навыков предусматривает решение задачи по формированию представлений о сенсорных эталонах, элементарных математических понятий и представлений; овладению способами конструктивной деятельности; развитию креативного и критического мышления; воспитанию гражданственности и патриотизма, уважения к национальной культуре. [1. С 7].

Огромными возможностями повышения качества образования обладает организация и внедрение в педагогическую практику образовательных организаций инновационной деятельности, что способствует успешной адаптации детей к окружающей жизни и подготовки к обучению в школе.

Дети всего мира общаются на одном языке - языке игры. Игра помогает понять им сложный, разнообразный мир, в котором они растут. [2. С. 4].

Игра – это ведущий вид деятельности детей дошкольного возраста, а необходимость постоянного внимания к игре детей со стороны взрослого обусловлена тем, что она является критерием психофизического развития дошкольника.

Помимо традиционных методик в настоящее время широко используются ЛЕГО-технологии. Развитие конструктивных навыков и умений является важным компонентом образовательного процесса в детском саду, что способствует углублению и расширению полученных знаний, а также развитию творческих способностей, изобретательских способностей и склонностей воспитанников при создании модели, машины, сооружения, творческому подходу организации образовательного процесса и различному применению методов и приемов.

Реализация игровых приемов и ситуаций в образовательной деятельности происходит по основным направлениям:

- в образовательную деятельность вводится элемент соревнования или игровая ситуация;
 - дидактическая цель ставится перед детьми в форме игровой задачи;
 - выполнение дидактического задания связывается с игровым результатом;
- учебная деятельность подчиняется правилам игр.

Игровая задача — своеобразная доступная и игровая формулировка цели предстоящих действий, а игровые действия — способы проявления активности ребенка в игровых целях, произнести чистоговорку, преодолеть полосу препятствий с выполнением определённых задач, занять место с подготовленной игровой задачей, выполнить задание. [3. С 3].

Постоянно меняющийся замысел постройки, дополнение деталями, способствует развитию воображения, ребёнок мысленно представляет, какой будет постройка и заранее планирует, как будет выполнять и в какой последовательности, что является важным фактором при формировании учебной деятельности.

Существует несколько видов конструирования, В.Г. Нечаева, Л.А. Парамонова, Н.Н. Подьяков, Ф. Фребель и другие предложили различные формы организации конструирования:

- 1) конструирование по образцу;
- 2) конструирование по модели;
- 3) конструирование по условиям;
- 4) конструирование по простейшим чертежам и наглядным схемам.
- 5) конструирование по замыслу;
- 6) конструирование по теме [2. с. 6].

Конструктивная деятельность способствует практическому познанию свойств геометрических тел и пространственных отношений, развитию конструктивного мышления и развития мелкой моторики.

ЛЕГО-конструирование помогает ребёнку решить трудные учебные задачи, способность комбинировать знакомые элементы по новому, а созидательная игра является связующей и стартовой площадкой для создания моделей на

основе роботехники, которая основывается на проектировании, производстве и применения роботов. [3. С. 12].

Лего-конструирование помогает развить в детях инициативность, самостоятельность, наблюдательность, любознательность, находчивость, умение работать в коллективе, успешная реализация Модели 4к.

Литература

1. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения № 1080 23.08.2012 г.

2. Использование игровых методов и приемов в ДОО / Е. М. Галкина, Л.А. Кирпичева, Г. Н. Кочешкова. —Образование и воспитание. — 2022. — № 1 (37). — URL: <https://moluch.ru/th/4/archive/215/7010/>

3. Е.В. Фешина «Лего - конструирование в детском саду» М.: Сфера 2012 г.

4. Т.В. Волосовец; Е.Н. Кутепова. «Формирование навыков конструктивно игровой деятельности с помощью Лего» Москва Российский университет дружбы. 2007 г.

Развитие лидерских качеств у детей дошкольного возраста через призму технологий

*Пушкарёва Л.В., воспитатель
Детский сад №35 «Ертегі» г. Астана*

Сегодня в современном мире невозможно добиться успеха, если не развивать в себе лидерские качества, но проблема в том, что взрослый человек сформировался как личность, действует в соответствии с уже сложившимися правилами поведения, характером, мышлением, жизненными ценностями, поэтому, всё самое необходимое нужно закладывать с детства.

Дошкольный возраст – это период активного развития детей, когда формируются волевые и лидерские качества, необходимые ребенку в дальнейшей взрослой жизни.

Ребенок лидер будет более приспособленным к взрослой современной жизни.

Лидерство – это особый вид межличностных отношений, в ходе которого один человек берет на себя ответственность за все действия коллектива. Это талант, без развития он угасает, как и все другие способности.

Основные лидерские качества дошкольника - это совокупность психологических качеств самостоятельность, коммуникативность, любознательность, уверенность, решимость, активность, эмоциональности способностей взаимодействия.

Ребёнок - лидер умеет завлечь, не боится ответственности, имеет особый тип мышления, коммуникативен, с ним интересно.

Проблема развития и формирования лидерских качеств у детей дошкольного возраста является одной из актуальных в педагогике.

Как же можно развивать лидерские качества детей-дошкольников

Современный этап развития дошкольного образования характеризуется быстрым темпом внедрения различных технологий в практику детского сада.

Они являются активными помощниками в развитии детей и являются совокупностью различных приёмов.

В нашем детском саду применяются интересные модели по воспитанию и развитию, основной целью которых является развитие лидерских качеств у детей. Это социо-игровые технологии, режиссёрские игры, видеоблоггерство, Буккроссинг, технология метод проектов, технология детского музицирования.

Педагоги реализовывают их в непрерывной организованной, индивидуальной и игровой деятельности.

Помимо индивидуальных занятий лидерский потенциал могут помочь увеличить разные игры. Они заставляют детей думать, дают возможность ребенку реализовывать свои способности.

Участие детей-дошкольников в разных играх способствует их самоутверждению, развивает настойчивость, стремление к успеху и различные мотивационные качества.

Кроме того, игра влияет на развитие самостоятельности детей, их творческие способности и личностные качества детей.

И поэтому педагогами нашего детского сада активно используются игровые приёмы и технологии.

Социо- игровые технологии - при использовании обязательна смена лидерства в микрогруппе детей.

В процессе выполнения задания участвует вся группа: дети обсуждают, общаются между собой. Но представлять выполненное задание должен только один. Кому – решают все дети или выбирают по считалочке.

Такая форма работы позволяет не скучать активным детям, а помогает набраться опыта более скромным ребятам, и в дальнейшем также выступать в роли представителя группы.

Использование дидактических игр поискового характера, таких как:

«**Научи меня**» — взрослые обращаются с просьбой о помощи к ребёнку, и ребёнок в данной ситуации начинает чувствовать свою важность, осознает себя всё умеющим, ему приходится самостоятельно принимать решение, думать,

«**Мне нравится в тебе...**»- игра повышает самооценку, учит детей замечать положительные качества не только в себе, но и в другом сверстнике, а также уметь высказывать свое мнение, общаться);

«**Я могу...**», «**Я умею...**», «**Я хочу научиться...**»- повышается самооценка ребёнка в коллективе.

В сюжетно-ролевых играх «Почта», «Матросы», «Кафе». «Киностудия»- ребёнок проявляет свои знания, впечатления, создаёт социальные отношения, использует предметы-заместители, придумывает действия с ними, развивая таким образом самостоятельность, инициативность, умение общаться со сверстниками, договариваться с ними о развитии сюжета и распределении ролей.

Режиссёрские игры - то разновидность сюжетной игры, специфика которой заключается в том, что ребенок организует деятельность как бы извне, как режиссер, строя и развивая сюжет, управляя игрушками и озвучивая их. формируют лидерские качества, наблюдательность, сообразительность, умение анализировать, обобщать, принимать решение.

Подвижные игры - носят коллективный характер, учат детей взаимодействовать в коллективе, подчиняться общим требованиям, формирует волю, выдержку, умение контролировать свои поступки, свое поведение.

Буккроссинг — это не то же самое, что простой обмен книгами. Давая почитать книгу своему другу или знакомому, вы ждете, что она вернется к вам, тем самым помогает развивать самостоятельность, эмоциональный интеллект, ораторские способности.

Исследовательская деятельность – технология, метод проектов имитируют реальную работу в коллективе. Стремление к контакту и взаимодействию с окружающим миром, желание находить и решать новые задачи, делать выводы. Добыча новых знаний, развитие творческих способностей, которые успешно развиваются в самостоятельном поиске.

Технология детского музицирования - способствует самовыражению и развитию творческих способностей предоставляя возможность коллективного и индивидуального творчества. Развивает самостоятельность, инициативность, артистичность, уверенность в себе.

Видеоблоггерство — это настоящее искусство и отличная возможность для творческого самовыражения. Люди любят общаться, они очень социальные, поэтому установить контакт с семьей, друзьями, новыми знакомыми крайне важно. А онлайн-рассказ — вполне подходящий способ, доступен в реализации даже самому маленькому дошкольнику. Важно отметить, что это способствует развитию коммуникативных качеств, ораторского искусства, взаимодействия, эмоционального интеллекта.

Использование методов, различных технологий должны быть социально адаптированы, позволять дошкольнику проявлять индивидуальность, творчество, чередовать работу в коллективе, так и самостоятельно.

Перед педагогом стоит такая задача, чтобы каждый из детей в группе смог попробовать себя в роли лидера, проявить свои способности.

Такая работа требует системности, и конечно же взаимодействия детского сада и семьи, а также всех структур дошкольного учреждения.

Только тогда мы сможем способствовать, дать толчок развитию лидерских качеств у детей, заложим основу и поможем им быть успешными во взрослой жизни.

Литература

1. Букатов В. Социоигровая педагогика в детском саду: из опыта работы воспитателей. - М.: Чистые пруды, 2006.-32с.

2. Безматерных, Т.В. Игра – ведущая деятельность ребенка дошкольного возраста. Педагогическое мастерство: материалы V международной научной конференции – М.: Буки-Веди, 2014. – С. 135-137;
3. Виноградова М.А. Педагогические условия развития сюжетно-ролевой игры детей старшего дошкольного возраста. М.А. Виноградова. Сборник материалов Ежегодной международной научно-практической конференции «Воспитание и обучение детей младшего возраста», 2016. — № 5. – С. 245-247; 3) Теоретические основы развития лидерских качеств в дошкольном детстве (интернет-ресурс);
4. Ершова А.П., Букатов В.М. Возвращение к таланту: Педагогам о социо-игровом стиле работы. - Красноярск, 1999. - 221 с.
5. Карманная энциклопедия социо-игровых приемов обучения дошкольников: справочно-методическое пособие /Под ред. В. М. Букатова. - СПб.: Образовательные проекты; М.: ТЦ Сфера, 2014. – 128с.
6. Шулешко Е.Е. Детская жизнь на пути согласия и социо-игровой стиль ведения занятий/Под ред. А.С. Русакова. – М.: ТЦ Сфера; СПб.: Образовательные проекты, 2015. – 128с.
7. Формирование лидерских качеств у старших дошкольников посредством игровой деятельности (интернет-ресурс).

Мектепке дейінгі білім беру жүйесінде инновациялық технологияларды қолдану

Раза Р.Ж.

Семей қ., «Бәйшешек» балабақшасы, тәрбиеші

Қазіргі таңда еліміздің білім саласында жүргізіліп жатқан реформаның басты мақсаты – ой - өрісі жаңашыл, шығармашылық деңгейде қызмет атқара алатын, дүниетанымы жоғары, жан-жақты қалыптасқан жеке тұлға тәрбиелеу.

«Инновациялық технологиялар – бұл білімнің басымды мақсаттарымен біріктірілген пәндер мен әдістемелердің: оқу – тәрбие процесін ұйымдастырудың өзара ортақ тұжырымдамамен байланысқан жаңа міндеттерінің, мазмұнының, формалары мен әдістерінің күрделі және ашық жүйелері, мұнда әр позиция басқаларына әсер етіп, ақыр аяғында баланың дамуына жағымды жағдайлар жиынтығын құрайды» Қоғамда болып жатқан әлеуметтік-экономикалық өзгерістер мен еліміздің білім беру саласының әлемдік білім кеңістігіне өтуі білім беру саласында, соның ішінде мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуға уақыт талабына сай өзгерістер енгізуді талап етіп отыр.

Қазіргі кезеңде білім ғылым саласында инновациялық педагогикалық технологиялар қаншалықты маңызды болса, мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту мен тәрбиелеуде де педагогикалық технологиялар ұғымы кеңінен қолданылатын ұғымдардың біріне айналды. Мектеп жасына дейінгі балаларды дамыту мәселесі мемлекеттік саясаттың ажырамас бөлігі болып отыр.

Сондықтан мектепке дейінгі балаларды оқыту мен тәрбиелеудің негізгі мақсаты – баланың жеке басының қалыптасуы мен дамуы болып отыр.

Яғни, инновациялық технологияны қолдану негізінде келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына жағдай жасау қазіргі таңдағы әрбір педагогтың міндеті. Қоғамдағы қазіргі даму кезеңінде мектепке дейінгі мекемелердегі білім беру жүйесінде оқыту, тәрбие беру үрдісін технологияландыру - басты мәселенің бірі. Осыған орай мектепке дейінгі мекемелердің тәжірибесіне оқыту мен тәрбиелеудің әр түрлі технологиялары жасалып енгізілуде. Білім беру жүйесінде инновациялық технологияны қолдану келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына жағдай жасау әрбір педагогтың міндеті болып табылады. Білім беру жүйесінде қолданылып жүрген инновациялық технологиялар: ынтымақтастық педагогикасы, білім беруді ізгілендіру, ойын арқылы оқыту, проблемалық оқыту, модульдік оқыту, тірек сигналдары арқылы оқыту, дамыта оқыту, оқытудың компьютерлік технологиясы, бағдарламалап оқыту, деңгейлеп оқыту т.б.

Білім берудің алғашқы деңгейлері балабақшадан басталмақ. Мақсаты - мектепке дейінгі білім балалардың білім алуына бірдей бастапқы мүмкіндіктерді қамтамасыз ету. Кез келген оқыту технологиясы тәрбиешіден терең теориялық, психологиялық, педагогикалық әдістемелік білімді, педагогикалық шеберлікті, балалардың жан дүниесіне терең үңіліп оны ұғына білуді талап етеді. Қазіргі таңда мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде қолданылатын педагогикалық технологиялардың бірнеше түріне тоқталайық.

Ойын арқылы оқыту технологиясының мақсаты дидактикалық, тәрбиелік, дамытушылық, әлеуметтендірушілік мақсатқа жету. Ойын технологиясының ерекшелігі ойындық іс-әрекеттің психологиялық механизмі жеке бастың өзіндік талап-талғамдарына сүйенеді. Баланың бойындағы білімділік, танымдық, шығармашылық қасиеттерін аша түсуді көздейді. Ойын - балалар үшін оқу да, еңбек те. Ойын айналадағы дүниені танудың тәсілі. Сонымен қатар, ойын балаларға өмірде кездескен қиыншылықтарды жеңу жолын үйретіп қана қоймайды, олардың ұйымдастырушылық қабілеттерін де қалыптастырады. Ойын-әлеуметтік қызмет. Ол баланың жасына қарай өзін қоршаған ортаны танып білуге құштарлығын арттырады.

Дамыта оқыту технологиясы - баланы оқыта отырып, дамыту. Бала бойында еркіндік, мақстакерлік, ар-намыс, мақтаныш сезім, дербестік, адамгершілік, еңбексүйгіштік, белсенділік т.б. қасиеттер дамыту.

Сонымен қатар, мектепке дейінгі мекемелерде инновациялық білім беру құралдарын қолданудың да маңызы зор. Инновациялық білім беру құралдарына: аудио, видео, құралдар, компьютер, интерактивті тақта, интернет, мультимедиялық құрал, электрондық оқулықтар, мен оқу әдістемелік кешендер, инновациялық ақпараттық банк, инновациялық сайт және тағы басқалары жатады. Қазіргі таңда көптеген интерактивтік бағдарламалық бөлімдер, қозғалмалы объектілер құруға мүмкіндік беретін векторлық және графикалық жабдықтар көптеп шығып, қолданыс табуда. Осындай құралдардың бірі-

мультимедиялық оқулықтарды балабақшаларда кеңінен пайдаланамыз. Интерактивті тақтаның жетістіктерінің кіші жастағы балаларда оқуға, жаңа білім алуға деген құштарлық туғызады. Интерактивті тақта ақпаратты кеңінен ұсыну құралы болып келеді және баланың мотивациясын күшейтеді. Мультимедиялық технологияларды пайдалану арқылы (түс, графика, дыбыс, замануи видеотехникалық құралдар) түрлі жағдайлар мен органы моделдеуге болады. Мультимедиялық бағдарламаларға еңгізілген ойын компоненттері үйренушінің танымдық әрекетін белсендіреді және материалды ұғынуды күшейтеді. Оқытуда пайдаланатын интерактивті құралдар: тақта, компьютерлер балаларды диагностикалауда жақсы көмекші болып келеді:

- Зейінің дамытуда
- Есте сақтау қабілетін дамытуда
- Ойлау қабілетін дамытуда
- Тілің
- Жеке тұлғасың дамытуда
- Оқу әрекетінің дағдыларын қалыптастыруда

. Интерактивті оқу іс-әрекеттерін өткізу бөлмесі келесі міндеттерді орындайды:

- балаларды жаңа технологиялары арқылы оқыту;
- сауық және ойын орталығы;
- мұнда көлемді білімдендіру және сауықтыру міндеттер орындалады;
- балаларға және тәрбиешілерге жұмыстануға өте жағымды жағдайлар туғызады;
- балаларды компьютерлік технологияның мүмкіндіктері мен дағдыларымен таныстырады.

Интерактивті тақтаны пайдалану оқытуда интерактивті кешендерді пайдалану сапалы, қызықты және оңтайлы болып келеді. Электрондық мультимедиялық бағдарламаларды дәстүрлі оқыту және педагогикалық инновациялармен қатар, оқыту үрдісінде үнемі қолдану дайындығы әртүрлі деңгейдегі балаларды оқыту тиімділігін көтереді. Бірнеше технологиялардың пайдаланудың әсері, оқыту нәтижесінің сапасын күшейтеді.

Модульдік оқыту технологиясы-оқытудың тұтас технологиясын жобалау, алға қойған мақсатқа жетуді көздейтін педагогикалық процесті ұйымдастыру, тәрбиешіге нәтижені талдап, түсіндіріп бере алатындай жүйені таңдау және құру. Балалармен жүргізілетін жұмыстарда кездесетін қиыншылықтардың алдын-алу және түзету жұмыстарының жүйесін құру.

Қорытындылай келетін болсақ аталған педагогикалық технологиялар мен инновациялық құралдар балабақшада балалардың жас ерекшеліктерін ескеріп,

әр сатыға балалардың қабылдау мүмкіндіктеріне сай пайдалануға болады. Мектепке дейінгі балалардың есте сақтау қабілеті әлсіз, қабылдау процестері тұрақсыз келеді. Сондықтан олар затты қолмен ұстап, көзімен көргенді ұнатады. Осыған сәйкес, мектепке дейінгі балалардың оқу іс-әрекеттеріне көрнекілік, ойын технологиясын кеңінен қолданған жөн. Тәрбиеші – бала бойына білім нәрін себетін басты тұлға. Жаңашыл тәрбиеші даярлауға қойылатын талаптар студенттерді оқытудың жаңа түрлерімен қаруландыра отырып, қазіргі уақыттағы кәсіптік дағдыларын игеруге бағытталған оқытудың жаңа жолдарын енгізуді көздейді.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы
2. Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы, 2012 жыл
3. «Қазақстан - 2050» стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты. Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы, 2012 жыл
4. К.Ж. Бұзаубақова. Жаңа педагогикалық технология. Оқулық. Тараз. ТарМУ. 2003.
5. “Қазақстан мектебі” журналы №8, 2004 жыл
6. «Бала мен балабақша» журналы № 11, 2011 жыл

Адамгершілік – рухани тәрбиенің маңыздылығы

*Раимбекова Дана Асхатовна
Алданыш Ерген, тәрбиешілер
КМҚК «Гауһар» бөбекжайы*

Жаңа кезеңдегі білім берудің өзекті мәселесі жас ұрпаққа адамгершілік-рухани тәрбие беру. Құнды қасиеттерге ие болу, рухани бай адамды қалыптастыру оның туған кезінен басталуы керек. Халықта «Ағаш түзу өсу үшін оған көшет кезінде көмектесуге болады, ал үлкен ағаш болғанда оны түзете алмайсын» деп бекер айтылмаған. Сондықтан баланың бойына жастайынан ізгілік, мейімділік, қайырымдылық, яғни адамгершілік құнды қасиеттерді сіңіріп, өз-өзіне сенімділікті тәрбиелеуде отбасы мен педагогтар шешуші роль атқарады. Рухани – адамгершілік тәрбие – екі жақты процесс. Бір жағынан ол үлкендердің, ата-аналардың, педагогтардың балаларға белсенді ықпалын, екінші жағынан – тәрбиеленушілердің белсенділігін қамтитын қылықтарынан, сезімдері мен қарым-қатынастарынан көрінеді. Сондықтан белгілі бір мазмұнды іске асыра, адамгершілік ықпалдың әр түрлі әдістерін пайдалана отырып, педагог істелген жұмыстардың нәтижелерін, тәрбиелеушілерінің жетістіктерін зер салып талдау керек.

Адамгершіліктің негізі мінез-құлық нормалары мен ережелерінен тұрады. Олар адамдардың іс-қылықтарынан, мінез-құлықтарынан көрінеді, моральдық өзара қарым-қатынастарды басқарады. Отанға деген сүйіспеншілік, қоғам игілігі үшін адам еңбек ету, өзара көмек, сондай-ақ қоғамға тән адамгершіліктің өзге де формалары, бұл-сананың, сезімдердің, мінез-құлық пен өзара қарым-қатынастың бөлінбес элементтері, олардың негізінде қоғамымыздың қоғамдық-экономикалық құндылықтары жатады.

Баланың өмірге белсенді көзқарасының бағыты үлкендер арқылы тәрбиеленеді. Тәрбиелеу, білім беру жұмысының мазмұны мен формалары балалардың мүмкіндігін ескеру арқылы нақтыланады. Адамгершілікке, еңбекке тәрбиелеу күнделікті өмірде, үлкендердің қолдан келетін жұмысты ұйымдастыру процесінде, ойын және оқу ісінде жоспарлы түрде іске асады. Тәрбиешінің ең бастапқы формалары педагогтың балалармен мазмұнды қатынасында, жан-жақты іс әрекетінде, қоғамдық өмірдің құбылыстарымен танысу кезінде, балаларға арналған шығармаларымен, суретшілер туындыларымен танысу негізінде іске асады. Мұндай мақсатқа бағытталған педагогтық жұмыс еңбек сүйгіштікке, ізгілікке, ұжымдық пен патриотизм бастамасына тәрбиелеуге, көп дүниені өз қолымен жасай алуды және жасалған дүниеге қуана білуді дамытуға, үлкендер еңбегінің нәтижесін бағалауға тәрбиелеуге мүмкіндік жасайды. Балаларда ортақ пайдалы жұмысты істеуге тырысу, бірге ойнау, бір нәрсемен шұғылдану, ортақ мақсат қою, және оны жүзеге асыру ісіне өздері қатысуға талпыныс пайда болады. Мұның бәрі де баланың жеке басының қоғамдық бағытын анықтайды, оның өмірге белсенді ұстанымын бірте-бірте қалыптастырады.

Әр баланың жеке басы-оның моральдық дамуы үшін қамқорлық жасау-бүгінгі күннің және алдағы күндердің талабы, оған педагогтың күнделікті көңіл бөлуі талап етіледі.

«Балалар бақшасындағы тәрбие бағдарламасы» мектепке дейінгі балалардың жан-жақты дамуын, олардың мектепке дайындығын қарастырады. Бұл бағдарламаны жүзеге асыруда басты ролді атқарады. Оның тәртібі, іс-қимылы, балалар және үлкендермен қарым-қатынасы балалар үшін үлгі бола отыра, педагогтың ықпалы әсерлі енеді, баланың жеке басы қалыптасады. Оның ықпалы неғұрлым белсендірек болса, баланың сезімдерін жан-жақты қамтыған сайын, олардың ерік күшін жұмылдырып, санасына ықпал етеді.

Мектепке дейінгі жастағы баланың рухани-адамгершілік дамуы балабақшасы мен отбасы арасындағы қарым-қатынастың тығыздығы артқан сайын ойдағыдай жүзеге асады. Әрбір бала қандай да болмасын бір міндетті орындау үшін, өзіндік ерекше жағдайлар жасалады. Мәселен, ойында ұнамды әдеттер, өзара қарым-қатынастар, адамгершілік сезімдер қалыптасады, еңбекте-еңбек сүйгіштік, үлкендер еңбегін құрметтеу, сондай-ақ ұйымшылдық, жауапкершілік, парыздың сезімі сияқты қасиеттер, патриоттық сезімдер жайлы мағлұматтар т.б. қалыптасады. Мектепке дейінгі жаста балаларды адамгершілікке тәрбиелеудің негізгі міндеттері мына жайлармен түйінделеді: ізгілік бастамасымен тәрбиелеу, балалар мен үлкендер арасындағы саналы қарым-қатынас (тұрмыстың қарапайым ережелерін орындау: кеңпейілдік, қайырымдылық, жақын адамдарға қамқорлықпен қарау және т.б.). Ұжымға тәрбиелеу, балалардың өзара ұжымда қарым-қатынасын қалыптастыру, Отанға деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу, әр түрлі ұлт өкілдеріне қадір тұту және сыйлау. Осылайша мейірімділіктің негізі қаланады, немқұрайдылықтың пайда болуына, құрбыларына, төңіректегі үлкендерге қалай болса солай қарауға мүмкіндігі жасалмайды.

Қарапайым әдеттерді тәрбиелей отырып педагог балдырғанның бар істі шын пейілмен әрі саналы атқаруына қол жеткізеді, яғни сыртқы ұнамды мінездері оның ішкі жан дүниесін, оның ережеге деген көзқарасын айқындайды. Атақты педагог Сухомлинский; «Бала кезде үш жастан он екі жасқа дейінгі аралықта әр адам өзінің рухани дамуына қажетті нәрсенің бәрін де ертегіден алады».

Тәрбиенің негізгі мақсаты-дені сау, ұлттық сана сезімі оянған, рухани ойлау дәрежесі биік, мәдениетті, парасатты, ар-ожданы мол, еңбекқор, іскер, адамгершілікке тәрбиелеу нәтижесінде іске асырылады. Біздің КМҚК «Гауһар» бөбекжайында, жас ұрпақты инабатылыққа, ізгілікке, жан-жақты болуға жұмыс атқарылу үстінде.

«Гауһар» бөбекжайында ата-аналармен көптеген жұмыстар өткізілді. Сонымен қатар педагог-психологпен бірге ата-аналардан сауалнамалар, анкеталар алынып отырады. Ата-аналармен тренингтер, «Дөңгелек үстел» өткізіледі. Балаларды кішіпейілділікке, достыққа, сыйластыққа, бірлікке тәрбиелейтін қазақтың ұлттық ойындары аз емес. Сондықтан балабақшада бала тәрбиесіндегі негізгі бағыт халықтық педагогика жолымен жүргізе отырып, баланың сезімін оятатын бесікжырлары, даналыққа толы мақал-мәтелдер, жұмбақ-жаңылтпаштар, қиял-ғажайып ертегілер, ойындар адамгершілік қасиеттерге баулиды.

Тоқсан ауыз сөздің тобықтай түйініне келетін болсақ:
-адамгершілікке баулу қасиетін барлық оқу іс-әрекеттерінде пайдалану;
-балаға тәрбие беруде күнделікті мәдени қарым-қатынаста ұлттық құндылықтарды бала бойына сіңіре білу;
-баланы адамгершілікке, татулыққа тәрбиелеу.
Сондықтан өзін-өзі тануда жас ұрпақты «Адамдықтан үлкен ат жоқ, наннан үлкен ас жоқ»-деген мақалмен санасына ұялатып тәрбиелеу керек деп есептеймін.

Қолданылған әдебиеттер

1. Кел балалар ойнайық! – Алматы «Арда» 2006 ж.-12б.
2. Қазақтың ұлттық ойындары – Алматы «Рауан» 1991 ж.-35 б.
3. «Балбөбек» бағдарламасы - Алматы «Арда» 2006 ж.-29 б.
4. Ақ сандық, көк сандық – Алматы «Жазушы» 1988 ж.-5 б.
- 5.Ғабдуллин М. «Қазақ эпосы мен әдебиет тарихының мәселелері» Алматы 1958 ж

Күзгі бақшаға саяхат

*Раймулова Мауегүл, тәрбиеші
№3 «Өрімтал» бөбекжай-балабақшасы*

Мақсаты: Үлкендердің еңбегіне құрметпен қарауға тәрбиелеу, көмек көрсету. Олардың еңбектерінің нәтижелеріне қамқорлық таныту. Еңбекке баулу. Кейбір көкөністермен жемістердің түрлерін тануға және атауға үйрету.Қарапайым тәжірибеге қызығушылық танытады.

Барысы: I Ұйымдастыру

Балалар қазір жылдың қай мезгілі?-Күз мезгілі .

Күзде бақшада нелер піседі? –Көкөністер, жемістер.

Жарайсындар. Балалар, сендер саяхақатқа шыққанды ұнатасындар ма? Ендеше көрші атай мен әженің бақшасына саяхат жасайық.Ата мен әже бізді бақша жинауға көмекке шақырып жатыр. Көмектесемізбе? Балалар, бақшаға біз өзімізбен бірге қандай құралдар алып барамыз дұрыс? - Күрек, шелек, жәшіктер.Жарайсындар, бақшаға барғанда құралсыз баруға болмайды.

II Негізгі бөлім

-Міне атаның бақшасына да келдік.Алдымен ата мен әжемен сәлемдесейік.

-Ассалаумағалайкум ата! Салем бердік әже!

Ата мен әже: Өркендерің өссін балапандарым.Төрлетіндер. Дегендей келдіңдер.

Балалар, қараңдаршы ата мен әжейдің бақшасында көкөністердің көптеген түрлері өсіпті. Қанекей атай қойыңдаршы қандай өнімдер бар екен? Қызанақ, қияр, сәбіз, жуа, картоп,бұрыш,қызылша,қарбыз, қауын, асқабақ, және қырыққабат та бар екен.

Ата:-Балалар, маған өнімдерді жинауға көмектесе қойындар.

Мен картопты аударайын, сендер жинай беріндер.

Тәрбиеші: Балалар, картоптан не жасайды? Сорпаға, салатқа, тамаққа қосады.

Балалар, қараңдаршы мынау не, жапырақтары көп, қабат-қабат екен?

-Бұл қырыққабат. Түсі қандай? Пішіні қандай?

-Түсі ақшыл жасыл. Домалақ. Қандай тамақтар жасайды?
–Салатқа, сорпаға қосады. Дәрумені көп. Балаларға пайдалы.
Әлихан сен қандай өнім жинадың? –Қырыққабат жинадым, менің анам қырыққабаттан дәмді сорпа жасайды.
Нүртілек: әже мынау қандай шөп?
Жоқ балам, бұл шөп емес, бұл көк жуа, бұл жуаның үстін біз шөппен қалыңдап жауып қыс бойы сақтап, көктемде ашамыз. Көк жуа дәруменге бай, денсаулыққа өте пайдалы.
Әже: балалар, көк жуаны шамалап жинай қойыңдар, сорпаға, салатқа қосуға аспазшы апайларыңа бересіңдер.
-Жер астында тығылып,
Жатқан қызыл түлкіні.
Құйрығынан суырып,
Әкелді әкем бір күні. Бұл не?
-Дұрыс айтасыңдар, бұл сәбіз. Сәбіз жердің астында өседі.
Түсі қандай? Пішіні қандай?
-Түсі қызғыш сары. Үшбұрышқа ұқсайды. Қандай тамақтар жасайды?
–Салатқа, сорпаға қосады. Дәрумені көп. Балаларға пайдалы.
Қанеки сәбіздерді суырып, тартып жинап, жәшіктерге салайық.
Әже:- Менің қызылшаларым да пісіп тұр. Жинай беріңдер.
-Балалар, қызылшаның түсі қандай, пішіні қандай?
-Қызылша қызыл, пішіні дөңгелек. Қызылшаны сорпаға, салатқа қосады.
Балалар, тағы бір жұмбағым бар.
-Аласа талда алуан алма,
Алқызыл болмай, аузыңа салма. Бұл не?
-Бұл қызанақ.
Әже: Күн салқындаған соң, қызанақтың пәлектерін жинап тастадық, Сол жерде жатып, жасыл қызанақтар қызарады. Маған қызарған қызанақтарды жинап, көмектесе қойыңдар.
Ал, мынау жасыл шөп салат жапырағы. Ол дәруменге өте бай. Салатқа, тағамдарды әрлеуге пайдаланамыз.
Тәрбиеші: Балалар, мында келіңдер.
-Ой, тамаша алмұртты қараңдаршы.
Әже: Алмұрт талдарым биыл бірінші рет жеміс беріп тұр. Талға да көп күтім қажет.
Балалар, алмұрттың түсі қандай? Пішіні қандай?
Балалар, қандай өнімдер жинадыңдар?
-Қызанақ, картоп, қызылша, сәбіз, алмұрт, жуа.
-Балалар, келесі жылға жер құнарлы болып тұруы үшін жерге тыңайтқыш салып қоямыз. Кім маған көмектеседі?
-Алақай онда мен шелекпен көп тасимын.- Менде тасимын.
-Жарайсыңдар, өздерің ақылды бала екенсіңдер. Күрекпен салып, мында әкеліп төге беріңдер.

III Қорытынды:-Балалар, сендерге бақшаға саяхат жасаған ұнадыма? Қандай көмек жасадық?Енді біздің балабақшамызға қайтатын уақытымыз болды. Ата мен әжеймен қоштасайық. Әже: -Ал, балаларым сендерге көп рахмет, маған көп көмектестіңдер.Мен сендерге биылғы бақшамыздың өнімінен кеусен берейін.Кеусен беру ертеден келе жатқан салтымыз.Келесі жылы бақшамызда көп өнім болсын деген ниепен.

-Рахмет әжей! Өнімдеріңіз көп болсын. Дендеріңізге саулық берсін.

-Балалар бұл өнімдерді асханадағы аспазшы апайларға апарып берейік олар бізге тәтті салат , дәмді сорпа жасап береді.

Рахмет ата, әжей!- Сау болыңыздар.

Балалар асханадағы аспазшыларға өнімдерін тапсырады.

-Енді балалар өзіміздің әкелген көкөністерден салат , шырын жасап көрейікші. - сендер қандай салат жасап жатырсыңдар?

-Біз сәбіз,картоп ,қияр турап дәмді салат жасадық.

Ерасыл ,Еламан сендер не жасап жатрсыңдар? Біз қызанақты турап шырын жасадық ,дәмі қандай екен? дәмді болды.Мінекей балалар еңбекпен келген нан тәтті деген осы. Сендер өздерің жинап әкеліп , еңбектеніп жасаған шырындарың мен салаттарың өте дәмді болыпты.Жарайсыңдар балалар.

Воспитание толерантности

Рамазан С.Т.

ТОО «Колледж менеджмента, бизнеса и образования» г.Астана
Преподаватель специальных дисциплин

Аннотация.

Одним из важнейших звеньев по воспитанию толерантности у дошкольников является взаимодействие воспитателей, родителей, детей. Значение семьи в формировании толерантного сознания и поведения ребенка трудно переоценить. Родители являются первыми и основными воспитателями детей, и невозможно сформировать толерантность у ребенка, как и любое другое качество, если они не являются союзниками педагогов в решении этой проблемы. Атмосфера отношений в семье, стиль взаимодействия между родителями, между родственниками, детьми существенно влияют на формирование толерантности у ребенка.

Ключевые слова : Толерантность, инновационное мышление, развитие инновационного мышления, требования, высокие технологии, практико-ориентированным, исследовательский подход.

Толерантность - это готовность принять других такими, какие они есть, и взаимодействовать с ними на основе согласия. В первую очередь предполагает взаимность и активную позицию всех заинтересованных сторон. Толерантность является важным компонентом жизненной позиции личности, имеющей свои ценности и интересы и готовый, если потребуется, их защищать, но одновременно с уважением относящейся к позициям и ценностям других людей. В решении задач формирования толерантности особая роль должна быть отведена дошкольному образованию и воспитанию, как начальному этапу в нравственном развитии ребенка. Период дошкольного детства очень важен для развития личности ребенка. На протяжении всего дошкольного периода интенсивно развиваются психические функции, формируются сложные виды деятельности, закладываются основы познавательных способностей.

Педагог – воспитатель - одна из самых удивительных и сложных профессий в наш век новых технологий и инноваций, которая требует постоянного самосовершенствования, толерантности, умения повести за собой тех, кто нуждается в психологической и педагогической помощи. А, это прежде всего будут родители и воспитанники. Однако, очень часто родители занимают такие позиции как слушателя, указчика, что является главной проблемой торможения успешного совместного образовательного процесса. Взрослые спешат, стараются заработать как можно больше денег, не замечают своих детей, не знают их интересов, часто вспыльчивы и агрессивны. Ведь на примере своих близких людей ребёнок учится понимать окружающий мир, делать правильные выводы и поступки, адекватно вести себя в обществе детей и взрослых, вступать в самостоятельную жизнь. Работа воспитателей с родителями по формированию толерантности у детей должна проводиться с учетом особенности семьи и семейных взаимоотношений, с родителями нужно начинать воспитывать толерантность.

Педагог должен использовать различные формы работы с родителями:

1. родительские собрания;
2. консультации;
3. фотостенды;
4. индивидуальные беседы с родителями;
5. почта – доверия;
6. совместные праздники;
7. анкетирование.

Воспитатель постоянно должен совершенствовать свое мастерство, используя достижения педагогической науки и передовой практики. Должен идти вперед, осваивать инновационные технологии, нетрадиционные методы.

Дошкольный возраст – это время достижений и проблем не только одного маленького человека, но и всего общества в целом. Закладываются ценностные основы мировоззрения. Именно, поэтому важно формировать у дошкольников умение строить взаимоотношения в процессе взаимодействия с окружающим и готовность принять других людей, их взгляды, обычаи, привычки, такими, какие они есть. Успешность решения проблемы воспитания толерантности у детей дошкольного возраста зависит от того, как в деятельности воспитателя детского сада реализуются следующие принципы:

1. Принцип субъектности. Требуется опоры на самостоятельную активность ребенка, сознательного поведения в отношениях с другими людьми.

2. Принцип адекватности. Требуется соответствия содержания и средств воспитания, ориентирован на реальные отношения, складывающиеся между детьми, детьми и взрослыми, педагогами и родителями в детском саду.

3. Принцип индивидуализации. Предполагает определение индивидуального подхода при воспитании толерантного сознания и поведения.

4. Принцип создания толерантной среды. Требуется формирования в детском саду гуманистических отношений, основывающихся на праве каждого иметь своеобразное отношение к окружающей среде, самореализацию в разных формах.

Кроме того, основы толерантности закладываются у дошкольников в процессе работы во время организованной деятельности и для того чтобы работа по воспитанию толерантности была плодотворна, необходимо задействовать большой спектр мероприятий в разных видах деятельности дошкольников: проведение праздников, сюжетно – ролевые игры, подвижные игры разных народов, игры – занятия, сочинение сказок детьми; игры – драматизации, чтение сказок разных народов, пословиц и поговорок демонстрируют богатые педагогические возможности народной мудрости по воспитанию толерантных качеств: миролюбие, чувство дружбы, взаимопомощи, добрососедства.

В настоящее время проблема совершенствования подготовки кадров для дошкольных образовательных организаций обусловлена с изменениями в обществе. Поэтому возникла необходимость в качественной подготовке будущего педагога дошкольного образования, позволяющей сочетать фундаментальность профессиональных базовых знаний с инновационностью мышления и практико-ориентированным, исследовательским подходом к разрешению конкретных образовательных проблем.

Компетентный педагог дошкольной организации – это педагог который обладает определенными навыками и умениями, который способен создавать условия для развития каждого ребенка с учетом способностей и возможных перспектив его развития, готов и способен работать в разных условиях.

Наиболее важную роль в формировании навыков профессиональной деятельности имеют занятия которые организуются в форме дискуссии. На дискуссиях студент - будущий педагог, учится точно выражать свои мысли, идеи в выступлениях, отстаивать свою точку зрения, общаться с коллегами, учатся правильно продумывать свои действия с детьми дошкольного возраста и их родителями.

В наш век бурного развития высоких технологий специалист дошкольного образования, бесспорно, должен обладать рядом знаний и умений, необходимость которых продиктована самим временем, в наше время ничего не стоит на месте и воспитателю обязательно нужно быть всегда в ногу со временем. Совершенствование качества подготовки специалистов для дошкольного образования будет успешным в том случае, если приобретет системный характер. Важно создать развивающую среду, в которой студент мог бы не только приобретать знания, умения, необходимые для своей будущей профессиональной деятельности, но и осуществлять свой личностный рост. В колледже есть кабинет по дошкольному воспитанию и обучению где студент может использовать все в своей работе.

Мало произносить красивые слова, толерантность нужно воспитывать, путем развития хороших привычек, манер, культуры межличностного общения, искусство жить в мире не похожих людей, и нужно начинать это с дошкольного возраста. Прежде всего сам педагог должен быть толерантным, уважать и признавать равенство, отходить от доминирования и насилия, принимать многообразие человеческой культуры, верований, норм.

Наша республика Казахстан – многонациональное государство. Так сложилось исторически, что на нашей территории проживает множество разных народов, каждый из которых по – своему самобытен и имеет богатые традиции. В связи с этим каждый педагог должен приобщать детей и их родителей к уважительному доброму отношению к представителям других культур.

Главное чтобы ребенок понял что все люди одинаковые, независимо от цвета кожи, веры и знания языка.

Учить осознавать свою индивидуальность, значимость для других людей, стимулировать положительное отношение к сверстникам.

Литература

1. Е.А.Шашенковой Взаимодействие с родителями и сотрудниками дошкольной образовательной организации ООО Образовательно-издательский центр «Академия» 2022 г.
2. Вовк Л.А. Толерантность как способность понять и принять другого / Л.А. Вовк// Валеология: научно-практический журнал №3 - 2003.

Балабақшада ойын технологиясы арқылы балалардың шығармашылығын дамыту

*Рамазанова Гульжанат Кокенаевна, тәрбиеші,
№33 «Алтын дән» балабақшасы, Астана қаласы*

Андатпа: Білім беру мен тәрбиелеудің алғашқы баспалдағы – мектепке дейінгі мекеме болса, ондағы бала дамуына жасалған игі істер, педагогикалық ізденістердің маңызы арта түспек. Сондықтан қазіргі балабақшадағы оқу-білім беруге арналған инновациялық қызмет - мектепке дейінгі білім беру ұйымдары педагогтарының кәсіби дамуының ең басты факторы болып отыр.

Түйінді сөздер: Мемлекеттің өркениетті елдер қатарына қосылып, даму қарқынын күшейтілу үшін ең басты капитал – жас ұрпақтың жан-жақты білімді, интеллекті жоғары, эрудициясы мол, зейінді, саналы болуы керек.

Бала өмірінің алғашқы мектепке дейінгі кезеңі, оның өсіп жетілуіндегі ең жауапты кезең. Бұл кезде баланың ақыл-ой қабілеті, қасиеттері және эстетикалық сезімдері қызықты, мазмұнды еңбекте ойын процесінде жан-жақты қалыптасады. Сондықтан білім беру мекемелерінің басты назары – білім берудің жаңа технологиясын, әлемдік тәжірибеде қолданыс тауып, жоғары нәтиже берген тың үлгісін білім беру үдерісіне енгізу болып табылады. Оқытудың қай кезеңі болсын айталық, мектеп жасына дейінгі, мектеп жасындағы бастауыш сынып, орта буын, жоғары буын, тіпті жоғары мектеп барлығында да оқу үдерісіндегі өзгерістер, оқытудың тың формасын іздеу, дәстүрлі оқыту арнасынан шығып, бүгінгі күн талап тұрғысына бейімделу әрбір педагогты ізденіске, шығармашылыққа шақырады. Сонымен қатар, бүгінгі күні жиі ұйымдастырылып жатқан біліктілікті арттыру бағдарламаларының да маңызы зор. Мемлекеттің өркениетті елдер қатарына қосылып, даму қарқынын күшейтілу үшін ең басты капитал – жас ұрпақтың жан-жақты білімді, интеллекті жоғары, эрудициясы мол, зейінді, саналы болуы керек. Ал оған жету үшін, оқытудың әрбір кезеңінде мектепке дейінгі, мектеп жасындағы баланың лайықты жетілуін, тұлғалық қабілетінің жүйелі дамуын қадағалау шарт. Себебі, бүгінгі күн сұранысына сай, үздіксіз даму үдерісінде болған бала ғана мемлекетінің саналы азаматы бола алады. Білім беру мен тәрбиелеудің алғашқы баспалдағы – мектепке дейінгі мекеме болса, ондағы бала дамуына жасалған игі істер, педагогикалық ізденістердің маңызы арта түспек. Сондықтан қазіргі балабақшадағы оқу-білім беруге арналған инновациялық қызмет - мектепке дейінгі білім беру ұйымдары педагогтарының кәсіби дамуының ең басты факторы болып отыр.

«Инновация» термині латын тілінен алынған, ол — «жанару, өзгеру» дегенді білдіреді. Бұл түсінік ХІХ ғасырдағы зерттеулерде пайда болып, белгілі бір мәдениеттің кейбір элементтердің бірінен екіншісіне енгізу дегенді білдірді. Педагогикалық процесте инновация оқыту мен тәрбиенің тәсілдері, түрлері мақсаты мен мазмұнын, педагог пен бала бірлескен қызметін ұйымдастыруға жаңалық енгізуді білдіреді. Қазіргі заман инновациялық қызметі - балабақша балалармен жұмыс істеуде инновациялық технологиялар, әдістер, балалардың психологиясы мен педагогикасын терең білуі педагогтарға нақты бір жетістіктерге жетуге көмектеседі. Нақтылап айтқанда, балаға білім мен тәрбие

беруді саналы-сапалы етіп қызығушылықтары мен өміршеңділігін арттырады деп айтуға болады.

Тәрбиеші өз тобының жас ерекшелігіне, мүмкіндігіне қарай технологияның түрлерінің лайықтысын таңдап қолданады.

Мектепке дейінгі балалардың есте сақтау қабілеті әлсіз, қабылдау процестері тұрақсыз келеді. Сондықтан олар затты қолмен ұстап, көзімен көргенді ұнатады. Осыған сәйкес, мектепке дейінгі балалардың оқу іс-әрекеттеріне көрнекілік, ойын технологиясын кеңінен қолданған жөн. Ойын арқылы оқыту технологиясының мақсаты дидактикалық, тәрбиелік, дамытушылық, әлеуметтендірушілік мақсатқа жету. Ойын технологиясының ерекшелігі ойындық іс-әрекеттің психологиялық механизмі жеке бастың өзіндік талап-талғамдарына сүйенеді. Баланың бойындағы білімділік, танымдық, шығармашылық қасиеттерін аша түсуді көздейді. Ойын - балалар үшін оқу да, еңбек те. Ойын айналадағы дүниені танудың тәсілі.

Ойындардың негізгі мақсаты - балаларың ықылас зейінін, сөздік қорын, байқампаздығын, есте сақтау, қабылдауын дамытуға, икемділікті арттыруға, өзінің жеке құрбыларының іс-әрекетін бағалай, құрметтей, өз ісінің дұрыстығын дәлелдей білуін анықтау, қалыптастыру.

Сонымен қатар тілін дамыту, байланыстырып сөйлеу барысында балалардың жас ерекшелігін ескеру әдіс-тәсілдерді таңдаумен сай келеді, оқу әрекетін өткізгенде бірінші орынға ойын және ойын түрлері қойылады. Ойын терапиясы— түрлі ойындардың психокоррективтік мақсаттарда қолданылуы. Бұл терапия тұлғаның дамуына үлкен әсерін тигізеді, топ мүшелері арасындағы қатынасты жақсартуға, стресстен арылуға, адамның өзіне деген құрметінің көбеюіне ықпал етеді. Ойын арқылы балалардың тілдерін дамытып, сөздік қорын байытады, жаңа материалды жақсы қабылдайды, есте сақтайды, зейіні дамиды, қызығушылығы артады. Ұсақ моториканы дамыту жұмыстарын ерте сәбилік шақтан бастаған дұрыс. Ерте жаста және мектепке дейінгі кіші жаста қарапайым жаттығуларды жасауда өлеңмен, тақпақпен ұйқастырылған жаттығуларды пайдалану ұсынылады. Сонымен қатар өзіне-өзі қызмет ету дағдысын қалыптастыру: тиегін өзі салып, өзі ағыту, бауын байлау. Ал ересек топтағы балалар үшін ұсақ моториканы дамыту және қолдың икемділігін арттыруға арналған жаттығулар мектепке дайындықтың яғни, жазу, сызуға үйренудің маңыздысы болып саналады.

Сәбилерге арналған ойын-жаттығулардың түрлеріне «Көңілді қуыршақтар», «Пирамидалар», «Жиек бойымен жүргізіп шық» және тағы басқа түрлерін атауға болады. Саусақ ойындарының нәтижесінде:

- баланың сөйлеу тілі жетіледі;
- қимыл қозғалысы артады;
- икемділігі артады;
- логикалық ойлауы дамиды;
- танымдық деңгейі артады;

Балабақшадағы ертеден келе жатқан әрі бала дамуында маңызын жоймаған ойындардың бір түрі – құммен ойын.

Құммен ойын - балалар мен ересектердің эмоционалдық хал-жағдайларына оң әсер етеді, бұл баланың өзіндік дамуы үшін тамаша құрал болып табылады.

Құмдағы ойындар - баланың табиғи әрекеті формаларының бір түрі. Сондықтан да біз, ересектер, құммен ойнайтын орындарды оқыту және дамыту сабақтарында қолдана аламыз. Құмнан суреттер салып, әртүрлі оқиғаларды ойлап тауып, біз бала үшін әлдеқайда қызықты түрде оған өзіміздің біліміміз бен өмірлік тәжірибемізді, қоршаған әлемнің заңдылықтары мен оқиғаларын жеткізе аламыз. Құм терапиясының маңызы: бала өзі жайлы, қорғалған күйде сезініп, шығармашылық белсенділік танытатын табиғи стимулдық орта қалыптастырады және танымдық, психикалық процестерді дамытады, ол түйсік, есті, зейінді, қиялды, кеңістік түсінікті, тактильді-кинестетикалық сезімділік пен қолдардың ұсақ моторикасы дамиды. Құм терапиясының мақсаты: балалардың құм терапиясында қиял, көрнекі –бейнелік ойлауды, сөздік–логикалық ойлауды, көрнекі іс-әрекеттік ойлауды, шығармашылық және сын тұрғысынан ойлауды дамыту. Құм терапиясы арқылы баланың шығармашылық, танымдық, интеллектуалдық, қарым-қатынас құзіреттіліктері дамиды.

Қорыта келгенде, жоғарыда келтірілген көптеген жаңа инновациялық технология түрлері, оны оқу-тәрбие үдерісінде қолдану жолдарын игеру әр тәрбиешінің өз қызметіне қарым-қатынасын танытады.

Әдебиеттер

1. Касаткина Е.И. «Игровые технологии в образовательном процессе ДОУ» №5-2012г.
2. «Отбасы және балабақша» №4, 2009 ж. Ғылыми-әдістемелік, педагогтық журнал

Мектеп жасына дейінгі тәрбие мен оқытудың дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі

*Бегимбетова Раушан Джаркинбековна, тәрбиеші
МКҚК №85 «Мейіржан» балабақшасы
Астана қ.*

Қазіргі уақытта мектепке дейінгі білім беру мекемелерінің педагогикалық ұжымдары жұмысқа инновациялық технологияларды қарқынды енгізуде. Сондықтан мектепке дейінгі мекеме тәрбиешінің негізгі міндеті – балалармен жұмысты ұйымдастырудың әдістері мен формаларын, жеке тұлғаны дамыту мақсатына оңтайлы сәйкес келетін инновациялық педагогикалық әдістерің таңдау. Реджио әдісі - бұл әртүрлі педагогикалық әдістерді біріктіретін, федералды мемлекеттік білім беру стандартына сәйкес келетін және бізге тәрбиешілерге мектеп жасына дейінгі балалардың қабілеттерін дамытуға мүмкіндік беретін әдіс.

20 ғасырдың ортасында шуақты Италияда дәстүрлі баламалы білім берудің жаңа әдісі пайда болды. Ал Реджо Эмилия қаласы жаңа педагогикалық жүйенің отаны болғаннан бері әдістеме «Реджо педагогикасы» деп аталды. Оны көбінесе сәтті педагогика деп атады. Италия үшін бұл балабақша форматы мүлдем жаңа болды. Реджио - бұл әдіс емес, балалық шақ пен тәрбие тәжірибесі. Бұл терең философия. Оның принциптері Еуропа, Азия және АҚШ-тың балабақшаларында қолданылады. Нәтижелер дәстүрлі бағдарламалардың білім беру нәтижелерінен айтарлықтай ерекшеленеді.

Тәрбиеші баланың шығармашылық әлеуеті мен ойлауын ашу, іздену белсенділігі мен сөйлеу қабілетін қалыптастыру кезеңін жіберіп алмау маңызды. Сондықтан мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында жеке тұлғаға бағытталған және құзыреттілік тәсілдер негізінде біртұтас педагогикалық процесті ұйымдастыру тәрбиеші мен баланың жеке басының жас және жеке ерекшеліктерін, оның өзін-өзі жүзеге асыру және даму қажеттіліктерін ескере отырып, тиісті білім беру әдістерін анықтайды.

Жасыратыны жоқ, соңғы жылдары көптеген мектеп жасына дейінгі балалар сөйлеуді дамытуда артта қалып, кеш сөйлей бастайды. Әлі күнге дейін жеке сөздерді сирек қайталайды. Ата-аналардың бұл туралы алаңдай бастағаны байқалды. Балаға ойын кезінде жеке сөздерді айтуға және біртіндеп үйлесімді сөйлеуді дамытуға көмектесу міндетін қойдым. Мен олармен бірге Реджио жүйесіне кірдім, енді мен өзім әртүрлі материалдар, қораптар әкелемін. Бұл процестегі ең маңызды нәрсе: сіз балаларды бақылай білуіңіз керек баланы не қызықтырады және осы қызығушылықты дамытуға уақытында көмек көрсету, оның қызығушылығын қадағалау. Содан кейін баланың ашылады және мүмкіндігінше дамиды. Тәрбиеші балаға тәлімгер емес, серіктес болады. Тәрбиеші "жоғарыдан" емес, тең дәрежеде сөйлесуге тырысады. Мысалы тәрбиешілер еңкейіп, отырады және баланың көзіне қарау үшін сөйлеседі. Әрине, тәрбиеші баладан гөрі көбірек біледі, бірақ ол оған таңдау еркіндігін береді. Ол асықпайды және өз қарқынымен жаттығуға мүмкіндік береді, егер бала дұрыс емес нәрсе жасаса, айыптамайды. Реджио тәсілінде "қате" деген сөз жоқ, "өзіңше" деген сөз бар. Балаларға басқалардың пікірін тыңдауға, диалогқа түсуге, өз ұстанымын түсіндіруге, бір-бірімен серіктестік қарым-қатынас орнатуға үйретіледі. Ол үшін оларды бұрын аталған жобалар қызықтырады. Мысалы, егер бала өзі үшін қызықты іс-әрекетті ойлап тапса, оған басқа балаларды іске қосу ұсынылады немесе жоба "Пьяцца" аясында алдын-ала талқыланады.

Реджио-педагогика әдісімен жұмыс істейтін әрбір баланың үлгерімі оның алдыңғы нәтижелері бойынша ғана бағаланады. Тәрбиеші балалармен жұмыс туралы дәлелдер жинау маңызды: сабақтардың фотосуреттері, суреттер,

колөнер және т.б. Материал үнемі талданады, әр баламен жұмыс бағдарламасына қажетті түзетулер енгізіледі. Реджио -педагогика шеңберіндегі жүйелі тәсіл баланың дамуының барлық салаларына қатысты. Балаларға таңдау еркіндігі беріледі, олардың бастамасы сақталады, тілектер ескеріледі. Бұл әдістеменің бірегейлігі. Бұл кішкентай тұлғаның дамуына үлкен әсер етеді. Мектепке дейінгі жаста да балалар маңызды нәрселерді үйренеді: топта әрекет ету, басқалардың көзқарастарын тыңдау және құрметтеу, ойлар мен сөйлеу, сыни ойлау және т.б. Мұның бәрі 21 ғасырдағы тиімді адамның дағдылары. Реджио қазіргі заманғы балалар үшін тиімді тәсіл.

Келесі аймақ әлеуметтік компонентке негізделген және "Кішкентай әлем" деп аталады. Мұнда рөлдік ойындарға арналған ойындар мен ойыншықтар орналасқан. Әлеуметтік компоненті бар кеңістіктік ортаның негізгі мақсаты — әр баланың және оның айналасындағылардың барлық сезімдерін, ойларын, көзқарастарын, эмоцияларын мен өнертабыстарын бейнелейтін еркін орта құру. Тәрбие және білім беру қызметінің нәтижелері үй-жайларды безендіруде, белсенділік орталықтарын жабдықтауда және ересектердің білім беру қызметін ұйымдастыруда балалар іс-әрекетінің өнімдерін пайдалану арқылы пәндік-даму ортасында көрінеді. Білім беру құжаттамасы-реджио тәсілінің негізгі принципі. Бұл ата-аналарға балабақшадағы балалардың өмірі туралы хабарлау тәсілі. Әр бала үшін жасайды.

Мектепке дейінгі жаста шығармашылық қабілеттерді, ізденімпаздықты, зерттеушілік қабілеттерді дамыту, қиялды ынталандыру қажет. Ал егер біз балаға бұл мәселеде көмектеспесек, оны қолдамасақ, оған бағыт-бағдар бермесек, уақыт өте келе баланың бейнелі ойлауы (табиғат берген) логикамен жойылады. Мұнда біз көрнекті бірдеңе ойлап табуы екіталай басқа шығармашылық емес ересекті аламыз. Сондықтан балаларымызға түсіністікпен, құрметпен қарап, олардың шығармашылық қабілетін, қиялын дамытайық. Өйткені, жаңа Эйнштейндер мен Джобстар әлемге артық етпейді. Бір сөзбен айтқанда, "шығармашылық шеберхана" - бұл бірлескен тәжірибелер мен ашылуларға арналған кеңістік, онда балалар білім беру процесінің бірлескен авторлары ғана емес, сонымен қатар сонымен қатар идеялардың бастамашылары. Мұндай кеңістіктік ортада бала өзін әр түрлі көрсете алады. Сонымен қатар, мұндай дамып келе жатқан пәндік — кеңістіктік орта бала үшін пайдалы, өйткені ол визуалды және тактильді ақпаратпен, қызықты және белгісіз заттармен қаныққан, сондықтан ойын әрекеттерін қызықтырады және ынталандырады. Таңдауды ұсыныңыз

Бұл өте маңызды ереже, негізгілерінің бірі. Баланың таңдауы әрқашан болуы керек: не кию, не жеу, не істеу. Ол не үшін? Демек, бала ерте жастан бастап өз бетінше шешім қабылдауға және оған жауапкершілікпен қарауға үйренеді.

Реджио Эмилия әдісі балаларға таңдау және белсенділік еркіндігін беруді қамтиды. Бұл әрбір баланың өз қалауы бойынша кәсіпті таңдауға құқығы бар екендігінде көрінеді. Бала өзі таңдаған әрекетті жалғыз немесе басқа балалармен немесе тәрбиешімен бірге орындай алады.

Әртүрлі әрекеттермен айналысу еркіндігі Реджио көзқарасының кілті болып табылады. Реджио әдістемесінде жобалау жұмыстары ерекше орын алады. Балалар жобаның тақырыбын кейде күтпеген жерден баланың ағымдағы қызығушылықтарына сүйене отырып анықтайды. Жобаның тақырыбы жобалық іс-шаралар аясында ғана емес, сонымен қатар ойындар, серуендер, сабақтар және т.б. Жобаның ұзақтығы бірнеше сағаттан бірнеше күнге дейін болуы мүмкін. Жобаны кез келген уақытта тоқтатуға және баланың қалауы бойынша жалғастыруға болады.

Реджио педагогикасы балаларды теңестіруді және кез келген қысымды жоққа шығарады. Әрбір бала сәйкесінше жеке болып табылады және оның әлеуетінің есіктерінің кілттері жеке таңдалады және ешбір жағдайда олар құлыпты күшпен бұзуға тырыспайды

Реджио педагогика баланың жеке тұлғасын дамытуға бағытталған. Тәрбиешілер балалармен қарым-қатынас жасайды, олардың ашылуына көмектеседі. Балабақшадағы реджио әдісі бойынша жұмыс жасайтын тәрбиешіні, әр бала бағалайды, құрметтейді. Ол оның тәлімгері және досы.

Пайдаланылған әдебиет

Тимофеева Л. Балабақшадағы жобалық әдіс. - Санкт-Петербург.: "Балалық шақ баспасы" ЖШС, 2011 ж.

Компьютерные математические игры как средство развития дошкольников

*Рахимжанова Д.М., воспитатель
Детский сад №26 «Үміт»*

Аннотация: на сегодняшний день в системе дошкольного образования происходят значительные перемены, которые связаны с обновлением научной, методической и материальной базы воспитания и обучения. Одним из важных условий обновления является использование новых информационных технологий, в первую очередь компьютеров. Применение компьютерной техники позволяет сделать организованную, игровую деятельность с детьми привлекательной и современной.

Ключевые слова: игра, компьютер, развитие, общение, деятельность.

Компьютер может войти в жизнь ребенка через игру. Игра - одна из форм практического мышления. В ходе игровой деятельности дошкольника, с использованием компьютерных средств у него развивается: теоретическое мышление, развитое воображение, способность к прогнозированию результата действия, проектные качества мышления и др., которые ведут к резкому повышению творческих способностей детей. По сравнению с традиционными формами обучения дошкольников компьютер обладает рядом преимуществ:

- предъявление информации на экране компьютера в игровой форме вызывает у детей огромный интерес;
- несет в себе образный тип информации, понятный дошкольникам;
- движения, звук, мультипликация надолго привлекает внимание ребенка;
- проблемные задачи, поощрение ребенка при их правильном решении самим компьютером являются стимулом познавательной активности детей;
- предоставляет возможность индивидуализации обучения;
- ребенок сам регулирует темп и количество решаемых игровых обучающих задач;
- в процессе своей деятельности за компьютером дошкольник приобретает уверенность в себе, в том, что он многое может;
- позволяет моделировать такие жизненные ситуации, которые нельзя увидеть в повседневной жизни (полет ракеты, половодье, неожиданные и необычные эффекты);
- компьютер очень "терпелив", никогда не ругает ребенка за ошибки, а ждет, пока он сам исправит их.

Компьютер привлекателен для детей, как любая новая игрушка, а именно так в большинстве случаев они смотрят на него. Общение детей дошкольного возраста с компьютером начинается с компьютерных игр, тщательно подобранных с учетом возраста и учебной направленности. Современные исследования в области дошкольной педагогики К.Н. Моторина, М.А. Холодной, С.А. Шапкина и др. свидетельствуют о возможности овладения компьютером детьми в возрасте 3-6 лет. Как известно, этот период совпадает с моментом интенсивного развития мышления ребенка, подготавливающего переход от наглядно-образного к абстрактно-логическому мышлению. На этом этапе компьютер выступает особым интеллектуальным средством для решения задач разнообразных видов деятельности. И чем выше интеллектуальный уровень осуществления деятельности, тем полнее в ней происходит обогащение всех сторон личности. Как известно, игра является одной из форм практического мышления.

Одна из важнейших линий умственного развития ребенка-дошкольника состоит в последовательном переходе от более элементарных форм мышления к более сложным. Научные исследования, доказали, что благодаря

мультимедийному способу подачи информации достигаются следующие результаты:

- дети легче усваивают понятия формы, цвета и величины;
- глубже постигаются понятия числа и множества;
- быстрее возникает умение ориентироваться на плоскости и в пространстве
- тренируется эффективность внимания и память;
- раньше овладевают чтением и письмом;
- активно пополняется словарный запас;
- развивается мелкая моторика, формируется тончайшая координация движений глаз.
- уменьшается время, как простой реакции, так и реакции выбора;
- воспитывается целеустремленность и сосредоточенность;
- развивается воображение и творческие способности;
- развиваются элементы наглядно-образного и теоретического мышления.

Играя, ребенок учится планировать, выстраивать логику элемента конкретных событий, представлений, у него развивается способность к прогнозированию результата действий. Он начинает думать прежде, чем делать. Объективно все это означает начало овладения основами теоретического мышления, что является важным моментом при подготовке детей к обучению школе. Одной из важнейших характеристик компьютерных игр является обучающая функция. Компьютерные игры выстроены так, что ребенок может получить себе не единичное понятие или конкретную учебную ситуацию, но получит обобщенное представление обо всех похожих предметах или ситуациях.

Таким образом, у него формируются столь важные операции мышления, как обобщение, классификация предметов по признакам. Компьютерные игры повышают самооценку дошкольников. Следует отметить, что достижения детей не остаются незамеченными им самим и окружающими. Дети чувствуют большую уверенность в себе, осваиваются наглядно-действенные операции мышления. Использование компьютерных игр развивает способность ребенка находить наибольшее количество принципиально различных решений задачи. Формирование элементарных математических представлений происходит на основе построения и использования детьми наглядных моделей. В своей работе использую много игр, предназначенных для развития элементарных математических представлений детей 5-6 лет: для обучения счету и обозначению множества цифрой, закрепления знаний о величине предметов, их форме, знакомства с геометрическими фигурами (плоскими: кругом, квадратом, прямоугольником, треугольником и др.). Ориентировка в пространстве (близко, далеко, справа, слева) и во времени (сутки, день, месяц, год). Дети упражняются в прямом и обратном порядковом счете, учатся решать задачи на сложение и вычитание, определять состав числа (в пределах 10). Они внимательно всматриваются в картинки на экране, изображающие разные фигуры, и с интересом отыскивают их в окружающих предметах.

Компьютерные математические игры, помогая закрепить, уточнить конкретное математическое содержание, способствуют совершенствованию наглядно-действенного мышления, переводу его в наглядно-образный план, формируют элементарные формы логического мышления, учат анализировать, сравнивать, обобщать предметы, требуют умения сосредоточиться на учебной задаче, запоминать условия, выполнять их правильно. Компьютерные математические игры не навязывают детям темп игры, в них учитываются ответы детей при формировании новых заданий, тем самым, обеспечивая индивидуальный подход к обучению.

Компьютерные дидактические задания для детей старшего дошкольного возраста строятся по принципу самоконтроля. У детей отмечается яркое эмоциональное положительное отношение к занятиям, к компьютеру. Использование интерактивного оборудования при обучении старших дошкольников математике, музыке, ИЗО помогает закрепить, уточнить конкретное математическое содержание, способствует совершенствованию наглядно-действенного мышления, переводу его в наглядно-образный план, формирует элементарные формы логического мышления, развивает чувство цвета.

Литература

1. Бугулавская З.С., Смирнова Е.О., Развивающие игры для детей младшего дошкольного возраста. – М.: Просвещение, 1991.
2. Горвиц Ю.М. Зачем малышам компьютер?// Детский сад от А до Я. – 2003. – №1.
3. Михайлова З.А., Игровые занимательные задачи для дошкольников. Книга для воспитателя детского сада. – М.: Просвещение, 1990
4. Никитин Б.П., Развивающие игры. – 5-е изд. доп. – М.: Знание, 1994.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі

*Рахимова Аля Джанасиловна, тәрбиеші
№66 «Толағай» балабақшасы
Астана қаласы*

Андатпа: Балаларды тәрбиелеудегі оң нәтижелерге ынтымақтастықтың әртүрлі формаларын шебер үйлестіру, бұл жұмысқа мектепке дейінгі ұйым ұжымының барлық мүшелерін және тәрбиеленушілер отбасы мүшелерін белсенді түрде қосу арқылы қол жеткізіледі.

Түйінді сөздер: тәрбиеші, бала, тәжірибе, инновация, ғылым, технология.

Қазақстандағы адами капиталдың сапалы өсуі – бұл ең алдымен білім мен денсаулық сақтау саласы. Оқыту үдерісіне заманауи әдістер мен технологияларды енгізу, педагогикалық кадрлардың сапасын арттыру,

біліктілікті растаудың дербес жүйесін құру, білім берудің қолжетімділігін кеңейту қажет. (Н.Ә. Назарбаев)

Жаңа сапалық деңгейге көшумен мектепке дейінгі білім беруді дамытуды инновациялық технологияларды дамытпай жүзеге асыру мүмкін емес. Дәстүрлі әдістер баланың танымдық дамуын арттыруға бағытталған оқыту мен тәрбиелеудің белсенді әдістерімен алмастырылуда. Осындай өзгермелі жағдайларда мектепке дейінгі тәрбиеші қазіргі заманғы педагогикалық технологиялардың кең ауқымын бағдарлай білуі қажет. Сондық бұл тақырып өзекті болып табылады [1].

Қазақстандық мектепке дейінгі білім берудің қазіргі жағдайы оның мазмұнын жаңарту жолдарын қарқынды іздестірумен, тәрбиелеу мен оқытудың өзіндік әдістері мен құралдарын жасаумен, педагогикалық процесті ұйымдастырудың жаңа формаларын қолданумен сипатталады. Қазақстан Президентінің Қазақстан халқына Жолдауларында «Адам капиталының сапасын арттыру үшін ең алдымен білім беру жүйесінің рөлі, білім беру бағдарламалары сыни тұрғыдан ойлау қабілеттерін және өз бетінше ақпарат іздеу дағдыларын дамытуға бағытталған. Біздің міндетіміз – білім беруді экономикалық өсудің жаңа моделінің орталық буынына айналдыру». Бұл процесс педагогикалық теория мен оқу-тәрбие процесінің тәжірибесінде елеулі өзгерістермен қатар жүреді.

Мектепке дейінгі тәрбие – үздіксіз білім беру жүйесінің бірінші буыны. Қоршаған дүниенің үнемі өзгеріп отыратын жағдайында балаға қалыптасқан жағдайды талдап, өз бетінше шешім қабылдауға үйрету қажет.

Балаларды оқыту мен тәрбиелеудің көптеген әдістері бар, заманауи әдістер мен жаңа интеграцияланған технологиялар негізінде тиімдірек құралдарды таңдау қажет.

Перспективті әдістердің бірі жобалық әрекет әдісі болып табылады. Бұл әдіс балалардың танымдық іс-әрекетін қолдайды, ол балаға өз идеяларын жүзеге асыруда оң тәжірибе алуға, ойлаудың өзіндік ерекшелігіне негізделген жаңа, стандартты емес әрекеттерді іздеуге, баланың бастамасын қолдауға және оны мәдени маңызды өнім түрінде ресімдеуге көмектеседі. Кез келген жоба балалар, тәрбиешілер және ата-аналар арасындағы ынтымақтастықтың жемісі болып табылады. Жоба когнитивтік, шығармашылық сипаттағы мәселелерді шешуді, эксперименттік әрекеттерді және коммуникативті дағдыларды дамытуды қамтиды.

Заманауи мектепке дейінгі ұйымдардың тәжірибесіне оқытудың әртүрлі педагогикалық технологиялары енгізілуде. Стандартта қойылған мәселелерді шешуде қолданылатын әдістердің бірі – сыни тұрғыдан ойлауды дамыту технологиясы. Бұл әдіс біртұтас жүйе болып табылады, бұл сын емес,

балаларды ақпаратты жинауға, оны талдауға, қажетті ақпаратты пайдалана білуге үйрететін мінсіз, толықтырушы ойлау.

Мектеп жасына дейінгі бала сыни тұрғыдан ойлауға, өз пікірін айтуға, дәлелдеуге тырысуы керек. Бұл оның ой-өрісін кеңейтуге, сыни тұрғыдан ойлауға, шеңберден тыс ойлауға, талқыланатын тақырыпқа қызығушылық танытуға мүмкіндік береді және оның шығармашылық қабілеттерін арттыруға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, студенттермен жеке, жұптық, топтық жұмыс талқылау барысында өз пікірін білдіруге игі әсер етеді, басқалардың пікірін тыңдай білуге және бағалай білуге, жауап бермес бұрын ойлануға, өз пікірін құрметтеуге үйретеді. жолдастар мен ұжымның пікірлері мен құқықтары.

Біздің мектепке дейінгі ұйымның педагогтары ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінде мынадай әдіс-тәсілдерді пайдаланады: «Ойыңды айт», «Кубик», «Сызбамен жұмыс», «Суретші не бүлдірді», «Ертегі» ойыны, т.б.

Мектепке дейінгі ұйым – бұл мектеп жасына дейінгі балалардың қоғамдық және отбасылық тәрбиесін ата-аналардың барлық санаттарымен біріктіретін ашық білім беру жүйесі. Ата-аналармен ынтымақтастықтың жаңашыл және тиімді түрлері топтық семинарлар, дөңгелек үстелдер, диспуттар, практикумдар, ата-аналарға арналған тренингтер, рөлдік ойындар және т.б.[2].

Инновациялық формалар ата-ананың белсенді позициясын, тәрбиешілермен әріптестік қарым-қатынасты, ынтымақтастық процесіндегі бастаманы және әрекетке ынталандыруды және отбасылық ортада қолдануды талап етеді.

Инновациялық формаларды қолданудың маңызды шарты формаларды айқындықпен үйлестіру болып табылады, өйткені бұл ата-аналардың педагогикалық білім деңгейін арттыруға көмектеседі және оларды үйде тәрбиелеудің дұрыс емес әдістері мен тәсілдерін қайта қарауға ынталандырады.

Біздің мектепке дейінгі ұйымның тәрбиеленушілер отбасымен өзара әрекеттесу бағыттары төмендегідей:

Отбасы мен мектепке дейінгі ұйым құқықтарын қорғау;

Балаларды тәрбиелеу, дамыту және денсаулығын жақсарту;

Бала мен ата-ана қарым-қатынасы;

Балалар мен құрдастар мен ересектер арасындағы қарым-қатынас;

Мектеп жасына дейінгі балаларды мектепке дайындау.

Кез келген педагогикалық ұжым, кез келген педагог инновациялық қызметті ұйымдастыруға құқылы. Білімді, әрі тәрбиелі ұрпақ мектепке дайын бала болады. Бала - біздің болашағымыз, бала - біздің қуанышымыз. Ендеше,

менің басты мақсаттарымның бірі – мектепке дейінгі білім беру буынын ақпараттандыра отырып, инновациялық әдістер арқылы үздіксіз біліммен тәрбиемен қамту деп қуана айта аламын.

XXI ғасырдағы жаһанда болып жатқан өзгерістер мұғалімдердің біліктілігін арттыру жүйесіне де әсер етеді. Жаһандану жағдайындағы әлемдік білім беру жүйелерінің интеграциялық білім жүйесі күн сайын жаңарып тұрады. Күн сайын түрлі ашылымдар ашылады. Күн сайын жаңа жобалар жүзеге асырылуда. Сондықтан әр күнімізге жаңа көзқараспен қарауға дайын болуымыз керек. Себебі, бұл - заман талабы. Мәңгілік елдің ұрпағы – біздің болашағымыз! Еліміз аман болсын, аспанымыз ашық болсын. Мыңдаған жылдар көк туымыз көк аспанда мәңгілік желбірей берсін!

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Қ. Өстеміров, А.Айтбаева, Қазіргі білім беру технологиялары, Алматы, 2006ж. -91 бет.
2. Педагогика жаршысы №4 2010 ж.-177 бет.

«Говорящая стена» – это живой экран

*Рыбалкина О.В., воспитатель
КГКП «Ясли-сад «Моншақ»
с. Покровка*

Аннотация: Одним из элементов предметно-пространственной развивающей среды является технология «Говорящей стены» - планировании деятельности ребёнком и получение необходимой информации.

Ключевые слова: «Говорящие стены».

Современный этап развития дошкольного образования характеризуется быстрым темпом внедрения различных технологий в практику работы детских садов. Любое новшество представляет собой создание и последующее внедрение нового компонента, вследствие чего происходят качественные изменения среды.

Для этого мы, в нашем детском саду применяем технологии и методики «Говорящих стен» для всестороннего развития детей. Потребность в инновациях и новизне возникает тогда, когда появляется необходимость разрешить какую-то проблему, когда создается между желаемым и реальным результатом. Решить проблему – значит изменить систему, и если изменения

имеют качественный характер, то в результате решения проблемы происходит развитие системы. А это и есть все самое новое в дошкольном образовании.

«Говорящая стена» — это своеобразный живой экран. На стенах в группе и помещениях детского сада крепятся магнитные полоски, ковровые полотна, кармашки, прищепки, ТСО, игры на липучках, игровые фишки и различные тематические картинки. «Говорящие стены» активно используют в своей работе все педагоги. Например, мы педагоги в группе младшего возраста создали оригинальную развивающую среду для детей: «сенсорную стену» - место, на котором крепятся предметы и приспособления для развития сенсорного восприятия детей. Все элементы сделаны из материалов разной фактуры. При желании ребенок может внести «изменения» в развернутый на стене игрушечный мир: перевесить фрукты на дереве, пересадить птичек, по – новому расположить узор на спинке божьей коровки и др. Но «говорить» могут не только стены, но и пол, и потолок, и даже двери.

«Говорящие стены» активно используют в своей работе все педагоги. Размещаем материал в соответствии по временами года, по тематическим неделям, которые проходят в детском саду, фотографии, где отражена вся жизнь малыша в условиях заведения. Везде на уровне глаз детей множество разнообразной информации о них самих.

Накануне каждого учебного года перед нашими педагогами стоит задача – как оформить групповую комнату так, чтобы в ней было не только уютно, но и интересно детям. В каждой группе работа индивидуальна и исходит от потребностей детей. В моей группе развивающие стены находятся в коридоре и в группе, что позволяет использовать её, независимо от времени года и темы. На магнитной доске проводили с детьми логические игры: «Кому Что?», «Что лишнее?», «Найди отличия», «Расскажи при помощи мнемотаблицы» и др. Для игр у доски собирается до пяти человек, в это время другие дети заняты свободной игровой, продуктивной деятельностью. Выполняя функцию путеводителя по образовательным маршрутам ребенок выбирает самостоятельно, в том помогает «Говорящая стена».

Еще хочется отметить, что на территории детского сада размещена выставка информационного экологического плаката, где плакат как носитель познавательной информации, основ экологической культуры для детей дошкольного возраста. Данный плакат обеспечивает высокую степень наглядности. Важно, что дети в ходе работы у «говорящей стены» учатся высказывать своё отношение к чему-либо, комментировать свои действия, контролировать свое поведение, следовать установленным правилам, налаживать контакты со сверстниками. «Говорящая стена» - это своеобразный живой экран.

Также нашим педагогам предоставлялась возможность проявить творческие способности в оформлении летних веранд. Территорию для прогулок мы оформили на тему: «ПДД». Перед детьми открывается возможность окунуться в мир пешеходного перехода, в свободной форме изучить интересное оборудование и знаки светофора, самостоятельно

провести с ним исследовательскую работу. Все это привлекает своим эстетичным видом внимание взрослых и детей. Когда в детский сад хочется зайти, потому что в его дворе красиво и интересно – это важная составляющая имиджа успешного учреждения.

Так у нас получилось поднять статус детского сада на ступень, которую уверенно можно назвать «Современный детский сад».

Самое главное, данная методика «Говорящих стен» позволяет педагогам адаптировать и интегрировать ранее используемые ими методы. На первый план в дошкольном образовании выдвигается развивающая функция, которая обеспечивает становление личности ребенка, формирование духовных и общечеловеческих ценностей, а так же способностей и компетенций. Предметно-пространственная развивающая среда стала действительно развивающей, познавательной. Каждый материал, находящийся в группах, «заговорил» и стал настоящей методической опорой для педагогов.

Литература

1. «Говорящие стены» // Журнал «Дошкольное образование», – 2002.
2. Могильникова, С.В. Интерактивная стена как элемент предметно-развивающей среды в дошкольном образовательном учреждении / С.В. Могильникова // МААМ. RU – Международный образовательный портал. – Режим доступа: <http://www.maam.ru/detskijasad/vystuplenie-na-temu-interaktivnaja-stena-kak-yelement-predmetno-razvivayuschei-sredy-v-doshkolnom-obrazovatelnom-uchrezhdeni.html>, свободный. – Загл. с экрана.
3. Организуем самостоятельную деятельность детей на развивающей стене // Справочник старшего воспитателя дошкольного учреждения, № 9. – 2016.
4. «От рождения до школы». Примерная общеобразовательная программа дошкольного образования / Под ред. Н. Е. Вераксы, Т. С. Комаровой, М. А. Васильевой. — М.: МОЗАИКА СИНТЕЗ, 2014
5. Шакирова, Е. Из горизонтали – в вертикаль / Е. Шакирова // Журнал «Дошкольное воспитание», № 09. –2017.

Социо-игровая технология как средство развития дошкольника

*Сагиджанова Д.С., воспитатель
Детский сад №33 «Алтын дән» г. Астана*

Аннотация

Социо-игровая технология — это технология, основанная на взаимодействии детей в микроколлективах, а также взаимодействии микрогрупп между собой посредством игры. Это игры и занятия детей в микрогруппах, позволяющие ребёнку самому определять цель своих действий, искать возможные пути решения, проявлять самостоятельность при решении возникших проблем. Основной идеей социо-игровой технологии является организация собственной деятельности детей – той деятельности, которой

ребёнок хочет заниматься, и в которой он делает, слушает, смотрит, говорит. Благодаря этому ребёнок сам формирует систему представлений об окружающем мире. Таким образом, он учится сам, а все условия для этого ему создаёт воспитатель – это и есть главная задача педагога!

Ключевые слова

Социо-игровая технология, микрогруппа, инновация, интеграция, эмоционально-волевая сфера.

«Без игры не может быть полноценного
умственного развития.

Игра-это огромное светлое окно, через
которое в духовный мир ребёнка вливается
живительный поток представлений, понятий.

Игра-это искра, зажигающая огонёк
пытливости и любознательности»

В.А Сухомлинский

Любая инновация представляет собой не что иное, как создание и последующее внедрение принципиально нового компонента, вследствие чего происходят качественные изменения среды. Технология, в свою очередь, является совокупностью различных приемов, которые применяются в том или ином деле, ремесле или искусстве. Таким образом, инновационные технологии в дошкольных организациях направлены на создание современных компонентов и приемов, основной целью которых является модернизация образовательного процесса. Для этого педагогические коллективы в детских садах разрабатывают отличающиеся от других дошкольных организаций новейшие модели по воспитанию и интеллектуальному развитию малышей. В своей профессиональной деятельности воспитатели используют методический инструментарий, способы и приемы обучения, полностью соответствующие принятой модели. Современные образовательные технологии в дошкольных организациях применяются все чаще, а результат их внедрения будет проявляться еще не одно десятилетия.

«Обучать» дошкольника - это значит делать учение мотивированным, учить ребенка самостоятельно ставить перед собой цель и находить пути, в том числе средства, ее достижения, помогать ребенку сформировать у себя умения контроля и самоконтроля, оценки и самооценки.

Главная задача применения «социо - игровых» технологий: усвоение детьми активных форм жизнедеятельности, в познании и утверждении их собственной личности: формирование навыков и умений дружеского коммуникативного взаимодействия; обеспечение душевного благополучия; коррекция импульсивного поведения.

Социо-игровая технология ориентирует воспитателя на поиск способов такого общения с детьми, при котором утомительная принудительная уступает

место увлеченности (они прежде всего воспитывают ребенка, а потом развивают). Правильный смысл социо - игровой педагогики – группо - игровая педагогика. Любую детскую игру следует осуществлять в атмосфере взаимопонимания, договоренности о “правах” на ошибку и “обязанностях” слышать и видеть окружающих. Педагог должен помнить, что взрослый и ребенок имеют одинаковое право на ошибку. Однако практика показывает, что деятельность многих педагогов весьма декларативна: взрослый всегда прав и ребенок не должен с ним спорить, отстаивая свою точку зрения.

Основа социо-игровой технологии заложена в словах: «Мы не учим, а налаживаем ситуации, когда их участникам хочется доверять друг другу и своему собственному опыту, в результате чего происходит эффект добровольного обучения, тренировки и научения» (В. М. Букатов).

Смысл основного вектора социо-игровой технологии в том, чтобы воспитателям научиться слушать детей. И в этом им могут помочь три социо-игровых постулата (принципа) педагогического мастерства (по Е. Е. Шулешко).

1. «Не учить!»

Если большинство из привычных технологий ориентированы на то, как лучше воспитателю объяснять, рассказывать, учить, то в социо-игровой технологии воспитателям надо, прежде всего, учиться не столько объяснять, сколько... молчать! Потому что их задача в том, чтобы не учить, но создавать ситуации, когда дети начинают учиться, то есть учить себя сами.

2. «133 зайца!»

В народе как говорят: «За двумя зайцами погонишься – ни одного не поймаешь». А вот, если по социо-игровому, то дело обстоит иначе: «Если гнаться, так уж сразу за 133-мя зайцами. Тогда, глядишь, с десятков и поймаешь, из которых пять будут науке неизвестны». Другими словами – нечаянная радость.

3. «Не бояться быть идиотом!»

Существуют основные правила:

1 правило: работа малыми группами или как их еще называют «группы ровесников»

2 правило: «смена лидерства». Понятно, что работа в малых группах предполагает коллективную деятельность, а мнение всей группы выражает один человек, лидер. Причем лидера дети выбирают сами и он должен постоянно меняться.

3 правило: обучение сочетается с двигательной активностью и сменой мизансцен (обстановки), что способствует снятию эмоционального напряжения. Дети не только сидят на занятии, но и встают, ходят, хлопают в ладоши, играют с мячом. Могут общаться в разных уголках группы: в центре, за столами, на полу, в любимом уголке, в приемной и т.д.

4 правило: смена темпа и ритма. Проведение занятий разного рода должно подчеркивать ритмичность работы детей, их слаженность во время занятий. Это должно стать деловым фоном для всех ребят. Менять темп и ритм

помогает ограничение во времени, например с помощью песочных и обычных часов. У детей возникает понимание, что каждое задание имеет свое начало и конец, и требует определенной сосредоточенности.

5 правило – социо-игровая методика предполагает интеграцию областей. Это дает положительный результат в области коммуникации, познания, эмоционально-волевой сферы, более интенсивно развивает интеллектуальные способности детей по сравнению с традиционным обучением, способствует речевому, художественно-эстетическому, социальному, физическому развитию.

Авторы социо-игровой технологии предлагают разные игровые задания для детей, которые условно можно разделить на несколько групп:

1. Игры-задания для рабочего настроения. Главная задача игр – пробудить интерес детей друг к другу, поставить участников игры в какие-то зависимости друг от друга, обеспечивающие общее повышение мобилизации внимания и тела.

2. Игры для социо-игрового приобщения к делу, во время выполнения которых выстраиваются деловые взаимоотношения педагога с детьми, и детей друг с другом. Данные игры могут использоваться в процессе усвоения или закрепления учебного материала; если дети учатся что-то различать, запоминать, систематизировать и т.п., то они научатся этому в процессе выполнения игровых заданий

3. Игровые разминки – объединяются своей всеобщей доступностью, быстро возникающей азартностью и смешным, несерьезным выигрышем. В них доминирует механизм деятельного и психологически эффективного отдыха.

4. Задания для творческого самоутверждения – это задания, выполнение которых подразумевает художественно-исполнительский результат действия.

5. Игры вольные (на воле), выполнение которых требует простора и свободы передвижения, т.е. их не всегда можно выполнять в комнате.

Социо-игровая технология предполагает интеграцию областей. Это дает положительный результат в области коммуникации, познании, эмоционально-волевой сферы, более интенсивно развивает интеллектуальные способности детей по сравнению с традиционным обучением, способствует речевому, художественно-эстетическому, социальному и физическому развитию дошкольников. В общем, все то, что мы хотели бы видеть в детях на период их перехода в школу.

Литература

1. А.П.Ершова, В.М. Букатов / Карманная энциклопедия социо-игровых приемов обучения дошкольников: справочно-методическое пособие воспитателей и подготовительных групп детского сада /– СПб: Образовательные проекты; М: НИИ школьных технологий,2008.

2. А.П.Ершова, В.М. Букатов / Возвращение к таланту /– СПб: Образовательные проекты; М: НИИ школьных технологий,2008.

Игровая деятельность, как инновационная деятельность педагога в условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения

Сагиндыкова С.Т.

Детский сад КГКП я/с «Колокольчик»

Аннотация: в статье предложена авторская модель развития инновационной методической деятельности в дошкольном образовании, разработанная с учетом методологических и теоретических оснований. Модель включает в себя целевой, содержательный, организационно-деятельностный и результативный компоненты. Представлено содержательное описание каждого из выделенных компонентов модели.

На современном этапе, когда в сферу образования и науки вносятся существенные изменения, задача обновления содержания образования в дошкольных организациях, развития личности ребенка, повышения образования и воспитания подрастающего поколения на новый качественный уровень является актуальной проблемой сегодняшнего дня. Дошкольное воспитание и образование как первая ступень системы непрерывного образования создают условия для формирования и развития подрастающего поколения, способного успешно адаптироваться к изменяющейся жизни. Многолетние исследования ученых доказали, что в развитии человеческого интеллекта, личностного, социального и эмоционального имеет значение дошкольный возраст. В настоящее время сфера образования суверенной страны ориентирована на большие ответственные изменения, такие как вхождение в мировое образовательное пространство и осуществление образования и воспитания, ориентированного на результат.

Педагогическая парадигма - это модель-Стандарт, привычный подход к педагогическим задачам, сложившийся в определенных группах. Однако, несмотря на то, что популярная модель-Стандарт и ставит точки зрения под сомнение, в педагогической науке и практике используются факты. Педагогическая парадигма выполняет двойственную функцию: с одной стороны - педагогика облегчает науке решение научных проблем, а с другой- педагогическое творчество способствует решению проблем, препятствующих принятию новых идей, останавливая обработку проблем.

Обновление образовательной программы как один из основных факторов социального и экономического развития общества должно быть личностно-ориентированным, учитываться общечеловеческие ценности и национальные ценности в пространстве нравственного образования, содержание образовательных программ ориентировано на формирование знаний, умений, навыков на уровне современных требований воспитанников в соответствии с каждой ступенью и возрастом образования, быть

ориентированным на обновление содержания образования в формировании личности. и интеграцию мировой культуры.

Предложенные выводы и позиции в обновлении содержания образования, новые парадигмы позволяют дошкольным организациям по своему усмотрению выбирать программы воспитания и обучения в общем и дополнительном образовании в соответствии с поставленной целью, задачами, соблюдать взаимопонимание и сотрудничество между всеми народами в подготовке альтернативных и авторских программ, спецкурсов, учебно-методических комплексов, определять национальность, религию, социальную делая вывод, что, несмотря на многообразие мировоззренческого подхода к ситуации, имеет право выбирать ее, руководствоваться в высказывании своего мнения, доказывать.

Теоретической и практической целью дошкольной педагогики является всестороннее воспитание подрастающего поколения, расширение кругозора, сознания, обучение необходимым для жизни знаниям - навыкам.

Как сказал великий педагог А.С. Макаренко, игра имеет большое значение в жизни ребенка, для взрослых важна работа, деятельность, для детей важна игра. Поэтому приобщение будущего деятеля сначала проводится в игре. Во время игры ребенок получает всестороннее воспитание, естественное действие, много информации. Детство-интересная страна. В стране игр каждый ребенок умеет справляться со своими заданиями. «Играй со мной» - это то, что мы часто слышим от детей. Одна минута, когда мы соглашаемся играть в волка, доктора. Ребенок будет рад, если мы будем играть с ним.

Дети создают различные игры, фантазируя. Через игру достигает апогея творческое мышление, воображение детей. Воспитание детей-сложная и ответственная задача. Воспитание поколений не было вне общества, изолированно. Он идет вместе с направленностью, дыханием общества, времени. Основным видом деятельности в формировании познавательной деятельности воспитанников детского сада является игровая деятельность. Для того, чтобы ребенок стал сознательным, культурным, нравственным, всесторонне развивался, развивал язык, развивал речь и понимал феномен окружающей жизни.

О том, как в игре проявляются различные качества, способности и активность ребенка, говорит выдающийся педагог А. С. Макаренко: «Чем ребенок в игре, тем он в сфере профессиональной деятельности в жизни, часто бывает таким». Поэтому воспитание человека на будущее- через игру. Игра-это способ для детей познать окружающий мир.

Игра-основной вид деятельности ребенка. Дети не могут спокойно сидеть во время игры. В процессе игры формируется закономерность общения.

Игра-это питательная основа жизни детей, то есть необходимое условие ее духовного созревания и естественного роста, и развивает их зрительные, слуховые, сенсорные способности, внимательность и смекалку

в изучении обычаев народа, познании природных явлений. «Для того, чтобы человек был цивилизованным, он должен пережить детство, если бы не детство, полное игр и развлечений, оно навсегда осталось бы диким», - сказал К. Чуковский.

Он отметил, что развитие детского организма напрямую зависят от игры. Игра играет огромную роль не только в развитии физиологии ребенка, но и в развитии его языка. Каждый вид игры имеет свою цель-задачу, направление. Вот почему я уделяю особое внимание всестороннему развитию ребенка через различные игры в учебно-воспитательном процессе, и это моя главная задача. Главной задачей воспитателя является освоение новых слов в деле развития словарного запаса дошкольников; закрепление, выявление и обогащение изученных слов.

Список литературы

1. Ангеловски К. Учителя и инновации: кн. для учителя. М.: Просвещение, 1991. 159 с.
2. Беляева Л.А. Педагогическая деятельность как категория педагогики и философии // Понятийный аппарат педагогики и образования/ Отв. ред. Е.В. Ткаченко, вып.1. Екатеринбург, 1995. С. 36-45.
3. Гнездилова О.Н. Психологические аспекты инновационной деятельности педагога // Психологическая наука и образование, №4. 2006. С. 61-65.
4. Гуров В. Инновационная деятельность педагога // Дополнительное образование и воспитание. № 2. 2008. С. 9-15.
5. Дуранов М.Е. Профессионально-педагогическая деятельность и исследовательский подход к ней. Челябинск: ЧГАКИ, 2002. 276 с.

Мектепке дейінгі 5-6 жастағы балалардың алаңдаушылық мәселелері

*Сағатова Т.Ж., Сағитова Т.Т., тәрбиешілер
КМҚК «Гауһар» бөбекжайы*

Адамның практикалық іс-әрекетінде туындайтын ең маңызды мәселелердің ішінде психикалық күймен байланысты мәселелер ерекше орын алады. Ғылыми зерттеулердің «мазасызданушылықты», «алаңдаушылықты» білдіреді. З.Фрейд алғашқы болып мазасызданушылыққа, алаңдаушылыққа түсінік беріп, оған көңіл аудартады. Ол, аталған жайды дәрменсіздік сезімі деп, белгісіздіктен, уайымдаудан тұратын, эмоционалдық күй ретінде суреттейді.

Психологиялық әдебиеттерде алаңдаушылыққа байланысты көптеген анықтамалар берілген. С.Л.Рубинштейн өз анықтамасында адамның беймәлім жағдайда үнемі қобалжуға деген бейімділігі, эмоционалдық күйі – алаңдаушылық деп білген. [1, 109 б.].

А.М.Прихожан, С.С.Степанова алаңдаушылық – бұл сәтсіздікті күтумен, қауып -қатерді сезінумен байланысты эмоционалдық жағдайсыз сезіну деген.[2, 156]. Р.С.Немовтің айтуы бойынша алаңдаушылық – адамның бойындағы ерекше әлеуметтік жағдайларда үнемі, жағдайға байланысты жоғары мазасыздық, қорқыныш сезімін сезіну қасиеті. [3, 601б].

А.М.Прихожан алаңдаушылық мәселесін түсіндіру бойынша отандық психологияға маңызды үлес қосқан. Ол бала жастағы алаңдаушылық ұзақ уақыт бойы сақталатын болса, тұрақты тұлғалық ерекшелік болып қалыптасуы мүмкін деген.

Алаңдаушылықты эмоционалдық күй ретінде көптеген шетелдік зерттеулерде үрей, қорқыныш реакциясына жуық (мысалы, Х.Маузер, Д.Льюис) немесе үрей (қорқыныш) реакциясымен пара-пар делінген (Б.Босселман). Алайда Н.Д.Левитов, К.Э.Изард үрейді алаңдаушылықпен салыстыруға болмайтындығын атап көрсетіп, үрейді К.Э.Изард жеке санатқа шығарады: алаңдаушылық- бұл эмоциялар жиынтығы, ал үрей тек сол эмоциялардың бірі деген.

Е.А. Савинаның айтуы бойынша – отбасында дұрыс тәрбие бермеу, ата-аналармен дұрыс қарым-қатынастың болмауы, әсіресе анасының мейірімінің жеткіліксіздігі, баланы алаңдаушылыққа алып келеді. «Қабыл алмау, ананың балаға деген мейірімінің жеткіліксіздігі, аялы алақанның жылуын сезінбеуі, өзін қорғансыз сезінуі бала бойында алаңдаушылық тудырады». Мұндай жағдайда үрей пайда болады: бала ана махабатының пәні болып табылатын әр түрлі психикалық күйлердің қатарында ағылшын тілінде «anxiety» терминімен белгіленетін күйге ерекше назар аударылады, ол шартты түрде екендігін сезеді, сол себептен ана махабатына деген қажеттігін қанағаттандырмауы оны кез келген тәсілмен қанағаттандыруға итермелейді. Ал кей жағдайда балада алаңдаушылықтың туындауының жоғары мүмкіндігі ретінде тәрбиенің «гиперпротекция» типі болып табылады.

Л.И.Бажович пен М.С. Неймарк алаңдаушылық өз күшіне сенімділіктің жеткіліксіздігін көрсететін эмоциялық жағдай деп есептейді. Мектепке дейінгі жаста өзін-өзі бағалаудың негіздері туындай бастайды. Өзін-өзі бағалау мен алаңдаушылық деңгейінің байланысын зерттегенде, алаңдаушылығы бар балалар өзін өзі төмен бағалайтыны анықталды. Э.В.Гилязованың зерттеулерінің нәтижесі бойынша өзін-өзі бағалаудың балалардың психикалық жағдайларымен байланысты екендіктері туралы қорытынды жасалды. Басқа авторлар да өзін -өзі бағалаудың алаңдаушылық деңгейіне тәуелді екендігін көрсетеді.

Мазасыздығымен, сенімсіздігімен, эмоциялық тұрақсыздығымен ерекшеленетін алаңдаушылығы жоғары балалардың саны өсіп келе жатқанын көптеген зерттеушілер дәлелдеуде. Олар алаңдаушылықтың жоғары деңгейі

бала дамуына кері әсерін тигізетіне бірауызды баға бере отырып, балалық алаңдаушылық мәселесі, атап өтсек оны түзету, қазіргі кезеңде өте маңызды болып отырғанын айтып кетеді. Яғни қорыта келгенде алаңдаушылықтың жоғары деңгейінің қалыптасу себебі болып екі фактор табылады: баланың табиғи, генетикалық даму факторлары мен әлеуметтік факторлар. Алаңдаушылықтың бірінші факторын түзету қиындыққа алып келуі мүмкін, себебі ол туа біткен фактор, ал әлеуметтік факторларды балалық шақта түзету барысында барлық мүмкіндіктер жасалатын болса, балалардың алаңдаушылығын төмендетуге қол жеткізе аламыз. Себебі мектепке дейінгі балалардың алаңдаушылығы мінез-құлықтың әлі де тұрақты қасиеті емес. Осы орайда біз балабақшада алаңдаушылығы жоғары балалар үшін қажетті психологиялық-педагогикалық іс-шаралар, түзету-дамыту сабақтарын ұйымдастыру арқылы осы мәселені шешудеміз. Алаңдаушылығы жоғары балалармен түзету жұмыстары үш бағытта жүргізіледі: біріншіден өзіне деген сенімділігін жоғарлату, екіншіден балаларды толғандыратын ситуацияда шешім қабылдай білуге үйрету, өзін өзі басқару дағдыларын қалыптастыру және де релаксациялық жаттығулар арқылы бұлшық еттің қатаюын шешу, босансыту.

Жоғарыда айтылғандай, мектепке дейінгі жаста өзін-өзі бағалаудың негіздері туындай бастайды. Өзін-өзі бағалау мен алаңдаушылық деңгейінің байланысын зерттегенде, алаңдаушылығы бар балалар өзін өзі төмен бағалайтыны анықталды, және көптеген авторлар өзін -өзі бағалаудың алаңдаушылық деңгейіне тәуелді екендігін дәлелдеді. Сол себептен түзету сабақтарында біз өзін-өзі бағалауын жоғарлатуға байланысты әртүрлі ойындар мен жаттығуларды: "Қоян мен піл", "Сиқырлы орындық", «Жұлдызқұрт» т.б. жүргізу арқылы, баланың өзіне деген сенімін қалыптастыруға, әр баланы айналасындағылардың назарында болуға мүмкіндік жасаймыз. Баланы атымен атау, аздаған жетістігі үшін басқа балалардың көзінше оны мадақтау жұмыстары жүргізіледі. Мадақтау шын жүректен болуы тиіс, себебі, мадақтау шынайы болмаса балаға ол қатты әсер етеді және де міндетті түрде бала не үшін мадақтағанын білуі тиіс. Үлкендер балаларды бір-бірімен салыстыруға болмайтындығын біледі. Алаңдаушылығы бар балалармен жұмыс жасауда, бұл әдіс мүлдем рұқсат етілмейді, мүмкіндігінше балалардың жетістіктерін салыстырудан аулақ болуымыз керек. Әрине, аз уақыт ішінде өзін-өзі бағалауды жоғарылату мүмкін емес. Міндетті түрде жүйелі жұмыс жүргізу қажет.

Балалардың өз мінез-құлықтарын басқаруға, реттеуге үйрету. Сенімді мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру. Әдетте алаңдаушылығы бар балалар өздерін толғандырып жүрген мәселелерді жасырады. Егер бала үлкендерге «мен ештеңеден қорықпаймын» десе, оның сөздерін шындық екен деп қоя салмау керек. Алаңдағыш қасиеттерінің пайда болғанын бала мойындағысы келмейді. Бұндай жағдайда баланы мүмкіндігінше мәселені бірігіп шешеуге тарту қажет. Жұмыс барысында біз ата-аналарға, педагогтарға алаңдаушылығы бар балалармен қарым-қатынас жасау ережелерін ұсындық:

- Жылдамдықты қажет ететін ойындарды барынша ойнатудан аулақ болу;
- Ортадағылармен баланы салыстырмау;
- Жиі денелік қарым-қатынасты, релаксациялық жаттығуларды қолдану;
- Баланы жиі мадақтау арқылы өзіне деген сенімділігін арттыру;
- Баланы атымен жиі-жиі атау;
- Сенімді мінез-құлық үлгісін көрсету;
- Балаға жоғары талап қоймау;
- Тәрбие беруде бірізділікті сақтау;
- Балаға ескертулерді аз жасау;
- Жазалауды қажетті жағдайда ғана қолдану
- Жазалау барысында баланы жәбірлемеу, төмендетпеу;

Жоғары алаңдаушылық баланың өз мүмкіншіліктерін толық көрсетуіне кері әсерін тигізеді. Алаңдаушылықты мектепке дейінгі жаста түзетпесе, есейген сайын бала түрлі кедергілерге тап болады, кейін баланың кедергілерден өте алмауы, қиындықтарға төтеп бере алмауы мүмкін. Сондықтан зерттеушілер атап көрсеткендей, балалар мекемесі аясында түзету шараларды кешенді ұйымдастыруды аса назар аударуымыз қажет.

Қолданылған әдебиеттер

1. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте (психологическое исследование) М., Просвещение,
2. Выготский Л.С. Проблема возрастной периодизации детского развития. //Выготский Л.С. Вопросы детской психологии. –
3. Имедадзе И.В. Тревожность как фактор учения в дошкольном возрасте / Психологические полследования – Тбилиси, изд-во: Мецнисреба

Мектепке дейінгі ұйымда ертегі терапиясын пайдалану

Сағитова С.К.

*«Арт терапия басым бағыттағы
№45 «Самұрық» балабақшасы», әдіскер
Астана қаласы*

Андатпа: Ертегі – бұл мүмкін емес нәрсе туралы әңгіме. Міндетті түрде фантастикалық, мүмкін емес нәрсе бар: жануарлар сөйлеседі, бірінші кезекте қарапайым заттар сиқырлы болып шығады. Ертегі – баланы тәрбиелеуге арналса, ертегі терапиясы сол тәрбие арқылы баланы жөнге салу, оның көзқарасын бағдарлау және ішкі әлемінен хабардар болу тәсілдері.

Тәрбиенің негізгі мақсаты дені сау, ұлттық сана сезімі оянған, рухани ойлау дәрежесі биік, мәдениетті, парасатты, ар-ожданы мол, еңбекқор, іскер, бойында басқа да игі қасиеттер қалыптасқан ұрпақ тәрбиелеу қазіргі заманның басты міндеті. Баланың жан-жақты қалыптасуы үшін мектеп жасына дейінгі бүлдіршіндердің бойына жақсы, жағымды қасиеттерді сіңіре

білу маңызды. Бала әр нәрсеге құмар, қызыққыш, өзінің айналасында болып жатқан өзгерісті, тамаша құбылыстарды сезінуге бейім болып келеді. Әр түрлі рөлдерде ойнап көруге тырысады.

Атақты педагог Сухомлинский: «Бала кезде, 3 жастан он екі жасқа дейінгі аралықта әр адам өзінің рухани дамуына қасиетті нәрсенің бәрінде ертегіден алады. Ертегінің рухани тәрбиелік мәні зор. Ол балаға рухани бақыт беріп, қиялға қанат бітіретін, жас баланың рухының өсіп жетілуіне қажетті нәрсенің мол қоры бар рухани азық», - деп атап көрсеткен.

Театрландырылған ойындар сюжетті - рөлдік ойындардан тек желісі ғана емес, сондай-ақ ойнау іс-әрекетінің сипатымен ерекшеленетіндігі іс-тәжірибемізден белгілі.

Театрландырылған ойындар -«ойын – қойылымдары» болып саналады, баланы сахнада кейіпкер ретінде ойната отырып, оның жеке тұлғасын жан-жақты дамыту. Оның бойында әдебиетке, мәдениетке, өнерге деген құштарлықты ояту. Эмоционалдық-психикалық күйінің жағымды болуына жағдай жасау, мимикалық қабілеттің дамуы мен эмоцияны жеткізе білуі, ішкі «Мені» мен сыртқы жеке адамдық қасиетінің үйлесімділігін қалыптастыру және дамыту болып табылады.

Бүлдіршіндер сахнада шағын рөлдерде ойнау арқылы байланыстыра сөйлеуге, әдемі киініп, жинақы жүруге, үлкендермен және өзге де балалармен тіл табыса білуге үйренеді. Өз кейіпкерін алдына елестетіп қана қоймай, бала оның әрекеттерін, сезімдерін сезінеді. Өз сезімін мимика, ым-ишара, тағы басқа көріністер арқылы біреуге үйретеді.

Бұның бәрі сөйлеу қабілетінің дамуына, диалог түрінде сөйлеуге өзі алған әсерін монолог түрінде сөйлеп жеткізуге септігін тигізеді.

Театрландырылған ойын дене қозғалысының нақтылығымен еркіндігін дамытуда, өзінің денесінің сыртқы қоршаған ортамен байланысқан қарым-қатынасын сезінуге балаларды эстетикалық, психологиялық қабілетін дамытады. Сөз мәдениеті және техникасы. Бейнелеу арқылы сөйлетуін дамыту, шығармашылық фантазиясын дамыту, шағын әңгіме және ертегі құрастыра білуге үйретеді.

Драматизациялық ойындар: ертегі және әңгімелер желіс бойынша құрастырылады. Менің тәжірибемде балалар кішкентай кезінен **«Бауырсақ» «Шалқан»** ертегілері негізінде драмалауды жақсы көретін, қазіргі кезеңде ұлттық құндылықтарға тәрбиелеу бағытында **«Ұр тоқпақ», «Шық бермес Шығайбай», «Жыл басына таласқан хайуанаттар», «Ит мысықпен қалай дос болды» т.б. отандық жазушылар еңбектерінен** алуды нақтылы көздеймін.

Саусақтар театры – саусақтардың көмегімен қандайда болмасын ертегіні немесе өлең-тақпақ шумағын саханалау. Саусақ театры арқылы баланың сөйлеуге деген талпынысы, қабілеті дамып, ынтасы артады және шығармашылық әрекетіне жол ашылады. Саусақ ойынын ойнай отырып, балалар қоршаған ортадағы заттар мен құбылыстарды, жан-жануарларды, құстарды және ағаштарды бейнелей алады. Саусақтарының қозғалыс

қимылына қарап, бала қуанады шаттанады, сөз айтуға тырысады және өлеңде сөз шумақтарын қайталап айта отырып, есінде сақтайтын болады. Сонымен қатар балалар екі қолын қимылдата отырып, оң, сол, жоғары, төмен т.б. түсініктерді бағдарлай алуда үйренеді. Сәбилер тобындағы балалар ертегінің мәтінін өздері қайталамау үшін, олар берілген іс-әректті орындайды. Мәтінді тәрбиеші 2-3 рет оқу қажет. Рөлмен ойнау балалардың елестету белсенділігін арттырады, өз бетімен шығармашылық ойынға дайындалуға көмектеседі. Балалар қазақ ертегілерінің ішінде **Алдаркөсе, Қожанасыр, Таусоғар, Желаяқ**, образдарын қолдан тігіп, қолданып, түрлі эмоционалдық жағдаяттар тудыру кейіпкері ретінде қолданып жүрміз .

Ойыншықтар театры. Балалар қысқа тақпақтарды жаттап, оның өзіне тән орындау кезінен бастап - ақ кішкене көлемді спектакельдер ойнайды. Ондағы адамдар рөлін ойыншықтар орындайды. Бұл театрға **қуыршақ- қыз бала, қуыршақ- ер бала, қуыршақ-ата, қуыршақ – әже, қуыршақ –жалмауыз кемпір, қуыршақ –батыр, үй жануарлары, дала аңдары, құстар** бейнесіндегі қуыршақтарды жоғарыда аталған ертегілерді бекіту үшін дайындаймын. Балалар оларды еркін алып дербес қолдануына түрткі болып, тәдеби тілдерінің ширауына мүмкіндік беруге тырысамын. **Үстел үстіндегі театр-сәбилер** тобынан бастап-ақ тақпақ пен қысқа өлеңдерді айтқызығанда көркем сөздер әсерлі естілу үшін стол үстіндегі театрды қолданған жөн. Үстел үстінде құламай тұратын және қозғалтқанда еш кедергісіз жүретін ойыншықтар қолданылады. Суреттер театры-**декорация мен кейіпкердің – суреттері.** Олардың әрекеттері шектелген. Ойнаушының дауыс ырғағы (интонация) арқылы кейіпкердің мінез-құлқы беріледі. Кейіпкер әрекет барысында пайда болады, балалардың қызығушылығын арттырады. ұйымдастырылған оқу іс- әрекеттінен кейін ойнатуға болады. Негізгі қолданылатын материалдар **конус формас, иогурт стаканы, балмұздақ таяқшасы т.б. жарамсыз деп тасталған материалдар** бетіне кейіпкер суреттерін жапсырып, үстел басында **көркем әдебиет, айналамен таныстыру, математика,** қай оқу әрекетінде болмасын дидактикалық материал ретінде қолданып, балалардың қызығушылығын арттыру мақсатында қолданамын. Сонымен қатар, күннің екінші жартысында балалар да қолданады.

Стенд - кітапша театры. Бірін-бірі ауыстыратын иллюстрациялық оқиғалар көрсетіледі. Стенд-кітапшаның беттерін ашу арқылы жүргізуші әр түрлі сюжеттерді көрсетеді (оқиғалар, кездесулер). Ширма типтес жасалып ұсынылатын театр, оқу әрекеті немесе, жеке жұмыс кезінде ұтымды пайдаланып жүрмін.

Фланелеграф театры - Суреттер мен кейіпкерлер экранда көрсетіледі. Оларды фланельдер ұстап тұрады. Мұндағы суреттерді балалар мен бірге ескі кітаптардан, журналдардан қиып алуға болады.

Трафарет театры - Балалар дайын трафареттердің көмегімен болашақ кейіпкерлердің суреттерін жасайды. Оларды түрлі-түсті бояулармен бояйды, дайын бейнелерді қайшымен қияды. Бұл жерде балалардың шығармашылық

ойлау қабілеттері дамиды. Ұжымдасып жұмыс істеу үрдісінде әрбір бала өзіне берілген бейненің түр-тұлғасын, қимыл-қозғалысын өзгерте алады.

Онда балалардың өздерінің шығармашылықтары арттады. Театрландырылған ойынды басқару негізіне әдеби шығармашылық мәтінмен жұмыс істеу жатады. Мәтінді оқығанда әдеби тілмен анық, мәнерлеп оқу керек. Балаларға арналған көркем шығарманы оқыту неғұрлым дұрыс ұйымдастырылса, мектеп жасына дейінге балалардан эстетикалық талғамын дамыту соғұрлым табысты болады. Тәрбиеші, дайындық топтарының балалары сәбилерге кішігірім спектакелдер көрсетеді, бұған әр түрлі театр түрлері қолданылады:

Картиналар театры (фланелограф), саусақ театры. Сәбилердің ынталарын, әр түрлі түстерді ажырата алуына көмектеседі.

Қуыршақ театры

Қандайда да саханалық қойылымның алдында балалармен бірнеше кіріспе жұмыс жүргіземін

1. Алдымен, балаларға ертегі, әңгімелер оқып, не әңгімелеген кезде ертегідегі кейіпкерлердің мінез-құлқына, дауысының ырғағына, қимылдарына назар аударылады.

2. Әр кейіпкердің киіміне көңіл бөлемін. Қуыршақ театрында қуыршақтардың киімі өзгертіп отырамын.

3. Сұрақ – жауап арқылы кейіпкердің қимылын, іс-әрекетін байқап, бағалап отыруға көп көңіл бөлуге тырысамын..

4. Қимыл мен сөз арасындағы байланысын қадағалау үшін, жаттығулар орындатамын.

Мектепке дейінгі кезеңде балалардың шығармашылығын дамыту үшін, театрланған көріністер балалардың шығармашылық қабілетін дамыту үшін алатын орны ерекше.

Инновационная деятельность в ДО

*Сағындыкова Ж.К., воспитатель
Ясли-сад №72 г. Павлодара*

Аннотация: в статье рассматривается использование инновационных образовательных технологий, применяемых в образовательном процессе детей дошкольного возраста. Описаны основные виды инновационных технологий, применяемых в детских дошкольных организациях.

Ключевые слова: технология, педагогические технологии, инновационные педагогические технологии.

«Мы лишаем детей будущего, если продолжаем учить сегодня так, как учили этому вчера» Д. Дьюи

Хорошие навыки детства способны облегчить жизнь человека в будущем. Современные дети – это новое поколение, разительно оторвавшееся от уровня своих родителей в их возрасте. Как маленькому человеку помочь, чтобы он мог адаптироваться в обществе и строить свою жизнь? В конце 20 века

человечество вступило в стадию развития, которая имеет в арсенале огромный объём информации, накопленный человечеством. И этот факт заставляет искать иные подходы к организации процесса обучения. Огромные темпы роста инновационных и информационных технологий требуют необходимость формирования особой информационной культуры личности современного человека. И сегодня многие молодые родители осознают, что нынешнее время, его современный ритм повышают значимость, ценность и необходимость применения инновационных и технологических средств в воспитании и развитии ребенка. Поэтому значение инновационных технологий в воспитании детей велико. Применение этих технологий в ДО при формировании сенсорного воспитания ребенка неопределимо. Сенсорное воспитание является основой для формирования у ребенка всех психических процессов - внимания, памяти, сферы образов-представлений, мышления, речи и воображения. Возможности использования современных технологий позволяют наиболее полно и успешно реализовать развитие способностей ребенка.

Какие цели ставит перед собой ДО для реализации инновационной деятельности? Это улучшение способности педагогической системы детского сада, достичь более высоких результатов образования. Новые образовательные программы призваны обеспечить вариативность воспитательно-образовательного процесса, ориентированного на индивидуальность ребенка и запросы его семьи. Создаются новые типы, виды и профили ДО, инновационные преобразования приобретают системный характер. Инновационная деятельность дает возможность стать более привлекательным для родителей, при выборе ДО для своего ребенка.

Виды инновационной деятельности в ДО:

- метод игрового моделирования при взаимодействии педагога и родителей;
- организация экологического образования дошкольников;
- внедрение в воспитательно-образовательный процесс здоровьесберегающих технологий;
- совершенствование мастерства педагогов;
- поиск новых подходов в работе с детьми и их родителями;
- мониторинг развития каждого ребенка;
- индивидуализация развития личностных качеств, учет особенностей ребенка;
- формирование основ безопасной жизнедеятельности;
- оптимизация взаимодействия с семьей (мониторинг семей по вопросам воспитания и развития детей, “круглые столы”, совместные досуги и развлечения, выпуск газеты, создание мини-библиотеки, создание семейного клуба);
- пространство физического развития - центры здоровья в группах, физкультурный зал, бассейн с душем и сауной, спортивная площадка;
- пространство экологического развития: зимний сад с коллекцией растений различных климатических зон, экологическая мини-лаборатория, живой

уголок, уголки природы в группах, а также территория детского сада с уголком леса, сада, огородом, цветниками.

В отношении ДО употребляется понятие комбинаторных инноваций, так как возможности ДО определяются его потенциалом и характеризуются следующими критериями: квалификационным составом коллектива педагогов; наличием собственных методических разработок; наличием современной информационной базы; наличием и прогрессивностью учебного оборудования;

Основными элементами инновационного потенциала являются: финансовые ресурсы; материально-технические ресурсы; интеллектуальные ресурсы; социально-психологические факторы и т. д.

В результате применения инновационных педагогических технологий повышается качество образования, способствует повышению квалификации воспитателей, а применение компьютерных технологий воспитанниками способствует интересу и привлекательности ДО для родителей.

Несмотря на то, что инновационная деятельность педагогов оказывает положительное влияние на развитие дошкольного образования в целом, и со всей очевидностью заметны позитивные изменения и инициативы, которые приводят к достижению современного качества образования детей в каждом дошкольном учреждении, анализ экспериментальной практики показывает, что остается нерешенными ряд проблем: это проблема воспроизводства инноваций в условиях взаимодействия педагогов ДО; проблема изменения, оптимизации новшеств, способность вовремя избавляться от устаревшего, нецелесообразного; приспособление новшеств к конкретным условиям с учетом возможностей ДО, поддержка педагогической инициативы, ее продвижение.

Литература

1. Артемова Л.В. Окружающий мир в дидактических играх дошкольников: Книга для воспитателей детского сада и родителей - М.: Просвещение, 1992г.
2. Горвиц Ю.М., Чайнова Л.Д., Поддьяков Н.Н., Зворыгина Е.В. и др. Новые информационные технологии в дошкольном образовании. М.: ЛИНКА-ПРЕСС, 1998г.
3. Каралашвили Е. "Упражнения для оздоровления детей 6-7 лет". Дошкольное воспитание. 2002г., № 6, с.39 - 41.
- Макасер И.Л. "Игра как элемент обучения". Информатика в начальном образовании. 2001г., № 2, с. 71 - 73.
4. Моторин В. "Воспитательные возможности компьютерных игр". Дошкольное воспитание, 2000г., № 11, с. 53 - 57.

Ерекше білім беруге қажеттіліктері бар балаларды тәрбиелеу мен оқытуда квест ойын технологиясының маңызы

Салғиева М.Т., Белгитаева А.К.
Қарағанды облысы, Шет ауданы,

Андатпа

Мақалада ерекше білім беруді қажет ететін балалардың білімге деген құқықтарын іске асыру, олардың дамуына әлеуметтенуіне жағдай жасау және жан – жақты қолдауды қамтамасыз ету мақсатында квест ойын технологиясы арқылы оқыту жолдары көрсетілген.

Түйінді сөздер: квест, интеллектуалдық ойын, эксперименттік зерттеу.

Қазіргі қоғамдағы ең үлкен өзекті мәселелердің бірі , ерекше білім беруге қажеттіліктері бар балаларды тәрбиелеу мен оқытудабілім берудің жаңаша әдіс – тәсілдерін енгізу болып табылады. Олардың ұйым өміріне белсене қатысуына мүмкіндік беру, қоғамдағы толыққанды өмірге дайындалуына жағдай жасау , бөбекжайдағы әрбір педагогтің негізгі міндеті.

Мүмкіндігі шектеулі балалардың дамуында қазіргі заманға сай моделін құрудың басты бағыты - бұл білім беру қызметтерінің сапасын арттыру және қол жетімділігін қамтамасыз ету үшін жағдайларды жасау. Білім беру жүйесінде даму мүмкіндігі шектеулі балалармен жұмыс барысында тәрбиешілердің орны ерекше. Ең алдымен, ұйымдастырылған оқу іс - әрекетінде балаларды қоғамдық тәртіп ережелеріне, белсенділіктерін дамытуда көптеген жұмыстар атқарылуда. Сонымен қатар, барлық ұйымдастырылған оқу іс - әрекеті арасындағы байланыс, яғни бір тақырыптың түсіндірулермен қатар, жағымды тұлға қасиеттерін қалыптастыру, еңбекке баулу ерекше маңызды қажеттілік етеді. Оқу іс - әрекеті барысында, баланың ұжымда бірлесе жұмыс істеуі, еңбек ету қабілеті, жауапкершілікті сезінуі, адамгершілік қасиеттері қалыптасады.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды дамытудың негізгі шарты ересектермен көп қарым- қатынас жасауында.Ойын арқылы балаларға іс - шаралар өткізу өте тиімді және оларды өмірге бейімдей отырып, алған білім дағдыларын іскерлікпен қолдана білуге тәрбиелеу. Соның ішінде ойын қызметі арқылы қарым- қатынас жасаудың маңызы өте зор. Ойын барысында балалар өз ойын міндеттерін шешуге, өз жоспарларын жүзеге асырудың ең жақсы әдісін табуға, өз білімін пайдалана білуге, сөйлеуді үйренеді. Қалыпты балалармен салыстырғанда ,ерекше білім беруге қажеттіліктері бар балалардан педагогтер ұзақ уақыт бойы оқытудың нәтижелерін күтеді, балалармен «кері байланыс» орнату өте қиын. Әсіресе ойлау, қиял және сөйлеу қабілеттерін дамыту көбінесе ойын деңгейіне байланысты. Ойын ойнау кезінде баланың болашақта кездесетін функциясы пайда болады. Ойында өз іс-әрекеттерін жоспарлауға және оның серіктестерінің іс-әрекетін реттеуге үйренеді. Ойын – ол өздігінен атқаратын қызмет, балалар қатарластарымен қарым – қатынасқа түседі. Оларды ортақ мақсат біріктіреді, жетістікке жету үшін бірлескен күш –жігер және ортақ уайым. Ойын тәжірибесі баланың ойында терең із қалдырады және жақсы сезімдерді қалыптастыруға үлес қосады, қайырымдылық, ұжымдық бірігу дағдыларын қалыптастырады.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар нақты объектілермен жұмыс істеуді қалайды. Осы орайда квест ойынының маңызы өте зор.

Квест ойындары арқылы балаларды оқыту мен тәрбиелеуде Сан-Диего университетінің профессоры Берни Додж 1995 жылдан бастап кеңінен қолдана бастады, ол оқу процесінде іздеу жүйесін пайдалануды ұсынды.

Квест сөзі (ағылшын тілінен аударғанда «quest»-шақыру, іздеу, қызықты оқиға деген мағаналарды береді) – бұл интеллектуалдық ойын түрі, ойынға қатысушы балалар, бірқатар кедергілерден өтіп, белгілі бір тапсырмаларды, логикалық жұмбақтарды шешу арқылы, жолында кездескен қиындықтармен күресіп, ортақ мақсатқа жетуі тиіс. Квест ойыны өзіндік бірқилы қалыпы мен сюжеті бар үлкен және әдемі ойын болып табылады. Оның мағынасы әртүрлі заттарды қолдануға негізделген. Бұл ойынбалалардың қызығушылығын оятады және соңына жеткенше өзінен босатпайды. Мұндай ойындарды балалар да, ересектер де ұнатады. Ойыншыда жылдам әрекеттік қабілеттің болуы міндетті емес. Бұл жерде акцент дұрыс ойластыруға, әр қадамды санап басуға және дұрыс шешім қабылдауға қойылады. Күрделі жұмбақтарды шешуге, жасырылып қойылған заттарға және оларды дұрыс қолдануға бағытталған квест ойындары бар. Квест ойынындағы кез-келген әрекет бір нәрсеге байланысты болуы керек. Егер сіз мұқият және қозғалғыш болсаңыз, онда ұзақ уақыт бойы тапсырманы орындау мүмкіндігін іздестіруге тура келмейді. Ойлануға жеткілікті дұрыс, қиялыңызды қосып, жауапты таба аласыз. Квест логика мен ойлауды дамытады, өте қызықты немесе эмоционалды жағдайға ұқсас кейіпкердің сезімін сезінуге мүмкіндік береді.

Квест ойынының негізгі шарты:

1. Ойын барысын түсіндіру;
2. Өту кезеңдері, сұрақтар тізімі;
3. Тапсырманы орындау тәртібі;
4. Мақсатқа қол жеткізу (сыйлық)

Енді осы мақсатқа жету үшін, балалардың күш – жігерін қамшылап, мотивация беруіміз қажет. Олардың соңғы нәтижеге қол жеткізуінің қарапайым шешімін табуға қалай қызықтыруға болады? Бәрі оңай. Мәреде жұлде болуы керек! Бұл жақсы белгі, сыйақы немесе басқа нәрсе болуы мүмкін. Бұл жағдайды қарапайым мысал арқылы түсіндіруге болады.

Мысалы: «Құпия сандық» квест ойыны арқылы балалар «Ертегілер әлеміне саяхат» жасап қайтады. (бұл ойынды әртүрлі тақырыптарда ойнатуға болады)

1. «Ойлан, тап!» – бұл ойында, әр түрлі жабайы жануарлар жасырылады (қоян, аю, түлкі, қасқыр т.б.) балалар қолдарымен сипап сезу арқылы жануарды анықтап, сол жануардың қимылын салуы керек.

(орман арқылы өтеді)

2. «Не қалай дыбыстайды?» - суретте берілген үй жануарларының қалай дыбыстайтынын салуы қажет. (үй жануарларының суреттері ілініп тұрады)

3. «Бұл қандай ертегі?» - аудио ертегілерден үзінді тыңдау арқылы, бұл қай ертегі екенін табуы қажет. (ойыншық радионы басқанда аудио ертегіден үзінді ойнайды)

4. «Тосын сый» мәреге жеткен соң , сандықтың ішінде сыйлық болады. Ойын барысында, балалардың ойлау , есте сақтау, сипап сезу, көру, есту қабілеттері арта түседі . Әр түрлі тапсырмаларды орындау арқылы ойынға деген қызығушылығы оянады.

Сонымен қатар, бөбекжайда әр топ қолдан жасалған бұйымдардан «Ерекше балаға ерекше сый» атты көрме ұйымдастырды. Көрмеде ұйымдастырылған оқу іс – әрекетіне және ойынға қажетті дидактикалық ойындарды көруге болады.«Жүректен жүрекке» қамқорлық жобасы негізінде бүлдіршіндеріміздің қатысуымен сурет салу байқауы өтті. Ойдан шығарылған ертегі: «Күпия сандық» үздік қойылым байқауы , «Экологиялық ойындар» ойын – сауық ұйымдастырылды,«Бәрін білгім келеді» эксперименттік зерттеу ойындары, «Робототехника – болашақтың бағдары» ойындары жүзеге асырылды.

Білім берудегі квест технологиялары белгілі бір тапсырманың шешімін іздеуге негізделген.Әрине, олар үйренуден гөрі қарапайым ойындарды артық көреді. Балаларды білім беру іс - әрекетіне қызықтыру үшін ойынды оқыту әдістерінің бірі ретінде қолдану ұсынылды, өйткені ойын процесінде балалар сол немесе басқа материал туралы түсінік алады, сонымен қатар болып жатқан оқиғалар туралы өзіндік пікір қалыптастырады, жағымды және жағымсызқылықтарды ажыратуды түсінеді, кейіпкерлер, бұл өз кезегінде баланың психикасына қатты әсер етіп, дұрыс дүниетанымды қалыптастыра алады.

Қорыта айтқанда , педагогикалық жұмыстың негізгі міндеті – ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың әлеуметтік тәжірибесін байыту және құрдастарымен бірлесе жұмыс істеуіне , жан – жақты дамуына жағдай жасау.

Әдебиеттер

1. Б. Иманбекова, А.Балабеков. «Дамытушы ойындар» Алматы, 2003. 15- 16 беттер.
2. Садық Г.Н. «Дамытушы ойындарды түзету-дамыту жұмыстарында қолдану» Әдістемелік көмекші құрал. Қызылорда ,2011. 3-7 беттер.
3. Ахмедалиева Д. У. Мүмкіндіктері шектеулі балалармен жұмысты ұйымдастыру «Әлеуметтік педагог» журналы. – 2010 ж.
4. Мектеп жасына дейінгі балалар психологиясы. В.С.Мухина, Алматы Мектеп,1981 ж.

Мектепке дейінгі ұйымда дәстүрлі емес ойын технологиясы

Сарина М.К.,Сағынаева Т.М.
Қарағанды облысы Шет ауданы
Ақадыр кенті «Балбөбек» бөбекжайы КМҚК, тәрбиешілер

Андатпа: Бұл мақалада ескі технологияны әрі қарай дамытып, жаңа заман талаптарына сай етіп жаңа форматта қолдануға болатыны жайлы айтылған.

Бөбекжайдағы жүрген қолданыста тәжірибиемізден бірнеше мысалдар келтірдік.

Түйінді сөздер: Нейро ойындары, логукуб, нейробум, тактильді сезімдер.

Бүгінгі таңда тәрбиешілердің білім қоржынында жүзден астам түрлі білім беру технологиялары бар. Бірақ олардың барлығы жаңа ХХІ ғасырда өзекті ме?

Бұл сұрақтың жауабы бір жақты емес. Оларды таңдау қолданатын тәрбиешінің күзіретіне қалады. Бірақ ескі технологияны әрі қарай дамытып, жаңа заман талаптарына сай етіп жаңа форматта қолдануға болады. Мектепке дейінгі жас-бұл адам өмірінің маңызды кезеңі, онда жеке тұлғаның негіздері қаланады. Оқытудың стандартты әдістері балаға одан әрі оқуға деген ықыластың болмауы түрінде теріс әсер етуі мүмкін.

Ғылым да, техника да дамыған кезеңде білім саласына үлесімізді қоспау педагог атымызға сын болар еді. Сол үшін өскелең ұрпақтың келешегі жарқын болу жолында аянбай еңбек еткеніміз абзал. Осы орайда берген біліміміз жемісті болуы үшін оқу қызметтерін мейлінше балаларға қызықты етуге тырысамыз. Мектеп жасына дейінгі балалардың жас ерекшелігін ескеретін болсақ, балалардың нағыз ойын ойнатын кезеңдері. Оқу қызметінде түрлі ойындар мен қызықты әдіс-тәсілдерді қолдану педагогтың креативті сапасын дамытып, кәсіби деңгейін арттырады. Балаларға оқу қызметін қызықты, жан-жақты етіп дайындаған сайын, олардың жеке тұлға болып қалыптасуына да септігі тигізеді.

Ойын әрекетін қолдану инновациялық технология деп айту дұрыс емес. Сол себепті қазіргі таңдағы дәстүрлі емес ойындарды алуды жөн көрдім. К. Д. Ушинский таным процесін нәтижелі ету үшін ойын элементтерін балалардың оқу бір сарынды жұмысына қосуды ұсынды. Ол «...бала үшін ойын шындықты алмастырады және оны қызықты әрі түсінікті етеді, өйткені ол оны өзі жасайды. Ойын барысында бала өз әлемін жасайды және онда өмір сүреді, және бұл өмірдің іздері тереңірек қалады, өйткені эмоционалды компонент бар және ол өзінің жаратылысын басқарады»

Ойын-бұл оқытудың кең әдісі. Күнделікті іс-әрекет барысында балалардың ерекшеліктеріне байланысты әртүрлі элементтер мен әдістерді қолдануға болады.

Дидактикалық ойындар ойлау, себеп-салдарлық байланыстарды табу, қорытынды жасау дағдыларын дамытуға ықпал етеді. Сондай-ақ, ойындардың көмегімен балалар проблемалық жағдайларды шешуде дәстүрлі емес ойлауды, қиялды дамытады.

Білім беру ойындары есте сақтау, сөйлеу, ойлауды жақсартады, баланың алға қойған міндеттерінде оңтайлы шешім табу қабілетін дамытады.

Әлеуметтендіру ойындары стрессті бақылауды, өзін-өзі реттеуді дамытуға ықпал етеді, қоғамның нормалары мен құндылықтарымен таныстырады.

Төменде ойын технологиясының дәстүрлі емес түрлерін мектеп жасына дейінгі балаларды үйретуде қалай пайдаланып жүргендігім жайлы бірнеше мысалдар келтіремін.

Ең алғашқысы логокуб ойындары. Логокуб ойындарын балалардың сөздік қорын қалыптастырып, танымдық процестер мен ұсақ моториканы дамыту мақсатында қолданамын.

«Логокуб» құралын 2 жастан 6 жасқа дейінгі балалармен жұмыс жасау барысында белсенді қолданылатын, яғни ойынды түрлендіру арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың барлық жасында қолдануға болады деген сөз. «Логокуб» кез-келген сабақта қажет. Балалар онымен ойнағанды жақсы көреді. Логокуб әртүрлі түсті алты жағы бар текше. Қырларында қалталар, түймелер, тығындар, жабыстырғыштар бар. Сіз оны әртүрлі материалдардан жасай аласыз: картон, пластикалық текшелер және т.б. Жабыстырғыш, түймелер, тығындар, қалталар көмегімен оларға әртүрлі сөйлеу материалдарын (суреттерді) орналастыруға болады.

Бұл ойынды қолдану кезінде балалармен бірлескен іс-әрекетте қолдану қызықсыз жұмысты жанды және шығармашылыққа айналдыруға, бүкіл түзету және білім беру процесінде балалардың қызығушылығын қолдауға, сонымен қатар бағдарламалық материалды есте сақтау, түсіну және игеру жылдамдығын қамтамасыз етуге көмектесті. Мақсатты және жүйелі жұмыстың нәтижесі балалардың диалогтық сөйлеуінің даму деңгейін арттыру болды. Балалардың сөйлеу дамуы жоғары деңгейге көтерілді, ауызша сөйлеудің барлық көрсеткіштері жақсарды: фонетика, лексика, грамматика, үйлесімді сөйлеу және оның дизайны. Мектеп жасына дейінгі балалар оңай байланыса бастады, диалог жүргізу, сұхбаттасушыны мұқият тындау, өз ойларын нақты білдіру қабілетін игерді. Түзету-дамыту жұмысының сапалы нәтижелерін бағалай отырып, оң өзгерістерді бөліп көрсетуге болады: сөйлеу мотивациясы жоғарылайды; сөйлеудің барлық бөліктерінің сөздігі байытылады; сөйлеудің семантикалық жағы дамиды; сөйлеудің дамуындағы кемшіліктер өтеледі; есте сақтау жылдамдығы артады және сөйлеу өндірісі жақсарады; балалардың психикалық функциялары (ойлау, зейін, есте сақтау) белсендіріледі және қалпына келтіріледі; әр баланың шығармашылық қабілеті дамиды.

Өз тәжірибемде қолданатын ойындардың тағы бір түрі-нейробум ойыны. Қазіргі уақытта мектеп жасына дейінгі балалардың дамуында нейропсихологиялық тәсілді қолдану өзекті болып табылағандықтан, осы ойынға да ерекше тоқталуды жөн көрдім.

Нейро ойындардың тиімділігі - бұл ең алдымен денсаулық сақтау технологиясы, барлық психикалық процестердің дамуына ықпал етеді. Нейро ойындарды қолдану арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың когнитивті дамуының жақсарғаны байқалады.

Нейро ойындар баланың барлық психикалық процестерін (зейін, есте сақтау, ойлау, сөйлеу және т.б.) жақсартуға, сондай-ақ оның эмоционалды-ерікті саласын дамытуға ықпал етеді. Ми қан айналымының жақсаруы, ми

қыртысында жаңа нейрондық байланыстардың дамуы стресске төзімділіктің, оқудың, бейімделудің жоғарылауына, жанжалдың, қозғыштықтың төмендеуіне әкеледі.

Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс жасауда нейро ойындарды қолданудың мақсаттары мен міндеттерін бөліп көрсетуге болады. Нейропсихологиялық ойындар мен жаттығулар баланың ми қызметінің механизмдерін дамытады және түзетеді. Бұл ойындарды пайдалану кезінде эмоционалды тартымдылық артып, тұрақты мотивация мен ерікті танымдық қызығушылықтарды, бала мен педагог арасындағы әріптестік өзара іс-қимылды қалыптастырамыз.

Нейро ойындарды мүмкіндігі шектеулі балалардың дамуын түзету үшін ғана емес, сонымен қатар қалыпты дамып келе жатқан балаларда жоғары психикалық функцияларды, тіпті дарындылыққа дамыту үшін де қолдануға болады. Арнайы таңдалған ойындардың көмегімен дене оң және сол жарты шарлардың жұмысын үйлестіреді және дене мен интеллекттің өзара әрекеттесуін дамытады. Жаттығулардың әрқайсысы мидың белгілі бір бөлігінің қозуына ықпал етеді және ой мен қозғалысты біріктіру механизмін қамтиды, сонымен қатар қозғалыс пен психофизикалық функцияларды үйлестіруді дамытуға ықпал етеді.

Осылайша, нейро ойындар танымдық қызығушылықты, оқу мотивациясын арттырады, балаларға қателіктерден қорықпауға көмектеседі, ұсақ моторика мен қарым-қатынас дағдыларын дамытады. Өйткені, ойын-кез-келген баланың табиғи жағдайы мен қажеттілігі. Кез-келген ойынның даму әлеуеті бар.

Бұл аталған ойындар күнделікті ойындардан өзгеше. Яғни сөзсіз ақпараттық технологиялар дәуірінде жас буын балалары мен олардың ата-аналарының үміттерін қанағаттандыру үшін педагогтар оқытудың жаңа тәсілдерін білуі және игеруі керек.

Баланың бүкіл өмірі ойын. Сондықтан баланың оқу процесі онсыз жүре алмайды. Тактильді сезімдер, ұсақ моторика, ойлау операциялары балалар ойынында дамиды. Сол себепті мектепке дейінгі балаларға білім мен тәрбие беруде ойынның маңызы зор. Ал ол ойындарды түрлендіру педагогтың шеберлігіне байланысты.

Әдебиеттер

1. Адамьянц, Т. З. Проблемы диалога в общении с экраном: миллион картинок экрана – одна «картина мира» телезрителя // Мир психологии. – 2002. – №2.
2. Жұмабекова Ф.Н. «Мектепке дейінгі педагогика» 2012.
3. Ушинский, К. Д. Психологические и логические основы обучения // Избр. пед. соч. В 2 т. Т. 2. – Москва: Наука, 1954.

Мектепке дейінгі балалық шақтың әлеуметтік және психологиялыққұндылығы, ЕБҚ бар балаларды тәрбиелеу және оқыту процесіндегі орта қажеттіліктері

Аңдатпа

Кілт сөздер

Мәтін мектепке дейінгі орын, білім иен тәрбие беру, ерекше білім беруді қажет ететін балалар, инклюзивті білім беру.

Шыр етіп дүние есігін ашқан әрбір пенде ата-анасының жылуы мен мейірімі арқылы өмірге бейімделсе, тәрбиеші, ұстаздар арқылы тәрбиеге, білімге бейімделеді. ХХІ ғасыр білім мен ғылымның дамып, техниканың озып тұрған заманында ұрпағымыздың саналы, тәрбиелі, білімді де, білгір болып өсулері-ұлтымыз үшін аса маңызды. Өйткені кез келген алпауыт мемлекет болашағы –жас ұрпақ қолында. Әсіресе, өмірге енді бейімделіп келе жатқан жас жеткіншек үшін, мектепке дейінгі орындарда білім мен тәрбие беру- аса жауапкершілікті қажет етеді. Себебі баланың негізі, зейіні осы балабақшада қалыптасады. Балалық шақ – адам өміріндегі ең бір кіршіксіз, бейқам бақытты кезеңі. Балаға бақытты балалық шақ сыйлау үшін ата-аналары қолынан келгенді істейді. Алайда өмірдің жақсы- жаман тұстары қатар жүретіні тәрізді, барлық балаға бақытты балалықта бұйыра бермейді. Себебі, бір отбасында ұрыс-керіс жиі болуы мүмкін, бір отбасында балаға дұрыс көңіл бөлінбей, мейірім берілмеуі мүмкін, бір отбасында қатал әкеден бала жасқануы мүмкін, кейбір бала өзі жасқаншақ, ортаға тез бейімделмейтін болуы мүмкін. Міне осы аталған жәйттардың барлығы баланың бойындағы құндылықтардың дұрыс қалыптаспауына әкеліп соғады. Сондықтан да, мектепке дейінгі орындарда балалармен тәрбиеші жақсы қарым-қатынас орнатып, олардың ата-анасымен жиі байланыс жасап, бала мен ата-ана арасын жақындататындай тренингтер, ойындар, өткізіп тұрғандары дұрыс деп ойлаймын. Сондай-ақ, туғанынан бойында ерекшелігі бар балаларда ортада кездесіп жатады. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу-екі есе күш, еке есе мейірім мен көңілді қажет етеді. Қазіргі таңда ерекшелігі бар балаларды қоғам дұрыс қабылдап, оларға білім мен тәрбие беруді ерекше мақсат еткен.

Ерекше білім беруге қажеттілігі бар балалар (ЕБК) - даму ерекшеліктеріне, мінез-құлық және эмоциялық проблемаларына, орталық факторларына (әлеуметтік, психологиялық, экономикалық, лингвистикалық, мәдени) байланысты тиісті деңгейде білім алуда тұрақты немесе уақытша қиындықтары бар балалар. Ерекше білім беру қажеттілігі - оқу-дамыту барысындағы сапалы білім алуға тиісті көмекке және қызметке қажеттілік болып табылады. Оларға білім алу үшін арнайы жағдайлар жасалып, ерекше білім беріледі. Ондай балаларға психологиялық және педагогикалық қолдау, көмек аса қажет. Ерекше білім беруді қажет ететін балалар үшін, білім беруді

дамытудың мемлекеттік бағдарламасына сәйкес елімізде 2011 жылдан бастап инклюзивті білім беру кезеңімен енгізілген болатын.

БЕҚ бар балаларға қолдау көрсетумен бағалаудың клиникалық-дефектологиялық моделі «білім алуындағы қиындықтар мен проблемалар баланың бойында қалыптасқан және ол мына ұғымдарға негізделген: «мүгедек, қабілетсіз, ауытқушылығы бар» бағалау – медициналық, ал білім беру-түзету тұрғысына бағытталған. Ерекше балалар ортада өздерін жақсы сезіну үшін толық сау балалардың оларға деген көзқарастарын жақсы жаққа бұру. Олармен бірге ойната отырып, тәрбиелеу, білім беру.

Ерекше білім беруді қажет ететін балалар үшін, білім беру принциптері:

1. Адам құндылығы оның мүмкіндігіне қарай қабілеттілігімен, жеткен жетістіктерімен анықталады.
2. Әрбір адам сезінуге және ойлауға қабілетті.
3. Әр бір адам қарым-қатынасқа құқылы.
4. Барлық адам бір –біріне қажет.
5. Білім шынайы қарым-қатынас шеңберінде жүзеге асады.
6. Әр бір баланың жетістікке жетуі-өзінің мүмкіндігіне қарай орындай алатын әрекетін жүзеге асыруы.
7. Барлық адамдар құрбы-құрдастарының қолдауы мен достығын қажет етеді. Олар өздерінің басқа балалардан өзгеше екенін байқамаулары керек, өйткені егер өздерін басқа балалар сияқты емес екендерін аңғарса, психологиялық өз-өздеріне қысым көрсетулері мүмкін. Бұл көрсеткіш баланың толық білім алып, дұрыс тәрбиеленулеріне кедергі жасайды.

Сонымен қатар, балабақшаларда ерекше балаларға тәлім-тәрбие, ұсынылған ойындарды меңгерту, оның бала зердесіне әсер етуі, қабылдауы, есте сақталуы бақылауда болу керек. Балаларға тапсырманың шектен тыс ауыр болмауы керек. Тәрбие жұмыстары баланың денсаулығын нығайтуға әсер ететіндей болуы шарт.

Әр тапсырмаларды орындау барысында балалардың міндеті мен мүмкіндік деңгейлерін ескеру керек. Мүмкіндігі шектеулі балаларды тәрбиелеу өте қиын болғанымен, әрқашан қиындықтарға тап болу дегенді білдірмейді. Мүмкіндігі шектеулі балаларға да жақсы тәрбие берсе, ол да өз анасына қуаныш пен бақыт сыйлауы мүмкін.

Қазіргі уақытта еліміздің білім алуында қиындықтары бар балаларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету мен білім беру мен тәрбиелеу барысында мына талаптар арқылы жүзеге асуда:

- 1) оқу жоспары мен оқу бағдарламасын өзгерту;
- 2) оқыту нәтижелерін бағалау әдістерін өзгерту
- 3) оқытудың арнайы, вариативті және альтернативті әдістерін қолдану;
- 4) оқулықтарды, оқу әдістемелік құралдарын, жеке оқу материалдарын таңдау;
- 5) оқыту формасын таңдау;

- 6) тосқауылсыз орта құру және оқыту орнына бейімдеу;
- 7) компенсаторлық және техникалық құралдарға мұқтаждық;
- 8) арнайы психологиялық- педагогикалық көмек (психологтың, логопедтің, арнайы педагогтың (олигофренопедагогтың, сурдопедагогтың, тифлопедагогтың);
- 9) педагог-ассистенттің, тәрбиешінің көмегі;
- 10) әлеуметтік – педагогикалық көмек.

Қортындылай келе, мектепке дейінгі білім беру орындарында ерекше білім беруге қажеттілігі бар балалар үшін барлық жағдай жасалып, талаптарға сай болулары керек. Әр баланың ертеңгі болашағының жарқын болу үшін, еңбек ету-сізбен біздің парызымыз.

Әдебиеттер:

1. «Қазақстан Республикасының Білім туралы Заңы» №319 заңы. 27 шілде 2007 ж.
2. Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық – педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы №343 заңы. 11 шілде 2002 ж

Использование социо-игровой технологии в музыкальном воспитании детей дошкольного возраста

*Сатмагамбетова Ж.А.,
музыкальный руководитель
ГККП я/с №33 «Алтын дән»,
г. Астана*

Аннотация

В данном докладе затрагивается тема работы с детьми дошкольного возраста по социо - игровой технологии в развитии музыкальных способностей. Особенность данной технологии – это работа малыми группами, динамичная смена темпа, ролей, движение детей во время организованной деятельности, активное общение детей между собой, развитие творческих способностей, так же педагог является партнером, поэтому дети не исполнители указаний педагога.

Бұл баяндамада музыкалық қабілеттерін дамытуда мектеп жасына дейінгі балалармен әлеуметтік-ойын технологиясы бойынша жұмыс жасау тақырыбы қозғалады. Бұл технологияның ерекшелігі – шағын топтарда жұмыс істеу, ұйымдастырылған іс-әрекет кезінде қарқынның, рөлдердің динамикалық өзгеруі, балалардың қимыл-қозғалысы, балалар арасындағы белсенді қарым-қатынас, шығармашылық қабілеттерін дамыту, сондықтан балалар мұғалімнің нұсқауларын орындаушы емес.

Ключевые слова:

Технология, игра, самостоятельность, дошкольник, активность, группировка.

Технология, ойын, дербестік, мектеп жасына дейінгі бала, белсенділік, топтастыру.

Роль социо - игровой технологии – является развитие ребенка в игровом общении со сверстниками. Сегодня человеку для активного участия в жизни общества, реализации себя как личности необходимо постоянно проявлять творческую активность, самостоятельность, обнаруживать и развивать свои способности, непрерывно учиться и самосовершенствоваться. Поэтому, чем меньше мы управляем детьми, тем более активную позицию они занимают в жизни.

Данному утверждению помогает современная педагогическая технология «Социо - игровая педагогика» представленная Е. Шулешко, А. Ершовой и В. Букатовым. Сущность социо - игрового стиля работы его основатели определили такой формулировкой: «Мы не учим, а налаживаем ситуации, когда их участникам хочется доверять и друг другу, и своему собственному опыту, в результате чего происходит эффект добровольного и обучения, и научения, и тренировки».

Деятельность детей организуется как игра-жизнь между микрогруппами детей и одновременно в каждой из них.

Основные задачи данной технологии является:

- научить детей общаться;
- сделать организованную деятельность более увлекательной для детей;
- развивать в детях активность, самостоятельность и творческие способности.

Непосредственное общение детей в социо – игровой технологии строится в несколько этапов.

Первый этап – дети учатся договариваться, общаться, слушать и слышать партнера, развивается речь.

Второй этап – ребенок осознает, как ему надо общаться в микрогруппе, чтобы выполнить данную задачу.

Третий этап общения – педагогическое средство, через общение дети обучаются.

Данная технология позволяет научить детей договариваться, общаться и контролировать друг друга («выполнять роль» - говорящих и роль слушающих).

Неуверенным детям преодолеть свою нерешительность, а активным помогает прислушиваться к мнению своих сверстников. Педагог же в данном процессе является партнером, поэтому дети не исполнители указаний педагога.

Общение же детей проходит внутри микрогруппы и между микрогруппами.

Существуют «Золотые правила» социо - игровой технологии по В.М. Букатову:

1 правило – работа малыми группами. Можно объединиться по цвету одежды, выбрав определенный музыкальный инструмент, объединиться собрав общую картинку – пазл (например, музыкальный руководитель раздает кристаллы-пазлы с изображением музыкальных инструментов. Дети называют музыкальный инструмент, который собрали) и т.д.

2 правило – «Смена лидерства» Мнение малой группы выражает лидер, а лидера выбирают сами дети.

3 правило – смена темпа и ритма. Смена темпа и ритма помогает почувствовать ограничение во времени. Дети понимают, что у них имеется определенное время для выполнения задания.

4 правило – интеграция всех видов деятельности.

Авторы социо - игровой технологии предлагают разные игровые задания для детей, которые условно можно разделить на несколько групп:

1. Игры-задания для рабочего настроя. Например, игра «Эхо». Музыкальный руководитель прохлопывает несложный ритмический рисунок. Ребенок-эхо должен повторить ритм (хлопками, притопывание и др.)

2. Игры для социо - игрового приобщения к делу, во время выполнения которых выстраиваются деловые взаимоотношения педагога с детьми, и детей друг с другом.

Например, игра «Весёлый оркестр». Под музыку дети двигаются вокруг стульчиков с инструментами, как только музыка закончилась нужно взять инструмент в руки и присесть на стульчик. Звучит другая музыка, все вместе играют на инструментах.

3. Игровые разминки – объединяются своей всеобщей доступностью, быстро возникающей азартностью и смешным, несерьёзным выигрышем. В них доминирует механизм деятельного и психологически эффективного отдыха.

Например, игра «Веселый кубик».

Кубик движется по кругу, передайте кубик другу,

Кубик весело бросай, кто пришел к нам угадай!

Ребенок бросает на пол, в круг и показывают голосом и движениями как кошечка здороваётся «мяу-мяу» и так далее, на гранях могут быть нарисованы петушок, уточка, лошадка и прочие.

4. Задания для творческого самоутверждения – это задания, выполнение которых подразумевает художественно-исполнительский результат.

Например, игра «Сказочные человечки». Дети идут произвольно по залу при смене музыки изображают деревянных человечков, то есть идут как Буратино; стеклянных – идут осторожно, чтоб не разбиться; веревочных – расслабляя руки, ноги; чугунных – тяжело, медленно переступая.

5. Игры ассоциативного характера.

Например, игра «Угадай на чём играю». Ведущий берет карточку, на которой изображён музыкальный инструмент. Жестами изображает это инструмент, дети должны отгадать какой инструмент изображен на карточке.

Использование социо - игровых технологий поможет музыкальному руководителю интереснее и эффективнее провести тот или иной раздел организованной деятельности.

Таким образом, данная технология является действенным и активным средством, влияющим на личностное развитие детей.

Важно помнить, используя социо - игровые технологии в различных видах музыкальной деятельности, главное дать детям самим почувствовать

характер музыки и охарактеризовать ее прежде, чем мы дадим собственную характеристику произведению. Это поможет ребенку ощутить свое собственное я.

Список основной и ресурсной литературы

1. А.П. Ершова, В.М. Букатов / Карманная энциклопедия социо-игровых приемов обучения дошкольников: справочно-методическое пособие воспитателей и подготовительных групп детского сада /– СПб: Образовательные проекты; М: НИИ школьных технологий, 2008г.;
2. В.М. Букатов «Игры для детского сада. Развитие талантов ребенка через игру. Иллюстрированный словарь игровых приемов», 2009г.;
3. Д.О. Карамолдаева, «Методика музыкального воспитания», КазНПУ имени Абая, 2011г.;
4. М.Бахтигулова, Становление детского музыкального воспитания в Казахстане. Алматы, ГорИУУ, 1989г.

Нейрологопедические игры в коррекционной работе учителя-логопеда по преодолению нарушений устной речи у дошкольников с ЗПР

Сейталиева З.К.

Ясли-сад №25 «Таңшолпан» г. Астана, учитель-логопед

Аннотация. Нейрологопедические игры являются хорошим подспорьем в коррекционно-развивающих занятиях у ребенка с ЗПР. Они позволяют глубже взглянуть на проблему, выявить причину нарушения и выстроить грамотную программу индивидуального развития детей. Нейропсихологические методики представляют собой совокупность специальных методов, направленных на компенсацию поврежденных функций головного мозга. Специалистам образовательной организации данные методики доступны лишь частично (если только специалист не имеет дополнительного образования). Однако, адаптация и преобразование данных методик в нейрологопедические игры, и применение их в процессе логопедической коррекционно-развивающей работы дает положительную динамику при различных нарушениях у детей любого возраста.

Ключевые слова: нейрологопедические игры, коррекционно-развивающий процесс, дети с ЗПР.

Нейропсихология – отрасль клинической психологии, которая изучает мозговые механизмы ВПФ и эмоционально-личностной сферы на материале локальных поражений мозга.

Основоположником отечественной нейропсихологии является А.Р. Лурия. Именно он описал методы восстановления высших психических функций, в том числе и речевых, нарушенных вследствие локальных поражений мозга, путем образования компенсаторных связей.

Нейрологопедия – это направление в логопедии, которое опирается на некоторые особенности развития нервной системы в коррекционной работе. Нейрологопедия дает понимание происхождения расстройств. Знание этих закономерностей открывает широкие возможности создания диагностических и коррекционных методик. Конечно же, это междисциплинарный подход, требующий много дополнительных знаний из области неврологии и нейрофизиологии, которыми владеет специалист логопед.

Т.Г. Визель отмечает: «Обычная логопедия уже изживает себя, человек, который работает с высшими функциями, должен осознавать, как они организованы мозгом. Когда мы пытаемся проникнуть за черепные своды, то начинаем понимать, что мы делаем и для чего».

В речевой функциональной системе принимают участие все анализаторы: слуховой, зрительный, кожно-кинестетический, двигательный и др. Каждый из них вносит свой вклад в афферентные и эфферентные основы речи. Большой класс расстройств в нейрологопедии принадлежит нарушениям речи, возникающих при локальных поражениях коры больших полушарий и нарушениях межполушарного взаимодействия.

На протяжении нескольких лет в работе с детьми с тяжелыми нарушениями речи я использую различные нейрологопедические игры.

Балансир. Данное упражнение способствует улучшению межполушарного взаимодействия, т.к. оно требует согласованного перекрестного движения рук и ног и речи. Через это мы стимулируем моторные зоны, отвечающие за регуляцию движения у ребенка стимулируя моторный центр речи Брока, мы тем самым приводим к стимуляции первичной и ассоциативной слуховой коры.

Межполушарные доски. При использовании межполушарных досок происходит синхронизация работы глаз и рук, взаимодействие двух полушарий. Развивается концентрация, усидчивость, мелкую моторику. При помощи данных упражнений мы формируем кистевой и пальцевый праксис, что в дальнейшем поможет детям в при письме.

Артикуляционная гимнастика с биоэнергопластикой. Использование данного метода ускоряет исправление нарушенной звуковой стороны речи, так как работающая ладонь многократно усиливает импульсы, идущие к коре головного мозга от языка. Выполнение артикуляционных упражнений и ритмических движений кистью и пальцами приводит к возбуждению речевых центров головного мозга. Применение артикуляционной гимнастики с биоэнергопластикой будет способствовать увеличению интереса детей к выполнению упражнений, что значительно улучшит эффективность гимнастики. Так же будет способствовать развитию артикуляционной, пальчиковой моторики, совершенствованию координации движений, развитию памяти, внимания, мышления. Одновременное выполнение элементов гимнастики руками и языком требует от ребенка максимальной концентрации зрительного и слухового внимания, сформированной пространственной ориентировки, точных движений пальцами и кистями рук совместно с движениями языка или губ.

Ритмический круг и парковка (двумя руками). Развитие ритмической способности находится в тесной связи с формированием пространственно-временных представлений. Каждое движение обеспечивает развитие зрительно-моторной координации и оптико-пространственных связей, т.е. совокупной деятельностью зрительного, двигательного и кожно-кинестетического анализаторов. Межанализаторная деятельность обеспечивает готовность к овладению основными ритмическими структурами. Таким образом, мы готовим детей к правильному овладению слоговой структуры.

В заключение хочу сказать, что нейрологопедия – это качественно новый подход в логопедии, неразрывно связанный с нейропсихологией и, приводящий к положительным результатам.

Список основной и ресурсной литературы

1. Бойченко, Н.А., Сюжетно-ролевые игры дошкольников: учебное пособие/ Н. А. Бойченко, Г.И.Григоренко, Е.И.Коваленко, Е.И. Щербаков /. – Киев: Рад. Школа, 2002.–112с.
2. Волкова Л.С. Логопедия: Учебник для студентов дефектол. фак. пед. вузов /под ред. Л.С. Волковой, С.Н. Шаховской. Москва: ВЛАДОС, 1998. – 680 с.
3. Ген, Г. Развивающие игры / Г. Ген, Н.Ковальчук, К. Леонова // Ребёнок в детском саду. – 2003. – №6. – С. 60.
4. Кушнир И.С. Цветков А.В. Нейрологопедия. - Москва, 2022. – 189 с.
5. Ткаченко Т.А. - Ростов-на Дону. Феникс, 2023. – 105 с.
6. Хомская Е.Д. Нейропсихология. - Питер., 2019. – 496 с.

Квест-игра как одна из форм инновационной деятельности на праздниках, развлечениях и музыкальных занятиях

*Серверова А.В., музыкальный руководитель
Ясли-сад №32 «Балдэурен» г. Астана*

Аннотация: В статье раскрывается понятие «квест-игра». Обращается внимание на важность применения её на музыкальных занятиях, что способствует активации интереса у детей к музыкальному искусству.

Ключевые слова: квест-игра, динамичность, доступность, коммуникативность, развитие, вовлечённость.

Игра — это неотъемлемый элемент жизни, человеческой культуры, связывающий поколения, это естественная для ребёнка форма обучения. Обучая посредством игры, мы учим детей не так, как нам удобно дать учебный материал, а как детям удобно и естественно его взять. Современный этап развития дошкольного образования обусловлен быстрым темпом появления всё новых и новых способов в работе музыкального руководителя в детском саду. Одним из таких уникальных новшеств является квест-игра («квест» – английское слово «quest» - «поиск»).

Квест-игра – это интересное игровое приключение, в ходе которого каждый ребёнок проявляет активность во всех музыкальных видах деятельности: в музыкально-ритмических движениях, в восприятии, в слушание, в пении, в творчестве, в игре на музыкальных инструментах и т.д. Квест привлекает своими игровыми моментами и постоянной динамичностью, т.к. дети, выполнив одно задание, получают подсказку (фрагмент картинки, сообщение, предмет, карту и т.д.) к выполнению следующего, что является эффективным средством повышения двигательной и мотивационной готовности к познанию и исследованию. Таким образом, дошкольники с самого начала игры и до самого конца вовлечены в захватывающее действие, которое побуждает их дойти до желаемой цели.

При разработке квест-игры задачи нужно подбирать в соответствии с возрастом детей. Все задания должны быть логически связаны друг с другом и объединены единой целью, которую нужно достичь. Также, необходимо рассчитывать время игры, чтобы дети не устали и сохранили интерес.

Алгоритм подготовки квест-игры:

1. Выбор темы или сюжета квеста в соответствии с темой праздника, развлечения;
2. Создание сценария;
3. Организация пространства;
4. Подготовка сюрпризного момента – «продукта» для поиска;
5. Разработка маршрута передвижений и карты;
6. Разработка заданий;
7. Художественное оформление остановок;
8. Подготовка реквизита для каждого задания.

Например, Квест-игра «Волшебный сундучок». Место проведения: музыкальный зал, где заранее обозначены все указатели, приготовлена карта пути, оформлены пункты назначения. Начинается действие с письма от Осени, которое дети находят в музыкальном зале. Письмо построено в стихотворной форме и с первых же мгновений вводит в мир сказки и приключений, захватывает детей идеей найти волшебный сундучок. Указателями являются осенние листочки, которые необходимо найти и выполнить задание, написанное на них. Движение по пунктам начинается с изучения карты.

Чтобы дойти до первого пункта назначения «осеннего пенёчка» необходимо выполнить определённые музыкально-ритмические движения (ходьба на носочках, подскоки, ходьба на корточках и т.д.). До следующего пункта нужно пролететь на воздушном шаре. Здесь можно использовать дыхательную, артикуляционную гимнастику, а после исполнить песню. Условием для попадания в следующую точку пути можно выбрать игру на детских музыкальных инструментах (либо оркестр, заранее подготовленный, либо музыкальная игра «Эхо», либо игра «Отгадай инструмент и сыграй на нём»). Следующим заданием можно выбрать музыкальную подвижную игру («Осенние сапожки», «Зонтик», «Медведь и дети» и т.д.). На пути к последнему пункту детям можно предложить найти дорожку из музыкальных

ноток, которые заранее расклеены по музыкальному залу. И именно эта нотная дорожка приведёт ребят к волшебному сундучку. Сюрпризный момент (то, что спрятано в сундучке) продумывается и готовится заранее. Итогом может стать чудесное появление Осени в музыкальном зале.

Каждый шаг в квест-игре даёт педагогу безграничные возможности проявить свою фантазию и творчество. Также, в заданиях можно использовать такие новые веянья, как коммуникативные танцы-игры, музыкальное ориентирование в пространстве, ритмические игры с использованием различных предметов (пластмассовые стаканчики, листы бумаги, музыкальные инструменты из бросового и природного материала.), кинезиологические элементы массажа. Это всё является здоровье сберегающими технологиями, что благотворно влияет на детей и их развитие.

Квест технология – это уникальная игра, в которой задействованы одновременно интеллект участников, их музыкальные способности, воображение и творчество. Здесь проявляется и смекалка, и наблюдательность, и находчивость, и сообразительность. Ненавязчиво и легко происходит тренировка памяти и внимания, развиваются аналитические способности и социализация. Участники учатся договариваться друг с другом, распределять обязанности, действовать вместе, переживать друг за друга, помогать. У детей старшего дошкольного возраста появляется интерес к познавательной деятельности, развивается восприятие, зрительно-моторная координация, образное мышление; познавательная мотивация, произвольная память и внимание; умение построить план действий, принять и выполнить задание. Музыкальные квест-игры способствуют всестороннему развитию творческой личности детей.

Дети с ООП легко вливаются в общий процесс квест-игры. Для них это эмоциональная и двигательная свобода, благодаря которой они начинают раскрываться, уходит зажатость и страх. Формируются коммуникативные качества.

Исходя из педагогической практики можно сделать вывод, что квест – игра – это форма педагогической деятельности, которая должна широко использоваться на праздниках, развлечениях и занятиях. Главное - чтобы это было весело, интересно, захватывающе, познавательно и запомнилось надолго!

Литература

1. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения, Министерство просвещения РК пр.№303 от 04.10.2023
2. Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения Республики Казахстан, МОН РК 2022
3. Богодяж О. «Инновационные технологии в развитии музыкальности дошкольников»
4. Боровик Т.А «Пути педагогического творчества», М: ООО Издательский дом «Воспитание дошкольника», 2004

5. Гогоберидзе А.Г., Деркунская В. А. Детство с музыкой. Современные педагогические технологии музыкального воспитания и развития детей. Издательство: Детство-Пресс, 2013 г.
6. Квест-технология в образовании, Игумнова Е.А., Радецкая И.В., 2016.
7. Радынова, О.П. «Дошкольный возраст: как формировать основы музыкальной культуры» //«Музыкальный руководитель» 2005.- №1. –с.3
8. Тарасова, К.В. «Развитие музыкальных способностей в дошкольном детстве» //«Музыкальный руководитель» 2010 г . - №1. – с. 10

Использование методики м. монтессори в ДО

воспитатель: Сиритченко А.А.

МИНИ-ЦЕНТР

КГУ «ОТДЕЛ ОБРАЗОВАНИЯ МАМЛЮТСКОГО РАЙОНА»

КГУ «МИНКЕСЕРСКАЯ СШ»

Аннотация

Главная цель данной работы – адаптировать технологию Марии Монтессори к условиям дошкольной организации. Применяя элементы из методики М. Монтессори, автор работы уделяет особое внимание развитию аналитических способностей, мелкой моторики, логики, внимания, памяти и практических навыков ребёнка.

Ключевые слова

Методика М.Монтенссори, коррекционно-развивающее сопровождение.

В группе есть дети с ООП, стала применять различные методики и остановилась на методике Марии Монтенссори. Так как развитие ребёнка, имеющего какой-либо дефект, протекает своеобразно в сравнении с нормой. Дети, страдающие задержкой психического развития, имеют комплекс нарушений, которые характеризуются эмоциональной незрелостью, недостаточной познавательной активностью.

Осуществление коррекционно-развивающего сопровождения детей с ограниченными возможностями здоровья, предполагающего создание специальных условий для коррекции отклонений личности, психофизического, речевого развития, формирования базовых психологических новообразований, соответствующих возрасту.

Для того, чтобы достичь поставленных целей пришлось комбинировать, подбирать и выбирать наиболее эффективные и подходящие для работы с детьми программы и методики.

В своей группе, наряду с обязательной программой, я решила применить элементы из методики М.Монтессори, т.к. изначально эта методика была

разработана в качестве компенсаторной, т.е. направлена на адаптацию детей с проблемами в развитии,

Более близкое знакомство с системой Монтессори показало, что элементы этой системы принесут много интересного, познавательного и полезного. Предлагаемые ею развивающие материалы побуждают ребенка к активной деятельности, при этом совершенствуется моторика ребенка, произвольные движения, мышление, воля, а также терпение и настойчивость. Из системы выбраны самые интересные элементы, с учетом сути ее – дать детям пространство для развития.

В связи с этим появились новые цели:

1. Адаптировать технологию М. Монтессори к условиям дошкольного учреждения;

2. Развить самостоятельность ребенка, его ответственность, концентрацию внимания, координацию движений, особенно пальцев и мускулатуры, реализовать самостоятельное познание мира, подражание деятельности взрослых.

Задачи:

1. Предоставить возможность каждому ребенку индивидуально развивать и уточнять свою сенсорику: слух, зрение, осязание, обоняние;

2. Через развитие сенсомоторики подойти к упражнениям в развитии речи;

3. Развивать математическое мышление, навыки счета;

4. Развивать умение наблюдать, анализировать, сравнивать, исследовать выделять характерные существенные признаки предметов и явлений, группировать их по этим признакам;

5. Поощрять умение удивляться, радоваться собственным открытиям, самостоятельно искать ответы на свои вопросы;

6. Внедрить в практику работы новые формы организованной деятельности. Организовала центры по ОД: центр сенсорики, экспериментально-исследовательский центр, центр развития речи и центр развития мелкой моторики.

Центр сенсорики

В период от рождения ребенок «впитывает» свое окружение с помощью органов чувств (вкус, осязание, обоняние, зрение, слух). Через окружающую среду на уровне бессознательного он вбирает в себя все оптические, акустические, тактильные впечатления, язык, движение человека. Здесь находятся материалы для различения цвета, размера, формы, структуры поверхностей, шумов и звуков и др.

Экспериментально-исследовательский центр

В этом центре ребенок переливает жидкости, пересыпает вещества, моет, сортирует их и нанизывает на веревочную основу и т.д. В процессе такой работы происходит совершенствование навыков самообслуживания ребенка. Я учу детей зашнуровывать и застегивать вещи он учится с помощью специальных тренажеров - рамок со всевозможными застежками (пуговицами, пряжками, крючками, молниями, шнурками и т.д.).

В действительности дети работают с натуральными предметами, а не с игрушечными.

Центр развития мелкой моторики

Развитие навыков мелкой моторики важно еще и потому, что вся дальнейшая жизнь ребенка потребует использования точных, координированных движений кистей и пальцев, которые необходимы, чтобы одеваться, рисовать и писать, а также выполнять множество разнообразных бытовых и учебных действий.

Задержка моторного развития почти всегда ведет к задержке психоречевого развития.

Од провожу как интегрированное, всегда в игровой форме, много времени уделяю пересыпанию круп, переливанию воды, лепке, рисованию. Использую Пирамиды разных цветов, объема, величины, сортер с геометрическими фигурами, бизборды, большинство развивающих игр делаем своими руками, конечно же с активным участием детей, они делают с большим интересом.

В заключении, могу сказать, что использование элементов из методики М. Монтессори в ДО в группах интересное и полезное дело.

Методика рассчитана на развитие аналитических способностей, мелкой моторики, логики, внимание, память и практических навыков. Я рекомендую использовать воспитателям в своей работе элементы методики Монтессори, сочетая их с другими методиками развития. В результате это поможет вырастить гармонично всестороннего развитого человека, который легко находит общий язык со сверстниками и обладает достаточными навыками самостоятельности. Детям очень довольны им нравится, они с увлечением занимаются с развивающим материалом. Очень интересно и полезно.

Список литературы

- 1.К.КТурдахунова Статья «Делимся секретами обучения детей с ООП по системе М.Монтенссори, №11 ноябрь 2021г Справочник руководителя дошкольной организации,издательство ТОО «МЦФЭР- Казахстан»
- 2.М.Монтенссори.Помоги мне это сделать самому/Статья М В Богуславский,Г Б Кортнетов-Москва: Издательство дом «Карпуз»,2000
- 3.Казахстанская Ассоциация Монтенссори, г.Астана

Ерекше білім беруді қажет ететін балаларға арналған психологиялық түзете-дамыту жұмыстары

*Слямова С. М., педагог-психолог
№58 «Өркен» балабақшасы, Нұр-Сұлтан қ.*

Аңдатпа: Мақалада мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында ерекше оқытуды қажет ететін балаларды психологиялық-педагогикалық қолдап отыру бойынша түзете-дамыту жұмыс түрлері қарастырылған. Осындай жұмыстар негізінде балалардың жеке-дара тұлғалық дамуындағы психологиялық ауытқулардан, әлеуметтенуіндегі қиындықтардан арылтып, түрлі жағымды икемділік пен дағдыларды қалыптастыруға болатындығы айтылады. Мақала мектепке дейінгі білім беру ұйымдарындағы педагогтар мен мамандар және ата-аналар үшін қызықты болады.

Түйінді сөздер: мектепке дейінгі білім, ерекше білім беру, психологиялық-педагогикалық қолдау, психологиялық түзете-дамыту, жеке-дара тұлғалық дамуы, әлеуметтену, танымдық процестер, эмоционалды-еріктік сферасы, қарым-қатынас дағдылары.

Балабақшаға келген ерекше білім беруді қажет ететін әрбір баланың психикасын нығайтып, оның танымдық қабілетін, эмоционалды-еріктік сферасын дамытып, невротикалық ауытқу жағдайын реттеп, қорқуы мен жағымсыз эмоционалды толқуларын басып отыру педагог-психолог маманның басты міндеттерінің бірі. Сонымен қатар “ырықты әрекет комплексін” - өзін бақылай білу, зейінді болу, интеллектуалды қабілетін дамыту қажет.

Дамыту және психологиялық түзету сипатындағы жаттығулар, ойындар әдістемесі ерекше балалар үшін міндетті түрде жүргізілгені дұрыс. Бұл талаптың қажеттілігін өмір көрсетіп отыр, яғни ол жеке тұлғаның дұрыс та толық қалыптасуы үшін, оларға оңтайлы психологиялық жағдай туғызу үшін үнемі қажетсінетін психологиялық “тірегі” болмақ.

Балабақшадағы ұйымдастырылған оқу қызметіне психологиялық дайындығы баланың негізгі психикалық сфераларының қалыптасқандығынан көрінеді: ықыластанушылық, адамгершілік, еріктік, ақыл-ой. Сонымен қатар бұлар оқу материалын табысты меңгеруін қамтамасыз етеді. Егер кейбір балаларда бұлар жеткіліксіз деңгейде болса, сол балалармен психологиялық түзету, дамыту жұмыстарын жүргізу керек. Мектепке дейінгі білім беру мекемелеріндегі педагог-психолог маманның негізгі міндеттерінің бірі – психологиялық түзету және дамыту. Мақсаты – балаларды жеке-дара тұлғалық дамуындағы психологиялық ауытқулардан, әлеуметтенуіндегі қиындықтардан арылту, түрлі жағымды икемділік пен дағдыларды қалыптастыру, білім беруді жетілдіруде баланың ақыл-ойы мен танымдық процестерін дамыту.

Педагог-психолог ретінде психокоррекциялық түзету, дамыту жұмыстарына мектепке дейінгі білім беруді жетілдіру мақсатында мынадай міндеттер қойылады:

- баланың даму деңгейін анықтау мақсатында психологиялық және педагогикалық тұрғыдан үздіксіз зерттеу жүргізу;
- олардың бойындағы қызығушылықтары мен танымдық әрекеттерін және бейімділіктерін анықтау, оларды дамыту жолдарын белгілеу;
- танымдық процестерінің жетілу деңгейлерін анықтап, дамыта-түзету;
- кейбір балалардың мінез-құлқындағы жағымсыз қылықтары мен кемшіліктерін анықтап, оларды болдырмау мен жеңудің тиімді әдіс-тәсілдерін қолдану.

Күтілетін нәтиже:

- Танымдық процестерінің жетілуі;
- Ерікті мінез-құлқы, өзін-өзі бақылауы және қабылдауы дамиды;
- Қиялы дамиды және қалыптасады
- Эмоционалды-еріктік сферасы және қарым-қатынас дағдылары дамып жетіледі

Жұмыстардың мазмұны:

1. Зейінді дамыту
2. Есті дамыту
3. Ерікті мінез-құлқын, өзін-өзі бақылауын және қабылдауын дамыту
4. Ойлауды дамыту және қалыптастыру
5. Қиялды дамыту және қалыптастыру
6. Эмоционалды-адамгершілік сферасын және қарым-қатынас дағдыларын дамыту, түзету

Жұмыс түрлері:

- ❖ Психологиялық жаттығулар, ойындар, әдістемелер;
- ❖ Графикалық диктант, әңгіме, ертегілер құрастыру
- ❖ Проективті әдістемелер, тестер, тренингтер, ертегітерапия

Жұмыс формасы:

Топтық, жұптық, жеке жұмыс

Түзете-дамыту жұмыстарында қолданылатын кейбір әдістемелер мен жаттығу түрлеріне тоқтала кетсек:

«Графикалық диктант» әдістемесі. Мақсаты: Еркіндік сферасының даму деңгейін анықтау, өзін-өзі бақылауын және қабылдауын дамыту.

«Тыйым салынған нөмір» ойыны. Мақсаты: өзін-өзі бақылауын дамыту, өзіндік тәртібін жетілдіру, сонымен қатар есептеу дағдысын нығайту.

«Үй суреті» жаттығуы. Мақсаты: Үлгі бойынша жұмыс істеуін бағалау.

Ертегітерапия. Мақсаты: баланың зейінін анықтау, ерік-жігерін дамыту, ұқыптылыққа, тәртіпке тәрбиелеу, балаларда жиі кездесетін қорқуларын бәсеңдету

«Сиқырлы жұмыртқа» суретті жалғастыру ойыны. Мақсаты: қиялын дамыту, ой-өрісін кеңейту.

Ерекше білім беруді қажет ететін баланың балабақшада өзін жақсы сезінуі үшін, дамуы мен таным қабілетінің қажетті деңгейде толығуы үшін, ақыл-ой және дене қимыл-қозғалыстық қабілеттері мүмкіншілігін мейлінше жетілдіруі үшін баланың даралық ерекшелігін, мүмкіншілігін және қажеттілігін ескере отырып ұйымдастырылған оқу-тәрбие қызметіне араластыру өте маңызды. Қарым-қатынас пен сәтті әлеуметтенуіне қажетті психологиялық механизмдер мен дағдыларды қалыптастыруда үнемі үш жақты: ата-ана, педагог және психолог бірлескен көмек жасалып отыруы керек.

Негізгі және ресурстық әдебиеттер тізімі

1. Барднер Г., Ромазан И., Чередникова Т. Психологическое сопровождение естественного развития маленьких детей. – Кишинев – Санкт-Петербург, 1993
2. «Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қолдап отыру қағидаларын бекіту туралы» ҚР Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы №6 бұйрығы
3. Михайлова З.А. Игровые занимательные задачи для дошкольников. М.: Просвещение. 1985
4. Самоукина
5. Широкова Г.А. Практикум для детского психолога. Ростов н/Д: Феникс, 2006

Мектепке дейінгі ұйымдарда тәрбие білім беру жүйесінде инновациялық технологияларды қолдану

*Смагулова Т.А., тәрбиеші
№85 «Мейіржан» балабақшасы
Астана қаласы*

Андатпа. Мақалада мектепке дейінгі ұйымдарда тәрбие білім беру жүйесінде инновациялық технологияларды қолдану туралы айтылады.

Кілт сөздер: білім беру, тәрбие, мектепке дейінгі ұйым, инновация, жаңа технологиялар, педагогика, ойын, дамыту.

«Ұрпағы білімді халықтың болашағы бұлыңғыр болмайды» деп дана ата-бабамыз айтып кеткендей, қазіргі таңда болашақ ұрпақтың білімі мен тәрбиесіне үлкен ден қойылуда. Тәрбие мен білім отбасыдан бастау алып, мектепке дейінгі ұйымдарда жалғасын табуда. Балабақшадағы тәрбие мен оқыту үздіксіз білім беру жүйесінің алғашқы деңгейінің бірі болып табылады. Осыған сәйкес, қазіргі ғылыми жаңалықтар мен жаңа технологиялар дамыған заманда, мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен білім беру барысында заман талабына сәйкес жаңа бағдарламалармен, технологиялармен қамтамасыз ету болып отыр.

Қазіргі кезеңде білім ғылым саласында инновациялық педагогикалық технологиялар қаншалықты маңызды болса, мектеп жасына дейінгі

балаларды оқыту мен тәрбиелеуде де педагогикалық технологиялар ұғымы кеңінен қолданылатын ұғымдардың біріне айналды. Мектепке дейінгі мекемелердің тәжірибесіне оқыту мен тәрбиелеудің әр түрлі технологиялары жасалып енгізілуде. Білім беру жүйесінде инновациялық технологияны қолдану келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына жағдай жасау әрбір педагогтың міндеті болып табылады.

Жалпы инновация термині ғылымға ХІХ ғасырда енді. Ағылшын тілінен аударғанда «жаңалық енгізу», «жаңашылдық» деген ұғымды білдіреді. Ал, технология ежелгі гректің *techno* – өнер, шебер, білгір және *logos* – білім, ғылым деген сөздерінен шыққан. Демек, инновациялық технологиялар, бұл баланың бойында бар қасиеттерге (шеберлік, өнерлік, білгірлік деген сияқты) жаңашылдық енгізу деген ұғымды қалыптастырып отыр.

Қазақстанда ең алғаш «Инновация» ұғымына қазақ тілінде анықтама берген ғалым Немеребай Нұрахметов. Ол «Инновация, инновациялық үрдіс деп отырғанымыз – білім беру мекемелерінің жаңалықтарды жасау, меңгеру, қолдану және таратуға байланысты бір бөлек қызметі» деген анықтаманы ұсынады.

Инновациялық технологиялар – бұл білімнің басымды мақсаттарымен біріктірілген пәндер мен әдістемелердің: оқу – тәрбие процесін ұйымдастырудың өзара ортақ тұжырымдамамен байланысқан жаңа міндеттерінің, мазмұнының, формалары мен әдістерінің күрделі және ашық жүйелері, мұнда әр позиция басқаларына әсер етіп, ақыр аяғында баланың дамуына жағымды жағдайлар жиынтығын құрайды.

Ойынның тәрбиелік және оқыту мағынасы мынаған тәуелді:

- ойын қызметінің әдістемесін білуіне;
- ойын түрлерін ұйымдастыру немесе басшылық жасау кезінде педагогтың кәсіби шеберлігіне;
- жас және жеке мүмкіндіктеріне.

Ойын-тапсырмаларды таңдауда және іріктеуде балалардың жас және жеке ерекшелігін ескерген жөн. Тәрбиеші балалармен ойынды (заттармен, үстел үсті және сөздік ойын) үш түрлі етіп өткізуіне болады. Заттармен ойналатын ойын ойыншықтарды, табиғи заттарды қолдану арқылы өтіледі. Мысалы: «Дәл осындайды тауып ал», «Салыстыр да, атын ата», «Қай ағаштың жапырағы», «Бірдей ойыншықты тап», «Қайсысы көп, қайсысы аз», т.б. Үстел үсті ойынын ұйымдастыруда домино, лото, суреттер қолданылады. Мысалы: «Суретті құрастыр», «Қандай затқа ұқсайды?», «Қай сурет тығылды?», «Бір сөзбен ата», «Кім байқағыш», «Қиылған суреттер», «Ұқсасын тап», «4-ші не артық?», «Есінде сақта». Ал сөздік ойын арқылы сөзді орынды қолдана білуге, дұрыс жауап айтуға, сөз мағынасын түсінуге, орынды сөйлеуге үйренеді. Мысалы: «Сөз ойла», «Сөз құра», «Жұмбақ ойла», «Жақсы-жаман», «Жалғастыр», «Үш сөз ата». Сонымен қатар балалардың сөздік қорларын дамыту жұмысына ойындарды қолданумен қатар, «Пішіндер көрмесі», «Өрнекті есінде сақта», «Қиын жолдар», «Суретті жалғастыр», «Биші

адамдар», «Көңілді таяқшалар» тәрізді жаттығу тапсырмаларды да пайдаланып отыру өз нәтижесін берді. Бұл аталған жаттығу, тапсырмалар балалардың сөздік қорын дамыта отырып, таным белсенділіктерін және саусақ бұлшық етін дамытады. Жалпы ойынды ұйымдастыру ойынды өткізуге әзірлік, ойынды өткізу, ойынды талдау сияқты үш бағытты қамтиды.

Дамыта оқыту технологиясы — баланы оқыта отырып, дамыту. Бала бойында еркіндік, мақсаткерлік, ар-намыс, мақтаныш сезім, дербестік, адамгершілік, еңбексүйгіштік, белсенділік т.б. қасиеттер дамыту болып табылады.

Заман талаптарына сай мектепке дейінгі мекемелерде АКТ оқыту процесінде кенінен пайдаланады. Түрлі танымдық салаларына арнаулы компьютерлік бағдарламалар құрылуда. Баланың жас ерекшелігіне және пайдаланатын компьютерлік бағдарламаларға сай интерактивті тақта ойындағы баланың оппоненті, бағдарлаушы (әңгімелеуші), жаттықтырушы, емтихан қабылдаушы болуы мүмкін.

Оқытуда балалардың түрлі психикалық функцияларын дамытуға арналған пайдаланатын компьютерлік құралдар бар: олар көру, есту арқылы қабылдау, зейін, есте сақтау, логикалық ойлау т.б.

Проблемалық оқыту технологиясы – баланы өз бетімен ізденуге үйретіп қана қоймай, танымдық және шығармашылық қабілеттерін дамытады. Яғни, балалардың белсенділігі арттыру, оқу материалына баланы қызықтыратындай мәселе тудыру, бала материалды сезім мүшелері арқылы ғана қабылдап қоймайды, білімге деген қажеттілігін қанағаттандыру мақсатында меңгереді. Бұл технологияда бала оқытуды өмірмен және еңбегімен байланыстырады.

Ынтымақтастық педагогикасы – педагогтың талап ету педагогикасынан қарым-қатынас педагогикасына көшуі. Балаға ізгілік тұрғысынан қарау, оқыту мен тәрбиенің ажырамас бірлігі: тәрбиеші-бала, бала-тәрбиеші, бала-бала, яғни бала да тәрбиеші де субъектілер болып табылады. Сонымен қатар, баланың жеке басына ізгілік қарым-қатынас, бала мен тәрбиеші арасындағы өзара түсінуге, ынтымақтастық қарым-қатынас жасау.

Бұл технологияның негізгі мақсаты – баланы азамат етіп тәрбиелеу, олардың танымдық күшін қалыптастыру және дамыту, баланың жаны мен жүрегіне жылылық ұялату.

Модульдік оқыту технологиясы – оқытудың тұтас технологиясын жобалау, алға қойған мақсатқа жетуді көздейтін педагогикалық процесті ұйымдастыру, тәрбиешіге нәтижені талдап, түсіндіріп бере алатындай жүйені таңдау және құру. Балалармен жүргізілетін жұмыстарда кездесетін қиыншылықтардың алдын-алу және түзету жұмыстарының жүйесін құру.

Қорыта келгенде, аталған педагогикалық технологиялар мен инновациялық құралдар балабақшада балалардың жас ерекшеліктерін ескеріп, әр сатыға балалардың қабылдау мүмкіндіктеріне сай пайдалануға болады. Мектепке дейінгі балалардың есте сақтау қабілеті әлсіз, қабылдау процестері тұрақсыз келеді. Сондықтан олар затты қолмен ұстап, көзімен көргенді ұнатады. Осыған сәйкес, мектепке дейінгі балалардың оқу іс-

әрекеттеріне көрнекілік, ойын технологиясын кеңінен қолданған жөн деп санаймын.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. К.Ж.Бұзаубақова. Жаңа педагогикалық технология./Оқулық/ - Тараз:ТарМУ, 2003.
2. «Бала мен балабақша» журналы № 11,2011жыл
3. <http://bilimdiler.kz/balabaksha/15272-mektepke-deyingi-bilim-berude-innovaciyaluk-tehnologiyalardy-koldanu.html>
4. Б.Бөрібаев, Е.Балапанов «Жаңа ақпараттық технологиялар».- Алматы,2001.
5. К.Ю.Белая «Инновационная деятельность в ДОУ» әдістемелік құралы. М. 2005ж.
6. Қ.Ахметұлы, Т.Баймолдаев «Жаңа буын оқулықтары арқылы жас ұрпаққа білім беру жолдары. Алматы, 2003ж.

Применение информационно-коммуникативных технологий в дошкольной организации

*Соколова Н.А., Швецова Т.Г., воспитатели
КГКП «Ясли-сад «Қуаныш» г. Караганды*

Аннотация: Современную жизнь человека невозможно представить без информационно-коммуникационных технологий. Уже в дошкольном возрасте дети должны начать познавать мир, где наука и техника активно развиваются. Использование ИКТ в учебно-воспитательном процессе дошкольных образовательных организаций, является одной из самых актуальных проблем дошкольной педагогики на сегодняшний день.

Ключевые слова: информационно-коммуникативные технологии, дети дошкольного возраста, дошкольное образование.

Использование информационно-коммуникативных технологий позволяет вывести деятельность дошкольного учреждения на новый качественный уровень, обновить содержание образовательного процесса, обеспечить качество образования воспитанника, соответствующее современным государственным стандартам образования. Организованная деятельность, с использованием информационно-коммуникативных технологий позволяют повысить качество учебно-воспитательной работы. Таким образом, использование современных информационных технологий дошкольниками является эффективным средством воспитания и развития у них творческих способностей, формирования их личности, обогащения интеллектуальной сферы, сохранения и укрепления здоровья.

Применение ИКТ в учебно-воспитательном процессе помогает педагогам развивать у детей различные навыки: внимание, память, мелкую моторику,

способствующую развитию речи, мышления. С их помощью развиваются не только интеллектуальные способности ребенка, но и воспитываются волевые качества, такие как самостоятельность, собранность, сосредоточенность, усидчивость, а так же приобщают ребенка к сопереживанию, помощи героям игр, обогащая тем самым его отношение к окружающему миру.

Интерактивная доска помогает раскрыть большой потенциал ребенка дошкольника, позволяет им больше размышлять, фантазировать, думать. Дети видят большие цветные изображения, которые самостоятельно передвигают. Ни какое другое оборудование не дает таких возможностей. Дотрагиваясь до поверхности доски, дети совершают виртуальные путешествия в другие страны мира. У них вызывает большой интерес форма демонстрации иллюстраций, им очень нравится действовать специальным маркером, они смотрят на него, как замороженные в процессе рисования, он воспринимается детьми, как «волшебный». Дети с интересом перемещают на доске геометрические фигуры, составляют из них различные предметы; реально могут увидеть вращение земного шара и многое другое.

Компьютер является современным инструментом и мощным техническим средством обучения. Компьютерные игры являются незаменимым помощником в воспитании, обучении и психическом развитии дошкольников. Одной из важнейших функций компьютерных игр является обучающая функция. Компьютерные игры, созданные специально для дошкольников, развиваются у детей такие важные операции мышления как обобщение и классификация.

Так как дети в раннем возрасте обладают непроизвольным вниманием, то есть они не могут осознанно запомнить тот или иной материал, то необходимо преподносить материал яркий и значимый.

Общение с компьютером вызывает у детей живой интерес, сначала как игровая деятельность, а затем, как и продуктивная. Этот интерес и лежит в основе формирования таких важных структур, как познавательная мотивация, развитие произвольной памяти, внимания и формирования у детей таких важных функций, как мышление, запоминание, воспроизведение той или иной информации. И именно эти качества обеспечивают психологическую готовность ребенка к обучению в школе. Компьютер является современным инструментом и мощным техническим средством развития ребенка, незаменимым помощником в воспитании и психическом развитии его. Компьютерные игры, созданные специально для дошкольников, передают информацию в привлекательной для ребенка форме, что не только ускоряет запоминание содержания, но и делает его осмысленным и долговременным.

Широкие возможности интерактивного оборудования позволяют сделать организованную деятельность более интересной, динамичной, превращая ее в интересную и увлекательную игру.

Целесообразно применение информационных технологий в обучении дошкольников, так как это позволяет за небольшой промежуток времени,

отведенного для непосредственной организованной деятельности, подробнее рассмотреть материал, представить его доступнее, шире актуальнее. Информационные технологии вызывают эмоциональный отклик детей, активизируют их мыслительную деятельность, расширяют их кругозор, способствуют повышению интереса. Использование их способствует активизации познавательной деятельности воспитанников, стимулирует и развивает психические процессы, развивает мышление, восприятие, память, формирует активную жизненную позицию в современном обществе. Дидактический, иллюстрационный, мультипликационный, видеоматериал воспринимается детьми с удовольствием, так как весь процесс проходит в игровой форме. В игре дети раскрывают свой потенциал и общаются легко и непринужденно, не боятся ответить неправильно, а говорят то, что думают и чувствуют.

Использование информационно-коммуникативных технологий в дошкольном образовании позволяет расширить творческие возможности педагога и оказывает положительное влияние на различные стороны развития дошкольников, а также повысить качество работы с родителями воспитанников. Владение данными технологиями помогает педагогу чувствовать себя комфортно в новых социально-экономических условиях. Средства ИКТ помогают педагогу разнообразить формы поддержки образовательного процесса. В работе с родителями уделяется большое внимание, сложившаяся система позволяет вовлекать их в процесс воспитания детей согласно задачам учреждения. Для этого применяются различные формы: дни открытых дверей, родительские собрания, наглядная информация, досуги, родительские клубы, конкурсы.

Широкие возможности интерактивного оборудования позволяют сделать организованную деятельность более интересной, динамичной, превращая ее в интересную и увлекательную игру.

Использование современных информационных технологий в работе с дошкольниками является эффективным средством воспитания и развития у них творческих способностей, формирования их личности, обогащения интеллектуальной сферы, сохранения и укрепления здоровья.

Литература

1. Калинина Т.В. Управление ДОУ. «Новые информационные технологии в дошкольном детстве», М.: Сфера, 2008
2. Езопова С. А. Предшкольное образование, или Образование детей старшего дошкольного возраста: инновации и традиции // Дошкольная педагогика. 2007
3. Воронкова О. Б. Информационные технологии в образовании : интерактивные методы. – Ростов н/Д: Феникс, 2010
4. Ходакова Н. П., Нильсен Т. А. ИКТ в образовательном учреждении. – Дошкольное образование– развивающее и развивающееся. 2014

Детское экспериментирование как метод обучения

Шорец В.П.

*КГКП «Ясли-сад «Росинка» п.Г.Мустафина
Бухар-Жырауский район Карагандинская область*

Аннотация: Статья рассматривает роль экспериментирования в развитии дошкольников и в обучении им познавательным процессам. В работе подчеркивается значимость проведения экспериментов как организованных, так и самостоятельных, в создании условий для активного взаимодействия детей с окружающим миром. Освещаются методы исследования, использование мини-лабораторий, а также влияние экспериментирования на развитие речи, мышления и других когнитивных функций у детей. Статья также подчеркивает безопасность организованных экспериментов по сравнению с неорганизованными деятельностью детей. В целом, она обосновывает важность включения экспериментирования в педагогическую практику для эффективного обучения и развития дошкольников.

Ключевые слова: экспериментирование; познавательная деятельность; развитие детей; мини-лаборатория; интеллектуальная активность; когнитивные функции.

*Прежде чем давать знания, надо научить
думать, воспринимать, наблюдать.*

В. Сухомлинский

Экспериментирование может использоваться в различных видах организованной и самостоятельной деятельности дошкольников. Им нравятся занятия, на которых вместе со взрослыми они совершают свои первые открытия, учатся объяснять и доказывать. Дети с удовольствием рассказывают о своих открытиях. Ставят опыты, учатся выдвигать новые задачи и самостоятельно решать их.

Взрослым следует создать условия для экспериментирования. В группе должна быть оборудована мини-лаборатория, укомплектованная всем необходимым.

В ходе экспериментально-познавательной деятельности создаются такие ситуации, которые ребенок разрешает посредством проведения опыта и, анализируя, делает вывод, умозаключение, самостоятельно овладевая представлением о том или ином физическом законе, явлении.

Экспериментальная работа вызывает у ребенка интерес к исследованию природы, развивает мыслительные операции, стимулирует познавательную активность и любознательность, активизирует восприятие учебного материала по ознакомлению с природными явлениями, с основами математических знаний, с этическими правилами жизни в обществе и т.п.

Ребенку-дошкольнику по природе присуща ориентация на познание окружающего мира и экспериментирование с объектами и явлениями реальности. Эксперимент, самостоятельно проводимый ребенком, позволяет

ему создать модель естественнонаучного явления и обобщить полученные действенным путём результаты, сопоставить их. Классифицировать и сделать выводы о ценностной значимости физических явлений для человека и самого себя.

Ценность реального эксперимента, в отличие от мыслительного заключается в том, что наглядно обнаруживаются скрытые от непосредственного наблюдения стороны объекта или явления действительности; развиваются способности ребёнка к определению проблемы и самостоятельному выбору путей её решения; создаётся субъективно-новый продукт.

Экспериментирование стимулирует интеллектуальную активность и любознательность ребёнка.

Развитие способности детей экспериментировать представляет собой определённую систему, в которую включены демонстрационные опыты, осуществляемые педагогом в специально организованных видах деятельности, наблюдения, лабораторные работы, выполняемые детьми самостоятельно в пространственно-предметной среде группы.

В обыденной жизни дети часто сами экспериментируют с различными веществами, стремясь узнать что-то новое. Они разбирают игрушки, наблюдают за падающими в воду предметами, пробуют языком в сильный мороз металлические предметы и т.п. но опасность такой «самодеятельности» заключается в том, что дошкольник ещё не знаком с законами смешивания веществ, элементарными правилами безопасности. Эксперимент же, специально организуемый педагогом, безопасен для ребёнка и в то же время знакомит его с различными свойствами окружающих предметов, с законами жизни природы и с необходимостью их учёта в собственной жизнедеятельности.

В ДОУ приобретение знаний о физических явлениях и способах их познания базируется на живом интересе, любознательности ребёнка и проводится в увлекательной форме без заучивания, запоминания и повторения правил и законов в формализованном виде. Эксперимент в д/с позволяет знакомить детей с конкретными исследовательскими методами, с различными способами измерения, с правилами ТБ при проведении эксперимента. Дети сначала с помощью взрослых, а затем и самостоятельно выходят за пределы знаний и умений, полученных в специально-организованных видах деятельности, и создают новый продукт – постройку, сказку, насыщенный запахами воздух и т.п.

В среднем возрасте опыты усложняются. Дети уже способны найти ответы на трудные вопросы: как зёрнышки в муку превращаются? Как замесить тесто? Как поймать воздух? Почему осенью много луж? Зачем растение пьёт? И т.п.

Круг явлений, с которыми экспериментируют старшие дошкольники, расширяется. Дети определяют свойства магнита. Узнают, что такое звук, как бегут звуковые волны, как сделать звук громче и как записать его, превращают

солнечный свет в «разноцветные огоньки». Они с интересом открывают законы движения, инерции и пространства.

Живая природа – это тоже объект исследования: чем нюхает червяк, сколько лет рыбе, какие грибки всегда голодные, как распускаются цветы...

Опыты позволяют многое узнать и о человеке: «Проверим слух», «Гибкая косточка», «Цвет кожи», «Почему храпит человек?» и др.

Приобретённый в дошкольном возрасте опыт поисковой, экспериментальной деятельности помогает успешно развивать творческие способности и в дальнейшем – в школьные годы.

Итак, в процессе детского экспериментирования дети учатся:

видеть и выделять проблему;

принимать и ставить цель;

решать проблемы: анализировать объект или явление, выделять существенные признаки и связи, сопоставлять различные факты, выдвигать гипотезы, предположения, отбирать средства и материалы для самостоятельной деятельности, осуществлять эксперимент;

высказывать суждения, делать выводы и умозаключения;

фиксировать этапы действия и результаты графически.

Поощряя детскую любознательность, утоляя жажду познания маленьких «почемучек» и направляя их активную двигательную деятельность, мы способствуем развитию детских способностей в процессе экспериментирования.

Литература

1. Беспалько, В.П. "Педагогика и психология дошкольного образования" // Образование и наука. — 2002. — №4
2. Бруно, Р.М. "Эксперимент в образовании" // Педагогическая психология. — 2008. — №2
3. Выготский, Л. "Мышление и речь" // Вопросы психологии. — 2012. — №3
4. Обухова, Л.Ф. "Детский сад: эксперимент и творчество" // Психологическая наука. — 2006. — №5

Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында оқыту мен тәрбиелеудегі инновациялық тәсілдер

Абдрахманова Н.Б.

№33 «Алтын дән» балабақшасының шағын орталығының тәрбиешісі

Астана қаласы

Андатпа: Білім беру жүйесін жаңғырту барысында мектеп жасына дейінгі балаларды дамыту, оқыту және тәрбиелеу үшін принципті жаңа жағдайлар пайда болды. Қоғам дамуының қазіргі кезеңіндегі инновациялық үдерістер бала тұлғасының дамуы мен қалыптасуының бастапқы кезеңі ретінде ең алдымен мектепке дейінгі мекемелерге әсер етеді. Қазіргі уақытта мектепке дейінгі мекемелерде көптеген инновациялық технологиялар, бағдарламалар,

трендтер пайда болуда. Инновация білім беру саласында елеулі өзгерістерге және оның мазмұны мен сапасын өзгертуге әкелетін әртүрлі жаңалықтар мен бастамалардың пайда болуымен және жинақталуымен сипатталады. Инновациялық қызмет өздігінен өмір сүре алмайды және дами алмайды, ол арнайы, кезеңді және жүйелі ұйымдастыруды қажет етеді. Бүгінгі таңда инновациялық білім беру, оқытушылардың үдіксіз дамуын көрсетеді.

Түйінді сөздер: білім, дәстүр, инновация, тәрбие.

Білім беру жүйесін жаңғырту барысында мектеп жасына дейінгі балаларды дамыту, оқыту және тәрбиелеу үшін принципті жаңа жағдайлар пайда болды. Қоғам дамуының қазіргі кезеңіндегі инновациялық үдерістер бала тұлғасының дамуы мен қалыптасуының бастапқы кезеңі ретінде ең алдымен мектепке дейінгі мекемелерге әсер етеді. Қазіргі уақытта мектепке дейінгі мекемелерде көптеген инновациялық технологиялар, бағдарламалар, трендтер пайда болуда. Инновация білім беру саласында елеулі өзгерістерге және оның мазмұны мен сапасын өзгертуге әкелетін әртүрлі жаңалықтар мен бастамалардың пайда болуымен және жинақталуымен сипатталады. Инновациялық қызмет өздігінен өмір сүре алмайды және дами алмайды, ол арнайы, кезеңді және жүйелі ұйымдастыруды қажет етеді.

Қазіргі таңда Қазақстанда білім беру процестерінде жаһандық қайта құрулар орын алуда: білім беру мазмұны күрделене түсуде, мектепке дейінгі тәрбиешілер назарын балалардың шығармашылық және зияткерлік қабілеттерін дамытуға, эмоционалды-ерікті және моторлы салаларды түзетуге аударады. Дәстүрлі әдістер баланың танымдық дамуын арттыруға бағытталған оқыту мен тәрбиелеудің белсенді әдістерімен алмастырылуда. Осындай өзгермелі жағдайларда мектеп жасына дейінгі тәрбиеші бала дамуының интегративті тәсілдерін, заманауи технологиялардың кең ауқымын бағдарлай білуі қажет.

Білім беру жүйесін қайта құру процесі мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды ұйымдастыруға жоғары талаптар қойып, жаңа, тиімдірек психологиялық-педагогикалық тәсілдерді іздеуді күшейтеді. Жаңа тәсілдер, жаңа уақыт және жаңа талаптар педагогикалық тәжірибеде баланың жеке басына, оның жеке қабілетін дамытуға бағытталған жаңа әдістерді, формаларды, құралдарды, технологияларды айқындайды. Қазіргі уақытта мектеп жасына дейінгі балаларды оқытудың тиімділігін арттыруға бағытталған білім беру реформаларын жүргізудің өзекті міндеті мектепке дейінгі мекемедегі оқу-тәрбие процесінде инновациялық технологияларды қолдану болып табылады.

Инновациялық үдерістер, ең алдымен, баланың әлеуетті қабілеттерін дамытудың бастапқы кезеңі ретінде мектепке дейінгі білім беру жүйесіне әсер етеді. Мектепке дейінгі білім беруді қайта құру және жаңа сапалы деңгейге көшу инновациялық технологияларды дамытпай жүзеге асырылмайды. Мектепке дейінгі білім берудің федералдық мемлекеттік білім беру стандартына (бұдан әрі - Мектепке дейінгі білім берудің федералдық мемлекеттік білім беру стандарты) сәйкес педагог мектеп жасына дейінгі

балалардың оң әлеуметтенуіне мүмкіндіктер ашатын мектеп жасына дейінгі балалардың дамуының әлеуметтік жағдайына жағдай жасауы керек. бала, оның жан-жақты тұлғалық адамгершілік, этикалық және танымдық дамуы, мектеп жасына дейінгі кезеңге сәйкес қызмет түрлері (ойындар, бейнелеу өнері, құрылыс, ертегілерді қабылдау және т.б.) негізінде бастамашылдық пен шығармашылықты дамыту, ересектермен және құрдастарымен ынтымақтастық. проксимальды даму аймағында. Мұғалім бұл мәселелерді шешіп, тиісті жағдайларды, соның ішінде инновациялық технологиялардың көмегімен жасауы керек.

Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс жасауда проблемалық жағдаяттарды пайдалану балалардың шығармашылық ойлауын, танымдық қабілеттері мен дағдыларын дамытуға оң әсерін тигізеді. «Ойлау әдетте мәселеден немесе сұрақтан, қайшылықтан басталады. Проблемалық жағдай тұлғаның ойлау процесіне қатысуын анықтайды. Мәселеде белгісіз, толтырылмаған сияқты көрінетін жерлер бар. Оларды толтыру, белгісізді белгіліге айналдыру үшін адамға бастапқыда жетіспейтін тиісті білім мен қызмет әдістері қажет» (Рубинштейн С.Л.).

Баланың психикалық әрекетінің дамуына проблемалық жағдайлар ықпал етеді. Проблемалық жағдай - бұл шешуді қажет ететін мәселе. Проблемалық жағдаяттың негізгі буыны – қайшылық. Мұғалімнің сабақта бір немесе бірнеше бала байқаған сәйкессіздікті, қарама-қайшылықты балаларға көруге көмектесу, оларды белсенді ізденіс әрекеттеріне қосу сәтін жіберіп алмау маңызды.

Проблемалық жағдай мұғалім балалардың өмірлік идеяларын (немесе олардың жеткен деңгейін) олар түсіндіре алмайтын ғылыми фактілермен әдейі қарсы қойғанда туындайды - оларда білім мен өмірлік тәжірибе жетіспейді.

Сыныптағы мәселелердің сипатты белгілері:

- интеллектуалдық қиындық жағдайы туындайды;
- қарама-қайшы жағдай туындаса;
- баланың нені білетінін және не істей алатынын және мәселені шешу үшін нені үйрену керек екенін түсіну бар.

Оқыту мәселелерінің төрт деңгейі бар (1-кесте).

1-кесте Оқытудағы мәселелердің деңгейлері

Деңгей	Мазмұны
Бірінші	Мұғалімнің өзі проблеманы (тапсырманы) қойып, оны балалардың белсенді тыңдау және талқылау арқылы өзі шешеді
Екінші	Мұғалім мәселе қояды, балалар өз бетінше немесе оның басшылығымен шешімін табады. Мұғалім баланы шешімдерді өз бетінше іздеуге бағыттайды (ішінара іздеу әдісі)
Үшінші	Бала проблеманы өзі қояды, мұғалім оны шешуге көмектеседі. Балада проблеманы өз бетінше тұжырымдау қабілеті дамиды

Төртінші	Бала проблеманы өзі қойып, өзі шешеді. Мұғалім тіпті мәселені көрсетпейді: бала оны өз бетімен көруі керек, ал оны көргеннен кейін оны шешудің мүмкіндіктері мен жолдарын тұжырымдап, зерттеу керек.

Проблемалық жағдайды мұғалім белгілі бір әдістерді, әдістер мен құралдарды пайдалана отырып жасайды:

- балаларды қарама-қайшылыққа әкеліп, оны шешудің жолын өздері табуға шақыру;
- бір мәселе бойынша әртүрлі көзқарастарды ұсыну;
- балаларды жағдаяттан салыстыруға, жалпылауға, қорытынды жасауға, фактілерді салыстыруға ынталандыру;
- нақты сұрақтар қою (жалпылау, негіздеу, нақтылау, пайымдау логикасы үшін);
- проблемалық тапсырмаларды құрастыру.

Проблемалық жағдайларды шешу процесі бірнеше кезеңдерден тұрады:

1) алдыңғы білімді толықтыра отырып, жетекші сұрақтарды пайдалана отырып, мәселенің шарттарын талдау құралдарын іздеу. «Сұрағымызды шешу үшін нені есте сақтауымыз керек?», «Мәселені шешу үшін біз білетін нені пайдалана аламыз?»

2) мәселені шешу процесі. Ол мәселенің элементтері арасындағы жаңа, бұрын белгісіз байланыстар мен қатынастарды ашудан тұрады, т.б. гипотезаларды алға қою, шешудің кілтін, идеясын іздеу. Бала шешімді «сыртқы жағдайларда», әртүрлі білім көздерінен іздейді.

3) гипотезаны дәлелдеу және тексеру, табылған шешімнің идеяларын жүзеге асыру. Бұл практикалық әрекеттерге байланысты кейбір операцияларды орындауды білдіреді.

Баланың өмірлік тәжірибесі оның өмірлік идеясына және бұрын алған тәжірибесіне сәйкес келмейтіндіктен оған дұрыс емес болып көрінетін ғылыми біліммен кездеседі, қарама-қайшылық туындайды. Проблемалық жағдаяттар тудыра отырып, мұғалім балаларды гипотеза жасауға, қорытынды жасауға итермелейді, ең бастысы, қателесуден қорықпауға үйретеді, оларға дәріс оқымайды.

Проблемалық жағдаяттар дүниені тануға байланысты сабақтарда ғана емес, математика, сөйлеуді дамыту, сауат ашу, жобалау сабақтарында да қолданылады.

Мектеп жасына дейінгі балаларды оқытудағы тағы бір инновациялық технология ретінде денсаулық сақтау технологиялары танылады, оның негізгі мақсаты мектеп жасына дейінгі балаларда адамның физикалық және психикалық денсаулығының маңыздылығы туралы түсінік қалыптастыру; өз денсаулығын қорғау және нығайту қабілетін дамыту. Бұл мақсаттарға келесі міндеттерді шешу арқылы қол жеткізуге болады:

- мектеп жасына дейінгі балаларда өз денсаулығын сақтау және жақсарту мәдениетін тәрбиелеу;
 - мектеп жасына дейінгі балалардың психикалық және физикалық қасиеттерін дамыту және олардың денсаулығын жақсарту бойынша алдын алу шараларын жүргізу;
 - мектеп жасына дейінгі балаларды салауатты өмір салтының мәні мен оның құндылығын және басқа адамдардың өмірінің құндылығын түсінуге үйрету.
- Денсаулық сақтау технологиялары баланың денсаулығын нығайтуға және оның бойына салауатты өмір салтын қалыптастыруға бағытталған. Бұл әсіресе қоршаған ортаның нашарлауына, жалпы денсаулыққа және нашар тамақтануға қатысты. Жан-жақты жұмыс жасау үшін мұғалімдерге келесі бағыттар бойынша жұмыс жасау ұсынылады (2-кесте).

2-кесте Денсаулық сақтау технологияларының бағыттары

Бағыт	Пішіндер
Емдік-профилактикалық	Вакцинация, кварцпен емдеу, нүктелі массаж, қатайту, серуендеу, витаминдеу
Спорт және демалыс	Жаттығу, дене шынықтыру, серуендеу, ашық ойындар
Баланың әлеуметтік және психологиялық салауаттылығы	Диагностика, кеңес беру, түзету жұмыстары
Ата-ананың құндылықтық тәрбиесі	Ата-аналар жиналысы, кеңестер, бірлескен мерекелер, көрнекі үлестірмелі материалдар

Мекеменің алға қойған мақсаттарына байланысты денсаулық сақтау технологиялары әртүрлі тәсілдермен жүзеге асырылуы мүмкін:

- денсаулықты сақтауға бағдарлау – медицина қызметкерлері жүзеге асырады: тамақтануды бақылау, денсаулық мониторингі, денсаулықты сақтайтын ортаны қамтамасыз ету;
- гимнастиканың әртүрлі түрлері (тыныс алу, саусақ, ортопедиялық), шынықтыру, динамикалық үзілістер, созылу, альтернативті әдістер (хатха йога және т.б.) арқылы баланың физикалық дамуына көңіл бөлу;
- денсаулық мәдениетімен таныстыру;
- коммуникативті ойындар, ойын сабақтары, логарифмдік, дене шынықтыру сабақтары арқылы салауатты өмір салтына үйрету;
- көркемдік, ертегі, бояу терапиясы арқылы денсаулықты сақтайтын технологияларды түзету және енгізу.

Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының жұмысында денсаулықты сақтайтын педагогикалық технологияларды қолдану оқу-тәрбие процесінің тиімділігін арттырады және педагогтар мен ата-аналар арасында оқушылардың денсаулығын сақтауға және нығайтуға бағытталған құндылық бағдарларды қалыптастырады.

Осылайша, оқу-тәрбие процесінде қолданылатын инновациялар мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының өзекті қажеттіліктері мен мүмкіндіктеріне

жауап беруі, оқу-тәрбие процесінің барлық қатысушыларын қанағаттандыруы және сәйкес жетекші бағыттар бойынша балалар дамуының сапалы, тұрақты және жоғары көрсеткіштеріне қол жеткізуге ықпал етуі керек. Мектепке дейінгі білім берудің Федералдық мемлекеттік білім беру стандартымен.

Әдебиеттер тізімі

- 1.«Үздіксіз білім беру мазмұнының тұжырымдамасы (мектепке дейінгі және бастауыш деңгей), бекітілген. 2003 жылғы 17 маусымдағы Ресей Федерациясының Білім министрлігінің Жалпы білім беру жөніндегі федералдық үйлестіру кеңесі;
- 2.Ресей Білім министрлігінің 2004 жылғы 15 наурыздағы № 03 51 46in/14 03 хаты «Отбасында тәрбиеленетін мектеп жасына дейінгі балалардың даму ортасын қолдауға қойылатын шамамен талаптардың бағыты туралы»;
- 3.Майер А.А. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарындағы инновациялық процестерді басқару: Әдістемелік құрал. – М.: ТК Сфера, 2008 ж.
- 4.Поташник М.М., Хомерики О.Б. Білім беру мекемесіндегі инновациялық процестің құрылымдары//Магистр. 1994. № 5.
- 5.Сластенин В.А., Подымова Л.С. Педагогика: инновациялық қызмет. М, 2003 ж.
6. Дереккөз: <https://doshvozrast.ru/metodich/konsultac133.htm>

Сказкотерапия как метод всестороннего развития ребёнка

Абуова Динара Саматовна

КГКП «Детский сад №13» отдела образования города Рудного» Управления образования акимата Костанайской области

Аннотация: В данной статье рассматривается сказкотерапия как наиболее эффективный способ воздействия на ребенка, в котором наиболее ярко проявляется принцип обучения: учить играя.

Ключевые слова: сказкотерапия, сказка, мнемотаблицы, пальчиковый игры, дидактические игры, фетр.

«Через сказку, фантазию, игру, через неповторимое детское творчество – верная дорога к сердцу ребенка.

Сказка, фантазия – это ключик, с помощью которого можно открыть эти истоки, и они забьют животворными ключами.»

В.А. Сухомлинский

Сказкотерапия – это воспитание и лечение сказкой. Сказкотерапия помогает замкнутому ребенку раскрыться, а слишком агрессивного и непоседливого учит задумываться. В процессе сказочной игры дети развивают речь и фантазию, творческие способности и логическое мышление. В результате активизируются и совершенствуются словарный запас, грамматический строй речи, звукопроизношение, навыки связной речи, выразительность речи.

Сила сказок Фантастический сказочный мир, наполненный чудесами, тайнами и волшебством, всегда привлекает детей, да и не только детей, но и взрослых.

Ребенок, подросток с радостью погружается в воображаемый нереальный мир, активно действует в нем, творчески преобразует его. Но нереальным этот мир кажется только нам, взрослым, со стороны. Дети же воспринимают все происходящее в сказке как реальность. Этого требует их внутренний мир. Сказка не только учит детей переживать, радоваться, сочувствовать, грустить, но и побуждать их к речевому контакту.

Я выбрала направление воспитания сказкотерапией. Сказкотерапия - это воспитание и лечение сказкой. Наиболее эффективный способ воздействия на ребенка, в котором наиболее ярко проявляется принцип обучения: учить играя. Сказкотерапия помогает замкнутому ребенку раскрыться, а слишком агрессивного и непоседливого учит задумываться. В процессе сказочной игры дети развивают речь и фантазию, творческие способности и логическое мышление. В результате активизируются и совершенствуются словарный запас, грамматический строй речи, звукопроизношение, навыки связной речи, выразительность речи.

Разыгрывая сказочное представление или обсуждая сказку, они приобретают навыки общения.

В своей работе по сказкотерапии я использую мнемотаблицы. Мнемотехника – это искусство запоминания. Мнемотаблицы – это схемы, способствующие лучшему запоминанию.

Целью моей работы с мнемотаблицами является обучение детей рассказыванию с опорой на наглядность. Использование мнемотаблиц заметно облегчает детям овладение связной речью, наличие плана-схемы делает рассказы четкими, связными и последовательными. Целесообразность использования мнемотаблиц при формировании связной речи очевидна, так как в процессе активно задействованы факторы, облегчающие процесс становления связной речи. Большое внимание уделялось мелкой моторике пальцев рук. Решила начать работу с настольного театра, здесь были использованы игрушки, плоскостные фигуры, фигуры из картона, магнита, из природного материала. Детям оказалось легче показывать такой театр, фигуры можно поставить, а потом говорить. Детям было сложно в речи использовать предлоги. Поэтому использовали игровые упражнения: «Где спрятался колобок?» (в ящик, под стол, за домик и т.д.). А также было использование наручного театра, использовались пальчиковые игры и упражнения, чтобы развивалась мелкая моторика. Когда дети научились совмещать действия пальчиками со словами. В работу включила пальчиковый театр. Детям были очень интересны пальчиковые театры, так как на их ладошке оживала сказка. Театральное искусство близко и понятно, как детям, так и взрослым, прежде всего потому, что в основе его лежит игра. Театрализованная игра – одно из ярких эмоциональных средств, формирующих личность ребенка, самостоятельное творчество, его раскрепощение. В процессе театрализованной игры активизируется и совершенствуется словарный запас, грамматический строй речи, звукопроизношение, темп, выразительность речи. Участие в театрализованных играх доставляет детям радость, вызывает

активный интерес, увлекает их. Размышляя над вопросом о повышении уровня речи детей, я пришла к выводу, что помочь может театрализованная деятельность. В группе мы оборудовали театральный уголок, где ребёнок мог побыть один и прорепетировать какую-нибудь роль или просмотреть иллюстрации к сказкам. Поскольку предметно-развивающая среда должна обеспечивать право и свободу выбора каждого ребёнка на театрализацию любимого произведения, в зоне театрализованной деятельности я разместила разные виды театра – настольный, наручный, театр живой куклы, а также маски, куклы, декорации. Кроме того, периодически обновляла материал, ориентируясь на интересы разных детей.

Путешествуя по сказкам, у детей пробуждается фантазия и образное мышление. Разыгрывая сказку ребенок и танцует, и играет в различные подвижные игры, развивается еще и двигательная активность.

Я предлагаю сказкотерапию из фетра используя в дидактических играх.

Погружаясь в сказку вместе с детьми, дети с увлечением рассказывают хорошо знакомые сказки («Колобок», «Теремок» и другие). Самостоятельно выбирают нужных персонажей, которые позволяют не только послушать, но и посмотреть, потрогать этот материал.

Приведу пример некоторых из используемых сказок из фетра.

1.Д/игра «Расскажи сказку»

2.Д/игра «Пропавший герой»

Использование сказки в развитии связной речи дошкольников помогает активизации речевого общения, речевого развития. Сказкотерапия служит развитию коммуникативных умений у детей. Сказка помогает ребёнку совершенствоваться, активизировать различные стороны мыслительных процессов. У детей повышается речевая активность в процессе приобретения умения узнавать и пересказывать сказку, определять её героев и отношения между ними. Прослушивание и понимание сказки помогает ребёнку словесно устанавливать связь между событиями и строить речевые умозаключения, связывать сказки с приобретённым опытом и знаниями. У детей совершенствуется выразительность речи в процессе создания сказочных образов, расширяется словарный запас.

Воспитание ценностных ориентаций посредством сказки, формирование психологического здоровья детей дошкольного возраста.

Результатом применения воспитания сказкотерапией в обучении и воспитании детей, стало повышение качественного уровня речевого развития и речевого творчества детей группы. Дети стали более активными и внимательными у них проявилось богатое воображение и фантазия. Они научились доходчиво и правильно формулировать свои мысли. Выразить свои мысли вслух, отстаивать свою точку зрения, находить и анализировать положительные и отрицательные поступки героев. У ребенка сформировалось творческое отношение к жизни, появилась уверенность в своих силах, он освободился от негативных эмоций. Стали ориентироваться в окружающей обстановке, где осознал свои сильные и слабые стороны. Появилась большая уверенность в

себе, в своих возможностях. Современное образование ставит цели чтобы ребёнок был творческим, а это и есть требования к модели 4К. Из всего этого можно сделать вывод, что работа по сказкотерапии, на современном этапе педагогической деятельности является актуальной и востребованной. Исходя из своего опыта, я предлагаю для работы с дошкольниками использовать сказкотерапию.

Список литературы

1. Алексеенко В В Играем в сказку: воспитание и развитие личности ребенка 2-7 лет
2. Вачков И В «Сказкотерапия: развитие самосознания через психологическую сказку»
3. Гнездилов В «Авторская сказкотерапия»
4. Грабенко Т М «Зачем читать детям сказки. Колобок»
5. Зинкевич-Евстигнеева Т Д «Игры в сказкотерапии»
6. Татьяна Доронова «Что за прелесть эти сказки!»

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтың инновациялық қызметі

Агабекова П.Қ.

*Астана қ. №33 «Алтын дән» балабақшасының
шағын орталығының
педагог-модератор тәрбиешісі*

Андатпа: Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделінің мақсаты - дені сау, дербес, білуге құмар, көпшіл, сын тұрғысынан ойлайтын балаларды қалыптастыру мен әлеуметтендіруге бағытталған тәрбиелеу мен оқыту жүйесін өзгерту арқылы мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамытудың бағыттары мен қағидаттарын айқындау.

Түйінді сөздер: модель, ойын, педагог, бала.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделінің мақсаты - дені сау, дербес, білуге құмар, көпшіл, сын тұрғысынан ойлайтын балаларды қалыптастыру мен әлеуметтендіруге бағытталған тәрбиелеу мен оқыту жүйесін өзгерту арқылы мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамытудың бағыттары мен қағидаттарын айқындау.

Модель – мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту мен жетілдіру бағытын айқындайтын тәсілдер мен қағидаттар жиынтығы; баланы толыққанды дамыту – қимыл белсенділігіне жағдай жасау, пайдалы және құнарлы тамақтандыру, достық қарым-қатынас орнату және дамытушы ортаны ұйымдастыру арқылы қамтамасыз етілетін баланың физикалық, психологиялық, әлеуметтік, эмоционалдық денсаулығы мен қауіпсіздігі.

Модельді іске асыру: Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың білім беру процесінің барлық қатысушыларының өзара іс-қимылы арқылы бақытты,

дені сау, дербес, білуге құмар, тіл табысқыш, сын тұрғысынан ойлайтын балалардың толыққанды дамуы үшін жағдай жасауға;

- баланың даралығы мен субъективтілігін қолдауға бағытталған трансформацияланатын ойын және тақырыптық аймақтар, инклюзивті дамытушы орта құруға;
- ұлттық мәдениет пен дәстүр арқылы рухани-адамгершілік құндылықтар негізінде баланың жеке қасиеттерін қалыптастыруға;
- отбасымен ынтымақтастық нысандарын кеңейтуге;
- мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың сапасын бағалау өлшемшарттарын әзірлеуге;
- Ең бастысы ұйымдастырылған оқу қызметін балаларды шаршатпай, ойын түрінде өткізу керек .

Мен осы жоғарыдағы тармақты негізге ала тұра өзімнің оқу қызметімде қолдана-мын.

Ойын дегеніміз не?

Ойын дегеніміз – халықтың баланы әдептілікке, сауаттылыққа баулитын құрал-дың бірі.

Бала саналы, мәдениетті, адамгершілігі мол болып, жан-жақты дамуы үшін және тілін дамытып, сөз байлығын дамыту үшін және айналадағы өмір құбылысын ұғыну үшін пайдаланудың маңызы зор.

А.С Макаренко «Ойында бала қандай болса, өмірде кәсіби қызмет саласында, көбінесе сондай болады», - деген. Сондықтан келешекке адамды тәрбиелеу – бәрінен бұрын ойын арқылы жүзеге асыралады. Ойын – балалар үшін айнала-дағы танып, білу тәсілі.

Ойын әрекеті мазмұнынан әлеуметтік сипаты баланың қоғамдық өмір сүретіндігімен байланысты. Ол алғашқы айлардан бастап маңайындағылар-мен қарым-қатынас жасауға ұмытылады, соның арқасында жасау құралы, күш қуаты тілді біртіндеп меңгереді. Ойын - бала әрекетінің негізгі түрі. Ойын ойнағанда бөлме теңіз де, ұшақ та темір жол вагоны да болуы мүмкін. Балалар ойын кезіндетыныш отыра алмайды. Тіпті жалғыз баланың өзінде де сөйлесіп жүреді.. Сондықтан, ойын барысында тілдесім үлгісі қалыптасады. Ойындар мазмұнына қарай, өзіне тән ерекшеліктеріне қарай сюжетті-рольді, драматизациялық, дидактикалық құрылыс ойындары, қимылды ойындар, ұлттық ойындар болып бөлінеді.

Ойынның түрлері өте көп. Мысалы: рөлдік ойындар, дене шынықтыру ойындары, сюжеттік ойындар, дидактикалық ойын элементерін пайдаланудың маңызы өте зор. Дидактикалық ойындар баланың ақыл – ойын дамытып, сабаққа деген қызығушылықтарын арттырады. Тіпті нашар қабылдайтын балалардың өздері де ойын элементтері араласқан сабаққа зор ынтамен, жігерімен араласатыны анық.

«Ұлттық қазақ ойындары: «Қыз қуу», «Орамал тастау», «Асықтар», «Бәйге» ойындары. Бала өмірінің кезеңі ойын арқылы жетіледі. Ойындар әр топта жас ерекшелігіне сай жүргізіледі. Мен өз тәжірибемде ойындарды көп қолданамын. Сабақ барысында да, күннің жартысында да жүргіземін.

Мектепте балалар табысты, жақсы оқу үшін баланың тілдік функциялары толық дамыған болуы керек. Баланың тілін жетілдіру үшін оны әңгімеге тарта отырып, бала-ның сөздік қорын жаңа сөздермен толықтырып, түсінігін молайту қажет. Баланың тілін дамытуда ойын түрлерін жүргізу арқылы, ойын шарттарын айта отырып та байытуға балады. Мысалы: «Қарама-қарсы сөздер», «Затты сыйпатта» деген секілді ойын түрлерін қолдануға болады. Мен кез келген ойын түрлерін сабағымен тақырыбына сай таңдап аламын. Әсіресе дидактикалық ойындарды сөйлеуді дамыту сабақтарында пайдаланудың тиімділігін тәжірибе көрсетіп отыр. Сабақты бекіту, баланың шығармашылығын дамыту, тіл байлығын молайту үшін ойындар сабақтың тақырыбына, мазмұнына сай таңдап аламын. Мысалы: «Ыстық орындық» ойынында диалогтық сөйлеудегі әңгіменің мақсаты – бір нәрсе жайында саралап, баланың оған жауап беруге, белгілі бір әрекетке түрткі болуға үйрету болып табылады.

Қимыл ойындары – балаға дене тәрбиесін беру құрылды. Балалардың жүгіру, лақтыру, қағып алу қабілеттерін жетілдіруге, дамытуға мүмкіндік береді. Қимыл ойындары баланың жүйке қалыптасуына зор ықпал етеді. Қимыл ойынында ережелер ұйымдастырушы роль атқарады, олар ойынның барысын, жүйелілігін, ойнаушылардың қарым – қатынасын, баланың мінез – құлқын белгілейді. Балалар ойынды игерген соң өздігінен ойнай алады. Ойын балаларға оқу қызметінде өте қажет, тіпті бала жай дем алып отырғанын өзінде де ойын үстінде болады. Қимылды ойындар баланың барлық жас кезеңінде өтеді.

Рөлдік ойындар

Рөлдік ойындар мектепке дейінгі балалар өмірінде елеулі орын алады. Бұл ойындар ұзақ та, қысқа да болуы мүмкін. Сюжетті-рөлді ойындар бейнелеу құралы роль мен ойын әрекеті болып табылады. Өзінің сипаты жағынан бұлар көбінесе еліктеу, шындықты көрсету болып табылады. Мысалы: «Темір жол бекеті» ойынын ойнағанда балалар сатушы сатып алушының әрекеттеріне еліктейді. «Билайн орталығы» ойындары арқылы айналадағы өмірді бақылауға, күнделікті өз өмірлерінен алған білімдерін ойын сюжетіне пайдалануға төселендіруге болады. Педагог өтілген ойынға талдау жасап, оның балаларға тигізген тәрбиелік ықпалыбағалауға, өз тобындағы сюжетті-рөлді ойындарының одан әрі басшылық ету тәсілдерін ойластыруға тиіс.

Дидактикалық ойындар

Дидактикалық ойындар кішкене балаларға мейлінше тән оқыту формасы болып табылады, оның арғы тегі ойынды өлең мен қимылмен ұштастыру негізінде көп нерсені үйрететін ойындарды жасаған халық педагогикасына жатыр. Мысалы: «Сиқырлы қалпақтың сырын ашайық»- деген ойынды ересек топтарда тәрбиеші балаларды зат туралы айта білуге үйрету, олардың жүйелі сөйлеу қабілетін дамыту міндетін алға қояды. Ойын міндеті-қалпақтың астында не бар екенін білу. Дидактикалық ойындар айналамен танысу сабағында, көркем әдебиет, сөйлеуді дамыту сабақтарында жиі қолдануға болады.

Сабақта ойын түрлерін пайдалану

Ойын түрлері баланың ой қабілетін арттырумен бірге сабаққа белсенділігін, қызығушылығын оятып, ізденімпаздық, зерттеушілік, шығармашылық қабілетін дамытады. Ойынсыз ақыл-ой қалыпты дамымайды. Ойын арқылы баланың рухани байлығы өмірмен ұштасып, айналасындағы дүние туралы түсінік қалып-тасады.

Сондықтан кезкелген сабақты өткізу үшін дидактикалық ойындар қолдана білу керек. Мысалы: «Сауат ашу» оқулығында тақырып соңында тапсырмалар берілген. Осы тапсырмаларды ойын арқылы өткізуге болады. «Ұйқасын тап», «Сиқырлы қоржын», «Анаграмма», «Тауып ал», «Логикалық ойындар» т.б. ойындар. Ал «Математика» сабағында баланың логикалық ойлауында дамытатын ойындар «Құрастыру», «Бөлігін тап», «Көршісін тап», «Ойлан тап» «Санамақ» .

Сөйлеуді дамыту сабағында жұмбақ шешу ойынын жарыс түрінде өткізуге болады. Бұл ойын балаларды өздігінен ойлауға үйретеді, дерексіз ойлаудан нақты ойлауға жетелейді. Сабақ күрделене түскен сайын оқушының ой өрісі де өсе түседі. Осыған сәйкес ойын түрін де өзгертіп отыру керек. Кейбір балалардың Р, Л, С,Ш дыбыстарына тілі келіңкіремейді. Бұл мақсатта халық ойыны жаңылтпашты ұтымды пайдалануға болады.

Мысалы:

Ала-ала алашалар,

Тамаша олар,

Оған кім таласаалар.

тілді дамытуға, сөзді таза сөйлеуге үйретеді. Сөйлеуді дамыту, сауат ашу сабақтарында да ролдік, сюжеттік ойындарды қолдануға болады. Ролдік ойындар мектепке дейінгі балалармен өмірінде елеулі орын алады. Бұл ойындар ұзақ та , қысқа да болу мүмкін .Сюжетті – рөлді ойындар бейнелеу құралы роль мен ойын әрекеті болып табылады. Өзінің сипаты жағынан бұлар көбінесе еліктену, шындықты көрсету болып табылады. Мысалы: «*Супермаркет*» ойынын ойнағанда балалар сатушы мен сатып алушы әрекеттеріне еліктейді., ал «*Мектеп*» болып ойнағанда мұғаліммен оқытушының әрекетіне еліктейді. «*Отбасы*» ойындары арқылы айналадағы өмірді бақылауға, күнделікті өз өмірлерінен алған білімдерін ойын сюжетіне пайдалануға төселдендіруге болады.

Қорытынды

Қорыта келе айтарым, білім беру – оқыту мен тәрбиелеудің үздіксіз үрдісі болса, қазіргі кездегі білім беру – баланың пікірін бағалау, баланы тыңдай білу. Педагог бен шәкірттің бірлесе жасаған еңбегінің нәтижесі – сапалы білім болып табылады. Белгілі педагог В.А. Сухомлинский айтқандай: «Ойынсыз, музыкасыз, ертегісіз, шығармашылықсыз, фантазиясыз толық мәніндегі ақыл-ой тәрбиесі болмайды!». Ендеше, баланы ойынға қатыстырып үйрету арқылы ойыны қайсы, үйретуі қайсы екенін балалар айырмастай, сезбестей етіп сабақ өткізген ұтымды.

Әдебиеттер

1. Тілдерді оқыту үрдісінде инновациялық технологияларды қолдану. Алматы, 2010 ж.
2. А.Әбішева «Ойын элементтерін пайдаланудың педагогикалық ерекшеліктері», №3, 2003
3. Қазақтілі (дидактикалық материалдар), Алматы кітап, 2010 ж.
4. «Білім айнасы» интернет желісі

Арт-терапия как средство развития творческих способностей детей с ОНР

*Алимжанова С.Б., воспитатель
Ясли-сад №32 «Балдаурен» г. Астана*

Аннотация: В статье рассматриваются арт-терапевтические методы в развитии и воспитании детей в инклюзивном образовании. На практике было выявлена положительная динамика с использованием методов арт-терапии для детей с ОНР.

Ключевые слова: арт-терапия, изотерапия, песочная терапия, глиноterapia

Формирование творческих способностей будет достигнуто лишь при соблюдении определённых условий: раннее начало творческого формирования, свобода в выборе видов деятельности и их многоплановость, создание благоприятной развивающей среды в детском саду, поддержание постоянного интереса к творческой деятельности. В связи с этим можно сказать, что особый интерес для развития творческих способностей дошкольников представляет педагогическое направление арт-терапии. Этот термин используется не в буквальном контексте - лечение, а в смысле «исцеление», «социального врачевания» личности, изменение стереотипов ее поведения и повышение адаптационных способностей средствами художественной деятельности [1].

Арт-терапия дает возможность ребенку одновременно выступать в качестве «свидетеля» и «непосредственного участника» изобразительной деятельности и осуществлять осознание своего травматического опыта, переводя информацию из эмоционального на сознательный и интеллектуальный уровень. Арт-терапевтическая деятельность предполагает использование определённых методов, помогающих ребёнку осознать отражённые в его деятельности содержания его внутреннего мира. Работая с детьми с ОНР я использую методы изотерапии, песочной терапии, глинотерапии, музыкотерапии.

Метод изотерапии побуждает детей выбирать тот или иной вариант изображения, вносить свои дополнения, обогащающие содержание рисунка нетрадиционным способом. Таким образом, создается возможность для развития творческих способностей каждого ребенка [2].

Метод песочной терапии, или игра с песком и миниатюрными фигурками. В процессе работы с ними ребенок входит в контакт со своим внутренним миром и может выразить имеющуюся проблему, конфликт в символической или метафорической форме. В работе с детьми песок используется для решения коррекционных и развивающих задач.

Метод глинотерапии, лепка из глины для детей – хороший способ отдыха, развития мелкой моторики, а так же оздоровление как физических, так и психических недугов. У большинства детей глина вызывает положительные ассоциации, и неспроста она стала одним из первых материалов для работы.

Музыкотерапия – это особая форма работы с детьми, с использованием музыки в любом виде (записи на магнитофоне, прослушивание дисков, игра на музыкальных инструментах, пение и др.) Музыкотерапия дает возможность активизировать ребенка, преодолевать неблагоприятные установки и отношения, улучшать эмоциональное состояние.

Все методики позволяют оценить адекватность оценки эмоционального состояния, коммуникативность, повышение самооценки и уверенности в себе, умение управлять своими эмоциями. Работа ребёнка с материалами протекает в определённых условиях, помогающих создать у него ощущение безопасности и способствовать свободному выражению содержания своего внутреннего мира.

Выше перечисленные методики мною были апробированы в ходе организованной исследовательской работы «Арт-терапия как средство развития творческих способностей детей дошкольного возраста», по программе «Инжу-Маржан». Организация и выбор методик исследования производились с учетом возрастных особенностей и рассчитывались на внедрение в воспитательно-образовательный процесс.

Актуальность исследования объясняется тем, что формирование творческой личности, обладающей способностью эффективно и нестандартно мыслить, закладывается в дошкольном возрасте и является условием последующего развития личности человека, его успешной творческой деятельности. Опираясь на свой опыт для развития творческих способностей детей дошкольного возраста, выбраны приёмы и средства арт – терапии, которые наиболее полно и эффективно активизируют ресурсные возможности ребёнка.

Цель исследовательской деятельности определение эффективности использования методов арт-терапии в развитии творческих способностей дошкольников.

Практические задачи исследования заключались в изучении особенности проявления показателей творческих способностей дошкольников (гибкость, оригинальность, разработанность, умение применять теорию в жизни, активное воображение) экспериментальной и контрольной группе, в разработатке и апробации развивающей программы с использованием средств

арт-терапии, по оценке результативности программы, по сформулированности выводов по проведенному исследованию.

Данные задачи разрабатывались в соответствии с научными исследованиями. Далее в рамках формирующего исследования было определено соответствие разработанных мною содержательных критериев направлениям арт-терапии, направленных на развитие творческой активности детей дошкольного возраста.

В качестве методов исследования нами были использованы теоретический анализ, тестирование, наблюдение, методы математической статистики для обработки и анализа полученных результатов.

В ходе исследования осуществлялось поэтапное ведение занятий с разработанным планом развития творческой активности детей по четырем направлениям арт-терапии. На подготовительном этапе проводилась работа с детьми по освоению основных понятий об арт-терапии (беседа, тренинг, показ и др.). На обучающем этапе осуществлялась работа по обогащению знаний дошкольников в области направлении арт-терапии. Работая по четырем направлениям арт-терапии использовались различные формы и методы к примеру: изотерапия-введение в творческий процесс через краски разной структуры, акварель, гуашь пальчиковая и сенсорная, акриловые краски, умение выражать свои чувства и эмоции через рисование; песочная терапия-ознакомление с песком и песочным столом (техника безопасности и работа с песком, умение свои фантазии и настроения изображать на песке); глиноterapia- знакомство с глиной, умение выражать свои эмоции и настроение в работе с глиной; музыкатерапия- умение выражать свои эмоции через игру на различных шумовых музыкальных инструментах. Все действия детей в организованных деятельности очень тщательно проходило под наблюдением воспитателей, которые следили за психоэмоциональным состоянием детей до и после деятельности, чтобы определить какое из направлений арт-терапии больше нравится ребенку где он полностью раскрывается и творчески активен.

Завершающий этап предполагал обогащение и систематизацию знаний детей экспериментальных групп в области развития творческой активности детей через методы арт-терапии. На данном этапе дети свободно могли выражать свои творческие способности по всем четырем направлениям арт-терапии. Дети экспериментальной группы отличались от контрольных групп тем, что могли свободно выражать свои эмоции, были активные на всех занятиях, стали дружнее и не создавали конфликтные ситуации.

Итак, подводя итоги можно прийти к выводу, что использование арт-терапевтических методов и приёмов в воспитательно-образовательном процессе с дошкольниками затрагивает нераскрытые дарования у детей, нормализует их эмоциональное состояние, развивает коммуникативные навыки и волевые качества, что существенно повышает социальную адаптацию и облегчает интеграцию в общество. Это является исключительно важным для всех детей.

Используемая литература

1. Кузьменко И.В. Развитие творческого потенциала школьников в условиях введения ФГОС начального общего образования // Научный поиск. – 2012. – № 4.5 – С.17-19. <http://elar.uspu.ru/bitstream/uspu/4746/1/07Bakunina2.pdf>
2. О.Л. Иванова, И.И. Васильева. Как понять детский рисунок и развить творческие способности ребенка. - СПб.: Речь; М.: Сфера, 2021 г.

Модернизация образования в Казахстане: перспективы развития в современном мире

*Асанова Майя Мухатаевна, преподаватель психологии
Жезказганский индустриально-гуманитарный колледж
г. Жезказган*

Аннотация: В данной статье рассматривается новая образовательная парадигма обучения в обновленном содержании образования. Об использовании инновационных образовательных технологий, применяемых в образовательном процессе детей дошкольного возраста. Приводятся примеры инновационных технологий, применяемых учителями дошкольного обучения.

Ключевые слова: парадигма, инновационные технологии, обновленное содержание, образование.

Annotation: This article discusses the new educational paradigm of learning in the updated content of education. About the use of innovative educational technologies used in the educational process of preschool children. Examples of innovative technologies used by preschool teachers are given

Keywords: paradigm, innovative technologies, updated content, education.

Современный наш мир похож на поезд, который мчится по рельсам времени быстро. И хочется запрыгнуть в него на полном ходу, не отставая от жизни, её нынешних проблем, работать с интересом, по-новому. Но что значит работать по-новому быстро меняющемся современном обществе, когда и мы учителя, и наши школы должны ориентироваться на изменения происходящие вокруг нас, когда значимость образования на сегодняшний день приобретает особый смысл. Последние десятилетия фактически все основные сферы общественной практики - экономика, культура, техника, политика - характеризуются инновационными преобразованиями. Инновации кардинально изменяют всю систему отношений человека с миром и чрезвычайно ускоряют темп социального развития, углубляют противоречие между темпами общественного и индивидуально-личностного развития. Ускорение темпов развития общества ставит кардинальные вопросы перед сферой образования, актуализирует поиски путей и средств подготовки людей к жизни в быстро меняющихся условиях. Именно сейчас, все чаще задумываешься над тем, как помочь

подрастающему поколению быть успешными везде и во всем, способными легко социализироваться в любом обществе? Сейчас, когда в системе казахстанского образования идут кардинальные изменения очень важным для нас учителей является внедрение интерактивных методов обучения на своих уроках. Ведь современное образование рассматривается как процесс, направленный на саморазвитие личности, на расширение возможностей осознанного выбора личностью жизненного пути. И профессиональная успешность учителя находится в прямой зависимости от его стремление к самосовершенствованию, его самореализации в профессиональной и социальной деятельности, так как характерной чертой современного общества является непрерывное образование. Оно мыслится как поэтапный и пожизненный процесс, обеспечивающий постоянное пополнение и расширение знаний у людей разного возраста. Старинная пословица «век живи — век учись» обрела новый смысл. Прямой и буквальный. Life long learning- концепция, суть которой можно выразить одной фразой: «Учиться – это никогда не рано и никогда не поздно». Обучение в течение всей жизни – это обучение:

Всех
Всему,
Везде,
В любом возрасте

И в связи с этим, мы учителя переходим на новую ступень обучения, которая называется новой образовательной парадигмой. Необходимость в новой образовательной парадигме возникает в связи с необходимостью кардинальных перемен в содержании профессионального образования, в технологии образовательного процесса, в способах взаимодействия основных субъектов образования, в качественном обеспечении значимого учения, ориентированного на обучающегося как субъекта жизни, как свободную и духовную личность.

Новая образовательная парадигма

Изменения происходящие в мире:

- глобализация общества;
- мобильность человеческих ресурсов;
- гигантские перемены в сфере ИКТ;
- доступная и многообразная информация (интернет);
- растущее влияние СМИ;
- растущее влияние технологий;
- инновации в образовании и в науке;

Ожидания от среднего образования в современном мире:

- Критическое мышление и умение решать проблемы;
- Командная работа и лидерские качества;
- Гибкость и умение адаптироваться к новым условиям;
- Инициативность и предпринимательские навыки;
- Умение грамотно и четко излагать мысли как устно, так и письменно;

- Умение искать и находить информацию;
- Любознательность и воображение.

Сейчас в школах учителя интенсивно внедряют инновационные технологии в свою работу. Использование инновационных технологий начинается с дошкольного образования, так как усвоение активных методов обучения нужно начинать с адаптации детей дошкольного возраста. Поэтому основной задачей дошкольных педагогов является выбор методов и форм организации работы с детьми, оптимальных инновационных педагогических технологий, которые в большей мере соответствуют заявленной цели личностного развития воспитанников. Инновационный процесс-это создание, освоение и применение инноваций, которые гарантируют успех перехода традиционной системы образования на новое качественное состояние. Инновации в дошкольном обучении предлагаются для понимания новых методов обучения, новых способов организации занятий, инноваций в организации образовательного контента, методы оценки образовательного результата.

Среди инноваций стоит отметить современные образовательные технологии, используемые в практике дошкольных образовательных организаций:

- здоровье сберегающие технологии;
- технологии проектной деятельности;
- технологии исследовательской деятельности;
- информационно-коммуникационные технологии;
- личностно-ориентированные технологии;
- технология портфолио дошкольника и воспитателя;
- игровая технология;
- технология «ТРИЗ» (теория решения изобретательских задач).

И в своей статье представляю вашему вниманию технологии и приёмы, которые уже зарекомендовали себя в нашей педагогической практике.

Здоровьесберегающие технологии

Цель здоровьесберегающих технологий - предоставление ребенку возможности сохранять здоровье, развивать необходимые знания и навыки для формирования основ ведения здорового образа жизни. Здоровье сберегающие педагогические технологии включают все аспекты воздействия педагога на здоровье ребенка на разных уровнях - информационном, психологическом, биоэнергетическом. В современных условиях развитие человека невозможно без построения системы формирования его здоровья. Формами работы являются недели здоровья, спортивные праздники, физкультминутки между занятиями, гимнастика для глаз, дыхательная гимнастика, пальчиковая и динамическая гимнастика, гимнастика пробуждения, релаксация, спортивные игры, закаливание, водные процедуры, прогулки, совместные мероприятия с родителями. Физическое здоровье детей неразрывно связано с их психическим здоровьем, эмоциональным благополучием. Исходя из принципа “здоровый

ребенок - успешный ребенок”, считаю невозможным решение проблемы воспитания социально адаптированной личности без осуществления системы мероприятий по оздоровительной работе и физическому воспитанию детей. Поэтому в настоящее время в качестве одного из приоритетных направлений педагогической деятельности выделяется применение здоровьесберегающих технологий.

Технологии проектной деятельности.

Цель технологии проектной деятельности - развивать и обогащать общественный и личный опыт путем включения детей в сферу межличностного взаимодействия в процессе реализации какого-либо проекта. Учителя, которые активно используют проектные технологии в воспитании и обучении дошкольников, единогласно отмечают, что организованная таким образом совместная деятельность позволяет им лучше узнать своих подопечных, а также проникать во внутренний мир ребенка. Проектная деятельность осуществляется ребёнком совместно с педагогом. Знания, которые ребёнок получает в ходе работы над проектом, становятся его личным достоянием и прочно закрепляются в уже имеющейся системе знаний об окружающем мире. Проектирование заставляет самих учителей находиться в пространстве множества возможностей и изменяет организацию работы с детьми. Проектная деятельность не допускает стандартных действий, требует постоянного творческого поиска пути решения проблем.

Классификация учебных проектов:

- игровые - детские занятия, участие в групповой деятельности (игры, народные танцы, драматизации, разного рода развлечения);
- экскурсионные - направленные на изучение проблем, связанных с окружающей природой и общественной жизнью;
- повествовательные - при разработке которых дети учатся передавать свои впечатления и чувства в устной, письменной, вокальной художественной (картина), музыкальной (игра на музыкальных инструментах) формах;
- конструктивные, нацеленные на создание конкретного полезного продукта: сколачивание скворечника, устройство клумб.

Использование проектной технологии способствует повышению уверенности в возможностях каждого участника проектного обучения, его самореализации и рефлексии. Это становится возможным при проживании ситуации успеха, когда на деле ученик чувствует себя значимым, успешным, способным преодолевать трудности, когда он осознает себя, свои возможности, свой вклад в общее дело и в собственный продукт. При этом непременно происходит личностный рост, развитие характера. Ведь одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе развивать исследовательские умения – анализировать ситуацию, выявлять проблемы, отбирать необходимую информацию из литературы, наблюдать практические ситуации, фиксировать и анализировать их результаты, строить гипотезы и

проверять их, обобщать, делать выводы. Все эти умения самым активным способом развивают культуру мышления.

И в заключении хочется отметить то, что инновационная деятельность - это комплекс практических действий, направленных на использование научно-технических результатов для получения новых или улучшение существующих изделий, технологий, методов управления, так как все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают в модель общения учащимися в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности. Важно помнить и то, что именно мы учителя являемся носителями ключей от дверей знаний, которые нужны нашим ученикам.

Литература:

1. Исабеков Б.Н. // Индустриально-инновационные основы развития науки и образования. - Туркистан: изд-во Туран, 2009. - С.27-50.
2. Аукен В.М. // Институциональная экономика: институт образования. - Алматы: Институт развития Казахстана, 2007. - 173с.
3. Кунхожаева Г.Н. Государственное управление в сфере образования РК: перспектива и развитие // Саясат. 2005. № 11.
4. Матяш Н. В. Инновационные педагогические технологии. Проектное обучение. - М. Академия, 2012.

Использование нейрогимнастики в работе с детьми дошкольного возраста

*Бекеева Л.В., воспитатель
ГККП «Ясли-сад №4 «Аружан» г. Астана*

*Мозг, хорошо устроенный, стоит больше,
чем мозг, хорошо наполненный.
Мишель де Монтень*

Аннотация: Данная статья позволит педагогам и родителям научиться правильно использовать нейрогимнастику.

Задача воспитателя совместно с родителями укрепить состояние нервной системы, улучшить запоминание новой информации, синхронизировать работу обоих полушарий мозга, формировать умения слушать и слышать, активизировать процесс говорения и развитие речи дошкольников.

Ключевые слова: нейрогимнастика, массаж, рука, ладошка, игра.

Современное поколение ведет малоподвижный образ жизни, сидят возле гаджетов, в телефонах, у компьютера. Сейчас время цифровых технологий, это веяние современного мира. Дети больше нас, взрослых, разбираются в современных гаджетах и это здорово. К сожалению, мы идем к тому, что

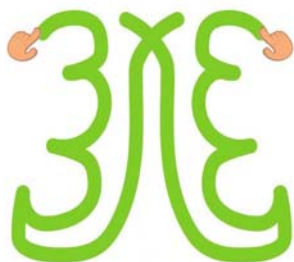
современное поколение с каждым годом становится физически, психически, соматически ослаблено. Есть один метод, который позволяет скорректировать вышеперечисленные состояния и благоприятно повлиять на мозговую деятельность дошкольников это - нейрогимнастика и нейроигры, одно из направлений образовательной кинезиологии, которое успешно используется в дошкольных организациях, школах, психологических консультациях. Нейроупражнения - это набор упражнений, которые через тело помогают воздействовать на мозг. Это несложные упражнения, разработанные американскими психологами Полом и Гейлом Деннисами, каждое из которых помогает малышу справиться с тем, что ежедневно мешает эффективно обучаться, выстраивать отношения с окружающими, да и просто хорошо себя чувствовать.

Актуальность данного комплекса в том, что это набор игр и упражнений, которые специально разработаны для стимуляции мозговой активности ребенка. Нейрогимнастика включает в себя: глазодвигательные, дыхательные упражнения, игры на освоение телесного пространства, работа над чувством ритма, работа над развитием координации и переключения с одного действия на другое. Когда ребенок выполняет упражнения, его мозг активизируется, образуя новые нейронные связи. Дополнительные нейронные связи имеют огромное значение для развития ребенка. Они помогают улучшить когнитивные функции. Более того, эти связи способствуют развитию творческого мышления и способности к анализу и абстрактному мышлению.

Основная цель и новизна применения нейрогимнастики с детьми в группе - это активизация процесса говорения и развития речи у детей. Для достижения этой цели поставлены следующие задачи: увеличить интенсивность развития речи, исключить перестановку звуков, «каверкание» слов, сделать речь ребенка чище и понятной окружающим, развить нейродинамические процессы головного мозга, отвечающие за речь ребенка, формировать умение слушать и слышать. Каждое упражнение выполняется в виде игры и рассчитано на то, чтобы вызвать интерес у ребёнка. Предлагаемые задания можно и нужно делать вместе с ребёнком, и тогда вы увидите результат. Упражнения необходимо проводить ежедневно в течение шести-восьми недель по 15-20 минут в день.

Упражнения «Лабиринты»

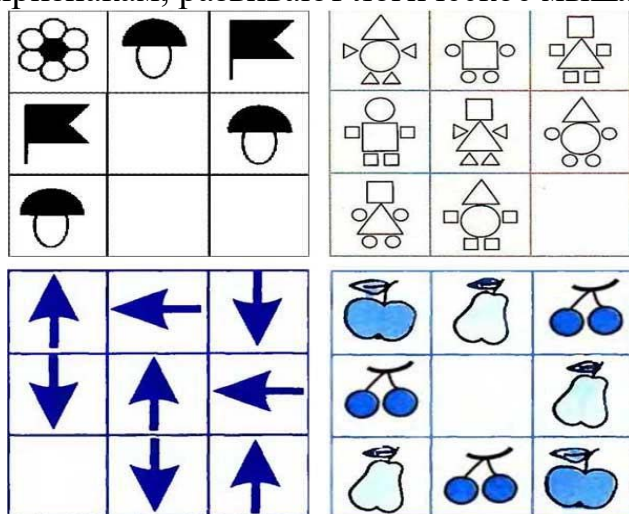
Развитие глазодвигательных и графомоторных навыков, активизация межполушарного воздействия. Нужно проходить лабиринты одновременно двумя руками, передвигая пальцы рук навстречу друг другу.

Гимнастика для глаз.

Выполните плакаты - схемы зрительно-двигательных траекторий. На них с помощью специальных стрелок указать основные направления, по которым должен двигаться взгляд в процессе выполнения упражнения: вверх - вниз, влево - вправо, по часовой стрелке и против неё, по траектории "восьмерки". Каждая траектория имеет свой цвет: № 1, 2 - коричневый, № 3 - красный, № 4 - голубой, № 5 - зеленый. Упражнения выполняются стоя.

«Судоку» - нейроупражнения, которые формируют познавательные процессы у детей, развивают аналитические способности детей, развивают умение сравнивать, группировать и различать предметы по общим признакам, развивают логическое мышление и внимание у детей.

Колечко.

Поочередно и как можно быстрее перебирать пальцами рук, соединяя в кольцо с большим пальцем последовательно указательный, средний и т.д. Проба выполняется в прямом (от указательного пальца к мизинцу) и в обратном (от мизинца к указательному пальцу) порядке. Вначале упражнение выполняется каждой рукой отдельно, затем вместе.

Кулак - ребро - ладонь.

Три положения руки на плоскости стола, последовательно сменяют друг друга. Ладонь на плоскости, сжатая в кулак ладонь, распрямленная ладонь на плоскости стола. Выполняется сначала правой рукой, потом - левой, затем двумя руками вместе. Количество повторений - по 5-8 раз. При затруднениях в выполнении взрослый помогает детям командами

Лезгинка. Левую руку сложить в кулак, большой палец отставить в сторону, кулак развернуть пальцами к себе. Правой рукой прямой ладонью в горизонтальном положении прикоснуться к мизинцу левой. После этого одновременно менять положение правой и левой рук. Повторите 6-8 раз.

Змейка.

Скрестить руки ладонями друг к другу, сцепив пальцы в замок, вывернуть руки к себе. Двигать пальцем, который укажет ведущий. Палец должен

двигаться точно и четко. Прикасаться к пальцу нельзя. Последовательно в упражнении должны участвовать все пальцы обеих рук.

Поza скручивания.

Сесть на стул боком. Ноги вместе, бедро прижать к спинке. Правой рукой держаться за правую сторону спинки стула, а левой - за левую. Медленно на выдохе поворачивать верхнюю часть туловища так, чтобы грудь оказалась против спинки стула. Оставаться в этом положении 5 - 10 с. Выполнить тоже самое в другую сторону.

Занимайтесь гимнастикой мозга и помогайте детям развивать память, внимание и логическое мышление. Эти упражнения не только укрепят его умственные способности, но и сделают процесс обучения более интересным и продуктивным. Нужно включить нейроупражнения в повседневную жизнь наших детей. Это отличный способ помочь им развить свой потенциал и достичь успеха в учебе и в жизни.

Литература

1. Князева О.А. Сборник «Нейропсихологические упражнения для активизации умственной деятельности и межполушарного взаимодействия детей дошкольного возраста» стр. 11-12
2. <http://doshkolnik.ru/zdorove/34327-masterklass-dlya-roditeley-kompleks-gimnastiki-probuzhdeniya-s-ispolzovaniem-uprazhneniiy-neyroгимnastiki-my-prosnulis.html>
3. <https://delfin-nerungri.obr.sakha.gov.ru/files/front/download/id/2872756>
4. <https://logopedprofiportal.ru/blog/884723>
5. Трясорукова Т.П. «Развитие межполушарного взаимодействия у детей: нейродинамическая гимнастика». – Ростов н/Д.: Феникс, 2019

Организация методического сопровождения педагогов в детском саду

*Бондаренко Лилия Алексеевна
КГКП «Детский сад «Айсүлү» отдела образования г. Темиртау
управления образования Карагандинской области*

Аннотация: в статье рассматривается современный подход к работе методиста дошкольной организации в контексте теоретической и практической деятельности педагогов детского сада. По мнению автора, важно правильно понять и решить проблемы создания условий для развития и формирования профессиональной компетенции педагогов ДО, не забывая о том, что дошкольная педагогика – это наука об искусстве воспитания и обучения маленького человека.

Ключевые слова: методическое сопровождение, приоритетное направление, актуальность, профессиональная компетентность.

Учитесь так, словно вы постоянно ощущаете нехватку своих знаний, и так, словно вы постоянно боитесь растерять свои знания.

Конфуций

В наше время все больше возрастает значение таких деловых качеств, как компетентность, чувство нового, инициатива, смелость и готовность брать ответственность на себя; умение поставить задачу и довести до конца ее решение. Умелый методист четко определяет задачи педагогического коллектива, ясно намечает пути в их решении.

Методист дошкольного учреждения имеет дело не с механизмами, а с живыми людьми, которые сами управляют процессом становления и развития личности. Вот почему управление дошкольным учреждением должно рассматриваться, как целенаправленное активное взаимодействие методиста и всех участников педагогического процесса по его упорядочению и переводу в новое качественное состояние.

Эффективность работы всего коллектива дошкольной организации зависит от правильного выбора и использования методистом разнообразных форм методической работы. Все направления методической работы способствуют выработке единой линии действий педагогического коллектива.

Повышение уровня квалификации и мастерства педагогов дошкольной организации — приоритетное направление деятельности методической работы, которая занимает особое место в системе управления дошкольной организацией и представляет важное звено, так как, прежде всего, способствует активизации личности педагога и развитию его творческого потенциала.

Постоянная связь содержания методической работы с результатами работы педагогов обеспечивает непрерывный процесс совершенствования профессионального мастерства каждого воспитателя. Традиционные формы методической работы, в которых главное место отводилось докладам и выступлениям утратили свое значение из-за низкой их эффективности и недостаточной обратной связи. Сегодня надо использовать новые, активные формы работы, которым свойственно вовлечение педагогов в деятельность и диалог, предполагающий свободный обмен мнениями.

Повышение мастерства педагогов, пополнение их практических и теоретических знаний должно осуществляться с помощью разнообразных форм методической работы, а именно с использованием интерактивных методов и форм. Ценность такого подхода в том, что он обеспечивает обратную связь, формирует положительные отношения между сотрудниками и откровенный обмен мнениями.

Актуальность проблемы вызвана осознанием необходимости поиска, разработки и освоения таких форм методической деятельности, которые были бы ориентированы на развитие профессиональной компетентности педагогов через оптимизацию и совершенствование профессиональной ориентации педагога в соответствии с требованиями, предъявляемыми на современном уровне развития системы образования. Между тем следует учитывать, что в

образовательных организациях на данный момент работают педагоги – практики, с более чем двадцатилетним стажем работы. Отсюда возникает противоречие между образовательными ожиданиями общества, перспективой развития образовательной системы и реальным воплощением этих ожиданий в педагогической среде. Разрешению данного противоречия может способствовать методическая работа, представляющая собой один из системных аспектов в непрерывной системе образования педагогических кадров.

Повышение качества дошкольного образования находится в прямой зависимости от кадров и их профессионально-педагогической компетентности. В настоящий момент мы отмечаем, что сегодня востребован педагог творческий, компетентный, способный к развитию умений мобилизовать свой личностный потенциал в современной системе воспитания и развития дошкольника.

Систематизировав эффективные формы работы методического сопровождения педагогов и реализуя модель повышения профессиональной компетентности педагогов, данный аспект позволит нам получить стабильные положительные результаты такие как:

- вырастет число педагогов, подтверждающих уровень своей компетентности через аттестацию на квалификационную категорию;
- педагоги ДО будут принимать активное участие в региональных, областных и республиканских конкурсах, демонстрируя свой опыт и достижения своих воспитанников;
- будут с удовольствием делиться опытом на городских, областных и республиканских методических объединениях.

В целом методическое сопровождение должно оказывать влияние на совершенствование и развитие профессиональной компетентности педагогов, на атмосферу профессионального успеха, что позволит педагогам активно участвовать в подготовке и принятии управленческих решений (при проведении педагогических советов, разработке учебного и годового плана и др.). Работа методиста дошкольной организации опирается на мотивационный и дифференцированный подходы в организации деятельности, необходимые для успешного функционирования дошкольной организации в целом, что также найдёт отражение в организации деятельности профессиональных объединений педагогов, доступности передового педагогического опыта для всех участников образовательного процесса и позволит совершенствовать развитие деятельной и личностной характеристик профессиональной компетентности педагогов ДО.

И если чётко следовать заданному курсу, то методическое сопровождение позволит обеспечить рост педагогического мастерства и развитие творческого потенциала каждого педагога, также будет осуществляться на высоком уровне педагогический процесс, что позволит добиться повышения качества реализации воспитательно - образовательного процесса в рамках ГОСО ДВО РК.

Никогда не прекращайте вашей самообразовательной работы и не забывайте, что, сколько бы ни учились, сколько бы ни знали, знанию и образованию нет ни грани, ни пределов - прекрасные слова, которые должны стать девизом всех педагогов, работающих в системе образования Республики Казахстан!

Список используемой литературы

1. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения РК от 3 августа 2022 года № 348.
2. Закон РК «Об Образовании» от 27 июля 2007 г. № 319-III.
3. Атаманчук Г.В. Общая теория управления М., 1994
4. Бондаренко А.К. Заведующий дошкольным учреждением: М.: Просвещение, 1984
5. Васильева А.И., Бахтурина Л.А., Кобитина И.И. Воспитатель-методист детского сада, Минск, 1975
6. Микляева Н.В. Инновации в детском саду. – М.: Перспектива, 2011.– 289с.
7. Хабарова Т.В. Педагогические технологии в дошкольном образовании. С-Пб: ДЕТСТВО-ПРЕСС, 2011г.– 80с.

Интеграция мнемотаблиц в инновационную модель развития дошкольного воспитания и обучения: педагогический опыт и перспективы

*Гебель А.П., воспитатель
КГКП «Ясли-сад «Росинка» отдела образования Бухар-Жырауского
района управления образования Карагандинской области*

Аннотация

Доклад рассматривает роль дошкольного образования в формировании навыков для успешной адаптации детей в будущем, выделяя ключевые вызовы современного общества. Исследование подчеркивает важность инноваций и представляет опыт использования мнемотехники в дошкольном образовании.

Автор обосновывает эффективность методов, таких как театральные представления, паззлы, коллажи и музыка, для разнообразия обучения и увлекательности процесса, поддерживая свои выводы практическим опытом и аргументированными утверждениями.

Ключевые слова:

Дошкольное воспитание; образование; инновации; мнемотехника; современное общество; навыки адаптации; эффективные методы обучения; увлекательность обучения.

В контексте современного образования, значимая роль принадлежит дошкольному воспитанию и обучению, которые оказывают значительное влияние на формирование личности ребенка. В условиях стремительного развития общества и технологий, педагоги сталкиваются с вызовами, требующими инновационных подходов.

В наше время особенно важно формировать у детей навыки, которые будут необходимы им для успешной адаптации в будущем. Инновации в дошкольном образовании играют ключевую роль в этом процессе, способствуя развитию интеллекта, творческого мышления и социальных компетенций.

На раннем этапе развития детей крайне важно обеспечить формирование умений четко выражать свои мысли, запоминать стихи и сказки, а также рассказывать о просмотренных картинках. Поэтому одной из важных задач, стоящих перед педагогами в дошкольных учреждениях, является развитие связной устной речи у детей.

Умение говорить выступает как фундаментальный элемент для комплексного развития личности ребенка. Проведенный анализ предыдущих исследований позволяет выявить тенденции и проблемы в дошкольном образовании, подчеркивая необходимость обновления и инноваций для эффективного соответствия современным требованиям.

В ходе своей педагогической деятельности и профессионального развития я осознала важность эффективных методов запоминания и улучшения когнитивных навыков. Мнемотехника представляет собой не только уникальный метод запоминания информации, но и мощный инструмент для повышения производительности, креативности и эффективности процесса обучения.

В ходе моего исследования в области мнемотехники я выявила множество инновационных подходов, которые успешно могут быть интегрированы в нашу текущую рабочую методологию. Моя страсть к изучению новых методов и стремление к улучшению процессов делают меня уверенной, что я могу внести существенный вклад в успешную реализацию проектов нашей деятельности.

Основные принципы применения мнемотаблиц – это не только эффективный метод обучения, но и инструмент развития визуальной и ассоциативной памяти.

В рамках моей работы с дошкольниками я успешно внедрила разнообразные формы мнемотаблиц. Применение театральных представлений стало ключевым методом:

Театральные представления: Проведение коротких сценок или театральных представлений, включающих элементы из мнемотаблицы, оказалось эффективным средством. Это не только укрепило их способность к запоминанию, но также сделало образовательный процесс увлекательным и интересным.

Помимо этого, использование мнемотаблиц в форме паззлов, созданных специально для дошкольников, также приносило замечательные результаты:

Мнемотаблицы в виде паззлов: Разработка мнемотаблиц в форме паззлов позволила детям собирать кусочки, соотнося изображения и слова. Эта интерактивная форма обучения стимулировала активное участие и визуальное восприятие.

Дополнительно, использование творческих методов, таких как создание коллажей, также внесло свой вклад в разнообразие обучения:

Мнемотаблицы-коллажи: Дети с большим интересом создавали коллажи из картинок, представляющих элементы мнемотаблицы. Этот креативный процесс не только разнообразил обучение, но также способствовал развитию их творческих навыков.

Не менее эффективным оказался подход, включающий музыку:

Мнемотаблицы в музыке: Создание песен и мелодий, включающих ключевые слова из мнемотаблицы, позволило детям не только петь, но и танцевать под эту музыку, улучшая процесс запоминания.

Эти методы не только эффективны с точки зрения обучения, но также делают процесс обучения увлекательным и запоминающимся для детей. Когда обучение становится интересным и веселым

Литература

1. Беленькая, Т. Б. "Мнемотехника для начальной школы: тренируем память у младших школьников" / Феникс, 2014. Серия: Наша началочка.
2. Полянская, Т. Б. Использование метода мнемотехники в обучении рассказыванию детей дошкольного возраста / Т.Б. Полянская. - М.: Детство-Пресс, 2009.
3. Розова, Ю.Е., Коробченко, Т.В. "Развиваем речь. Тренируем память. Использование приемов мнемотехники в работе логопеда" — Редкая птица, 2022.
4. Усачев, М. С., Усачев, М. В. "Лучше, чем суперпамять: эффективные приемы мнемотехники" / Феникс, 2006.

Развитие эмоционального интеллекта у детей старшего дошкольного возраста

*Жапашева А.М., методист
ГККП «Ясли-сад №4 «Аружан» г. Астана*

Аннотация: Эмоции у детей являются двигателем их личностного развития. Взаимодействуя с другими малышами в дошкольном возрасте, они тренируют свои социально-эмоциональные навыки и проверяют свою способность взаимодействовать с окружающей средой.

Ключевые слова: эмоции, интеллект, психогимнастика, игровое упражнение.

Эмоциональный интеллект – это один из гибких практических навыков, благодаря которому человек может распознавать свои и чужие эмоции, намерения, а также истинную мотивацию и желания окружающих.

Джон Готтман, известный психолог, в ходе своих исследований выявил, что «...даже больше, чем IQ, эмоциональная осведомленность и способность контролировать чувства будут определять наш успех и счастье во всех сферах жизни, включая семейные отношения».

В Казахстане развитость эмоционального интеллекта старших дошкольников выступает как одно из важных условий их адаптации в обществе и успешного взаимодействия с окружающими. Компоненты эмоционального интеллекта, или же эмоциональные компетенции позволяют дошкольнику контролировать свои эмоциональные побуждения, идентифицировать и учитывать как негативные, так и позитивные эмоциональные состояния, ориентироваться в ситуации общения в равной степени как на свои эмоции и чувства, так и на эмоциональные состояния других людей.

Почему эмоции так важны для детей?

Работа с базовыми эмоциями у детей — не «модная» тема и не новая практика. Существуют бесконечные методологии и педагогические ресурсы, позволяющие использовать его потенциал. Однако вопрос сложный и требует терпения и любви, но прежде всего знаний и подготовки.

Технически дети действуют, основываясь на своих чувствах, и поэтому эмоции доминируют в их поведении. Когда ребенок не знает, как справиться с деструктивными эмоциями, такими как гнев, разочарование или нетерпимость, он, как правило, становится взрослым рабом их последствий.

Важно понимать, что многие негативные проявления поведения у взрослых проистекают из их неспособности справиться с детскими эмоциями.

Важность работы с эмоциями у детей заключается не только в развитии таких способностей, как эмоциональный интеллект, но и в том, чтобы помочь детям стать уверенными в себе, здоровыми, продуктивными и социально-эмоционально счастливыми взрослыми.

Эмоциональная память и ее связь с опытом

В возрасте от 3 до 5 лет дети осознают свое присутствие в мире. Они начинают чаще говорить «я» и учатся «навешивать ярлыки» на то, что чувствуют. Они тренируются выразить основные эмоции, такие как печаль, радость, страх, гнев, удивление или отвращение.

Чтобы эмоции у детей могли проецироваться, они должны быть связаны со своим опытом и вербализированы. Детям дошкольного возраста уже недостаточно смеяться или плакать, чтобы выразить свои чувства, они хотят рассказать о том, что они переживают, потому что это дает им понять, что они присутствуют в мире и что их опыт важен.

Не будем забывать, что для малышей жизнь подобна книге, которая еще почти пуста, и они хотят заполнить ее прекрасными моментами. Здесь

проявляется эмоциональная память. Каждое переживание становится воспоминанием, обрамленным одной или несколькими конкретными эмоциями. Этот процесс опыта + памяти + эмоций напрямую повлияет на их поведение, их обучение и, следовательно, на их личность.

Тем не менее, давайте не будем забывать, что, хотя осознание своих основных эмоций является большим шагом, они все еще не способны выражать другие сложные эмоции, такие как боль или уверенность. Это решающий момент, когда работа с ними является приоритетом, поскольку им требуется руководство взрослого, чтобы управлять все более сложными эмоциями.

Реагирование на эмоциональные конфликты в дошкольном возрасте подразумевает, что наши малыши социально-эмоционально компетентны и обладают навыками справляться с ситуациями, типичными для их возраста.

Одними из эффективных инструментов для работы и укрепления эмоционального здоровья детей дошкольного возраста, является: психогимнастика - упражнения, обращенные на развитие и коррекцию разнообразных сторон психики человека как познавательной, так и эмоционально-личностной сферы.

Дети любят играть, играть в супергероев или киногероев. Их безграничное воображение позволяет им влюбиться в роль и пережить большие переживания. Воспользоваться этими преимуществами и предлагает нам психодрама. Эта техника, созданная Джейкобом Леви, привнесение психодрамы в педагогическую сферу в игровой форме помогает малышам ознакомиться с повседневными жизненными ситуациями. Играя, например, врачом, шеф-поваром или воспитателем, они могут применить на практике то, что знают об окружающей среде, выражая при этом то, что они чувствуют в этой роли. Что происходит, когда дети интерпретируют не людей, а эмоции? То, что они чувствуют, больше не является абстрактным опытом. Они выдвигают весь эмоциональный багаж на первое место и начинают проявлять свою способность выразить себя, вместо того чтобы скрывать свои эмоции.

Ролевые игры — это прекрасная возможность вовлечь малышей в ситуации, когда гнев, печаль или радость еще трудно распознать и справиться с ними. Они научатся эмоционально взаимодействовать и идентифицировать себя с другими в коллективной и дружественной среде.

Игровое упражнение «Солнечный зайчик», обучение детей быть спокойными, радостными, удовлетворенными. Солнечный зайчик заглянул тебе в глазки. Закрой их. Он побежал по лицу, нежно погладь его ладонями на лбу, на носу, на ротике, на щеке, на подбородке, поглаживай аккуратно голову, шею, руки, ноги. Он залез на живот – погладь животик. Солнечный зайчик не озорник, он любит и ласкает тебя, подружись с ним.

Игровое упражнение «Светофор эмоций», позволяют детям определять, как в них проявляются основные эмоции и что они могут делать, когда выходят из-под контроля. Это также очень эффективный инструмент для детей, которым трудно выразить или регулировать свои эмоции.

Подводя итог вышесказанному, отметим приоритет педагогов в дошкольном детстве состоит в том, чтобы помочь детям осознать, что они чувствуют, как справляться со своими эмоциями и, прежде всего, управлять стратегическими инструментами, чтобы эти эмоции работали в их пользу во всех аспектах их жизни.

Литература:

1. Готтман, Д. Эмоциональный интеллект ребенка. Практическое руководство для родителей / Д. Готтман. – Москва : Манн, Иванов и Фербер, 2018. – 272 с.
2. Гоулман Д. Эмоциональный интеллект на работе / Д. Гоулман, пер. с англ. А.П. Исаевой. – М.: «АСТ МОСКВА», - 2010. – 478 с.
3. Изотова Е. И., Никифорова Е. В. Эмоциональная сфера ребенка. М.: «АКАДЕМА», - 2004. – 288 с.
4. Пралиев С.Ж., Иманбердиев Б.Д., Касымов С.М. Интеллектуальное будущее Казахстана // Международный журнал экспериментального образования. – 2014. – № 3-1. – С. 40-48

Инновационная деятельность педагога в условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения

*Искакова Д.Б., воспитатель
«Детский сад-начальная школа №33 им. Н. Абдирова» г. Астана*

Аннотация: Содержание статьи раскрывает возможность внедрение, освоение и реализация инновационных технологий в образовательный процесс ДО, их как условие повышения качества образования.

Ключевые слова: инновация, искусство, технология.

На сегодняшний день коллективы педагогов, трудящихся в дошкольных образовательных учреждениях направляют все свои усилия на внедрение в работу различных инновационных технологий.

В чем заключается инновационная деятельность в ДО?

Любая инновация представляет собой не что иное, как создание и последующее внедрение принципиально нового компонента, вследствие чего происходят качественные изменения среды. Технология, в свою очередь, является совокупностью различных приемов, которые применяются в том или ином деле, ремесле или искусстве. Таким образом, инновационные технологии в ДО направлены на создание современных компонентов и приемов, основной целью которых является модернизация образовательного процесса. Для этого педагогические коллективы в детских садах разрабатывают отличающиеся от других дошкольных организаций новейшие модели по воспитанию и интеллектуальному развитию малышей. В своей профессиональной деятельности воспитатели используют методический инструментарий, способы и приемы обучения, полностью соответствующие принятой модели. Современные образовательные технологии в ДО применяются все чаще, а результат их внедрения будет проявляться еще не одно десятилетия.

Виды технологий

На сегодняшний день образовательных технологий, применяемых в детских садах, насчитывается более сотни. Среди них пристальное внимание следует уделить:

- здоровьесберегающим технологиям;
- технологиям, относящимся к проектной деятельности;
- технологиям, используемым в проектной деятельности;
- информационно-коммуникационным технологиям;
- технологиям, ориентированным на каждую отдельную личность (личностно-ориентированные);
- так называемым игровым технологиям.

Проектная деятельность в детском саду

Проектная деятельность – это дидактическое средство активизации познавательного и творческого развития ребенка и одновременно формирование личностных качеств ребенка. Знания, приобретаемые детьми в ходе реализации проекта, становятся достоянием их личного опыта. Экспериментируя, ребенок ищет ответ на вопрос и тем самым, развивает творческие способности, коммуникативные навыки. Используя проект, как форму совместной развивающей деятельности детей и взрослых, педагоги организуют воспитательно-образовательную деятельность интересно, творчески, продуктивно.

Использование проекта в дошкольной образовательной практике имеет право рассматриваться как педагогическая инновация, так как в основу метода проектов заложена идея о направленности познавательной деятельности дошкольников на результат, который достигается в процессе совместной работы педагога, детей над определённой практической проблемой (темой).

Особенностью проектной деятельности в дошкольной системе образования является то, что ребенок еще не может самостоятельно найти противоречия в окружающем, сформулировать проблему, определить цель (замысел). Поэтому в воспитательно-образовательном процессе ДО проектная деятельность носит характер сотрудничества, в котором принимают участие дети и педагоги ДО, а также вовлекаются родители. Родители становятся непосредственными участниками образовательного процесса, обогащая свой педагогический опыт, испытывая чувство сопричастности и удовлетворения от своих успехов и успехов ребенка.

Кроме того, метод проектов имеет форму интегрированного обучения дошкольников, основывается на индивидуальных интересах детей, таким образом повышая самостоятельную активность воспитанников детского сада.

Познавательно-исследовательская деятельность

Развитие познавательных интересов дошкольников является одной из актуальных проблем педагогики, призванной воспитать личность, способную к саморазвитию и самосовершенствованию. Именно экспериментирование

является ведущим видом деятельности, как в младшем, так и в старшем дошкольном возрасте, о чем неоднократно говорил Л.С. Выготский.

В ходе экспериментирования ребенок познает объект. В практической деятельности осуществляет и выполняет познавательную, ориентировочно-исследовательскую функцию, создавая условия, в которых раскрывается содержание данного объекта. Например: в ходе реализации образовательного проекта «Осень» при знакомстве с овощами детей младшей группы воспитатель проводит с детьми опыт «тонет, не тонет»: картошка, лук, помидор. В ходе этого опыта дети узнали, что картошка тонет, а помидор и лук плавают. «Что я слышу — забываю. Что я вижу — я помню. Что я делаю — я понимаю», так сказал еще много веков назад Конфуций.

Метод исследовательского обучения надо понимать как обучение, при котором ребенок ставится в ситуацию, когда он сам овладевает понятиями и подходом к решению проблем в процессе познания, в большей или меньшей степени организованного (направляемого) педагогом. В наиболее полном, развернутом виде исследовательское обучение предполагает следующее:

- 1) ребенок выделяет и ставит проблему, которую необходимо разрешить; предлагает возможные решения;
- 2) проверяет эти возможные решения, исходя из данных;
- 3) делает выводы в соответствии с результатами проверки;
- 4) применяет выводы к новым данным;
- 5) делает обобщения.

Технология развивающего обучения

В традиционном обучении система понятий задается для усвоения через формулировку этих понятий, их определения. Поэтому существует жесткий перечень того, что должен знать ученик. В развивающем обучении научные понятия существуют в легком варианте – способе действий.

Ребенком должен быть освоен этот способ, его основание, умение построить данное действие, обосновать, доказать его. Поэтому в развивающем обучении нежелательно и, по-видимому, невозможно задавать готовые определения. Формулировка понятия – это тот результат, к которому нужно прийти в конечном итоге, в результате анализа.

Изменение в содержании приводят и к существенному изменению в методах обучения.

Основа традиционного метода обучения – демонстрация способа, объяснение, тренировка, оценка. Это – иллюстративно-объяснительный метод. В развивающем обучении, предметом которого является не способ действия, а принцип, этот метод не пригоден по той причине, что принцип, в отличие от способа, нельзя продемонстрировать. Выяснение принципа возможно только в результате самостоятельного анализа действия, ситуации, условий и обобщения тех объективных связей, на которые опирается данный способ.

Список литературы

1. Инновационные технологии дошкольного образования в современных социокультурных условиях / Г. В. Фадина [и др.]. — Балашов, 2004. — С. 64;
2. Михайленко, Н. Дошкольное образование: ориентиры и требования к обновлению содержания / Н. Михайленко, Н. Короткова // Дошкольное воспитание. — 1992. — № 5—6;
3. Селевко, Г. К. Современные образовательные технологии / Г. К. Селевко. — М 1998;

Инновационная деятельность педагога в условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения

Самсонова А.П.

*КГКП «Ясли-сад «Росинка» п.Г.Мустафина
Бухар-Жырауский район Карагандинская область*

Аннотация: Развитие дошкольного образования с переходом на новый качественный уровень не может осуществляться без разработки инновационных технологий. На смену традиционным методам приходят активные методы обучения и воспитания, направленные на активизацию познавательного развития ребенка. В этих изменяющихся условиях педагогу дошкольного образования необходимо уметь ориентироваться в широком спектре современных педагогических технологий.

Ключевые слова: образовательный процесс, творческий образовательный подход, экспериментальная деятельность, инновации, нововведения.

Образовательный процесс в современных условиях базируется на творческом образовательном подходе, экспериментальной и новаторской деятельности в системе образования. В этой связи дошкольный этап образования требует внедрения инноваций в организацию процессов воспитания и обучения.

Система образования не является стабильной. Она изменяется и развивается, отвечая требованиям текущего этапа общественного развития. Это приводит к постоянному поиску новых путей ее развития и внедрение нововведений в процессы образования и воспитания. Естественно, что дошкольное образование не является исключением. Нововведения в дошкольном учебно-воспитательном процессе представляют собой процессы внедрения новых идей, методик, технологий воспитания и образования, применения инновационных средств и творческого подхода в организации воспитательных мероприятий, носящие целенаправленный характер.

Инновация (англ. innovation) — новшество, нововведение. Использование инноваций в детском саду предполагает введение в образовательный процесс обновлённых, улучшенных и уникальных идей, полученных творческими усилиями воспитателя. **Целью инновационной деятельности в**

дошкольном учреждении является повышение эффективности процесса обучения и получение более качественных результатов.

Введение различных новшеств в учебно-воспитательный процесс детского сада определяется инновационным потенциалом отдельного педагога и всего педагогического состава ДООУ. Педагог должен обладать навыками адаптации к любым новшествам и легко находить им практическое применение. Для этого требуется его постоянное развитие, повышение профессионализма и квалификации.

Важным отличием инновационной деятельности от традиционной является то, что воспитатель выполняет роль не наставника, а соучастника процесса и придерживается положения «не рядом, не над, а вместе». Тем самым ребёнок чувствует больше свободы, что побуждает к большей творческой активности. А также знание даётся воспитаннику не в готовом виде, как раньше, а добывается ребёнком самим в ходе своей исследовательской деятельности.

Инновационная деятельность детского сада нацелена на развитие и совершенствование навыков деятельности дошкольной педагогической системы и достижение более образовательных эффектов более высокого уровня и качества.

Внедрение инноваций в учебно-воспитательную работу детского сада позволяет расширить число вариантов организации воспитательного процесса, направить его на развитие личности, с учетом ее индивидуальных характеристик.

Литература

1. Касымова, М.С. Проектная деятельность в детском саду/ Бала мен балабақша Ребенок в детском саду. - 2015. - № 5

2. Интернет ресурс: <https://infourok.ru/innovacionnaya-deyatelnost-v-doo-v-usloviyah-realizacii-fgos-do-3699781.html>

3. Интернетресурс:https://spravochnik.ru/pedagogikainnovacii_v_pedagogicheskom_processe_d.etskogo_sada/

Экологическое воспитание дошкольников через дидактические игры

Серекпаева А.Т.

КГКП ясли-сад № 8 г. Экибастуз, воспитатель

Аннотация: Сегодня процесс обучения (на занятии и в совместной деятельности) в дошкольном образовательном учреждении – это не готовый конспект, а поиск и сотворчество, при котором дети учатся планировать, делать выводы, приобретают новые знания через собственную деятельность и в сотрудничестве с преподавателем.

Ключевые слова: Непрерывное экологическое образование, игра, играющий, закреплять знания детей

Цель современного дошкольного образования – формирование личности через собственную деятельность, развитие универсальных учебных действий, познавательной активности, творчества детей и их личности через различные виды деятельности.

Сегодня процесс обучения (на занятии и в совместной деятельности) в дошкольном образовательном учреждении – это не готовый конспект, а поиск и сотворчество, при котором дети учатся планировать, делать выводы, приобретают новые знания через собственную деятельность и в сотрудничестве с преподавателем.

Современное занятие рассматривается как постоянно развивающаяся форма и строится оно на основе принципов сотрудничества, деятельностного подхода и использования активных форм и методов обучения. Именно на этой основе формируются у дошкольников коммуникативные, познавательные, универсальные, учебные, действия.

Такие, как: умение планировать свою деятельность, устанавливать причинно-следственные связи; ориентироваться в источниках информации.

В последнее время резко возрос интерес к экологии и экологическому воспитанию. Человек – часть природы: он не может жить без нее, не может нарушать законы, по которым существует окружающий его мир. Непрерывное экологическое образование – это необходимость, осознания которой уже имеется не только у специалистов, но и у значительной части рядового населения. Как показывают наблюдения, знания детей о природе формируются стихийно, под влиянием телевидения, интернета, мультфильмов. Качественные знания могут сформироваться лишь в процессе целенаправленного систематического, организованного образовательного процесса. И лучшей формой для дошкольников является игра. Сущность игры как ведущего вида деятельности заключается в том, что дети отражают в ней различные стороны жизни, особенности взаимоотношений взрослых, уточняют свои знания об окружающей действительности, учатся любить и беречь природу. Игра – есть, своего рода, средство познания ребенком действительности.

Эльконин Д.Б. подчеркивал, что «игра – это сложное психологическое явление, которое дает эффект общего психического развития...». По утверждению К.Д. Ушинского, в игре ребенок «живет, и следы этой жизни глубже остаются в нем, чем следы действительной жизни...». В игре ребенок учиться подчинять свое поведение правилам игры, познает правила общения с людьми, развивает свои умственные способности и познавательные интересы, учится строить свои отношения с природой. Игра для ребенка – это серьезное занятие. «Сделать серьезное занятие для ребенка занимательным – вот задача первоначального обучения...».

Именно поэтому педагоги-практики разработали принципы, содержание и методы экологического образования детей, позволяющие повысить

обучающий общий эффект образования, что по сути является дидактической игрой.

Игры с предметами.

Кто чем питается?

Цель: закреплять представления детей о пище животных.

Ход игры: дети из мешочка достают: морковь, капусту, малину, шишки, зерно, овес и т.п. Называют его и определяют какое животное питается этой едой.

Что сначала – что потом?

Цель: закреплять знания детей о развитии и росте животных.

Ход игры: детям предъявляются предметы: яйцо, цыпленок, макет курицы; котенок, кошка; щенок, собака. Детям необходимо расположить эти предметы в правильном порядке.

Игры настольно-печатные:

Игра «Четыре картинки»

Цель: закреплять представления детей об окружающей природе, развивать внимание и наблюдательность.

Ход игры: игра состоит из 24 картинок с изображением птиц, бабочек, животных. Ведущий перемешивает карточки и раздает их участникам игры (от 3 до 6 человек) поровну. Каждый играющий должен подобрать 4 одинаковые по содержанию карточки. Начинаящий игру, рассмотрев свои карточки, одну из них передает сидящему слева. Тот, если карточка ему нужна, оставляет ее себе, а любую ненужную тоже передает соседу слева, и т.д. Подбрав карточки, каждый играющий складывает их перед собой рисунками вниз. Когда все возможные комплекты будут подобраны, игра заканчивается. Участники игры переворачивают собранные карточки, выкладывают их по четыре так, чтобы всем было видно. Выиграл тот, у кого больше правильно подобранных карточек.

Игры словесные.

Игра «Кто в домике живет?»

Цель: закреплять знания детей о животных, учить подражать их голосам.

Ход игры: дети изображают знакомых животных, сидящих в домиках. Воспитатель по очереди обходит домики, стучит в каждый и говорит: «Тук-тук-тук, кто в этом домике живет?» Дети отвечают: «Му-му-му!», «Бе-е-е», «Мяу-мяу!» и т.д. Воспитатель отгадывает, кто живет в домике.

Игра «Отгадай кто это?»

Цель: закреплять представления детей о характерных признаках диких и домашних животных.

Ход игры: воспитатель описывает животное (его внешний вид, повадки, среду обитания) дети должны отгадать про кого идет речь.

Формирование экологических представлений о растениях.

Игры с предметами.

Игра «Детки на ветке».

Цель: закреплять знания детей о листьях и плодах деревьев и кустарников, учить подбирать их по принадлежности к одному растению.

Ход игры: дети рассматривают листья деревьев и кустарников, называют их.

По предложению воспитателя: «Детки, найдите свои ветки» - ребята подбирают к каждому листу соответствующий плод. Эту игру можно проводить с засушенными листьями и плодами в течение всего года.

Подготовить материал для игры могут сами дети.

Игра «Найди, что покажу».

Дидактическая задача. Найти предмет по сходству.

Оборудование: на двух подносах разложить одинаковые наборы овощей и фруктов, один (для воспитателя) накрыть салфеткой.

Ход игры: детям показывают на короткое время один из предметов, спрятанных под салфеткой, и снова убирают его, затем предлагают детям: «Найдите на другом подносе такой же и вспомните, как он называется». Дети по очереди выполняют задание, пока все фрукты и овощи, спрятанные под салфеткой, не будут названы.

Литература

Арнаутова Е. О воспитании трудолюбия // Дошкольное воспитание. - 2008. - №7. - С. 36-42.

Афанасьева Е. Экология не знает границ // Юный натуралист. - 1990. - №1. - С.30-32.

Базарнов В.Ф. Экскурсия как форма экологического образования. - Томск, 1997.

Башаева Т.В. Развитие восприятия у детей: форма, цвет, звук. - Ярославль, 1997.

Бобылева Л.Д. Повышение эффективности экологического воспитания // Биология в школе. - 1996. - №3. - С. 57-59.

Развитие речи у детей 4-5 лет за счет мелкой моторики

Утегенова Н.Б.

ГККП «Ясли-сад «Айнагуль»

Аннотация: В данной статье рассматривается роль моторики в развитии речи детей дошкольного возраста. Рассматриваются методы и средства, развивающие мелкую моторику детей. В статье показаны принципы и условия развития речи посредством мелкой моторики. Показаны приемы работы по развитию мелкой моторики рук дошкольников. При специальных тренировках мелкой моторики рук, развитие речи значительно ускоряется.

Ключевые слова: развитие, речь, мелкая моторика, упражнения, движение рук, пальчиковая тренировка.

Согласно государственному общеобязательному стандарту дошкольного образования [1] содержание образовательной программы дошкольной организации должно обеспечивать развитие личности, мотивации и способности ребенка в различных видах деятельности и охватывать структурные единицы, представляющие определенные направления развития и образования детей.

Развитие полноценной речи есть наиважнейшим условием успешности обучения. Только обладая хорошо развитой речью, дети могут развернуто отвечать на сложные вопросы, последовательным и полным образом, аргументировано и логично излагать свои суждения, воспроизводить прочитанные им тексты.

Речь развивается в следующих направлениях: улучшается ее применение на практике, когда человек общается с другими людьми, наряду с этим она является основанием для перестраивания психических процессов, улучшает мышление. Развитие детской речи рассматривается как основная составляющая их готовности к обучению в школе. Исследования уровня владения речью способствует получению сведений, как о речевых способностях ребенка, так и об их общем развитии психики [2, с. 114].

В развитии речи дошкольников рассматривают два аспекта: количественное изменение и ее качественное обновление. Дошкольный возраст является этапом скорейшего обогащения словарного запаса. Развитие речи зависит от того в каких условиях живет и воспитывается ребенок.

У дошкольников в первую очередь развивается та сторона языка, которая напрямую связана с общением, то есть постижение лексических значений слов. Своевременное овладение разговорной речью имеет большое значение, как для последующего обучения ребенка, так и для коммуникации. Для того чтобы помочь детям справиться с ожидающими их сложными задачами, необходимо позаботиться о своевременном и полноценном развитии речи. Необходим поиск эффективных, научно обоснованных путей развития речи детей.

Коррекция и развитие мелкой моторики рук предполагает каждодневную систематическую и комплексную работу в разнообразных видах деятельности на уроках письма, физической культуры, рисования, труда, логопедических занятиях, а также в играх и самообслуживании.

На специальных занятиях:

- все упражнения начинают с уже усвоенных детьми движений;
- новое упражнение сопровождают одновременным показом движения в общем и поэтапно;
- сложные для детей движения выполняются с оказанием помощи;
- упражнения синхронизируют с речью;
- привлекают детей к анализу, планированию и оцениванию выполняемых действий;
- все упражнения проводят в виде игры.

В возрасте 4-5 лет дети выполняют все пальчиковые упражнения, но время увеличивается. Массаж пальчиков дети в этом возрасте выполняют сами, потирая пальчики, сгибая-разгибая их вместе и по отдельности, затем приступая к следующим упражнениям на развитие мелкой моторики.

Занятия по развитию мелкой моторики у детей рекомендуется организовывать в течение каждого дня, отводя примерно 10 минут времени с применением различных методов и средств:

- игры;
- моделирование и конструирование;
- упражнения, физкультминутки;
- применение загадок, скороговорок, чистоговорок, образных выражений, сравнений, стихотворений и др.

Для развития моторики пальцев рук эффективно использование игр с пальчиками, сопровождаемая процесс произнесением стихов-потешек, создающих позитивный эмоциональный фон, обеспечивающих отличную тренировку пальцев, способствующих развитию умения слушать и понимать содержание потешек, содействующих улавливанию ритма речи. Помимо этого, народные потешки становятся обучающим материалом для развития речи, поскольку большая часть из них выстроена диалогически. Вместе с тем с указанными играми для тренировки мелкой моторики возможно использование различных упражнений, не сопровождаемых речью.

По мнению В. Б. Косминской, Е.И. Васильевой, Р.Г. Казаковой рисование рассматривается как эффективный метод, развивающий мелкую моторику, на основе которого идет овладение нижеуказанными движениями:

- захватывающими (пинцетный захват – большим и указательным пальцами руки; щепотью; горстью) – говорящими об умении держать карандаш, использовать его;
- соотносящимися (держат предмет одной руке, манипулирование другой рукой, разложить детали, соотнести части при зашнуровывании, застегивать пуговицы и т.п.) – способствует развитию навыков самообслуживания;
- интегративными (объединение отличающихся движений обеих рук при вырезании деталей, наматывание ниток на основу и т.п.) – обеспечивающими безопасную работу ножницами и иными опасными предметами;
- закручивающими (захват двумя пальцами – большим и указательным с проворачивающими движениями относительно друг друга; захват тремя пальцами - большим, указательным, средним с поворотом кисти руки; захват всеми пальцами кисти с поворотом кисти) – способствуют развитию умения манипулировать предметами, исследовать окружающий мир [8, с. 85].

Формирование нервно-мышечного аппарата также важно для развития мелкой моторики. Усваивание движений детьми производится под воздействием воспитателя. Особо актуально оказываемое воздействие при усвоении действий с разными предметами и орудиями.

Рисование также влияет на развитие моторики рук. Рисунки детей дают возможность отследить, каким образом идет развитие мелкой моторики, на каком уровне она находится на определенном возрастном периоде. Тематика для творческих заданий подбирается таким образом, чтобы дошкольники имели возможность уяснить задание и показать свои мысли на бумаге. Часто сменяющиеся задания помогают лучше воспринимать понятия формы, цвета, быстрее включать центры речи.

Таким образом, систематически развивая мелкую моторику рук, при соблюдении определенных условий и требований, учитывая возрастную и индивидуальную специфику, педагог добивается лучших результатов. Речь ребенка находится в постоянном развитии: в домашних условиях, на занятиях, играя, общаясь с другими детьми, а также взрослыми и сопровождает его во всякой деятельности. В процессе развития мелкой моторики рекомендуется включать в работу с детьми приёмы самомассажа, игровых упражнений с разными предметами, проводить речевые действия в структуру физкультурных минуток, развивать графические навыки.

Список литературы

1. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения от 31 октября 2018 года № 604.
2. Логинова В.И. Развитие речи детей дошкольного возраста / – М.: Просвещение, 2010. – 80 с.
3. Кислинская Т.А. Гениальность на кончиках пальцев. / - М.: Генезис, 2008. – 120 с.
4. Борисенко М.Г., Лукина Н.А. Наши пальчики играют (Развитие мелкой моторики). - СПб.: «Паритет», 2010. - 144 с.
5. Сухомлинский В.А. Сердце отдаю детям. – Киев: Радянська школа, 2011. – 288 с.
6. Хризман Т.П. Движения ребенка и электрическая активность мозга. М.: Педагогика, 2003. - 187 с.
7. Мелик-Пашаев А. А. Педагогика искусства и творческие способности / М.: Просвещение, 2011. - 96 с.
8. В. Б. Косминской, Е.И. Васильевой, Р.Г. Казаковой

Мектепке дейін ұйымдарда оқытудың инновациялық әдістері

Жумадильдина Ж.Б.,
Акишева К.К.

«Мәлдір» бөбекжайы КМҚК, Қарағанды қаласы, тәрбиешілер

Инновациялық технологияларды қолдану оқу-тәрбие және әдістемелік жұмысты жетілдірудің тиімді құралы болып табылады, бұл балалар мен ересектерді оқыту процесін қызықты әрі тиімді етуге мүмкіндік береді.

Мектепке дейінгі білім беруді дамытудың қазіргі кезеңі балабақшалардың жұмыс тәжірибесіне әртүрлі технологияларды енгізудің жылдам қарқынымен сипатталады. Осыған байланысты мектеп жасына дейінгі педагог-тәрбиешілер алдында кәсіби қызметтің басымдылығын қайта қарау міндеті тұрды. Ең бастысы - қандай да бір білімді беру ғана емес, балалардың танымдық қызығушылығын дамыту және заманауи педагогикалық технологиялар арқылы мектепке дейінгі және бастауыш мектепте оқытудың сабақтастығын жүзеге асыру.

Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс жасауда интерактивті технологияларды қолдану енді ғана басталады. Бұл тақырыптың өзектілігі қазіргі қоғамының барлық салаларында болып жатқан өзгерістер білім беру жүйесіне әсер ете алмады. Білім беру мекемелері сөзсіз инновациялық процестерге қосылады. Біз бәріміз уақытпен бірге жүруіміз керек [1].

Ақпараттық компьютерлік технологиялар— бұл өзін-өзі жетілдіру, жаңа ақпаратты тез алу немесе өңдеу, сонымен қатар өз тәжірибеңізбен бөлісу үшін тамаша құрал. Әсіресе, ақпараттық компьютерлік технологияны қолдану педагогқа балалардың іс-әрекеті мен қарым-қатынасын түбегейлі әртүрлі, жоғары деңгейде және көптеген қызмет салаларында ұйымдастыруға мүмкіндік беретінін атап өту керек.

Интерактивті тақта жаңа технологияларға жатады, олар оны балалармен жұмыс істеудің ең тиімді әдістерін таңдау мүмкіндігінің кең ауқымды міндеттерін шешуге арналған қуатты құралға айналдырады. Егер педагог бұл құралды жақсы игерсе, оның тиімді жұмыс істеуге көбірек мүмкіндігі бар, яғни балалардың білім сапасын жақсарту туралы айтуға болады. Резистивті матрица принципіне негізделген тақтаның жұмыс технологиясы әлемдегі ең кең таралған және денсаулыққа қауіпсіз. Тақта оған электронды сиямен жазуға және сурет салуға және барлық жасалған жазбаларды сақтауға мүмкіндік береді. SMART интерактивті тақтасының ерекшелігі-оқытудың түрлі стильдерін, соның ішінде мүмкіндігі шектеулі балалармен жұмысты іске асыруға көмектесетін тактильді басқару.

Интерактивті тақтамен жұмыс істеу кезіндегі міндеттер:

- балаларды компьютерлік технологияның мүмкіндіктерімен таныстыру;
- интерактивті тақтамен жұмыс істеу дағдыларын меңгеру;
- балалардың танымдық және шығармашылық белсенділігін, білуге құмарлығын, қиялын, бейнелі ойлауын дамыту;
- баланың мектепке дайындығын қалыптастыру;

Тақтаны пайдалану күнделікті өмірде көрінбейтін өмірлік жағдайларды модельдеуге мүмкіндік береді. Балабақшада әр жас тобы үшін медиатека құрылды және ол оқу-тәрбие процесінің барлық салаларында қолданылады. Баланың бірлескен және тәуелсіз іс-әрекетінде ІD-ді қолдану оқуды ынталандыру мен дараландырудың, шығармашылық қабілеттерін дамытудың және жағымды эмоционалды фон құрудың тиімді әдістерінің бірі болады.

Мектепке дейінгі мекемелердегі тиімді қызметке көшбасшы негізгі нәтижелерге қол жеткізу үшін және ғылыми негізде негізделген педагогикалық ұжым мүшелерінің белсенділігі мен бастамасын, шығармашылығын дамытуға ықпал ететін әсер ету құралы ретінде заманауи инновациялық технологияларды қолданған кезде ғана қол жеткізуге болады. Мектепке дейінгі оқу орнын басқаруда инновациялық технологияларды қолданудың теориялық негіздерін ғылыми негіздеу және оларды мекеме басшысының басқару қызметіне енгізу қажет болады. Инновациялық технологиялар әдістемелік жұмысты жаңғырту құралы болып табылады. Әдістемелік іс-шараларды өткізудің тиісті деңгейі интерактивті және ақпараттық технологияларды пайдалануды қамтамасыз етеді [2].

Мектепке дейінгі мекемедегі жобалар әдісі

Технологияның мәні: бала өзінің қоршаған ортаға деген шығармашылық көзқарасын қалыптастырады және жетілдіреді, әлемдегі қатынастардың әмбебаптығы мен күрделілігін түсінуді үйренеді, педагог баланың мүдделеріне, өзінің «мен» іс-әрекеті арқылы жүзеге асыру мүмкіндіктеріне негізделуі керек, жеке тұлғаның алғашқы көріністерін қастерлеп, қастерлеп қорғауы керек, оларды баланың тәуелсіздігін дамытуға бағыттайды, шығармашылық қабілеттерін қолдайды, мәселелерді жеңу жолдарын өз бетінше іздеудегі белсенділік.

Балалардың оқу-танымдық іс-әрекетін ұйымдастырудағы ассоциативті карталар.

Мнемоника немесе мнемотехника – қосымша байланыстардың пайда болуымен есте сақтауды жеңілдететін және есте сақтау көлемін ұлғайтатын түрлі тәсілдердің жүйесі.

Мектепке дейінгі жастағы балаларға мнемотехника тәсілдерін қолдану аса маңызды, өйткені сыртқы құралдардың әсерінен ойлап шешетін тапсырмалар ауызшаға қарағанда көрнекі материал арқылы жақсы меңгеріледі. Дамыта оқытуда балаларға тілдерін дамытуға бағытталған, олардың белсенді сөздіктерін байытатын, сөз жасау дағдыларын бекітетін, заттарды сипаттайтын, мәтіндер құрауға жәрдем беретін көрнекі үлгілер қолданылады.

Пластилинография – ермексазбен жұмыс балаға түсті сезінуге, ұсақ саусақ моторикасын жүзеге асыруға және балаға жағымды көңіл күйді сезінуге мүмкіндік береді.

Ақпараттық технологиялар – анимацияларды, фильмдерді тұсаукесерлер слайдтарын қолдану үйретілетін құбылыстарға балалардың белсенді танымдық қызығушылықтарын танытуға мүмкіндік береді.

Жобалау технологиялары – бала мен педагогтың бірлесіп жүзеге асыратын эксперименттік әрекетін құру. Жобалық іс-әрекет – бұл білім беру мазмұнының кез келген бағыты бойынша іздеу, зерттеу,

практикалық тапсырмаларын шешу үшін белгілі бір жоспарлар, белгілі бір мақсаттары бар мақсаттылық іс-әрекет.

Денсаулықты сақтау технологиялары – өзінің денсаулығын қолдауға қажетті білім, білік дағдыларды қалыптастыру мен дамыту. Фитбол-

ертегілер. Мектепке дейінгі кіші жастағы балаларға педагог ертегі мазмұнын бұрыннан таныс балалардың білетін қимылдарымен сүйемелдей отырып айтады. Балалардың назары ертегінің мазмұнында болғандықтан жаттығуларды орындау қызықты және еліктіретін сипатта болады.

Анималотерапия – бұл балаларды тәрбиелеу мен оқытуда жануарларды қолдану болып табылады.

Жануарлармен өзара әрекет ету арқылы балаларда айналасындағыларды түсіну, сезіну және жанашырлық таныту қабілеттері қалыптасады.

Баланы ерте дамыту әдістемесі

Технологияның мәні:

- бақытсыз балалардың пайда болуының алдын алу;
- баланы ерте тәрбиелеуге ата-аналардың белсенді қатысуы;
- өз балаларын сүюден «қорықпау».

Оқу-тәрбие жұмысында педагогикалық жаңалықтарды қолданудың тиімділігі психикалық процестердің даму көрсеткіштерінің өсуімен, атап айтқанда, үлкен мектеп жасына дейінгі балалардың логикалық және визуалды-бейнелі ойлауымен; логикалық — математикалық дамудың, танымдық дамудың жоғары деңгейімен, оқушылардың көркем және сөйлеу шығармашылығын жандандырумен дәлелденеді [3].

Заманауи мектепке дейінгі ұйымға балалармен үдемелі инновациялық технологиялар мен жаңа бағдарламалар негізінде жұмыс жасауға қабілетті педагог қажет.

Қолданылған әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (23.08.2012 ж.)
2. Муталиева А. Ш., Ахтанова С. К. Педагогика XXI века: инновационные методы обучения // *Universum: психология и образование: электрон. научн. журн.* 2020. № 3
3. Тусупова А.Қ. Программа по внедрению инновационных методик и технологий дошкольных организациях, Астана, 2015ж.

Мектепке дейінгі ұйымдағы жас мамандармен әдістемелік жұмыс

Тусупова С.С.

Қарағанды қаласы «Мөлдір» бөбекжайы КМҚК, әдіскер

Қазақстан Республикасының Президенті Қ.К.Тоқаевтың Халыққа Жолдауында болашақ педагогтерді даярлауға өзгерістер енгізудің бірқатар шаралары көрсетілгені белгілі. Атап айтсақ: «...сапалы білім беру – Қазақстанның индустриясы мен инновациялық дамуының негізіне айналуы тиіс. Ендеше болашақ педагогтың бәсекеге қабілетті болуы, кәсіби құзыретті, практикалық тәжірибеге бейім келуі, өзінің болашақтағы кәсіби іс-әрекетіне қызығуы, кәсіби іскерліктері мен дағдыларының қалыптасуы, білікті маман

болуы, яғни оның инновациялық дамуының алғышарттары бола алады» делінген.

Білім беруді қазіргі заманғы жаңғырту жағдайында және оның ғылымды, өндірісті және білімді интеграциялауға, сондай-ақ болашақ мамандарды даярлауда айтарлықтай «еркіндіктерін» айқындауға бағытталуы неғұрлым инновациялық, бәсекеге қабілетті, бірегей білім беру бағдарламаларын әзірлеу туралы мәселе маңызды болып отыр. Осыған байланысты білім беру бағдарламалары жаңартылып отырады. «Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» білім беру бағдарламаларына өзгерістер енгізілді. Мектепке дейінгі білім беру бағдарламаларындағы балалардың дағдыларын дамыту мазмұнына өзгерістер мен жаңартулар енгізілді, яғни бағдарлама бойынша жаңа модельдің енгізілуіне байланысты кәсіби пәндердің мазмұны жаңартылды. Креативтілік адам өмірінің барлық саласымен тығыз байланысты екендігі белгілі. Көптеген уақыт бойы өнер мен мәдениеттің саласына байланысты қолданылып келген «креатив» ұғымының қазіргі уақытта білім беру саласында кеңінен қарастырылуы – педагогикадағы инновациялық үдерістің тынысын танытады. «Креативтілік» ұғымы мен «шығармашылық» ұғымын араластыра қолдану немесе бір құбылыстың түрлі қыры ретінде қарау бар екенін зерттеушілер атап көрсеткен. Әрине, бұлар – екі түрлі, өзіндік ерекшеліктері мол, ұқсас тұстары болғанымен, айырмашылықтары жетерлік ұғымдар. Ағылшынның «create» сөзі – қазақша «жасау» деген мағынаны білдіреді. Сондықтан, «креативтілік» ұғымын қазақтың «жасампаздық» деген ұғымы арқылы да түсіндіруге болады деп ойлаймыз. «Креативтілік» ұғымын оқушылардың шығармашылық деңгейіне өсу қабілетін, шығармашылық ойлау әлеуеті мен деңгейін білдіретін педагогикалық термин ретінде қолдана отырып, білімді сапалы меңгерудің жаңа аспектісін қарастыру мүмкіндігіне ие боламыз. Жасампаздық мағынасында қолдануда болашақ педагогтердің балаларға сан түрлі айрықша мазмұндағы әдістер мен амал-тәсілдерді ұйымдастырылған іс-әрекеттерде оңтайлы және сапалы қолдана білу дағдыларын қалыптастыруы айтылады. Ғалымдардың айтуынша, креативтілік – адамның күнделікті өмірінен ажырамайтын жасампаз қуатының, шығармашылық күші әлеуетінің жүзеге асырылуы, жарыққа шығарылуы. Креативтілік – дивергенттік ойлау немесе Дж.Гилфордтың анықтауынша, дивергенттік продуктивтіліктің операциялары. Тұлға тек іс-әрекетінің әр түрі жүзеге асыруы барысында ғана дамиды. Ол жеке тұлғалық қасиеттердің тәрбие пәні ретінде қалыптасуына тікелей байланысты.

Қатынастың қалыптасуы үшін аса қажет, әрі маңызды әрекет тәрбиеші педагогтің балалардың іс-әрекетін ұйымдастыруда олардың жеке тұлғалық даму қажеттіліктері мен талпынысын ынталандыратындай, санасының (білімін, көзқарасын және сенімін) қалыптасуына ықпал ететін міне-құлқы мен өзіндік жеке тұлғалық қасиеттерінің алғы шарттарын туғызатын ерікті сферасын дамытатындай әдіс-тәсілдерді орнымен дұрыс қолдана білуі болып табылады. Қазіргі кездегі

психологиялық-педагогикалық еңбектерден «креативтілік» ұғымының әрі қарай толығымен түскенін аңғаруға болады. Креативтілік жаңа өнім алатын адамның интеллектуалдық қабілеті ғана емес, оның психикасы толысқандығының белгісі ретінде де қарастырылады. Креативтіліктің белгілеріне ғалымдар өнертапқыштық бастамалылық, интуиция, болжай алушылық, прогностикалық ойдың, сезімнің еріктілігі мен еркіндігі, тапқырлықты жатқызады. Жас маманға өзінің кәсіби қызметі саласындағы жобалау болжам жасау, әрқайсының даму деңгейін айқындап отырып әріптестерімен қарым-қатынас жасау, шығармашылық ізденіс топтарын ұйымдастыру сияқты жұмыстардың әдіс-тәсілдерін игеруге ықпал жасайтын ғылыми зерттеу іс-әрекеттерінің жолдарын үйрету – тәлімгерлердің басты міндеті. Ұйымдастырылған іс-әрекетінің әдістерін тақырыптық мазмұнына, балалардың мүмкіндіктеріне сәйкес таңдап алу, сол сияқты көрнекі және техникалық құралдарды күні бұрын дайындау ұйымдастырылған іс-әрекеттің жемісті болуына үлкен ықпал ететіні белгілі. Келесі күнге дайындалу үшін бүгінгі күнге талдау жасау қажет. Талдауда мынандай мәселелерді еске алған жөн:

- Тақырып мазмұнын балалар қалай игерді
- Қолданылған әдіс-тәсілдердің тиімділігі
- Дидактикалық және тәрбиелік міндеттер қалай шешілді
- Ұйымдастырылған іс-әрекеттердің жақсы жақтары мен кемшіліктері
- Жіберілген кемшіліктерді келесі жолы жібермеу жолдары.

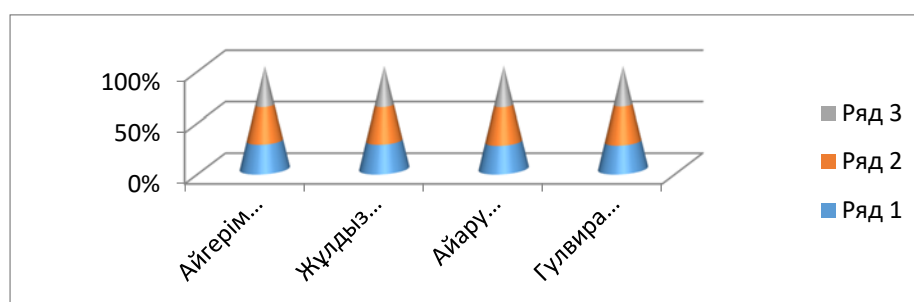

Сабақты осындай тәсілдерді пайдалана отырып өткізу педагогтің ғылыми –әдістемелік шеберлігін сипаттайды. Ал педагогикалық шеберлік дегеніміз оқыту мен тәрбиелеу жұмысын жүргізудің ерекше өнері. Осындай әдіс тәсілдерге сүйене отырып, бөбекжай ішінде жас мамандарға тәлімгерлік жоспары құрылған.

Айы	Мазмұны	Әдісі
Қыркүйек	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мектепке дейінгі білім беру мекемесінің талаптарына сәйкес жұмыс бағдарламасын жобалау және әзірлеу жұмыстарына қатыстыру яғни жеке тапсырмалар беру. 2. Топтағы балалардың өмірі мен денсаулығын қорғау бойынша буклеттер жасауға қатыстыру. 3. Мониторинг жүргізуді үйрету. 4. Ата-аналар жиналысына қатыстырып көрсету. 	Кенес беру және қызықтыратын сұрақтарға жауаптар. Құжаттаманы дайындауға көмектесу. Жиналысты ұйымдастыруға және өткізуге көмек.
Қазан	1. Балалар мерекелерін өткізу кезінде ойындарды жүргіздіріп үйрету	Күзгі мерекені дайындауға және ұйымдастыруға көмектесу.

Қараша	<p>1. Бірлесіп дидактикалық материалды тиімді әзірлеуге ықпал ету.</p> <p>2. Ата-аналармен жұмысты жоспарлауға қатыстыру.</p> <p>3. Ата-аналарға көрнекі ақпарат беруді көрсету.</p>	<p>Кеңес беру, көмек көрсету және қызықтыратын сұрақтарға жауап беру. "Балалармен жұмыс істеудегі қиын жағдай және одан шығу жолы" тақырыбындағы пікірталас. Кеңес беру және қызықтыратын сұрақтарға жауаптар. Ата-аналармен жұмыс жоспарын жасауға кеңес беру және көмек көрсету;</p>
Желтоқсан	<p>1. Педагог имиджі, педагогикалық этика, мінез-құлық мәдениеті - ата-аналармен жұмыста; - балалармен жұмыста; - әріптестермен жұмыста жетекшілік ету.</p> <p>2. Балалар үшін даму ортасын құруға көмектесу.</p> <p>3. Ұйымдастырылған іс-әрекетте дидактикалық материалды тиімді пайдалану жолдарын көрсету.</p> <p>4. Жаңа жылдық іс-шараларға дайындыққа қатыстыру.</p>	<p>Кеңестер, әңгімелер, сұрақтарға жауаптар. Педагогикалық және санитарлық талаптарға сәйкес келетін мектепке дейінгі білім беру мекемесінде баланы дамыту ортасын ұйымдастыру бойынша педагог-тәлімгердің кеңесі. Бірлесіп өткізуге қойылатын педагогикалық талаптармен танысу.</p>

Қазіргі таңда қыркүйек айында қабылданған жас маманның жасаған жұмыстарын талқылай отырып мониторинг жүргізіліп отыр.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Балабақша меңгерушісі және әдіскері республикалық ғылыми-әдістемелік журналы №4, №7 2015 жыл
2. Қазақстандағы Мектепке дейінгі білім республикалық ғылыми-әдістемелік журналы №6 2014 жыл.
3. Мектепке дейінгі ұйым басшысының анықтамалығы журналы №8, 2014 жыл.
4. Білім беру ұйымының әдіскері журналы, пилоттық номер, 2015 жыл.

Использование нетрадиционных техник рисования как средства инновационной деятельности педагога в творческого развития дошкольников

*Прока Т.Г.
КГКП «Ясли-сад «Росинка» п.Г.Мустафина
Бухар-Жырауский район Карагандинская область*

Аннотация: Характерной чертой сегодняшнего времени является интерес общества к формированию творческой личности ребенка. В решении этой задачи большую помощь могут оказать занятия изобразительным искусством

с применением нетрадиционных техник рисования. Использование нетрадиционных техник рисования является попыткой формировать художественно-эстетическую и индивидуально-творческую компетентности дошкольников.

Основная идея заключается в развитии у дошкольников творческих, интеллектуальных и познавательных способностей, формирование у них ярких положительных эмоций в процессе творческого взаимодействия и художественно-деятельного общения со взрослыми и сверстниками, развитие фантазии, воображения, абстрактного мышления, мелкой моторики, чувства прекрасного.

Ключевые слова: термин «нетрадиционный» подразумевает использование материалов, инструментов, способов рисования, которые не являются общепринятыми, традиционными, широко известными .

Формирование творческой личности – одна из важнейших задач на современном этапе. Целесообразней и эффективней начинать её развитие с дошкольного возраста. Все дети талантливы, поэтому необходимо вовремя заметить, почувствовать эти таланты и постараться, как можно раньше дать возможность им проявить их на практике, в реальной жизни.

Дошкольник в своём эстетическом развитии проходит путь от элементарного наглядно-чувственного впечатления до создания оригинального образа (композиции) адекватными изобразительно – выразительными средствами. Таким образом, необходимо создавать базу для его творчества. Чем больше ребёнок видит, слышит, переживает, тем значительнее и продуктивнее, станет деятельность его воображения

Рисование необычными материалами и оригинальными техниками позволяют детям ощутить незабываемые положительные эмоции. А по эмоциям можно судить о том, что в данный момент творится у ребёнка на душе, какое у него настроение, что его радует, а что огорчает.

В процессе нетрадиционного рисования ребёнок всесторонне развивается. Такие занятия вызывают большой интерес, не утомляют дошкольников, у детей сохраняется высокая активность, работоспособность на протяжении всего времени, отведенного на выполнение задания. Нетрадиционные техники позволяют педагогу осуществлять индивидуальный подход к детям, учитывать их желания. Их использование способствует интеллектуальному развитию ребенка, коррекции психических процессов и личностной сферы дошкольников.

Многие виды нетрадиционного рисования способствуют повышению уровня развития зрительно-моторной координации. Координации мелкой моторики пальцев рук, способствует, например, такая нетрадиционная техника изображения, как рисование пальчиками и ладошками. Эта и другие техники требуют точности быстроты движений, терпения, усидчивости, развивается творчество, мышление, воображение, память. Работа с

нетрадиционными техниками изображения стимулирует положительную мотивацию, вызывает радостное настроение, снимает страх перед процессом рисования, является важнейшим средством эстетического воспитания .

В этом направлении я работаю с 2012 года и могу с уверенностью сказать, что именно нетрадиционное рисование в большей степени способствует развитию у детей творчества и воображения, а также повышает уровень изобразительных навыков и умений детей. Это видно по результатам мониторинга. Работы детей стали ярче и интересней, содержание изображения отображалось детьми более точно и полно. Также заметила, что сам процесс изобразительной деятельности стал для ребят более интересен, у них увеличился уровень самостоятельности, они стали более адекватно оценивать свои работы и работы товарищей, стали более полно раскрывать замысел своего изображения.

Как известно, дети часто копируют предлагаемый им образец. Нетрадиционные техники рисования позволяют избежать этого, так как педагог вместо готового образца демонстрирует лишь способ действия с нетрадиционными материалами, инструментами. Это дает толчок к проявлению самостоятельности, инициативы, выражения индивидуальности. Применяя и комбинируя разные способы изображения в одном рисунке, дошкольники учатся думать, самостоятельно решать, какую технику использовать, чтобы тот или иной образ получился выразительным. Работа с нетрадиционной техникой изображения стимулирует положительную мотивацию у ребенка, вызывает радостное настроение, снимает страх перед процессом рисования.

Изобразительная деятельность с использованием нетрадиционных техник рисования является едва ли не самым интересным видом деятельности дошкольников. Она позволяет ребёнку отразить в изобразительных образах свои впечатления об окружающем, выразить своё отношение к ним, имеет неоценимое значение для всестороннего эстетического, нравственного, трудового и умственного развития детей.

Методов и приёмов нетрадиционного рисования очень много, вот некоторые из них, которые я использую в работе с детьми:

тычкование; рисование пальчиками, ладошками; оттиск пробкой; монотипия предметная; кляксография; набрызг; оттиск листьями; рисование картоном, ватными палочками.

Каждая из этих техник рисования - это маленькая игра. Их использование позволяет детям чувствовать себя смелее, непосредственнее, развивает воображение, дает полную свободу для самовыражения. Такие занятия сохраняют психическое равновесие, дают возможность безопасному выходу эмоций, при этом ребенок имеет возможность реализовать свой творческий потенциал, творить так, как хочется именно ему, быть свободным от любого давления, навязывания чужого мнения. Так же укрепляется вера ребенка в собственные силы, развивается его индивидуальность .

Занятия в нетрадиционной технике рисования с детьми провожу в форме совместной партнёрской работы, в группе создаю обстановку мастерской. Пособия и оборудование находятся на видном месте. В процессе работы дети могут свободно передвигаться по группе, брать тот или иной материал, тихо общаться между собой и с любым вопросом обращаться к педагогу.

Мои многолетние наблюдения и анализ педагогической работы показали, что, несмотря на регулярное проведение занятий изобразительной деятельностью, их результаты не полностью соответствовали программным требованиям. Особенно слабо развивались творческие способности детей. Одно из наиболее важных условий успешного развития детского художественного творчества – разнообразие и вариативность работы с детьми на занятиях.

Чем разнообразнее будут условия, в которых протекает изобразительная деятельность, содержание, формы, методы и приемы работы с детьми, а также материалы, с которыми они работают, тем интенсивнее станут развиваться детские художественные способности.

Литература

1. Сухомлинский В.А. «Сердце отдаю детям»/Сочинение/Избранные педагогические сочинения методика и педагогика. 1979, Т.1.
2. Давыдова Г.Н. «Нетрадиционные техники рисования в детском саду»/Скрипторий 2003/ 2007.
3. Цквитария Т.«Нетрадиционные техники рисования. Интегрированные занятия в ДОУ» /Сфера/ 2012.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамытуда педагогтің инновациялық кезеңдерді тиімді пайдалану

Султанбекова Сабира Сейдахметқызы
Астана қаласы №37 «Арман» балабақшасы, тәрбиеші

Андатпа: Мектеп жасына дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық іс-әрекеттің кезеңдері.

Түйінді сөздер: Модель, инновация, тәрбие, ұйымдастырылған іс-әрекет, оқыту.

Бала тәрбиесі мемлекеттің аса маңызды міндеттерінің бірі. «Адамның бір қызығы бала деген, баланы медресеге біл деп бердім, қызмет қылсын, шен алсын деп бермедім» деп Абай Құнанбайұлы айтқандай, адам ұрпағымен қымбат. Адам баласының ең қызығы-бақытты ұрпағының жалғасы.

Халқымыз қай кезде де ұрпақ тәрбиесін ұлттың болашағы деп білген. «Бар жақсыны балаға» деген ұранды ұстанатын елдің болашағы үшін үлкен жауапкершілік жүктелетінін әрдайым есте сақтауға тиіспіз.

Ел болашағы-білімді ұрпақта. Олай болса қазіргі кездегі іс-тәжірибеге көз жіберсек, кешегі бүгінгіге, бүгінгі ертеңгіге ұқсамайды. Себебі, ғылым

дамуда, білім мазмұны өзгеруде, бала талғамы өсуде. Қай қоғамда болмасын шешуші фактор адам және жеке тұлға болып қала бермек. Ғасырлар бойы қалыптасқан рухани құндылықтарымызды, байлығымызды түгендеу, игеру, жас ұрпақ бойына игі қасиеттерді сіңіру-бүгінгі білім жолында жүрген ұстаздардың басты борышы.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі зор. Сондықтан да педагог өз іс-тәжірибесінде балалардың шығармашылық қабілеттерін арттырудың жолдарын қарастырып отыруы қажет.

Күнделікті ұйымдастырылған іс-әрекетте бала әртүрлі білімді меңгерте отырып, балалардың танымдық қызығушылығын ойлау әрекетін белсендіруі және сонымен бірге тәрбиеленушілер өздерінің шығармашылық іскерліктерін көрсетуі қажет. Іс әрекет үрдісінде бірсарындылыққа жол бермеу үшін ақыл-ой шеберліктерін шексіз жетілдіріп отыруы қажет. Балалардың шығармашылық бағыттылығын қалыптастыру жолы сан алуан.

Педагог жоспарын жасақтауда түрлі әдіс-тәсілдерді дер кезінде ұйымдастырылған іс-әрекетте пайдаланып, тиімді етіп іске асырады. Осы орайда педагогтың негізгі ұстанатын мақсаты-білім берудің жаңа үлгісін жасап белгілі бір көлемдегі білім мнені іскерлік дағдыларын меңгерту үшін оқу мен тәрбие үдерісін ұйымдастырудың сан түрлі жаңа әдіс-тәсілдерін іздестіре отырып, жаңа технологияларды ұйымдастыру іс-әрекетте тиімді пайдалана білуі қажет.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметін үйлестіру мұғалім шеберлігіне байланысты. Балабақшада білім мен тәрбие процесінде білім берудің мазмұнын жаңарту, үздік тәжірибелерді тарату арқылы педагогке әдістемелік көмек көрсету қолдау табуда. Мемлекет әрқашан табысты білім алу мен инновацияға ұмтылуды, оқу мен оқытуда цифрлық сауаттылықты қолдайды.

Балабақшадағы инновацияға не жатады? Инновациялық іс-әрекеттің үш кезеңін атап көрсетуге болады.

Бірінші кезеңде педагог жаңалықтың қажеттілігін дәлелдеу арқылы жаңалық туралы ақпарат жинайды, одан кейін әртүрлі жаңалықтың ішінен қажетті жаңалықты таңдап алып, оны қолдану туралы шешім қабылдайды. Тәрбиеші инновациялық іс-әрекеттің екінші кезеңіне көшеді, яғни іске асыру кезеңдерін зерттеп, енгізу жоспарын құрып, жаңалықты қолданады. Бұл кезеңде педагог оқу-тәрбие процесіне, жаңалықты енгізуіне кедергі жасап отырған факторларды ескере отырып, өзгерістер енгізеді, жаңалықты уақытты мерзіміне байланысты жұмыстарды өткізеді.

Жаңалықты енгізу уақыты аяқталғаннан кейін инновациялық іс-әрекет үшінші кезеңіне өтеді. Бұл кезеңде тәрбиеші жаңашыл тұрғыда ұйымдастырылған оқу-тәрбие жұмысының нәтижесін көтеруге жасаған ықпалын анықтайды, жаңалықтың оқу-тәрбие жұмысына нәтижелі енгізу шарттарын белгілеп, оны

таратуға ұсынады. Оқытудың инновациялық жүйесі білім, оқыту процесіне жаңа технологияларды пайдалана білу іскерлігі қалыптасу керек.

Кез келген инновация-бұл түбегейлі жаңа құрамдас бөлікті жасау және кейіннен енгізуден басқа ештеңе емес, нәтижесінде қоршаған ортада сапалы өзгерістер орын алады. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарындағы инновациялық технологиялар қазіргі заманғы құрамдас бөліктері мен әдістемелерді жасауға бағытталған, оның негізгі мақсаты оқу-тәрбие процесін жаңғырту болып табылады. Тәрбиешілер өздерінің кәсібі қызметінде қабылданған үлгіге толық сәйкес келетін әдістемелік құралдарды, оқыту әдістері мен тәсілдерін пайдаланады.

Мектепке дейінгі балаларға тәрбие мен білім беру жұмыстарын ұйымдастыруда олардың сөйлеу, тілін дамыту, байланыстырып сөйлеу мәдениетін жетілдіруге, құрастыра сөйлеуге, сөздік қорының молаюына баса көңіл бөлген жөн. Заман өзгерген сайын әдіс-тәсілдер көбейіп, жаңарып, толығып жатыр. Балалардың тілін дамытуды, қызықты үйрету үшін жаңа әдістер мен технологияларды өз тәжірибемізде қолдануға ізденеміз. Әдіс-тәсілдерді тиімді қолдану білім сапасын арттырады. Сонымен қатар тілін дамыту, байланыстырып сөйлеу барысында балалардың жас ерекшелігін ескеру әдіс-тәсілдерді таңдаумен сай келеді, ұйымдастыру іс-әрекетті өткізгенде бірінші орынға ойын және ойын түрлері қойылады.

Дамыта оқыту технологиясы-баланы оқыта отырып, дамыту. Бала бойында еркіндік, мақсаткерлік, ар-намыс, мақтаныш сезім, дербестік, адамгершілік, еңбексүйгіштік, белсенділік тағы басқа қасиеттер дамыту.

Мен өзімнің ұйымдастырылған іс-әрекетімде бірнеше ойындарды жас ерекшеліктеріне қарай, атап айтқанда жеңілінен күрделіге қарай ойнатамын. Топта балалармен «Ғажайып қоржын», «Домино», «Жолыңды тап», «Дыбыстарды ажырат», «Телефон» тағы да басқа ойындар.

Мектепке дейінгі педагогтің еңбегі ерекше. Баланы балабақшадан бастап, шығармашылықты ойлауға, өз бетінше шешім қабылдай алуға, практикалық әрекеттерге дайын тұруға үйретіп, оларды шығармашылық бағытта жан-жақты дамыту-бүгінгі күнгі басты міндетіміз. «Егеменді еліміздің тірегі –білімді ұрпақ» десек, білімнің негізі балабақшада қаланатыны бәрімізге белгілі. Сондықтан мектепке дейінгі білім беру трендтері бала білімін дамытуға, танымдық қабілеттерін қалыптастыруға үлкен үлес қосып келеді. Балабақшада, ғылым саласының қай-қайсысынан болмасын берілетін білімнің негізгі балабақшада қаланады.

Жаңалыққа жаны құмар жеке тұлғаның бойына сапалы білім қалыптастыру үшін мұғалім мен білім алушы бірігіп, ынтымақта жұмыс жасауы нәтижелі болмақ. Сондықтан, балаға ойын дағдысын қалыптастыру өте табысты, нәтижелі. Жастарымыз жалын жүректі, өршіл намысты, жаңаша білім алу трендтерінен сусындап білім алса, біздің еліміздің еңсесі биік болады.

Әдебиеттер

1. Айдашева Г.А. Мектепке дейінгі жеке тұлғалар педагогикасы
2. Венгер Л.А. Балабақшадағы дидактикалық ойындар және мектеп жасына дейінгі балаларға сенсорлық білім беру жаттығулары/ ред. – М., 1978. – 110с.
3. Төлепова Ұ Жаңа технологияларды сабақта қолдану/ «Бастауыш мектеп» №7, 2015
4. Журнал «Бала мен балабақша» №6, 2023 ж

Использование информационно-компьютерных технологий педагогом детского сада

*Суханова Елена Александровна,
воспитатель ГККП ДС №4 «Арман»*

Информатизация общества существенно изменила практику повседневной жизни. И мы, педагоги-дошкольники, должны идти в ногу со временем, стать для ребенка проводниками в мир новых технологий. Но наряду с этим, педагог сталкивается с интеллектуальной пассивностью детей, причины которой зачастую объясняются ограниченностью их познавательных впечатлений и интересов. Преодолеть нежелание воспитанников искать и получать знания поможет использование в дошкольном учреждении компьютерных технологий, которые позволят по-новому организовать процесс обучения и развития.

В этом случае компьютерные презентации могут быть использованы как коррекционно-развивающее средство на занятиях с детьми старшего дошкольного возраста. Основная идея заключается в гармоничном соединении современных технологий с традиционными средствами развития ребенка для формирования психических процессов, ведущих сфер личности, развития творческих способностей.

Практика показывает, что использование презентаций, в работе с дошкольниками достаточно эффективно. За счёт высокой динамики и эстетичности предложенного материала эффективно проходит его усвоение, тренируется память, активно пополняется словарный запас, развивается воображение, творческие способности, в то же время обеспечивается личностно-ориентированный подход. Значительно повышается интерес детей к знаниям, а это, в свою очередь, повышает эффективность обучения и развития детей.

У педагогов появляется возможность разнообразить совместную деятельность детей и взрослых, заинтересовать, активизировать детей не только в познавательном, но и в речевом плане, поддержать детскую инициативу и вызвать у детей эмоциональный отклик.

Компьютер применяется и в работе с родителями. Создание презентаций «Моя семья» и дальнейший показ на родительских собраниях помогают ближе познакомиться с семьями воспитанников, узнать их интересы, воспитывают гордость за свою семью.

В методической работе детского сада мультимедийные презентации используются на педагогических советах, семинарах, представлении опыта работы педагогами.

Компьютерные технологии в развитии познавательных способностей детей старшего дошкольного возраста.

Наиболее эффективная форма организации работы с компьютером в детском саду - проведение медиазанятий с применением мультимедийных презентаций. Она дает возможность оптимизировать педагогический процесс, индивидуализировать обучение детей с разным уровнем познавательного развития и значительно повысить эффективность психолого-педагогической деятельности.

Цель - развитие познавательных способностей детей дошкольного возраста, их родителей и педагогов через использование современных информационных технологий.

Задачи мультимедийных презентаций

Мультимедийные презентации - удобный и эффективный способ представления информации с помощью компьютерных программ. Он сочетает в себе динамику, звук и изображение, т. е. те факторы, которые могут долго удерживать внимание ребенка.

Требования к проведению медиазанятий

Работа с применением электронного пособия строится в несколько этапов:

- знакомство детей с компьютером как современным инструментом для обработки и использования информации;
- обучение детей правилам поведения и безопасной работы на компьютере;
- формирование начальных навыков работы за компьютером: знакомство с клавиатурой, мышкой;
- знакомство с понятием "мультимедийная презентация", ее особенностями;
- применение мультимедийных презентаций на диагностическом, коррекционно-развивающем, контрольном занятиях.

Мультимедийные презентации используются для группового и индивидуального обучения, а также как целое занятие или его часть:

- на этапе диагностики;
- введения нового материала;
- закрепления материала;
- контроля знаний.

Индивидуальные медиазанятия проводятся в кабинете педагога-психолога, а групповые - в кинозале детского сада, оснащенный мультимедийным проектором и экраном.

Занятия проходят с соблюдением требований санитарного законодательства. Лучшее время для работы с компьютером - утренние часы или вторая половина дня после дневного сна. Занятия для детей 5-7 лет проводятся не более одного в течение дня и не чаще трех раз в неделю в дни наиболее высокой работоспособности: вторник, среду, четверг. Непрерывная продолжительность работы с компьютером

на развивающих игровых занятиях для детей 5 лет не превышает 10 мин, для детей 6-7 лет - 15 мин.

5 принципов проведения занятий

1. Принцип развивающего обучения (педагогу-психологу важно знать уровень развития каждого ребенка, определять зону его ближайшего развития, использовать вариативность презентаций согласно этим знаниям).

2. Принцип систематичности и последовательности обучения (педагог-психолог должен устанавливать взаимосвязь между полученными знаниями, переходить от простого к сложному, от близкого к далекому, от конкретного к абстрактному, возвращаться к ранее исследуемым проблемам с новых позиций).

3. Принцип доступности (содержание знаний, методы их сообщения должны соответствовать возрасту, уровню развития и подготовки детей, их интересам).

4. Принцип индивидуализации (педагог-психолог должен стремиться подойти к каждому ребенку как к личности. Занятие необходимо выстраивать с учетом психического, интеллектуального уровня развития ребенка, типа его нервной системы, интересов и склонностей. Темп и уровень сложности определяются индивидуально).

5. Принцип связи с жизнью (педагог-психолог и ребенок должны уметь устанавливать взаимосвязь между процессами, находить аналоги в реальной жизни, окружающей среде).

Для снижения утомительности компьютерных занятий обеспечена гигиенически рациональная организация рабочих мест: соответствие мебели росту детей, достаточный уровень освещенности. Экран монитора находится на уровне глаз или чуть ниже, на расстоянии не ближе 50 см.

После занятия обязательно проводится гимнастика для глаз.

Эффективность использования мультимедийных презентаций

Об эффективности говорят следующие позитивные факторы:

- дети лучше воспринимают изучаемый материал за счет того, что презентация несет в себе образный тип информации, понятный дошкольникам, не умеющим читать и писать;
- у воспитанников повышается мотивация к работе на занятии за счет привлекательности компьютера и мультимедийных эффектов. Движения, звук, мультипликация надолго привлекают внимание детей;
- полученные знания остаются в памяти на более долгий срок и легче восстанавливаются для применения на практике после краткого повторения;
- презентации позволяют моделировать такие жизненные ситуации, которые нельзя увидеть в повседневной жизни (полет ракеты или спутника, превращение куколки в бабочку и т. д.)

Рекомендации для педагогов по использованию мультимедийных презентаций на занятиях

Презентация редко обходится без средств наглядности. Их задача - придать выступлению убедительность. Правильное использование этих средств значительно оживит презентацию и зафиксирует материал в памяти.

1. Средства наглядности желательно применять только тогда, когда они могут усилить воздействие высказывания.

2. При демонстрации слайдов и обращении к аудитории лучше всего стоять слева от экрана (если смотреть из зала). В силу того, что мы читаем слева направо, сначала слушатели будут смотреть на педагога, а потом переведут взгляд направо на экран, где представлена более подробная информация.

3. Педагог будет выглядеть естественно, если расположится под небольшим углом к детской аудитории. Можно занять более «сильную» позицию, полностью развернувшись лицом к дошкольникам.

4. Быстро посмотрев на изображение (предмет), можно жестом левой руки привлечь к нему внимание аудитории. Жест должен быть очень коротким. Затем следует снова повернуться и обратиться к аудитории.

5. При временном выключении проекционного оборудования или перерыве в показе слайдов желательно переместиться в центр кабинета и продолжить презентацию.

6. Если использовать средства наглядности больше не предполагается, рекомендуется встать вполборота к детям слева от оборудования и продолжить занятие.

Не следует:

- говорить, повернувшись спиной к детям;
- читать конспект занятия;
- загораживать демонстрируемое изображение;
- допускать, чтобы используемое средство играло главную роль в презентации;
- выдавать раздаточный материал во время презентации.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі

Суюбаева Меруерт Аскеровна

Астана қаласы №88 «Баян Сұлу» балабақшасы, тәрбиеші

Андатпа

Мектепке дейінгі ұйымдардағы педагогикалық іс-әрекеттер балалардың ерте жаста дамуы мен оқуы үшін шешуші мәнге ие. Бұл кезеңдегі оқыту мен тәрбиелеу балалардың бойында болашақта қажет болатын білім мен дағдыларды қалыптастырудың негізі болып табылады. Бұл мақалада біз мектепке дейінгі ұйымдардағы педагог қызметінің әртүрлі аспектілерін және олардың балалардың дамуы мен оқуына әсерін қарастырамыз.

Кілт сөздер: ТРИЗ, инновация, технология

Қазіргі мектепке дейінгі білім беруде тәрбие мен оқыту моделін жүзеге асыру педагогтан жан-жақты және жауапты көзқарасты талап етеді. Педагог – бала тәрбиесінің бастапқы кезеңінде оның жеке тұлғасын қалыптастырудағы негізгі тұлға. Міне, педагог назар аударатын бірнеше аспектілер:

Тәрбиені даралау: Педагог әр баланың жеке ерекшеліктерін ескеруі керек. Оқыту мен тәрбиелеудің сан алуан әдістері әр баланың қайталанбас қабілеттерін дамытуға қолайлы жағдай жасауға көмектеседі.

Мектепке дейінгі ұйымдардағы педагогтардың маңызды міндеттерінің бірі – қолайлы білім беру ортасын немесе ынталандырушы орта құру. Педагогикалық тәжірибеде балаларға қолайлы жағдай жасауға көмектесетін әртүрлі әдістер қолданылады. Мысалы, балалар ойнайтын немесе жаттығу жасайтын орынды еркін және шектеусіз таңдай алатын ойын алаңдарын ұйымдастыру. Топ балалардың өздеріне жайлы және қызықты сезінетін орын болуы маңызды. Қызықты ойындар, оқу плакаттары, түрлі шығармашылық материалдар – осының барлығы оқу үдерісіне және оқуға деген оң көзқарасты қалыптастыруға ықпал етеді.

Ата-аналармен ынтымақтастық: Ата-ана тәрбиесінде отбасымен ынтымақтастық маңызды рөл атқарады. Педагог ата-аналармен диалог құра алады, баланың жетістіктері мен қиындықтарын талқылап, үй тәжірибесіне ұсыныстар бере алады.

Әлеуметтік дағдыларды дамыту: Педагог оқумен қатар, сыртқы әлеммен және құрдастарымен қарым-қатынас жасау дағдыларын дамытуға назар аударады. Топтық іс-шаралар, ұжымдық жобалар мен ойындар әлеуметтік бейімделуге ықпал етеді.

Инновациялық әдістерді қолдану: Оқытуда заманауи технологияларды қолдану (тиісті ресурстармен) оқу үдерісін қызықты әрі нәтижелі ете алады.

Мектепке дейінгі мекемедегі педагогтың қызметі тек білімді беруге ғана емес, сонымен бірге өзін-өзі жүзеге асыруға және қоғамда табысты өзара әрекеттесуге қабілетті үйлесімді тұлғаны тәрбиелеуге бағытталуы керек.

Педагогтің тағы бір маңызды қызметі – тәрбие жұмысының жүйесін ұйымдастыру. Мектепке дейінгі ұйымдардағы педагогтер әртүрлі педагогикалық әдістер мен тұжырымдамаларға негізделген білім беру және оқыту бағдарламаларын әзірлейді және жүзеге асырады. Бұл бағдарламалар балалардың физикалық, зияткерлік, эмоционалдық және әлеуметтік қабілеттерін дамытуға арналған әртүрлі іс-шараларды қамтиды.

Мектепке дейінгі ұйымдардағы педагогикалық қызметтің маңызды аспектісі әрбір балаға жеке көзқарас болып табылады. Педагогтер әр баланың дамуы мен тиімді оқуына көмектесу үшін оның жеке ерекшеліктері мен қажеттіліктеріне ерекше назар аударады. Бұған тәрбие мен білім беру процесінде әрбір баланың дамуын бақылау, талдау және бағалау арқылы қол жеткізіледі.

Балабақшада қолданылатын тиімді технологиялар: Ойын технологиясы, Дамыта оқыту технологиясы, Триз технологиясы, Монтессори технологиясы. Педагог жұмысының таптырмас әдістерінің бірі – ойын технологиясы. Ойын-ойын-сауық құралы ғана емес, сонымен қатар оқу тәрбиелеудің тиімді әдісі. Ойын барысында балалар қиялын, шығармашылық қабілеттерін дамытады, сонымен қатар қоршаған әлемді зерттейді, қарым-қатынас жасауға үйренеді

және физикалық дағдыларды дамытады. Педагогтер балаларды күні бойы дамытуға және оқуға көмектесетін арнайы ойын бағдарламаларын әзірлейді.

Педагог дамыта оқыту технологиясын пайдалану арқылы - баланы оқыта отырып, дамытады. Баланың бойында еркіндік, мақстакерлік, ар-намыс, мақтаныш сезім, дербестік, адамгершілік, еңбексүйгіштік, белсенділік т.б. қасиеттерін дамытады.

Сонымен қатар, мектепке дейінгі мекемелерде инновациялық білім беру құралдарын қолданудың да маңызы зор. Инновациялық білім беру құралдарына: аудио, видео, құралдар, компьютер, интерактивті тақта, интернет, мультимедиялық құрал, электрондық оқулықтар мен оқу әдістемелік кешендер, инновациялық ақпараттық банк, инновациялық сайт және тағы басқалары жатады. Педагогтің инновациялық қызметінің негізгі бағыттарының бірі оқыту мен тәрбиелеуде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) пайдалану. Қазіргі уақытта балалар ерте жастан компьютерлерді, планшеттерді және смартфондарды белсенді түрде меңгеруде, ал мектепке дейінгі ұйымдарда АКТ-ны қолдану балаларды оқыту мен дамытудың тиімді құралы бола алады. Педагогтар интерактивті оқыту бағдарламаларын, электрондық құралдар мен ойындарды пайдалана алады, қосымша ақпарат алу үшін интернет ресурстарын пайдалана алады.

Триз жүйесі бойынша шығармашылық әңгіме барысында қалыпсыз тәсілдерді қолданады. Триз технологиясының мақсаты: баланың тілін дамыту, шығармашылық қиялын дамыту болып табылады.

Балалардың қарым-қатынас дағдыларын дамыту да педагогтің маңызды міндетінің бірі. Мектепке дейінгі жастағы балалар басқа адамдармен қарым-қатынас дағдыларын белсенді түрде игере бастайды. Педагогтер балаларға тыңдау, сөйлеу, түсіну және құрдастарымен, ересектермен қарым-қатынас жасау қабілетін дамытуға көмектеседі.

Мектепке дейінгі ұйымдарда тәрбие мен оқытудағы педагогтің инновациялық қызметі педагогикалық процеске жаңа, заманауи әдістер мен тәсілдерді енгізуді, сонымен қатар жаңа педагогикалық шешімдерді іздестіру мен дамытуды көздейді.

Педагогтің инновациялық іс-әрекетінің тағы бір бағыты- инновациялық педагогикалық әдістер мен тәсілдерді қолдану. Мысалы, бұл балалардың өздері жобаның тақырыбын тандап, оны жүзеге асыруға белсенді қатысқан кезде жобалық оқытуды жүзеге асыру болады. Немесе қарым-қатынас дағдыларын дамытуға және әлеуметтік бейімделуге ықпал ететін әртүрлі топтық жұмыс формаларын, мысалы, бірлескен ойындарды немесе ұжымдық жобаларды пайдалану.

Педагогтің инновациялық іс-әрекетінің тағы бір маңызды құрамдас бөлігі ата-аналармен жұмыс болып табылады. Педагог ата-аналарға баланы дамыту, педагогикалық өзара әрекеттесу және тәрбиелеу мәселелері бойынша кеңестер мен тренингтер ұсына алады. Бұл жұмыс педагогтер мен ата-аналар арасындағы ынтымақтастықты нығайтуға, сондай-ақ балаларды тәрбиелеу мен оқыту сапасын арттыруға мүмкіндік береді.

Мектепке дейінгі ұйымдарда тәрбие мен оқытудағы педагогтердің инновациялық қызметі әрбір баланың дамуы мен өзін-өзі жүзеге асыруына жағдай жасауға бағытталған. Педагогикалық процесті балалардың заманауи талаптары мен қажеттіліктеріне бейімдеуге, сонымен қатар сауатты және шығармашыл педагогикалық ұжымды қалыптастыруға ықпал етеді.

Қорытындылай келетін болсақ, аталған педагогикалық технологиялар мен инновациялық құралдар балабақшада балалардың жас ерекшеліктерін ескеріп, әр сатыға балалардың қабылдау мүмкіндіктеріне сай пайдалануға болады. Мектепке дейінгі балалардың есте сақтау қабілеті әлсіз, қабылдау процестері тұрақсыз келеді. Сондықтан олар затты қолмен ұстап, көзімен көргенді ұнатады. Сол себепті мектепке дейінгі балалардың оқу іс-әрекеттеріне әр түрлі көрнекіліктерді, ойын технологиясын және инновациялық технологияларды кеңінен қолданған жөн. Бұл технологиялардың тәрбиеленушілердің шаршамай, жалықпай, жан-жақты дамуына тигізер үлесі өте зор. Педагог – бала бойына білім нәрін себетін басты тұлға.

Әдебиеттер:

- 1) Бала мен балабақша. Республикалық педагогикалық журнал № 12, 2013
- 2) К.Ж.Бұзаубақова. Жаңа педагогикалық технология. Оқулық. Тараз. Тар МУ.2003.
- 3) Дамыта оқыту технологиясы. Бисенбаева Әлия.
- 4) Мектепке дейінгі білім – тәрбие әдістемесі. Республикалық ғылыми-әдістемелік педагогикалық журнал № 12, 2014
- 5) Программа по внедрению инновационных методик и технологий дошкольных организациях, Тусупова А.Қ. Астана, 2015ж.

Мектеп жасына дейінгі балаларды дамытуға арналған бусоград технологиясын қолдану

*Адилгазинова Талшын Айдиновна
Астана қ. №37 «Арман» балабақшасы, тәрбиеші*

Аңдатпа: Бусоград технологиясы балалардың ұсақ моторикасын дамытуға ықпал етеді, қолдың икемділігін дамытады, көру және есту қабілетін дамытады, сөйлеу және байланыстырып сөйлеу дағдыларын дамытады, өзін-өзі бақылау дағдыларын дамытады.

Түйінді сөздер: бусоград, моншақ, эвристикалық әдіс, технология.

Мектепке дейінгі білім беруді дамытудың қазіргі кезеңінде білім беру процестерінде өзгерістер орын алуда: педагогтардың назары шығармашылықты дамытуға және де ойын арқылы балалардың интеллектуалдық қабілеттерін, эмоционалды-ерікті және қозғалыс сферасын түзетуге. Дәстүрлі әдістер баланың танымдық, тұлғалық, шығармашылық, рухани-адамгершілік дамуын арттыруға бағытталған оқыту мен тәрбиелеудің белсенді әдістерімен алмастырылуда.

Балалардың әртүрлі қабілеттерін дамыту құралдарының бірі Бусоград технологиясы - мектеп жасына дейінгі балаларға арналған моншақтармен

ойындар. Мектеп жасына дейінгі балалардың ұсақ моторикасын дамыту саусақ қимылдарын үйлестіруді қалыптастыруға және сөйлеу әрекетін дамытуға мүмкіндік береді. Моншақтар белгілі бір костюмге сәйкес келетін безендіру элементі ғана емес, моншақтар сіздің қиялыңыздың ұшуы, сонымен қатар бала үшін олар қол жетімді және эстетикалық тартымды оқу материалы болып табылады. Моншақтармен жұмыс істегенде кеңістікті бағдарлау дамиды, олармен топта жұмыс істеу баланың коммуникативтік тәжірибесін байытады, ұсақ моториканы және, әрине, шығармашылықты дамытуға ықпал етеді. Сонымен қатар, бала іс жүзінде түс, пішін, өлшем сияқты ұғымдарды түсінеді. Балалармен жұмыс істеуде Бусоград технологиясын қолданудың арқасында балалар анық және тезірек сөйлей бастайды.

Бұл технологияның әдістері әртүрлі сызықтарды, жолдарды, әріптерді, геометриялық фигураларды, кескіндемелерді және тағы басқаларды жасаудан тұрады. Бұл әдіс өте қызықты, ерекше және өте жағымды әдіс. Бұл технологияны қолдану балалардың бірлескен және дербес іс-әрекетінде де мүмкін. Мен моншақпен жұмыс жасауда келесі оқыту әдістерін қолданамын (авторлары И. Я. Лернер және М. Н. Скаткин):

- 1) Тәрбиешінің үлгісін зерттеу және көрсету;
- 2) Балалардың білімі мен дағдыларын бекітуге бағытталған репродуктивтік әдіс. Бұл дағдыларды автоматтандыруға әкелетін жаттығу әдісі. Оған қайталау техникасы, қолмен пішін қалыптастыру қимылдарын орындау;
- 3) Ұйымдастырылған іс-әрекетте жұмыстың кез келген сәтінде дербестікті көрсетуге бағытталған эвристикалық әдіс, яғни тәрбиеші баланы жұмыстың бір бөлігін өз бетінше орындауға шақырамын;
- 4) Балаларда дербестікті ғана емес, сонымен қатар қиял мен шығармашылықты дамытатын зерттеу әдісі. Мен кез келген бөлікті ғана емес, барлық жұмысты өз бетінше орындауды ұсынамын.

Бусоград техникасын пайдалана отырып жұмысты орындаған кезде, осы қызмет түрінің табысты болуының негізгі шартын есте сақтау қажет - баланың қызығушылығы болуы керек. Ол ертегі кейіпкерлерін, сиқырлы сызықтарды, үйлерді, сарайларды, әртүрлі заттарды, әріптерді, сандарды және тағы басқаларды жасауға оң мотивацияға ие болуы керек.

Әлеуметтік-коммуникативтік дамуда моншақпен ойындар балалардың шығармашылық белсенділіктерін арттыруға, қиялдарын оятуға, көңіл-күйлерін көтеруге, байсалдылықты, зейінділікті, эмоциялар мен әрекеттерді басқара білуді, ұжымдық дағдыларды дамытудың құралы ретінде қолданылады. Ойында балалар моншақпен көңіл-күйлерін бейнелейді. Балалар өздеріне «үй» және ойыншықтар жасайды.

Бусоград технологиясын көркемдік-эстетикалық даму шеңберінде қолдану мыналарға ықпал етеді: түстер туралы білімдерін бекіту, қоршаған әлемге эстетикалық көзқарасты қалыптастыру, балалардың өз бетінше шығармашылық әрекеттерін жүзеге асыру.

Моншақтар қозғалыс белсенділігін дамыту құралдарының бірі болуы мүмкін. Моншақтардың көмегімен өздігінен массаж жасай алады, жаттығулар жасай

алады, эстафеталық жарыстар және т.б. Балалармен қимылды ойындар ойнауға болады: зейінге, кеңістікті бағдарлауға, адымдап, бұлақтардан секіруге арналған жаттығулар; тепе-теңдік жаттығулары.

Мен бұл технологияны өзімнің ұйымдастырылған іс-әрекетінің барлық түрлерінде және бес дағды бойынша қолданамын. Ұйымдастырылған іс-әрекетті қортындылау және өткен тақырыпты еске түсіруге жиі қолданатын әдістерімнің бірі. Бұл әдіс арқылы әріптер жаза алады, пішіндерді, арнайы ойынан шыққан затты жасайды. Ұйымдастырылған іс-әрекетті қортындылау кезінде іс-әрекеттен алған көңіл-күйлерін түстермен балалар сипаттап береді. Көбінесе мектеп алды тобының балаларының әріптер, сандарды есте сақтау жағынан қиындықтар туған кезде моншақтың көмегімен танысқан әріптер, сандардың бейнесін жасатып, ойнай отырып балалардың есінде сақтай алады. Ең маңыздысы – бусоград технологиясын міндетті түрде үлкендердің бақылауымен орындап, қауіпсіздікті қатаң сақтау қажет.

Қорыта келгенде баланың қолын дамыта отырып, әртүрлі әдістерді қолдана отырып, біз бұлшық еттерін жаттықтырып қана қоймай, сонымен қатар бақылау, салыстыру, шығармашылық қиялды дамытатынын есте ұстаған жөн. Біз табандылыққа, шыдамдылыққа, дәлдікке және табандылыққа тәрбиелейміз. Бұл әсіресе сөйлеу қабілеті бұзылған балалар үшін өте маңызды. Мұндай технологияларды тәжірибеге енгізумен қатар, оқу-тәрбие процесін балаға қолайлы етіп, нәтижелілігін арттырады.

Әдебиеттер:

1. М. И. Родина, А. И. Буренина, "Кукляндия", "Музыкальная палитра", Санкт-Петербург", 2008 г.
2. М. И. Родина, "Бусоград", "Музыкальная палитра", Санкт-Петербург", 2014 г.

«Бестемше» - бала логикасын дамытуға арналған әрі балабақшада қолданудың ерекшеліктері

*Таждинова Анар Жаксылыковна
№69 «Еркем-ай» балабақшасының тәрбиешісі
Астана қаласы*

Аңдатпа Мақалада бестемше ойынын балабақшада қолданудың ерекшеліктері өзге ойындармен салыстырмалы түрде, тәжірибеде қолдануда көрсетілген. Ұлттық құндылықтарымыздың лайықтыларын баланың сана сезіміне құйып, ойын арқылы бойына сіңіртіп, оларды әдептілікке, мейірімділікке, тарихқа құрметпен қарауға тәрбиелеуге болатыны жайында егжей-тегжейлі жазылған.

Түйінді сөздер: ұлттық ойын, ұлттық құндылық, әдістер, педагогикалық процесс, эстетикалық талғам, мектепке дейінгі білім беру және т.б.

Ойын – өсіп келе жатқан жас ұрпаққа білім ментәрбие берудің тарихи қалыптасқан құралы. Арнайы ұйымдастырылған түрлі ойындар балалар мен

жасөспірімдер еңбекке баулуға жәрдемдеседі, оларда жылдамдық пен күш, төзімділік пен икемділік дайындықтарын жетілдіреді. Қазақ халқының санадан өшіп, ұмыт бола бастаған ұлттық ойындары көп. Солардың 4000 жылдық тарихы бар, тоғызқұмалақ ойынына ұқсас, бес таспен ойналатын «Бестемше» ұлттық ойыны. Бала бойына ұлттық құндылықтарды сіңіру бүгінгі тәлім мен тәрбиенің алғы шарты. Осы мақсатта балабақша қабырғасынан бастап ұлттық құндылықтарды ұрпақ бойына сіңірудің бір жолы — ұлттық ойындарды насихаттау.

Мағынасы терең, баланың жүйелі ойлануына, ортада ойын жеткізе білуіне, қол маторикасын дамытуға септігін тигізетін ұлттық ойын бестемше. 5 — 6 жасқа қараған балалардың дамуында елеулі өзгерістер болады. Жоғары жүйке жүйесінің қызметі жетіледі. Бұл кезең баланың психикалық дамуында елеулі өзгірістермен ерекшеленеді. Психологтардың пайымдауынша, бес жастан кейін олармен «келісуге», тапсырмалар беруге, жаңа іспен қызықтыруға болады. Дәл осы кезеңде өзін — өзі ұстау еркіндігі — бала психикасының дамуы мен жан дүниесінің қалыптасуының көзі болып табылады. Бала нені қаласа, соған жетуге тырысады. Мен өз тәжірибемде бестемше ойының қолдануда ойының бірқатар ерекшеліктерін көре алдым. Ұлттық ойындар - ата-бабаларымыздан жалғасып келе жатыр-ған байлығымыз, асыл қазынамыз. Бестемше ойының- үйренудің, күнделікті пайдаланудың заманымызға сай ұрпақ тәрбиелеуге пайдасы орасан зор. Бестемше ойынын балабақшада қолданудың ерекшеліктері

Ұлттық ойындар - ата-бабаларымыздан жалғасып келе жатыр-ған байлығымыз, асыл қазынамыз.

Бестемше ойының- үйренудің, күнделікті пайдаланудың заманымызға сай ұрпақ тәрбиелеуге пайдасы орасан зор. Бестемше ойынын балабақшада қолданудың ерекшеліктерінің бір қатарын атап өтсем. Ең бастысы ата-бабадан келе жатқан ұлттық құндылықтарымыздың лайықтыларын баланың сана сезіміне құйып, ойын арқылы бойына сіңіртіп, оларды әдептілікке, мейірімділікке, тарихқа құрметпен қарауға тәрбиелеу. Мысал келтіре кетсем. Тағы бір ерекшелігі бестемше ойыны- балалардың ойлау қабілетін арттырып, есепке жүйрік болуына ықпал етеді. Бестемше ойыны— математикалық есеп ойыны. Жүрістерді алдын-ала ойлау, есептеу, қиялдау – оның негізгі өзегі. Сондықтан ойыншы ойынды үйрену барысында оның бойында стратегиялық және жүйелі ойлау қабілеті қалыптасады. Бұл кез-келген салада болашақта керек, себебі алдын-ала жоспарлау, алдын-ала ойлау, ойлаған мақсатқа жетудің басты әрі алғашқы қадамы. Сонымен қатар, бұл ойын ойыншыны дербестікке, өзі шешім қабылдауға машықтандырады. Жеңіске жету үшін ойыншы алдын ала стратегия, жоспар құруды үйреніп, жоспар құру барысында егер дұрыс емес деп санаса сол жоспардан бас тартуды, жаңадан басқа жол іздеуді үйренеді. Егер шешімді қабылдау барысында қателескен жағдайда, ойыннан жеңіліс тапса жеңілісті мойындауға, дұрыс қабылдауға тәрбиеленеді. Жоспарды жүзеге асыру үшін ойыншыға жүрістерді есте сақтау қажет болады, ойыншының біздің жағдайымызда баланың назарын шоғырландыру арқылы зейіні дамыйды, есте сақтау қабілеті артады, алдындағы ақпаратпен дұрыс жұмыс жасау машығы қалыптасады. Кейіннен балада жеңіске деген құштарлық пайда болады,

осы арқылы бәсекелестікке қабілеті артады. Бестемше ойынының тағы ерекшелігін -қол моторикасы дамыйды. В.А.Сухомлинский «Бала қабілетінің қайнар көзі – оның саусақтарының ұшында» - екендігін жазған. Ұсақ моториканы дамытудың баланың жалпы дамуында алатын орны ерекше. Баланың ұсақ моторикасын дамыту арқылы барлық таным процестерінің қызметін жақсартуға болады. Бестемше ойынында ұсақ шарларды ұстау кезінде қол қозғалысы арқылы ми және жүйке талшықтарына әсер етіп, мол пайдасын тигізеді. Бұл ойынның тағы бір ерекшелігі ойнаушы талғамайды: бала да, жас та, кәрі де, ер бала да, қыз бала да ойнай береді. Қазіргі таңда бала дамуына септігін тигізетін бестемше ойынына кейбір ерекшеліктер енгізіп, «Алаңдағы бестемше» ретінде қолданысқа ұсынып жатқан әріптестеріміз бар. Алаңдағы бестемше ойынының ерекшелігі, ойынға екі баладан көп бала қатыса алады, яғни «Бестемше» ойыны ұжымдық ойнау сипатын алады. Заманауи тұрғыда бейімделген «Алаңдағы бестемше» ойынына қатысатын баланың саны 10-ға дейін артып, балаларды қимыл-қозғалысқа түсіп, ептілікке баулиды. Жасөспірімнің физикалық қасиеттерінің дамуы, коммуникативтік дағдыларының қалыптасуы, танымдық-зияткерлік, шығармашылық және өзара әрекеттері, эмоционалдық қасиеттердің қалыптасуы сияқты 5 категория бойынша жүргізілген зерттеулерде жылдың басында ойнаған бүлдіршіндердің жыл соңында анағұрлым ілгерілеу бар екендігін тәжірибе барысында көруге болады. Инклюзив балалардың бестемше ойнау арқылы қалыпты мектепке барғаны да бар. Осы Бестемше ойынының ерекшеліктерін тиімді пайдаланудың нәтижесінде- ойынды үйреніп, жарыстарға қатысып, жеңістің дәмін сезген ойыншы бұдан әрі гаджеттерде отырудан гөрі осы ойынға деген қызығушылығы артып, өзінің айналасына өзі секілді зияткер, талғампаз, ұлттық құндылықтарды құрметтейтін, бәсекеге қабілетті, есте сақтау қабілеті едәуір дамыған, қажетті ақпаратқа зейінін тез аудара алатын, дербес шешім қабылдап сол шешімінің нәтежиесін дұрыс қабылдай алатын, кез-келген жағдайды алдын-ала жоспарлай білетін, өзіне сенімді, өз ойын еркін білдіре алатын, жан-жақты қалыптасқан тұлға тәрбиеленіп шығады.

Бұл халықтық ойын. Бестем немесе бестемше аталатын ойынның қазақ халқында барын іздеп тауып, ережесін қалпына келтірген зияткерлік ойындарды зерттеуші, ҚР еңбегі сіңірген жаттықтырушы, спорт шебері, математик Серікбай Тілеубаев екенін атаған абзал. Аталған ойын туралы, тарихы, ережелері, сондай-ақ тоғызқұмалақ ойыны жайында толығырақ Серік Ерғалидың «Қазақы зияткерлік ойындарды жасөспірім логикасын дамытуға пайдалану» атты кітабынан оқи аласыздар.

Қазіргі таңда қолданылып жүрген бестемшенің тақтасының дизайнын жақын жылдары осы ойынды зерттеуші ғалымдар киіз үйдің сұлбасына салып жасап шыққан, негізінде бестемше ойыны әуелде таста ойналған.

Қазіргі қолданыстағы тақта шағын, ағаштан жасалғандықтан еш зияны жоқ, табиғи, бояусыз, өзіңмен алып жүруге өте ыңғайлы түрде ұсынылып отыр.

Пайдаланған әдебиеттер

1. Серік Ерғалидың «Қазақы зияткерлік ойындарды жасөспірім логикасын дамытуға пайдалану» атты кітабы
2. Тайжанов С. «Қазақтың ұлттық ойындары» Алматы, 2019

Мектепте жүйелі түрде оқуға психологиялық даярлық – мектепке дейінгі балалық шақтағы бала дамуының қорытынды нәтижесі.

*Тажикенова Б.Б., тәрбиеші,
№69 «Еркем-ай» балабақшасы
Астана қаласы*

Аңдатпа

Аталмыш мақалада бүлдіршіндерді мектепке даярлау кезеңінде кездесетін біршама жағдайлар мен олардың шешімі жөнінде жазылған. Сонымен қатар, Отандық мектепке даярлау бағыттарында бірнеше басты әдістемелер мен тәжірибе түрлері жайында, ата-аналар мен педагогтарға бүлдіршіндердің менталдық денсаулығына зақымсыз түрдегі дайындық сатылары жайында егжей-тегжейлі жазылған.

Түйінді сөздер: мектепке даярлық, бүлдіршін, әдістеме, ата-ана, педагог.

Тасын түртсе тарихы сыр шертетін қазақ даласында үкілі Ыбырай «Кел балалар оқылық» ұранымен негізін қалаған қазақ педагогикасында бүгінде қандай өзгерістер бар? Отандық мектептерде соңғы уақытта күрделі өзгерістер болды, жаңа бағдарламалар енгізілді, құрылымы өзгерді. Бірінші сыныпқа баратын балаларға барған сайын жоғары талаптар қойылуда. Мектепте баламалы әдістердің дамуы балаларды неғұрлым қарқынды бағдарлама бойынша оқытуға мүмкіндік береді. Мектепке дейінгі жастың соңына қарай бала мектеп оқушысы ретінде өзі үшін жаңа әлеуметтік рөлді қабылдауға, жаңа әрекеттерді және нақты жалпылама білім жүйесін меңгеруге дайын

болады. Шындап келгенде, бұның барлығы жүйелі оқуға психологиялық және тұлғалық дайындығын дамытады. Баланың психикасының одан әрі дамуы үшін бұл маңызды өзгерістер өздігінен емес, мақсатты педагогикалық әсердің нәтижесі екенін атап өткен жөн. Бұл орайда барлық бүлдіршін бағдарламаны тез меңгеріп кетеді дей алмай отырмыз. «Ұйымдастырылмаған» балалар жоқтың қасы емес. Егер отбасында қажетті жағдай жасалмаса, дамуында балабақшадағы құрдастарынан артта қалатыны бұрыннан белгілі. Кейбір авторлар мектеп жасына дейінгі балаларды мектепке дайындау міндетінен бас тартуды ұсынады. Өйткені бұл олардың пікірінше, балалық дәуірде өмір сүрудің өзіндік құндылығын жоққа шығарады екен. Мұнымен келісу қиын. Біріншіден, адам өмірінің кез келген кезеңінің өзіндік құндылығы мен бірегейлігі бар. Екіншіден, психикалық даму жиынтық (кумулятивті) сипатқа ие кезеңді процесс. Бұл дамудың жоғары сатысына көшу алдыңғы кезеңде бұл үшін қажетті алғышарттар - жасқа байланысты ерекшеліктер қалыптасқан кезде ғана мүмкін болады дегенді білдіреді. Егер жас кезеңінің соңына қарай олар қалыптаспаса, онда бұл жағдайда олар дамудың ауытқуы немесе кешігуі туралы айтады. Демек, баланы мектептегі даму кезеңіне дайындау мектепке дейінгі оқыту мен тәрбиелеудің маңызды міндеттерінің бірі болып табылады. Үшіншіден, балалық шақта жан-жақты дамудың басты шарты – ересектер, мұғалімдер мен ата-аналардың мақсатты және саналы нұсқауы. Ал бұл, өз кезегінде, баламен жұмыс психикалық даму заңдылықтарын және одан кейінгі жас кезеңдерінің ерекшеліктерін нақты түсінуге, қандай жасқа байланысты жаңа формациялар баланың одан әрі дамуы үшін маңызды болатынын білуге негізделгенде ғана мүмкін болады. Баланы мектепке дайындау мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту мен тәрбиелеудегі маңызды міндеттердің бірі болып табылады, оны мектепке дейінгі тәрбиенің басқа міндеттерімен бірлікте шешу осы жастағы балалардың жан-жақты үйлесімді дамуын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Менің педагог ретіндегі ат басындай 24 жылдық тәжірибем көрсеткендей, мектепке дайындықтың қажетті деңгейін қалыптастыру және объективті бағалау тәрбиешілер мен ата-аналардың белсенді қатысуынсыз мүмкін емес. Бұл үшін ата- ана мен педагогқа мектеп жасына дейінгі балалардың ерекшеліктері, мектепке дейінгі дайындықты дамыту әдістері туралы белгілі бір білім қажет. Болашақ бірінші сынып оқушыларының ата-аналарының жиі қойылатын сұрақтарына жауап беру, оларға мектеп жасына дейінгі балалармен сабақты дұрыс ұйымдастыруға көмектесу үшін топтық түрдегі іс-шаралар жүйесін ұйымдастыруға болады (ата-аналар жиналысы, дөңгелек үстелдер, ұйымдастырушылық-белсенді ойындар, т.б.), жеке (сұхбат) кеңестер, ата-аналармен жұмыс істеуге мектепке дейінгі психологты тарту сынды біршама шаруалар педагогтың міндетінде.

Қазіргі таңда елімізде бүлдіршіндерді мектепке даярлауда жеке және мемлекеттік мекемелердің саны біршама өсуде. Қуантары да сол, осыдан 10 жыл бұрын балаларды дамыту және мектепке даярлау орталықтары саусақпен санарлықтай еді. Ал бүгінгі таңда олардың саны 200- ге жуық. Отыз жылдан енді асқан еркіндігі бар елімізде қазіргі таңда бүлдіршіндерді мектепке

даярлау әдістері жылдан- жылға жасампаздануда. Барлық Отандық мектепке даярлық топтарының педагогтары жаппай жыл сайын кәсібін шыңдау мақсатында әртүрлі іс-шараға атсалысқаны арқасында мектепке баратын бүлдіршіндер сақадай-сай дайындықпен барады. Бұл жерде көршілес еліміз Ресейдің және Германиялық әріптестеріміздің әдістемелерін айтпасқа болмас. Сол әдістемелердің біршамасына тоқталсақ...

«Ломоносов мектебі» желісі. Бұл желі Ломоносов атындағы жеке мектеппен бірлесіп әзірленген және элиталық білім беруді барлығына қолжетімді етеді. Серия мектеп жасына дейінгі балаларға әліпбимен, сауатты жазумен, оқумен немесе математикамен танысып қана қоймай, сонымен қатар шығармашылық, есте сақтау және ойлау қабілетін дамытуға көмектеседі. «Жылдық курстар» 2 жастан 7 жасқа дейінгі балаларға арналған және қосымша жеңілдіктерді сатып алуға үнемдеуге мүмкіндік береді. Сабақтар қызықты және тақырыптық иллюстрациялармен бірге жүреді, сондықтан олар балаларда тапсырманы орындаудан бас тарту әдетін, зерігуді немесе басқа жағымсыз эмоцияларды тудырмайды. Нұсқаулықтар оқуға зауқы жоқ балаларға да, жұмысы тым қауырт ата-аналарға да жарамды, өйткені сабақтарды 15-20 минуттық шағын сессияларда өткізуге болады.

Лидия Васильеваның әдісі. Лидия Васильеваның түпнұсқа әдісі тек Ресейде ғана емес, сонымен қатар Еуропада отыз жылдан астам уақыт бойы қолданылып келеді. Бұл 3 жастан 7 жасқа дейінгі балаларға арналған, «Интеллектіні дамыту» және «Математикалық қабілеттерді дамыту» артықшылықтарын қамтитын төрт кезеңді бағдарлама. Оқу тәжірибесін нығайту және жақсарту үшін оқулықтармен бірге жұмыс дәптері бар. Техника негізгі дағдыларды меңгерумен қатар жеке қасиеттерді дамытуға көмектеседі. Жаттығу баланың күйзеліске төзімділігін арттырады және оның күшті жақтарын ашады. Нәтижесінде балалар мектепке оңай бейімделіп, қорқыныш пен жағымсыз тәжірибелердің орнына өзіне деген сенімділікті нығайтып, қызығушылықты оятады.

Надежда Жукованың әдісі. Ұзақ жылдық тәжірибесі бар мұғалім Надежда Жукова өзіндік және дәстүрлі әдістерді біріктіретін оқу құралдары сериясын жасады. Кітаптар баланың оқуға деген қызығушылығын оятуға көмектеседі, оны стресссіз және сағатсыз оқуға және жазуға үйретеді. Сонымен, үш ұрпақтан астам балалар атаулы әдістің көшірме кітапшаларынан үйренді. Әдістемелік құралдар мұғаліммен жұмыс істеу кезінде де, өз бетінше оқу кезінде де пайдалы болады. Мысалы, «Балаларға арналған ағылшын тілі» оқулығының қарапайымдылығы мен ойластырылған құрылымы ата-аналарға, тіпті шет тілін білмейтіндерге де баласына қарапайым грамматиканы, негізгі сөйлеу дағдыларын және тыңдап түсінуді үйретуге мүмкіндік береді.

Бала мектепте күн сайын мереке емес екенін, сабақта 45 минут отыру, сабақ оқу, дайындалу керектігін түсіне бастағанда «алғашқы қоңыраудан» алған әсерлер өте тез өтеді. Оның үстіне, барлық ересектер оған оның есейіп, мектепке барғанын айтады, ал мектепте бала өзінің тізбектің ең бірінші буыны екенін, оның үстінде көптеген сыныптар бар екенін түсінеді - стресс пен

қыңырлықтар осыдан басталады. Сондықтан баланың жан-жақты дамуын және мектепке дұрыс дайындалуын ұстаздар мен ата-аналардың біріккен күш-жігері ғана қамтамасыз ете алады. Отбасы – баланың дамуының ең бірінші және маңызды ортасы. Ата-аналармен ынтымақтастықтың жаңашыл және тиімді түрлері топтық семинарлар, дөңгелек үстелдер, пікірсайыстар, шеберлік сабақтары, ата-аналарға арналған тренингтер, рөлдік ойындар болып табылады. Инновациялық формалар ата-ананың белсенді позициясын, мұғалімдермен әріптестік қарым-қатынасты, ынтымақтастық процесіндегі бастаманы, әрекетке ынталандыруды және отбасылық ортада қолдануды болжайды, яғни алынған нәрсе адамның жеке ерекшеліктеріне сәйкес түсіндірілуі керек. Инновациялық формалар проблемамен теориялық танысуды да, нақты жағдайлардан практикалық қорытындыларды да қамтиды (мысалы, ата-аналардың өздері жасаған жағдаяттарды қайталау). Ата-аналардың барлығының балалармен жұмыс істеуде педагогикалық және психологиялық дағдылары жоқ екенін ескеру қажет бұл орайда. Жағдаяттарды ойнау әдісі ата-аналарға өздеріне сырттай қарауға, мектепке бару кезіндегі барлық қиындықтарды барабар және объективті бағалауға көмектеседі. Бір мәселе бойынша балалармен қатар жүргізілген жұмыс тиімді. Бұл тәсілді балабақшада оңай ұйымдастыруға болады, онда балаларды мектепке дайындау сабақтары оқытылады, ал ата-аналар өз балаларының білімдері мен дағдыларының деңгейін байқауға мүмкіндік алады. Содан кейін олар өздерін толғандыратын мәселелерді арнайы ұйымдастырылған іс-шараларда (форумдарда) - топтық семинарларда, дөңгелек үстелдерде, ата-аналардың баласының мектепке баруға дайындығын дамыту бойынша пікірталастарда талқылайды. Осының негізінде жағдайдың екі жақтылығын нақты зерттеп, бала мен ересектің ұстанымын анықтап, ата-ананың қажеттіліктері мен қажетті құзыреттіліктерін қалыптастыруға дұрыс бағыттай білуге болады. Балаларды мектепке дайындау кезінде мектеп жасына дейінгі баланың ынтасын ескеру қажет. Мектепке дейінгі тәрбиешінің балалардың оқу мотивтерін және мектепке деген оң көзқарасын дамыту бойынша жұмысы үш негізгі міндетті шешуге бағытталған:

1. балаларда мектеп және оқу туралы дұрыс түсініктерді қалыптастыру;
2. мектепке деген жағымды эмоционалдық қатынасты қалыптастыру;
3. оқу іс-әрекетіндегі тәжірибені қалыптастыру.

Бұл мәселелерді шешу үшін мен балалармен біршама жылдар жұмыс жасап келе жатқан маман ретінде жұмыстың әртүрлі формалары мен әдістерін қолданамын: мектепке экскурсия, мектеп туралы әңгімелесу, мектеп тақырыптары бойынша әңгімелер мен тақпақтар оқу, мектеп өмірін бейнелейтін суреттерге қарау және олар туралы әңгімелеу, мектептің суретін салу және мектеп ойыны. Мектеп туралы әңгімелер мен өлеңдер балаларға мектеп өмірінің әртүрлі аспектілерін көрсету үшін таңдалады. Балалардың мектепке бару қуанышын, мектеп білімінің маңызын, мектептегі білім мазмұнын, мектептегі достық және мектептегі достарына көмектесу қажеттілігін, сыныпта және мектепте өзін-өзі ұстау ережелерін түсіндіремін.

Сонымен бірге балаларға «жақсы оқушы» және «жаман оқушы» бейнесін көрсету, дұрыс және бұрыс мысалдарды салыстыру (мектептегі білім беруді ұйымдастыру тұрғысынан) балалармен әңгіме құру өте маңызды екенін айтқым келеді. Мектеп жасына дейінгі балалар әзіл-оспақ мазмұны бар мәтіндерді қызығушылықпен қабылдап, жақсы есте сақтайды. Отбасы мектеп жасына дейінгі баланың оқу мотивтерін және нақты тәрбиелік мотивтерін қалыптастыруда шешуші рөл атқарады. Жаңа білімге қызығушылық, ақпарат іздеудегі негізгі дағдылар, мектептегі оқытудың әлеуметтік мәнін түсіну, «мен қалаймын» дегенді «қажет» сөзіне бағындыра білу, жұмыс істеуге және бастаған істі аяғына дейін жеткізуге ұмтылу, салыстыра білу, үлгімен жұмысының нәтижесі және өз қатесін көру, жасампаздылыққа ұмтылу және өзін-өзі лайықты бағалау – мұның бәрі мектептегі оқытудың мотивациялық негізі болып табылады және негізінен отбасылық тәрбие жағдайында қалыптасады. Егер отбасы тәрбиесі дұрыс салынбаса, тек мектепке дейінгі мекеменің күшімен оң нәтижеге қол жеткізілмейді. Мұғалімнің тапсырмасын тыңдау және орындау қабілеті кез келген бастауыш мектеп бағдарламасында табысты оқудың алғы шарттарының бірі болып табылады. Бұл дағдының қаншалықты дамығанын сабақ барысында баланы бақылау арқылы анықтауға болады.

Аса түйіткіл тақырыпты Міржақып Дулатұлы атамның мына сөзімен қорытындылағым келіп отыр- «Зиялы қауым халықтың қамын ойлауға міндетті» депті-мыс. Ал ол зиялы қауым сіз бен біз, құрметті әріптестер! Жасампаз елдің болашағы демек біздің қолда!

Современные подходы к профессиональной подготовке будущих воспитателей в условиях технического и профессионального образования

*Тайлакова С.Е., преподаватель
Педагогический колледж международного университета Астана*

Аннотация: в статье рассмотрены современные подходы, используемые в ТиПО при подготовке будущих воспитателей к профессиональной деятельности.

Ключевые слова: модель развития, педагогический процесс, профессиональная подготовка, компетентность, профессиональный модуль, производственная практика.

Уровень качества организации дошкольного воспитания и обучения, выявленный по международной ECERS-R, заставил по-новому взглянуть на систему дошкольного воспитания и обучения, на необходимость качественных преобразований педагогического процесса, направленного на целостное развитие личности ребенка, на отношение к ребенку, как главной ценности педагогического творчества.

Данная модернизация предполагает перестройку и самого педагога к нестандартному решению воспитательных и образовательных задач, осмыслению условий, необходимых для развития его профессиональных качеств.

Новые подходы и перспективы развития системы дошкольного образования в нашей стране требуют в свою очередь переосмысления профессиональной подготовки будущих воспитателей в условиях технического и профессионального образования, которые определены в модели развития дошкольного воспитания и обучения ().

В этой связи педагогам, ведущим подготовку студентов для дошкольных организаций, необходимо ориентироваться на развитие компетентностей будущих специалистов, соответствующих современным запросам как общества в целом, так и лиц, заинтересованных в образовании (студенты, их родители, социальные партнеры).

Любая компетентность проявляется и формируется в деятельности (1), соответственно и педагоги, работающие с детьми дошкольного возраста должны быть «активными исследователями и создателями новых форм работы с детьми, инновационными и ответственными», что и должно быть заложено уже у студентов в период обучения.

Рассматривая модель выпускника ТиПО специальности «Дошкольное воспитание и обучение», можно выделить ряд требований, которые обеспечивают результативность процесса подготовки педагогических кадров:

- формирование профессионально-педагогической компетентности;
- развитие духовно- нравственного потенциала выпускника, основанного на национальной культуре;
- развитие трудовых навыков, осмысленного восприятия как основы практической деятельности;
- развитие творческих организаторских качеств, направленных на реализацию воспитательно-образовательных задач;
- становление личности педагога, профессионально владеющего основными знаниями, умениями и навыками для создания качественного образовательного процесса на основе технологических, практических методов с использованием нестандартных форм обучения и современных инновационных педагогических технологий.

Говоря о подготовке кадров, в том числе и педагогических, не стоит забывать, что это целенаправленный, системный процесс, который включает в себя подходы:

1. *Компетентностный*- направлен на передаче знаний, умений и навыков через собственное творчество, личное мастерство и профессионализм.
2. *Креативный (творческий)*- позволяет использовать в образовательном процессе инновационные методы (квесты, мастер-классы, деловые игры, моделирование педагогических ситуаций, образовательные проекты и др), технические средства обучения, развивающие интерес студентов к учебно-познавательной деятельности и самостоятельной активности.

Что для этого делается в нашем педагогическом колледже для подготовки специалистов среднего звена?

Во-первых, важным направлением является создание образовательной среды, способствующей получению качественного образования.

Во-вторых, обучение студентов, как известно, осуществляется через профессиональные модули, главное преимущество которых - практикоориентированность. Студенты не просто получают теоретические знания, а сразу отработывают их применение для решения конкретных профессиональных задач, что позволяет готовить более квалифицированных и конкурентоспособных специалистов по сравнению с традиционным подходом.

В-третьих, разработка профессионального модуля (рабочей программы) ведется преподавателями колледжа совместно с социальными партнерами, что позволяет максимально приблизить содержание обучения к реальным требованиям и при необходимости быстро перестраивать обучение под новые запросы рынка труда.

В-четвертых. Важным условием для формирования профессиональной компетентности студентов педагогических специальностей является организация их практической подготовки. Практика (учебная и производственная) так же включена в рабочий учебный план (соотношение: теория- 40%, практика- 60%), проводится на всех этапах обучения, и направлена на усвоение студентами знаний о социальной значимости профессии, требований к личности воспитателя дошкольной организации, содержания профессиональной деятельности, исследовательской деятельности, основ самообразовательной и самовоспитательной деятельности. Необходимо отметить, что в современных условиях содержание программы практической подготовки студентов ТИПО пересматриваются с учетом новых требований ГОСО ДВиО.

Литература:

1. Модель развития дошкольного воспитания и обучения //Постановление Правительства Республики Казахстан от 15.03.2021 № 137.

2. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения// Приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 03.08.2022 г. № 348.

3. Гладких В.Г., Желтикова, И.А. Проблема творческого саморазвития педагога профессиональной школы/ В.Г. Гладких, И.А. Желтикова// Вестник ОГУ. – 2012. - №2. – С.44-49.

4. Касымова А. Х. Информационные технологии в сфере образования // Среднее профессиональное образование. – 2015. – №2. – С. 51–53.

5. Правдюк В.Н., Дерепаско С.В., Маслов С.И. Современные подходы и педагогические условия в подготовке педагога профессионального обучения// Известия ТулГУ, Гуманитарные науки, Выпуск 1:в 2 ч.Тула, Издательство ТулГУ, 2012.

6. Чиркова О. А. Педагогические условия формирования социальной компетентности обучающихся рабочим профессиям // Среднее профессиональное образование. – 2015. – № 3. – С. 39-41.

Мектепке дейінгі ұйымда нейропсихологиялық жаттығулар мен ойындардың тиімділігі

*Такекова Ш.М., педагог-психолог,
№1 «Бәйтерек» балабақшасы
Астана қаласы*

Баланың ақылы – алақанының ұштарында.

В.А. Сухомлинский

Андатпа: Бұл мақалада педагог-психологтың мектеп жасына дейінгі балалармен нейрожаттығулар және ойындарды қолданудың тиімділігі туралы жазылған. Танымдық қабілеттерінде, мінез-құлқында бұзылыстары бар балалармен түзету-дамыту жұмыстарын жүргізу барысында нейрожаттығуларды дұрыс орындау жолдары мен ережелері ұсынылған. Бұл мақалада балалардың танымдық қабілеттерін түзетуге арналған бірқатар жаттығулар мен ойындар бар. Қарастырылып отырған тақырып тәрбиешілерге, психологтарға, логопед – мұғалімдерге және мектеп жасына дейінгі балалардың ата-аналарына қажет болады.

Түйінді сөздер: нейрожаттығу, оң және сол жақ жарты ми шарлары, ақыл – дене.

Ерекше білім беруді қажет ететін балаларға білім беру біздің еліміз үшін басты міндеттердің бірі болып отыр. Бұл шын мәнінде инклюзивті қоғам құрудың басты шарттарының бірі. Біз әрбір балаға, олардың мүмкіндіктеріне және басқа да жағдайларына қарамастан, қоғамда өз орнын таба білуге, қоғамға пайда әкелуге және оның толыққанды мүшесі болуға мүмкіндік беруге тиіспіз.

Қазіргі таңда ерекше білім беруді қажет ететін балалардың саны көбейіп кетті. Біздің балабақшада ерекше білім беруді қажет ететін балалармен жұмыс жақсы жолға қойылған.

Ерекше білім беруді қажет ететін балалардың оқудағы қиындықтары, мінез-құлқындағы олқылықтары, шамадан тыс белсенділіктері, сезімталдықтары - осы және басқа да ерекшеліктері ми мен жүйке жүйесінің жұмысына тікелей байланысты. Осы аталған қиындықтарды нейропсихология әдістері арқылы түзетіп-дамытуға болады.

Неліктен нейропсихология? Нейропсихология әдісі ғылым мен практикада дәлелденіп отыр. Нейропсихология дегеніміз - адамның мінез-құлқына ми мен жүйке жүйенің қалай әсер ететінін және керісінше денедегі қозғалыстардың ми мен жүйке жүйеге қалай әсер ететінін зерттейді. Бұл дегеніміз, егер біз денеде белгілі бір қозғалыстарды әдейі тудырсақ, біз баланың жағдайын саналы түрде және ыңғайлы жағдайда басқара аламыз деген сөз. Бұл тәсіл психикалық процестерді (зейін, есте сақтау, ойлау, сөйлеу

және т.б., баланың эмоционалды-ерік аясын, мінез-құлқындағы бұзылыстарды) қозғалыс арқылы түзетуге арналған. Адам миы екі жарты ми шарларынан тұратынын бәріміз жақсы білеміз. Физиологтардың зерттеулері бойынша мидың оң жағы – гуманитарлық, бейнелі, шығармашылыққа жауап берсе, мидың сол жағы – математикалық, логикалық, аналитикалық талдауға жауап береді.

Нейропсихология әдістерін қолдану әсіресе мектепке дейінгі жаста, баланың миы белсенді дамып, жүйке жүйесі жұмысының негізі құрылған кезде өте маңызды. Нейрожаттығулар мен ойындарды тек арнайы мамандар ғана емес, сондай-ақ үй жағдайында ата-аналар да пайдалана алады. Ойындар әр бала үшін пайдалы әрі қызықты.

Балаларға арналған нейрожаттығулар мен ойындарға кіріспес бұрын, баланың көңіл күйіне назар аударамыз. Балаға күштеп үйретуге болмайды, өйткені оң нәтижеге қол жеткізе алмаймыз.

Нейрожаттығуларды орындау кезінде келесі ережелерді мұқият орындау керек:

1. Қозғалыстарды дұрыс орындаудың негізгі шарты – педагогтің өзі барлық жаттығуларды толық меңгеруі, содан кейін ғана балаларға үйрету.
2. Барлық жаттығулар алдымен бір қолмен, содан кейін екінші қолмен, содан кейін екі қолмен синхронды түрде орындалуы тиіс.
3. Әр жаттығуды орындау қарқынын арттыра отырып, 6-8 рет қайталау керек.
4. Егер жаттығу орындауда қиындық тудырса, онда осы жаттығуды тоқтатуымыз керек (жетістікке жеткенше келесі күні жаттығуды жалғастырамыз).
5. Жаттығулар күн сайын, оған 7-10 минут уақыт бөлу керек.
6. Жаттығуларды орындау кезінде эмоционалды жайлы және көңілді орта қажет (тыныш музыкалық сүйемелдеу).

Сонымен, оң қолмен әрекеттерді орындағанда сол жақ жарты ми шары, сол қолмен әрекетті орындағанда - оң жарты ми шары жұмыс істейді. Екі қолмен жаттығуларды орындау кезінде екі жарты ми шарларының арасында байланыс пайда болып, екеуі де жұмысқа қатысады. Осы жаттығулардың арқасында баланың сөйлеуі де, бүкіл танымдық процесстері (есте сақтау, зейін, ойлау, қабылдау, ұсақ моторика, кеңістікті бағдарлау және т.б.) дамиды.

Нейрожаттығулардың пайдасы орасан зор.

- мидың оң жақ және сол жақ жарты ми шарларының үйлесімді жұмыс істеуі;
- ұсақ және ірі жалпы моториканы дамытуы, зейінді шоғырландыруы.
- есте сақтау қабілетін арттыруы,
- мидың жұмыс істеу өнімділігін арттыруы;
- Нейрожаттығу- саусақ арқылы жасалатын ми сыңарларын дамытуға арналған жаттығудың түрі.

Нейропсихологиялық жаттығуларды қарастырайық:

«Құлақ-мұрын»-баланың оң қолы мұрында, сол қолы құлақтың ұшын ұстайды. Содан кейін екі қолын алмастырады. Жаттығуды күрделендіріу мақсатында, екі қолды алмастырғанда, шапалақты қосамыз.

«Түлкі-қоян»-баланың оң қолының сұқ саусағы мен ортаңғы саусағы жоғарыға көтеріліп тұрады, сол қолының сұқ саусағы мен шынашағы жоғарыға көтеріліп тұрады. Екі қолдың саусақтарын алмастырып, кехектесіп жасайды.

«Сақина» - бала екі қолмен кезек-кезек жасап жаттығады. Қолды жоғары көтеріп отырып бас бармақ және басқа төрт саусақтың көмегімен кезектестіре сақина жасау қажет. Күрделі кезеңде осы қимылдарды екі қолмен бірге жасауға тиіс. Күрделілігі сол – жаттығу екі қолмен бір-біріне қарама-қарсы бағытта жасалады. Яғни, бір мезетте оң қолмен сақина жасауды сұқ саусақтан, ал сол қолмен шынашақтан бастау қажет. Осылайша кезектестіріп, жылдамдықты арттыра береді.

Мақалада мен өз тәжірибемде қолданатын нейрожаттығулардың аз ғана бөлігін ұсындым. Оларды қолдану нұсқалары әр түрлі және шексіз, педагогтің алдына қойған нақты мақсаттары мен міндеттеріне байланысты.

Жаттығулардың ойын түрінде өтуі, эмоционалдығы, тұрақты мотивация мен ерікті танымдық қызығушылықтарды қалыптастыруы, бала мен педагог арасындағы серіктестік қарым – қатынасты қалыптастыру-бұл білім беру процесінде нейрожаттығуларды қолданудың артықшылықтарының толық тізімі емес.

Қорытындылай келе, нейрожаттығулар дамуы жас ерекшелігіне сәйкес келетін балаларға ғана пайдалы емес, сонымен қатар логопедиялық, психокоррекциялық, жалпы даму сабақтарын өткізу кезінде мүмкіндігі шектеулі балаларды сүйемелдеу үшін қолдануға болатындығын атап өткім келеді.

Негізгі және ресурстық әдебиеттер тізімі

1. Колесников А. «Гимнастика мозга, или Легкие способы развития ребенка». Издательство: Центрполиграф, 2009.
2. Семенович А. В. Нейропсихологическая диагностика и коррекция в детском возрасте. — М.: Академия, 2002.
3. Цветкова Л. С. Актуальные проблемы нейропсихологии детского возраста : Учебное пособие / Под ред. Л.С. Цветковой. — М.: МПСИ, 2006.
4. Лурия А.Р., Цветкова Л.С. Нейропсихология и проблемы обучения в общеобразовательной школе. – М.: 1996.

Роль «графического диктанта» при подготовке детей к школе

*Ташкина Т.А., воспитатель
ГККП «Детский сад имени Ю.А.Гагарина города Кокшетау
при отделе образования по городу Кокшетау управления образования
Акмолинской области»*

Аннотация: Подготовка ребенка к школе является актуальной проблемой в современном образовании. Многие родители, задумываясь о том, как лучше всего подготовить детей к школе, обращают внимание, как правило, на счет и чтение. И ведь они даже не представляют насколько важно тренировать у ребенка движение пальцев и кистей рук, так как развитие у дошкольника мелкой моторики является одним из главных условий дальнейшего успешного овладения письмом.

Ключевые слова: графический диктант, мелкая моторика, графические навыки, графический элемент, гибкость руки, координированность руки, готовность к школе.

Одной из актуальных проблем в современном образовании является подготовка ребёнка к обучению в школе. Что такое школа? Школа – это совершенно новая жизнь для ребёнка. Она создаёт такие формы регламентации жизни ребёнка, с которыми он ещё не сталкивался. Подготовить ребёнка к школе необходимо, поскольку избежать приспособления к школьной жизни невозможно, но частично или очень значительно облегчить его – вполне реальная задача.

Большая часть родителей, задумываясь о том, как лучше всего подготовить детей к школе, обращают внимание, как правило, на счет и чтение. И ведь они даже не представляют насколько важно тренировать у ребенка движение пальцев и кистей рук, так как развитие у дошкольника мелкой моторики является одним из главных условий дальнейшего успешного овладения письмом.

Как показывает опыт работы, развитие графических навыков подготавливает руку ребёнка к письму, учит ориентироваться на листе бумаги и в тетради, что служит хорошей базой для успешного обучения в школе.

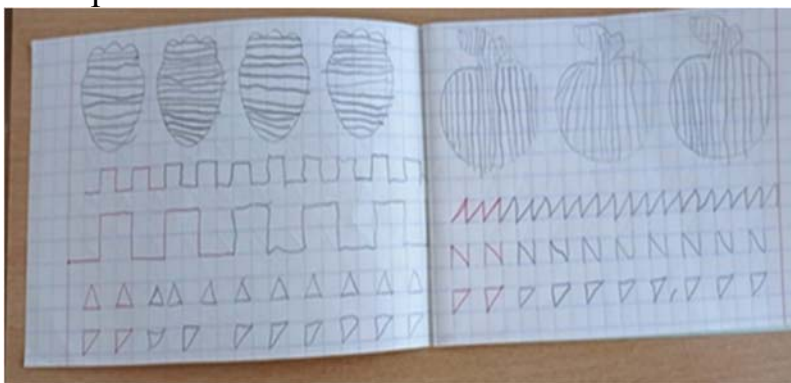
Низкий уровень развития графического навыка является причиной целого ряда трудностей в обучении письму:

- низкий темп письма;
- быстрая утомляемость при письме;
- трудности в воспроизведении формы графических элементов;
- слишком сильный нажим;
- неровная линия;
- несоблюдение размера графических элементов;
- несоблюдение наклона письма;
- большое количество помарок и исправлений;
- нежелание выполнять письменные упражнения.

В настоящее время существует множество методик, которые ставят своей целью развитие мелкой моторики руки. Но практически все они имеют давнюю историю. Методика “Графический диктант” была предложена в свое время Д.Б. Элькониным, но мало кто помнит, что прообраз этих диктантов был введен К.Д. Ушинским. В “Азбуке” Ушинского сначала помещались рисунки для изображения их детьми (переноса) на квадратной клетке. Все это делалось с целью подготовки глазомера ребенка и развития мелкой моторики руки.

Глубоко проникнув этой проблемой, мною была составлена Программа вариативного компонента по развитию графических навыков детей 5-6 лет с использованием приемов графического диктанта «Волшебные клеточки». Целью программы является - Развитие графических навыков детей путем использования графических диктантов.

Так в чем же особенности методики “Графический диктант”? Данная методика позволяет определить умение ребенка точно справиться с заданиями, предлагаемыми в устной форме, и возможность самостоятельно выполнить требуемое задание по зрительно воспринимаемому образцу, формировать у ребенка способность свободно распознавать понятия “верх”, “низ”, “право”, “лево”, “диагональ”, правильно работать в тетради, сколько клеток (строчек) отступить сверху, снизу и т.д. В конечном итоге не только учит четко ориентироваться на пространстве бумаги, но и развивает мелкую моторику руки. Обучение графическому диктанту происходит в несколько этапов: 1 этап - работа на нелинованном листе (ориентировка на листе); 2 этап - работа в тетради в крупную клетку или «Игровизоре» Воскобовича (приложение 1); 3 этап - работа в тетради в мелкую клетку. Графические диктанты дополняются загадками, скороговорками, чистоговорками и пальчиковой гимнастикой. (2, 23 с.) Поэтому в процессе такого занятия ребенок отрабатывает правильную, грамотную и четкую речь, развивает мелкую моторику рук, пополняет свой словарный запас.

В процессе выполнения графических упражнений у детей формируются навыки, необходимые для письма:

- как правильно сидеть;
- как положить руки, кисти рук;
- как держать карандаш, ручку, тетрадь.

Проблема развития мелкой моторики у детей является актуальной на данный момент еще и потому что, развивая мелкую моторику, мы развиваем все психические процессы ребенка. Важно то, что неподготовленность к письму, недостаточность движений ручной моторики может вызывать негативное отношение к обучению в школе уже на самых первых его этапах. В дошкольном возрасте важна работа именно по подготовке к письму, а не само письмо. Дети должны научиться произвольно управлять движениями пишущей руки, зрительно контролировать направление и скорость этих движений, сохранять их длительность, слитность. В ходе обучения

формируются такие важные качества движений, как точность, гибкость руки, координированность, ритмичность.

Литература

1. Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения от 14 октября 2022 года №422
2. «Волшебные клеточки» программа вариативного компонента по развитию графических навыков детей 5-6 лет с использованием приемов графического диктанта./ Составитель Ташкина Т.А., воспитатель ГККП «Детский сад имени Ю.А.Гагарина города Кокшетау при отделе образования по городу Кокшетау управления образования Акмолинской области», 2021 г. – 100 с.

Приложение 1.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі

*Сагитаева Кульзира Файзуковна, Айтбаева Айгерім Айтбайқызы
«Алтын сақа» бөбекжайы» КМҚК*

Ойын мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайында балалар үшін айналаны танып білу тәсілі болып табылады. Ойын мен ойын әрекеті мазмұнының әлеуметтік сипаты баланың қоғамда өмір сүретіндігімен байланысты. Ойында үлкендердің қызметіне еліктеп, өзінің шамасы келмесе де олардың қуанышы мен ренішін түсіне отырып, осындай өзіндік жолмен қоршаған өмірге белсене араласады. Ойын қызметінің тағы бір ерекшелігі оның өз әрекетінің сипаты. Балалар ойын шығарушылар, ойынды жасаушылар болып табылады. Ойынның негізгі құрылымдық элементтері: ойынның түпкі ниеті, сюжеті мен мазмұны, ойын әрекеттері, ролдер, ойынның өзінен туатын және балалар жасайтын немесе ересектер ұсынатын ойын ережесі. Бұл элементтер өзара тығыз байланысты және ойында балалардың өзінше бір іс-әрекеті ретінде көрсетіледі.

Педагогтің инновациялық қызметі ойын барысында балаларды тәрбиелеу және дамыту құралы ретінде қолданылады. Ойынды басқара отырып баланың жеке басының барлық жағына: санасына, сезіміне, ерік-жігеріне, мінез-құлқына ықпал жасайды, ойынды ақыл-ой, адамгершілік, эстетикалық және дене тәрбиесінің мақсаттары үшін пайдаланады. Ойын арқылы балалардың білімі мен ұғымы айқындалып, тереңдей түседі. Ойын барысында рөлдерді орындау үшін бала өзінің түйсігін ойын әрекетіне көшіруі тиіс. Кейде адамдар еңбегі туралы нақты іс-әрекеттер, өзара қарым-қатынастар туралы білімдер мен түсініктер жеткіліксіз болып шығады да оларды толықтыру қажеттілігі туындайды. Жаңа білім қажеттілігі балалардың сұраныстарынан көрінеді. Сұрақтарға жауап қайтарады, олардың ойын кезіндегі әңгімелеріне құлақ түреді, ойнаушылардың өзара түсінушілігіне, келісуіне көмектеседі.

Сонымен қатар ойын арқылы баланың тілін дамытуға болады. Балабақшада балаларды тәрбиелеу барысында баланың тілін дамыту, сөздік қорын дамыту, ауызша сөйлеуге үйрету және үйренген сөздерін күнделікті өмірде қолдана білуге айрықша мән береміз. Біз балалармен сөздік жұмысын жүргізе отырып, оларды айналасындағы заттармен таныстырып, олардың аттарын атай білуге, қасиеті мен сапасын, түр-түсі және пішінін ажырата білуге үйретеміз.

Ойын баланың шын тіршілігі. Педагогтің инновациялық қызметі ойын арқылы бала айналасындағы нәрседен өзіне қызықтысына назарын аударып, таңдап алады. Баланың бір ерекше қасиеті сөйлеуден еш жалықпайды. Ойын бала тілінің дамуына ықпалын тигізіп қана қоймайды, таным белсенділігінің дамуына жол ашады. Қай бала болмасын ойынмен өседі, өйткені бала табиғатының өзі ойынмен байланысты. Ойын ойнап жатқанда бала еш нәрсеге тәуелсіз болады. Ол өзін еркін ұстайды. Ал еркіндік дегеніміз барлық баланың даму баспалдағы, бәрін білуге деген талпынысы мен құлшынысы. Баланың білуге деген құштарлығы мен сөйлеуі ойын үстінде қалыптасады. Ойынды ұйымдастыру барысында өзі жетекші бола отырып, балалардың ойын ережесін сақтауына, әрі оларды ойната отырып, ойлануға бағыттайды, заттың атын немесе қасиетін есінде сақтап қалуға жол ашады, ойынға қызықтыра отырып баланың зейінін, қиялын дамытады. Әр бала өз жетістігіне қуанып, мәз болады. Сондықтан да ойынды таңдауда балалардың жас ерекшелігін ескерген жөн. Сонымен қатар ойын барысында бала үлкендермен, өз құрбыларымен қарым-қатынас жасайды. Ойынның негізгі ерекшелігі- балалар үн-түнсіз ойнамайды. Тіпті жалғыз болғанның өзінде де сөйлесіп жүреді. Ойын барысында сөйлесу қарым-қатынасы үлкен роль атқарады. Сөйлесе жүріп балалар бір-бірлерімен пікірлесіп, әсер алысып, ойынның түпкі ниеті мен мазмұнын анықтайды. Ойынның негізгі құрылымдық элементтері мыналар: ойынның өзінен туатын және балалар жасайтын немесе ересектер ұсынатын ойын ережесі.

Ойынның түпкі ниеті- бұл балалардың нені қалай ойнайтынының жалпы анықтамасы. Мысалы: «Дүкен», «Аурухана», «Ұшқыштар», «Отбасы», «Балалар бақшасы» болып ойнайды. Сол сияқты ойындарда топта жас

ерекшелігіне сай жүргізіледі. Ойын балаларға сабақта да, серуенде де өте қажет, тіпті демалып отырғанның өзінде ойын үстінде болады.

Ойын әдісі деп мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту барысында ерекше орын алады. Олар: көрсету, түсіндіру, нұсқау беру, сұрақтар қою сияқты тәсілмен ойын әректін үйлестіруді көздейді. Ойындар мазмұнына қарай: сюжетті рольдік ойындар, ұлттық ойындар, дидактикалық ойындар, сахналанған ойындар, қимылды ойындар, үстел үсті ойындары және құрылыс ойындары болып бөлінеді.

Дидактикалық ойындар баланың ақыл ойын дамытып, ұйымдастырылған оқу іс-әрекетіне деген баланың қызығушылықтарын арттырады. Дидактикалық ойындар кішкене балаларға арналған мейілінше тән оқыту формасы болып табылады. Оның арғы тегі ойынды өлеңмен қимылмен ұштастыру негізінде көп нәрсені үйрететін ойындарды жасаған халық педагогикасында жатыр. Мысалы: «Сиқырлы қалпақтың сырын ашайық» - деген ойынды ересек топтарда балаларға зат туралы айта білуге үйрету, олардың жүйелі сөйлеу қабілетін дамыту міндетін алға қояды. Ойынның міндеті-қалпақтың астында не бар екенін білу.

Рольдік ойындар мектепке дейінгі балалар өмірінде елеулі орын алады. Бұл ойындар ұзақ та, қысқа да болуы мүмкін. Сюжетті рольдік ойындар бейнелеу құралы роль менойын әрекеті болып табылады. Өзінің сипаты жағынан көбіне еліктеу, шындықты көрсету болып табылады. Мысалы: «Дүкен» ойынын ойнағанда балалар сатушы, сатып алушының әрекеттеріне еліктейді. «Шаштараз», «Отбасы», ойындары арқылы айналадағы өмірді бақылауға, күнделікті өз өмірлерінен алған білімдерін ойын сюжетіне пайдалануға болады. Өткізілген ойынға талдау жасап, оның балаларға тигізетін тәрбиесін, өз тобындағы сюжетті рольді ойындарды одан әрі басшылыққа алу тәсілдерін ойластыруы тиіс.

Яғни таңертеңгі қабылдау кезінен кешке баланың үйге қайтуына дейінгі уақыт аралығындағы күн тәртібіне сәйкес дене тәрбиесі күні бойғы тәрбие түрлерімен біртұтас сабақтас жүргізіледі. Сондықтан да бағдарлама бойынша арнайы өтілетін тақырыптық тәрбие сәттерінің арасында әуелі дене сергіту, жұмыс соңында ығакты қимыл қозғалыс ойындарын өткізу көзделеді. Ең бастысы ата-бабадан қалған өнер мен өнеге, үлгілерінің лайықтыларын баланың сана сезіміне құйып көзіне көрсете отырып, ойын арқылы бойына сіңіріп, оларды әдептілікке, мейірімділікке, ізеттілікке туысқандық пен бауырымдылыққа, үлкенге-құрмет, кішіге-қамқорлыққа баулып адамды қажеттерді ұғындыру, қалыптастыру. Бір ғажабы ойындар балалардың жан сұлулығында, тән сұлулығында жан-жақты жетілдіруге бағытталған.

Ойынның шығу тарихына шолу жасауда көңіл аударатынымыз ол еңбекпен, өнермен, қоршаған ортамен тығыз байланыста дамыған, яғни ойынды өмірден ажыратып қарай алмаймыз. Балалар тек ойнап қана қоймайды, сонымен бірге ойлайды, аңғарады, көп нәрсені білуге, зерттеуге талпынады. Яғни қазіргі заман ағымына қарай белсене қатысады.

Аса көрнекті үздік педагог Н.К.Крупская қимылды ойын жөнінде былай деп толғанады: «Ойын-өсіп келе жатқан бала организмінің қажеті. Ойында баланың дене күші артады, қолы қатайып, денесі шыңдала түседі, көзі қырағыланады, зеректілігі, тапқырлығы, ынтасы артып жетіле түседі. Ойында балалардың ұйымдастырушылық дағдылары қалыптасып шыңдалады».

Ұлттық ойындарымыз балаларға тәрбиелік мәнімен, дене бітімінің әсем де сымбатты болып бітуге пайдасы зор. Бірақ мысал келтіріп кетейін: «Қуыр-қуыр, қуырмаш» ойыны балалардың саусақ моторикасын дамытуға, тіл байлығын жетілдіруге, көңілін көтеруге қолдануға болады. Балаларды қазақ халқының ұлттық ойындарымен, ойната отырып жан-жақты тәрбиелейміз. Ойынды ойнау барысында балалардың жас ерекшелігі ескеріледі.

Әр түрлі ойынның өтілу барысында, оның ережесін сақтап, яғни 3 кезеңнен тұратынын ескеруіміз керек.

1. Ойынды өткізер алдындағы дайындық жұмыс.
2. Ойынның басталуы мен ойнау барысы.
3. Ойынның аяқталуы. Осылайша ойындар арқылы балаларды жан-жақты дамытуға болады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. «Бала мен балабақша» 2012 жыл
2. Ф.Н. Жұмабекова «Мектепке дейінгі педагогика» 2008 жыл
3. Г. Дүкенбаева Мектеп жасына дейінгі балаларды ойын арқылы адамгершілікке тәрбиелеу.
4. Кел балалар, ойнайық! Алматы «Орда» 2006жыл
5. Қазақтың ұлттық ойындары-Алматы- «Рауан» 1991

Ұйымдастырылған іс-әрекетті ойын түрінде кіріктіру бойынша әдістемелік қолдау

*Нуртазаева Гульмира Бахтияровна
«Жетісу облысы білім басқармасының Панфилов ауданы бойынша білім бөлімі» ММ «Балдырған балабақшасы» МКҚК*

*«Білім - бір құрал. Білімі көп адам құралы сай ұста сықылды,
не істесе де келістіріп істейді.»*

А. Байтұрсынов

Мақсаты: мектепке дейінгі мекеме педагогтеріне білім беру процесін іске асыруда, нормативтік құжаттарды меңгеруге әдістемелік сүйемелдей отырып ұйымдастырылған іс әрекеттерді ойын түрінде кіріктірілген формада жоспарлап, оны балалармен түрлі әрекеттерде қолдануы және іске асыруы.

Міндеттері: тәрбиелеу мен білім беру процестерін ойын түрінде ұйымдастыру

түрлі балалар әрекетін ұйымдастыру арқылы (ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, еңбек, дербес) балаларды дамыту тәрбиеленушілердің дене, зияткерлік және жеке тұлғалық дамуын қамтамасыз ететін оңтайлы жағдайлар жасау

Өзектілігі: қазіргі білімге деген көзқарас балалар өмір сүріп, өсіп жатқан, жылдам өзгеріп отыратын болмыспен бірге өзгеруде. Білімді баланың туылған сәтінен бастап өмір бойы жалғасатын процесс ретінде қарау білім беру процесін ұйымдастыруды қажет етеді. Балалар көп уақытын балабақшада өткізеді, бұл балалардың жан-жақты дамуы үшін тиісті жағдайлар жасаудың маңыздылығын, яғни күні бойы тәрбиелеу мен оқыту процестерін жас ерекшелігін ескере түрлі әрекеттерді оңтайлы ұйымдастыруды қажет етеді. Демек тәрбиешінің іс-әрекеті баланың қызығушылығын, белсенділігін және жеке ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескере отырып, әр баланың әлеуетін барынша дамытуға жағдай жасауға қарай өзгеруі тиіс. Педагогтың алдын ала жоспарлаған әрекеттерін орындап қана қоймай, баланың қызығушылығына көңіл бөліп, күнді өзі таңдаған белсенділік түріне қарай құрудың маңызы зор екенін әр педагог түйсініп жұмыс істегенде мектепке дейінгі білім берудің сапасы артатыны сөзсіз. Қазіргі педагог дамытушы білім беруді құра білуі, балалардың бойына адамгершілік нормалары мен құндылықтарды сіңіруі, олардың дербестігі мен бастамасын қолдауы тиіс. Бұл ретте ол **икемді, шығармашыл, жауапты әрі дербес, үздіксіз дамуға қабілетті** болуы тиіс.

«Балаларды көп үйретем деп, асығып шала-шарпы үйретуден гөрі, аз болса да, анықтап нық үйрету абзал» -Ахмет Байтұрсынұлы айтқандай тәрбиешінің мүмкіндігі мен біліміне шығармашылығы мен тәжірибесіне, бағдарламаның ұсынымдарына сүйене отырып, өзінің білімін жаңаша талаптарды (сыни ойлайтын, командада жұмыс істейтін, өз бетінше саналы таңдау жасай білетін тәрбиеленушілерді тәрбиелеу) ескере отырып тәрбиешінің өзінен туындауын қарап, әдістемелік сүйемелдеу қазіргі таңда балабақша әдіскерінің жауапты да міндеті десек артық айтылмады деймін. Тәрбиешінің тәжірибесінің артуы баланың білім алып дамуына зор ықпалын тигізеді. Сонда ол тәрбиешілердің кәсіби құзіреттіліктерінің артуына инновациялық әдіс-тәсілдерді қолдана отырып нақты, мүмкіндік жасауына ықпал етеді.

Қазақстан Республикасының қазіргі даму кезеңінде оның ішінде мектепке дейінгі жастағы балаларға тәрбиелеу мен білім беруде, дамытуда Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі бекітіліп (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы №137 қаулысы) осы модельді іске асыруда нормативтік құқықтық актілер әзірленіп, осы құжаттарды басшылыққа ала отырып жаңа бағытта, жаңаша өзгерістермен қазіргі таңда балабақшалар өз қызметін жүргізіп, ұйымдастыруда.

Әр педагогтың ойын әрекетін ұйымдастыруда оны өткізудегі қызметін қалай жандандыруға болады? Мұны қандай әдістермен және тәсілдермен жасауға болады? Бұл туралы осы жоба барысындағы түрлі формада өткізілген шаралар аясында педагогтар меңгеріп, өз жұмыстарында қолданады.

Күтілетін нәтиже:

Мектепке дейінгі ұйымдағы ойын әрекеті тәрбиелеу-білім беру процесін ұйымдастыру мен мазмұнның ажырамас бөлігі екенін түсінеді

Тәрбиеші ойынды белсенділік түрлері мен өзара әрекет нұсқалары арқылы тәрбиелеу-білім беру процесінің негізгі әрекет түрінде пайдаланады

Күні бойы педагог ойын түріндегі түрлі балалар әрекетін (ойын, қимыл, танымдық, шығармашылық, зерттеу, еңбек, дербес) арқылы ұйымдастыратын кіріктірілген формада өткізу әдістерін меңгереді

Қолданыстағы нормативтік актілерге сәйкес нормалар мен талаптарды сақтайды

Әрбір әрекет түрлерін өткізуде бағдарлама мазмұнын меңгереді

жүйелілік пен сабақтастық қағидасын сақтай отырып береді

Балалар әрекетін ұйымдастыру үшін жайлы дамытушы орта құрады

МДҰ-дағы педагогтердің кәсіби құзіреттілігін арттыру жолдары жобасы

№	Жүргізілетін іс-шара тақырыбы	Сипаттамасы
1	«Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту мазмұнының сапасын арттыру мақсатында мектепке дейінгі ұйымдардың қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілер» Өткізілу түрі: педагогикалық кеңес	Мақсаты: тәрбиелеу мен оқыту мазмұнындағы өзгерістерді нормативтік құқықтық сүйемелдеу 1. «Миға шабуыл» әдісі 2. Нормативтік құқықтық актілермен таныстыру
2	«Мектепке дейінгі мекемелердегі ұйымдастырылған іс-әрекеттерді ойын түрінде ұйымдастыру» Өткізілу түрі: педагогикалық қонақ бөлме	Мақсаты: тәрбиешілерге балаларды дамыту, тәрбиелеу және оқыту процестері тәсілдерін өзгерту туралы түсіндіру. 1. «Ыстық орындық» әдісі 2. Жас ерекшелік топтарының ұ.іс-әрекеттерін талдау, талқылау
3	Тәрбиешілермен әдістемелік шығармашылық «Аукцион» ойыны Өткізілу түрі: шығармашылық-практикалық ойын	Мақсаты: тәрбиешілердің мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасын негізге алып ұ.іс-әрекетті ойын түрінде іске асыруы 1. 1-топқа «Тәтті сөз» әңгімесі. «Балдырған» журналы. 2. 2-топқа «Тал мен терек» әңгімесі «Балдырған» журналы 3. 3-топқа «Масыл деген не?» «Балдырған» журналы
4	«МДҰ-дағы педагогтердің кәсіби құзіреттілігін арттыру жолдары» Өткізілу түрі: тренинг	Мақсаты : Тәрбиешілерге инновациялық даму жолын таңдауда тиімді тәсілді таңдаудың түрлі жағдайында қолдау мен көмек көрсету, кәсіптік міндеттерді шешуге бағыттау. Сондай-ақ өзін-өзі анықтауы мен дамытуын қамтамасыз етуге ықпал ету. -сәттілік жағдайын құру - кәсіптік өсуді ынталандыру

		- танымдық психикалық процесті өзектендіру(кәсіби қызығушылығын тудыру-себебі қызығушылық психикалық процестердің барлығына: қабылдауға, есте сақтауға, назар аударуға, ойлауға, ерікке жағымды әсер етеді.Тандалған кәсіпке тәрбиешінің мотивациясын көтеру.) - рефлексияны үйрету
5	«Заманауи педагог» әдістемелік жұмыс Өткізілу түрі: психологиялық сағат	1.Шығармашылық тапсырма. «Мектепке дейінгі тәрбиенің заманауи педагогы» 2.Топтық жұмыс. Шығармалармен таныстыру, мектепке дейінгі білім берудің қазіргі заманғы заманауи педагогының жеке қасиеттерін талқылау 3.Заманауи тәрбиешіге жақындау үшін не қажет? Сіз өзіңізге қандай нақты тапсырмалар қоя аласыз? Сіз оларға қашан жетуді жоспарлап отырсыз?
6	Тәрбиеші-педагог қандай болуы тиіс? Өткізілу түрі: Жаднама	Мақсаты: өз кәсібіне қызығушылығын арттыру Тәрбиеші-педагог қандай болуы тиіс? Тәрбиеші-педагогтың мынадай қасиеттері болуы тиіс: Қабілетті- үнемі өзін дамытатын, сыни талдайтын, дәлелдер іздейтін, шығармашыл, жаңашыл Сезіне білу – өзін бір нәрсе шығара алатын шығармашыл адам ретінде қабылдай білу. Әрекетшіл – идеялардағы және ойлардағы икемділік, тапқырлық, «Ал, егер ...» позициясынан алғанда әрекетшіл болуы тиіс. Тәуелсіз – өз-өзіне сенімді, ішкі құндылықтары мен критерилерінің, сыртқы талаптарға қарсы тұра білуінің негізінде өз мінез-құлқын басқара білетін. Тәуекелге бейім – бұл қолайсыз жағдайларға әкеп соқтыруы мүмкін болса да жаңа бір нәрсені байқап көруге дайындық, сәтсіздіктерге тұрақтылық, оптимистік. Жігерлілік – әрекеттермен сiңiрiп кету, iскерлік, сүйсiнушiлiк, эмоционалды , «аяқ асты әрекетті бастауы жеңіл». .Қызығушылық – қызығушылықтарының көп болуы, білуге құмарлық, және сұрақ қоя білу. Әзіл-оспақты түсіне білу – ойнақылық.
7	Өткізілу түрі «Ойын-баланың негізгі іс-әрекеті» Өткізілу түрі: шеберлік сағаты:	Мақсаты: баланың қажеттілігін ескеру, әр баланың әлеуетін дамытуға ойынның маңызы және дағдыларды меңгерту ойын арқылы іске асыру туралы тәжірибе алмасу
8	«Табысқа жетудің 5 қадамы» Өткізілу түрі: дөңгелек үстел	Мақсаты: педагогтардың жалпы және кәсіби мәдениетінің деңгейін ұдайы арттыруға

		<p>оңтайлы жағдай жасау, олардың шығармашылық қабілеттерін дамыту, үздіксіз өзін-өзі жетілдіруге деген қажеттіліктерін қалыптастыру</p> <p>Тиімді әдіс-тәсілдерді таңдаудың түрлі жағдайында қолдау мен көмек көрсетіледі.</p> <p>Тәрбиешілердің кәсіби құзіреттіліктері арттыруға мүмкіндік туады</p> <p>Өзін-өзі анықтауы мен дамытуын қамтамасыз етуге ықпал етіледі</p> <p>Жаңашылдыққа деген сұранысты түсінеді; Зерттеу, эксперименттік қызметке, авторлық әдістемелерді әзірлеуге бағдарланады;</p>
--	--	--

ҚОРЫТЫНДЫ

Ойын – мектеп жасына дейінгі балалардың негізгі іс-әрекеті.

«Бала табиғаты нені сүйеді? Бала табиғатының сүйетіні: жүру, жүгіру, ойнай жүре бір нәрсені шұқынып істеген болу. Баланың ойыны қайсы, жұмысы қайсы айыруға болмайды. Ойын үстінде сөйлеседі, таласады, тартысады: ойын үстіндегі өнерлері ойынынан ойын шығарады»-деп, ұлы педагог А.Байтұрсынов айтқандай физикалық, коммуникативтік, танымдық, шығармашылық, әлеуметтік дағдылары ойын нысанында іске асады. Осы баланы дамытудың басты құралы ойынды мектепке дейінгі мекеме тәрбиешісі шығармашылықпен, шеберлікпен, баланы қызықтыратындай ойындармен ұйымдастырылған іс-әрекетті күні бойы жүргізуі қажет.

Әрине, бұл үшін педагог үнемі даму мен ізденуге, білімін жетілдіруге, оқуға деген ұмтылысы болуы қажет.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі (**Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысы**)
2. Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі ұйымдары мен мектепалды сыныптарында 2023-2024 оқу жылында тәрбиелеу-білім беру процесін ұйымдастыру туралы әдістемелік нұсқау хат
3. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың ,бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы (**Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы №348 бұйрығы**)
4. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы (**Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м.а. 2016 жылғы 12 тамыздағы № 499 бұйрығына 1-қосымша Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 14 қазандағы №422 бұйрығына қосымша**)
5. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі балаларды ерте дамыту институты. **Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасына нұсқаулық,-Астана, 2022 ж.**

Ұсақ қол моторикасы арқылы балалардың тілін дамыту

*Темирбекова А.С., тәрбиеші
ЖШС «High Up» «Зерек бала» балабақшасы
Астана қ.*

Андатпа: Балабақшадағы оқыту - тәрбиелеу жұмысында балалардың тілін дамыту, сөздік қорларын молайту, ауызша сөйлеуге үйрете отырып, үйренген сөздерін күнделікті өмірде еркін қолдану, одан әрі күнделікті іс- әрекет кезіндегі тілдік қарым- қатынаста қолдана білуге жаттықтыру ісіне ерекше мән берілген.

Түйінді сөздер: ұсақ моторика, тілді дамыту, мектепке, қимыл қозғалыс.

Ерте жаста және мектепке дейінгі кіші жаста қарапайым жаттығуларды жасауда өлеңмен, тақпақпен ұйқастырылған жаттығуларды пайдалану ұсынылады. Сонымен қатар өзіне-өзі қызмет ету дағдысын қалыптастыру: тиегін өзі салып, өзі ағыту, бауын байлау. Балабақшадағы оқыту- тәрбиелеу жұмысында балалардың тілін дамыту, сөздік қорларын молайту, ауызша сөйлеуге үйрете отырып, үйренген сөздерін күнделікті өмірде еркін қолдану, одан әрі күнделікті іс- әрекет кезіндегі тілдік қарым- қатынаста қолдана білуге жаттықтыру ісіне ерекше мән берілген. Мектеп жасына дейінгі кезеңдегі балалармен сөздік жұмысын жүргізу ісі-тіл дамытудың негізгі бір міндеттері болып есептелінеді. Біз балалармен сөздік жұмысын жүргізе отырып, оларды айналасындағы заттармен таныстырып, атын атай білуге, қасиеті мен сапасын, түр- түсін және пішінін ажырата білуге, өмірдегі, қоршаған ортадағы түрлі құбылыстар жайындағы ұғым, түсініктерін дамыта отырып, белсенді түрде тілдік қарым- қатынас жасай білуге үйретеміз. Мектеп жасына дейінгі балалардың сөздік қорларын дамыту ісінде маманның: -балалардың сөздік қорларын дамыту; -жаңа сөздерді меңгерту; -үйреген сөздерін тиянақтап, анықтап, әрі байытып отыру басты міндет саналады. Осы аталған міндеттерді логопед маман үнемі сөздік жұмысын жүргізуде басшылыққа алып отыруы тиіс. Балалардың сөздік қорын молайтуда ойын, тапсырма жаттығулардың орны ерекше. Соның ішінде ойын- баланың шын тіршілігі. Ойын арқылы бала айналасындағы нәрседен өзіне қызықтысына ықыласы ауып, таңдап алады. Баланың бір ерекше қасиеті сөйлеуден еш жалықпайды. Ойын бала тілінің дамуына ықпалын тигізіп, таным белсенділігінің дамуына жол ашады. Қай бала болмасын ойынмен өседі, өйткені бала табиғатының өзі тек ойынмен байланысты. Ойын үстінде бала еш нәрсеге тәуелсіз. Ол өзін еркін ұстайды. Ал еркіндік дегеніміз барлық дамудың баспалдағы, бәрін білуге деген талпынысы мен құлшынысы. Баланың білуге деген құштарлығы, сөйлеуі ойын үстінде қалыптасады. Халық даналығында «Ойнай білмеген, ойлай да білмейді», «Ойында озған, өмірде де озады» деген аталы сөздер сырына жүгінсек, мектепке дейінгі жастағы баланың ойынға деген құлқы, қарым- қатынасы, мінез- құлық көріністері олар өсіп- есейгенде де жалғасы береді.

Ойын барысында бала өзін қоршаған үлкендер сияқты, өзінің сүйікті әңгімелері мен кейіпкерлері сияқты өмір сүреді, әрекет жасайды. Ойынды қолданумен бірге ойлауға, тілді дамытуға, шығармашылық әрекетін байытуға бағыт алады. Баланың ойын кезіндегі қимыл-қозғалысы дене бітімін жетілдірсе, ал қарым- қатынастағы пайымдаулары өзіндік таным- түсінік, мінез-құлық әдептерін бекітуіне әсер етеді. Ойындардың негізгі мақсаты балалардың ықылас зейінін, сөздік қорын, байқампаздығын, есте сақтау, қабылдауын дамытуға, икемділікті арттыруға, өзінің жеке құрбыларының іс-әрекетін бағалай, құрметтей, өз ісінің дұрыстығын дәлелдей білуін анықтау, қалыптастыру. Ойынға зер салып, ой жүгіртіп қарар болсақ, сол ойындардан үлкен де мәнді, мағыналы істер туындап өрбитінін байқаймыз. Өйткені ең алдымен не нәрсенің болсын жөн бастар қайнар көзі болатыны белгілі. Сонымен балалардың сөздік қорларын дамытуда ойындарды, тапсырма-жаттығуларды қолдану үлкен нәтиже береді. Ойын арқылы балалардың сөздік қоры дамып, ауызша сөйлеу машығын игереді, таным белсенділіктері қалыптаса түсіп, ақыл- ойы өсіп жетіледі, әрі адамгершілік қасиеттер бойына сіңіреді. Ұрпақтан ұрпаққа жалғасын тауып келе жатқан, әрі үлкен мәні бар мәдени шығармашылық- саусақ ойыны. Саусақ ойынын ойнай отырып, балалар қоршаған ортадағы заттар мен құбылыстарды, жан-жануарларды, құстарды, ағаштарды т.б көптеген бейнелерді бейнелей алады. Ал тіл кемістігі кездесетін балалардың жалпы қимылдары, соның ішінде бұлшық етінің қимылдары жеткілікті деңгейде дамымайды. Сөйлеу тілі мүшелері әрекетінің қозғалуларының дамуы қол саусақтарының нәзік қимылдарының дамуымен тығыз байланыста болғандықтан, бала қолының ептілігін толық жетілдіру, түзеті-тәрбие жұмысын жүйелі жүргізуді қалайды. Омыраудағы баланың өзіне саусақтағы бас миымен байланысқан активті нүктелеріне әсер ете отырып массаж жасау керек. Ерте жаста және мектепке дейінгі кіші жаста қарапайым жаттығуларды жасауда өлеңмен, тақпақпен ұйқастырылған жаттығуларды пайдалану ұсынылады. Сонымен қатар өзіне-өзі қызмет ету дағдысын қалыптастыру: тиегін өзі салып, өзі ағыту, бауын байлау, т.б. Ал ересек топтағы балалар үшін ұсақ моториканы дамыту және қолдың икемділігін арттыруға арналған жаттығулар мектепке дайындықтың яғни, жазу, сызуға үйренудің маңыздысы болып саналады. Ұсақ моториканы дамытудың маңыздылығы неде? Адамның бас миында саусақ қимылына және сөйлеуге жауап беретін орталықтар өте жақын орналасқан. Ұсақ моторикаға әсер ете және оны белсендіре отырып, көрші орналасқан сөйлеуге жауап беретін орталықты да дамыта аламыз. Педагогтар мен балалар психологының мақсаты- ата – аналарға ұсақ моториканы ойындарының маңыздылығын ұғындыру. Баланы қызықтыруда және жаңа хабарларды игеруіне көмектесуде үйретуді ойынмен алмастыру, алға қойған мақсатына жетуін, тапсырманы орындауда қиындыққа кездесе мойымауына үйрете отырып, аз мөлшердегі жетістіктерін де бағалап, мадақтап қоюды да ұмытпауы керек. Ұсақ моториканың қимылдары мен қолдың икемдігі бас миының құрылымының даму деңгейін көрсетеді. Бау байлауды үйрету ата- анаға да, тәрбиешіге де

қиындық туғызатын болса керек. моториканың дамуының аздығын, соның ішінде қол қимылының аздық себебін зерттей келе қазіргі заманғы барлық баланың жазуға дайын еместігі немесе тілінің дамуында бір ақау бар екендігі анықталды. Осыдан келе мынадай қорытынды шығаруға болады: егер тілінің дамуында ақау болса, онда бұл ұсақ моториканың мәселесі. Тіпті баланың сөйлеу тілі қалыпты болған жағдайда бұл қолын басқаруы қалыпты деген сөз емес. Егер 4 - 5 жастағы балада бау байлау қиындық келтірсе, ал ермексаздан тек шар мен ұзынша жабыстырылса және 6 жаста тиек тігу- орындалмас және қауіпті іс болса, онда сіздің балаңыз кінәлі емес. Өкінішке орай көп ата- ана қолдың икемі мен ұсақ моториканың даму деңгейінің төмендігін тек мектепке барарда ғана байқайды. Бұл балаға өте ауыр жүк. Ұсақ моторика дамуының бала жасына байланысты ерекшеліктері: 3-6 айда бала қолын аузына апарды. Қолдың қимылын көзбен қадағалайды. Көрген затына қолын созады және алады. 6-12 айда бір қолындағы затты екінші қолына ауыстыра алады. Қасықты ыдысқа, текшелерді қорапқа сала алады. 1-2 жаста – Шимайлар мен сызықтар сала алады. Ыдысты қолына алып, көтеріп іше алады. Төртбұрышты төртбұрышқа, домалақты домалақтесікке сала алады. Қайшымен қиюды біледі. Қақпақтарды аша алады. Ірі моншақтар тізе алады. 3-4 жаста – Қаламды дұрыс ұстай алады. Нүктеленген суреттерді бастыра алады. Өзіне домалап бара жатырған допты ұстай алады. Қағазды бүктей алады. 4-5 жаста – Қарапайым пішіндерді бояй алады. Негізгі әріптердің баспа түрін жаза алады. Адамның негізгі мүшелері бар суретін сала алады. Қалтаның ішіндегі заттарды сипап сезу арқылы не екенін айта алады. Ермексазбен жұмыс жасай алады. Бау байлай алады. 5-6 жаста – Суреттерді жиектеп ұқыпты қия алады. Әріптер мен сандарды жаза алады. Балғамен шегені ұра алады. Геометриялық пішіндердің суретін сала алады. Бала жоғарыда айтылған әрекеттерді жасай алмаса не істеу керек? Балалардың ұсақ моторикасын дамытуда тақпақпен бірге жасалатын саусақ жаттығуларының орны ерекше. Данышпан қазақ халқымызда бұған да ерекше назар аударған. Мысалы, «Қуырмаш», «Санамақ» т.б. ойындарды ойнатудың баланың ұсақ моторикасын, көру-қозғалыс тепе-теңдігін сақтауда, зейін қою, есте сақтау, санау қабілеттерін дамытуда маңызы зор. Сонымен қорыта айтқанда, балабақша балаларының тілін дамытуда түрлі ойын, әдіс-тәсілдерді тиімді пайдалану, осы бағыттағы атқарылатын игі іс-шаралардың нәтижесіз қалмайтындығының айқын дәлелі деп санаймын.

Қолданылған әдебиет

1. Новикова О. Веселые пальчиковые игры, Москва-Санкт-Петербург, из-во «Сова», 2005
2. Пилюгина Э.Г. «Сенсорные способности малыша» - М.: «Мозаика-Синтез», 2003

«Біртұтас тәрбие» бағдарламасы аясында балабақшада ата-аналармен бірлескен жұмыс бағыты

Тилегенова Г.С., Нурмагамбетова Н.С., тәрбиешілер

Андатпа: Балабақшада тәрбиеші мен отбасының өзара іс — әрекетінің негізгі мақсаты балалардың физикалық және психикалық денсаулығын сақтау және нығайту, олардың эмоционалдық әл-ауқатын қамтамасыз ету, балалардың ата-аналарының білім беру қызметіне қатысуы үшін жағдайлар жасау ғана емес, аталған мәселелерді шешуде тәрбие мазмұнын айқындауда «Біртұтас тәрбие бағдарламасы» өзектілігіне негіз болады.

Білім беру жүйесіндегі балалардың білік және дағдылардың көзі ретінде ғана емес, ең алдымен балаларды әлеуметтендіру құралы ретінде, интеллектуалдық, адамгершілік-еріктік және әлеуметтік дамуын қамтамасыз ету. Сондықтан ата –аналармен тығыз байланыста болып, олармен бірлесіп өсіп келе жатқан ұрпаққа дұрыс тәрбие беру үшін бірлесіп жұмыстар атқару басты бағыт.

Кілт сөз: «Біртұтас тәрбие» бағдарламасы, инновациялық нысандар, өзара іс-қимыл, отбасы, ақпараттық-аналитикалық нысандар, танымдық нысандар, бос уақыт нысандары, көрнекі-ақпараттық нысандар.

Өсіп келе жатқан жас ұрпақтың бойына ұлттық құндылықтарды сіңірген, ұлттық мүддені жоғары қоятын, өзінің туған жерін, Отанын қадірлейтін және оның әрі қарай дамуына серпін беретін, терең білімді, озық ойлы, адал және ұлттық болмысы айқын тұлға тәрбиелеу отбасы мен балабақшаның басты міндеті. Отбасы ол, баланың өсіп, тәрбиеленетін мекені болса, ал балабақша, баланың әлеуметтік дамуы үшін ең маңызды ұйымы. Бұл нысандардың тәрбиелік функциялары әртүрлі болғанымен, баланың жан-жақты дамуы үшін олардың өзара әрекеттесуі маңызды.

Балабақшада тәрбиеші мен отбасының өзара іс — әрекетінің негізгі мақсаты балалардың физикалық және психикалық денсаулығын сақтау және нығайту, олардың эмоционалдық әл-ауқатын қамтамасыз ету, балалардың ата-аналарының (заңды өкілдерінің) білім беру қызметіне қатысуы үшін жағдайлар жасау ғана емес, аталған мәселелерді шешуде тәрбие мазмұнын айқындауда «Біртұтас тәрбие бағдарламасы» өзектілігіне негіз болады. Бұл бағдарламада ұлттық құндылықтарды негізге ала отырып, ел бірегейлігін нығайтуға, әділетті қоғам құруға қабілетті білімді, адал ұрпақты тәрбиелеуді көздейді. Бұл бағдарлама бойынша біздің балабақшада «Әкелер» клубы, «Ата- әжелер» клубы, «Аналар» клубы құрылған. Біздің тобымыздың ата-аналары осы клубтардың белсенді мүшелері.

Бұл бағдарлама арқылы педагогтердің отбасыларымен өзара іс-әрекетінің тиімді болуы үшін:

- бала туралы өзара хабардар ету және алған ақпаратты педагогтер мен ата –аналардың балалардың мүддесіне сай пайдалану;
- мектепке дейінгі білім берудің ашықтығын қамтамасыз ету;
- ақпараттың ашықтығы мен қолжетімділігін, ақпараттандырудың жүйелілігін, ата-аналардың балабақша кеңістігіне еркін қол жеткізуін қамтамасыз ету;
- ата-аналардың білім беру процесіне барынша қатысуын қамтамасыз ету;

- отбасына педагогикалық қолдау көрсетуді, ата-аналардың даму және білім беру, балалардың денсаулығын сақтау мен нығайту мәселелерінде құзыреттілігін арттыруды қамтамасыз ету;
- мектепке дейінгі білім беру мекемесі мен отбасы жағдайында балаларды тәрбиелеу тәсілдерінің бірлігін қамтамасыз ету.

Қазіргі мектепке дейінгі білім беруде балабақша мен отбасының өзара әрекеттесуінің инновациялық (дәстүрлі емес) формалары мен әдістері ерекше өзекті болып табылады, бұл мектепке дейінгі білім берудің мемлекеттік білім беру стандартына сәйкес келеді.

Ата-аналармен өзара әрекеттесудің инновациялық формалары мен әдістеріне мыналар жатады: ақпараттық-аналитикалық формалар.

Ең алдымен, олар ата-аналардың мүдделерін, сұраныстарын анықтауға, педагогтер, ата-аналар мен балалар арасында эмоционалды байланыс орнатуға арналған.

Оларға мыналар жатады:

- сауалнама
- тесттер
- әлеуметтік төлқұжат
- «Сенім пошта жәшігі»
- «Сенім телефоны».

Сондықтан ата –аналармен тығыз байланыста болып, олармен бірлесіп өсіп келе жатқан ұрпаққа дұрыс тәрбие беру үшін бірлесіп көп жұмыстар атқарудамыз. Мысалы, отбасын зерделеп, ата-аналардың білім беру қажеттіліктерін анықтау, оның мүшелерімен байланыс орнату мақсатында тәрбиелік әсерді қолдану үшін біз «Отбасының әлеуметтік портреті» сауалнамасын жүргізіп, «Ата-ана поштасы» әдісін құрдық.

Оның мақсаты - проблемалық мәселелерді анықтау, қандай қиындықтармен кездесетіні туралы білу. Сол арқылы егер бір мәселелер туындаса қажетіне қарай көмек көрсетіп, кеңестер беру. Ата -аналардың бұл хаттарын қабылдау бөлмесінде арнайы «Сұраңыз - жауап береміз» - деп жазылған пошта жәшігін ұйымдастырдық.

Ата – аналар сол жәшікке өздерінің ой – пікірлерін, балаларына тәрбие мен білім беруге қатысты сұрақтарын қалдырса, сол бойынша көмектер көрсетілді. Мысалы, біздің балалардың жас ерекшеліктері 4-5 жас, ересек топтың балалары. Біздің балалар мемлекеттік стандартқа сай «Сөйлеуді дамыту» ұйымдастырылған іс әрекетінде оқыған қысқа мәтінді түсініп, оны мазмұндап берсе, қысқа ертегілерді тындап, қойылымдар қоюға бейімделеді және сөздегі дыбыстарды анықтап, сөздің басында ортасында, аяғында екенін тауып, дыбыстық талдау жасай білуі керек.

Ал ата –аналар «Бұл шақта балалар әріп оқуы қажет пе, нешеге дейін санай білуі керек?» - деген сияқты сұрақтар қояды. Ол үшін ата- аналарды білім стандартымен таныстыру қажеттігі туындады. Сондықтан «Бәрін білгім келеді» - атты ата- аналармен квест ойыны жүргізілді. Ата – аналар өздері ойнай отырып, өз сұрақтарына жауап алды.

Сонымен қатар біздің тобымызда отбасының кез-келген мүшесі баласын тәрбиелеу әдістеріне күмән келтіруге, белгілі бір маманнан көмек сұрауға және т.б. туындаған сұрақтарына жауап алу үшін «Сенім телефоны» - жұмыс істейді.

«Бір тұтас тәрбие» бағдарламасы аясында ата-аналарды мектеп жасына дейінгі балалардың жас ерекшеліктері мен және психологиялық ерекшеліктерімен таныстыруға, оларда тәрбиенің практикалық дағдыларын қалыптастыру процесіне бағыттауда жұмыс істеудің белсенді нысандары мен әдістері айқындалған.

Олар:

- жалпы және топтық ата – аналар жиналыстары;
- консультациялар;
- ата – аналардың қатысуымен өткізілетін сабақтар
- «Ашық есік күндері»;
- тренингтер;
- семинар-практикумдар;

«Біртұтас тәрбие» бағдарламасы бойынша ата-аналармен бірлесіп, балабақша мен отбасының бірігіп жүргізетін іс – әрекетіне жылдық жоспар құрылды. Бұл жоспар бесік-жырлары, арнау-тілек өлеңдер, өтірік өлеңдер, санамақтар, жаңылтпаштар мен мақал-мәтелдер, жұмбақтар және басқа да балалардың тілдік қарым-қатынас жасауына қолайлы халық ауыз әдебиетінің үлгілері мектеп жасына дейінгі бала тәрбиесінің құралы ретінде жүйелі қолдану талапқа алынды.

Осы жоспар бойынша «Әжемнің ертегісі» - атты ертегі сағаттарын ұйымдастырып, аналар клубында «Бал бала» - атты тіл ширату жобалары мен іс-шараларын өткізгенде балалаға ғана емес ата - аналардың өздеріне де өте қызықты болды. Ал, әкелермен бірлесіп, балалардың жас ерекшелігіне, қызығушылығы мен қажеттілігін ескере отырып жүргізген ұлттық қимыл-қозғалыс ойындары, спорттық қимыл-қозғалыс ойындары өте тартымды өтті.

«Бірлесіп көтерген жүк жеңіл» - дегендей балабақша педагогтерінің отбасыларымен жұмыстың әртүрлі формаларын қолдану оң нәтиже беруде. Педагогтар мен ата-аналар арасындағы өзара әрекеттесу сипаты өзгерді, олардың көпшілігі балабақшаның барлық іс-шараларының белсенді қатысушылары және педагогтердің таптырмас көмекшілеріне айналды. Ата-ана мен балабақша бірлесе отырып, балаларды оқу мен тәрбиеге баулуда жаңа заманның тұлғасы етіп тәрбиелеп шығару үшін әлі де тығыз байланыста болып, шығармашылықпен жұмыс жасаймыз.

Негізгі және ресурстық әдебиеттер тізімі

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты, 2023 ж.
2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы, 2022 ж.

3. «Білім айнасы» журналы, 02 желтоқсан 2021 ж.
4. «Біртұтас тәрбие бағдарламасы», 2023ж. ҚР Оқу –ағарту министрлігі

Формирование экологического мышления у дошкольников с использованием it и геймофикации

*Тойганбаева Г.Д., воспитатель
Детский сад №24 «Айналайын» г. Астана*

Аннотация: Для современных детей познавательная, исследовательская, игровая деятельность с помощью IT является повседневным, привлекательным занятием, доступным способом получения новых знаний и информирования других детей и взрослых в защиту экологии.

Ключевые слова: компьютерные технологии, QR-код, опытно-экспериментальным путем, сохранение природных ресурсов, экологической деятельности
Актуальность.

Современный мир меняется стремительно. Глобальная проблема влияния человека на окружающую среду, своими продуктами жизнедеятельности, становится более активными и губительным для экологии. Одной из главных задачах на данный период является сохранение экосистемы и природных ресурсов. Дошкольный период является первой ступенью в формировании личности ребенка, его экологической культуры, экологического сознания и гражданственности. Для современных детей познавательная, исследовательская, игровая деятельность с помощью IT является привлекательным занятием, доступным способом получения новых знаний и информирования других детей и взрослых в защиту экологии.

Проблема.

Как привлечь внимание детей к познанию «недетских» экологических проблем?

Цель: формирование осознанного, бережного отношения к окружающей среде через экологическое образование с использованием IT и геймификации

Задачи:

- учить детей использовать современные компьютерные технологии в процессе реализации проекта;
- направлять познавательно-активную деятельность на осознание себя, как части природы, сохранение природных ресурсов в условиях создания компьютерных игр
- воспитывать экологическое сознание, эмоционально-положительное отношение к природе через природоохранную деятельность

Пути решения:

Не сорите, где живете (загрязнение окружающей среды)

1. Проведение эксперимента «Мусор в земле»

Цель: опытно-экспериментальным путем показать детям, что не весь мусор, выброшенный на землю, исчезает или разлагается.

2. Проведение эксперимента «Не загрязняйте водоемы»

Цель: опытно-экспериментальным путем показать детям, что загрязнение водоемов ведет к гибели водоплавающих птиц и рыб

3. Игра м/п «Сортируем мусор»

Цель: формирование представлений у детей о вторичной переработке мусора для сохранения окружающей среды.

4. Создание электронной версии игры «Сортируем мусор»

5. Создание электронной версии чек-лист «Экологические привычки»

6. Обучение других детей с целью информирования об экологических проблемах и способах решения

Зеленый уголок

1. Посадили огород

Цель: создание условий для знакомства детей с овощными культурами и зеленью, совместно со взрослым ухаживание и наблюдение за ростом и сбор урожая.

2. Изготовление автоувлажнителя для полива из ТБО

Цель: Вода – ценный природный ресурс, экономия которой бережет нашу общую жизненную среду

3. Грядки из ТБО

Цель: показать возможность использования пластиковых бутылок в целях бережного отношения к природным ресурсам

4. П/ игра с малышами «В саду – на огороде»

Цель: закрепить умение различать овощи и фрукты

5. Создание электронной версии игры «В саду – на огороде»

6. Обучить других детей с целью закрепления навыка называть и

группировать овощи и фрукты по месту их произрастания

7. Создание фильма «Как растут растения»

Цель: обобщить представления о последовательности роста и развития растения <https://youtu.be/oWdXj9vIKnk>

Деревья - легкие Земли

1. Проведение эксперимента «Что будет, если вырубить деревья в лесу»

Цель: опытно-экспериментальным путем показать детям, если даже лес маленький, то изменится микроклимат этой территории (будет суше и теплее летом и холоднее зимой), лес задерживает влагу. Подвести детей к выводу, что все в мире взаимосвязано. Нарушится экосистема. Деревья очищают воздух, дают нам кислород. Без деревьев Земля погибнет.

2. Изучили деревья нашего детского сада (закрепили умение различать деревья по характерным признакам: ствол, листья)

- собрали информацию о деревьях

- сделали фото деревьев и листьев

- подготовили интервью о деревьях, растущих на территории нашего детского сада

4. Создание QR-код, чтобы поделится информацией о деревьях, с другими детьми и взрослыми

5. Создание электронной версии игры «С какого дерева листок?»

6. Научили других детей играть в игру «С какого дерева листок?»

7. Совместно с родителями посадили саженцы деревьев на своем участке

Цель: Формирование у детей знания о значении деревьев в жизни человека; желания самим посадить дерево, ухаживать за ним. Способствовать вовлечению родителей к экологической деятельности, воспитание чувства сопереживания к бедам природы, желание бороться за ее сохранность.

Конечный продукт, фото продуктивной деятельности детей и родителей

-автоувлажнитель

-грядки из ТБО

-теплица

-проведение экспериментов

-посадка деревьев

-дети учат детей (работа на планшете)

Ссылки на игры:

«Сортируем мусор» <https://learningapps.org/25753538>

чек-лист «Экологические привычки» <https://learningapps.org/25987817>

«В саду – на огороде» <https://learningapps.org/25805113>

«С какого дерева листок?» 1 часть <https://learningapps.org/25857117>

«С какого дерева листок?» 2 часть

<https://learningapps.org/display?v=poakpoiw322>

QR-код интервью детей о деревьях нашего детского сада

Литература

1. Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения Республики Казахстан, 2022
2. ГОСО РК
3. Бритвина Е.В., и др. Естествознание: Методическое руководство для педагогов / Е. В. Бритвина, Т. Л. Яндулова. – Алматы: Алматыкітап баспасы, 2018. – 125с
4. Акимбаева Ж.Ж., Батырбаева А.Б. Ознакомление с окружающим миром. Основы экологии: Методическое руководство Ж.Ж. Акимбаева, А.Б. Батырбаева. – Алматы: Алматыкітап баспасы, 2018. – 56с
5. Евдокимова Е.С. Технология проектирования в ДОУ. – 2006
6. Евдокимова Е.С. Проект как мотивация к познанию: Проектная деятельность дошкольников. Дошкольное воспитание №3, 2003, с.20-24
7. Фестиваль педагогических идей «Открытый урок» [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://festival.1september.ru>
[Электронный ресурс] / Режим доступа: Источник: www.kt.kz

МДҰ-дағы әдістемелік жұмыс және болашақ педагогтерді даярлау

Токишева Айгерим Бактыбаевна

Астана қаласы, №88 «Баян сұлу» балабақшасы тәрбиешісі

Аңдатпа. Қазіргі таңда мектепке дейінгі орындарда инновациялық технологияны ендіруге көптеп күш жұмсалады. Сол себепті мектепке дейінгі ұйымдарда педагогтардың негізгі міндеті: әдіс – тәсілдерді дұрыс таңдау, жаңаша педагогикалық технологияларды дұрыс қолдана білу, жеке тұлғаның дұрыс дамып қалыптасуы үшін жағдай жасау яғни инноватор тәрбие дәрижесіне жету.

Кілт сөздер: Заманауи балалар, цифрлық технологиялар, білім беруді жаңғырту, АКТ, даярлау, болашақ педагог.

Қазіргі кезде қоршаған сандық кеңістік ерте жастан бала өмірінің ажырамас бір бөлігі болды. Баланың қоршаған орта, жалпыадамзаттық құндылықтар, адамдар арасындағы қарым-қатынастар туралы маңыздылығын қалыптастыру объектісі тек әлеуметтік орта және білім беру ұйымдары ғана, ата-аналар, сонымен қатар медиаресурстар да болып табылады. Әрине, заманауи балалар үшін компьютерлік құралдардың көмегімен танымдық, зерттеу, ойын қызметі күнделікті, тартымды ұйымдастырылған оқу қызметі, жаңа білім мен әсер алудың қолжетімді тәсілі болып табылады. Балалардың мүдделері мен қажеттіліктері білім беру саласындағы негізгі нормативтік құжаттарда ескерілген, онда негізгі міндет білім берудің сапасы мен қолжетімділігін арттыру, оның ішінде қазіргі заманғы цифрлық білім беру кеңістігін ұйымдастыру арқылы болып табылады.

МДҰ-да заманауи сандық ортаны ұйымдастыру Мектепке дейінгі білім берудің **«Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартының»** негізгі принциптерін, мақсаттары мен міндеттерін іске асыруға ықпал етеді. Мектеп жасына дейінгі балалар компьютерлік технологиялармен танысып, олардың мүмкіндіктерін біліп, олармен қарым-қатынас жасаудың қызығын, таңданысын және қуанышын сезінеді. Цифрлық технологиялар дамыта оқыту міндеттерін шешу және іс-әрекет тәсілін іске асыру, МДҰ дамыту ортасын байыту үшін тиімді құрал болып табылады. Виртуалды білім беру міндеттерін шешу барысында балаларда шығармашылық әлеует, бастама, ізденушілік, табандылық, еңбекқорлық, жауапкершілік дамиды, бұл мектепке дейінгі білім берудің **«Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартының»** мақсатты бағдарлары болып табылады. Интерактивті оқыту ойындары әр түрлі қабілеттері мен мүмкіндіктері бар балаларды бір мезгілде оқытуды ұйымдастыруға, әр баланың жеке ерекшеліктері негізінде білім беру қызметін құруға мүмкіндік береді. Сандық технологиялар балабақшаның отбасымен ынтымақтастығын ұйымдастыруда, оның ішінде қашықтықтан оқытуды ұйымдастыру, әлеуметтік білім беру желілері мен қауымдастықтарды құру кезінде маңызды буын бола алады.

Мектепке дейінгі өсіп келе жатқан қабілеттердің қалыптасуына сезімталдық баланың дамуын ерекше байытуы мүмкін немесе керісінше, босқа және, өкінішке орай, ұзақ емес сыйлық болуы мүмкін. Дұрыс тандалған ойын материалы мектепке дейінгі баланың ақыл-ой өсуіне қосымша мүмкіндіктер ашатыны кұпия емес. Қазақстандық білім беруді жаңғырту бағдарламасының арқасында мектепке дейінгі мекемелердің пәндік-дамыту ортасының маңызды бөлігі инновациялық жабдықтар: интерактивті тақталар, үстелдер, мультимедиялық балалар студиялары мен планшеттер болды. Осы "ақылды" және "әдемі" құрылғылардың айналасында ерекше оқыту кеңістігі қалыптасуда. Осы орайда, болашақ педагогтерді даярлау мәселесі туындайды.

Болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогінің басқару құзыреттілігін қалыптастыру үдерісін сәтті жүзеге асырудың негізгі шарты, теориялық білімдердің практикалық қолдану жағдайымен, болашақ мамандарды істәжірибеге бағдарланған іс-әрекеттерге жұмылдырудың оқу үдерісінің шоғырлануының өзара байланысы болып табылады. Демек, МДҰ педагогінің басқару құзыреттілігін қалыптастыру үдерісін тиімді жүргізудің тағы бір тәсілі ретінде студенттің іс-тәжірибеге бағдарланған іс-әрекеттерге, контекстке сезімтал модельдеу жағдайларын және МДҰ басқарушылық қызметтің практикалық тапсырмаларын енгізу екендігін аңғарамыз.

Бүгінгі күні болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогі тек белгілі бір арнайы кәсіби біліктілігі бар адам ғана емес, сонымен қатар командада жұмыс істей алатын, дербес шешімдер қабылдайтын, бастама көтеретін, ақпараттық коммуникациялық технологиялармен жұмыс істейтін, білікті педагог болуы шарт. Осыған байланысты мектепке дейінгі ұйымдарда басқару, мектепке дейінгі білім берудегі басқару теориясы мен практикасы саласындағы арнайы білімі мен дағдылары болуы маңызды мәнге ие. Болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің басқару құзыреттілігін қалыптастыру міндетін шешу болашақ мектепке дейінгі білім беру педагогінің кәсіптік даярлау үдерісіне құзыреттілік тәсілін анықтайтын идеялар мен теориялық тұжырымдарды жаңартады.

МДҰ-ның қызметі «бала – бала», «бала – ата-ана», «бала – тәрбиеші», «бала – маман» жүйесіндегі «Серіктестікке негізделген іс-қимылдардың алуан түріндегі шығармашылыққа белсенді, еркін баланы дамыту» тұжырымдамалық қағидалары негізінде құрылады. Тек айналасындағы адамдармен тығыз ынтымақтастықта ғана бала мінез-құлықтың әлеуметтік қабылданған түрлерімен танысады, адамгершілік нормаларын саналы түрде ұстануға және білім беру үдерісіне белсене қатысуға үйренеді. Даму МДҰ-қызметінің барлық жағын қамтиды, ал өзгерістер әр балаға, тәрбиешіге, басшыға, отбасына қатысты болады. Әр педагог тәрбиеленушілермен өзара әрекеттесудің негізгі түрлеріне – ынтымақтастыққа, сұхбатқа, серіктестікке, бірлескен шығармашылыққа үнемі бағдар алып отырады. Тұжырымдамалық қағидағтар негізінде МДҰ-ны басқару технологиясын ұйымдастыруды қарастырамыз.

Балабақша тек оқу мен жазуға үйрететін орта емес, тек білім беріп қана қоймай, ең алдымен әр баланың жас ерекшелігіне сай танымдық, адамгершілік, жеке дара ерекшеліктерінің уақытында дамып, қалыптасуына ықпал ететін орта екенін ата-аналарға түсіндіру қажет. Ендеше алдарымыздағы жас ұрпаққа адамгершілік құндылықтардың тұқымын сеуіп қана қоймай, оның жайқалып өсуіне де жағдай жасай білейік!

Мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің АКТ пайдалану қызметіндегі қарапайым-бейімделушілік деңгей қызметін жаңа бастаған маманға тән, оның мақсаты оған қойылатын талаптарға бейімделу, яғни пернетақтада, түрлі перифериялық құрылғыларда жеткілікті дәрежеде сенімді жұмыс жасау, компьютерлік техниканың мүмкіндіктерін білу және оқытуды жандандыру, оқутәрбие үдерісін тиімді басқару мақсатында дайын бағдарламалық әзірлемелердің жиынтығын пайдалана білу. Бұл деңгейдегі мектепке дейінгі ұйым педагогтері үшін ақпараттық көздерге жоғары сұраныс тән, әсіресе АКТ-ны пайдалану қызметін меңгеру және оған бейімделуге көмектесетін жаппай компьютерлік оқыту жөніндегі әдістемелік әдебиет дидактикасына деген қажеттілік жоғары болады.

Қоғамдық ақпарат педагогтар мен балалар алдында мынадай міндеттер қояды:

- Жаңа заманға қадам басу ;
- Жаңа технология әлеміне балаға жолсерік болу ;
- Компьютерлік бағдарламаларға тәлімгерді таңдау ;
- Ақпараттық мәдениетті жеке тұлға қалыптастыру ;
- Педагогтардың профессионалдық деңгейін және ата – аналардың құзыреттілігін көтеру ;

Осындай міндеттерді арқалаған әр тәрбиеші АТҚ бітіргендігі туралы куәлігі болуы қажет. Ол заман талабы , өмір талабы және өзің үшін ең бірінші қажеттілік. Өйткені ХХІ ғасыр ақпараттандыру ғасыры. Ал , ғасыр талабына талас жоқ.

Педагогикалық оқу орындарының, мектепке дейінгі тәрбие мамандықтарын кәсіби шеберлікпен еңбек ететін оқытушылар мен магистранттар мен докторанттарға арнап шығармашылық шеберханаларын, зертханаларын ұйымдастыру. Болашақ МДҰ педагогтердің басқарушылық құзыреттілігін қалыптастыру күрделі және көпқырлы мәселе. Сондықтан зерттеу барысында алынған нәтижелерді оны шешудің бір ғана жолы деп есептеп, бұл бағыттағы ізденістер болашақта МДҰ педагогтерін дайындаудың басқа да қырларын, психологиялық астарларын, педагогтердің басқарушылық құзыреттіліктерін зерттеу тұрғысында өзінің жалғасын табуы тиіс деп есептеймін.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. «Балабақша меңгерушісі мен әдіскері» журналы, № 4 , 2015 ж.
2. «Бала мен балабақша» журналы, № 4 , 2012 ж.
3. Педагогикалық еңбектер .2008 ж.
4. Тұрғанбаев Б. А. «Дамыта оқыту технологиялары», Алматы 2000 ж.

Сенсорное развитие детей младшего дошкольного возраста посредством дидактических игр на липучках

*Толочкина А.Б., воспитатель
Ұлытау облысы білім басқармасының
Жезқазған қаласы білім бөлімінің «Балауса» бөбекжайы» КМҚК*

С восприятия предметов и явлений окружающего мира начинается познание. Познавательному развитию в современной системе дошкольного образования отведено приоритетное место: одна из пяти образовательных областей, согласно ГОСО ДО, носит это название - познание.

Сенсорное развитие – неотъемлемая часть познавательного, это развитие восприятия ребенка и формирование его представлений о внешних свойствах предметов: их форме, цвете, величине, положении в пространстве, запахе, вкусе и так далее. Сенсорное развитие является условием успешного овладения любой практической деятельностью. Развитие ощущений и восприятий создает необходимые предпосылки для возникновения всех других, более сложных познавательных процессов (памяти, воображения, мышления). Развитая сенсорика - основа для совершенствования практической деятельности современного человека. Ведь, как справедливо отмечал Б.Г.Ананьев, «самые далеко идущие успехи науки и техники рассчитаны не только на мыслящего, но и на ощущающего человека».

Ведущая форма деятельности воспитанников в детском саду – это игра. Играя, ребенок приобретает опыт, который в последствии переносит в реальную жизнь. На сегодняшний день детям предложено и доступно множество игр. Посредством педагогического наблюдения было выявлено, что играм на липучках дети отдают большее предпочтение. Исходя из вышесказанного, сенсорное развитие детей младшего дошкольного возраста наиболее эффективно посредством использования дидактических игр на липучках.

Обстановка в младших группах детского сада должна быть прежде всего комфортной и безопасной для ребенка. Маленькие дети плохо реагируют на пространственные изменения обстановки они предпочитают стабильность в этом отношении [1]. Дети младших групп еще не умеют хорошо взаимодействовать со сверстниками, предпочитая игры рядом, но не вместе. Необходимо отводить место для одновременной деятельности не более 2–3 детей, а также учитывайте возможности организации совместной деятельности взрослого и ребенка, поскольку взрослый основной партнер ребенка в играх и занятиях. Маленький ребенок активно входит в предметный мир и изучает его с интересом.

В каждой игре должны быть задействованы 4 основных цвета. Подборка игр должна быть разнообразна: на узнавание, называние и закрепление цвета, на группировку однородных и разнородных предметов по цвету, форме, величине, закрепление величины предметов, геометрических форм, сравнение предметов по цвету, форме, величине и другие. Наглядным материалом к дидактическим играм являются игрушки и картинки [2]. Все дидактические

игры, которые мы использовали с детьми, вносились в циклограмму воспитательно-образовательной работы. Используя разнообразные дидактические игры для накопления сенсорного опыта, дети легче адаптируются к условиям детского сада, дети увереннее накапливают представления о цвете, форме, величине, проявляя желание действовать вместе с воспитателем, со сверстниками и самостоятельно. Любой воспитатель должен уметь разработать варианты знакомых детям игр и создать новые полезные и увлекательные. Для обогащения сенсорного опыта детей, мы постоянно вносим новые дидактические игры. Ведь любая игра учит запоминать, мыслить, анализировать, синтезировать, обобщать, то есть помогает развивать умственные способности детей. Специально созданные условия, как в процессе проведения образовательной деятельности, так и в повседневной жизни, позволяют обеспечить накопление различных слуховых, зрительных и осязательных впечатлений, формировать элементарные представления об основных характеристиках величины (большой, маленький), формы (круг, квадрат, овал, прямоугольник, треугольник), цвета (зеленый, красный, желтый, оранжевый, фиолетовый, белый, черный, синий). В результате становится возможным формировать умения выделять разнообразные свойства предметов, ориентируясь на цвет, форму, величину, звуки, фактуру). Специально созданные условия сенсорного развития, педагогическое воздействие, индивидуальное сопровождение в мире чувственности, познания окружающего и осознания себя - все это задачи взрослого. Насколько успешно будет реализован намеченный образовательный план, зависит от профессиональной компетентности педагога в сфере сенсорного воспитания [1].

Результатом моей работы является повышение уровня сенсорного развития воспитанников: у детей сформировались первичные, но в тоже время устойчивые представления о цвете, геометрических фигурах, отношениях по величине между несколькими предметами, вкусе; обогатилось сенсорное впечатление, разовьются любознательность, инициативность и самостоятельность.

Таким образом, мы определили и обосновали психологопедагогические условия, обеспечивающие эффективное использование дидактических игр в сенсорном развитии детей раннего возраста. Такими условиями являются: обогащение предметно-развивающей среды в группе разнообразными пособиями, стимулирующими самостоятельное применение полученных представлений, разработка дидактического материала и дидактических игр, повышение компетенции педагогов дошкольном образовательном учреждении в области сенсорного развития детей раннего возраста.

Литература

1. Дильдабекова Г.А., Давыденко Т.Б. «Раннее развитие как фактор успешности ребенка», Костанай 2020, 48 стр.

2. Сопбекова М.Б. Сенсорика әлемі. Әдістемелік нұсқаулық. «Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалы Жамбыл облысы бойынша педагогикалық қызметкерлердің біліктілігін арттыру институты. – Тараз, 2020 – 64 б.

3. Танцюра С. «Вместе с малышом. Игры и упражнения», ООО ТЦ «Сфера», 2015 г., 70 стр.

4. Хохрякова Ю., «Сенсорное воспитание детей раннего возраста», ООО ТЦ «Сфера», 2020 г., 180 стр.

Логикалық ойындар арқылы балаларды дамыту

*Төленберген Р.Ғ., тәрбиеші
№68 «Балбұлақ» балабақшасы*

Аңдатпа: Оқу материалын балалардың ойлау қабілеті жетерліктей жас ерекшеліктерін ескере ұйымдастырса ғана, оның ойлау қабілетінің дамуына мүмкіндік туады. Сондықтан да тәрбиеші балаларды үнемі ойланып оқуға бағыттауы тиіс, бұған оқу үрдісін жүйелі ұйымдастыру, оқу іс – әрекетінде бала логикасын дұрыс дамыта алатын мүмкіндіктерді мол пайдалану арқылы жетуге болады.

Мәтін: Баланың жас ерекшелігін ескере отырып қазақ тілінен түрлі логикалық тапсырмалар беру арқылы, білімнің беріктігін қамтамасыз ету, баланың шығармашылық қабілетін дамыту, интеллектуалдық деңгейін көтеру. «Логикалық тапсырмалар» баланың жас ерекшелігін ескере отырып құрастырылды. Теориялық білімдерін кеңейтіп, оны практикада қолданылуына ықпал етеді. Логиканың дамуы өздігінен ізденіп жұмыс жасауына мүмкіндік береді. Логикалық тапсырмалар баланың интеллектуалдық деңгейін көтереді. Дұрыс ойлаудың формалары мен заңдары туралы ғылым логика деп, ал ой қорытындыларының объектив пікірлерге негізделетін процесі логикалық ойлау деп аталады.

Логикалық ойлаудың ерекшелігі – қорытындылардың қисындылығында, олардың шындыққа сай келуінде. Логикаға түскен құбылыс түсіндіріледі, себептері мен салдарлары қатесіз анықталады. Ұғымдар арасындағы байланыстар мен қатынастар логикалық ойлау жолымен ашылады. Бұл байланыстар мен қатынастардың дұрыстығын теріске шығаруға болмайтыны пікірлерде көрсетіледі. Психолог – ғалымдар: Н. Н. Пospelов, Ю. А. Петров, А. Н. Леонтьев, «логикалық ойлау» ұғымына нақты анықтама берген. Олардың пікірінше «логикалық ойлау» дегеніміз логика заңдылықтарын пайдалана отырып ой - пікірлерді, тұжырымдарды қолдануға негізделген ойлаудың бір түрі. Балалардың логикалық ойлау қабілеттерін дамыту жөнінде А. В. Запорожец, Л. Н. Венгер, И. С. Якиманская еңбектері жарық көрді. Жоғарыдағы авторлардың пікірлерінше «Логикалық ойлауды дамыту» дегеніміз:

- барлық логикалық ойлау операцияларын (талдау, жинақтау, салыстыру, жалпылау, саралау) арнайы жүйелі түрде қалыптастыру;
- ойлау белсенділігін, өз беттілігін дамыту.

«Логикалық ойлау – логикалық сөйлеудің негізі, ал мұны – логикалық сөйлеуді ұстаз дамытуға тиіс», деп көрсетті К. Д. Ушинский.

Мектеп жасына дейінгі баланың логикалық ойлауын дамытудың негізгі кезеңі деп есептеледі. Өйткені логикалық ойлау кейінірек бейнелік ойлаудың негізінде қалыптасады, ауқымы кеңірек мәселелерді шешуге ғылыми білімдерді меңгеруге мүмкіндік береді.

Балалардың ойлауын дамыту туралы М. Жұмабаевтың сөзімен алсақ: «Ойлау жанның өте бір қиын, терең ісі. Жас балаға ойлау тым ауыр, сондықтан басқыштап іс істеу керек. Оқулықтағы берілген тапсырмалар, суреттер баланың жанына дұрыс әсер ететіндей, білімге деген ынта – ықыласы, құштарлығы болуы керек».

Баланың логикалық ойлауы арқылы тілін дамыту үшін, тәрбиешіге оның теориясын терең білу міндеті жүктеледі. Логикалық ойлауды дамытудың кестесі арқылы тіл дамыту жолдарының кестесін жасауға болады.

Мектеп жасына дейінгі балалардың логикалық ойлау қабілетін дамытуда сұрақтардың алатын орны ерекше. Сондықтан балаға қойылатын сұрақ жүйелі, әрі түсінікті болу керек. Сұрақтар қоя білу қиялдаудың ең жоғарғы сатысы және нәтижелі ойда негізгі рөл атқарады. Ойын арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың негізгі іс - әрекеті және олардың айналадағы өмірден алған білімдерін, әсерлерін, жинақтаған тәжірибесін өз бетінше іс жүзіне асырады. Сондықтан ойын балалар үшін өзіне тән жүру барысымен, мақсатымен маңызды. Міне, осыдан баланың логикалық ойын қиялдау қабілеті шыңдалады, дамиды. Бұл қазіргі заманға өте қажет. Өйткені, бұл компьютер ғасыры. Баланы болашақ өмірге, белсенді еңбекке даярлауда, оның ақыл - ойы, адамгершілік - эстетикалық сезімдерін, логикалық ойлау қабілетін қалыптастыруда – балаға құрметпен қарау қажет.

Бүлдіршіндердің логикалық ойлау қабілетін дамытуда қарапайым математиканың алғашқы ұғымдарын ойын арқылы үйретудің математикалық диктант жазудың, заттарды әр - түрлі геометриялық пішіндерден құрастырудың, ауызша есеп шығарудың, көру арқылы салыстырудың, қиялдаудың жұмбақтар жаттаудың маңызы өте зор. Біздің балабақшаның тәрбиешілері логикалық ойлау қабілеттерін жоғарлатуда.

Логика - дүниені тану тарихының нәтижесі, жиынтығы, қорытындысы. Логика ғылымында жаңаша әдістерді жетілдіру, адамның дүниетанымын барынша өрістетуге басты мәселе болып саналады. Логика ғылымы адамдардың сан ғасырға тарихи тәжірибесінің жемісі.

Бұл ғылым адамдардың өмір сүру қызметінің әр түрлі салалары үшін аса маңызы бар әлеуметтік тарихи құрылым. Бұл логикалық ойлау ғылымы көптеген басқа ғылымдармен байланысады. Философиямен, психологиямен, жоғарғы нерв қызметі, физиологиямен, кибернетикамен, математикамен байланысын зерттейді. Логика - талқылау кезіндегі ойдың дұрыс құралуын зерттейтін ғылым. Екінші сұрақта формалды және диалектикалық логика туралы түсініктердің мазмұнын анықтаудан бастау керек. Формалды және диалектикалық логиканың ерекшеліктеріне, айырмашылықтарына тоқталған жөн. Формалды логика жаңа білімдерді қорытып шығарудың заңдарын қарастырады. Формалды логика білімнің құрылымдық жағын

жеке - жеке көрсетуге, олардың элементтерінің формалды байланыстарына көңіл аударады.

1. «Логика» ұғымына түсінік Білім берудің басты мақсаты - үнемі өзгеріп тұратын әлеумет жағдайына қарай өсіп келе жатқан ұрпақты даярлау. Өзгермелі өмірге қарай балаларды бейімдеуде білім мен тәрбиемен қаруландыру білім беру үрдесінің негізгі кілті болып табылады. Логикалық ойлау әдістерін меңгермеген балада, білім саласында көп қиындыққа ұшырайды: есептерді шығаруда, жаттығуларды орындауда көп уақытын және күшін жоғалтады. Нәтижесінде денсаулығы әлсірейді, оқуға деген құлшынысы төмендейді. Бала логикалық операцияларды меңгергенде, анық және дәл ойлай алады, амалды орындауда неге мән беру қажеттілігін түсінеді, өзінің дұрыстығы туралы пікірін білдіре алады. Білімді меңгеру оңайға соғады, мектеп бала үшін қуаныш әкеледі.

Балабақшада өзге ұлт балаларын қазақ тілін үйретуде ойынның маңыздылығы

Турсанина Г.А.

«Колобок»б/ж КМҚК, қазақ тілі мұғалімі

Аннотация: Болашағы зор егеменді еліміздің өршіл талабына сай мемлекеттік тілді меңгеру, оқытуға, оның ішінде өзге ұлт өкілдеріне мемлекеттік тілді үйрету ерекше мән берілуде. Тәуелсіз мемлекетіміздің келешегі – жас ұрпаққа сапалы білім беру – оны қазіргі заманға сай білімді, жан дүниесін рухани бай етіп тәрбиелеу сияқты қиыны мен қызығы бірдей іс – педагогтар еншісінде.

Түйінді сөздер: мемлекеттік тіл, тәрбие, білім беру, ұйымдастырылған іс-әрекет, ойын технологиялары.

Мемлекетіміздің болашағы жас ұрпақ болғандықтан оларды тәрбиелеу жан-жақты қамтылуы тиіс. «Тәрбие тал бесіктен» дегендей қазіргі таңда балабақша табалдырығынан бастау алатын өзге ұлт бүлдіршіндерін қазақ тілін үйретуде ерекше маңыздылық қажет.«Отаны бірдің-тілегі бір, жүрегі бір» екенін балалықтан бастау алатын етіп тәрбиелеу міндетіміз. Бүгінгі күн талабына сәйкес баланың ойын, тілін дамыту, уақыт көшінен қалып қоймауына, ұшқыр ойлы, жігерлі, ұлтжанды, қайратты етіп, сапалы білім, саналы тәрбие мен ұштастыра алсақ қана ұлт тілегі орындалады. Ауызбірлік пен түсіністік болған жағдайда ғана тыныштық мамыражай өмір болатынын бүлдіршіндерге қарапайым тілде, түрлі әдістер мен бойларына сіңіруге өз үлесімді қосудамын. Баланың ой-өрісіне балаша үңілсе ғана нәтижеге жетесің. Бүлдіршіндерді яғни біздің келешегімізді қазақ тілін меңгерту біздің басты мақсатымыз.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік жалпыға білім беру стандарты бойынша мектепке дейінгі тәрбиемен оқыту барысында бүлдіршіндерге қазақ тілін үйретудің білім-деңгейі нақты бағдарламамен берілген. Әр мұғалім заман талабына сай өз сабағына жаңашылық енгізіп, шығармашылық ізденіспен өткізеді.

Өзге ұлт балаларына қазақ тілін үйретуде ойын және жаңа ойын технологиялар арқылы тілдік материалдарды меңгертіп, сөздік қорды молайтып,тілдесім әрекетіне

жетелеу тиімді болып табылады. Ойын — балалардың тілді үйренуге деген қызығушылығын арттырады, сенімін оятады.

Балабақшада балаларға қазақ тілін үйрету барысында ойындардың алатын орны ерекше. Ойын-балалар үшін қоршаған ортаны танып білудің ең жеңіл-де ұтымды тәсілі. Ойын процесінде сөйлесу үлкен рөл атқарады. Ойын — мектеп жасына дейінгі балалардың негізгі іс-әрекеті. Әр сабақтың тақырыбына сай ойындарды пайдаланып отыру балалардың тіл үйренуге деген қызығушылығын,ынтасы мен зейінін арттырады. Бала ойын ойнау барысында жан-тәнімен ойынға кірісіп кетіп, қызығушылық танытып, белсенділік пайда болады. Ойын ойнаған кезде тіпті тілді үйренгісі келмейтін баланың өзі қызығушылық танытып ойынға араласып кетеді.

Балалардың жас ерекшеліктеріне қарай ойын түрлері-де әр түрлі болып келеді. Оқу әрекеті барысында қолданатын ойындар бірнеше түрлерге бөлінеді: дидактикалық ойындар, сюжетті-рөлдік ойындар, қимыл-қозғалыс ойындар, ұлттық ойындар, саусақ ойындары, фонетикалық ойындар, логикалық ойындар, үстел үсті ойындары және т.б.

Біздің балабақшада балаларға қазақ тілін үйрету үш жастан басталады. Өзге ұлт балаларына қазақ тілін үйретуде тек қана сөздерді жаттату, қайталау арқылы үйретпей, оларды ойын мен ойын технологияларын қолдану арқылы үйретемін.

Ұйымдастырылған оқу әрекеті барысында балалардың қызығушылығын арттыру мақсатында мазмұнды көрнекі суреттер, кейіпкерлерді қатыстыру, әр-түрлі ойыншықтар және ойындар қолданылды. Екінші кіші тобында «Қуыршақта қонақта», «Хайуанаттар бағында», «Әжемнің үйінде қонақта» және тағы да басқа саяхат- сабақтары ойын түрінде өткізіледі. Осы іс-әрекетте балалардың сәлемдесу, танысу және заттың атауын атап үйрену арқылы тілге қызығушылықтары артады.

Ортаңғы тобында дәстүрден тыс сабақтарында «Қызықты кездесу», «Ауылда», «Кішкентай балапанның саяхаты», «Дүкенде», «Асханада» саяхат- ойындары балалардың ойлау қабілетін, ой санасын, түйсігін арттыруға себебін тигізуде.

Қазақ тіліндегі тән дыбыстарын дұрыс айтуды үйрету үшін балаларға дыбыстық жаттығулары, сергіту сәттерін қолданып, қысқаша тақпақтар мен жаңылтпаштар айту әдістері жиі пайдаланылуда. Сонымен қатар балалардың санау қабілеттерін арттыру мақсатында «Бір-көп», «Тауық және балапандар» ойындары және т.б. , саусақтар моторикасының дамуын көздеу мақсатында «Қуырмаш», «Балақай», «Отбасы» сияқты ойындар ойнатылады. Мысалы: «Мына саусақ ата, мына саусақ әже, мына саусақ әке, мына саусақ ана, Мына саусақ мен. Барлығы менің-отбасым!»

Ұйымдастыру оқыту әрекетінде балаларға қонаққа Алдар көсе, ата, әже , қуыршақ Сәуле сияқты кейіпкерлер келеді. Оқу барысында балалардың ойлау және ой санасының артуына себебін тигізетін «Сиқырлы дорба», «Дүкен», «Телефон», «Кім жылдам?», «Мен бастайын, сен жалғастыр» және тағы басқа дидактикалық ойындары қолданылды, ал «Не артық?», «Үй жануарлары», «Кім қалай дыбыстайды?», «Хайуанаттар бағында», «Жеміс-жидектер», «Құстар», «Көңілді алаң» сияқты ойындар кезінде қимылды-қозғалыс ойындары ойнатылады. Осы

әдістерді пайдалану балалардың өздерін қоғамдық орындарда емін еркін ұстау нормаларын машықтанып, олардың қазақ тілінде ауызекі сөйлеу дағдылары қалыптасады.

Ересектер тобында балалардың қойылған сұраққа дұрыс жауап беруіне, тілді түсінуіне көп көңіл бөлінуде. Балалардың белсенді сөздерінің сан жағынан өсуіне байланысты сабақта кем дегенде 3-6 сөздік жаттығулар енгіземін.

Мысалы, «Ойыншықтар» тақырыбында «Не бар, не жоқ?», «Ғажайып қапшық», «Балабақша», «Танысу» тақырыптарына «Қонақты қарсы алу», «Қонақты балабақшамен таныстыру» ойындары ойнатылады.

«Лото» ойынында балалардың алдында түрлі үй жануарларының немесе ойыншық түрлерінің қиынды – кубиктері таратылып беріліп, аталған заттарды жинастыру тапсырылады. Осы ойындарды қолдану балалардың заттардың атауын есте тез сақтап, олардың ой өрісінің ықтималды дамуына әсер етеді.

«Ғажайып дорба» ойынында заттардың жекелей атауларын, түр-түсін, қимыл-әрекеттерін айтқызу үшін бұл ойынды бірнеше түрде қолдануға болады. «Ыдыс-аяқ», «Киім», «Ойыншықтар», «Көкөністер» т.б тақырыптар бойынша жеке атаулармен қатар заттардың жалпылама мәнді сөзбен аталуын бекітуде де бұл ойынның мәні зор.

«Поезд» немесе «Ал, кеттік» ойынында балалар дөңгелене отырады да, топтама суреттер оларға таратылып беріледі. Бұйрық берілісімен беті теріс қаратылған карточкаларды балалар жылжыта бастайды. «Тоқта» деген белгі берілісімен қозғалыс тоқтатылып, әрбір бала алдына келген суреттің атын атайды. Бұл ойындарда балалар суретке қарап заттардың атауын атап, есте сақтау қабілеттері дамиды.

Тілді дамытуға арналған дыбыстық жаттығуларды өткізуде, балалар сөздердегі қазақ тіліндегі тән дыбыстарды дұрыс айтуға үйреніп, дауыс ырғағын дамытып, тілдерін жаттықтырады.

Мысалы: Дән-дән, сән-сән, дәмді сүт, дәмді нан. Ән-ән, қамба толы дән

Әжем айтқан ән, құрып жүрген сән.

Ойын арқылы балалар қазақ тілін меңгеріп, сөздік қорын байытады және жаңа материалды жақсы қабылдап, есте сақтайды, зейіні дамиды, қызығушылығы артады.

Оқу жылының аяғында балалар оқу бағдарламасының талабына сәйкес ауызекі сөйлеудің қарапайым түрлерін меңгеріп, байланыстырып сөйлеуге үйренеді, қазақ тіліндегі сөздік минимумы қалыптасады.

Түрлі ойындарды өткізу сөзсіз оқу іс-әрекетін жандандырып, қызығушылығын арттырады. Осылайша ойын түрлері баланың дұрыс сөйлеуі мен тілін дамытуда жетістікке жеткізер жолдың бірі болып табылады.

«Ұстаздық еткен жалықпас,

Үйретуден балаға» -деп, Абай атамыз айтпақшы, бүгінгі жас ұрпаққа қамқорлық жасап оларды ізгілікке, адамгершілікке, отаншылдыққа, ұлтжандылықпен мемлекеттік тілге деген құрметке тәрбиелесек қана еңбегің жемісті болмақ! Ертеңімізді бүгін ойлап, жас ұрпақты жан-жақты тәрбиелеумен жеткілікті білім қорын беру әр ұстаздың міндеті екенін ұмытпайық.

Әдебиеттер

1. Республикалық педагогикалық журнал // Балабақша: тәрбиелеу және оқыту 2013 ж. №1
2. Қазақстан Республикасы Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты // Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту // 7.08.2013 ж. №323
3. Республикалық педагогикалық журнал // Бала мен балабақша. 2012 ж. №2

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі

*Түркей Нұрсұлу Дайрабайқызы, тәрбиеші
№88 «Баян сұлу» балабақшасы, Астана қаласы*

Аңдатпа. Баяндамада мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың негізгі тенденцияларын талқылау, мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының педагогтерінің кәсіби құзіреттіліктерін көрсете отырып, білім озық жаңашыл заманауи педагогтің рөлін насихаттау.

Кілт сөздер: Жаңашыл тәрбиеші, ақылдылығы, қайырымдылығы, мәдениеттілігі, білімділігі, кәсіби шеберлігі.

Мектеп жасына дейінгі балаларды дамыту мен тәрбиелеудегі заманауи педагогтің рөлі

Жалпы білім беру жүйесінің құрамдас бөлігі болып саналатын, ең алғашқы, әрі негізгі саты мектеп жасына дейінгі мекемелер болып табылады. Мектеп жасына дейінгі мекемелерде балалардың жеке қасиеттерінің, құзыреттіліктерінің жетілуіне негіз қалау, мектеп өміріне дайындау, күн тәртібіне және оқу ісіне бейімделуін жүзеге асыру көзделеді.

Қазіргі таңда мектепке дейінгі мекемелердің көбеюінің бастау алып жатқандығы қоғамымыздың қуантарлық жаңалығы деуге болады. Бұл дегеніміз ертеңгі болашағымыз, артымыздан келе жатқан ұрпағымыздың заман талабына сай, өз жас ерекшелігіне байланысты білім алу, бойына адамгершілік сезімін сіңіру, отанға, елге, отбасына, қоршаған ортаға деген сүйіспеншілікке ие болуы. Қазақстан Республикасының білім беруді дамыту тұжырымдамасында: «Білім берудің деңгейлерімен мазмұнын анықтағанда мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды «үздіксіз» білім берудің бастапқы деңгейі» деп көрсеткен.

Ал, бүгінгі қоғам мүддесіне лайықты, жан-жақты жетілген, бойында ұлттық сана, ұлттық дәстүр қалыптасқан, инабатты да ибалы, мейірімді, адамгершілігі мол, рухани бай азаматты тәрбиелеп өсіру – мектеп жасына дейінгі мекемелердің бірден-бір міндеті. Бұл міндеттің жүзеге асырылуына үлес қосатын тәрбиеші педагог екені белгілі. Тәрбиеші педагог өздерінің кәсіби шеберлігі, біліктілігі, құзыреттілігі арқылы баланың бойына сіңірте біледі.

Тәрбиешінің жеке басының үлгісі - жас ұрпақ тәрбиесінде ең әсерлі әдістердің бірі, өйткені балалар тәрбиешіге барлық жағынан еліктейді. Сол себеппен де ол үнемі жинақты, таза, ұқыпты жүріп, сөйлеген сөзі мәнді, ойлы әдемі, салмақты келіп,

асықпай, байыппен сөйлеуі керек. Бала еліктегіш болғандықтан, жақсыны да, жамандыда тез қабылдайды.

Тәрбиеші тәрбиеленушілердің күнделікті оқу-тәрбие жұмысын, демалыс уақытын ұйымдастырады. Ал бөбекжай мен балабақша тәрбиешісі мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелейді, мектепке даярлайды, отбасына көмектеседі. Тәрбиеші балалардың жақын досы болуы керек, ал еркелетуге сақтықпен қараған жөн. Бір баланы еркелету басқа балалардың қызғанышын тудырады. Дегенмен, балаларды еркелету де қажет. Тәрбиеші өз талабына ұқыпты болуы қажет. Бала тек адамның жеке басының тікелей тигізетін әсері арқылы ғана тәрбиеленеді. Балабақша тәрбиешісі жас ұрпақты жан-жақты дамытып тәрбие беру, оны өмірге еңбекке даярлауда педагогикалық білімді көпшілік арасына насихаттау сияқты әрі жауапты, әрі қадірлі қоғамдық міндеттер атқарады.

Тәрбиешінің жеке басының үлгісі- жас ұрпақ тәрбиесінде ең әсерлі әдістердің бірі, өйткені балалар тәрбиешіге барлық жағынан еліктейді. Сол себеппен де ол үнемі жинақты, таза, ұқыпты жүріп, сөйлеген сөзі мәнді, ойлы әдемі, салмақты келіп, асықпай, байыппен сөйлеуі керек. Бала еліктегіш болғандықтан, жақсыны да, жамандыда тез қабылдайды. Жаңашыл педагог Ш.А.Амонашвили тәрбиешіге төмендегідей талап қояды: педагог- тәрбиеші әріптестеріне мейрімді, жылы шырайлы, ықыласты болуы керек, әріптестерімен қарым қатынас жасаудың әдебін, дауыс сарынын, жылы үнін игеру керек, әріптестерінің табысына қызғанышпен, күншілдікпен қарауға құқы жоқ, әріптестерімен өз тәжірибесін бөлісуге міндетті, әріптестерінен үйренуге ұялмауы керек, әріптестеріне жоғарыдан менсінбей қарауға құқы жоқ, әріптестерінің ар-намысын, атақ-даңқын сақтауы керек, балаға байланысты отбасы құпиясының бәрін білу керек, бірақ оны ешкімге шашпауы тиіс. Сол себепті мектепке дейінгі ұйымдарда педагогтардың негізгі міндеті: әдіс – тәсілдерді дұрыс таңдау, жаңаша педагогикалық технологияларды дұрыс қолдана білу, жеке тұлғаның дұрыс дамып қалыптасуы үшін жағдай жасау яғни инноватор тәрбие дәрижесіне жету. Осы ретте тәрбиешілердің жаңа бағдарламаны тиімді пайдалануы үшін олардың кәсіби шеберліктерін шыңдап, шығармашылықпен еңбек етуіне бағыт беріп, қазіргі заман талаптарына сай инновациялық бағытта дұрыс ұйымдастыра білу – әдістемелік жұмыста үлкен ізденіс пен жауапкершілікті талап етеді.

Тәрбиешінің бойында болатын маңызды сапалары: ақылдылығы, қайырымдылығы, мәдениеттілігі, білімділігі, кәсіби шеберлігі, балаларға деген сүйіспеншілігі, тәртіптілігі, шығармашылық қабілеттілігі, белсенділігі, жан жақты қызығушылығы, ұйымдастырушылық қабілеті, бір нәрсемен шұғылдану, зиялылығы, әзіл-қалжыңға бейімділігі, басқаны тыңдай білуі, талдау жасай білу қабілеті, еңбексүйгіштігі, мейрімділігі, әділдігі, ашықтығы, шыншылдығы, әділеттілігі, әдептілігі, жақсылық жасай білуі. Тәрбиешінің педагогикалық шеберлігі тәрбие жұмысының әрбір кезеңінде не істейтінін, не үшін істейтінін, қандай нәтижеге жеткісі келетін саналы, анық және дәл білуіне байланысты болмақ. Шебер тәрбиешінің бөлмелерді педагогикалық және эстетикалық талаптарға сай жабдықталуы, тәрбие жұмысына қажетті көрнекі құрадарының түгел болуы, педагогикалық мақсатқа сәйкестелінген болуы шарт. Олардың өз орнында тұруы

жемісті еңбек етуге жағдай жасайды. Шебер тәрбиешінің негізгі қасиеттерінің бірі- педагогикалық әдептілік. Педагогикалық әдептілік бала психологиясын және оның жас ерекшеліктерін жете білуді талап етеді. Әдептіліктің қайнар көзі- балаларды сүю және қадірлей білу. Педагогикалық әдептіліктің бір көрінісі – шамамен сезу қасиеті. Сонда тәрбие әдістерінің көпшілігі нәтижелі болады. Қолайлы әдісті таба білу шеберлік пен әдептіліктің көрінісі. Шеберлік үйретумен, үйренумен, өз ісіне деген сүйіспеншілікпен, тәжірибемен, жұмысқа ұқыпты қараумен саналы, ойлы еңбекпен қалыптасады.

Тәрбиеші қызметінің ерекшелігі: педагогтік әдепті игеру, ел үшін ерлікпен еңбек ету, педагогтік бедел, педагогтің артистігі, педагогтік оптимизм, кәсіби шеберлікті үнемі шыңдап отыру, т.б.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. «Бала мен балабақша» журналы, № 4 , 2012жыл
2. «Жалпы педагогика» . 2009ж М.Жұмабаев.
3. «Балабақша меңгерушісі мен әдіскері» журналы, № 4 , 2015 жыл .
4. Оқушылардың шығармашылығын дамыту» Ғылыми-әдістемелік журнал, №5 , 2009 ж

Мектеп жасына дейінгі балалардың психологиялық ерекшеліктері

*Тұрысбекова Жанерке Бақытқызы
Астана қаласы, № «Баян сұлу» балабақшасы, педагог-психолог*

Аңдатпа: Мектепте оқытуға баланың психологиялық дайырлығы - мектепке дейінгі балалық шақ кезеңіндегі психикалық дамудың қорытындыларының бірі. Қазіргі уақытта баланы мектепке дайындау, белгілі бір дағдыларды игеруге бейімдеу заманымыздың көкейкесті мәселелерінің бірі болып отыр. Баланың психологиялық даму деңгейінде жекелей өзгешеліктер өсе түседі. Бұл өзгешеліктер мынадан көрінеді: балалар бір-бірінен ақыл-ой, адамгершілік және жекелей дамуымен ажыратылады. Олай болатын болса, балаларға психологиялық қолдау жасау білім беру мекемелерінің (балабақша, мектеп) ең негізгі міндеті болып табылады.

Кілт сөздер: Психологиялық даму, ЕҚБ, даму кезеңі, психологиялық-педагогикалық қолдау, даму сипаты мен дәрежесі.

Қазіргі уақытта баланы мектепке дайындау, белгілі бір дағдыларды игеруге бейімдеу заманымыздың көкейкесті мәселелерінің бірі болып отыр. Мектепке дейінгілердің өз-өзіне қызмет ету дағдыларын меңгеруі - өнегелі, жігерлі, дербестік, және табандылық сияқты қасиеттерін тәрбиелеудің тиімді жолы. Егер сөйлеу, ойлау, қабылдау процестерінің дамуы қалыпты жағдайда жүрмесе баланың ой-өрісінің дамуы да кейін қалады. Бала бұл жаста өзін еркін ұстап, өз бетімен әрекет жасап үйрене алмайды, олардың дамуында жол көрсететін, өмірге бейімделуіне жағдай жасайтын адам болу керек.

Баланың 3-тен 6 жас аралығы мектепке дейінгі кезең деп есептейді. Бұл кезде бала алғышқы кезеңмен салыстырғанда тез өсіп, салмағы тез артады. Жоғары жүйке жүйесінің дамуы да жоғарылайды, бойының өсуінде де өзгерістер байқалады. Дәлел келтіре кетсем, 5 жаста 6-7 см-ге артса, 6 жаста 7-8 см-ге өссе, 7 жасында 10см-ге өседі. Баланың кеуде клеткасының өсуіне байланысты аяғы мен дене пропорциясы өзгереді. Бұлшық еттері дамиды, денесі кішкене кезеңмен салыстырғанда сымбатты бола бастайды. Қимыл қозғалысының дамуы бұлшық етінің дамуына үлкен әсерін тигізеді.

3 жасқа дейін баланың екінші сигналдық системасының дамуы психикасының дамуына өзіндік сепігін тигізеді. Өйткені бала құрбы-құрдастарымен, айналасындағы үлкен адамдармен жиі-жиі тілдік қарым-қатынаста болады, бұның өзі баланың логикалық ойлауына ерік сапасы мен есінің, қиялы мен қабылдауының, зейінінің дамуына әсер тигізеді. Соның нәтижесінде баланың алдыңғы кезеңдермен салыстырғанда қоршаған ортамен қарым-қатынасы артып, жас кезеңіне тән өзіндік ерекшелігі қалыптасады.

Зеттеулерге қарағанда 3 жастан кейінгі кезең сәбилік кезеңнен мектепке дейінгі өту кезеңі деп есептеледі. Осы кезде бала заттармен өз бетінше әрекет етуге талпынады, бірақ әлі де болса үлкендер тарапынан қамқорлық күтеді. Сөйлеуі дұрыс дамып жетілуіне байланысты, сөзі анық емес, түсініксіз болады. 3 жастан жоғары қарай сөздік қоры дамып, өзінің ана тіліндегі барлық сөздерді меңгеріп, түсінеді, тілдік қарым-қатынасы жоғары сатыға көтеріледі. Ойлауы көрнекі амалдық, бейнелік болып, кейбір мәселені өздігінен шешіп ой қорытындысын шығара алады. Баланың санасының мазмұны күрделеніп, 3 жастың соңына қарай мазмұндық рөлдік ойындар ойнайды. Ал, 4 жасқа келгенде денесінің бұлшық етінің күші артып, ептілігі, икемділігі, қозғалысқа икемділігі байқалады. Доптың немесе басқа бір заттарды нысанаға лақтырып қағып алуды үйренеді, бірақ көргені мен естігенін ұзақ есінде сақтап, өз мағынасында тез жаңғыртып бере алмайды. Рөлдік ойындарын да күнделікті көріп жүргендерін ғана бейнелейді.

5 жасқа келгенде қимыл-қозғалысының нақты дамуына байланысты, жүру, жүгіру, секіру, қабырғадан өрмелеу, еңбектеу, шаңғы, шана, велосипед тебуді үйренеді. Үлкендермен еркін қарым-қатынас жасауына байланысты баланың грамматикалық сөздік қоры молайып, тәрбиешінің айтқан сөздерін жақсы түсініп, оған өзінің түсінігі бойынша жауап береді. Осы кезде тәрбиешінің тапсырмасын және қарапайым еңбек әрекеттерін де орындайды. Үлкендердің басшылығымен көптеген әдет-дағдыларды меңгеру де бала психикасының дамуына көп ықпалын тигізеді. Ертегі және әңгімедегі кейіпкерлерге өзінше баға беріп, талдау жасайды, соның нәтижесінде қиял, ойлау, есте сақтауының дамығандығын байқаймыз. Бала ұжыммен бірігіп, ойнап, еңбек әрекеттерінің нәтижесінде өзінің жасаған жұмысына эмоциялық баға беріп, эстетикалық талғамы артады. Бала 6 жасқа келгенде ерекше қарқынмен дамып, дене бітімі күрделенеді. Барлық органдарының жұмыс істеу қабілеті артады, оқу әрекетін орындағанда да, қағаз-қарындашпен де еркін әрекет ете алатын болады. 6

жасқа келгенде сөздің тура және жанама мағынасын түсінеді. Бұл жаста ойынның мазмұны күрделеніп, өмірдегі барлық шындықты бейнелеуді көздейді.

Баланың даму сипаты мен дәрежесіне қарай бір немесе бірнеше білім беру қажеттілігі анықталуы мүмкін. Балалардың ерекше білім қажеттілігі тәрбиелеудің кез келген кезеңінде пайда болады. Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау – оқу процесі барысында баланың қолдаудың түрін, формасын, көлемін анықталған оқу қиындықтары, олардың пайда болу себептері мен механизмдері негізінде белгілеу. Оқу процесі барысында қиындықтары бар балаларды анықтау және олардың ерекше білім алу қажеттіліктерін бағалау екі деңгейде жүзеге асырылады.

Айта кетейін, Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында: «2021-2022 жылдары балалардың әл-ауқатын және жағдайын жақсартуды бағалауға үшін баланың әл-ауқаты индексі айқындалып, енгізілетін болады» деп көрсетілген. Осы құжатта сонымен қатар өмірлік қиын жағдайға тап болған балалары бар отбасыларына әлеуметтік-құқықтық және психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету жөніндегі орталықтар мен психологиялық қызметтер желісін жалғастырылады. Азаматтық қоғамның назарын аудару, мемлекет пен қоғамның балалардың құқықтарын қорғау саласының өзекті мәселелеріне шоғырландыру мақсатында, сондай-ақ балалардың өмір сүру сапасын жақсарту үшін тұрақты негізде әлеуметтік маңызы бар іс-шаралар іске асырылатын болады делінген. Осы ретте инклюзивті оқыту – барлық балалардың мұқтаждықтарын ескеретін, ерекше қажеттіліктері бар балалардың білім алуын қамтамасыз ететін жалпы білім үрдісінің дамуы екенін айта кету керек.

Баланың жүйке жүйесінің күшті немесе әлсіздігін өмірдегі мынадай көрсеткіштер дәлелдейді. Оның ұйқысының тыныш болуы, тез ұйықтауы немесе тыныш ұйықтай алмауы, қатты ұйықтауы сол сияқты жүйке жүйесі күшінің жылдам немесе жай қалпына келмеуінен де байқалады. Бала ашыққан кезде өзін қалай ұстайды, оны уақытымен тамақтандырып отырмаса айқайлап жылап немесе көңілсіз, әлде тыныш бола ма соған да байланысты, яғни сыртқы ортаның әсер еткен әр түрлі тітіркендіргіштеріне мидың төзімділігі тепе-теңдігі, бір қалыптылығымен де жауап қайтарады. Жүйке жүйесінің күнделікті өмірдегі негізгі көрсеткіштері ұстамдылық, тұрақтылық, тыныштық, көңіл-күй қалпының өзгеруімен және бірден жарқырап қуанып, жабырқап, қайғыруынан байқалады. Сөзі мен қимыл-қозғалысының біркелкі болмауы да осыған мысал бола алады. Жүйке жүйесінің қозғыштығының көрсеткішіне өзін қоршаған ортаға жаңаны тез қабылдап, бағдарлай алуы, өмірдегі өзгерістерге тез бейімделуі, естеліктер мен дағдыларды тез игеруі көпшілік ортада өзін еркін ұстап, жаңа ортаға тез бейімделуі, жан-жақты қабілеттілік әрекетінің бір түрден екінші түрге тез ауысуы, еске тез сақтап, қайта жаңғырта алуы, шапшаң қимылдап тез сөйлеуі де жүйке жүйесінің қызметіне

байланысты. Жүйке жүйесінің әсерлегіштігі сырттан әсер ететін тітіркендіргіштерге жауап беру қабілеттілігінен де көрінеді. Кейбір балаларды ашуланшақ, күйгелек, шыдамсыз десек, енді біреулердің қуанғаны да, ренжуі де түсініксіз дейді. Енді біреулерді икемді, етпі десек, оған қарама- қарсы ебедейсіз, олақ, бейімділігі жоқ та балалар бар. Бұл қасиет баланың сыртқы әрекеттердің әсеріне оңай бейімделе алмауынан, көп күш жұмсауынан көрінеді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасының мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты. Астана – 2009.
2. 2. Выготский Л.С. Собр. соч. Т.4. Детская психология. Москва, Педагогика, 1984.

Мектеп жасына дейінгі балаларға қазақ тілін үйретуде инновациялық әдістерді қолдану

*Уйсинбаева А.Б., қазақ тілі мұғалімі
«Сәуле» бөбекжайы ҚМҚК
Теміртау қаласы*

Андатпа: Қазіргі таңда мемлекеттік тілді оқытуда жаңа идеяларды әр ұйымдастырылған оқыту қызметінде жан-жақты қолданып, жаңаша оқытудың тиімді жолдарын тауып, жүйелі түрде қолдану – заман талабы. Тілді заманға сай үйлестіріп, терминология мәселесінен іздеу керек. Көп жайларды зерттеп, көңілге түйіп, мәселелер төңірегінде іздену әр педагогтың міндетіне айналды. Сондықтан педагогтардың тәжірибесінде мынадай проблема тууы мүмкін: балалардың танымдық қабілеттерін, танымдық процестерін (есту, көру, қимыл және т.б.) дамытуда қолданып жүрген әдіс-тәсілдердің заман талабына сай болмауы. Осы проблеманы шешу үшін тиімді жолдарды қарастыру қажет.

Балалардың жеке-дара ерекшеліктерін ескере отырып, коммуникативтік шығармашылық құзіретін дамыту. Мектеп жасына дейінгі баланың тілдік қорын дамыту, іс жүзінде ауызша сөйлей білуге үйрету.

- ✓ Қазақ тілін оқыту әдістемесін әлемдік ақпараттық білім кеңістігінің деңгейіне көтерудің тиімді жолы – білім беру саласын толықтай ақпараттандыру.
- ✓ Мемлекеттік тілді оқытуда – ақпараттық-коммуникациялық технологияларды оңтайлы пайдалану.

XXI ғасыр – жаңа технология мен ақпараттандыру ғасыры. Тәуелсіз Қазақстан да сол ғасырға нық қадам басты. Еліміздегі барлық білім ошақтары компьютер және интерактивті тақтамен жабдықталуда. Қазіргі заманғы, ғылыми-техникалық үдерістің қарқыны күннен-күнге өсуде. Сонымен қатар, білім беру жүйесінің алдына да жаңа міндеттер жүктелуде. Білім беру

саласында жаңа ақпараттық технологияны практикада меңгермейінше сауатты, жан-жақты маман болу мүмкін емес. Жаңа ақпараттық технологияны меңгеру педагогтің білімін шыңдап ғана қоймай, интеллектуалдық, кәсіптік, адамгершілік, рухани, азаматтық және тағы басқа көптеген адами келбетін қалыптастыруына ықпал жасайды.

Білім берудің негізгі мақсаты – білім мазмұнының жаңаруымен қатар, оқытудың әдіс тәсілдерімен әртүрлі құралдарын қолданудың тиімділігін арттыруды талап етеді. Осы мақсатты жүзеге асыруда ақпараттық технологияны пайдалану әдісі зор рөл атқарады. Мектепке дейінгі мекемеде ұйымдастырылған қызметте интерактивті тақтаны пайдалану педагог мен тәрбиеленуші қарым-қатынасы жүйесін, олардың білімге деген қызығушылығының, ізденушілікке деген ынтасының, сезімінің өсуіне әсер етеді. Сондықтан білім берудегі барлық оңды өзгерістер педагогтың жаңаша ойлау тәсілімен, жаңа шығармашылық іс-әрекеттерімен, ізденушілігіне байланысты.

Қазіргі таңда біздің алдымызға қойылған басты міндет-шығармашыл құзыретті тұлғаны қалыптастыру. Осы мақсатта біз, ең бастысы, әрбір ұйымдасқан оқыту қызметін шығармашылық негізде құрып, тіл дамыту жұмыстарын дұрыс ұйымдастыра білуіміз керек. Сонда ғана балалардың күнделікті өмірдегі құбылысты жан-жақты түсіне білуіне, үйренуіне білген нәрселерін ауызекі сөздерінде қолдана білуіне жағдай жасай аламыз.

Балалардың сөйлеу дағдыларын қалыптастыру барысында дыбыстар мен сөздерді дұрыс айтуға үйрету, дұрыс сөйлеу дағдыларын, сөйлеу тілінде жаттықтыру, өлеңдер мен әндерді жаттату, көркем шығармалардың өз түсінігі бойынша мазмұнын айтқызу секілді жұмыстардың маңызы зор.

Демек, баланың білімін, біліктілігін, дағдысын меңгерту, көзқарасы мен танымдық мүмкіндіктерін қалыптастыру мақсатында педагогтің ұйымдасқан қызметі барысында қолданатын құралдарын әдіс-тәсілдер дейміз. Әдіс-тәсілдер педагогтің ұйымдасқан қызметінің үстіндегі іс-әрекетінің құралы болып табылады. Әдіс-тәсілдің таңдалуы оқылатын материалға байланысты болуы керек.

Қазіргі кездегі жаңа технологиялардың бірі – балалардың сын тұрғысынан ойлау қабілетін қалыптастыруға бағытталған әдіс-тәсілдер. Осындай әдістеме негізінде балаларға қазақ тілінен терең де тиянақты білім беруге болады. Сын тұрғысынан ойлау әдісі арқылы балалардың өз бетімен ізденіп, өзін-өзі реттей отырып диалогтік қарым-қатынас арқылы білімдерін арттырып, сандық технологияларды пайдалана білетін белсенді, білімді, саналы азаматтарды тәрбиелеуге болады. Балалар басқалардың айтқан пікірлеріне күмәнмен қарап, ой електерінен өткізе білу қабілеті болып саналады. Яғни педагогтің де, баланың да сыни тұрғыдан ойлау қабілеті арта түсетіні анық.

Бүгінгі таңда сын тұрғысынан ойлау әдісі кез келген ұйымдасқан қызметінде кез келген стратегиялары құнды, әрі бағалы. Бұл стратегиялар балалардың қызғушылығын арттыра отырып, педагогтің тығырыққа

тірелетін сәттерінен арылтады. Сұрақ қою, ой шақыру, білемін, үйренгім келеді, білгім келеді, Венн диаграммасы, пікірталас, болжау, топтастыру, т.б, стратегияларын қолдану балалардың мотивациясын оятып, ынталандыра түсері сөзсіз. Сыни тұрғыдан ойлау – қазіргі таңда Қазақстандағы білім алушы балалар үшін ең тиімді тәсіл. Балалар өздерінің ақпараттарының шынайылығына және басқалардың айтқан пікірлеріне күмәнмен қарап, ой елегінен өткізе білу қабілеті болып саналады. Сыни тұрғыдан ойлау ең маңыздысы болғандықтан, ойлай отырып мәселелерді талқылайды. Балаларға шығармашылық бағыт-бағдар бере отырып, үздіксіз іс-әрекетке жетелеу. Бұл бағдарламаны оқып, үйреніп оны өз жұмысында қолдану педагогтік кәсіптің қыр-сырына тереңдей түсуді білдіреді. Бұрын үндемей отыратын балалардың ұйымдасқан қызметке қызу араласуы. Ұйымдасқан қызметін ерекше, жаңа технология жобасымен өтуі оларға еркін сөйлеп, ойларын ашық жеткізуге, сыншыл көзқарас байқатуларына мүмкіншілік туғызады. Сын тұрғысынан ойлауға арналған әртүрлі қызықты тапсырмалар беру, топтық жұмыста белсенділігін арттыру мақсатында постерлер жасату арқылы баланың қызығушылығы артады.

Ақпараттық технологияны оқыту үдерісінде екпінді түрде енгізу бағытына қолданылатын жаңа түрдегі құрал – интерактивті тақта болып табылады. Интерактивті тақтаның келуіне байланысты оқытудың жаңаша әдісі пайда болды. Педагогтар өз ұйымдастырған қызметтерінде мейлінше интерактивті тақтаны пайдалана отырып, жан-жақты ізденіп, ұйымдастырған қызметтерін қызықты, әрі тартымды, нәтижелі өткізуге тырысуда. Интерактивті тақтаның мүмкіншілігі шексіз. Оны көрнекілік ретінде қарастырсақ, ол оқу нәтижесінің сапасына оң әсер етері сөзсіз. Тілді оқытып, үйретудің сапасын арттыру әр түрлі жағдайларға байланысты. Қазақ тілі ұйымдастырылған қызметтің түпкі мақсаты балаларға, қазақ тілін меңгерту, ойлау қабілеті мен сауаттылығын арттыру, қазақ тілінде сөйлеуге, қазақ халқының әдет-ғұрпын, тарихын танытып талаптандыру, тілін құрметтеуге тәрбиелеу, сонымен қатар Отанды, табиғатты, айналадағы құбылысты, тыныс – тіршілігімен жан-жақты терең таныстыру. Осылардың барлығы ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың дәстүрлі әдістемеге қарағандағы артықшылықтарын пайдалану арқылы тіл үйренушінің білім сапасының артуына, қатысымдық құзіреттілігінің қалыптасуына ықпал етеді. Тілдік білім беруде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану тіл үйренушілерді әлемдік мәдени құндылықтарға, ақпараттық ресурстарға жақындатып алып келеді, шынайы мәдени аралық коммуникацияға жағдай жасайды. Бұл технологияның тіл үйретудегі мүмкіндіктері ғылыми-теориялық тұрғыдан жан-жақты дәлелденген, тек практикалық тұрғыдан жүзеге асыруға мамандардың дайындығы арта түсуі қажет. Алдағы уақытта жоғары талаптарға жауап беретін ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың түрлері арта беретіні сөзсіз.

Ақпараттық технологияларды қолданылудың негізі – интерактивті тақта, мультимедиялық және онлайн сабақтары. Ұйымдастырылған қызметте

интерактивті тақтаны дұрыс пайдалану мазмұнды ұғымдардың қалыптасуына көмектеседі, балалардың логикалық ойлау және сөйлеу қабілетін дамытуға, нақтылы құбылыстарды қарастыру және талдау негізінде, кейін практикада қолданылатын тұжырымдарға келулеріне көмектеседі. Сонымен қатар интерактивті тақтамен орындалатын жаттығулар балалардың білімді меңгеруін жеңілдетеді, деректерді есте сақтауға ықпал жасайды. Балалардың көпшілігі естігенінің 5% және көргенін 20% есте сақтайтыны белгілі. Аудио – және видеоақпаратты бір мезгілде қолдану есте сақтауды 40-50 % дейін арттырады.

Интерактивті тақтада орындалатын тапсырмалар бір мақсатқа бағытталған, өзара байланысты әрекеттердің тұтастығын көрсетеді. Ол әрекеттер тілдік және ой операциясының күрделенуіне байланысты болады.

Әдіс-тәсілдердің түрі көп, бірақ оларды орынды қолдану ғана көздеген мақсатқа жеткізіп, білім сапасын арттырады.

Мемлекеттік тілді оқытып үйрету талабы тіл мамандарының алдына үлкен жауапкершілік артып отыр. Сондықтан да, қазақ тілі ұйымдасқан оқыту қызметінде мектепке дейінгі балалардың білім сапасын арттыру педагогтен шеберлікті, ізденушілікті, әр түрлі иновациялық әдіс-тәсілдерді баланың білім деңгейіне қарай тиімді қолдануды қажет етеді.

Әдебиеттер

1. Артықова Т.М. Қыстаубаева Ж. Қазақ тілі . Оқыту әдістемесі. А., 2005 .
2. Қуанышбаева А. Жаңа технологиялық әдіс-тәсілдерді пайдалану. А.: Қазақ тілі: Әдістеме. Республикалық ғылыми-әдістемелік журнал, №2, 2004. 47 б.
3. Оралбаева Н. Жақсылықова Қ. Орыс тіліндегі мектептерде қазақ тілін оқыту әдістемесі, А: 1996 жыл
4. Бұзаубақова, Қ.Ж. (2003). Жаңа педагогикалық технология. Тараз
5. Қадашева, Қ. (2001). Жаңаша жаңғыртып оқытудың ғылыми-әдістемелік негіздері: өзге тілді дәрісханалардағы қазақ тілі. Алматы
6. Мирсеитова, С (1998). Сыни тұрғыдан ойлау технологиясы.
7. Рақышова, Г.А., Игибаева, А.К. (2006). Жаңаша оқыту- жетістік көзі.
8. Тұрғынбаева, Б. (2005). Шығармашылық қабілеттерін дамыту. Қазақстан мектебі, 4

Мектепке дейінгі білім беруде инновациялық технологияларды қолдану

*Улмесова Гулниса Габитовна,
ортаңғы тобы тәрбиешісі
МКҚК №66 «Толағай» балабақшасы
Астана қаласы*

Андатпа: Бұл жұмысымда мектепке дейінгі тәрбие берумен оқытудағы сапалы оқыту мәселелері, тәжірибелер, және білім мазмұнын жаңарту

жағдайында білім беру жүйесіндегі ең маңызды мәселелердің бірі оқытуды ақпараттандыру, яғни оқу процесінде ақпараттық инновациялық технологияларды пайдалану болып табылатындығы көрсетілген. Педагогикалық жаңа инновациялық технологияларды қолдану – балалардың білім сапасын арттырудың һәм танымын жан-жақты дамытудың басты құралы екені қарастырылған. Осы мақсаттарды жүзеге асыру үшін тәрбиешінің оқу процесінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану қажеттілігі туындайды.

Кілт сөздер: тәрбиеші, бала, тәжірибе, инновация, ғылым, технология.

Қазіргі жаһандану үрдісіндегі ХХІ ғасырда жер шарында халық саны көбейген сайын білім-ғылымға деген құштарлық пен сұраныс арта түсіп қана қоймай, жеделденген ақпарат пен ғылымның жаңалықтары баршаны ойландырып толғандыру үстінде.

Тәрбиешілер өз іс-тәжірибелерінде әртүрлі инновациялық педагогикалық технологияларды белсенді қолданады, бұл мектепке дейінгі білім беру сапасына әсер ететіні сөзсіз.

Ойлау мәдениетін қалыптастыру, зерттеушілік мінез-құлық дағдылары мен дағдыларын дамыту үшін Савенков А.И. ұсынған әдістерді қолдануға болады[1].

Зерттеу әдісінің көмегімен (Тutorka жобасы) мектеп жасына дейінгі балалардың өздері зерттелетін заттар немесе құбылыстар туралы ақпарат алады, ал тәрбиешілер оқу процесін мүмкіндігінше тиімді етеді және мектеп жасына дейінгі балалардың табиғи қызығушылығын толығымен қанағаттандырады. Жұмыстың бұл түрі әр баланың ізденімпаздық және танымдық белсенділігін жүзеге асыруға мүмкіндік беретін атмосфераны құра отырып, ересек пен баланың (бірге, тең шарттарда, серіктес ретінде) жұмысында тұлғалық-бағдарлы өзара әрекеттесуін қамтамасыз етеді. Мұндай іс-әрекет барысында мектепте одан әрі оқу үшін өте маңызды, мысалы, талдау, салыстыру, жалпылау, себеп-салдар байланысын орнату сияқты әртүрлі интеллектуалдық дағдылар қалыптасады деп болжанады.

Қоғамымыздың қазіргі даму кезеңі білім беру жүйесінің алдына оқыту процесін технологияландыру проблемасын қояды. Оқытудың әртүрлі технологиялары әзірленуде, білім беру мекемелерінің практикасына енгізілуде. Жаңа технологияларды игеру тәрбиешінің зияткерлік, кәсіби, адамгершілік, рухани, азаматтық және басқа да адами қасиеттерінің қалыптасуына жағымды әсер етеді. Жаңа технологиялар теориялық тұрғыдан дәлелденген және іс жүзінде жақсы нәтиже береді[2].

Дәстүрлі оқыту технологиясы. Бұл технологияның негізінде топтық-сабақтық оқыту жүйесі жатыр, яғни тәрбиеші білімін баяндайды, балалардың біліктері мен дағдылары қалыптасады, балалар оларды қайталау арқылы бекітеді, сабақтың қорытындысын бағалайды.

Модульдік оқыту технологиясы. Бұл технология оқу процесін өзгертеді. Білім алушы мұнда мақсатты жеке бағдарлама бойынша толық немесе бөліп-бөліп дербес оқиды.

Жобалық оқыту технологиясы. Осы технология бойынша оқу процесінде: назардың орталығы-балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытуға ықпал етеді. Жоба бойынша жұмыста әр балаға өзінің даму деңгейін арттыруға мүмкіндік беріледі.

Осылайша, әртүрлі білім беру өзгерістерін енгізу бойынша іс-шаралар мектепке дейінгі ұйымның өзін дамытуға арналған іс-әрекет екенін есте ұстаған жөн.

Инновациялық кеңістік білім беруді дамыту жүйесінің маңызды элементтерінің бірі болып табылады, ол білім беру және білім беру үдерістерінің сапасы мен тиімділігін арттырады.

Қазіргі уақытта біздің мектепке дейінгі ұйым белсенді қалыптасу және инновацияларды енгізу сатысында деп сеніммен айтуға болады.

Инновациялық технологияларды зерделей келе, педагогикалық әрекетті әлеуметтік тәжірибе мен мәдениетті ұрпақтан ұрпаққа жеткізетін әрекеттің дербес түрі деп, ал педагогикалық технологияны – педагогикалық мақсаттарға жетуге кепілдік беретін, алдын-ала жобаланған, оқу-тәрбие үрдісі бірізді жүзеге асатын жүйе деп түсінгеніміз жөн.

Бүкіл оқыту барысында оның әртүрлі жақтарын қамтамасыз ететіндей бір мезетте бірнеше әдіс қолдану керектігіне тәрбиеші назар аударуы қажет. Оқытудың әдіс-тәсілдерінің бір ерекшелігі – оның білімді меңгертуде, жеке тұлғаның танымдық қабілеттерін және танымдық процестерін: яғни, жадының алуан түрлерін (есту, көру, қимыл ж.т.б) ойлауды, ынтаны, қабылдау қабілетін арнайы жасалған оқу және танымдық жағдайлар арқылы танытуға, сондай-ақ жеке тұлғаның қауіпсіздігін, өзін-өзі бекіту, қарым-қатынас жасау, ойын, танымдық және шығармашылық қажеттіліктерін қанағаттандыруға: белсенді сөздік қорын (ауызша және жазбаша тілде) дамытуға бағытталуында.

Қазіргі кезде толғандыратын өзекті мәселелердің ең негізгісі – еліміздің болашағы. Еліміздің өркен жайын кеңге сермеуі үшін басты мәселе жас ұрпақтың білімді де тәрбиелі болып жетілуі екені белгілі. Келешек - ел басқарар, жер - суына иелік етер, ел - халқын гүлденетер, мерейін өсіріп, мәртебесін биіктетер жасампаз жандарды шыңдап өмірдің ең басты сатысын қалайтын киелі ұя – балабақша. «Аулына қарап, азаматын таны», дейді халық даналығы. Жас ұрпақтың иманжүзді, білімді азамат болып өсуі, ең алдымен, ата-анасы, одан соң білім алар алтын ұясы және қоршаған ортасына байланысты. Балабақша - бұл бала тұлғасы мен санасының қарқынды дамидықұнды, қайталанбайтын кезеңі. Сондықтан балабақша-баланы тұлға етіп қалыптастырудың алғашқы баспалдағы.

Президенттің жолдауында: «Ұлттық бәсекеге қабілеттілігі бірінші кезекте білім деңгейімен айқындалады» - деген байламы жеке адамның құндылығын арттыру, оны дайындайтын ұстаз жауапкершілігінің өсуі, тынымсыз еңбек, сапалы нәтиже деген ұғыммен егіз.

Тәуелсіз ел тірегі- білімді ұрпақ. Қазіргі балабақша жағдайындағы білім берудің ұлттық моделіне өту. Оқыту мен тәрбиелеудің соңғы әдіс-тәсілдерін, жаңа инновациялық педагогикалық технологияны игерген, психологиялық-

педагогикалық диагностиканы қабылдай алатын, педагогикалық жұмыста қалыптасқан бұрынғы ескі сүрлеуден тез арада арылуға қабілетті және нақты тәжірибелік іс-әрекет үстінде өзіндік даңғыл жол салуға икемді, шығармашыл педагог-зерттеуші, ойшыл тәрбиеші болуын қажет етеді.

Жаңа технология үрдісінің талабы- балаға білім беруде мақсатқа жету, іс-әрекеттері арқылы ойлау дағдыларын, таным белсенділігін арттырып, баланың жан-жақты дамуына және жаңалықты тез қабылдауына әсер ету. Біздің балабақшамыздың негізгі мақсаты- балаларға сапалы білім, саналы тәрбие беру арқылы, денсаулығы мен физиологиялық дамуын қорғау және нығайту.

Табиғат сұлулығы рухани қайырымдылыққа тәрбиелеуде үлкен жол атқарады, яғни балаларды мейірімділікке, адамгершілікке, жақын адамдарға қамқор бола білуге көмектеседі. «Балабақша үйіміз, әдемілікті сүйеміз» - деген ұранымызбен, балаларды айналамен таныстырып, оларға экологиялық тәрбие беру болып табылады. Баланың өз туған өлкесінің табиғатын сүйеге, оны аялай білуге, оны қорғауға қызығушылығын арттырып, жауапкершілігін күшейтуге, табиғатпен бірге өмір сүретінін сезінуге үйрету.

21 ғасырда оқытудың жаңа әдістерін іздестіру ерекшелігі бар, бірақ іс жүзінде әдістер бұрынғыдай, дәстүрлі болып қала береді. Олар негізінде технологияларды енгізу есебінен өзгертіліп, толықтырылып отырады. Басқаша айтқанда, қазіргі заманғы идеялар алдыңғы ұрпақ педагогтары бұрыннан белгілі идеялармен тығыз байланысты. Оқытудың дәстүрлі және инновациялық үлгілерін біріктіру маңызды. Осылайша, оқу процесі тиімді және өнімді болып қала береді.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. К.Ж. Бұзаубақова. Жаңа педагогикалық технология. (оқулық) Тараз. ТарМУ, 2003ж. - 12 бет.
2. Назарбаев Н.Ә. Тәуелсіздік дәуірі.- астана. 2017 ж. – 214 б.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі

Усаева Р.С.

КМҚК «Колокольчик» б/ж балабақшасы

Аннотация: Мақалада әдіснамалық және теориялық негіздерді ескере отырып жасалған мектепке дейінгі білім берудегі инновациялық әдістемелік қызметті дамытудың авторлық моделі ұсынылған. Модель мақсатты, мазмұнды, ұйымдастырушылық және нәтижелі компоненттерді қамтиды. Модельдің таңдалған компоненттерінің әрқайсысының мазмұнды сипаттамасы берілген. **Түйінді сөздер:** инновация, инновациялық қызмет, инновациялық әдістемелік қызмет, инновациялық әдістемелік қызметті дамыту моделі, модель компоненттері: мақсатты, мазмұнды, ұйымдастырушылық-белсенді және нәтижелі.

Қазіргі кезеңде білім және ғылым саласына елеулі өзгерістер енгізіліп жатқан кезде мектепке дейінгі ұйымдардағы білім беру мазмұнын жаңарту, баланың жеке басын дамыту, өскелең ұрпақтың білімі мен тәрбиесін жаңа сапалы деңгейге көтеру міндеті бүгінгі күннің өзекті мәселесі болып табылады. Мектепке дейінгі тәрбие мен білім беру үздіксіз білім беру жүйесінің бірінші кезеңі ретінде өзгермелі өмірге сәтті бейімделе алатын өскелең ұрпақтың қалыптасуы мен дамуына жағдай жасайды. Ғалымдардың көпжылдық зерттеулері адамның интеллектінің, жеке, әлеуметтік және эмоционалдық дамуында мектепке дейінгі жас маңызды екенін дәлелдеді. Қазіргі уақытта егемен елдің білім беру саласы әлемдік білім беру кеңістігіне кіру және нәтижеге бағытталған білім беру мен тәрбиелеуді жүзеге асыру сияқты үлкен жауапты өзгерістерге бағытталған.

Педагогикалық парадигма-бұл модель-Стандарт, белгілі бір топтарда қалыптасқан педагогикалық міндеттерге үйреншікті көзқарас. Алайда, танымал модель Стандарт болып табылады және көзқарастарға күмән келтірсе де, педагогика ғылымы мен практикасында фактілер қолданылады. Педагогикалық парадигма қосарланған функцияны орындайды: бір жағынан, педагогика ғылымға ғылыми мәселелерді шешуді жеңілдетеді, ал екінші жағынан, педагогикалық шығармашылық проблемаларды өңдеуді тоқтата отырып, жаңа идеяларды қабылдауға кедергі келтіретін мәселелерді шешуге ықпал етеді. Білім беру бағдарламасын жаңарту қоғамның әлеуметтік және экономикалық дамуының негізгі факторларының бірі ретінде тұлғаға бағдарлануы, адамгершілік білім беру кеңістігіндегі жалпыадамзаттық құндылықтар мен ұлттық құндылықтар ескерілуі тиіс, білім беру бағдарламаларының мазмұны білім берудің әрбір сатысы мен жасына сәйкес тәрбиеленушілердің заманауи талаптары деңгейінде білімді, іскерлікті, дағдыларды қалыптастыруға бағдарлануы, мазмұнын жаңартуға бағдарлануы тиіс жеке тұлғаны қалыптастырудағы білім және әлемдік мәдениеттің интеграциясы.

Білім беру мазмұнын жаңартуда ұсынылған тұжырымдар мен ұстанымдар, жаңа парадигмалар мектепке дейінгі ұйымдарға өз қалауы бойынша жалпы және қосымша білім беруде тәрбие мен оқыту бағдарламаларын мақсатына, міндеттеріне сәйкес таңдауға, баламалы және авторлық бағдарламаларды, арнайы курстарды, оқу-әдістемелік кешендерді дайындауда барлық халықтар арасындағы өзара түсіністік пен ынтымақтастықты сақтауға, ұлтын, дінін анықтауға мүмкіндік береді, мен әлеуметтік жағдайға деген дүниетанымдық көзқарастың алуан түрлілігіне қарамастан, оны таңдауға құқығы бар деп тұжырымдаймын, өз пікірін білдіруде басшылыққа алу, дәлелдеу.

Балабақшадағы тәрбие ойынының бағыттары

Мектепке дейінгі педагогиканың теориялық және практикалық мақсаты - жас ұрпақты жан-жақты тәрбиелеу, ой-өрісін, санасын кеңейту, өмірге қажетті білім-дағдыларға үйрету.

Ұлы педагог А.С. Макаренко айтқандай, ойын баланың өмірінде үлкен маңызға ие, ересектер үшін жұмыс, белсенділік маңызды, балалар үшін ойын

маңызды. Сондықтан болашақ қайраткерді таныстыру алдымен ойында жүзеге асырылады. Ойын барысында бала жан-жақты білім алады, табиғи әрекет, көптеген ақпарат алады. Балалық шақ-қызықты ел. Бұл елде бәрі болып жатыр. Ал сізде Қорған болмаған кезде сіз күшті боласыз, қызықсыз және қызықсыз нәрселер көңілді және қызықты болады. Бұл елде әр бала өзінің жаман қылықтарын жеңе алады, айналасын өте әдемі, таңқаларлық ашық және қызықты етеді. "Менімен ойна" - бұл біз балалардан жиі еститін нәрсе. Бір минут, біз ойнауға келісеміз Қасқыр, дәрігер. Егер біз дүкенші болып ойнасақ, бала қуанады.

Балалар қиялдау арқылы әртүрлі ойындар жасайды. Ойын арқылы шығармашылық ойлау, балалардың қиялы шарықтау шегіне жетеді. Білім беру және білім беру ойындары, бұл ойындар баланың өмірін сақтап қалатынын есте ұстаған жөн. Әдемі, ақылды, дені сау баланы көру-әрқайсымыздың арманымыз. Балаларды тәрбиелеу-күрделі және жауапты міндет. Ұрпақ тәрбиесі қоғамнан тыс, оқшауланған емес. Ол фокуспен, қоғамның тынысымен, уақытпен бірге жүреді. Осыған байланысты кез-келген нәресте үшін бала тәрбиесі балалардың одан әрі дамуы мен тәрбиесіне ықпал ететіні сөзсіз.

Балабақша тәрбиеленушілерінің танымдық қызметін қалыптастырудағы негізгі қызмет ойын әрекеті болып табылады. Баланың саналы, мәдени, адамгершілікке айналуы, жан-жақты дамуы, тілін дамытуы, сөз байласуы және қоршаған өмір құбылысын түсінуі үшін.

Көрнекті мұғалім А.С. Макаренко ойынның баланың әртүрлі қасиеттерін, қабілеттері мен белсенділігін қалай көрсететінін айтады: "ойындағы бала неғұрлым көп болса, ол өмірдегі кәсіби қызмет саласында жиі кездеседі". Сондықтан адамды болашаққа тәрбиелеу-ең алдымен ойын арқылы. Ойын-бұл балалардың айналасындағыларды білу және білу тәсілі. Ойын әрекетінің әлеуметтік сипаты баланың әлеуметтік өмір сүруіне байланысты. Ол алғашқы айлардан бастап басқалармен қарым-қатынасты ұмытып кетеді, соның арқасында жаратылыс құралы, күш күші біртіндеп тілді игереді.

Ойын-баланың негізгі қызметі. Ойын барысында бөлме теңізде де, авиацияда да болуы мүмкін. Ойын кезінде балалар тыныш отыра алмайды. Тіпті бір бала сөйлеседі.. Сондықтан ойын барысында қарым-қатынас үлгісі қалыптасады.

Ойын-бұл балалар өмірінің қоректік негізі, яғни оның рухани жетілуі мен табиғи өсуінің қажетті шарты және олардың көру, есту, сенсорлық қабілеттерін, халықтың әдет-ғұрыптарын зерттеуде, табиғи құбылыстарды білуде зейіні мен тапқырлығын дамытады. "Адам өркениетті болуы үшін ол балалық шақтан аман қалуы керек, егер ойын мен ойын - сауыққа толы балалық шақ болмаса, ол мәңгі жабайы болып қала береді", - деді К. Чуковский. ол балалар ағзасының дамуы мен дамуы ойынға тікелей байланысты екенін атап өтті. Ойын баланың физиологиясын дамытуда ғана емес, оның тілін дамытуда да үлкен рөл атқарады. Ойынның әр түрінің өзіндік мақсаты-міндеті, бағыты бар. Сондықтан мен оқу-тәрбие процесінде әртүрлі ойындар арқылы баланың жан-жақты дамуына ерекше назар аударамын және бұл менің басты

міндетім. Тәрбиешінің басты міндеті-мектеп жасына дейінгі балалардың сөздік қорын дамыту ісінде жаңа сөздерді игеру; зерттелген сөздерді бекіту, анықтау және байыту.

Әдебиеттер тізімі

1. Гуров в. педагогтың инновациялық қызметі // Қосымша білім беру және тәрбие. № 2. 2008. С. 9-15.
2. Дуранов М. Е. кәсіби-педагогикалық қызмет және оған зерттеушілік көзқарас. Челябинск: ЧГАКИ, 2002. 276 Б.
3. Калачикова о. н. педагогтардың инновациялық қызметке кіру мазмұны мен кезеңдерін зерттеу // Томск мемлекеттік университетінің хабаршысы, № 316. 2008. С. 174-177.
4. Молчанов с. г. мұғалімнің кәсіби құзыреттілігі // білім сапасын басқарудың өзекті мәселелері : Сб. ғылым. мақалалар. Т. 6. 2001. 136с.
5. Сластенин В.А., Подымова Л.С. педагогтың инновациялық қызметке дайындығы // Сібір педагогикалық журналы, №1. 2007. С. 42-49.

5-6 жастағы балалардағы коммуникативті-тілдік құзіреттілігінің дамуы

*Ускенбаева Н.А., тәрбиешісі
ЖШС «High Up» «Зерек бала» балабақшасы
Астана қ.*

Мектепалды даярлық сыныбында балалардың жеке басын қалыптастыруда ой-өрісі мен сөйлеу ерекше рөл атқарады. Мектепалды даярлық сыныбында балалардың ойлау қабілетінің дамуы ойын іс-әрекетке негізделеді. Мектеп жасына дейінгі балалар ойын іс-әрекетінің арқасында білім мен тәжірибе алады. Ойлану, сөйлеу, іс-қимыл, танысу, қарым-қатынас, спорт, өнер, тәрбие, көңіл күй.

Мектепалды даярлық сынып балаларының ойлау процесі өй-өрісі мен сөйлеу дағдыларының қалыптастыруна үлкен әсер етеді. Сөйлеу баланың қарым-қатынас жасау және өзара әрекеттесу қажеттілігінен туындайды, содан кейін ол ойлау функцияларына барады. Мектеп жасына дейінгі баланың белсенді сөйлеуін қалыптастыру ойлауды дамыту жағдайларын тез өзгертеді.

Мектепалды даярлық тобындағы тәрбиеленушілерді ұлттық ойын арқылы ойлау қабілетін арттыру. 5-6 жаста сюжеттік-рөлдік ойындар өзінің кемеліне жетіп, толысады. Балалардың сомдауы арқылы жасалған адамдар арасындағы қарым-қатынас ойынның негізгі мазмұнын құрайды. Балалар 3-4 адамнан құралған тұрақты ойын бірлестігін құрады. Рөлдік ойындарда бала сомдап тұрған кейіпкерінің атынан басқа кейіпкерлермен сөйлеседі. Осылайша, баланың мазмұнды сөйлеу тілі қалыптасады, рөлдік қарым-қатынастардың мәні ашылады. Қойылымдағы 13 қимыл-әрекеттер ықшамдалып, баланы жалықтырмайтындай қысқа, рет-ретімен, орынды қойылып, сюжеттің

мазмұны ашылатындай болуы керек. Осы жастағы балаларға не жайлы ойнағандықтарын білуге ұмтылу тән. Ертегі, кино, мультфильмдерден көріністер, ең бастысы, қоғамдық сюжеттер ойында басты орын алады. Осы кезеңнің маңызды жаңалығы – мінез-құлық еркіндігі. Барлық психикалық процестер (қарапайымнан күрделіге дейін), қатынас жасай білу мектеп жасына дейінгі баланың негізгі іс-әрекеті – ойын арқылы дамиды. Мысалы, ойында бала белгілі бір рөл атқара отырып, ойын міндетіне барлық өзінің тезаралық, импульсивті әрекеттерін бағындырады. Ойын барысында бала, ересектердің тікелей тапсырмасын орындағаннан гөрі, зейіндерін жылдамырақ шоғырландырады, көбірек есте сақтайды. Балалармен ойнай отырып, олардың талап-тілектерін ескереді, келіспеушіліктерді шешеді, жаңа жоспар құрады және оны іске асырады, яғни қатынас жасай білуге үйренеді. Ауыстырғыш заттармен ойнай отырып, шартты кеңістікті көз алдына ойша елестетеді. Көз алдына елестетін кеңістіктегі әрекет практикасы шығармашыл қиялды дамытуға мүмкіндік жасайды. Бұл кезеңнің жаңа құрылымы – мінез-құлықтың жаңа маңызды еркін түрі: мінез-құлықта импульсивтік және ашықтық пайда болады. Бұл кезеңде өзін-өзі еркін ұстай білу дағдысы әлі де қалыптасу сатысында болады. Алғаш рет «өзін қалай ұстау керек?» деген сұрақ туады. Бала санасында өз әрекетін реттеп отыратын өзін-өзі ұстау тәртібінің үлгісі құрылады. Сол үлгі арқылы бала өз әрекетін реттеп отырады. Өз мүмкіншіліктерін, нені істей алатындығы мен істей алмайтындығын сезеді, өзгелермен қарым-қатынаста өз орнын біледі, өз әрекетін ғана емес, ішкі жан күйінің тербелістерін (қуаныш, реніш, қобалжу, толқу т.б.) де сезінеді, ересектердің талаптарын түсініп, өз пікіріне сай келсе, саналы түрде орындай алады. Психологтардың пайымдауынша, бес жастан кейін олармен «келісуге», тапсырмалар беруге, оларды жаңа іспен қызықтыруға болады. Дәл осы кезеңде өзін-өзі ұстаудағы еркіндік бала психикасының дамуы мен жан дүниесінің қалыптасуының көзі болып табылады. Жалпы, бұл құбылысты сыртқы мінез-құлқын анықтай бастайтын баланың ішкі психикалық жан-дүниесі, ойындағы әрекеттер жоспары деп тануға болады. Бұл кезеңде баланың қоршаған әлемді түсінуге талпынысы артады және әлем туралы алғашқы түсінігінің жобасы пайда болады. Алайда көрнекі-бейнелі ойлау - ойлау қабілетінің кең тараған түрі. Ол тікелей затқа емес, сол заттың бейнесі мен баланың зат туралы түсінігіне бағытталған. Демек, ойын – ойлау қабілетінің маңызды шарты, ойын арқылы балада бір затты екінші зат арқылы елестете білу дағдысы қалыптасады. Жаңа бейне жасау мүмкіншілігі туады. Бұл мақсатты осы кезеңнің маңызды құрылымдарының бірі – елестету арқылы іске асырады. Балада 5-6 жаста сөздік-қисынды ойлау қабілетінің күрт дамуы байқалады. Сол арқылы көзге көрінбейтін заттар мен құбылыстар арасындағы байланысты түсіну қабілеті қалыптасып, өзі қолымен ұстап, көруге болмайтын заттар мен құбылыстардың байланысын бақылауына, түсінуіне мүмкіншілік туады. Баланың сөйлеу тілінің қалыпты (уақытында және дұрыс) дамуы оған үнемі жаңа ұғымдарды меңгеруге, білім қоры мен қоршаған орта туралы елесті кеңейтуге мүмкіндік береді. Осылайша, сөйлеу тілі, оның дамуы ойлаудың

дамуымен өте тығыз байланыста болады. Әр ұйымдастырылған оқу іс-әрекетін тақырыпқа сай көрнекі құралдар, түрлі суреттер, кестелер, үлестірме карточкалармен көркемдеп отырса, балалардың сөздік қоры біршама толығады. Орыстың ұлы педагогі К.Д.Ушинский: "Бала табиғаты үнемі көрнекілікті талап етіп отырады", - дей келе, күнбе-күн көрнекілікпен жұмыс істеудің жақсы нәтиже беретінін айтады. Ойын арқылы баланың бойына адамгершілік қасиеттерін, өмірге құштарлығын қалыптастыруға болады. Сонымен қатар, болашақ ұрпақтың танымдылық белсенділігін дамыту ақыл-ой тәрбиесінің бір түрі. Ақыл-ой тәрбиесінің бұл аспектісі баланың ойлау операциясының, танымдық процестерінің және қабілетінің дамуына тікелей байланысты. 6-7 жастағы баланы оқу-тәрбие процесінде дамыту мәселесіндегі басты рөлді ең алдымен баланың өздігімен әрекеті және танымдық белсенділігі атқарады. Белгілі ғалымдар С.Л.Рубинштейн, Д.П.Годовикова, Т.А.Куликова, А.И.Сорокинаның еңбектерінде 6-7 жастағы балалардың білуге құштарлығының, танымдық қызығушылығының, коммуникативтік сұрақтары, түрткісінің дамуын танымдық белсенділігінің көрсеткіштері ретінде атаған. 6-7 жастағы балалардың танымдық белсенділігін дамыту мектепке дейінгі ұйымдардағы педогогтардың ұйымдастыру шеберлігімен тікелей байланысты. Сондықтан, тәрбиеші-педогог мамандарына түпкілікті білім берумен қатар, кәсіби іс-әрекетінің ғылыми негіздерін практикада қолдануға, практикалық біліктілік пен дағдыны қалыптастыруға ерекше көңіл бөлінуде. Ең басты талап баланың бақыты мен тағдырына жауапкершілікпен қарап, дене, физиологиялық, психологиялық даму заңдылықтарын түсіну қажет. 6-7 жастағы балалардың психологиялық ерекшелігі қоршаған ортадағы дүниені танып білсем деген қызығушылығы басым болып келеді. Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың негізгі мақсаты – тіл дыбыстарын дұрыс айтуға жаттықтыра отырып, тілдің дыбыстық мәдениетін жетілдіру, сөздерді үйрете отырып, сөздік қорларын байыту, байланыстырып сөйлеуге үйрету. Демек, 5 жастағы бала барлық тіл дыбыстарын толық меңгеріп, тілдік белсенділігі артатыны бала тілінің дамуын зерттеген ғалымдардың еңбектерінен белгілі. Бұл балаларды сөзді дыбыстау мәдениетіне мектепке дейінгі кезеңде тәрбиелеу қажеттігін айғақтайды. Сонымен қорыта келгенде, баланы дер кезінде дұрыс сөйлеуге үйретпесе, онда бала өмір бойы анық сөйлеп, ойын дұрыс айта алмауы ықтимал. Ауызша сөйлеуінің өз деңгейінде жетілмеуі жазбаша тілдің дамуына кері әсерін тигізеді. Тіл кемістігі бар балалардың жалпы мектеп жағдайында оқу мен жазуды толығымен меңгеруге мүмкіндігі болмайды.

Қолданылған әдебиет

1. Батаршев Л.В. Организаторские и коммуникативные качества личности. Таллинн: ЦИСТ, 1998
2. Эльконин Д.Б. «Игра, ее место и роль в жизни и развитие детей», «Дошкольное воспитание» №5, 1976 г.

Мектеп жасына дейінгі балаларда ұсақ қол моторикасын дамытудың маңызы

*Тулесова М.А., тәрбиеші
әкімдігінің №59 «Аққанат» балабақшасы
Астана қаласы*

Андатпа: Соңғы жылдары «Нейрогимнастика» термині жиі қолданысқа ие. Мұндағы «нейро» сөзі – жүйке жүйесі деген мағынаны беретін болса, гимнастика – жаттығу ұғымымен пара-пар түсінік. Олай болса, нейрогимнастика дегеніміз - бұл миға жасалатын жаттығу. Біз күнделікті өмірде қол-аяғымызды сермеп, қарапайым дене жаттығуларын жасаймыз. Біраз уақыт белсенді қозғалыс болмаса, денеміз құрысып-тырысып қалады. Дәл сол сияқты, миды да белсенді «қозғалтып», жақсы жұмыс істеуі үшін қарапайым ми жаттығуларын жасап тұрған абзал.

Себебі, байқап отырсақ, қазіргі кездің балаларында жалпы моторлық артта қалушық байқалады екен. Тіпті қазіргі балабақшадағы балалардың ешбірінде баулы аяқ киім кездеспейді. Бау байлауды үйрету ата-анаға да, тәрбиеші ге де қиындық туғызатын болса керек. Осыдан 20 жыл бұрын ата-аналарға, олармен қоса олардың балаларына көп нәрсені қолмен жасауға тура келді: кір жуу, тоқу, тігу т.б. Ал қазіргі кезде осының бәрін жасайтын автоматты машиналар.

Кілт сөздер: Саусақ ойындары, сөздік қор, мектеп жасына дейінгі бала, ұсақ моторика, ойын, жаттығу.

Жалпы моториканың дамуының аздығын, соның ішінде қол қимылының аздық себебін зерттей келе қазіргі заманғы барлық баланың жазуға дайын еместігі немесе тілінің дамуында бір ақау бар екендігі анықталды. Олай болса, егер баланың тілінің дамуында ақау байқалса, баланың мінез-құлқында енжарлық байқалса, кейде ақыл-ой дамуы кешеуілдеп жатса, онда баланың ұсақ қол саусақ моторикасы дұрыс жұмыс істеп жатқан жоқ деген сөз.

Тіпті баланың сөйлеу тілі қалыпты болған жағдайда бұл қолын басқаруы қалыпты деген сөз емес. Егер 4 - 5 жастағы бала аяқ киімінің бауын байлаудан қиналса, ал, ермексаздан тек шар мен ұзынша жабыстырма ғана жасай алатын болса, 6 жаста тиек тігу – бала үшін орындалмас қиын іс болып көрінсе, онда баланың ұсақ қол саусақтарының проблемасы бар деп айтуға болды. Өкінішке орай көп ата-ана қолдың икемі мен ұсақ моториканың даму деңгейінің төмендігін тек мектепке барарда ғана байқайды. Бұл балаға өте ауыр жүк. Жаңа хабарларды қабылдаумен қатар, икемге келмейтін саусақтарымен қарандашпен жазып үйренуі бала үшін аса қиындық туғызып, оқуға қызығушылық жоғалады.

Көптеген жаңашыл зерттеушілер ұсақ қол саусақ моторикасын дамытуға байланысты саусақ ойындарын, сергіту сәттеріндегі қол саусақтарының белсенділігін, ойында, ертегілерде қол саусақ қозғалыстарын пайдалануды ұсынады Т.А. Ткаченко сергіту сәтіне жаттығу енгізу бас миының сөйлеу зонасының қимылын белсендіреді, ол баланың сөйлеу тілін түзетуге мүмкіндік

береді деп тұжырым жасаған. В.А.Сухомлинский «балалардың қабілеттері мен дарындылығының бұлағы – олардың саусақ ұшында. Неғұрлым бала қолының қозғалысында ширақтылық болса, соғұрлым қолының еңбек қаруымен өзара іс-қимылы жіңішкерек болады, бала ақыл-ойының шығармашылық сұрапылдығы көрнекті болады. Ал бала қолында шеберлік көбірек болса, бала ақылды болады...» деп жазған. Сол сияқты, өз заманында әйгілі философ Аристотель: «Адамның қолы - құралдардың құралы», - десе, неміс философы Иммануил Кант: «Қол - адамның сыртқы миы іспеттес», - деп қолдың ұсақ моторикасын дамытудың қаншалықты маңызды екенін айтып кеткен екен.

Олай болса, ұсақ қол саусақтар қозғалысы миға жаттығу ретінде пайдасы өте зор. Нейрожаттығулар мидың оң жақ және сол жақ жарты шарларының үйлесімді жұмыс істеуін жақсартады. Ұсақ және ірі моториканы дамытады. Ақпаратты тез қабылдап, анализ жасап, дұрыс қорытынды жасай алуға көмектеседі. Зейінді шоғырландырады. Есте сақтау қабілетін арттырады. Оқу және жазу процесстерін жеңілдетеді. Мидың жұмыс істеу өнімділігін арттырады.

Мектеп жасына дейінгі балалардың өмірлік тәжірибелерді меңгеруі мен өзіне қызмет етуі – бала дамуының басты бағдары. Бала өмірінің алғашқы жылдарында бала дамуын басшылыққа алып, арнайы іс-шаралар ұйымдастыру арқылы бала дамуындағы көптеген жетістіктерге қол жеткізуге болады. Осы орайда баланың ақыл-ойы мен сөздік қорларын дамытуда ойындарды, тапсырма- жаттығуларды қолдану үлкен нәтиже береді. Ойын арқылы балалардың сөздік қоры дамып, ауызша сөйлеу машығын игереді, таным белсенділіктері қалыптаса түсіп, ақыл- ойы өсіп жетіледі, әрі адамгершілік қасиеттер бойына сіңіреді.

Ұрпақтан ұрпаққа жалғасын тауып келе жатқан, әрі үлкен мәні бар мәдени шығармашылық - саусақ ойыны. Саусақ ойынын ойнай отырып, балалар қоршаған ортадағы заттар мен құбылыстарды, жан- жануарларды, құстарды, ағаштарды т.б көптеген бейнелерді бейнелей алады.

Сөйлеу тілі мүшелері әрекетінің қозғалуларының дамуы қол саусақтарының нәзік қимылдарының дамуымен тығыз байланыста болғандықтан, бала қолының ептілігін толық жетілдіру, түзету - тәрбие жұмысын жүйелі жүргізуді талап етеді.

Кішкентай ғана сәбидің қалайтыны қозғалу. Қозғалыс - әлемді танудың мүмкіндігі. Яғни, бала қозғалысы дәл және нақты болса, оның әлемді ақылмен тануы да терең бола түспек. Қолдан ұсақ-түйек заттарды жасау - балалардың ең жақсы көретін шығармашылық жұмыстары. Мұндай жұмыс балалардың қиялдарын, ойлары мен бармақтарының ұсақ моторикасын дамытады. Ұсақ қол моториканы дамыту әдістемесі мұндай жағдайда өте тиімді. Сондықтан мектеп жасына дейінгі балалармен ұсақ қол саусақтарына байланысты ойындарды, нейрожаттығуларды ерте жаста, бір жарым жастан бастаса да болады.

Мектепке дейінгі балалық шақта заттардың, құбылыстардың, іс-әрекеттердің арасындағы байланыстар мен қатынастарды бөлу мен пайдалануды талап ететін күрделі де сан алуан міндеттерді шешуі – ойын арқылы жүзеге асады. Ойында, сурет салуда, құрастыруда, жапсыруда, оқу және еңбек тапсырмаларын орындауда бала үйреніп алған іс-әрекеттерді жай ғана пайдаланып қоймайды, жаңа нәтижелер ала отырып олардың тұрақты түрін өзгертеді. Балалар саздың ылғалдық дәрежесі мен оның жапсыруға бейімділігін, құрылым формасы мен оның орнықтылығын, допты соққан күш пен оның еденнен жоғары секіру күшінің дәрежесі арасындағы т.б. байланыстарды табады және пайдаланады. Дамып отыратын ойлау балаларға өздерінің іс-әрекеттерінің нәтижелерін алдын ала көріп, жоспарлауға мүмкіндік береді.

Баланы қызықтыруда және жаңа хабарларды игеруіне көмектесуде үйретуді ойынмен алмастыру, алға қойған мақсатына жетуін, тапсырманы орындауда қиындыққа кездесе мойымауына үйрете отырып, аз мөлшердегі жетістіктерін де бағалап, мадақтап қоюды да ұмытпауы керек.

Ұсақ моториканың қимылдары мен қолдың икемдігі бас миының құрылымының даму деңгейін көрсетеді. Осыдан келіп қол қимылдарын басқара білу туады.

Адамның бас миында саусақ қимылына және сөйлеуге жауап беретін орталықтар өте жақын орналасқан. Ұсақ моторикаға әсер ете отырып және оны белсендіріп көрші орналасқан сөйлеуге жауап беретін орталықты да дамыта аламыз.

Саусақтармен сурет салу.

Бала саусақтарын гуашьқа батырып, қағаз бетіне нүктелер мен дақтар түсіру арқылы сурет салады. әр саусаққа әр түрлі түсті бояу алынады.

Екі қолмен сурет салу. Екі бірдей сызықты оң және сол қолымен жүргізе отырып, нүктелер арасын қосады.

Фотокөшірме

Баланың іс-әрекетінің жемісті түрлері саналатын сурет салу мен құрастыру мектепке дейінгі балалық шақтың түрлі кезеңдерінде ойынмен тығыз байланысты. Мәселен, сурет сала отырып бала қандай да бір сюжетті ойнайды.

«Саусақтар сәлемдеседі» - оң қолдың басбармағының ұшын кезек-кезек сұқ саусаққа, орта саусаққа, аты жоқ саусаққа және шынашаққа тигізесіз. Алдымен оң қолдың саусақтарымен амандасып, сосын бір мезгілде екі қолдың да саусақтарымен амандасуы керек.

«Кішкене адам» - қолдың (кейін сол қолдың да) сұқ саусағымен орта саусағы үстел үстіне жүгіреді.

«Кішкентай піл» - (орта саусақ алға қарай шығыңқы – тұмсығы, ал сұқ саусақ пен аты жоқ саусақ - аяқтар) үстел үстімен жүреді.

«Сона» - оң қолдың сұқ саусағын түзетіп, оны айналдыру керек. Сол қолдың сұқ саусағымен және екі қолдың сұқ саусақтарымен бір мезгілде осы қимылды (сона) жасау керек.

«Ағаштардың тамырлары» - қолдардың білезіктері қосылған, тарбиған саусақтары төменге түсірілген.

«Ағаштар» - екі қолдың алақанын өзіңе қаратып, көтеру керек, саусақтарды кеңінен ашу керек.

«Көзілдірік» - қолдардың бас бармақ пен сұқ саусақтарынан екі дөңгелек жасап, оларды қосу керек.

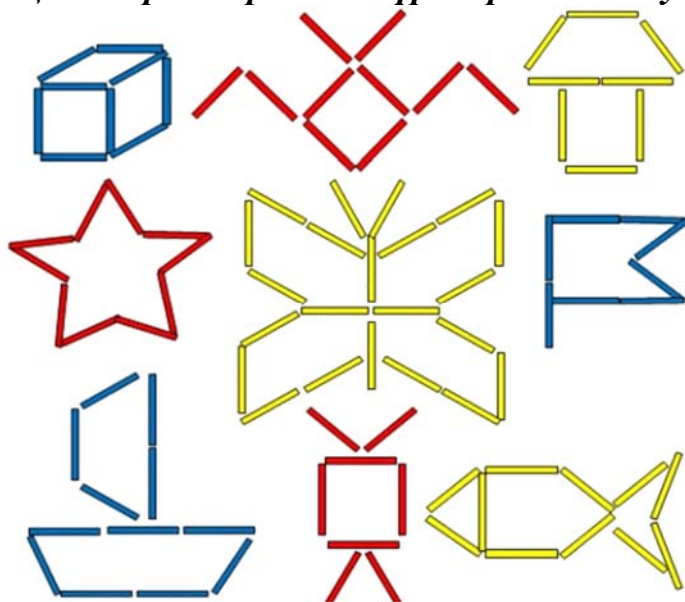
Астық жинау ойыны. Балаларға астықты, дәнді дақылдардың аз ғана көлемін араластырып берген соң, ол дәндерді бір-бірінен ажыратып бөліп алуды ұсынады. Бұл, әлбетте, қол саусақтарының ұсақ әрекеттерін талап етеді.

Саусақ қуыршақ ойындары. Егер бала қандай да бір саусақ ойынын жетік меңгерсе, онда ол міндетті түрде бір көрініске не өлеңге жаңа бір сахналау ойлап табуға тырысады. Бір жастан екі жасқа дейінгі балалар бір қолмен ойналатын саусақ ойындарын жақсы қабылдайды. Үш жастағы балалар екі қолмен ойналатын саусақ ойындарын игере алады. Мысалы, бір қол үйшік те, екінші қол үйге жүгіріп келе жатқан мысық болуы мүмкін. 4 - 5 жастағы балалар белгілі бір көріністі саусақ арқылы сахналай алады.

Бір жастан асқан балалар үшін – саусақ бассейні әдістемесі өте пайдалы. Бір ыдысқа 1 кг бұршақты немесе фасольді төгеміз де ішіне баланы қызықтыратын бір ойыншықты көміп қоямыз. Сондан соң оны тауып беруін өтінеміз. Бұл қызықтыру жаттығуы кезінде баладан алыстап кетпеңіз. Себебі ұсақ нәрселерді аузына салып алу қаупі бар.

Қолдан ұсақ-түйек заттарды жасау ойыны – балалардың ең жақсы көретін шығармашылық жұмыстары. Бұндай жұмыс балалардың қиялдарын, ойлары мен бармақтарының ұсақ моторикасын дамытады.

Сіріңке шырпыларымен түрлі өрнек жасау ойыны.

В.В. Цвынтарный ұсақ қол моторикасын дамытуға есептеу таяқшалар мен сіріңкемен жұмыстар жасатудың әсері мол деген көзқарас білдіреді. Осы сияқты әртүрлі ойындар – мектеп жасына дейінгі балалардың тұтас психикалық дамуын қатар алып жүреді.

Сонымен, мектеп жасына дейінгі балаларда ұсақ қол саусақ моторикасын дамытуға байланысты көптеген тапсырмалар мен ойын түрлерін қолдануға болады. Оларды нақты мысалдармен сипаттап кетейік:

- Қолмен ермексазды жұмсарту;
- Әр саусақпен тасты, маймақты, шарикті айналдыру;
- Алақандарды жұмып ойын ойнау (таңертең тұрдық – ашылу, кешке ұйықтадық - жабылу);
- Жұмсақ жұдырық жасау, тез ашу, қатты жұдырық жасау, саусақтарын тез ашу;

- Қолдың екі саусақтарымен үстелде «Жүру», алдымен ақырын, содан кейін тез жүгіріп келу. Жаттығуды алдымен оң қолмен, содан кейін сол қолмен жасау;

- Жеке бір саусақты көрсету, содан соң екеуін ары қарай үш, төрт, бес саусағын көрсету;

- Барлық қолдың саусақ ұштарымен үстелді соғу – жаңбыр жауды;

- Ауада саусақтарын былғау;

- Қолдың басымен фонарик жасау;

- Қол соғу: ақырын, қатты, әр түрлі әрекетте қол соғу;

- Барлық саусақты бірге жинау (саусақтар жиналды - қашты)

- Жуан жіпке түймелер, шарлар, мойыншақтар кигізу;

- Түрлі түсті жіңішке сымды катушкаға орап, өзінің саусағына арнап сақина жасау;

- Қалың арқан, жіп ұштарын байлау;

- Түймелерді, ілгіш, замок, қақпақтарды жабу, механикалық ойыншықтарды кілтпен жүргізу;

- Болттар мен гайкаларды бұрау;

- Ауада сурет салу;

- Құммен, сумен, ұнмен ойнау;

- Сурет салу, бояу, штрихтау (қаламмен, қарындашпен, бормен, түрлі-түсті бояу, гуашьпен, көмірмен, түрлі-түсті борлар және т.б.)

Ойша бейнелермен іс-әрекет жасай отырып, бала заттармен жасалатын нақты іс-әрекетпен оның нәтижесін көз алдына елестетеді және осы жолмен өзінің алдында тұрған міндетті шешеді.

Ойын жағдайлары мен ондағы іс-әрекеттер мектепке дейінгі шақтағы баланың ақыл-ой әрекетінің дамуына үнемі әсер етеді. Ойында бала заттың баламасымен іс-әрекет жасауға үйренеді. Ол балама затқа ойынға сәйкес ат қояды және осы затқа әрекет етеді. Балама зат ойлау тірегі болады. Балама затпен іс-әрекет ету кезінде бала сол зат жөнінде ойлауды үйренеді. Сонымен, ойын едәуір дәрежеде баланың ұғым тұрғысынан ойлауға көшуіне көмектеседі. Ойын тілдің дамуына өте зор ықпал тигізетіні даусыз. Ойын жайындағы балалардың шынайы өзара қарым-қатынастарының қалыптасатыны да байқалады.

Ойынды қолданумен бірге ойлауға, тілді дамытуға, шығармашылық әрекетін байытуға бағыт алады. Баланың ойын кезіндегі қимыл-қозғалысы дене бітімін жетілдірсе, ал қарым-қатынастағы пайымдаулары өзіндік таным-түсінік, мінез-құлық әдептерін бекітуіне әсер етеді. Бала ойын арқылы бір әрекеттен екінші әрекетке ауыса отырып, өзіне түрлі ақпараттар алады, дүние сырын ашады.

Сондықтан, тәрбишілер балабақшада саусақ ойындарын сергіту жаттығуларына, ертеңгілік жаттығуларға, барлық ұйымдастырылған оқу іс - әрекеттері үстінде үнемі пайдаланып отыру қажет. Нәтижесінде балалардың тілі, қимыл, қозғалысы мен икемділігі айтарлықтай дамыды.

1. Никитина, А.В. Нетрадиционные техники рисования в детском саду. Планирование, конспекты занятий: Пособие для воспитателей и заинтересованных родителей / А.В. Никитина. – СПб.: Каро, 2014. – 96 с.
2. Жұмабекова Ф.Н.. «Мектепкедейінгі педагогика». Астана, - 2012жыл.
3. Мордашова О. Окно возможностей для вашего ребенка. Серия. Секреты умных родителей. Изд.: АСТ, 2023 г. ISBN 978-5-17-158421-4
4. Ахмадуллина А.А. Нейрогимнастика. Букварь-тренажер. Изд.: Нева. – 2022 ., ISBN 9785604278284

Сиқырлы магниттің сыры

*Ф. Толыбаева, тәрбиеші
«Сиқырлы магниттің сыры»
Ересек «Ертөстік» тобы
№3 «Өрімтал» бөбекжай-балабақшасы*

Сиқырлы магниттің сыры Ересек топ «Ертөстік»

Әлеуметтік-эмоционалдық дағдыны қалыптастыру.

Ұйымдастырылған іс-әрекет: Қоршаған орта

Кіріктірілген іс-әрекеттер: Құрастыру, Сөйлеуді дамыту, Дене шынықтыру.

Мақсаты: Балаларды заттық әлеммен таныстыру және онымен әрекет жасау дағдыларын, танымдық қызығушылықтары мен шығармашылық қиялды қалыптастыру. Материалды ескере отырып заттарды танып-білуге, қарапайым тәжірибеге қызығушылық пен әуестік танытуға дағдыландыру .

Әдіс-тәсілдер:

Көректі ресурстар: магнитті таяқша, магнитті фишкалар, магнитті темір ойыншықтар, магнитті

Барысы

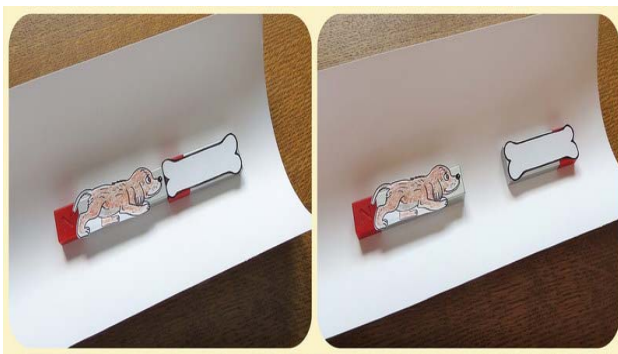
Балалар, қараңдаршы мына зат маған қарай қозғалып келе жатыр.

Неліктен екен? Білгілері □ келе ме?

Менің қолымдағы жәй таяқша емес, ол сиқырлы таяқша. Ол магнит деп аталады. Магнит металдарды өзіне қарай тартады немесе өзінен тебеді, итереді. Оның оң және теріс өрісі болады. Оң өріс теріс өрісті тартады, оң өрісті тебеді, итереді.

Қане бұл тәжірибені «Кім тез жетеді?» деген ойын ойнап білейік.

Магнитке жабыстырылған күшік- сүйекке, Қоян – сәбізге, Кірпі – алмаға, Тышқан – ірімшікке қарай жақындап бару керек. Егер жақындамай қашып жатса онда екеуі де оң өріс немесе екеуі де теріс өріс болғаны.

Керемет! Магниттің сиқырлары көп екен. Енді магнит неге жабысады, не нәрсеге жабыспайтынын білу үшін «Магнитке жабысатын заттарды тап» ойынын ойнайық.

Балалар, магниттің осы қасиетін білу үшін «Автомобильдер жарысы» ойынын ойнайық. Балалар магниттің оң өрісімен сол өрістерін ажыратады. Машиналарын жарыстырады.

Ортаға ыдысқа әр түрлі заттар(скрепка, қақпақ, тиын, түйме, қаңылтыр ыдыстар, кілт, темір баулар, мата, резина заттар қойылады. Балалар таңдаған заттарын алып, жинайды. Соңында қандай заттар жабыспай қалғанын біледі. Балалар магниттің сиқыры көп екен. Тағы да сиқыр көргілерің келе ме?

Тәжірибе: Мына жерде не көріп тұрсындар. Я енді мен осы құмның ішінен заттарды қолымды тигізбей ақ заттарды алып шығамын.

Ендеше алдарындағы ыдыстарға құмдарды құйып, ішіне скрепкаларды салып, магнитті таяқшамен іздеп көріңдер, енді скрепка көріндіме? Сендерге зерттеу ұнадыма? Енді судың ішіндегі заттарды магнит тартадыма? Соны зерттеп көрейік. Су толы ыдыстарға заттарды салып қолды тигізбей магнитпен тартып шығарады.

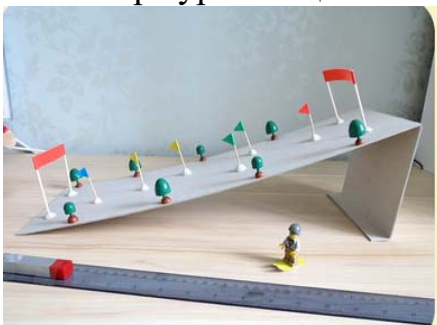
Балалар, көрдіңдерме магнитпен түрлі ойындар ойнауға, жарысуға болады екен.

(Танымдық, шығармашылық дағдысын дамыту)

«Өз бейнеңді жаса» ойыны. Магнитті конструктордан (Ата-аналар дайындаған, қақпақтардан) түрлі бейнелер құрастырады.

Коммуникативтік, әлеуметтік дағдыларын дамыту. Топтарға бөлініп ойнайды. Магнитті лабиринт «Өз орындарына орналастыр» , «Шаңғышы»

Магнит арқылы бейнелерді жылжытып өз орындарына орналастырады. Бейнелер туралы әңгімелейді.

Аутизмге шалдыққан балаларды тәрбиелеу мен оқытудағы музыка терапиясының қажеттілігі

*Халила А.Б., тәрбиеші,
№36 «Балапан» балабақшасы, тәрбиеші
Астана қаласы*

Андатпа

Аутизмді емдеу әдістерінің бірі - музыкалық терапия, өйткені ол аутистің белсенді немесе пассивті қатысуымен жақсы нәтижеге қол жеткізе отырып музыканы барлық түрінде қолданады. Музыкалық терапия аутизммен айналысатын адамдарға қарым-қатынас, әлеуметтік дағдылар, сенсорлық мәселелер, мінез-құлық, таным, қабылдау-қабылдау дағдылары, өзін-өзі бағалау немесе өзін-өзі анықтау сияқты салаларда дағдыларды жетілдіруге көмектеседі.

Кілт сөздер

Сауықтыра алады, әсер етуі, фактор, жұмыстар, пайдасын тигізеді, құрал, сөйлеу сипатымен, денсаулығына, гормондардың, эмоцияларын, ыңғайлы құрал, дағдыларды жетілдіруге, қызығушылық, терапевт, техниканы, анықтауға, терапия.

Адамдарға музыканың зор күші көне заманнан белгілі. Шаманизмнен бастап және әлемдік тілдерден аяқталатын түрлі діни рәсімдердің саундтрегін еске түсіру еске түсіру жеткілікті. Бірақ ғылым анықтағандай, музыка тек жанға ғана емес, денені де сауықтыра алады[1]. Музыка арқылы емдеу музыкалық терапия деп аталады.

Флип Шеппард – Лондондағы Корольдік музыка академиясының профессоры; Корольдік музыка коледжінің оқытушы, Оксфорд шіркеу мектебінің меңгерушісі; Нью-Йорктегі Гарлем орталығында білім беру жобаларының жетекшісі ата-аналар үшін «Девелопмент музыкасы» практикалық нұсқауларын жазды. Ф. Шеппард өзінің кітабында балалардың психикалық және физикалық дамуына музыка жақсы әсер етуі[2] мүмкін деп жазды. Табиғатынан әрбір бала музыкалық қабілеттерге ие. РДА (ерте балалық аутизм) түзетулерінде музыкалық сабақтар психологиялық және психикалық

үйлестіру деңгейін көтереді, себебі музыка оқытудың және баланың жалпы дамуының тиімді құралы болып табылады.

Егер аутизмі бар баланың музыкаға деген сүйіспеншілігі бар болса, онда баланың даму қарқыны жақсы қалыптаса бастайды. Музыка балалар даму кезеңдерін тездетеді және байытады. Ерте аутизмі бар балаға мұқият тыңдау, алынған ақпаратты қабылдау және оны тез игеру мүмкіндігін дамытуда музыка маңызды фактор[3] болуы мүмкін.

Бала аутизмін зерттеуге арналған барлық жұмыстар[4] аутизмге ұшыраған барлық балаларға тән бір ерекшелікті, атап айтқанда, музыкаға деген бейімділікті атап көрсетеді.

Интеллект- жаңа нәрсені үйрену және қабылдау қабілеті. Музыка бұл үрдіске өз пайдасын тигізеді[5]. Ол әлеуметтік және сөйлеу дағдыларын меңгеруге көмектеседі, сонымен бірге шығармашылықты арттырады және баланың психикалық, физикалық және әлеуметтік дамуына оң әсер етеді.

Көптеген музыкалық аспаптарды ойнау дене ақыл арасындағы жақсы үйлестіруді талап етеді. Музыкалық сабақтар кезінде, бала әрекеттің түріне байланысты барлық жадыларды қолдану керек. Музыка – ақпараттың үлкен көлемімен байланысты мидың қауымдастықты бекіту үшін өте тиімді құрал[6].

Музыка аутизмге шалдыққан балаларды сөйлеу дағдыларында дамытуға ықпал етеді. Балалар қоршаған ортамен, адаидармен танысу мүмкіндігімен дүниеге келеді, кейінірек сәби тілі пайда болады. Музыка - туғаннан бізге берілген тіл. Музыкалық сөз тіркестерінің мәні сөйлеу және сөйлеу сипатымен[7] бейнеленген.

Музыка қоршаған ортаға араласуға көмектеседі, сондай-ақ басқада адамдармен қарым-қатынасқа түсуге көмектеседі. Балалар ата-аналарына және достарына деген сүйіспеншілігін музыкамен білдіруді жақсы көреді. Музыканың көмегімен олар жетілген кезде өздерінің музыкалық талғамдары мен артықшылықтарын білдіруге және бекітуге үйренеді. Музыка сонымен қатар аутизмі бар балалардың денсаулығына[8] оң әсер етуі мүмкін.

Ғалымдар, музыка стресс туғызатын гормондардың[9] деңгейін төмендететінін дәлелдеді, сондай-ақ қуаныш тудыратын эндорфиндердің нейротрансмиттерлерін белсендіретін серпін береді. Эндорфиндер пайда болған кезде, бала өзін бақытты сезінеді. Эндорфиндер «қуаныш гармондары». Олар дененің акустикалық жүйесінде негізгі түйін болып табылады, эмоцияларды реттейді.

Егер бала бақытты болса, онда ол әрқашан оның денесіне оң әсер етеді. Физикалық денсаулық тұрғысынан алғанда, музыка көптеген пайдалы физикалық әрекеттер үшін үлкен ынталандыру болып табылады. Тіпті кішкентай балаларда да инстинктивтік музыкаға көшеді. Аутизммен ауыратын балаларда музыкалық аспаптарда ойнаудың көптеген артықшылықтары бар. Бұл қозғалыстармен дерексіз ойлауды, концентрацияны, қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді есте сақтауды үйлестіруді дамытуға ықпал етеді. Сондықтан музыканы маторды үйлестіруді дамыту бойынша физикалық жаттығулар

немесе жаттығулар үшін пайдалануға болады. Аутизмге шалдыққан балаларға музыкалық сабақтар шығармашылық қиялының дамуына көмектеседі. Балалар музыкалық компанияларды, тіпті қарапайым музыкалық шығармалар түрінде де шығара алатынын білмесе, мақтан тұтады. Егер бала креативті шешімдерді қабылдауы мүмкін болса, ересектердің нұсқауынсыз жұмыс істей алады және нәтижелерді нақты көріп, тыңдайтын болса, онда бұл осы қызмет түріне үлкен қызығушылық тудырады. Музыканың көмегімен аутизммен ауыратын балалар өздерінің эмоцияларын[10] және дерексіз ойларын білдіруі мүмкін. Осы себепті музыка – бұл күрделі идеялар мен терең сезімдерді жеткізуге мүмкіндік беретін бірегей даму жүйесі.

Музыка – ойлауға, денеге және эмоцияларға әсер ететін ететін адам тәжіриесінің кеңістігі. Бұл тыңдаушы мен орындаушының мінезіне әсер етеді. Музыка сондай-ақ, адамның «қалыпты» немесе кез-келген бұзушылыққа қарамастан, қоршаған орта туралы хабардар болуына ықпал ете алады. Музыканың көптеген аспектілері- адамның кез келген интелектке немесе білім деңгейіне әсер етуі мүмкін керемет икемді және ыңғайлы құрал[11].

Музыкалық терапия аутизммен айналысатын адамдарға қарым-қатынас, әлеуметтік дағдылар, сенсорлық мәселелер, мінез-құлық, таным, қабылдау-қабылдау дағдылары, өзін-өзі бағалау немесе өзін-өзі анықтау сияқты салаларда дағдыларды жетілдіруге[12] көмектеседі. Терапевт белгілі бір адаммен аккорды қиюға, жеке байланыстар орнатуға және сенім қалыптастыруға арналған музыкалық тәжірибені табады.

Аутизм спектрі бойынша адамдар көбінесе музыкаға қызығушылық[13] танытады және оларға жауап береді. Музыканы мотивациялайтын және тартымды болғандықтан, оны қалаған жауаптар үшін табиғи «күшейтуші» ретінде қолдануға болады. Музыкалық терапия дыбыстық сезімталдықты немесе естуді өңдеудегі жеке айырмашылықтарды жеңуге көмектесетін белгілі бір дыбыстарға сенсорлық тосқауылдары бар адамдарға көмектесуі мүмкін.

Аутизмге ұшыраған адамдар үшін музыкалық терапевт[14] не істейді?

Әрбір адамның мықты және мұқтаждықтарын бағалап болған соң, музыкалық терапевт мақсаттар мен міндеттері бар емдеу жоспарын жасайды, содан кейін тиісті емдеуді қамтамасыз етеді. Музыкалық терапевт әртүрлі музыка мен техниканы[15] қолдана отырып, жеке адамдар мен шағын топтармен жұмыс істейді. Ұлттық авторлық қоғамның мәліметі бойынша, музыка терапевтері:

- өздігінен музыкалық импровизацияға сүйенуі мүмкін. Терапевт дыбыс шығаруға үндестіру үшін перкуссиялық немесе реттелетін құралдарды немесе өз дауысын қолданады және клиентке өзінің музыкалық тілін жасауға көмектеседі. Мақсат - клиенттің өзін еркін сезінуіне, эмоциялардың кең ауқымын сезіне алатынына және екі жақты қарым-қатынаста болудың қандай екенін анықтауға[15] мүмкіндік беретін дыбыс контекстін жасау.
- кез келген сәтте клиенттің көңіл-күйіне және клиникалық және даму қажеттіліктеріне сәйкес келетін қарапайым әндерді, бөліктерді немесе

музыкалық стильдерді пайдаланыңыз. Шын мәнісінде, музыка ретінде терапия[16] әдеттегі үлгілерге түспеуі немесе тіпті сөздерді қолдануы керек; музыкалық терапевт клиенттің дауыстап, қыңырлығына және дене қозғалысына жауап бере алады, олардың барлығы ырғағы мен шыңы бар және ұйымға музыкалық терминдерде сезімтал.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Алвин Д., Уорик Э. Аутизм және музыка
2. Лютова Е.К., Моница Г.Б. Психология
3. Шепард Ф. Музыкалық дамыту

Инновациялық технологияларды балабақшада қолдану

Хантурина С.Х.

*Қарағанды облысы білім басқармасының
Шет ауданы білім бөлімінің “Нұрдаулет” бөбекжайы КМҚК*

Андатпа: Бұл мақала инновациялық технологияларды пайдалану және мектепке дейінгі білім берудің бастапқы кезеңінде денсаулық пен салауатты өмір салты құндылықтарын дамыту бойынша жүйелі жұмыс жасау мақсатында әзірленген.

Кез келген инновация - бұл түбегейлі жаңа құрамдас бөлікті жасау және кейіннен енгізуден басқа ештеңе емес, нәтижесінде сапалы өзгерістер орын алады.

Ол үшін пед.ұжымда балабақшаларда балалармен жұмыс атқаруға білім беру мен интеллектуалдық дамудың жаңа модельдерді ойластырады.

Педагогикалық технологияларға қойылатын талаптар:

1) **Концептуалдық:** оқу-тәрбие процесінің белгілі бір ғылыми тұжырымдамаға негізделуі керектігін ұсыну.

2) **Жүйелік :** талап, ол технологиялар жүйеге тән барлық мүмкіндіктерге не болуы сонымен қатар тұтас, логикалық болуы, керек және олардың құрамдас элементтері өзара байланыста болуы керек.

3) **Бақылау:** Ұжымға белгілі бір мақсаттар қоюға мүмкіндік беру керек, оқу процесін жоспарлау, қателіктерді жою керек.

4) **Қайталау:** бір неше рет қайталау арқылы ұғымы бекітіледі.

Технология түрлері:

Бүгінгі күні МДҰ білім беру технологиясының жүздеген түрі бар. Соның ішінде:

-**Денсаулық сақтау технологиясы.** Ол технология жобалық әрекеттерге байланысты;

-**Ақпараттық коммуникациялық технология.** Бұл технология-әрбір жеке тұлғаға бағытталған;

Денсаулық технология мақсаты:

Балабақша тәрбиеленушілерінің шынайы денсаулығының жоғары деңгейін қамтамасыз ету, баланың валеологиялық мәдениетін тәрбиелеуге баланың денсаулығымен адам өміріне саналы қатынасы денсаулық туралы білім және оны қорғау, сақтау қабілеті. Валеологиялық күзінеттілік Мектеп жасына дейінгі баланың салауатты өмір салты мәселелерін өз бетінше және тиімді шешуіне мүмкіндік беру. Қауіпсіз мінез-құлық, негізі медициналық, психологиялық өзіндік көмек көрсетуге байланысты міндеттер.

Сауықтыру жұмыстарын ұйымдастыру формалары: денешынықтыру ҰІӨ, қимылды ойындар, балалардың дербес әрекеттері, таңғы жаттығу, серуендер, сауықтыру жаттығулары.

Денсаулықты сақтайтын технологияларын үш кіші топқа бөлуге болады.

1) Денсаулықты сақтау технологиялары **Стрептинг**- 30 минут тамақтан кейін аптасына 2 рет болады.

Ортаңғы топтан бастап кең таза бөлмеде музыканың сүйемелдеуімен арнайы жаттығулар жалпы табаны бар балаларға ұсынылады. Шаршаудың алдын алу шарасы ретінде барлық балаларға 2-5 минут жасалады сонымен қатар тыныс, көз жаттығуларының элементтерін қамтуы мүмкін. Спорттық ойындар барлық топтарда күнделікті өтеді. Ойындар баланың жасына сай, ойынның өтетін орны мен уақытына қарай таңдалады. Балабақшада біз тек спорттық ойындардың элементтерін пайдаланамыз.

Ремексация- кез келген бөлмеде балалардың жағдайына және мақсатына байланысты тәрбиеші технологияның қарқындығын анықтайды барлық жас топтары үшін. Соған орай табиғат дыбыстарын, классикалық музыка дыбыстарын пайдалануға болады.

Саусақ гимнастикасы- жеке немесе шағын топпен күнделікті өтеді, әсіресе сөйлеу ақаулары бар балалармен көбірек жұмыс жасаған абзал. Саусақ гимнастикасы кез келген уақытта жүргізіледі.

Көзге арналған гимнастикасы- кез келген уақытта 3-5 минут, көрнекілікке байланысты жүргізіледі тәрбиеші демонстрациялық және көрнекі материалдар пайдаланды

Тыныс алу жаттығулары- күн сайын ұйқыдан кейін 5-10 минут динамикалық гимнастика. Желдетілген бөлмеде тәрбиеші міндетті түрде мұрын гигиенасы туралы нұсқаулар беруі керек.

Түзету ортопедиялық гимнастикалар, орындау формасы бала санына байланысты осы формалар жалпақ табаны бар және табан тіреуіш доғасының ауруларының алдын алу үшін ұсынылады.

2) **Салауатты өмір салтын оқыту технологиялары**. Денешынықтыру сабақтары аптасына 3 рет, желдетілген, таза бөлмеде өткізіледі.

Проблемалық ойындар (ойын жаттығулары және ойын терапиясы)- бос уақытта түстен кейін өтеді. Тәрбиешінің қойған міндеттеріне байланысты уақыт қатан белгіленбеген. Сабақтар белгілі бір схема бойынша құрылады және бірнеше бөліктен тұрады. Оларға әртүрлі әңгімелер, эскиздер мен ойындар, сурет салу, модельдер т.б.

«Денсаулық» сериясымен сабақтар-аптасына бір рет 30 минуттан ересек топтан бастап жүргізіледі. Сабақ кестесіне позитивті дамыту ретінде еңгізуге болады. Танертен нүктелі массажды өздігінен массаж эпидемиялар қарсанында, күзгі және көктемгі кезеңде тәуліктің кез келген уақытында жүзеге асырылады. Жиі суық тию және тыныс алу жолдарының аурулары бар балаларға ұсынылады.

Түзету технологиялары.

Музыкалық әсер ету технологиялары- денешынықтыру-сауықтыру жұмыстарының әр түрлі формаларында, мақсаттарға байланысты айына 2-4 рет бөлек сабақтар болады. Басқа технологиялардың бөлігі ретінде пайдаланылады: стрессті жеңілдету, көңіл күйді көтеру т.б.

Ертегі терапиясы- ересек тобынан бастап айына 2-4 сабақ, әрқайсысы 30 минут жүргізіледі. Сабақтар психологиялық терапиялық және дамытушылық жұмыстар үшін қолданады. Ертегіні тәрбиеші айтуы немесе топтық әңгіме болуы мүмкін қалған балалар ертегілерден кейін қажетті қимылдарды қайталайды.

Тапсырмаға байланысты айына 2-4 рет арнайы сабақ ретінде өтеді. Топтағы дұрыс тандалған түстері шиеленісті жеңілдетеді және баланың көңіл-күйін көтереді. Денсаулық сақтау технологияларды баланың өмір салтына деген күшті мотивацияны қалыптастырады. **Шынықтыру-** балалардың дене тәрбиесі жүйесінің маңызды буыны. Ол организмнің қорғаныс күштерін жаттықтыруды, оның үнемі өзгеріп тұратын қоршаған орта жағдайларының әсеріне төзімділігін арттыруды қамтамасыз етеді. Қатайту сауатты жүргізілсе және келесі сақталған жағдайда ғана емдік әсер береді: шынықтыру әрекеттері барлық күнделікті сәттерге үйлесімді түрде сәйкес келеді, балалардың жағымды көңіл-күйінің әсерімен жүйелі түрде жүргізіледі, балалардың жас ерекшеліктеріне, денсаулығына ескере отырып жүргізіледі, процедураларының ұзақтығы біртіндеп артады.

Дамыту денсаулығын жақсарту бағдарламасын пайдалана отырып, денсаулық сақтау технологияларының арнайы нысандарын қолдану балалардың денсаулығын сақтау ғана емес, сонымен бірге дамытуға да әкелуі мүмкін. Дені сау бала ғана іс-әрекеттің барлық түрлеріне қуана қатысады, ол көңіл-күйі көтеріңкі болса жан-жағымен қарым-қатынаста ашық бола алады. Бұл тұлғаның барлық қасиеттері табысты дамиды.

Жобалық әрекет- бұл баланың танымдық және шығармашылық дамуын белсендірудің және сонымен бірге баланың жеке қасиеттерін қалыптастырудың дидактикалық құралы. Жобаны жүзеге асыру барысында балалардың алған білімі олардың жеке тәжірибесінің меншігі болады. Тәжірибе жасау арқылы бала сұраққа жауап іздейді және сол арқылы шығармашылық қабілеттері мен қарым-қатынас дағдылары қалыптасады.

Жобаны балалармен ересектердің бірлескен дамытушылық әрекетінің түрі ретінде пайдалана отырып, тәрбиешілер оқу іс-әрекетін қызықты, шығармашылық және нәтижелі түрде ұйымдастырады. Жобаны пайдалану педагогикалық инновация ретінде құрастыруға құқылы, себебі жоба әдісінің

негізді балалардың танымдық іс-әрекетің процесте қол жеткізетін нәтижеге бағыттау идеясы болып табылады. Ол тәрбиешімен балалардың бірлескен жұмысы мектепке дейінгі білім беру жүйесіндегі жобалық іс-әрекетің ерекшелігі бала әлі өз бетімен қоршаған ортада қарама-қайшылықтарды таба алмайды, құрастыра алмайды, мақсатты анықтай алмайды. Сондықтан жобалық іс-әрекет ынтымақтастық сипатында болады, балалар мен педагогтар, ата-аналар қатысады. Ата-аналар оқу тәрбие процесінің тікелей қатысушыларына айналады, педагогикалық тәжірибесін байытады, жетістіктерге қанағаттану сезімін сезінеді тәрбиеленушілердің белсенділігін арттырады.

Ақпараттық және компьютерлік технологиялар балабақшаларда да белсенді түрде қолданылады. Мұндай іс-әрекеттер әртүрлі формаларда (бейне, анимация, слайдтар, музыка) ұсынылады аудиовизуалды ақпаратты біріктіруге және динамикадағы құбылыстар мен объектілерді көрсету мүмкіндігіне байланысты балалардың зейінің қалыптастыруға мүмкіндік береді. Интернетті белсенді пайдаланушы тәрбиешілерге қосымша ақпаратты алуға, балалармен жұмыстарына көрнекі материалдарды таңдау кезінде иллюстрациялық материалдарды әр тараптандыруға көмектеседі. Оқытудың дәстүрлі түрімен салыстырғанда компьютердің бірқатар артықшылығы бар, ақпаратты ойын түрінде беру балалардың қызығушылығын тудырады. Проблемалық тапсырмаларда компьютердің өзі арқылы дұрыс шешуге ынталандыру балалардың танымдық белсенділігін артады, жеке жұмысқа баламен мүмкіндік береді. Балаға компьютермен іс-әрекет барысында қолымен көп нәрсе келетініне сенімділік пайда болады. Компьютер арқылы балалар қызықтап белгілі бір тапсырманы орындайды.

Мектепке дейінгі мекемелер жүйесінде денсаулық сақтау технологияларын қолданудың теориялық тәсілдері

*Әзімбай Б.К., Астана қаласы әкімдігінің
«Әдістемелік орталығы» МКҚК мектепке дейінгі
білім беру бөлімінің әдіскері*

Аннотация: В статье рассматривается проблема здоровья детей дошкольного возраста, необходимость применения здоровьесберегающих технологий в дошкольном учреждении, раскрывается понятие «здоровьесберегающие технологии». Рассмотрены цель и виды здоровьесберегающих технологий в дошкольном образовании. Авторы делают вывод о необходимости создания педагогических условий, необходимых для использования здоровьесберегающих технологий в дошкольном учреждении.

Ключевые слова: здоровье, здоровьесберегающие технологии, дошкольное образование, дошкольные образовательные учреждения.

Annotation: The article deals with the problem of health of preschool children, the need to use health-saving technologies in a preschool institution, and the

concept of "health-saving technologies" is revealed. The purpose and types of health-saving technologies in preschool education are considered. The authors conclude that it is necessary to create the pedagogical conditions necessary for the use of health-saving technologies in a preschool institution.

Keywords: health, health-saving technologies, preschool education, preschool educational institutions.

Қазіргі қоғамда адам үнемі өзгеріп отыратын өмір сүру жағдайларына тез бейімделіп, дағдарыстық жағдайларға қарсы тұра білуі керек, бұл жоғары физикалық және психологиялық денсаулық деңгейін талап етеді. В. А. Сухомлинский былай деп жазды: «Денсаулыққа қамқорлық – тәрбиешінің маңызды жұмысы. Балалардың рухани өмірі, дүниетанымы, ақыл-ой дамуы, білімінің беріктігі, өз күшіне деген сенімі олардың көңілділігіне, сергектігіне байланысты».

Мектепке дейінгі білім беру жүйесі тәрбиеленушілердің денсаулығын қорғауды және нығайтуды қамтамасыз етуге арналған, бұл мемлекеттік нормативтік құжаттарда атап өтіледі. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес «тәрбие-білім беру процесінде тәрбиеленушілердің құқықтарын қорғау, өмірін қорғау, денсаулығын нығайту қамтамасыз етіледі, салауатты өмір салтының негіздері қалыптастырылады» [1].

Тәрбиеленушілердің денсаулығын сақтауға және нығайтуға бағытталған түрлі қызмет формалары мен түрлері бар, олардың кешені қазіргі уақытта «денсаулық сақтау технологиялары» деп аталады. Мұндай технологиялардың басты мақсаты – денсаулықты сақтау, нығайту және дамыту үшін педагогтерді, психологтарды, дәрігерлерді, ата-аналарды және ең бастысы, балаларды біріктіру [3].

Дегенмен, соңғы онжылдықта мектеп жасына дейінгі балалар ауруының екі еседен астам өсуі байқалады. Адам ауруларының көпшілігі балалық шақта пайда болады. Адамның денсаулығы оның өмір салтына байланысты екені баршаға мәлім. Қазіргі кезде балалар аз қозғалатын өмір салтын ұстанады, бұл оның иммунитетін, қоршаған ортаға төзімділігін төмендетеді. Экологиялық жағдайдың нашарлауы балалардың әртүрлі созылмалы ауруларға шалдығу қаупін арттырады.

Қоғамның балалардың денсаулығын сақтауға тапсырысы мен мектепке дейінгі мекемелердің осы функцияларды орындауға жеткіліксіз дайындығы арасында қайшылық бар. Осыны негізге ала отырып, денсаулық сақтауға құндылық ретінде тәрбиелеу ерте балалық шақтан басталуы керек. Бүгінгі таңда мектепке дейінгі мекемелерде сауықтыру жұмысының тиімділігін арттыру құралдары мен әдістерін іздеу маңызды бағытқа айналуда.

Тәрбиеші, дәрігер сияқты мамандар, балалардың денсаулығын сақтау және нығайтуға өз септігін тигізе алады. Педагог өзінің кәсіби қызметі барысында балалардың денсаулығына зиян келтірмейтін технологияларды игеруі тиіс. Білім беру ортасы денсаулықты сақтау ортасы болуы қажет.

Қазіргі мектепке дейінгі мекеменің денсаулық сақтау қызметінің бастапқы нүктесі психологиялық-педагогикалық процесс жағдайында денсаулық сақтау технологияларын жүзеге асыру болып табылады. Авторлар Денсаулық сақтау технологияларын Денсаулық сақтау педагогикасының технологиялық негізі ретінде және мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен оқытудың әдістері, формалары мен әдістерінің жиынтығы ретінде, олардың денсаулығына зиян келтірместен және тәрбиеленушілер мен мұғалімдердің денсаулығына әсер ету критерийі бойынша кез-келген педагогикалық технологияның сапалық сипаттамасы ретінде қарастырады [4].

Баланың дамуының дәл осы кезеңінде салауатты өмір салты туралы білім мен дағдылардың негізін қалыптастыру қажет. Осыған байланысты сырқаттанушылық деңгейін төмендетуге, балалардың денсаулығын нығайтуға бағытталған кешенді сауықтыру-профилактикалық іс-шараларды әзірлеу және іске асыру ерекше маңызға ие.

Мектепке дейінгі мекемелер оқушылардың денсаулығын сақтау және нығайту үшін түрлі формаларды, әдістерді және қызмет түрлерін қолданады. Денсаулық сақтау технологиялары барлық білім беру субъектілерінің (тәрбиеленушілер, педагогтер және т.б.) рухани, эмоционалды, интеллектуалды, жеке және физикалық денсаулығын сақтау, нығайту және дамыту үшін барынша жағдай жасайтын жүйе [5].

Денсаулық сақтау білім беру технологияларының мақсаты – мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулығын сақтау мүмкіндігін қамтамасыз ету, оған қажетті денсаулық сақтау білімдерін, икемдері мен дағдыларын қалыптастыру, оларды күнделікті өмірде қолдануға үйрету.

Тәрбиеленушілермен жұмыс барысында жүзеге асырылуы тиіс денсаулық сақтаудың келесі бағыттарын бөліп көрсетуге болады: балалардағы шаршау жағдайын болдырмауға көмектесетін технологиялар, гиподинамия және т. б.; педагогтің балалармен тікелей жұмысына бағытталған технологиялар (психологиялық-педагогикалық қызмет); тәрбиеленушілерде денсаулық мәдениетін қалыптастыру бойынша жұмысты қамтитын технологиялар [6].

Ғылыми әдебиеттерді талдау білім беру процесінде Денсаулық сақтау технологияларын қолдану проблемасына көптеген зерттеулер арналғанын көрсетеді (Е.А. Алябьева, В. Г. Алямовская, М. М. Безруких, Ю. Ф. Змановский, С. А. Козлова және басқалар) [2].

Бұл зерттеушілер мақсаттар мен шешілетін міндеттерге, сондай-ақ мектепке дейінгі білім беру процесінің субъектілерінің денсаулығын сақтаудың жетекші құралдарына негізделген денсаулық сақтау технологияларының бірнеше түрін анықтайды:

медициналық-профилактикалық;

дене шынықтыру-сауықтыру;

баланың әлеуметтік-психологиялық әл-ауқатын қамтамасыз ету технологиясы;

мектепке дейінгі білім беру педагогтерінің денсаулығын сақтау және денсаулығын байыту;

мектепке дейінгі мекемедегі денсаулық сақтау технологиялары;
ата-аналарға валеологиялық білім беру технологиясы.

Медициналық-профилактикалық технологиялар медициналық персоналдың басшылығымен медициналық құралдардың медициналық талаптары мен нормаларына сәйкес балалардың денсаулығын сақтауды қамтамасыз етеді (денсаулық мониторингі, оны оңтайландыру бойынша ұсыныстар әзірлеу, тамақтануды ұйымдастыру және бақылау, санитарлық талаптардың сақталуын бақылауды ұйымдастыру).

Дене шынықтыру-сауықтыру технологиялары балалардың физикалық дамуы мен денсаулығын нығайтуға, қозғалыс белсенділігін дамытуға, дене шынықтыруды қалыптастыруға, аурулардың алдын алуға бағытталған.

Баланың элеуметтік-психологиялық әл-ауқатының технологиялары балалардың жағымды психологиялық және элеуметтік денсаулығын, эмоционалдық әл-ауқатын, сондай-ақ олардың дамуын психологиялық-педагогикалық қолдауды қамтамасыз етеді.

Педагогтердің денсаулығын сақтау технологиялары педагогтердің денсаулық мәдениетін, кәсіби денсаулық мәдениетін дамытуға және арттыруға, салауатты өмір салтына деген қажеттілікті қалыптастыруға бағытталған.

Денсаулық сақтау білім беру технологиялары балалардың валеологиялық мәдениетін тәрбиелеуді, баланың денсаулығы мен өміріне саналы көзқарасын қалыптастыруды, денсаулықты сақтау дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді.

Ата-аналарға валеологиялық білім беру технологиялары ата-аналардың, барлық отбасы мүшелерінің валеологиялық білімін арттырады.

Қолданылатын технологиялардың сауықтыру бағытына ие болуы, мектеп жасына дейінгі балаларда салауатты өмір салтының мотивациясы мен әдеттерін қалыптастыруы маңызды.

Денсаулық сақтау технологияларын қолдану тиімділігі оларды енгізу ерекшелігімен тікелей байланысты, ол мектеп жасына дейінгі балалардың медициналық-элеуметтік, психологиялық-педагогикалық мәселелерін шешуде жүйелі тәсілге негізделуі керек.

Денсаулық сақтау технологияларын таңдау балалардың аурушандық көрсеткіштеріне, қолданыстағы балаларды оқыту мен тәрбиелеудің бағдарламасына, мектепке дейінгі мекеменің жағдайлары мен мүмкіндіктеріне, тәрбиешілердің кәсіби құзыретіне байланысты.

Сонымен, мектепке дейінгі білім берудегі денсаулық сақтау технологиялары – қазіргі мектепке дейінгі білім берудің басым міндеттерін шешуге бағытталған технологиялар балабақшадағы педагогикалық процесс субъектілерінің: балалар, педагогтер мен ата-аналардың денсаулығын сақтау, қолдау және нығайту міндеттері. Ол үшін бала мен педагогтің, бала мен ата-ананың, бала мен дәрігердің өзара іс-қимылы процесінде жүзеге асырылатын тәрбие-сауықтыру, түзету және профилактикалық іс-шаралардың тұтас жүйесін құру қажет. Бұл технологиялар мыналарды ажыратады: мақсат пен міндеттердің нақтылығы мен айқындылығы, кезеңдердің болуы: Бастапқы диагностика; оны

іске асырудың мазмұнын, нысандарын, тәсілдері мен тәсілдерін таңдау; белгіленген мақсатқа жету үшін аралық диагностиканы ұйымдастырумен белгілі бір логикада құралдар жиынтығын пайдалану; мақсатқа жетудің қорытынды диагностикасы, нәтижелерді критериалды бағалау.

Әдебиет

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы // URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029031#z20>
2. Ахутина Т.В. Здоровьесберегающие технологии обучения: индивидуально-ориентированный подход. – М.: Сфера, – 213 б.
3. Зайцева И. А. Дене шынықтыру нұсқаушысының жұмысындағы Денсаулық сақтау технологиялары. Жұмыс тәжірибесі-М.: Сфера, 2019. – 74б.
4. Кухлинская В. В. Мектепке дейінгі білім беру мекемесінде денсаулық сақтау педагогикалық технологияларын қолдану // Мектепке дейінгі білім беру мекемесін басқару. – 2007. - №3. - Б.80-85.
5. Митяева А. М. Денсаулық сақтау педагогикалық технологиялары. – М.: Сфера, 2017. – 192 б.
6. Сивцова А.М. Мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде денсаулық сақтау педагогикалық технологияларын қолдану – М.: Сфера, 2017. – 99 б.

Литература

1. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения. Приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 3 августа 2022 года №348 // URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029031#z20>
2. Ахутина Т.В. Здоровьесберегающие технологии обучения: индивидуально-ориентированный подход. – М.: Сфера, 2016. – 213 с.
3. Зайцева И.А. Здоровьесберегающие технологии в работе инструктора по физической культуре. Опыт работы – М.: Сфера, 2019. – 74с.
4. Кухлинская В.В. Использование здоровьесберегающих педагогических технологий в ДОУ // Управление ДОУ. – 2007. - №3. - С. 80-85.
5. Митяева А.М. Здоровьесберегающие педагогические технологии. – М.: Сфера, 2017. – 192 с.
6. Сивцова А.М. Использование здоровьесберегающих педагогических технологий в дошкольных образовательных учреждениях – М.: Сфера, 2017. – 99 с.

Нейрологоритмика инновационная технология в логопедической работе с детьми с нарушениями зрения

*Харчевникова Н.Ю., учитель-логопед
КГУ «Ясли-сад №23 «Алтын бесік»
для детей с нарушением зрения*

Аннотация: В статье рассматриваются нейроритмические упражнения, как технология развития детей с функциональными расстройствами зрения и речи.

Ключевые слова: нейроритмические нейropsychологические упражнения, дети с функциональными расстройствами зрения.

На сегодняшний день существует много различных направлений и подходов коррекции развития детей, но, несмотря на это, проблема эффективности логопедической и психологической помощи детям остаётся очень актуальной. В настоящее время в образовательной среде широкое распространение получило более эффективное направление – нейropsychологический подход, базирующийся на современных (по А.Р. Лурии) представлениях о генезе и сложном строении высших психических функций, который дал возможность создать ряд высокоэффективных технологий коррекционной работы.

Нарушение зрения в детском возрасте весьма разнообразны по клиническим формам, этиологии, степени выраженности дефекта и структуре нарушенных функций. Распространены такие формы зрительной недостаточности, как миопия, гиперметропия, амблиопия, астигматизм, нистагм.

Знание специфики психофизического, психического, социального и личностного развития необходимо каждому специалисту, работающему с данной категорией детей.

При сохранном интеллекте мыслительные процессы развиваются, как у нормально видящих сверстников, однако понятия об окружающем мире часто сужены, суждения и умозаключения могут быть не вполне обоснованы, так как реальные субъективные понятия недостаточны или искажены.

Запоминание материала, имеющего смысловые связи, протекает успешнее, чем материал, не связанный смысловыми отношениями.

Развитие речи происходит в основном также, как и у нормально видящих, однако, динамика ее развития, овладение чувственной ее стороной, смысловой ее наполненностью у детей с нарушением зрения осуществляется несколько сложнее. Замедленность формирования речи проявляется в ранние периоды ее развития из-за недостаточности активного взаимодействия детей имеющих патологию зрения, а также скудным предметно-практическим опытом

Нарушение эмоционально-волевой сферы проявляются в неуверенности, скованности, проявлении беспомощности в различных видах деятельности, социальных коммуникациях, снижении желаний у ребёнка к самопроявлению и возникновение большей зависимости ребёнка от помощи и руководства взрослых.

Дети с нарушением зрения, плохо владея мимикой лица, не могут показать свое эмоциональное состояние.

Работая с детьми с нарушением зрения мы уделяем большое внимание речи, повышая ее точность, выразительность, используем в большом объеме наглядные пособия, делая акцент на реальные объекты (изучаем природные

материалы, прослушиваем записи бытовых звуков, например, шум дождя, стук дятла, звук поезда и т.д.)

При зрительной работе дети с нарушением зрения быстро утомляются. Зрительное утомление вызывает снижение умственной и физической работоспособности. Дети с нарушениями зрения нуждаются в специальном психолого-педагогическом сопровождении. Сейчас наблюдается возросшее количество детей с нарушением тонуса мышц речевого аппарата, гиперсаливацией, нарушением моторики, проблемах в инициации речевой деятельности. Помимо речевых нарушений, мы можем заметить значительное количество так называемых «моторно неловких» детей. Это те дети, которые не умеют прыгать на одной, и на двух ногах, кувырнуться, запинаются на лестнице, не умеют качаться на качелях, каруселях. Все это и привело к мысли, что без специальных нейрокоррекционных упражнений, направленных на оптимизацию работы подкорковых структур, не справиться с моторными и речевыми нарушениями.

В своей работе как логопед, я применяю новейшие технологии, одна из которых- Нейрологоритмика.

Нейрологоритмика – современная междисциплинарная технология. НЕЙРОЛОГОРИТМИКА - система терапевтических упражнений с элементами нейрогимнастики, помогающая детям в преодолении речевых нарушений и включающая выполнение различных речевых упражнений с использованием слов, движений, музыки.

В содержание логопедических занятий я включаю следующие виды деятельности:

- разминка (растяжки, перекаты, расслабления, наклоны);
- работа над развитием межполушарных взаимодействий
- работа над глазодвигательным гнозисом;
- работа над моторным развитием
- дыхательные упражнения;
- упражнения по психомоторной координации;
- упражнения на слуховое восприятие;
- упражнения на развитие когнитивных процессов;
- логоритмические упражнения;
- упражнения для мелкой и крупной моторики;
- упражнения для артикуляционной моторики

Занятие по нейрологоритмике я провожу в игровой форме, включая следующие виды упражнений:

- **Ходьба и ориентирование в пространстве.**

(«Я по берегу хожу, и ракушки нахожу» выкладываем по контуру камушки и ракушки)

- **Упражнения на развитие психомоторных координаций**, благодаря которым дети становятся более координированными и ловкими.

(массаж ложками « Времена года» лицевых мышц и языковой мускулатуры)

- **Глазодвигательные упражнения**, лежащие в основе межполушарного взаимодействия.

(комплекс зрительной гимнастики на конвергенцию, пальминг « Далеко я вдаль смотрю, поморгаю, крепко сплю».)

- **Артикуляционные упражнения** полезны в любом возрасте, так как четкая артикуляция – основа хорошей дикции. Артикуляционные упражнения для детей с нарушениями звукопроизношения – необходимость. Они подготавливают артикуляционный аппарат ребенка к постановке звуков . Четкие ощущения от органов артикуляционного аппарата – основа для овладения навыком письма. Работа над артикуляцией позволяет уточнить правильное звукопроизношение, развивает подвижность языка, челюстей, губ, укрепляет мышцы глотки.

(Комплекс миогимнастики для языка « Полет шмеля», с элементами биоэнергопластики. (под муз .произведение Римский Корсаков)

- **Дыхательная гимнастика** корректирует нарушения неречевого и речевого дыхания, помогает выработать диафрагмальное дыхание, а также продолжительность, силу и правильное распределение выдоха. Является основой произвольной саморегуляции.

(упр. «Шаманы», «Маманя», «Дыхательный бильярд» , развитие аэробного дыхания на мягкой атаке)

- **Фонопедические и оздоровительные упражнения для горла** развивают основные качества голоса – силу и высоту, укрепляют голосовой аппарат.

(Вокализация гласных с элементами самомассажа лицевых мышц)

- **Упражнения на развитие внимания и памяти** развивают все виды памяти: зрительную, слуховую, моторную. Активизируется внимание детей, способность быстро реагировать на смену деятельности.

(Работа с визуально-ритмическим кругом, напольными балансиром)

- **Ритмические игры** развивают чувство ритма, темпа, метра (акцентуации сильной доли такта), что позволяет ребенку лучше ориентироваться в ритмической основе слов, фраз («Мой веселый метроном», «Узловка-веревка», «Шумовой оркестр с бамбуковыми палочками»).

- **Пение песен** развивает память, внимание, мышление, эмоциональную отзывчивость и музыкальный слух; укрепляется голосовой аппарат ребенка, способствует автоматизации гласных звуков.

- **Коммуникативные игры** формируют у детей умение увидеть в другом человеке его достоинства; способствуют углублению осознания сферы общения; приобщают к сотрудничеству.

(«Что у мамы на обед? Рыба или винегрет?» «Я сейчас в футбол играю, с другом мячик забиваю»)

- **Подвижные игры, динамические паузы, физкультминутки** тренируют детей в координации слова и движения, развивают внимание, память, быстроту реакции на смену движений. Эти игры воспитывают чувство коллективизма, сопереживания, толерантности.

(Логоритмические и подвижные игры с орехами, прищепками, . шишками, су-джок мячиками. Комплекс « Тактильные медальоны»)

Используется нейроритмика для стимуляции развития нервной системы, способствует образованию новых нейронных связей между корой и подкорковыми структурами головного мозга, развивает внимание, пространственные представления, улучшает реакцию. Все это благотворно влияет на здоровье и развитие подрастающего поколения.

Литература

- 1.Актуальные проблемы нейропсихологии детского возраста. М., 2013.
- 2.Дружинина, Л.А. Индивидуальный и дифференцированный подходы при организации коррекционной помощи детям с косоглазием и амблиопией [Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.03 / Л.А. Дружинина; Ин-т коррекц. педагогики РАО. – М., 2000.
- 3.Колесников А.В. Гимнастика мозга, или легкие способы развития ребенка. – М.: Центрполиграф, 2009.
- 4.Лурия А.Р. Высшие корковые функции человека. М-Спб, 2008.
- 5.Плаксина, Л.И. Теоретические основы коррекционной помощи детям с косоглазием и амблиопией в условиях дошкольного образовательного учреждения [Текст]: автореф. дис. д-ра психол. наук : 19.00.10 / Л.И. Плаксина; Ин-т коррекц. педагогики Рос. акад. образования. – М., 1998.
- 6.Пылаева Н.М., Ахутина Т.В. Школа внимания: Методика развития и коррекции внимания у детей 5-7 лет. М., Изд-во В. Секачев, 2016.
- 7.Семаго Н.Я., Семаго М.М. Проблемные дети. М., 2000.
- 8.Семенович А.В. Комплексная нейропсихологическая коррекция и реабилитация отклоняющегося развития, Мск, 2007.
- 9.Семенович А.В. Нейропсихологическая диагностика и коррекция в детском возрасте. – М.: Академия, 2002.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі

*Хасен Ж.Б., тәрбиеші
Астана қаласы №86 «Зияткер» балабақшасы*

Аннотация. Мақалада әдіснамалық және теориялық негіздерді ескере отырып жасалған мектепке дейінгі білім берудегі инновациялық әдістемелік қызметті дамытудың авторлық моделі ұсынылған. Модель мақсатты, мазмұнды, ұйымдастырушылық және нәтижелі компоненттерді қамтиды. Модельдің таңдалған компоненттерінің әрқайсысының мазмұнды сипаттамасы берілген.

Түйінді сөздер: инновация, инновациялық қызмет, инновациялық әдістемелік қызмет, инновациялық әдістемелік қызметті дамыту моделі, модель компоненттері: мақсатты, мазмұнды, ұйымдастырушылық-белсенді және нәтижелі.

Мақсаты: мектепке дейінгі білім беру педагогтарының инновациялық әдістемелік қызметін дамыту моделін ұсыну

Жұмыс әдісі немесе әдістемесі: педагогикалық зерттеу әдістемесі

Нәтижелері: автор ұсынған инновациялық әдістемелік қызметті дамыту моделі 30-дан астам мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында эксперимент аясында сынақтан өткен Мектепке дейінгі білім беру жүйесіне енгізілуі мүмкін.

Нәтижелерді қолдану саласы: Заманауи мектепке дейінгі білім беру практикасы

Қоғам мен қоғамның мектепке дейінгі білім беру сапасына қойылатын талаптары сөзсіз жаңартылған білім беру мазмұнын, инновациялардың басым бағыттарын іске асыру үшін заманауи технологияларды іздеуге алып келеді. Инновацияларды іске асыру мұғалімнің инновациялық қызметке дайындығын қамтамасыз етуді талап етеді [1,8]. Инновациялық қызметтің басты мақсаты-мұғалімді шығармашылық тұлға ретінде дамыту, оны репродуктивті қызмет түрінен әдістемелік шешімдерді өз бетінше іздеуге ауыстыру, Мұғалімді инновациялық әдістерді жасаушы және авторға айналдыру және оларды жүзеге асыратын оқыту, дамыту және тәрбиелеу құралдары [2]. Яғни, біз мұғалімнің инновациялық әдістемелік қызметін қалыптастыру және дамыту туралы айтып отырмыз. Инновациялық әдістемелік қызметтің дамуын модельдеу туралы айта отырып, ең алдымен, бөлінген құбылыстардың әрқайсысының анықтамаларын нақтылау қажет: даму, инновациялық әдістемелік қызмет, модельдеу. Инновациялық әдістемелік қызметті біз авторлық инновациялық әдістемелерді және оларды іске асыратын мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту, дамыту және тәрбиелеу құралдарын әзірлеуге, сынақтан өткізуге, таратуға бағытталған мақсатты педагогикалық қызмет ретінде анықтаймыз. Инновациялық әдістемелік қызметтің құрылымында: 1) педагогтің инновациялық педагогикалық қызметті жүзеге асыру қабілеті; 2) педагогикалық инновацияларды жобалау және құрастыру, яғни инновацияның мазмұнын кәсіби түрде іріктеу, қазіргі заманғы педагогикалық технологияларды қолдану арқылы осы мазмұнды іске асыруды жобалау қабілеті; инновацияны іске асыру барысында алынуы мүмкін күтілетін нәтижені болжау, жобаланған педагогикалық қызметтің тиімділігін бағалау өлшемшарттарын сипаттау инновация [3]. Мектепке дейінгі білім беру ұйымы мұғалімінің инновациялық әдістемелік қызметі мотивтердің, құндылықтардың, құзыреттердің жиынтығымен және мектепке дейінгі білім беруде жүзеге асырылатын, рефлексивті іс-әрекеттер негізінде қолданылатын және кәсіби инновациялық қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз ететін дәстүрлі және инновациялық технологияларды игерудің оңтайлы үйлесімімен сипатталатын интегративті тұлға сапасы ретінде көрінеді [4]. Дамудың мәдени-тарихи теориясы, Л. С. Выготский даму құбылысын берілген нәрсенің пайда болу процесі және берілген және белгілі бір жағдайларда қалыптасуы мүмкін нәрсенің көрінісі ретінде анықтайды [2]. Инновациялық әдістемелік қызметті дамыту құрылған тұжырымдаманы, оған кіретін модельді және осы

модельді іске асыру технологиясын іске асыру жағдайында мүмкін болады. Инновациялық әдістемелік қызметті дамыту мәселесін шешу контекстіндегі келесі құбылыс модельдеу болып табылады. Модельдеу-осы объектілердің кейбір негізгі ерекшеліктерін сақтай отырып, олардың модельдерін құру арқылы әртүрлі объектілерді жанама түрде тану әдісі, содан кейін алынған модельдердің жұмысын зерттеу және қорытындыларды зерттеу тақырыбына көшіру [8]. Біз ұсынған модель мектепке дейінгі білім беру мұғалімдерінің инновациялық әдістемелік қызметін дамыту процесін ұйымдастыру және жүзеге асыру туралы ең жалпы идеяны ашады және мақсатты, мазмұнды, ұйымдастырушылық және нәтижелі компоненттердің бірлігін білдіреді. Мақсатты компонент модельді іске асырудың жалпы стратегиялық идеясын және мектепке дейінгі білім беру мұғалімінің инновациялық әдістемелік қызметін дамыту процесінің жалпы бағытын анықтайды. Модельді іске асырудың мақсаты-мектепке дейінгі білім беру мұғалімдерінің инновациялық әдістемелік іс-әрекетінің теориялық идеялары мен тәсілдерінің құрылымы мен мазмұнын сапалы өзгерту үшін инновациялық әдістемелік жұмыстың әлеуетін пайдалану. Бұл компонент мекеменің инновациялық әдістемелік жұмысының басым бағыттарын анықтауға және педагогтардың инновациялық әдістемелік қызметін дамытудың болжамды деңгейін бекітуге бағытталған. Модельдің осы компонентін іске асыру бүкіл мекеменің инновациялық қызметінің басым бағыттарын таңдауда көрініс табады, оларды бекіту даму бағдарламасында және ағымдағы кезеңге арналған инновациялық жұмыс бағдарламасында жүзеге асырылады; әр мұғалімнің инновациялық қызметінің бағыттарын таңдауда және тұжырымдауда, мұғалімдердің өзіндік білім беру қызметінің мәселелерін тұжырымдауда [5]. Модельдің мазмұндық компоненті мектепке дейінгі білім беру жүйесіндегі инновациялық тенденциялар жағдайында мектепке дейінгі білім беру ұйымы мұғалімінің инновациялық әдістемелік қызметін дамыту процесінің ерекшелігін көрсетеді. Бұл компоненттің ерекшелігі-мектепке дейінгі білім беруді модернизациялау үшін оң және қажетті инновацияларды таңдау, мектепке дейінгі білім берудің негізгі жалпы білім беру бағдарламасының құрылымы мен шарттарына мемлекеттік талаптарды енгізу жағдайында мұғалімдерді инновациялармен таныстыру, қажетті инновацияларды сараптамалық іріктеуді ұйымдастыру. Модельдің осы компонентін іске асыру инновациялық әдістемелік жұмыс жүйесін оның мазмұны тұрғысынан жобалауда көрініс табады. Инновациялық әдістемелік жұмыстың мазмұны педагогтерді мектепке дейінгі білім берудегі инновациялық бағыттармен, мектеп жасына дейінгі балаларды оқытудағы жаңа педагогикалық технологиялармен, белсенділік парадигмасына көшумен байланысты таныстыруды қамтамасыз етуі тиіс [5, 6]

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Ангеловский К. мұғалімдер және инновация: кн. мұғалім үшін. М.: Ағарту, 1991. 159 б.

2. Беляева Л. А. педагогикалық қызмет Педагогика және философия категориясы ретінде // педагогика және білім берудің тұжырымдамалық аппараты / Отв. Ткаченко, Т.1. Екатеринбург, 1995. 36-45 бет.
3. Гнездилова О. Н. педагогтың инновациялық қызметінің психологиялық аспектілері // психологиялық ғылым және білім, №4. 2006. С. 61-65.
4. Гуоров В. педагогтың инновациялық қызметі // Қосымша білім беру және тәрбие. № 2. 2008. С. 9-15.
5. Дуранов М. Е. кәсіби-педагогикалық қызмет және оған зерттеушілік көзқарас. Челябинск: ЧГАКИ, 2002. 276 Б.
6. Калачикова О. Н. педагогтардың инновациялық қызметке кіру мазмұны мен кезеңдерін зерттеу / / Томск мемлекеттік университетінің хабаршысы, № 316. 2008. С. 174-177.
7. Молчанов С. Г. мұғалімнің кәсіби құзыреттілігі // білім сапасын басқарудың өзекті мәселелері : Сб. ғылым. мақалалар. Т. 6. 2001. 136 с.
8. Слостенин В. А., Подымова Л. С. педагогтың инновациялық қызметке дайындығы // Сібір педагогикалық журналы, №1. 2007. С. 42-49.

Формирование духовно-нравственного воспитания у детей дошкольного возраста через проектную деятельность

*Ходырева С.А., воспитатель
ГККП «Ясли-сад «Жұлдыз-ай» отдела образования
района Бәйтерек управления образование акимата ЗКО»*

Аннотация: Процесс воспитания ребенка начинается с определения его целей. Главной целью воспитания является формирование ребенка, как личности, которая обладает полезными качествами, необходимыми ей для жизни в обществе. Изменение общественного устройства и социальных отношений ведет к изменению целей и воспитания. Они задаются каждый раз в виде требований, предъявлены новыми тенденциями развития общества к личности человека. Общая цель современного воспитания - сделать детей высоконравственными, духовно богатыми, внутренне свободными и ответственными личностями.

Ключевые слова: духовно нравственное воспитание детей, проектная деятельность, этнопедагогика, технология развивающего обучения.

Проектная деятельность, разработанная мною - «Богатство народа в воспитании детей», по которому я работаю очень познавательна и интересна для детей. Я считаю, что эта тема актуальна и в наше время, потому что наша страна Казахстан многонациональна, и детский сад посещают дети разных национальностей. Народный педагог, Ыбрай Алтынсарин, казахский ученый, педагог просветитель, фольклорист, ученый этнограф, призывал уважительно относиться к национальным традициям. Считал важным их использование в нравственном, духовном и трудовом воспитании детей. Задача воспитателя, состоит в том, чтобы воспитать всесторонне развитого ребенка, а без

духовно- нравственного воспитания это невозможно. Об этом говорил Константин Дмитриевич Ушинский, великий русский педагог :«Задачи воспитания, пробудить внимание к духовной жизни...Если ваш воспитанник знает много, но интересуется пустыми интересами, если он ведет себя отлично, но в нем не пробуждено живое внимание к нравственному и духовному, вы не достигли цели воспитания.».

Исследуя труды Назипы Кульжановой выдающего педагога, этнографа, журналиста, переводчика-просветителя XX века(1887–1934 гг.), автора книги: «Мать и дитя», «Дошкольного воспитания» («Мектептен бұрынғы тәрбие»), вышедшего в Оренбурге в 1923 году, и книги «Мать и дитя» («Ана мен бала»), изданной в 1927 году, я узнала, что Назипа Кульжанова, исследовала и установила связь между казахской этнопедагогикой и этнопедагогикой стран мира. Поэтому для всестороннего развития личности ребенка, очень важно развивать у него духовные ценности, которые основаны на этнокультуре народов.

В связи с этим, в рамках проекта: «Хочу все знать», на базе ясли –сада «Жұлдыз-ай» создана интеллектуально-развивающая лаборатория по теме: «Богатство народа в воспитании детей». В направлении народа на первоначальном этапе был оформлен уголок, привлекли родителей, разработали план работы и поэтапно выстроили свою деятельность. За основу в работе была взята нормативно –правовая база дошкольного воспитания и обучения ,а также опыт работы дошкольных организаций ЗКО и РК. Мною был разработан план проектной деятельности, по которому работаю с детьми , развивая знания детей дошкольного возраста на основе этно-культурных ценностях народа Грузии.

Задачи:Расширять знания детей об этнокультуре грузинского народа ;
- Воспитывать в детях любознательность, развивать самостоятельность, инициативность умение работать в команде , коммуникабельность, креативность, выявление одаренных детей;
- Формирование духовно-нравственных навыков, основанных на национальных традициях и общечеловеческих ценностях.

-Предоставить детям и педагогам возможности использовать инновационные технологии для совершенствования различных методов воспитания и обучения. Ежегодно, в нашем ясли саду «Жұлдыз-ай»,согласно проекту: «Богатство народа в воспитании детей, проводятся :1) Праздник урожая;

2)Праздник, посвященный дню единства народов Казахстана ,где наша группа «Семицветик» представляет этнокультуру грузинского народа. Дети поют песни : «Казахстан», «Сулико» а также играют в грузинские игры: «День и ночь», танцуют грузинские танцы. Постоянно ведется работа с детьми нашей группы «Семицветик» по ознакомлению с этно-культурой Грузии. Вся эта практическая работа проходит в игровой форме через игры(используется картотека грузинских игр) и беседы, спортивные развлечения, разные виды деятельности, во время которой знакомятся: с национальными грузинскими (мужскими и женскими) костюмами; с грузинскими национальными обычаями и традициями; с творчеством грузинских художников(Нико Пиросмани и др.);с народным

творчеством грузинского народа(грузинскими сказками, поговорками и поговорками),с грузинскими музыкальными инструментами;с национальной грузинской кухней; с грузинскими танцами; с природой Грузии(дикими животными и насекомыми,с деревьями и цветами). В работе с семьей,было проведено спортивное развлечение на тему: «Калейдоскоп народных игр».

В течении реализации проекта педагоги использовали инновационные технологии для совершенствования различных методов воспитания и обучения. Такие как : «Smart TV» , «ИКТ -технология», «Технология развивающего обучения» , «Кьюар код» , «Quiver» технология. Применение данных технологий и методов усовершенствовали знания воспитанников в процессе реализации проектной деятельности.

Анализ результативности опыта: запланированная работа по духовно нравственному воспитанию детей дошкольного возраста оказалась вполне результативной, а задачи и выбранные пути к реализации определены правильно. Результаты моей работы: Формируются духовно-нравственные ценности у детей, выявляются дети с высокими способностями интеллектуального развития, удовлетворяются их интеллектуальные потребности в соответствии с уровнем их интеллектуальных характеристик; Расширяются знания детей о грузинских играх, обычаях, народном творчестве, природе.

Развиваются познавательные и интеллектуальные способности детей творческое и критическое мышление.Воспитывается у детей гражданственность и патриотизм,на основе этно-культурных ценностях народа Грузии. Одной из своих работ, по воспитанию этнокультуры дошкольников, я обобщила в Республиканском журнале: «Ребенок в детском саду» (№5 2022 г.)-спортивное развлечение на тему: «Калейдоскоп народных игр», а также выпустила методическое пособие: «Богатство народа в воспитании детей»(Уральск-2022 г.),где мной был разработан план по вариативной части по теме: «Богатство народов в воспитании детей» для младшей, средней и старших групп, для знакомства с этнокультурой грузинского народа. Считаю, за счет данной проектной деятельности знания детей обогатились, кругозор расширился, сформировались ключевые компетентности детей.

Литература

- 1.Богатство народов в воспитании детей» (Методическое пособие для работы интеллектуальной лаборатории «Хочу все знать!»). Уральск-2022г.
- 2.Постановление Правительства Республики Казахстан от 15 марта 2021года №137.Об утверждении модели развития дошкольного воспитания и обучения.
- 3.Приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 3 августа 2022года №348 Об утверждении государственных общеобразовательных стандартов дошкольного воспитания и обучения, начального, основного среднего и общего среднего, технического и профессионального , после среднего образования.
- 4.«Ребенок в детском саду» (№5 2022г.)-спортивное развлечение на тему: «Калейдоскоп народных игр». Ходырева С.А.

5. Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения. Приложение к приказу Министра просвещения Республики Казахстан от 14 октября 2022 года № 422.

6. Янабайцева Г.А. Духовное развитие детей Казахстана. сборник статей 12 Международных аксиологических чтений, 2021.

Сенсорный уголок - один из методов работы с детьми с образовательными потребностями

Цхай О.В. КГКП ясли-сад «Балгын» г. Сарань, педагог-психолог

Аннотация: В статье представлена понятия сенсорной интеграции и взаимосвязь ее с развитием ребенка. Сенсорный уголок- один из методов работы с детьми ООП, который помогает детям социализироваться и адаптироваться в окружающем мире.

Ключевые слова: сенсорная интеграция, дети с ограниченными образовательными потребностями, сенсорный уголок.

В наше время мировое сообщество говорит о том, что совместное обучение и воспитание детей с особыми образовательными потребностями и детей не имеющих таких ограничений необходимо, так как это позволяет каждому ребенку дошкольного возраста право на получение дошкольного образования.

В Послании Главы государства народу Казахстана «Казахстанский путь – 2050: Единая цель, единые интересы, единое будущее» определены стратегические ориентиры и приоритеты развития казахстанского общества: «...надо усилить внимание нашим гражданам с ограниченными возможностями. Для них Казахстан должен стать безбарьерной зоной. Позаботиться об этих людях, которых немало, - наш долг перед собой и обществом». В ближайшем будущем дети с ограниченными возможностями здоровья получат повсеместно возможность воспитываться со здоровыми сверстниками. Инклюзивное образование – реальность, которая входит в нашу жизнь.

Кто такие дети с особыми образовательными потребностями? Это дети, которые испытывают постоянные или временные трудности в получении образования, обусловленные здоровьем, нуждающиеся в специальных, общеобразовательных учебных программах и образовательных программах дополнительного образования».

В связи с увеличением количества детей с ООП возникает необходимость в создании условия для адаптации и социализации таких детей. Сенсорная интеграция, это уникальная помощь таким детям.

Американский педагог-психолог, трудотерапевт Э.Дж.Айрес и немецкий эрготерапевт У.Кислинг впервые отметили, что существует взаимосвязь между задержкой развития ребенка и сенсорной интеграцией. Они дают определение сенсорной интеграции — это упорядочивание ощущений, их объединение, которые будут использованы ребенком. Ощущение

представляют собой информацию о физическом состоянии тела и окружающей среды. Сенсорная интеграция является бессознательным процессом, происходящим в головном мозге, которая упорядочивает информацию, полученную с помощью органов чувств (вкус, вид, запах, прикосновение, движение, воздействие силы тяжести и положения в пространстве) и позволяет нам осмысленно действовать и реагировать на ситуацию, в которой мы находимся (адаптивный ответ) и формирует базу для теоретического обучения.

Нарушение сенсорной обработки (дисфункция сенсорной интеграции)-это состояние, при котором сигналы от различных органов чувств не организуются в надлежащие поведенческие реакции, и может быть частью таких нарушений, как проблемы с речью, неспособность к обучению, расстройства поведения, РАС, СДВГ, генетические синдромы и неврология.

Дети дошкольного возраста с нарушениями сенсорной интеграции обладают повышенной чувствительностью к прикосновениям, шуму, запахам и другим людям. Они могут общаться с другими детьми, дружить с ними, испытывают трудности с одеванием, приемом пищи, сном, с культурно-гигиеническими навыками, не усидчивые, плохо ориентируются в пространстве, часто натываются на людей и предметы, часто плачут без повода и долго не успокаиваются.

Цель сенсорной интеграции – это стимуляция базовых сенсорных систем: вестибулярной, тактильной системы и проприоцептивной.

Существуют нормы сенсорного развития для детей дошкольного возраста. Дети 2-3 лет должны знать основные цвета, формы и размеры предметов, их сочетание. Они умеют складывать пирамидку, сортеры, выполнять задания по группировке предметов отличающихся на 1-2 признака.

У детей 4-5 лет уже появляются устойчивые сенсорные эталоны о цвете, форме, размере предмета. В этом возрасте ребенок знает основные цвета и палитру оттенков, полутона, вырабатываются сенсорные эталоны — устойчивые представления о цветах, формах, размерах окружающих предметов, классифицирует предметы уже по 5 и более признакам, а также устанавливает последовательность и взаимосвязь между элементами одного ряда. Ребенок знает и различает не только базовую палитру, но и оттенки, полутона.

В 5-6 лет ребенок дает характеристику предмету по 3-5 признакам и свойствам, лепит и рисует его с натуры или по представлению. Видит дальность и близость предмета. В этом возрасте он может отличать похожие и не похожие предметы, собирая единую форму из разных модулей, сочетает цвета

Чтобы корректировать сенсорные системы, такие как тактильная, вестибулярная, проприоцептивная, необходимо использовать коррекционные методики: «развивающее движение», «мультисенсорная методика».

Коррекционная методика английского педагога Вероники Шербон «Развивающее движение» позволяет детям с особыми образовательными

потребностями учатся сосредотачиваться и выполнять задания, контактировать с другими детьми. Эта методика подходит всем детям дошкольного возраста.

Мультисенсорная методика, которую разработали американский нейропсихиатр С. Ортон и педагог-психолог А. Джиллингем используя в своей методике три типа восприятия мира: аудиал, визуал, кинестетик. Такой метод позволяет детям с ограниченными возможностями лучше запоминать полученную информацию и развивать микро и макромоторику, через специальные упражнения.

Одним из направлений сенсорной интеграции – это создание сенсорного уголка, где дети могут смотреть, трогать, слышать и чувствовать окружающий мир. У детей обогащается чувственный опыт, развивается осязательное восприятие, микро и макромоторика. Сенсорный уголок доступен для обогащения среды. Его можно использовать для любого дошкольного возраста, он разнообразен, можно взаимозаменять, а самое главное, для детей предоставлен выбор.

С помощью сенсорного уголка можно: стимулировать сенсорные функции (*зрение, осязание, слух, обоняние и т. д.*), развивать мелкую моторику, стимулировать двигательную активность, снимать мышечное и психоэмоциональное напряжение, достигая состояния релаксации и комфортного самочувствия детей, активизировать когнитивные процессы (*мышления, внимания, восприятия, памяти*).

Используя сенсорный уголок, я играю с детьми в игры с песком, манкой, природными материалами «Выложи рисунок крупой», «Чего не хватает», «Яркий лоскуток (Найди пару)», «Покормим ёжика», «Волшебный мешочек», «Шершавые предметы», «Шнуровка». Использую игровыми пособиями такого типа, как «Пуговички», «Перебери фасоль», «Зашнуруй ботинок», «Вкладыши», «Украшь елочку», «Шишки», сенсорную книгу, «Волшебный куб», «Куб пескотерапия», дорожки и коврики с разными фактурами, бросовый материал (зубные щетки, крышки, бутылки), погремушки и кубики с разным наполнителем, колокольчик, разнообразные шумелки, мячи разные по текстуре, мешочки с песком и разным наполнителем и т.д.

Разнообразный дидактический материал позволяет строить с ребенком интересные игры и задания. Каждое занятие строиться в виде игры-путешествия. Длительность занятия не превышает 20-30 минут, в зависимости от возраста ребенка и кратность 1-3 раза в неделю согласно типовым учебным планам дошкольного воспитания и обучения Республики Казахстан.

Применяя элементы сенсорной интеграции, «развивающего движения», «мультисенсорную методику» я пришла к выводу, что детей с ограниченными возможностями научились социализироваться в обществе и выполнять простые упражнения, у них стал развиваться вестибулярный аппарат, тактильные ощущения, обоняние, зрение, они стали более усидчивые.

Литература

1. Айрис, Э. ДЖ. Ребенок и сенсорная интеграция. Понимание скрытых проблем развития/Э.Дж.Айрис; [пер.с англ. Юлии Даре]. -М.: Теревинф,2009.-272 с.
2. Закон РК «Об образовании» от 27.07.2007г. №319 [1] (с изменениями и дополнениями от 11.07.2017г №91-VI)
3. Кислинг Улла. Сенсорная интеграция в диалоге: понять ребенка, распознать проблему, помочь обрести равновесие/Улла Кислинг; под ред. Е.В. Ключковой; [пер. с нем. К.А. Шарп].-М.: Теревинф, 2010.-240 с.
4. Об утверждении типовых учебных планов дошкольного воспитания и обучения Республики Казахстан от 20 декабря 2012 года №557 (с изменениями и дополнениями от 12.05.2020 №195)
5. Послание «Казахстанский путь – 2050: Единая цель, единые интересы, единое будущее»
6. www.defectologiya.pro/zhurnal/sensorное_razvitie_detej_zachem_i_kak_ra_zvivat
7. externat.foxford.ru/polezno-znat/multisensornoe-obuchenie
8. pandia.ru/text/82/097/11295.php

Здоровьесберегающие технологии в работе с детьми с особыми образовательными потребностями

Чумаченко В.С.

*ТОО Ясли – сад «Алақай» г. Петропавловск, воспитатель.
«Здоровый дух в здоровом теле - вот краткое, но полное
описание счастливого состояния в этом мире».*

Джон Локк

Аннотация: в статье рассматривается использование здоровьесберегающих методик в образовательном процессе применяемых в работе с детьми с ООП. Представлена характеристика основных видов здоровьесберегающих методик их влияние на развитие детей с особыми образовательными потребностями.

Ключевые слова: здоровьесберегающий процесс, технология, коррекция, компоненты, дети с ООП.

Формирование жизнеспособного молодого поколения - одна из главных задач национального развития. Первый шаг к здоровью, стремление к здоровому образу жизни, самосознание, формирование здоровой культуры- все это делается в детских садах. При воспитании детей с особыми образовательными потребностями необходима систематическая работа по охране и укреплению здоровья детей. Дошкольное обучение придает большое значение оптимальному использованию интеллектуального и творческого потенциала каждого дошкольника. Необходим комплексный подход к организации здоровьесберегающего пространства, сгруппированного в детском учреждении, не вызывая ни у кого подозрений.

Согласно Государственному общеобразовательному стандарту дошкольного обучения и воспитания Республики Казахстан от 3 августа 2022 года, одной из задач дошкольного воспитания – является охрана и укрепление физического, психического здоровья детей, а также эмоционального благополучия дошкольников.

Выделяется несколько компонентов **здоровья**:

1. Соматическое здоровье — состояние органов и всего организма человека в целом, основой которого является генотип, составляющий биологическую программу индивидуального развития.
2. Физическое здоровье — определяется уровнем роста и развития всего организма в целом, его способностью приспосабливаться к изменившимся условиям внешней и внутренней среды.
3. Психическое здоровье — состояние психической сферы, которая выражается уровнем и качеством мышления, развитием памяти и внимания, развитием волевых качеств, основу которой составляет состояние общего душевного комфорта.

Осознавая необходимость усилий по формированию, укреплению и охране здоровья учащихся, воспитатели должны целенаправленно стремиться к созданию благоприятного пространства для охраны здоровья, выбирая методы и приемы, соответствующие особенностям развития детей.

Здоровьесберегающий процесс - это специально организованное взаимодействие дошкольников и педагогов, сложившееся во времени и в рамках определенной образовательной системы, направленное на достижение цели сохранения здоровья и обогащения здоровья в процессе образования, воспитания и обучения детей.

Технология-это инструмент профессиональной деятельности педагога, характеризующийся соответственно качественным качеством обучения. Сущность педагогической технологии заключается в том, что она имеет очевидный этап, состоящий из совокупности определенных профессиональных действий на каждом этапе, позволяющих педагогу прогнозировать промежуточные и конечные результаты своей профессионально-педагогической деятельности.

Даже после проектирования характеристиками педагогической технологии являются: цели и задачи конкретности и ясности; наличие этапов: первичная диагностика; выбор содержания, формы, метода и технологии его осуществления; использование комплекса средств для организации промежуточной диагностики, основанной на результатах оценки результатов.

В последние годы все чаще поднимается вопрос о значении здоровьесберегающих технологий в образовательном процессе. Любая методика обучения должна быть здоровой.

Здоровьесберегающие образовательные технологии - это система воспитания и оздоровления, коррекционно-профилактических мероприятий, направленных на защиту, укрепление и развитие психического,

эмоционального, интеллектуального, личностного и физического здоровья дошкольников.

Основными компонентами системы являются:

1. Организация рациональной модели движения дошкольников.
2. Постоянный мониторинг состояния здоровья детей и своевременная помощь в коррекции возникающих отклонений.
3. Организовать разумный образовательный процесс с учетом возрастных и личностных особенностей детей с особыми образовательными потребностями, а также в соответствии с санитарно-гигиеническими требованиями.
4. Создать благоприятную психоэмоциональную атмосферу в образовательном учреждении с комфортным проживанием детей.

При использовании здоровьесберегающих методик в образовательном процессе необходимо соблюдать следующие принципы:

- Не делай больно!
- Принцип непрерывности, то есть систематичности и постоянно;
- Соблюдение содержания и организации учебной деятельности в соответствии с возрастными и личностными особенностями ребенка, с учетом сопутствующих заболеваний.

Важно отметить, что эффективность достижения целей здоровьесбережения зависит от совместных усилий врачей, учителей физкультуры, педагогов и родителей.

Виды здоровьесберегающих методик, используемых во взаимодействии с детьми ООП.

Технология защиты и стимулирования здоровья, Коррекционная технология.

Дыхательная гимнастика - это система упражнений для развития голосового дыхания.

Дыхательные упражнения предназначены для решения следующих задач:

- Насыщают организм кислородом и улучшают обменные процессы в организме;
- Повышение общего жизненного тонуса ребенка, резистентности и устойчивости к респираторным заболеваниям;
- Нормализуют и улучшают психоэмоциональное состояние организма;
- Развитие силы, плавности и длительности выдоха.

Оборудование для развития дыхания, входящее в состав основного органа-развития окружающей среды (вертушки, мыльные пузыри, спортивные игрушки...).

При работе с детьми дыхательные упражнения применяют в сочетании с удлиненным, усиленным выдохом (вдох через нос).

Проводится в различных формах оздоровительной работы, во время гимнастики, после дневного сна, физминутках.

Динамические паузы-использование физических упражнений в организованной учебной деятельности способствует снижению утомляемости

у детей, а также активизации мышления и повышению умственной работоспособности.

Используется с элементами глазной гимнастики и дыхательной гимнастики. Общее укрепление гимнастики - это организованное общение детей в процессе занятий спортом. Во время гимнастики повышается эмоциональный тонус, что является результатом мышечной радости от движения группы сверстников. Напряжение пробуждения после ночного сна ослабляется, внимание собирается, поведение дисциплинируется. (Утренняя зарядка перед завтраком).

Упражнения для пробуждения выполняются после сна, чтобы запустить все важные процессы организма. Это хороший стимул для улучшения настроения, счастья, профилактики нарушений осанки и плоскостопия. Проводится ежедневно (упражнения в постели, «здоровый путь»).

Развивайте мелкую моторику.

- Повышение эффективности работы коры головного мозга;
- Развитие у ребенка активной речи.

Развитие детей связано с развитием движения пальцев. Третью часть всей проекции движения в коре головного мозга занимает проекция руки. Поэтому тренировка тонких движений пальцев оказывает большое влияние на развитие у детей активной речи. С помощью комплекса пальцевых упражнений, воздействуя на тонус детской руки, непосредственно воздействует на тонус речевого аппарата. Даже в фольклоре существует множество детских стишков, сочетающих голос с движением руки. По-видимому, уже в древности была замечена взаимосвязь этих процессов. У детей с задержкой речи часто наблюдается недостаточная двигательная активность, в том числе недостаточная координация мелкой моторики пальцев. У такого ребенка развитие движения пальцев подготовит к последующему формированию речи.

Игра с бассейном из натуральных, одноразовых материалов (горох, фасоль...) Мяч СУ-ДЖОК.

Метод Су-джок основан на том, что каждому органу человеческого тела соответствуют биологически активные точки, расположенные на руках и ногах. Изучая эти точки, можно избавиться от многих болезней или предотвратить их развитие. Су-джок - это не лекарство или терапевтическая практика, это метод, который был проверен исследованиями и доказал свою эффективность и безопасность.

Воздействие на точку стопы осуществляется при ходьбе по ребристым дорожкам, коврикам с пуговицами, «здоровым дорожкам» и т. д.

На ортодонтических курсах для стимуляции подвижных точек, расположенных на пальцах руки, используются различные приспособления (шарики, массажные шарики, грецкие орехи, колючие валики). Также эффективен ручной массаж пальцев. Особенно важно воздействовать на большой палец, который отвечает за голову человека. Кончики пальцев и

ногтевые пластины отвечают за работу мозга. Массаж проводят до появления тепловых эффектов.

Формирование культурно - оздоровительных навыков.

Обучайте детей навыкам уборки, порядку и культуре питания как неотъемлемой части поведенческой культуры. Эта задача сложна и требует последовательности, большого терпения, единства требований к взрослым. Необходимо сделать этот процесс легким для доступа, увлекательным и захватывающим. Интенсивное мытье (руки до локтя, воротниковая зона и лицо) является частью КГН, которая является эффективным расслаблением и закаливанием.

Релаксация-это особый метод, предназначенный для снятия мышечного и нервного напряжения с помощью специально подобранных техник.

Расслабление-это произвольное или произвольное состояние покоя, расслабления, связанное с полным или частичным расслаблением мышц. Возникает вследствие снятия напряжения, после интенсивного переживания или физического усилия. Она может быть произвольной (расслабление перед сном) и произвольной, вызванной принятием спокойной позы, представляющей собой состояние, обычно соответствующее отдыху, расслаблению мышц, участвующих в различных видах деятельности.

В «сухом» бассейне занятия помогают избавиться от мышечного и эмоционального напряжения. Во время «заплыва» ребенок ощущает постоянный контакт кожи с мячом, получая таким образом массаж всего тела. Существует тактильная чувствительность к раздражителям. Мяч в бассейне действует как общий массаж, воздействуя на расслабление чрезмерного мышечного напряжения и подавление чрезмерных физических нагрузок, то есть «сухие» игры и упражнения в бассейне важны для психоэмоционального развития ребенка.

Самомассаж- это массаж, выполняемый самостоятельно. Это доза механической стимуляции организма человека, осуществляемая вручную с помощью специального оборудования: массажных шариков, грецких орехов, бусин, бигуди, деревянных массажеров, гороховых, бобовых массажеров.

Песочная терапия

Игра с песком - одна из естественных форм деятельности для детей.

(Строения из песка ,заливка, рисование на песке пальцами, палочками).

Коррекционная технология.

Артикуляционная гимнастика - это система упражнений для развития органов речи. Цель этой гимнастики - развить полное движение голосовых органов, необходимое для правильного произношения, и подготовить голосовой аппарат к голосовой нагрузке. Выполнение упражнений на произношение способствует рождению правильных звуков и усвоению слов со сложными слоговыми структурами. Проведение упражнений на произношение способствует рождению правильных звуков и усвоению слов со сложной слоговой структурой.

Логоритмика - активное средство, через развитие области движения ребенка, преодоление языковых барьеров сочетается со словами и музыкой. Развитие речи тесно связано с двигательной активностью ребенка. Губы, язык, челюсть и т. д.:

Точное, динамическое выполнение упражнений для ног, туловища, рук, головы, готовых улучшить движение суставных органов.

Логоритмика влияет на общий тонус, моторику, настроение, способствует развитию подвижности нервного центра центральной нервной системы и активации коры головного мозга, развивает внимание, его концентрацию, объем, устойчивость, распределение и память, зрение, слух, моторику, настроение, способствует развитию подвижности нервного центра центральной нервной системы и активации коры головного мозга;

Психогимнастика (пародия и пантомима). В непосредственной образовательной деятельности. Мимика тесно связана с произношением. Различные эмоциональные образы лица способствуют развитию ребенка не только в лице, но и в проявлении двигательных навыков.

Поэтому использование здоровьесберегающих методик обучения на рабочем месте является методом, направленным на повышение эффективности образовательного процесса и сохранение и укрепление здоровья учащихся между педагогами и родителями. Использование здоровьесберегающих технологий в процессе воспитания детей с ООП приводит к тому, что повышается самооценка ребенка, корректируются психологические процессы и совершенствуются навыки, помогающие ему хорошо адаптироваться в современном обществе.

Здоровьесберегающие методики помогают защитить здоровье детей, что естественно предписано для поддержания их положительного и эмоционального состояния и способствует физическому развитию ребенка.

Литература

1. Государственному общеобразовательному стандарту дошкольного обучения и воспитания Республики Казахстан от 03.08. 2022 № 348
2. Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения от 12.08.2016 № 499
3. Алямовская В. Г. Современные подходы к оздоровлению детей в дошкольном образовательном учреждении // Дошкольное образование. – 2004.
4. Ахутина Т. В. Здоровьесберегающие технологии обучения: индивидуально-ориентированный подход // Школа здоровья. – 2004.
5. Сократов Н. В. Современные технологии сохранения и укрепления здоровья детей. – М. : ТЦ Сфера, 2005.
6. Алямовская В.Г. Петрова С.Н. Предупреждение психоэмоционального напряжения у детей дошкольного возраста. М., 2002. – 79 с.
7. Кудрявцев В.Т., Егоров Б.Б. Развивающая педагогика оздоровления. - М. : Линка- пресс, 2000.

8. Яковлева Т.С. Здоровьесберегающие технологии воспитания в детском саду. – М.: ТЦ Сфера, 2005
9. Л.В. Гаврючина. Здоровьесберегающие технологии в ДОУ - 2007 г.- Пособие
10. Л.П. Банникова. Программа оздоровления детей в ДОУ - 2007 г.

Мектеп жасына дейінгі балаларды ойын арқылы оқыту

Шабарова Айсулу Кабдуалиевна

Ақмола облысы білім басқармасы Біржан сал ауданы бойынша білім бөлімі «Мамай ауылының негізгі орта мектебі» КММ мектепалды даярлық сыныбының мұғалімі

Андатпа: Мақалада ойындар, соның ішінде ұлттық ойындардың мектеп жасына дейінгі баланың психологиялық және физиологиялық дамуына әсері туралы сөз қозғалады.

Кілт сөздер: ұлттық ойындар, ұлттық тәрбие, бала психологиясы, физиологиясы

Мектеп жасына дейінгі балалар – балалық шақтың бал қызықтарын бастан өткеріп жатқан кішкентай бүлдіршіндер. Сол себепті оларды оқытып тәрбиелеу үрдісінде міндетті түрде ойын технологиясы маңызды орынды болады. Баланың өмірге қадам басқандағы алғашқы қимыл әрекеті – ойын, сондықтан да оның мәні ерекше. Жас баланың өмірді тану, еңбекке танысы, психологиялық ерекшеліктері осы ойын түрінде қалыптасады. Мектеп жасына дейінгі балалардың қоғамдық құбылыстарды, қоғамдағы ересек адамдардың іс - әрекетін өз түсінігінше әрекеті арқылы бейнелеуі ойын болып саналады. Ойынның шығу тарихына шолу жасауда көңіл аударатынымыз ол еңбекпен, өнермен, қоршаған ортамен тығыз байланыста дамыған, яғни ойынды өмірден ажыратып қарай алмаймыз балалар тек ойнап қана қоймайды, сонымен бірге ойлайды, аңғарады көп нәрсені білуге, зерттеуге талпынады. Олар бірдеңе жасап қана қоймайды, сондай - ақ заман ағымына да белсене қатысады. Балабақшаларда оқыту – тәрбиелеу жұмысында балалардың тілін дамыту, сөздік қорларын молайту, ауызша сөйлеуге үйрете отырып, үйренген сөздерін күнделікті өмірде еркін қолдану, одан әрі күнделікті іс - әрекет кезіндегі тілдік қарым - қатынаста қолдана білуге жаттықтыру. Ойын дүниеге ашылған үлкен жарық терезе іспеті. Ол арқылы баланың рухани сезімі жасампаз өмірмен ұштасып, өзін қоршаған дүние туралы түсінік алады. Адамды өжеттілікке, шапшаңдыққа, ептілікке, батылдыққа, байсалдыққа, тапқырлыққа үйрететін де ойын. Бала үшін ойын өзін - өзі жетілдіру мен өзін - өзі көрсетудің құралы. Баланы ойынға қызықтыра отырып оқу іс - әрекетін ойын түрінде күрделендіре түсу керек. Ойын баланың ойлау қабілетін жетілдіре отырып, оның қиялын дамытады. Бала жалғыз ойнағанды ұнатпайды, ол қатар құрбыларымен бірлесіп ойнай отырып бір - бірімен қарым қатынас жасайды.

Ойын түрлерінің ішінен ұлттық ойындарға басымдық берген жөн. Қазақ халқында балаларға арналған ұлттық ойындар жетіп артылады. Бұл ойынның барлығы балаларды физикалық тұрғыда дамытуға, ойлау қабілетін жетілдіруге, епті болуға бейімдейді. Осы орайда, мектеп жасына дейінгі жастағы балаларға қандай ұлттық ойындар сай болатынын қарастыра берсек. Қазақтың ұлттық ойындарына "Сұңқарлар мен қарлығаштар", "Ақсүйек", "Орамал", "Балапандар", "Тақия тастамақ!", "Түйме алу" сынды ойындар жатады.

"Сұңқарлар мен қарлығаштар" мектеп жасына дейінгі балалар мен бастауыш сынып оқушыларына арналған белсенді ашық ойын. Бұл ойынға бірыңғай жастағы балалар қатысуы керек. Ойын ережелері: Қатысушылар 2 топқа бөлінеді. "Қарлығаштар" мен "Сұңқарлар" бір-біріне арқаларын қояды. Жүргізуші "Сұң!" немесе "Қар!" деп айғайлайды, сол кезде құстардың қайсының аты толығымен айтылса, сол топтың балалары екінші топтың балаларын жүгіріп, қуа жөнеледі. Аты толық айтылған команда басқа команда мүшелерін қуып жете бастайды. Ал қатысушылар белгіленген аумақтан қашуға тырысады. Қуып жеткендер, екінші топқа қосылады. Команда бірнеше есе көбейген кезде ойын аяқталады. Ойынды бірнеше рет қайталап, кімнің ең епті және жылдам екенін анықтауға болады. Балалар әдетте бұл ойыннан шаршамайды және қайталап жиі ойнайды.

«Орамал тастамақ» ойыны қазақ халқында мектеп жасына дейінгі балаларға арналған ұлттық ойындар да болған. Ойынның ережесі: Қатысушылардың біріне түйін болып байланған орамалды жүргізушіге беретін адамды таңдайды. Ойыншылар шеңбер жасап тұрады, ал жүргізуші шеңбердің ортасында тұрады. Қатысушылар жүргізушіні айнала бастайды. Ал жүргізуші "Токта!" дегенде, ойыншылар шашырап кетеді. Осылайша жүргізуші орамалы бар қатысушыны ұстауға тырысады. Ал орамалы бар ойыншы оны басқа қатысушыға бере алады. Орамалмен ұсталған қатысушы ән немесе айту айтуы керек.

«Балапандар» ойыны. Ойынға қатысушыларды - "Балапандарды" 3 топқа бөледі. Әрқайсысында "тауық" пен "батпырауық" таңдалады, ал қалған қатысушылар "балапандар" болып есептеледі. Ойын төмендегідей ойнайды: "Тауықтар" бағаналарға тізіліп, бір-бірінің белінен ұстайды. Олардың алдында "тауық" тұрады. "Тауықтар" балапандарды ертіп жүре бастайды және өздерінің ешкімнен қорықпайтынын айтады. "Батпырауық" бақылап, кездейсоқ тізбектен шыққан адамды қолымен ұстауға тырысады. Ал сынған тізбекті қайта құру керек болады. Бұл кезде "тауық" "балапандарды" қорғайды, "батпырауықты" қолымен ұстайды. Егер "тауық" оны алақанымен ұрып үлгерсе, "батпырауық" ойыннан шығарылған болып саналады. Сөйтіп ойын соңында "Тауық" "балапандардың" ең көп санын сақтай алған топ жеңімпаз атанады.

Ұлттық ойын технологиясы дегеніміз – ұлттық ойынды ұйымдастырудың әдістері мен тәсілдерінің жиынтығы. Ұлттық ойындар арқылы оқу іс - әрекеті барысында балаларды ұлттық ойындарға қызықтыру

мақсатында қолданылады. Оқу іс - әрекеті барысында ұлттық ойын түрлері жас ерекшеліктеріне байланысты қолданылады.

Тәрбиеші ұлттық ойынға тек қана баланы қызықтырып қоймай, бес саланы білім берудің негізгі құндылығы деп түсінсе ғана өз мақсатына жете алады.

Ұлттық ойын түрлерінің тәрбиелік мәні зор, ол әрбір баланың ұлттық құндылықтарды бойына сіңіре дамып жетілуіне пайдасы мол. Ұлттық ойын үстінде балалардың бойындағы барлық ұлттық психологиялық процестері, сезімдері мен эмоциялары, ерік - жігер қасиеттері шындалады, мінез - құлық айқындала түседі.

Бала өзіне жаңалық болып сезілген әрқилы нәрселерге еліктегіш келеді. Бала осы қасиетімен өз қабілетімен ерекшеліктерін аңғартады. Баланың жағымсыз мінезінің байқалатыны да осы тұста. Тәрбиеші ойын барысында тілдің дыбыстық мәдениетінің барлық жақтарын жетілдіруге, сұраққа толық жауап беруге, баланы үйретіп отыруы керек.

Ойын кезіндегі баланың психологиялық ерекшеліктері: бала ойланады, эмоциялық әрекетке ұшырайды, белсенділігі артады, ерік қасиеті, қиял елестері дамиды. Мұның бәрі баланың шығармашылық қабілеті мен дарынын ұштайды. Ойын үстінде бала бейне бір өмірдің өздігіндей қуаныш, реніш сезімге бөленеді. Ойын арқылы балалардың сөйлемдерді айту, сөйлем құрай білу, сурет бойынша әңгіме құрап айта білу, сондай - ақ әр баланы сөйлете отырып өз ортамен қарым - қатынасқа түсіп ашылуына себеп болады.

Ойын баланы жан - жақты жарасымды тәрбиелеудің психологиялық және физиологиялық негіздері болып табылады. Ойын баланың көңілін өсіріп, бойын сергітіп қоймай, оның өмір құбылыстары жайлы танып түсінуге де әсер етеді. Балалар ойын арқылы тез тіл табысып бір - бірімен жақсы қатынаста болады. Ойын үстінде де бала өз денсаулығын қимыл арқылы нығайтады. Ойынның қандай түрі болмасын атадан балаға яғни ұрпақтан ұрпаққа ауысып отырады. Халық ойындары өмір қажеттіліктерінен туады. Психологиялық жақтан денсаулықты нығайтуға негізделген. Қорыта келе айтқанда:

Ойын, соның ішінде ұлттық ойындар, мектепке дейінгі балалардың негізгі іс - әрекеті. Ойын балалар өмірінің нәрі, яғни оның рухани жетілуі мен табиғи өсуінің қажетті алғы шарты. Ойын арқылы балалар қоғамды тәжірибені меңгереді, өзінің психологиялық ерекшеліктерін қалыптастырады. Бір сөзбен айтқанда, ойын, ұлттық ойындар баланың жан - жақты дамуын көздейтін, оның тілін жаттықтыратын, қимыл - қозғалысын жетілдіретін, белсенділігін арттыратын, басқа адамдармен қарым - қатынасын реттеп, құрдастарымен ұйымшылдығын арттыруға негіз болып, ұлттық құндылықтарды бойына дарытатын тәрбие құралы болып табылады. Ойын - бала үшін біліктіліктің қайнар көзі. Сондықтан жас өрендер ойнай отырып ойлай білсін!

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Өтешова Б. «Ұлт ұрпағының дүниетанымын халық тағылымдары арқылы дамыту»-2007 ж. /42-43 бет. 118-бет/. Алматы-/168 б.
2. Оразбекова К. «Ұлттық психология мен халық тәрбиесі болашақтың бастауы хақында»-Алматы.2000. 543 /б.Б.31-38,58-70,90-94,218-220
3. С. Ғаббасов. «Халық педагогикасының, негіздері»-Алматы. 1995 ж. /1.3.7.бет, 26 б.
4. А.С. Макаренко. Тәрбие туралы лекциялары. - Алматы, 1968

Ерекше білімді қажет ететін балаларға жеке дамыта оқытудың әдіснамалық негіздері

Шалабаева А.К.

*Қарағанды облысы Бұқар жырау ауданы Ғ. Мұстафин кенті
«Росинка» бөбекжайы» КМҚК*

Аңдатпа: Ерекше білімді қажет ететін балаларды әлеуметтік ортаға бейімдеу. Ерекше білім беруге қажеттіліктері бар балалардың шығармашылық қабілеттерін ояту.

Кілт сөздер: Бейімдеу. Әлеуметтік ортаға еңгізу. Сөз мәдениеті және техникасы. Ритмопластика. Драматизация. Саусақ театры. Фланелеграф театры.

Әр адам қайталанбас тұлға болып есептеледі, сондықтан адам, адамгершілік тұрғылық қарым – қатынасқа құқылы. Әлеуметтік ортаға еңгізу – әлеуметтік қатынастың жалпы жүйесіне және баланың өз жағдайына қарай білім алу ортасына ерекше білімді қажет ететін балалардың әлеуметтік бейімделуін қалыптастыру.

Бейімделу – бұл жеке тұлғаның әлеуметтік құрылымдарға енуі. Ерекше білімді қажет ететін балаларды әлеуметтік ортаға еңгізудің негізгі бір факторы, органы ерекше білімді қажет ететін баланы қабылдауға дайындау.

Жеке тұлғаны әлеуметтік бейімдеу сабақта және сабақтан тыс уақыттардғы ұйымдырылған сабақтар мен экскурсияларда өткізіледі. Сабақ барысында арнайы құрылған жағдаяттар бойынша балалар қажетті тұрмыстық икемдерді, қоғамдық тәртіп ережелерін игереді. Ол үшін сабақтан тыс уақыттарда «Дүкенде», «Шаштаразд», «Автобуста» және тағы басқа сияқты сюжетті – рөлді ойындар өткізіледі. Балаларға белгілі бір жағдайда қалай жасау керектігін бірнеше рет қайтара көрсету керек. Бірнеше қайтара жаттығу, жүйелі қойылатын талаптар балаларда қоршаған ортаға икемделуге көмектесетін жағымды әдеттерді шыңдайды. Ал, танымдық әрекеттерін дамыту олардың жеке бас қасиеттеріне әсер етеді. Жас ерекшеліктеріне сай балалар еңбек әрекетіне сәйкес бағалай алады, орындаған жұмысының сапасына да жай қарамайды. Тапсырманы жаман орындаса қынжылып, ал жақсы бұйым жасаса жолдасына, тәрбиешісіне көрсетіп, мадақтауды ұнатады. Балалар осылайша еңбек әрекетіне қатысудың маңыздылығын түсіне бастайды. Бұның бәрі балалардың тұлғалық қалыптасуы туралы айта отырып,

олардың өмірлеріндегі еңбектің рөлімен адамдар арасындағы қарым – қатынастың қалыптасуына әсер етеді.

Тәрбиеленушілерді әлеуметтік оқыту барысында көрнекі құралдар негізгі тиімді әдіс болып табылады. Бұл жерде көрнекілік шынайылық деген мағынаны білдіреді. Педагог ерекше білімді қажет ететін балаларға экскурсия, сюжетті – рөлді ойындар, ертегі қойылымдар, театрландырылған қойылымдар барысында сыртқы ортаның қасиеттерімен, құбылыстарымен таныстырады. Бұл балалардың мүмкіндіктерін пайдалана отырып, өздеріне қызмет ету, тұрмыста және арнаулы өндірісте қиын емес еңбек операцияларын орындауға, мүмкіндігінше қоршаған ортаға икемделуге бағытталған жұмыстар. Осындай жұмыстар барысында дамуында проблемасы бар балалар белсенділік көрсетіп, өз беттерінше жұмыс істей алуға, түрлі жағдаяттар барысына сай әрекет етуге, өзін өзгелердің бағалауына парапар ұстауға үйренеді.

Адам баласының сөйлей бастаған кезінен бастап, бүгінгі күнге дейін жеткен жетістіктері шығармашылықтың нәтижесі. ЕББҚ бар балалардың шығармашылығын дамыту үшін изотерапия әдісі мен театрландырылған ойындарды ұсынады. Изотерапия, бейнелеу шығармашылығы терапиясығ яғни сурет салу болып табылады. ЕББҚ бар балалардың бұзылыстарын түзетуге қолданылатын арт – терапияның маңызды бағыттарының бірі. Сурет салып отырған бала жағымсыз, жаралы бейнелерді есіне түсіреді. Сол уақытта туындаған қорқынышты, ауыр жағдайларды басынан өткізе отырып, сол жерде пайда болған сезімдермен арман тілектерін сыртқа шығарып отырады. Сол себепті, көптеген стресстік жағдайларда, қорқыныш сезімін бастан кешу кезеңінде, невроздар да коррекциялық жұмыстар жүргізу барысында және психологиялық қысымды төмендету үшін сурет салдыруды пайдаланады. Изотерапиялық әдісті пайдалануда сурет салу міндетті емес, бірақ нәтижесінде адамның қабілеттері ашылуы мүмкін. Педагогтың ЕББҚ бар балалармен изотерапиялық жұмыс жасаудағы ерекшеліктері:

- ЕББҚ бар балалардың эмпатиялық қабылдауына мән беру;
- ЕББҚ бар балаларды эмоционалды түрде қолдау;
- Шығармашылық мақсат қою;
- Тақырыпты ашуға, өңдеуге көмектесу.

Педагогтің балалармен жүргізетін изотерапиялық жұмыс мүмкіндіктері:

- ✓ Шығармашылықты арттырады;
- ✓ Бала өзін – өзі таниды;
- ✓ Өзінің ойы мен сезімін еркін білдіруді үйренеді;
- ✓ Бұрын болған негативті ойлардан арыла алады;
- ✓ Қарым – қатынасқа түседі.

ЕББҚ бар балалардың шығармашылығын шыңдау үшін театрландырылған іскерлік бағдарламаны қолдануға болады. Соның бірі ритмопластика яғни ырғақты иілгіш – бұған ырғақтылық, музыкалық иілгіштік ойындар мен жаттығулар кіреді. Дене қозғалысының нақтылығымен еркіндігін дамытуда өзінің денесінің сыртқы қоршаған ортамен байланысқан қарым – қатынасын сезінуге балаларды эстетикалық, психологиялық қабілетін дамытады.

Сөз мәдениеті және техникасы – ойындар мен жаттығулар сөйлеу логикасы мен дикциясын дұрыс артикуляциясын меңгере білуге, сөйлеу құрылымын еркін айтуға, тыныс алуын дамытуға бағытталған сөз сөйлеу техникасы болып табылады.

Драматизациялық ойында бала – артист, интонация, мимика, пантомима арқылы өз бетімен бейне жасайды, өзіндік әрекет етіп рөлді ойнайды. Ойын драматизациясы көреременсіз музыкалық сипаттағы орындау болады. Драматизация түрлері: жануарлар, адамдар, ертегілер бейнесіндегі кейіпкерлер ойыны; мәтін бойынша негізделген диалог, монолог рөлдік ойындар болып табылады.

Саусақ театрында – саусақтардың көмегімен қандай да болмасын ертегіні немесе өлең – тақпақ шумағын сахналау болып табылады. Саусақ театры арқылы баланың сөйлеуге деген талпынысы, бұзылған дыбыстарды түзеп, мәнерлеп сөйлеуге ынтасы артады және шығармашылық әрекетіне жол ашады. Саусақ ойының ойнай отырып, балалар қоршаған ортадағы заттар мен құбылыстарды, жан жануарларды, құстарды және ағаштарды бейнелей алады. Саусақтарының қимыл – қозғалысына қарап, бала қуанады, шаттанады, сөз айтуға тырысады және өлеңде үйренген сөз шумақтарын қайтадан айта отырып, есінде сақтайтын болады.

Фланелеграф театры – суреттер мен кейіпкерлер экранда көрсетіледі. Оларды фланельдер ұстап тұрады. Мұндағы суреттерді балалармен бірге ескі кітаптардан, журналдардан қиып алуға болады.

Театрландырылған ойынға қызығушылықтарын қалыптастыруға қуыршақ театрының қойылымын көру көмектеседі. Қуыршақ театры күнделікті ұйымдастырылған іс – әрекетте балаларды мадақтау, мақтау үшін, олармен амандасып, қоштасу үшін қолданылады.

ЕББҚ бар баланы тәрбиелеу мен дамыту ісіне байланысты мақсаттарды шешуде театр ерекше рөл атқарады. Театр әр балаға қуаныш, ұмытылмас әсер сыйлайды, оның көркемдік талғамын, еліктеуі мен қиялын дамытады. Сондықтан да ЕББҚ бар баланың жан – жақты қалыптасуы үшін психологиялық, педагогикалық қолдау көрсетіп, балалардың бойына жақсы, жағымды қасиеттерді сіңіре білу керек.

Әдебиеттер

1. Балабақша тәрбиелеу және оқыту – Республикалық педагогикалық журнал №5, 2022 ж.
2. Мектеп ұстаздарының әлемі – Республикалық педагогикалық журнал №10, 2018 ж.

Ерекше білім беруді қажет ететін балаларды әлеуметтендіру

*Шарипжанова А.М., тәрбиеші
Астана қаласы №36 «Балапан» балабақшасы*

Аңдатпа: Мақалада инклюзивті білім беруді жүзеге асыру аясында ерекше білімді қажет ететін балалардың әлеуметтік дамуы қарастырылған. Ерекше білімді қажет ететін баланың жеке басын әлеуметтендіру процесі мұндай балаларды қоғамға біріктірген жағдайда тиімді болады, олар қоғамда өмір сүруге қажетті белгілі бір құндылықтар мен жалпы қабылданған мінез-құлық нормаларын игере алады. Әлеуметтік тәжірибені бала қарым-қатынаста алады және оған тікелей қоршаған орта беретін әртүрлі әлеуметтік қатынастарға байланысты.

Кілтті сөздер: инклюзивті білім беру, әлеуметтену, отбасы рөлі, педагогикалық құбылыс, мүмкіндік береді, мінез құлықтағы сәйкестік, іс-әрекет, қарым-қатынас, жетілдіру, ішкі мотивтерге, инеграцияланған.

Әрбір ата-ана баласы өмірге келгеннен кейін оның денсаулығы дұрыс болғанын қалайды. Ата-анасы баланың жасаған әрбір қимылына, оның жүзінің жадырағанын, басқан әрбір қадамын алғашқы айтқан сөзіне қуанады. Әр бала қоршаған ортаның қамқорлығын қажет етеді. Әр адам қайталанбас тұлға болып есептеледі, сондықтан адам, адамгершілік тұрғылық қарым-қатынасқа құқылы. Әлеуметтік ортаға енгізу әлеуметтік қатынастың жалпы жүйесіне және баланың өз жағдайына қарай білім алу ортасына ерекше білім беруді қажет ететін балаларды әлеуметтік бейімделуін қалыптастыру. Ерекше білім беруді қажет ететін балаларды әлеуметтік ортаға енгізудің тағы бір факторы, ортаны қабылдауға дайындау. Әрбір баланың бойында мүмкіншілігі иен ерекшелігі болады, тек орын ашып, қолдау көрсетіп, дамыту қажет.

Ерекше білімді қажет ететін балаларды толыққанды тәрбиелеу және әлеуметтендіру, білім беру процесіне қосу үшін жағдай жасау, соның негізінде инклюзивті оқытуды енгізу мемлекеттің әлеуметтік саясатының бір бағыты болып табылады. Инклюзивті білім беру [1] -ерекше білім қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық балалардың білім алуына тең қол жеткізуді қамтамасыз ететін үрдіс, білім беру жүйесінің өзгеруі және баланы бүкіл білім беру ұйымы деңгейінде қабылдау. Бүгінгі таңда инклюзивті білім берудің негізіне барлық адамдарға тең қарым-қатынасты қамтамасыз ететін, бірақ ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін ерекше жағдай жасайтын идеология жатады. Қазіргі әлемде өскелең ұрпақтың әлеуметтік даму мәселесі өзекті мәселелердің біріне айналууда. Ата-аналар мен педагогтар балалардың сенімді, бақытты, ақылды және мейірімді болуын қамтамасыз ету жайында алаңдайды. Балалық шақта әлеуметтік ортаға үйлесімді және тиімді бейімделе алатын және өзінің «Мен» бейнесін басқа адамдардан ерекшелей алатын баланың әлеуметтік дамуы жүреді. Әлеуметтік даму әлеуметтену және даралау процестерін біріктіреді, баланы тек объективті әлемге ғана емес, сонымен бірге жақын ересектермен және құрдастарымен қарым-қатынас арқылы қарым-қатынастың әлеуметтік негізін құрайды. Баланың дамуының алғашқы кезеңдері, әлеуметтік қатынастардың, қоғаммен қарым-қатынастың негізі қалануы әлеуметтік тұрғыды қалыптасқан кезде өте маңызды болып табылады. Л. С. Выготскийдің айтуынша, баланың физикалық немесе психикалық тұрғыдан дұрыс дамымауы оның басқалармен қарым-қатынасын дамытуда, әлеуметтік байланыстар орнатуда кедергілер тудырады, бұл тұлғалық, жеке даму үшін қолайсыз фактор.

Ерекше білімді қажет ететін балалардың басты проблемасы — олардың әлеммен толыққанды байланысының болмауы, ересектермен және құрдастарымен қарым-қатынас орнатудың қиындықтары, бірқатар мәдени құндылықтардың қол жетімсіздігі, тіпті қарапайым білім алуға мүмкіндіктің болмауы.

Ерекше білімді қажет ететін бала құрдастары сияқты қабілетті және талантты бола алады, бірақ оның таланттарын ашуға, оларды дамытуға, олардың көмегімен қоғамға пайда әкелуге мүмкіндік теңсіздігі кедергі келтіреді. Әлеуметтену[2]-жеке тұлғаның қалыптасуын сипаттайтын кең ұғым. Бұл баланың әлеуметтік өмірдің дайын формалары мен әдістерін, материалдық және рухани мәдениетпен өзара әрекеттесу жолдарын, қоғамға бейімделуді ғана емес, сонымен бірге өзінің әлеуметтік тәжірибесін, құндылық бағдарларын және өмір салтын дамытуды (ересектермен және құрдастарымен бірге) саналы түрде игеруін қамтиды.

Тәжірибеден өткізе келе ерекше білімді қажет ететін балаларды тәрбиелеу мен әлеуметтендіруде инклюзивті білім берудің теориялық-әдіскерлік негізі отбасы рөлі [3] арқылы ашылады. Ата-аналармен өзара әрекеттесу — кәсіби әдептілікті, төзім және психологиялық білімді талап ететін педагогикалық іс-әрекеттің жетілген түрі. Жеке тұлғаның дамуындағы бұзылыстарды түзету-дамыту жұмыстарына ата-аналардың қатысуы және олардың тарапынан қолдау көрсету мәселені айрықша табысты еңсеруге ықпал етеді. Балаларды әлеуметтендіру мен бейімдеуде ата-аналардың рөлі орасан зор. Әлеуметтену процесін педагогикалық құбылыс [4] ретінде талдау оның мазмұнын бірқатар өзара байланысты компоненттерді қамтитын құрылым түрінде ұсынуға мүмкіндік береді:

1. коммуникативті компонент
2. тіл мен сөйлеуді меңгеру;
3. танымдық компонент
4. қоршаған шындық туралы белгілі бір білім шеңберін дамыту;
5. мінез-құлық компоненті
6. адамның мінез-құлық моделін игеруі;
7. құндылық компоненті
8. жеке тұлғаның қоғам құндылықтарына қатынасы.

Оқу кезеңі баланың әлеуметтік қатынастар әлеміне енуі, әлеуметтену процесі үшін өте маңызды. Әлеуметтік тәжірибені бала қарым-қатынаста алады және оған қоршаған орта беретін әртүрлі әлеуметтік қатынастарға байланысты. Баланың алдыңғы ұрпақтар жинаған жалпыадамзаттық тәжірибені игеруі тек бірлескен іс-әрекетте және басқа адамдармен қарым-қатынаста ғана жүзеге асады. Инклюзивті білім беру балаларды оқытуға және табысқа жетелеуге, өзіне деген сенімділікті арттыруға көмектеседі, неғұрлым тиімді әлеуметтенуге мүмкіндік береді. Инклюзивті білім беру ортасы көбінесе педагогтер, ата-аналар, басқа балалар және жергілікті қоғамдастық арасындағы қарым-қатынасқа байланысты. Алайда балабақша пен қоғамның мұндай ауызбіршілігі өте сирек кездеседі. Сондықтан педагогке үлкен жауапкершілік түседі, жұмыстың жаңа тәсілдердің іздейді, бұл ерекше білімді қажет ететін балаларды жалпы білім беру кеңістігінде оқытудың перспективаларын көруге мүмкіндік береді. [5]

Ерекше білімді қажет ететін балалардың әлеуметтенуі келесі деңгейлерде жүреді:

- ✓ Құрылымдық-қарым-қатынас дағдыларын қолдана отырып және білім беру ұйымының тәртібінің ережелерін орындай отырып, қоғамда өзін дұрыс ұстай білу; құндылық және
- ✓ Моральдық - әлемде болып жатқан оқиғаларды бағалау мүмкіндігі;
- ✓ Оқу - өзінің білімдік міндеттерін түсіну, жоспарлау және іске асыру қабілеті;
- ✓ Жеке даму - әлеуметтік мәселелерді шешу үшін жауапкершілікті қабылдау;
- ✓ Рухани даму - мәдени-тарихи құндылықтарды қабылдау және олармен мінез-құлықтағы сәйкестік. [6]

Баланың әлеуметтік қалыптасуында жетекші рөлді іс-әрекет. [7] атқарады, бала өзінің мүмкіндіктерін толық ашатын және әлеуметтік тәжірибені тиімді игеретін жетекші іс-әрекет түрін таңдауы қажет. Іс-әрекет баланың айналасындағы әлем туралы білімін қамтамасыз етеді, жаңа қажеттіліктерді тудырады, сезімдердің пайда болуын ынталандырады, ерік-жігерді белсендіреді, тұлғааралық қатынастар мен мінез-құлық тәжірибесін игерудің маңызды көзі болып табылады. Бала мен жасөспірімнің негізгі іс-әрекеттері ойын, оқу және еңбек.

Әлеуметтендіруде маңызды болып табылатын екінші сала — қарым-қатынас [8]. Қарым-қатынас арқылы бала өмірлік тәжірибе туралы ақпарат алады, ол оны өз көзқарастарын, ойларын, мінез-құлық нормаларын және т.б. игеруі арқылы түрлендіруі керек. Әлеуметтенудің үшінші саласы-жеке тұлғаның өзін-өзі тануын дамыту. Жалпы алғанда, әлеуметтену процесі адамның «мен» бейнесінің қалыптасуы ретінде көрінеді. «Мен» бейнесі — бұл өзін-өзі түсіну, өзіне деген көзқарас. «Мен» бейнесі өмір бойы көптеген факторлардың әсерінен дамиды. Оның дамуының ең жоғары деңгейі — өзін-өзі тану

адамның ақыл-ой белсенділігі мен тәуелсіздігін оның пайымдаулары мен іс-әрекеттерінде қалыптастырудың негізі ретінде. Ерекше білімді қажет ететін балаларды әлеуметтендіруге әлеуметтік-педагогикалық оңалту арқылы қол жеткізуге болады.

Педагогтар әлеуметтік оңалту процесінің негізгі мақсаттары мен міндеттерін сауатты жүзеге асыруы керек:

- баланың психикалық дамуының сипаттамасын және әлеуметтік-оңалту процесінің белгілі бір кезеңінде оның психикасында болуы керек қажетті өзгерістерді ескеру;
- ерекше білімді қажет ететін баланы толыққанды тұлға, құқықтары мен міндеттері бар азамат ретінде мақсатты түрде тәрбиелеу;
- баланы өзіндік мінез-құлық логикасы бар әлеуметтік оңалту процесінің белсенді тең қатысушысы ретінде қабылдау;
- балада әлеуметтік қатынастардың күрделі әлеміне ену үшін қажетті қажеттіліктер мен арнайы қасиеттер жүйесін дамыту;
- баланың қалыптасуы мен дамуындағы тұтас тұлғаның құрылымын ашатын баланың жас және психологиялық ерекшеліктеріне сүйене отырып, оған өзін-өзі тану және өзін-өзі жетілдіру субъектісі ретінде қарау; әлеуметтік оңалту процесінің әдістері мен технологияларын әзірлеу;

бір-бірін толықтыра отырып, оның тұлға ретінде дамуына барынша әсер етуі үшін балаға кешенді әсер ету жүйесін жетілдіру [9]. Ерекше білімді қажет ететін балаларды әлеуметтендірудің маңызды қағидаларын атап өтуге болады:

1. Баланың мықты жақтарына және қасиеттеріне сүйену қағидасы. Әр баланың дамуында айтарлықтай проблемалар болса да, оларда өзін-өзі жетілдіруге деген ұмтылысы болады. Егер баламен жағымсыз қарым-қатынас орнатса бұл ұмтылыс жойылып кетуі мүмкін. Егер бала мінез-құлық пен іс-әрекеттің жаңа формаларын игеріп, оң нәтижелерге қол жеткізсе, ол мақтаныш сезімін сезінеді, бұл өзіне деген сенімділікті, одан әрі өсуге деген ұмтылысты күшейтеді. 2. Психологиялық жайлылық қағидасы әлеуметтік оңалту процесінде ішкі мотивтерге [10], атап айтқанда, сәттілік сәтіне сүйене отырып, баланың белсенділігін ынталандыратын сенімді, дамуға қолайлы атмосфераны құруды қамтиды. 3. Жетекші қызметке сүйену қағидасы. Баланың әртүрлі жас кезеңдеріндегі әлеуметтік оңалту процесі әр жас кезеңіне тән жетекші іс-әрекетке (ойын, оқу) және жас ерекшеліктеріне байланысты психологиялық мүмкіндіктер мен шектеулерге (өзін-өзі бағалау, өзін-өзі тану және т. б.) сәйкес келуі керек. Жүзеге асырылып жатқан барлық шараларға қарамастан, инклюзивті білім берудегі әлеуметтендіруді іске асыру мүмкіндігі мәселесі әлі де ашық күйінде қалып отыр, өйткені инклюзивті білім берудің оң және теріс жақтары бар. Оң аспектілерге даму ерекшеліктері бар балалардың қоғамнан оқшауланбауы, ал теріс жағына жалпы білім беру ұйымында әлеуметтік интеграцияланған [11] білім беру мүмкіндіктері айтарлықтай шектеулі болуы жатады.

Қорытынды: Ерекше білімді қажет ететін балаларды сәтті әлеуметтендірудің шарттарының бірі оларды өз бетінше өмір сүруге, әлеуметтік маңызы бар шешімдер қабылдауға дайындау, оларға қолдау және көмек көрсету болып табылады. Ерекше білімді қажет ететін әр баланың әлеуметтік тәжірибесін педагогикалық тұрғыдан қамтамасыз етуге, оның өмірінің педагогикалық тұрғыдан орынды өзін-өзі ұйымдастыруына сапалы жаңа, әлеуметтік бағытталған көзқарасты қажет етеді. Білім беру ұйымында жүзеге асырылатын баланың кез-келген іс-әрекеті әртүрлі өмірлік тәжірибені қалыптастыруға және дамытуға бағытталуы керек, тек осы жағдайда баланың әлеуметтенуі өте тиімді болады.

Әдебиеттер

1. Карпова И. В. Социализация детей с ООП в условиях общеобразовательной школы / multiurok.ru
2. Шевчук Л. Е. Интегрированное обучение учащихся с особенностями развития в общеобразовательном учреждении / Дефектология. — 2004. — № 6. — С. 28–31.

- Лодыгина И. А. Инклюзивное образование в социальной интеграции детей с ограниченными возможностями здоровья/ infourok.ru
3. Новицкая Л. Социализация детей с ОВЗ/ rosuchebnik.ru
 4. Рувинский Л. И., Соловьева. А. Е. Психология самовоспитания. М., 1982.
 5. Елисеева Ю. Н. Особенности социализации детей школьного возраста с ОВЗ / Молодой ученый. — 2016. — № 3 (107). — С. 959–964.
 6. Шахрай Е.О. Успешная социализация детей с ОВЗ

Мектеп жасына дейінгі балалардың тілін дамытуда сөздік, логикалық ойындар мен жаттығуларды қолдану

*Шахманова М.Б., тәрбиеші
№33 «Алтын дән» балабақшасы МКҚК
Астана қ.*

Андатпа: Бұл тақырыптың өзектілігі балалардың сөздік қорларын дамытуда ойын тапсырма, жаттығулардың орны ерекше екендігі.

Ойын арқылы бала айналасындағы нәрседен өзіне қызықтысына ықылысы ауып, таңдап алады.

Кілт сөздер: Балабақшадағы тәрбиелеу - оқыту жұмысында балалардың тілін дамыту, сөздік қорларын дамыту.

Қазақстан Республикасының жалпыға міндетті білім беру стандартының бес білім беру салаларына сай, балаларды терең жан-жақты ғылым мен талаптарына сай келетін біліммен қаруландыру мақсатын көздейді. Осы бағдарламаларды тиімді қолдану арқылы балалардың ерік- жігерінің қалыптасуына, өз бетінше ізденуіне, жеке тұлға ретінде дамуына баса назар аударамыз. Алайда «Көп білген кемеңгер емес, білімін пайдалана білген кемеңгер» демекші, жаңа педогогикалық әдіс-тәсілдерді меңгерген тәрбиеші ұйымдастырылған оқу іс-әрекетін нәтежелі даму жағын көрсете алады. Сондықтан балалардың ойларын дамыту, олардың бойында логикалық ойлауды қалыптастыру және оның тиімді жолдарын іздестіру мәселесі қазіргі таңда педагог алдында тұрған міндеттердің бірі демекпіз. Баланың бір ерекше қасиеті сөйлеуден еш жалықпайды. Ойын бала тілінің дамуына өз ықпалын тигізіп, таным белсенділігінің дамуына жол ашады. Қай бала болмасын ойынмен өседі, өйткені бала табиғатының өзі тек ойынмен байланысты, ойын үстінде бала еш нәрсеге тәуелсіз, ол өзін еркін ұстайды. Ал еркіндік дегеніміз барлық дамудың баспалдағы, бәрін білуге деген талпынысы мен құлшынысы. Баланың білуге деген құштарлығы, сөйлеуі ойын үстінде қалыптасады.

Балабақшадағы тәрбиелеу - оқыту жұмысында балалардың тілін дамыту, сөздік қорларын дамыту ісінде, яғни тәрбиешінің

- балалардың сөздік қорларын дамыту
- жаңа сөздерді меңгерту
- үйренген сөздерін тиянақтап, анықтап әрі байытып отыру біздің басты міндетіміз болып саналады.

Осы аталған міндеттерді біз тәрбиешілер үнемі сөздік жұмысын жүргізуде басшылыққа алып отыруға тиіспіз. Балалардың сөздік қорларын

дамытуда ойын тапсырма, жаттығулардың орны ерекше. Халық даналығында «Ойнай білген ойлай да біледі», «Ойында озған, өмірде де озады» деген аталы сөздер сырына жүгінсек, мектепке дейінгі жастағы баланың ойынға деген құлқы, қарым-қатынасы, мінез құлық көріністері олар өсіп есейгенде де жалғасады. Ойын арқылы бала айналасындағы нәрседен өзіне қызықтысына ықылысы ауып, таңдап алады. Баланың бір ерекше қасиеті сөйлеуден еш жалықпайды. Ойын бала тілінің дамуына өз ықпалын тигізіп, таным белсенділігінің дамуына жол ашады. Қай бала болмасын ойынмен өседі, өйткені бала табиғатының өзі тек ойынмен байланысты, ойын үстінде бала еш нәрсеге тәуелсіз, ол өзін еркін ұстайды. Ал еркіндік дегеніміз барлық дамудың баспалдағы, бәрін білуге деген талпынысы мен құлшынысы. Баланың білуге деген құштарлығы, сөйлеуі ойын үстінде қалыптасады.

Ойын барысында бала үлкендермен, өз құбылыстарымен қарым-қатынас жасайды, әр бала өз жетістігіне қуанып, мәз болады. Сондықтан мен ойын тапсырмаларын таңдауда және іріктеуде әрдайым балалардың жас және жеке ерекшелігін ескеріп отырамын. Өз тәжірибемде балалармен ойынды үш түрлі етіп өткіземін: әртүрлі заттармен, үстел-үсті ойындарымен және сөздік, логикалық ойын. Осы ойындардың ішінде балалардың тілін дамытуда сөздік ойын ерекше орын алады. Балалар өте қызығушылықпен берілген тапсырмаларды орындап, ойынға өздері ат салысып отырады. Сөздік ойын арқылы сөзді орынды қолдана білуге, дұрыс жауап айтуға сөз мағанасын түсінуге орынды сөйлеуге үйренді. Мысалы: «Бәйтеректің жанында», «Сөзді ойла», «Сөзді құра», «Жұмбақ ойла», «Жақсы жаман», «Жалғастыр», «Үш сөзді ата». Сонымен қатар, балалардың сөздік қорын дамыту жұмысына ойындарды қолданумен қатар «Пішіндер көрмесі», «Өрнекті есінде сақта», «Қиын жолдар», «Суретті жалғастыр», «Биші адамдар», «Көңілді таяқшалар» тәрізді тапсырмаларды да пайдаланып отыру өз нәтежесін берді. Бұл аталған жаттығу, тапсырмалар балалардың сөздік қорын дамыта отырып, таным белсенділіктерін және саусақ бұлшық етін дамытуға көп көмегін тигізді.

Мектеп жасына дейінгі балалардың сөздік қорын байытуды өзін қоршаған дүниемен таныстырудан бастап, ол сөздің мағанасын түсіндіріп белсенді сөзді қорға енгіземіз, қоршаған заттармен құбылыстардың барлығында сөз арқылы жеткіземіз. Ересек және мектеп алды даярлық тобының балалары өздерінің сөздік қорына енген сөздерді грамматикалық формада дұрыс қолдана біледі. Әрбір ұйымдастырылған оқу қызметі арқылы балаларға кем дегенде екі-үш сөзді менгертемін, ал сол менгерген жаңа сөздерді күнделікті өмірде балалар қолданып та жүр. Мысалы: тіл дамыту ұйымдастырылған оқу қызметінде «Отбасы» тақырыбына «Кім тез табады» атты ойынды ойнау кезінде балалар аға, қарындас, іні деген сөздерін үйреніп, сөздік қорларын толықтырды. Сондай-ақ, осы тіл дамыту ұйымдастырылған оқу қызметінде «Үй құстары», «Жабайы жануарлар» деген ойындар барысында «Не қалай дыбыстайды», «Ненің балапаны», ойындар барысында балалар шөже, балапан, күркетауық деген сөздермен сөздік қорларын толықтырып, мә, -мә, -му, -ме деген сияқты буындарды қайталап тілдерін жаттықтырды. Сонымен қатар, «Не қалай

тамақтанады» деген ойынды ойнау барысында балалар мысық сүтті жалайды, ит сүйекті мүжиді, сиыр шөпті шайнайды, тауық дәнді шоқиды деген сияқты сөздермен танысып үйренді.

Балалардың тілін дамыту барысында логикалық ойлауын дамыту мәселесін шешу педагогтарға ауыр жүк артатыны сөзсіз. Балалардың ойлауындағы қателікті байқап, сол қатенің мән мағанасын түсіндіріп ойлау жүйесіндегі тізбелікті дұрыс қалыптастыру біздің міндетіміз.

Балалардың тілін дамытуға логикалық ойлау белсенділігі өзбетінше жұмыс жасауы өте жақсы көмегін тигізді. Атап айтатын болсам, оларға жағдайлар туғызып, сұрақ қойған кезде балалар өз беттерінше ойланып сол сұраққа жауап іздеп дұрыс жауап беруге тырысады. Шағын пікірталас өткізу барысында, ертегі әңгімелерді талдап кейіпкерлер ісіне баға берген кезде балалар өз пікірлерін ашық және айқын жеткізе біледі. Балалардың ойындағысын толық тындау үшін төмендегідей ойындар ойнап, белгілі нәтежеге қол жеткізіп келемін. «Ойлан тап» ойыны арқылы сөз мағынасы туралы берілген ұғымдарды айтып, сол сөзге қарама-қарсы сөздерді тауып үйренді. Бұл ойында тек сөйлеп қана қоймай, ақыл ойлары дамып, сөз мағанасын түсініп жауап бере алады.

Сонымен қатар балалардың логикалық ойлау қабілеті қарапайым математикалық ұғымдарды қалыптастырудан басталады. Балаларға логикалық ойлау ұғымдарын ойын арқылы үйретудің әр түрлі пішіндерден заттар құрастыру, қиялдаудың, жұмбақтар жаттаудың маңызы зор. Өйткені жасырын тұрған ойдың нені меңзеп тұрғанын ойлап табу үшін ми қыртысының шындалуымен қатар ойлау арқылы бала сөйлейді, Өз ойын ашық жеткізе алады, әрбір жаңа ойды ойлаған кезде жаңа сөз айтады, демек баланың сөздік қоры бір сөзге болса да көбейді деген сөз. Ойын негізінде ойлай отырып, тапсырмаларды өзінше зерттеп, орындау, өзінше шешім жасау өз ойындағысын айту жағдайларына мүмкіндік туғызылса ғана бала еркін ойлы, өзіне сенімді, ерік жігерлі, дүние танымы кеңейген, сөйлеу тілі жақсы қалыптасқан, болшаққа қызығушылығы оянған дара тұлға ретінде жан-жақты дами алады.

Логикалық ойындарға қойылатын талаптар:

- Ойынға берілген уақыт баланы жалықтырмайтындай болуы.
- Ойынға қажетті материалдар алдын ала даярлануы қажет.
- Ойынның балаға беретін тәрбиелік және білімдік мәні болуы.
- Баланың жан-жақты дамуына, танымдық қызметтерінің артуына әсер етуі керек.
- Логикалық ойындар қысқа, қызықты, танымды болуы тиіс.

Логикалық ойын барысында есте сақтау, зейінді тұрақтандыр, қабылдау, қиял, ойлау қабілеті дамиды.

Мысалдар келтіретін болсақ, есте сақтау қабілетін дамытуға арналған ойындар «Көңілді шеңбер», «Сөзді ойында сақта» және «Төрт құбылыс» ойыны барысында балалар шеңбермен тұрады. Жүргізуші «Су»-десе қолдарын алдына созады. «Ау»-десе жоғары көтереді. «От»-дегенде екі қолын

айналдырады. «Жер»-дегенде қолдарын түсіреді. Кім шатасса ойыннан шығады. Жүргізуші «Құлақ»-деп мұрнын ұстайды ал балалар айтылған мүшені дұрыс көрсетілері тиіс. Бұл ойында балалардың зейіні мен қабылдауын дамыту мақсатында ұйымдастырады. Ойлау қабілетін дамытуға арналған ойындар.

«Матадағы менің орным», «Қарама-қарсы сөзді тап», «Ойлан да, аяқта» ойыны:

-Лимон-қышқыл, ал қант-... (тәтті)

-Егер үстел орындықтан биік болса, онда орындық ... (аласа)

-Ат-шабады, ал қарлығаш-...

-Ит үреді, ал сиыр-...

Қиялын дамытуға арналған жаттығулардың бір нұсқасында балалар кілемшеге шалқасынан жатып аяқтарын созады. Тәрбиеші арнауы әуен қосып, былай дейді: Көздеріңді жұмып, менің дауысымды естіңдер. Жеңіл әрі жәймен демалыңдар. Өздеріңді керемет жаздың шуақты күнінде шалғында жүргендеріңді елестетіңдер. Дәл қазір сендердің көз алдарыңда ғажайып көбелек гүлден гүлге ұшып жүргенін көріп тұрсыңдар. Оның қанатының қимыл қозғалысына қараңдаршы! Ол қанаттарын жеңіл әрі әсем қозғалтады. Енді әрқайсыларың осы көбелектің ғажайып үлкен әрі керемет қанаттарын өздерің қиялдап көріңдерші! Сендердің қанаттарың төмен- жоғары баяу қалықтап қозғалып жатқанын сезініңдер! Ауада баяу қалықтап жүргендеріңді сезініңдер! Ал енді өздерің ұшып жүрген жерлеріңнен төмендегі жап-жасыл болып тұрған шалғынға зер салыңдар. Көздеріңмен ең әдемі гүлді тауып алып, осы гүлдің аңқыған иісінің ортасына отырыңдар! Оның жұпар иісімен демалыңдар. Енді көздеріңді ашыңдар! Балалар кезекпен өздерінің сезімдері жайлы айтады.

Әр ойынға зер салып, ой жүгіртіп қарар болсақ, сол ойындардан үлкен мәнді, мағыналы істер туындап өрбейтінін байқаймыз.

Әрине, ол үшін балалардың жас ерекшеліктерін, қабілеттерін, психологиялық және білім деңгейін ескере отырып жоспарлаған дұрыс. Әр түрлі логикалық тапсырмаларды шешуде балаларға қарапайымнан күрделі тапсырмаларға бағыттап отырған жөн. Балалардың сөздік қорымен қатар, танымдық қабілетін дамытуда қарапайым математикалық ұғымдарын ойын арқылы әртүрлі геометриялық пішіндерден құрастырудың, ауызша есеп шығару, көру арқылы салыстыру, жұмбақ жасырумен шешудің маңызы зор. Өйткені жасырын тұрған ойдың нені меңзеп тұрғанын ойлап табу баланың логикалық ойлау сезімін қалыптастырады. Күнделікті «ой жатығуларын» өткізуге болады.

-Бүгін аптаның қай күні?

-Көз адамға не үшін қажет?

-Он мен тоғыз арасында қандай сан бар?

-Есік қандай фигурадан тұрады?

Мұндай сұрақтар балалардың назарын бірден оқу қызметіне аударып, белсенділігін арттырады, зейіндігін қалыптастырады. Қызықты жаттығулар, логикалық есептер мен тапсырмаларды тиімді пайдаланудың пайдасы зор.

Мысалы, логикалық есептер шығару.

-Қонжық екеу, табаны нешеу?

-Үш қоянда қанша құлақ бар?

-5 алманың біреуін досың сұрап алды, нешеу қалды?

«Көршінді тап та, тұра қал» «Затты әрі қарай сал», ойындарында түрлі әдіс-тәсілдерді қызықты мазмұнды ұйымдастырып, балаларға математикалық ұғымдарды жеткізу, зейінін байқау, есте сақтау, ойлау қабілеттерін жаттықтыру міндеттері шешіледі. Бұл ойындарда әр күні оқу-қызметтерінде түрлендіріп отыруға болады.

Сөйлеу қатынасы балалардың білімді меңгеріп, қажеттілікпен дағдыларды қалыптастыруға көп көмегін тигізді. Балалардың ақыл-ойы мен мінез-құлығының дамуына тіл маңызды рөл атқарады. Ал екінші тылсым күш - біз тәрбиешілер боламыз. Демек, тіл тәрбиешілер мен отбасы арасындағы хабар алмасу ең маңызды міндеттердің бірі болып саналады. Осылай бірлесе еңбектеніп, қана тілді жетік, ой-өрісі кең, құзіретті балаларды тәрбиелеп, мақсатымызға жетеріміз анық. Бала тілін дамытуда өзінің қоршаған ортасы да әсер етеді. Атап айтсақ, айналасындағы түрлі оқиғалар, жанұясы, кітаптар, теледидар баланың ойлау әрекетін дамытады және қорытынды жасай білуге бейімдейді. Ой дамыту тіл дамыту мен қиялды, жан-жақты дамуды ұштастырады.

Тоқсан ауыз сөздің тобықтай түйініне келер болсам, баланың тілдік құзіреттіліктерін дамыту үшін түрткі болатын күштердің бірі сөйлеу болса, оны бала бойынан көріп, дұрыс бағалай және бағыттай біліп, дұрыс дамуына қажетті жағдай жасап берсек, онда біздер педагогтар білім мен тәртіпті еңбекпен ұштастыра алатын, жан-жақты тұлға ретінде дамыған болашағы жарқын болатын бала тәрбиелегеніміз болып саналады.

Қолданылған әдебиеттер:

Бала мен балабақша №6 2009ж

Отбасы және балабақша №1 2006;

М. Құрсабаев «Халық қазынасы ұрпақ тәрбиесі» Жалын-1993ж

Меңжанова А.К. «Мектепке дейінгі педагогика» Алматы, Рауан, 1992ж

Инклюзивті білім беруде ақпараттық-консультациялық қолдауды жүзеге асыру

*Астана қаласы әкімдігінің
«Әдістемелік орталығы» МКҚК
әдіскері Смайыл Сандуғаш Серікболқызы*

Мақсаты: «Инклюзивті білім беру» ұғымының мәнін анықтау, инклюзивті білім берудің негізгі категорияларымен танысу. Қазіргі таңда барлық әлем жұртшылығының назарын аударып отырған мәселе балалардың жеке сұраныстары мен ерекшеліктеріне ортаның, отбасының қатысуымен білім беру үрдісіне толық қосуды қарастыратын инклюзивті білім беру. Осы

жаһандық мәселеге әлем ғалымдары мынадай анықтама береді: инклюзивтік білім беру дегеніміз - барлық балаларды, соның ішінде мүмкіндіктері шектеулі балаларды жалпы білім үрдісіне толық енгізу және әлеуметтік бейімдеуге, жынысына, шығу тегіне, дініне, жағдайына қарамай, балаларды айыратын кедергілерді жоюға, атааналарын белсенділікке шақыруға, баланың түзеупедагогикалық және әлеуметтік мұқтаждықтарына арнайы қолдау, яғни, жалпы білім беру сапасы сақталған тиімді оқытуға бағытталған мемлекеттік саясат.

Инклюзивті оқыту – ерекше мұқтаждықтары бар балалардың жалпы білім беретін мектептердегі оқыту үрдісін сипаттауда қолданылады. Демек, инклюзивті оқыту негізінде балалардың қандай да бір дискриминациясын жоққа шығару, барлық адамдарға деген теңдік қатынасты қамтамасыз ету, сонымен бірге оқытудың ерекше қажеттілігі 8 бар балаларға арнайы жағдай қалыптастыру идеологиясы жатыр. Осы бағыт балаларды оқуда жетістікке жетуге ықпал етіп, жақсы өмір сүру жағдайын қалыптастырады.

Инклюзивті білім беру немесе «білім баршаға» бағдарламасы - барлық балаларға мектепке дейінгі оқу орындарында, мектепте және мектеп өміріне белсене қатысуға мүмкіндік береді. Атап айтқанда: жалпы мектептерге арналған типтік оқу бағдарламалары; мүмкіндігі шектеулі балалардың ақаулық типтеріне сәйкес арнаулы білім беру бағытындағы оқу бағдарламалары; мүмкіндігі шектеулі балалардың психофизикалық ерекшеліктерін есепке ала отырып әзірленетін оқытудың жеке бағдарламасы. Жаңа түсіндірме бойынша «инклюзивті білім беру» - бұл ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке-дара мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылардың білім алуына тең қолжетімділігін қамтамасыз ететін процесс. Аталған анықтама жалпы білім беретін мектеп жағдайында барлық балаларды оқыту үшін оңтайлырақ тәсіл ретінде халықаралық қауымдастықпен танылған білім берудегі инклюзияның мәнін ашады. Бұл жағдайда инклюзивті білім беруді жүзеге асыратын ұйымдар ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушыларды қамтуды, соның ішінде мигрант, оралман балалар, сондай-ақ қоғамға әлеуметтік бейімделуі қиын балалар сияқты басқа да санаттағы тәрбиеленушілердің сапалы білім процесінің тең қолжетімділігін қамтамасыз етуді кеңейтуі мүмкін.

Бейімделген білім беру бағдарламасы - мүмкіндігі шектеулі тұлғаларды оқыту үшін олардың психоденелік, дамуын, жеке мүмкіндіктерін және қажет жағдайда аталған тұлғалардың даму бұзылыстарын түзетуді және әлеуметтік бейімдеуді қамтамасыз ететін білім беру бағдарламасы.

Жеке оқу жоспары – нақты білім алушының ерекшеліктерін және білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, оның мазмұнын жекелеу негізінде білім беру бағдарламасын меңгеруді қамтамасыз ететін оқу жоспары Мүмкіндігі шектеулі балаларға инклюзивті білім беру келесі модельдер арқылы жүзеге асуы мүмкін: 1) толық инклюзия – мүмкіндігі шектеулі балалар жалпы білім беру мекемелеріне денсаулығы қалыпты қрдастарымен бірге барады және жеке оқу жоспарлары бойынша оқиды; 2) жартылай инклюзия – мүгедек

балалар үйдегі жеке оқыту мен жалпы білім беретін мекемеге баруды қатар алып жүреді және жеке оқу жоспарларымен оқытылады. 3) сабақтан тыс инклюзия – мүгедек балалар (мүгедектер) тек үйде оқиды және үйірмелерге қатысады.

Мүмкіндігі шектеулі балалардың білім беру бағдарламаларын меңгеруін қадағалауды жалпы білім беретін мекеме жүзеге асырады. Әрбір жалпы білім беретін мекеме аталған ереженің негізінде өз бетімен жалпы білім беретін мекемедегі инклюзивті білім беруді ұйымдастыру тәртібін анықтайтын ереже дайындайды. Білім алушылар медициналық-әлеуметтік-эксперттік комиссияның, жалпы білім берудің кез келген деңгейінде мүгедекетігі расталуы туралы қорытындылар болғанда атаанасының (заңды өкілдерінің) өтініші бойынша инклюзивті білім беруге ауыса алады. Әрбір білім алушыға жеке журналдар ашылады, онда мұғалімдер сабақтардың мерзімін, өткен материал мазмұнын, сағат санын жазады, ағымдық бағаларын қояды.

Инклюзивті білім берудің сегіз принципі: 1. Адам құндылығы оның мүмкіндігіне қарай қабілеттілігімен, жеткен жетістіктерімен анықталмайды. 2. Әрбір адам сезуге және ойлауға қабілетті. 3. Әрбір адам қарым-қатынасқа құқылы. 4. Барлық адам бір-біріне қажет. 5. Білім шынайы қарым-қатынас шеңберінде жүзеге асады. 6. Барлық адамдар құрбы-құрдастарының қолдауы мен достығын қажет етеді. 7. Әрбір оқушы үшін жетістікке жету өзінің мүмкіндігіне қарай орындай алатын әрекетін жүзеге асыру. 8. Жан-жақтылық адам өмірінің даму аясын кеңейтеді.

Актуальные направления развития детей дошкольного возраста в условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения

Швыдко О.Н., Тузова Н.Н.

ГККП «Ясли-сад «Ажар»

КГУ «Отдел образования Кызылжарского района»

КГУ «Управление образования акимата Северо-Казахстанской области»

Аннотация: В статье рассматриваются актуальные направления развития дошкольников: организация интегрированной организованной деятельности в игре; духовно-нравственное воспитание дошкольников; сохранение и укрепление здоровья воспитанников; реализация инклюзивного образования; осуществление взаимодействия семьи и дошкольной организации. Представлено краткое содержание данных направлений.

Ключевые слова: дошкольник, дошкольная организация, направления воспитания и развития дошкольников, семейное воспитание

Процесс модернизации всей системы образования в связи с интеграцией в мировое образовательное пространство предъявляет высокие требования к организации дошкольного воспитания и обучения, интенсифицирует поиски

новых, более эффективных психолого-педагогических подходов к этому процессу.

Согласно Концепции развития дошкольного, среднего, технического и профессионального образования Республики Казахстан на 2023–2029 годы, государственная политика в области образования Казахстана направлена на обеспечение равного доступа к качественному дошкольному воспитанию и обучению как успешному старту в жизни каждого ребенка. Одной из целей Концепции является охват качественным дошкольным воспитанием и обучением детей от 2 до 6 лет, который к 2028 году должен составить 100% [2].

В модели развития дошкольного воспитания и обучения определены основные направления развития образования, в том числе развития дошкольного воспитания и обучения и направлена на раннее развитие детей дошкольного возраста. Доступное и качественное дошкольное образование входит в перечень целей устойчивого развития Организации Объединенных Наций до 2030 года [3].

Модель на основе личных особенностей каждого ребенка определяет качества, которые должны сформироваться у детей дошкольного возраста. В рамках модели уделяется большое внимание всестороннему привлечению родительского сообщества в процесс воспитания и обучения детей.

Приоритетными направлениями работы дошкольной организации в рамках модернизации системы дошкольного обучения и воспитания следующие.

Игра и игровые технологии. Три взаимосвязанные линии развития ребенка: чувствовать, познавать, творить, гармонично вписываются в естественную среду ребенка – игру, которая для него одновременно является и развлечением, и способом познания мира людей, предметов, природы, а также сферой приложения своей фантазии.

Игровая деятельность в детском саду – это форма общественной жизни детей, которая определяет направление его психического, физического и интеллектуального роста, а также формирует волевые, нравственные качества личности, и помогает раскрыть творческие способности. Именно через него дети узнают мир, учатся взаимодействовать с другими людьми, познают себя. Задача воспитателя – разнообразить эту практику интересными формами проведения игр. При этом нужно ориентироваться на те требования, которые выдвигаются к подобному роду деятельности, регулирующими процесс образования дошкольников.

Правильно организованная и умело направляемая игра позволяет дошкольнику: развиваться физически и интеллектуально; формировать положительные черты характера; учиться общению со сверстниками и окружающими взрослыми; быстро и легко усваивать новые знания.

Духовно-нравственное воспитание дошкольников является одной из основных задач дошкольного учреждения, оно многогранно по содержанию.

Под духовно-нравственным воспитанием понимается процесс целенаправленного содействия становлению духовно-нравственной сферы ребёнка.

Содержание духовно-нравственного развития определяется в соответствии с базовыми национальными ценностями, такими, как: патриотизм – любовь к стране, к своему народу, к малой Родине; гражданственность – служение Отечеству, закон и правопорядок, свобода совести и вероисповедания; семья – любовь и верность, здоровье, достаток, уважение к родителям, забота о старших и младших; труд и творчество – уважение к труду, творчество и созидание; искусство и литература – красота, гармония, духовный мир человека, нравственный выбор; природа – родная земля, планета Земля; и другие ценности.

Сохранение и укрепление здоровья воспитанников. Воспитание здорового ребенка – одна из главнейших задач семьи и дошкольного учреждения.

Проблему здоровья следует рассматривать в широком социальном аспекте. С этой позиции в центре работы по полноценному физическому развитию и укреплению здоровья детей должны находиться, во-первых, семья, включая всех ее членов и условия проживания; во-вторых, дошкольная организация, где ребенок проводит большую часть своего активного времени, т.е. социальные структуры, которые в основном определяют уровень здоровья детей. Роль воспитателя состоит в организации педагогического процесса, берегающего здоровье дошкольника и воспитывающего ценностное отношение к здоровью.

Единство физического, психологического здоровья и эмоционального благополучия ребенка, не сводится к узко педагогическим средствам физического воспитания и медицинским мероприятиям. Оно предусматривает создание оптимальных условий, обеспечивающих полноценную жизнедеятельность детей в дошкольной организации: профессионализм педагогических кадров; соответствующее материально-техническое оснащение детского сада; организация деятельности дошкольной организации, основанная на эффективных результатах научно-методологических исследований в области развития и оздоровления дошкольников; мотивация коллектива на внедрение инновационных процессов, способствующих развитию и укреплению здоровья воспитанников.

Инклюзивное образование. Одним из основных направлений модернизации системы образования во всем мире и в Казахстане является инклюзивное образование. Все дети, независимо от их социального положения или здоровья, имеют одинаковые возможности для получения образования, для достижения результата в учебно-воспитательном процессе [1]. Каждый ребенок ценен вне зависимости от своих способностей, нуждается в поддержке и такие дети нужны друг другу, каждый должен быть услышан.

Главной целью инклюзивного образования в детском саду является создание условий для успешного развития эмоционально-волевой,

двигательной, познавательной сферы, а также развития позитивных качеств личности каждого ребенка и его оздоровление.

Работа с родителями. Воспитание здоровой личности в среде социума несёт собой много трудностей и вопросов, решение которых зависит от тесноты и доверительности контакта родительской общественности и детского дошкольного образовательного учреждения. Тесное взаимодействие семьи и педагогического коллектива детского сада способствует гармоничному развитию личности ребёнка.

Основные задачи работы с родителями: установить партнерские отношения с семьей каждого воспитанника; объединить усилия для развития и воспитания детей; создать атмосферу взаимопонимания, общности интересов, эмоциональной взаимоподдержки; активизировать и обогащать воспитательные умения родителей; поддерживать их уверенность в собственных педагогических возможностях.

Таким образом, эффективная реализация модели развития дошкольного воспитания и обучения эффективно в системе взаимодействия семьи и дошкольной организации через различные виды деятельности, позволяющие осуществлять гармоничное развитие дошкольников, в том числе с особыми образовательными потребностями, формировать у дошкольников духовно-нравственные качества, приобщать к здоровому образу жизни.

Литература

1. Квасных Г.С., Пустовалова Н.И., Колесникова Г.А. Подготовка будущих учителей к работе в условиях инклюзивного образования. Педагогика и психология. Научно-методический журнал. – 2022. – №3 (52). – С.164-172.

2. Об утверждении Концепции развития дошкольного, среднего, технического и профессионального образования Республики Казахстан на 2023 – 2029 годы (Постановление Правительства Республики Казахстан от 28 марта 2023 года № 249) // <https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2300000249>

3. Об утверждении модели развития дошкольного воспитания и обучения (Постановление Правительства Республики Казахстан от 15 марта 2021 года № 137) // <https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2100000137>

Мектепке дейінгі баланың логикалық ойынын ата-анамен бірлесіп дамытамыз

Шекерова М.А, тәрбиеші

№68 «Балбұлақ» балабақшасы

Андатпа: Мектеп жасына дейінгі балалардың логикалық ойындар арқылы тілдерін, шығармашылық қабілеттерін, ұсақ қол моторикасын жан- жақты дамыту. Логикалық ойындарды оқу іс-әрекеттерінде тиімді қолдану.

Кілт сөз: күлдіргі – смайлик, дамыта оқыту технологиясы

Мәтін: Балалардың ой-өрісін, іс-қимылын жан-жақты дамыту. Бала заттың санын, затты салыстыру (көлемін) теңістіру, орналасуын, саны мен сыңарын белгілеріне қарай табу тәсілдерін меңгерту.

-заттардың белгілерін сипаттау;

-берілген белгілері бойынша заттарды тану;

-заттардың бірдей және әр түрлі қасиеттерін анықтау;

-заттарды пішініне, түсіне, көлеміне қарай жіктеу дағдыларын қалыптастыру;

-іс-әрекеттердің бірізділігін анықтау;

-қарама-қарсы құбылыстар туралы мінеу;

-өз қызметінде уақытша жақтауларды көру;

-кеңістікте, қағаз бетінде бағдарлау;

-жалпылау, зейінді болу;

-есте сақтау қабілетін, қолдың кіші моторикасын дамыту;

-әр түрлі түсініктерге анықтама беру;

-тапқырлықты және ұғымталдықты дамыту.

-ой өрісін кеңейтіп білімге деген құлшынынысын арттыру.

Әр баланың жеке қабілетін анықтап, оны белгілі бір бағытқа жетелеу.

Балалардың байқағыштығын дамытуға негізделген логикалық ойлауды дамыта оқытуды негіздеу үшін логикалық ойлау ұғымын терең түсіну керек..

Баланың логикалық танымдық қызметін арттырудың бір жолы берілген материалдың теориялық мәні мен өмірлік тәжірибеде қолданысын ашып беру.

Қай оқу іс-әрекеті болсын балалардың танымдық, шығармашылық дамыта оқыту олардың қызығушылығын оятып, ойны ынтасын дамыту түседі.

Мектепке дейінгі жастағы бүлдіршіндерге алуан түрлі логикалық ойындар ойлап тауып өткізуге бүгінгі ғылым мен техниканың, өнер-білімнің биіктерге көтерілер кезеңінде мүмкіндік молынан жасалғандай.

Адам ойы түрленіп, жаңалыққа, жақсылықтарға деген құштарлық артқан шақта халқымыздың болашағы – жас ұрпаққа озаттықты, азаматтық биік

парасаттылықты мектепке дейінгі жастағы балалары бойына жас ерекшеліктеріне қарай дарыта тәрбиелеу – ұстаздар қауымының ең жауапты

әрі аса күрделі міндеттерінің бірі болып қала бермек.

Балабақшаның басты міндеттерінің бірі бүлдіршіндердің ой-өрісін, іс-қимылын жан-жақты дамыту. Бұл кезең баланың іс әрекетінің қалыптасуымен

дамуы қуаттылықпен жүретін ерекше құнды, қайталанбайтын мезгіл. Бұл мезгілде балаларға берілетін білім ең алдымен сезім арқылы қабылдауы, бала

өз тәжірибесінен бақылап, көріп тануынан тұрады. Сезіну үдерісі кезінде бала бір нәрсені немесе заттың қасиетін, құрылымын таниды. Баланың логикалық

ойлау түсінігі ең алдымен оның сезінумен байланысты. Баланың математикалық түсініктерді дұрыс меңгеруі, баланың дамуы жас

ерекшеліктеріне байланысты, бала заттың санын, затты салыстыру (көлемін) теңістіру, орналасуын, саны мен сыңарын белгілеріне қарай табу тәсілдерін

меңгереді.

Дамыта оқыту технологиясы. Білім беру жүйесін қайта құру балабақшадан басталатыны белгілі. Ал, білім беруді жақсарту педагогқа

байланысты екендігі сөзсіз. Соған орай білім берудің жаңа технологияларын мақсатқа сай қолдана білу қажет. Мысалы: ертегінің мазмұнын ашу барысында «Дамыта оқыту технологиясын» қолдансақ, онда Л.В. Занковтың дамыта оқыту үйесінің негізгі мақсаты жеке адамның жоғарғы дәрежеде жан-жақты дамуы үшін негізін жасау. Дамыта оқытудың басты мақсаты-баланы оқыта отырып жан-жақты дамыту. Дамыта оқыту әдістемесіндегі ең басты нәрсе балаларды оқытуда шығармашылық әрекетін енгізу. Күнделікті оқу іс-әрекетін әзірленгенде осы дамыта оқытудың әдіс-тәсілдерін пайдаланамыз. Балалардың оқу іс-әрекетіне деген ынтасын, белсенділігін арттыруда оқу іс-әрекетін түрлендіру, әр түрлі әдіс-тәсілдерді қолдана өткізудің де маңызы зор.

Мектепке дейінгі жастағы бүлдіршіндерге алуан түрлі логикалық ойындар ойлап тауып өткізуге бүгінгі ғылым мен техниканың, өнер-білімнің биіктерге көтерілер кезеңінде мүмкіндік молынан жасалғандай. Адам ойы түрленіп, жаңалыққа, жақсылықтарға деген құштарлық артқан шақта халқымыздың болашағы – жас ұрпаққа озаттықты, азаматтық биік парасаттылықты мектепке дейінгі жастағы балалары бойына жас ерекшеліктеріне қарай дарыта тәрбиелеу – ұстаздар қауымының ең жауапты әрі аса күрделі міндеттерінің бірі болып қала бермек. Мектеп жасына дейінгі балаларды оқытуда ойын технологиясын пайдалану қажет. Өйткені мектеп жасына дейінгі балалардың негізгі әрекеті ойын болғандықтан, әрбір педагог ойын технологиясын жетік меңгеруі тиіс деп санаймын. Ойын барысында балалар тілдесіп ережелерімен танысады.

Балалардың жас шамасы мен психологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, іс-тәжірибесінің шеберлігіне байланысты интегралды оқу қызметтерін өткізу өте тиімді әдіс. Олай дейтінім, оның ерекшелігі оқу іс-әрекетін бір-бірімен байланыстылығында. Жаңа технологияларды күнделікті оқу іс-әрекетін үрдісіне пайдалану үшін, әр тәрбиеші өзінің алдында отырған балалардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, педагогикалық мақсат-мүдесіне, өзінің шеберлігіне байланысты таңдап алады. Жаңа технологияны жүзеге асыруда тәрбиешінің белсенділігі, шығармашылық ізденісі, өз мамандығына деген сүйіспеншілігі, алдындағы шәкірттерін бағалауы ерекше орын алады. Шығармашылық қабілет әр баланың табиғатында болуы мүмкін. Біздің міндетіміз- балаға оның бойында жасырынып жатқан мүмкіндіктерін ашып көрсету. Кез-келген бала тәрбиешінің басшылығымен орындаған шығармашылық жұмысының нәтижесінде өзінің ішкі мүмкіндіктерін дамытады. Егер бала бойындағы қабілетті тәрбиеші байқамаса, ол бала басқа балалармен бірдей болып қалады, сондықтан қабілеттің дамуына түрткі бола білу керек

Оқу іс-әрекетін түрлендіріп өткізуде пайдалынатын технологиялар

1. Оқу іс-әрекетін түрлендіріп өткізу.
2. Басқа сабақтармен ұштастыру.
3. Жарыс-сайыс, іс-әрекеттері
4. Көрнекіліктер арқылы.

5. Логикалық ойындар

Оқу іс-әрекетін түрлендіріп өткізуде мысалы: оқу іс-әрекетінің басында санға байланысты тақпақтар, санамақтар, жаңылтпаштар айтамын. Жұмбақ, ауызша есептер шығарту арқылы балалардың ойлау қабілеттерін арттырамын. Оқу іс-әрекетінің ортасында балалар шаршамау үшін сергіту сәтін жасаймыз. Басқа оқу іс-әрекетімен ұштастыру жапсыру, сурет, тіл дамыту пәндерімен байланыстыра өткіздіруге болады. Оқу іс-әрекетін бір-бірімен байланыстырғаны соншалық балаға қызықты болады.

Жарыс-сайыс сабақтарды пайдалана отырып, түрлі ойындар өткізу балалардың ақыл-ой еңбегін қажет етеді. Математика сабақтарында балаларды топтарға бөліп жарыс оқу қызметін өткізу. Әр топқа ат қою. Әр топ ұпай жинаған сайын балаларға жұлдызша немесе күлдіргі (смайлктар) береміз. Мұндай оқу іс-әрекеті баланың қызығушылығын арттырып дүние заттары мен құбылыстарын танысам, көрсем білсем, деген талабын арттыра түседі.

Көрнекілік балаларға көрсеткенде үлкен, әдемі, бояуы қанық, әрі балаға көрінетіндей етіп жасаймыз. Көрнекілік қолдану кезеңінде мынандай қағидаларды басты назарда ұстау:

- 1.Көрнекілікті көрсетер алдында мақсаты нақты айқындау;
- 2.Көрнекілік оқытудың өзге де құралдарымен қоса пайдалану;
- Көрнекіліктің барлық балаға түгел көрінуі;
- 4.Көрнекілікті сабатың тек қажетті кезеңінде қолдану.

Осы ережелерді сақтай отырып, оқу іс-әрекетінде көрнекіліктер пайдаланамыз.

Оқу іс-әрекетінде логикалық ойындарды ойнағанда, балалардың ойлау қабілетін арттыру. Логикалық жаттығуларды орындау баланың ақыл-ойын, қиялын, ой ұшқырлығын дамытады.

Қорытындылай келе: «Ойлау-логиканың заңдылықтармен формаларына бағынады. Көптеген адамдар логикалық ойлайды, бірақ өздерінің ойлау логика заңдылықтары мен формалары арқылы болып жатқанын білмейді». Баланың логикалық танымдық қызметін арттырудың бір жолы берілген материалдың теориялық мәні мен өмірлік тәжірибеде қолданысын ашып беру болып табылады. Қай оқу іс-әрекеті болсын балалардың танымдық, шығармашылық дамыта оқыту олардың қызығушылығын оятып, ойын ынтасын дамыта түседі.

Күн әлемді жарықпен жылумен нұрландырса, өз еліміздің мәртебесінің биіктеуіне біздің жас ұрпағын өз үлесінқосамын деген сенімді арттыру.

Әдебиеттер

1. МЖМБС
2. Т. Кенжебаев, М. Абдиров «Мектепке дейінгі педагогика» Алматы.
3. «Бала мен балабақша» журналы 2014. – №3
4. «Отбасы және балабақша» 2015. – №4
5. «Мектепалды даярлық журналы». - 2014. – №2, №3, №4

құзыреттіліктерін арттыру

Кусаинова А.А.

Астана қ.

Астана Халықаралық Университетінің,
Педагогикалық колледжінің оқытушысы

Аңдатпа: Білім беру мазмұнын жаңарту жағдайында ақпараттық телекоммуникациялық технологияларды білім беру технологияларының әдіс-тәсілдерін тиімді меңгеру жолдары айқындалған.

Кілт сөздер: құзыреттілік, ақпараттық технология, телекоммуникациялық технология, коммуникациялық құзырлығы.

Қазіргі кездегі білім берудегі мақсат жан-жақты дамыған,өзіне сенетін,өмірге икемді тұлға қалыптастыру.Осы мақсатты жүзеге асыру үшін әр оқытушы заман талабына сай білім беруде жаңалыққа жаны құмар,шығармашылықпен жұмыс істеп,оқу мен тәрбие ісіне еніп,оқытудың жаңа технологиясын шебер меңгеріп,білігі мен білімі жоғары болуы тиіс.Себебі ел тұтқасын жан-жақты білімді ұрпақ қана ұстанған шақта ғана өркениет алға дамиды.

Оқытудың жаңа технологиясын пайдалану –сапалы білім негізі.Білім беру сапасы - қоғамдағы білім беру үдерісінің жағдайын, нәтижесін, сондай-ақ жеке тұлғаның кәсіптілігінің қалыптасуын және даму болашағының қажеттілігін анықтайтын әлеуметтік категория.

Еліміздің саяси,әлеуметтік – экономикалық өзгерістерге сай білім беруді жетілдіру бағыттарының бірі-білім беруді ақпараттандыру.

Бұл бағыт жаңа ақпараттық технологияларды пайдалану арқылы дамыта оқыту,қашықтықтан оқыту, дара тұлғаға бағыттап оқу мақсаттарын жүзеге асыра отырып,оқу тәрбие үрдісінің барлық деңгейлерінің тиімділігі мен сапасын жоғарлатуды көздейді.

Ақпараттық және телекоммуникациялық технологияларды игеру қазіргі ақпараттық қоғам заманында әрбір жеке тұлға үшін қажетті шартқа айналды.

Білім беруді қайта құру оқытушыдан үлкен дайындықты талап етеді.Олай болса,олардың жеке тұлғалық қасиеттері мен мамандық құзырлықтарына жоғары талап қойылады.Оқытушының білім сапасын арттыруда ақпараттық – коммуникациялық құзырлығы мен ақпараттық мәдениетін қалыптастыру қазіргі таңда үздіксіз педагогикалық білім беру жүйесіндегі ең көкейкесті мәселелердің бірі болып отыр.

Оқытушы ақпараттанушы емес,студенттің жеке тұлғалық және интеллектуалды дамуын жобалаушы.Ал бұл оқытушының жоғары құзыреттілікті,ұйымдастырушылық қабілетті,студенттерді қазіргі қоғамның түбегейлі өзгерістеріне лайық бейімдеу,олардың зерттеушілік дағдыларын дамыту бағыттарын талап етеді.

Сонымен оқытушының ақпараттық –коммуникациялық құзыреттілігін қалыптастырудың негізгі тәсілдеріне мыналар жатады:

-Ақпараттарды өңдеудің компьютерлік технологияларын теориялық және

практикалық тұрғыда оқып-үйрену;

-Әр түрлі қолданыстағы бағдарламалық қамсыздандыруды оқып-үйрену және оқыту процесінде қолдану мүмкіндіктеріне талдау;

-Ақпараттық және коммуникациялық технологияларды жеке пәндерді оқытуда қолданудың тиімділігін негіздей және дәлелдей білу.

Ақпараттық технологияны оқу-тәрбие үрдісіне ендіру мен пайдаланудың негізгі мақсаттары: Білім сапасын көтеру. Білімнің қолжетімділігін арттыру

3. Педагогикалық әрекеттердің заман талабына сай жылдам бейімділігін арттыру болса, нақты оқу үрдісінде:

- ✓ Жаңа тақырыпты түсіндіруде;
- ✓ Білім білік дағдыларын қалыптастыруда;
- ✓ Алған білімін іс жүзінде пайдалану машығын меңгеруде;
- ✓ Оқу материалын қайталау мен бекітуде;
- ✓ Білімді меңгеру деңгейін бақылауда;
- ✓ Танымдық әрекеттерін ұйымдастыруда;
- ✓ Зерттеу әрекеттерін ұйымдастыруда;
- ✓ Жобалау әрекеттерін ұйымдастыруда;

Білім сапасындағы кемшіліктерді диагностикалау мен түзетуде өзіндік жеке

жұмыстарды ұйымдастыруда жүзеге асырылады.

- ✚ Ал педагогикалық үрдістерде:
- ✚ Оқу сабақтары мен оқу материалдарын жоспарлау;
- ✚ Сабаққа арналған баспа материалдарын даярлау,
- ✚ Сабаққа арналған электронды оқулықтарды даярлау;
- ✚ Сабақ және қосымша сабақ өткізу;
- ✚ Оқу әрекетінің нәтижелерін өңдеу және саралау кезінде пайдаланылады.

Қорытындылай келе, жоғары сапалы білімге қол жеткізуге қадам жасаудағы ең соңғы өзгерістер мен жаңалықтар ақпараттық технология арқылы орындалатыны талас тудырмайды.

Педагогтың өзіндік даму, өзіндік білім жетілдіру талаптарын жандандыратын оқытудың жаңа әдіс-тәсілдерін, білім алудың жаңа формаларын қалыптастыру-уақыт, заман талабы. Әр студенттің сапалы білімге құқығын қамтамасыз ету үшін оқытушының оқытудың белсенді әдіс-тәсілдерін меңгеріп, оны білікті қолдана білуге талап қойып отырған жағдайда педагогтың білімін үздіксіз жетілдіру сапасы үнемі назарда болуы тиіс.

Әдебиеттер

1. Білім берудегі менеджмент, 2009ж №2 ББЖ КБАРИ ақпараттық-әдістемелік хабаршысы
2. Білім берудегі компоненттік тәсіл Қазақстан мектебі, №4.2004

Современные подходы к профессиональной подготовке будущих воспитателей в условиях технического и профессионального образования

Тайлакова С.Е.

Педагогический колледж международного университета Астана, преподаватель

Аннотация: в статье рассмотрены современные подходы, используемые в ТиПО при подготовке будущих воспитателей к профессиональной деятельности.

Ключевые слова: модель развития, педагогический процесс, профессиональная подготовка, компетентность, профессиональный модуль, производственная практика.

Аннотация: Мақалада болашақ тәрбиешілерді кәсіби қызметке дайындау кезінде ТЖКБ-да қолданылатын заманауи тәсілдер қарастырылған.

Түйінді сөздер: даму моделі, педагогикалық процесс, кәсіби дайындық, Құзыреттілік, кәсіби модуль, өндірістік іс- тәжірибе.

Уровень качества организации дошкольного воспитания и обучения, выявленный по международной ECERS-R, заставил по-новому взглянуть на систему дошкольного воспитания и обучения, на необходимость качественных преобразований педагогического процесса, направленного на целостное развитие личности ребенка, на отношение к ребенку, как главной ценности педагогического творчества.

Данная модернизация предполагает перестройку и самого педагога к нестандартному решению воспитательных и образовательных задач, осмыслению условий, необходимых для развития его профессиональных качеств.

Новые подходы и перспективы развития системы дошкольного образования в нашей стране требуют в свою очередь переосмысления профессиональной подготовки будущих воспитателей в условиях технического и профессионального образования, которые определены в модели развития дошкольного воспитания и обучения.

В этой связи педагогам, ведущим подготовку студентов для дошкольных организаций, необходимо ориентироваться на развитие компетентностей будущих специалистов, соответствующих современным запросам как общества в целом, так и лиц, заинтересованных в образовании (студенты, их родители, социальные партнеры).

Любая компетентность проявляется и формируется в деятельности (1), соответственно и педагоги, работающие с детьми дошкольного возраста должны быть «активными исследователями и создателями новых форм работы с детьми, инновационными и ответственными», что и должно быть заложено уже у студентов в период обучения.

Рассматривая модель выпускника ТиПО специальности «Дошкольное воспитание и обучение», можно выделить ряд требований, которые обеспечивают результативность процесса подготовки педагогических кадров:

- формирование профессионально-педагогической компетентности;
- развитие духовно- нравственного потенциала выпускника, основанного на национальной культуре;
- развитие трудовых навыков, осмысленного восприятия как основы практической деятельности;
- развитие творческих организаторских качеств, направленных на реализацию воспитательно-образовательных задач;
- становление личности педагога, профессионально владеющего основными знаниями, умениями и навыками для создания качественного образовательного процесса на основе технологических, практических методов с использованием нестандартных форм обучения и современных инновационных педагогических технологий.

Говоря о подготовке кадров, в том числе и педагогических, не стоит забывать, что это целенаправленный, системный процесс, который включает в себя подходы:

3. Компетентный - направлен на передаче знаний, умений и навыков через собственное творчество, личное мастерство и профессионализм.

4. Креативный (творческий) - позволяет использовать в образовательном процессе инновационные методы (квесты, мастер-классы, деловые игры, моделирование педагогических ситуаций, образовательные проекты и др), технические средства обучения, развивающие интерес студентов к учебно-познавательной деятельности и самостоятельной активности.

Что для этого делается в нашем педагогическом колледже для подготовки специалистов среднего звена?

Во-первых, важным направлением является создание образовательной среды, способствующей получению качественного образования.

Во-вторых, обучение студентов, как известно, осуществляется через профессиональные модули, главное преимущество которых - практикоориентированность. Студенты не просто получают теоретические знания, а сразу отрабатывают их применение для решения конкретных профессиональных задач, что позволяет готовить более квалифицированных и конкурентоспособных специалистов по сравнению с традиционным подходом.

В-третьих, разработка профессионального модуля (рабочей программы) ведется преподавателями колледжа совместно с социальными партнерами, что позволяет максимально приблизить содержание обучения к реальным требованиям и при необходимости быстро перестраивать обучение под новые запросы рынка труда.

В-четвертых. Важным условием для формирования профессиональной компетентности студентов педагогических специальностей является организация их практической подготовки. Практика (учебная и

производственная) так же включена в рабочий учебный план (соотношение: теория - 40%, практика - 60%), проводится на всех этапах обучения, и направлена на усвоение студентами знаний о социальной значимости профессии, требований к личности воспитателя дошкольной организации, содержания профессиональной деятельности, исследовательской деятельности, основ самообразовательной и самовоспитательной деятельности. Необходимо отметить, что в современных условиях содержание программы практической подготовки студентов ТИПО пересматриваются с учетом новых требований ГОСО ДВиО.

Литература

1. Модель развития дошкольного воспитания и обучения //Постановление Правительства Республики Казахстан от 15.03.2021 №137.
2. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения// Приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 03.08.2022 г. №348.
3. Гладких В.Г., Желтикова, И.А. Проблема творческого саморазвития педагога профессиональной школы/ В.Г. Гладких, И.А. Желтикова// Вестник ОГУ. – 2012. - №2. – С. 44-49.
4. Касымова А.Х. Информационные технологии в сфере образования // Среднее профессиональное образование. – 2015. – №2. – С. 51–53.
5. Правдюк В.Н., Дерепаско С.В., Маслов С.И. Современные подходы и педагогические условия в подготовке педагога профессионального обучения// Известия ТулГУ, Гуманитарные науки, Выпуск 1:в 2 ч.Тула, Издательство ТулГУ, 2012.
6. Чиркова О.А. Педагогические условия формирования социальной компетентности обучающихся рабочим профессиям / // Среднее профессиональное образование. – 2015. – №3. – С. 39–41.

Современные подходы к обеспечению безопасных условий в дошкольной организации на основе инструмента оценки качества ECERS-3

*Бликова Ж.Б., методист, Кабиева Н.К., воспитатель
КГУ «Санаторный ясли-сад №46 «Самал»
г. Астана*

Аннотация: В данной статье рассматриваются комплексные вопросы по обеспечению безопасного пребывания детей, сотрудников, родителей в детском саду.

Ключевые слова: Качество процесса, безопасный образ жизни, обеспечение безопасных условий труда, комплексная безопасность дошкольной организации

Безопасность в дошкольной организации является одной из важных условий комфортного пребывания всех участников воспитательно-образовательного процесса.

Актуальность данной проблемы в том, что Международные требования качества, на которые сейчас взял ориентир Казахстан, являются потребностями всей системы дошкольного образования.

Цель данной статьи: создание на базе дошкольных организаций единого безопасного образовательного пространства.

Задачи:

изучение и реализация нормативно-правовых актов по вопросам безопасности, разработка и внедрение методических и иных локальных актов, инструкций по формированию безопасного образовательного пространства;

создание медико-социальных, педагогических, организационно-технических условий, обеспечивающих безопасность и сохранение здоровья всех участников воспитательно-образовательного процесса;

предупреждение несчастных случаев в ДО;

повышение уровня профессиональных компетенций сотрудников ДО;

создание здоровой конкурентной среды среди дошкольных организаций.

Решению этих задач наиболее содержательно соответствует система комплексной оценки качества образования в дошкольной организации ECERS-3 (Early Childhood Environment Rating Scales), которая активно используется во всем мире. В ECERS-3 используются 6 подшкал, 35 показателей шкалы содержатся 468 индикаторов. Они охватывают: физическую, социальную, эмоциональную, познавательную, также безопасность и здоровье детей.

Зачем нужна политика безопасности (ПБ) в ДО?

Политика безопасности - это конкретно прописанный документ, с определенными целями, ценностями в котором прописаны процедуры, кто куда идет, как вести себя. Каждая ДО должна разработать этот документ.

Политика безопасности будет очень индивидуальна: количество детей, помещений и т.д. Персонал и родители должны знать что они не оставлены в случае со сложившейся нестандартной ситуацией.

В настоящее время группа обученных и сертифицированных экспертов исследуют и проводят сбор данных по регионам с помощью международной шкалы ECERS-3, затем, по итогам исследования будут разработаны критерии в Казахстане.

Справочно: Экспертная оценка 1 этапа исследования : средний балл из оценок всех садов, составил 1,86 и соответствует показателю «неудовлетворительное качество».

Результаты исследований по показателю 11 Безопасность

Подшкала «Предметно-пространственная среда» (средний балл 1,7) показали, что в казахстанских детских садах предметно-пространственная среда не используется как элемент обучения и педагоги/воспитатели не используют возможности, которые она может дать (Приложение 3, рис.2).

По показателю «Внутреннее помещение» средний балл составил 2,5 балла, где 33% садов имели условия на 4 (между минимальным и хорошим

качеством), а 25% садов не прошли порог 1 балла (неудовлетворительное качество). Отмечены факты перебора групп, во многих садах не обеспечена необходимая безопасность.

По показателю «Мебель для повседневного ухода, игр и учения» средний балл составил 1,92 балла. По данному показателю 42% садов не имеют достаточных условий, в большинстве отсутствуют мягкая мебель для отдыха и комфорта детей.

По показателю «Обустройство пространства для игр» средний балл ДО составил 1,58 балла (неудовлетворительное качество). 58% садов не прошли оценку в 1 балл. Проблемы включают отсутствие определенного деления пространства на зоны или плохую их организацию. Ни в одном из садов не организован «уютный уголок», отсутствуют центры интересов для раннего развития или недокомплектованы.

По показателю «Пространство для игр, развивающих крупную моторику» средний балл составил 2,08 балла. 41% садов не прошли оценку 1, что говорит о недоступности детям пространства для развития крупной моторики либо о несоответствии стандартам безопасности. Лишь 25% садов получили оценку в 4 балла.

По показателю «Оборудование для развития крупной моторики» сады получили среднюю оценку в 1,58 балла. Часто пространство не было оборудовано либо оборудования было недостаточно для всех детей, либо оно представляло опасность, поскольку зоны падения не были снабжены амортизирующим покрытием.

По подшкале «Присмотр и уход за детьми» (средний балл 2,19) результат оказался самым высоким из всех подшкал, хотя и ниже уровня минимального качества

По показателю «Прием пищи/перекусы» средний балл составил 2,58. Во многих садах соблюдаются основные условия по санитарной обработке поверхностей, гигиене рук до и после еды и по подаче безопасных питательных пищевых продуктов. Детям необходимо прививать навыки самообслуживания и персонал должен быть примером положительного взаимодействия.

По показателю «Пользование туалетом/пеленание» сады получили неудовлетворительную оценку в 1,98 балла. Были отмечено, что у детей нет доступа ко всем основным средствам гигиены и правилам их использования.

По показателю «Гигиена» средний балл составил 1,42. Наблюдения показали, что гигиене детей уделяется недостаточное внимание персоналом. Почти никакого позитивного взаимодействия с детьми во время гигиенических процедур не наблюдалось.

По показателю «Безопасность» средний балл так же не достиг уровня «минимальное качество» и составил 2,83 балла. Следует отметить свисающие с деревьев крупные ветки, оставленные в доступе детей хлорные растворы и множество других. Уличные площадки представляют особую опасность,

поскольку амортизирующие покрытия либо не имеются вовсе, либо слишком тонкие и изношенные.

В общем, состояние качества дошкольных организаций Казахстана согласно международным стандартам, отраженным в шкале оценки ECERS-3, оказалось неудовлетворительным. Основные проблемы включают:

- недостаточное оснащение предметно-пространственной среды;
- процедуры гигиены часто не соблюдаются или соблюдаются с нарушениями;
- не соблюдаются стандарты безопасности (часто, доступность опасных веществ);
- во многих садах присутствуют осевые качели без амортизирующих механизмов, а также высокие конструкции для лазания от 2 м в высоту без амортизационного покрытия в зонах падения; *(в РФ – их запретили)*
- педагоги не знают, как работать с детьми с ООП. Тьюторы для индивидуальной поддержки предполагаются только в школе, в дошкольных группах их нет;

Рекомендации (2 из 13)

1. Необходимо обратить внимание на безопасность оборудования для крупной моторики.

2. Обеспечение физической безопасности детей должно быть приоритетным перед оснащением садов системами внутреннего и наружного видеонаблюдения.

Индикатор 11.3. Наличествуют основные средства, необходимые для реагирования на чрезвычайные ситуации.

Работа по обеспечению безопасности ДО определяется по нескольким направлениями: пожарная безопасность, антитеррористическая защита, стихийные бедствия, локдаун... Мир меняется, угроза существует, и мы должны быть готовы.

Что необходимо для обеспечения безопасности детей?

техническое оснащение: все средства противопожарной безопасности, тревожная кнопка (периодически проверять, чтобы работало);

продуманные маршруты и место эвакуации;

на территории должно быть место, где можно пересчитать детей, оставить другому воспитателю. Это место в некотором удалении от помещения, где безопасно;

обученный и натренированный персонал (весь персонал должен уметь пользоваться «тревожной кнопкой»);

наличие «тревожного чемоданчика»: список детей, контакты родителей, предметы первой необходимости: аптечка, необходимый запас воды. Основные контакты включают: внутренние: телефоны администрации, заместителей; внешние: тел акимата, ЧС, управление образование, скорой помощи, комитет по правам детей

Дети должны быть готовы к выполнению действий при ЧС. Не через испуг, а в игровой форме. Имеются от ЮНИСЕФ Игры). Можно продумать шнур с кольцами. Веревка скрепляет, организует детей

Вывод: Обеспечение безопасности зависит не только от оснащенности объектов самыми современными техникой и оборудованием, но и прежде всего от слаженности всех участников образовательного процесса.

Основная и дополнительная литература

1. ЗРК «О правах ребенка в Республике Казахстан» от 8 августа 2002 года № 345-П.
2. Модель развития дошкольного воспитания и обучения (ППРК от 15 марта 2021 года № 137).
3. Приказ МЗ РК от 17 августа 2017 года № 615 «Об утверждении Санитарных правил «Санитарно-эпидемиологические требования к дошкольным организациям и домам ребенка».
4. Приказ Министра просвещения РК от 3 августа 2022 года № 348». Об утверждении государственных общеобязательных стандартов дошкольного воспитания и обучения...»
5. ECERS-3 Шкалы для комплексной оценки качества образования в дошкольных образовательных организациях, изд Национальное образование, Москва 2019 г.
6. Ибрагимова, Г. К., Чеснокова, Н. П., Мирза, Н. В., & Шкутина, Л. А. (2018). Возможности оценки качества дошкольного образования с помощью методики ECERS-R в Казахстане. Вестник НГПУ, 8(5), 191–208. Doi: <http://dx.doi.org/10.15293/2226-3365.1805.12>
7. Онлайн вебинары, записанные ОО «Институт детства ОУНА» по шести подшкалам ECERS-3 (для самостоятельного предварительного изучения).

Мектепке дейінгі мекемеде қолданылатын дене шынықтыру сауықтыру инновациялық технологиялары

*Райымбекова Н.Ж., тәрбиеші
Қарағанды облысы, Шет ауданы, Ақадыр кенті
«Нұршуақ» бөбекжайы» КМҚК*

Андатпа: Мақалада мектеп жасына дейінгі балалардың физикалық дамуына арналған инновациялық бағдарламалар талқыланады. Қазіргі мектеп жасына дейінгі балалар теледидар мониторларының, гаджеттер мен планшеттердің алдында көп уақыт өткізеді. Дене белсенділігінің төмендеуі балалардың денсаулығының әлсіреуіне әкеледі. Сондай-ақ, балалардың қоғамнан алшақ болуы құрдастарымен қарым-қатынас дағдыларын дамытуға ықпал етпейді. Осы екі мәселені шешу үшін осы мақалада талқыланатын ұжымдық ойындардың әртүрлі түрлері ұсынылады. Ұсынылып отырған ойындар бір

жағынан балалардың дене дайындығын арттырса, екінші жағынан ұжымдық жұмыс дағдыларын меңгеруге ықпал етеді.

Түйінді сөздер: физикалық белсенділік; мектепке дейінгі білім беру мекемесі; мектеп жасына дейінгі балалар; физикалық даму бағдарламасы; ойын.

Салауатты Қазақстан салтын қалыптастырудың маңыздылығы «Қазақстан-2050» стратегиясында «Ұлт денсаулығы-біздің табысты болашағымыздың негізі» атты бөлімінде «Егеменді еліміздің болашағы қазіргі жастар десек, олардың денсаулығының мықты болып, шынығып өскені абзал» деген. Оның негізі осы кезден қаланатын болса, өмірге өскелең ұрпақ келер деп атап өтті. Балалардың денсаулығын сақтау мен нығайту бүгінгі мектепке дейінгі мекемелердің басты мақсаттарының бірі болып отыр. «Саулық-байлық негізі» деп айтқандай, әрбір адам салауатты өмір салты мен өмір сүру үшін аурудың алдын алу және болдырмау керек. Бала денсаулығының мықты болуы, қозғалуы, дене құрылысының дұрыс жетілуі мектеп жасына дейінгі кезеңде қалыптасады. Сондықтан бөбекжайымыздың алдыға қойған мақсаты: бала денсаулығы деңгейін нығайту және көтеру, тәрбиешілерді ата-аналарды және олардың балаларын дене шынықтыру мен салауатты өмір салтына тарту.

Негізгі міндеттеріміз:

- Баланың денсаулығын нығайта отырып, өздігінен дағдыландыру;
- Балалардың денсаулығын нығайту және сақтау;
- Қабілеттері мен дене сапаларына байланысты қалыптастыру;
- Ептілік, тепе-тендік, жылдамдық, икемділік, күштілік, қимыл коорекцияларын, қимыл-қозғалыс қабілеттерін дамыту;
- Ата-аналармен ынтымақтастық орнату;
- Дене және психикалық дамуын қамтамасыз ету.

Осы қойылған міндеттерді табысты шешу тек дене тәрбиесінің барлық құралдарын кешенді пайдаланған кезде ғана мүмкіндік береді. Сондықтан да денсаулық традициясын тиімді режим, шынықтыру және қимыл құрайды және де дені сау бала тәрбиелеу үшін, жұмысты төменгі бағыт бойынша жүргіземіз:

Балалардың дене дамуы және ауруын азайту үшін жағдай жасау;

Тәрбиешілердің педагогикалық шеберлігі мен іскерлік біліктілігін арттыру;

- Медбикемен бірлесіп, дене шынықтыру-сауықтыру міндеттерін кешенді шешу;

- Жаңа көзқарастар мен технологияларды пайдалану;

- Бөбекжай мен отбасының бірлескен жұмысы:

Бөбекжайымызда дене шынықтыру мазмұнды жүргізілуіне, дене жаттығулары, табиғаттың сауықтырушы күші гигиеналық және әлеуметтік-тұрмыстық факторлар қолданылады. Дене жаттығуы - дене тәрбиесінің негізгі және ерекше құралы, ол педагогтың арнайы іріктеп алған, әдістемелік дұрыс ұйымдастырылған және басқаруға болатын қозғалыс пен қозғалыс белсенді қимыл-әрекеттеріне негізделген. Дене жаттығуы баланың жан-жақты жетілуіне ықпал етеді. Дене шынықтыру оқу іс-әрекеттінің негізгі мазмұны денені жаттықтыру болып табылады.

Бөбекжайға танертеңгі келген уақыттан бастап күн тәртібі бойынша сауықтыру шараларын (таңғы жаттығу, қимылдық ойындар, сергіту сәттері, серуен кезіндегі спорттық ойындар мен жаттығулар, спорттық мерекелер, ойын-сауықтар) өткіземіз.

Дене шынықтыру оқу іс-әрекеті балаларды қимылға үйретудің негізгі қалыбы болып табылады. Әрбір жас топтарында аптасына үш рет өткізіледі. Дене шынықтыру оқу іс-әрекеті денсаулыққа тікелей байланысты болғандықтан әр топ тәрбиеленушілері арнайы формамен қатысады. Таңертеңгі жаттығу жасарда тәрбиешілер әртүрлі кұралмен, кұралсыз жаттығулар жоспарлап, орындайды. Жалпы дамыту жаттығулар үшін жалаушалар, әртүрлі көлемдегі доптар, кеглилар, гинастикалық таяқшалар, ленталар, пайдаланады. Балалар негізгі қалыпқа дұрыс тұрып жаттығулардың жасалу техникасын дұрыс сақтап, тәрбиешінің нұсқауы мен қимылдап, барлық бала бірдей қимылдап орындайды. Дене шынықтыру оқу ойын-әрекетінде балалардың ақыл-ой тәрбиесі ғана жетілмейді, адамгершілік қасиеттері де қалыптасады, балалар ойын кезінде өздерін ұстау қабілеттері дамиды.

Дені сау баланың ақыл-ойы айқын, өз-өзіне сенімді, жан-жағына қуанышпен шаттана қарайтын болуы шарт. Бала денсаулығының мықты болып, қозғалыс дене кұрлысының дұрыс жетілуі мектепке дейінгі кезеңде қалыптасады. Сондықтан бала ағзасының қызметін жетілдіру, қабілетін арттыру ең басты міндетіміз.

Сондай-ақ баланың қозғалысын жетілдіру, қимыл қозғалыс дағдыларын және дененің икемділігін, шапшаңдық, күштілік, төзімділік сияқты қасиеттерін қалыптастыруға тұрмыста және дене шынықтыру оқу ойын-әрекетінде қажетті жеке және қоғамдық гигиена дағдыларын дамытуға басты назар аударылады.

Мысалға дене шынықтыру оқу ойын-әрекетінде жалпы дамыту жаттығуларын бүлдіршіндермен орындағанда майтабандылықтың алдын алу жолдарын орындаймыз. Әр топтан бүлдіршіндердің табан іздері алынып, майтабан балалардың тізімі анықталады. Майтабандылықты болдырмау мақсатында күндізгі ұйқыдан тұрған кезде топ тәрбиешілері қақпашалардан тігілген, тас толтырлығын кенептен жасалған, түрлі моншақтардан тігілген денсаулық жолақшаларынан жалаң аяқ жүргізеді, ал дене шынықтыру нұсқаушысы күннің екінші жартысында бекітілген кестеге сәйкес ағаштан жасалған таяқшалармен табандарын алға артқа итеріп, кішкене қатты, жұмсақ доптармен табанды айналдырып, едендегі жұмсақ қағаздармен табандарын қысып, умаждап, ұсақ заттарды табанымен алып бір орынан екінші орынға жинап екі табанының арасына допты қысып, көтеріп, табан дөнестерінің алдын алу жаттығуларын балалармен бірге орындайды.

Дене шынықтырудан үйренген қимыл-әрекеттер серуен кезінде, спорттық шараларда жетілдіріледі. Жылдық жоспарға сәйкес әр ай сайын бөбекжай ішілік спорттық іс-шаралар, ата-аналармен жарыстар, мерекелер ұйымдастырылып өткізіледі. Мектепке дейінгі білім беру стандарты ата-ана бала, тәрбиеші арасындағы тығыз байланысты орнатуға мүмкін беріп отыр.

Ата-аналардың қатысуымен өткізілетін ойындармен эстафеталық жарыстардың мақсаты баланың денсаулығын жақсарту, спорттық ойынға деген қызығушылығын ояту, балалардың бір-бірімен қарым-қатынасын нығайтып, дені сау азамат болуына, дене, аяқ-қол бұлшық еттерін шынықтыру, спортты сүйеге тәрбиелеу. Яғни сауықтыру шынықтыру шараларының қарапайым түрлерін тереңдетіп, күрделендіре отырып жүзеге асырылуда.

Таза ауадағы дене шынықтыруды өткізу үшін спорт алаңында әртүрлі өрмелеуге арналған баспалдақтар, жаттығуға арналған орындық, кедергілер бар. Сауықтыру шараларына медбике жиі қатысып, тексеріп тұрады. Балалардың өсіп-жетілуіне, олардың денсаулығын шынықтыру шаралары көктемнен бастап ертеңгілік жаттығуларды таза ауада өткізуден басталады. Жаз айларында, жалаң аяқ жүру, аяқтарын сумен шаю, ауыздарын тұзды сумен шайқау, тұзды кенеппен жүруге дейін жеткіземіз.

Ойымды қорыта келе, жас ұрпаққа адам денсаулығының қажеттілігін, басты байлық денсаулық екенін түсіндіру, қимыл-әрекетке жаттықтыру. Дұрыс тамақтанудың, дәрумендердің пайдасын, таза жүрудің адам денсаулығы үшін маңызды екенін түсіндіру, сондай-ақ дұрыс өсіп жетілуі үшін денсаулығын күтуді үйрету, салауатты өмір салтын сақтап, өмір сүруге дағдыландыру мақсатында балалардың өздігінен шешім қабылдауын және де өз таңдауы мен енбегінің, шығармашылығының нәтижесіне өзін жауапты ететін айқын мәселелерге ынталандыру міндеттерді орындайды.

Әдебиеттер

1. «Бала мен балабақша», 2017.
2. М. Жұмабаев. «Педагогика», 1992.
3. «Мектепке дейінгі тәрбие», 2008. - № 3.
4. Мектепалды даярлық Республикалық әдістемелік журналы

Обучение государственному языку средствами тренажеров речевой активности

*Жапсарбаева Галия Сатыбалдиновна, воспитатель
Санаторный детский сад № 46 «Самал»*

Для казахского народа нет лучше и дороже, чем родной язык, который острый как алмаз, чуткий как парящий орел, мягкий как свинец, и оружие, и щит, и древний, и вечно молодой, «огненный».

Первый Президент РК Н. А. Назарбаев

Цель: Обучение государственному языку средствами тренажеров речевой активности.

Задачи:

- понимание среды языка и методика обучения государственного языка;
- изучение литературы по рассматриваемой теме;
- развитие системы обучения государственному языку с помощью тренажеров речевой активности.

Язык – это средство общения, поэтому задача педагогов научить детей вступать в речевое взаимодействие со сверстниками, взрослыми сначала на уровне слов, коротких фраз, затем предложениями. Кроме того, в рамках учебного плана мы с детьми изучаем народные традиции, обряды, знакомимся с произведениями устного творчества.

В нашем детском саду созданы благоприятные условия для усвоения казахского языка, сформирована предметно-пространственная среда, функционирует кабинет казахского языка. В нашей группе подобран учебно-методический материал по сквозным темам, в центрах активности размещены куклы, предметы быта казахского народа, декоративно-прикладного искусства, художественная литература, в наличие аудио и видеоматериал сказок и мультфильмов, собрана коллекция подвижных и развивающих игр на казахском языке.

Актуальность заключается в том, что он дает возможность ребенку (детям):

- научиться государственному языку с помощью речевых тренажеров;
- осознавать ценность, целостность государственного языка;
- учиться взаимодействовать с другими методами обучения государственному языку, помимо речевых тренажеров

Новизна: состоит в том, чтобы внедрить речевые тренажеры в обучении государственному языку.

Одна из актуальных проблем в системе образования – это вопрос овладения государственным языком.

Методика обучения государственному языку является отраслью педагогической науки и имеет свои цели, задачи и содержание. Как сделать процесс обучения государственному языку доступным, занимательным и интересным, обеспечивая при этом такой уровень усвоения знаний языка, при котором ребёнок легко смог бы пользоваться им и быть хорошим партнёром в игровой коммуникации.

Одним из таких методов является метод опорных схем. Суть метода заключается в изображении предмета или события. Схемы, символы, модели должны рождаться на глазах детей в момент объяснения нового материала в виде рисунков, схематических изображений.

Процесс ознакомления с новым словом осуществляется через зрительную память ребёнка. Поэтому сначала ребёнок называет слово по-русски, затем слово проговаривается по-казахски с одновременным показом схемы.

Бесспорным является положительное влияние двуязычия на развитие памяти, умение понимать, анализировать и обсуждать явления языка, сообразительность, быстроту реакции, математические навыки и логику. Двуязычные дети хорошо учатся и лучше усваивают абстрактные науки, литературу и иностранные языки. Чем младше ребёнок, тем больше у него

шансов овладеть вторым языком в максимально возможном объёме и с естественным произношением.

Система работы по обогащению и активизации лексического запаса детей дошкольных и предшкольных групп в количественном и в качественном отношении создает необходимые педагогические условия для владения речевой деятельностью при формировании и совершенствовании речевых умений и навыков по государственному языку через тренажеры речевой активности.

Тренажеры речевой активности способствуют значительному повышению мотивации обучения, улучшению коммуникативной деятельности детей дошкольного возраста.

Тренажеры речевой активности – это многофункциональные пособия, помогающие использовать различные варианты игровых заданий и упражнений с детьми разных уровней.

Использование тренажера для развития фонетической, лексико-грамматической и связной стороны речи.

Работа с пособием развивает различные стороны психической деятельности – внимание, мышление, память, речь, формирует навык самоконтроля.

Роль речи в становлении ребенка как личности невозможно переоценить. Речь способствует формированию интеллекта, увеличивает познавательную активность, значительно расширяет кругозор маленького человека. Задача взрослых – родителей и педагогов – помочь ему овладеть государственным языком.

Тренажер речевой активности «Помогатор» — это простое и в то же время оригинальное, многофункциональное пособие, помогающее использовать различные варианты игровых заданий и упражнений с детьми разных уровней общего недоразвития речи с низкой коммуникативной потребностью в общении с окружающими, замкнутостью, с учетом возрастных и индивидуальных особенностей детей.

Возможно использование тренажера для развития фонетической, лексико-грамматической и связной стороны речи.

Между обучающей задачей, игровыми действиями и правилами существует тесная связь. Задача определяет игровые действия, а правила помогают осуществлять игровые действия и решить задачу.

Игра является эффективной и доступной формой деятельности при обучении русских детей казахской устной речи. Дети даже не задумываются, что они учатся, сами того не замечая, намного лучше усваивают казахские слова, фразы, предложения и на этой основе у них отрабатывается правильное произношение специфических казахских звуков.

В ходе игр ребенок учится управлять движениями своих губ, языка, рта при произнесении казахских звуков и слов, пользоваться ударением и интонацией для точной передачи смысла слова и предложения.

В заключении, в задачу педагога входит обеспечить ребенку условия, в которой развивалась бы речь и игра, которая позволяет закрепить за русским

языком определенную сферу общения и сделать для ребенка естественный переход на казахский язык в общении с педагогами и сверстниками.

Список использованной литературы

1. Назарбаев Н.А. Новый Казахстан в новом мире // Казахстанская правда. — №33(25278). — 2007. — 1 марта
2. Назарбаев Н.А. Социальная модернизация Казахстана: Двадцать шагов к Обществу Всеобщего Труда // Казахстанская правда. — 2012. — №218-219. — 10 июля.
3. Государственная программа развития образования в Республике Казахстан на 2011-2020 годы // ru.government.kz/resources/docs/doc18
4. https://www.flip.kz/catalog?prod=1342654&utm_source=yandex&utm_medium=cpc&utm_campaign=95091740&yclid=691978505533784063
5. Кондакова М.Ф. Языковой контакт в ряду других смежных явлений. // Язык и литература. Выпуск №15.

Ойын түрлері арқылы балалардың шығармашылығын арттыру

*Мухатаева Айгуль Муратовна, тәрбиеші
№95 «Алматы» балабақшасының шағын орталығы
Астана қ.*

Ойын бала үшін оқу, еңбек және айналаны танудың негізгі құралы. Ойын барысында баланың жеке басының қасиеттері қалыптасады. Ойын дегеніміз – жаттығу, ол арқылы бала өмірге әзірленеді. «Ойнай білмеген – ойлай да білмейді» дегендей, баланың бойында ойлау, тапқырлық, ұйымдастырушылық, шыдамдылық, белсенділік қасиеттер қалыптасады. Ол өзін еркін ұстайды. Ойын барысында сөйлесу қарым – қатынасы үлкен рөл атқарады. Бала тіпті жалғыз болғанның өзінде де сөйлесіп жүреді. Сондықтан, өзімнің жыл бойғы еңбек қызметімде әрбір келген бала өз табиғатына сай мінезімен ерекшеленеді, әрине оқу жылы басталғаннан баланы зерттеу жұмыстары басталады.

ҚР білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасында 5-6 жастағы балалардың мектепалды дайындықпен толық қамтылуын қамтамасыз етуге ерекше көңіл бөлінген.

Жалпы бағдарламаға енген өзгерістер балалардың еркін сөйлеп, сұрақ қоя білу және сұрақтарға толық жауап беру дағдыларын дамытуға бағытталған және шығармашылық жұмыс жасауға тиімді болып келеді. Барлық іс- шаралар мен ұйымдастырылған іс-әрекет болашақ бірінші сынып оқушыларын оқытуға емес, олардың белсенділігін, дербестігін, шығармашылық қабілеттерін, танымдық қызығушылығын, құрдастары және ересек балалармен қарым – қатынасқа түсе білу біліктерін дамытуға ерекше мән береді. Мектепке дейінгі

тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы тәрбиеленушілердің жеке тұлғасын жан-жақты дамыту мына бағыттар бойынша:

- физикалық дамыту;
- коммуникативтік дағдыларды дамыту;
- танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту;
- шығармашылық дағдыларын, зерттеу іс-әрекетін дамыту;

- әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру арқылы іске асырылады. Қазіргі кезде балалардың тілінің шықпауы, ең өзекті мәселе болып келеді, сол себепті ұйымдастырылған іс-әрекет бөлімдерінің қосылуы тиімді және тыңдалым, жазылым, айтылым бөлімшелермен ерекшеленеді. Бұл енгізілген бөлімшелер біздерге, яғни тәрбиешілерге де жаңашылдық болып келеді. Бөлімшелердің балаларға тиімділігі: өзін еркін ұстауы, терең ойлауы, сөз бен сөйлемді анық айта білуі және эмоциялық қимыл-қозғалысын, дауыс ырғағын қолдана білуі. Жалпы, жаңартылған бағдарламаға сай тәрбиешінің де кәсіби біліктілігі мен білімі жаңашылдық құзыреттілігі сәйкес болуы қажет. Жылда алдыма келген тәрбиеленушілердің көзқарасын, сөйлеу мәнерін, ойлаған ойды жеткізе алуын, жанындағы достарымен қарым-қатынасын байқай отыра, осыған орай түйінді мәселе туындайды: **«Ойын түрлері арқылы балалардың шығармашылығын арттыру»** тақырыбында алып, жан – жақты қарастырып, баланың айналасындағы тіршілік және қоршаған әлем туралы сұрақ қойып, білімін кеңейтуге деген талабын байланыстыра өз алға қойған мақсатыма жетуде ізденудемін. Осының төңірегінде бала білімқұмар, ақылды, белсенді болып, болашақта сенімді көшбасшы үнемі ізденісте жүрер азамат болып қалыптасады. Баланың бойындағы ғажайып әлем сыры мен қыры, таңғажайып кереметін ашуға деген құлшыныс, тәрбиеші мен ата- аналардың шыдамдылығы мен шығармашылығы, қазіргі замандағы ең өзекті мәселе. «Ұстазы жақсының ұстамы жақсы» дегендей, көшбасшы қандай болса, артынан ерген көш те сондай болмақ. Әрбір істеген ісіме, құрған жоспарыма, алдыма келген жасөспірім балалардың болашағы үшін, еш аянып қалмаймын. Әр ұстаз өз іс-тәжірибесінде көптеген қиындықтармен, кедергілермен кездеседі. Мектепалды топтағы балалардың ой – өрісін дамыту, олардың мектепке деген қызығушылығын ояту біздің күнбе- күнгі мақсатымыз. Сондықтан да ұйымдастырылған іс-әрекетте әдіс - тәсілдердің жаңашыл түрлерін таңдаймын.

Жаңа технологияны пайдалану шығармашылық тұлға қалыптастыруға алып келеді. Біз ұйымдастырылған іс-әрекеттің басында мақсат қойғанда да осындай нәтиже күткен едік. Осы мақсатта түрлі технологияларды пайдаланамын. СТО, ӨМШТ және М.Монтессори, В.Воскобович әдістемелері. Бұлар менің ұйымдастырылған іс-әрекетімде және тематикалық іс-әрекетімде ең негізгі- демдеуіш. Бұл технологиялар әдіс – тәсілі ұйымдастырылған іс-әрекетімде кезең бойынша жүзеге асады. Әрине, бұл технологияны таңдаған себебім: балалардың саусақ моторикасы, ұсақ қол моторикасы қалыптасады. Осыған сәйкес бөлмеде саусақ жаттығуларына арнайы бұрыш ұйымдастырылды. Әдістемесі бойынша баулар, түрлі- түсті

прищепкалар, күріш, жарма, моншақтар т.б. материалдар жинақталды. Ал В.Воскобовичтің тәсілі бойынша геоконт жасалды. Онда балалар түрлі- түсті резеңкелерді шегеге тарта кигізіп, әртүрлі пішіндер, әріптер, сөздер жазады, құрастырады сосын соны әңгімелейді. Түрлі – түсті моншақтар сымға кигізіп отырып санау дағдылары жетіліп, есептер шығаруға үйренеді. Мысалы : сауат ашу ұйымдастырылған іс-әрекетінде жаңа әріп өткенде оны бірінші ыдыстағы маннаға саусақтарымен жазады. Сергіту сәтін жасаған кезде саусақтарына қалпақтар киіп жаттығулар жасайды. Қарапайым математикалық ұғымдарды қалыптастыруда тура, кері санауға, цифрдің өзін салуға, санның құрамын тануға, көп-аз, артық-кем, жуан-жінішке, биік-аласа ұғымдарды тақтайшада көрсетеді. Сөйлеуді дамыту сабақтарында 10 тақпақтарды ауызша жаттап алса қалғандары сурет арқылы жаттап алады. Қолдарына әртүрлі кейіпкерлер салынған атрибуттарды киіп алып ертегілер айтып береді. Жалпы айтқанда бұл әдістеме саусақ моторикасына әсер ете және белсендіре отырып, баланы жан-жақты дамытуға болады. Балалардың сөйлеу тілін жетілдіруде, саусақтарды жаттықтыра отырып бас миының жұмыс істеу қабілетіне күшті ықпал етеді. Сондай-ақ қолдың жазуға икемділігі артады. Баланың ойынға, қоршаған ортаға деген бейімін өзгертеді және өзіне деген сенімін арттырады, сұрақ қоя бастайды, қызғушылығы артады, сөйлеу дағдысы қалыптасады және сөздерді еркін оқи алады. Өзін достарының алдында емін еркін ұстауға үйренеді, яғни бала ашылады.

Мектеп жасына дейінгі балаларда көру арқылы есте сақтау және есту арқылы есте сақтау қабілетінің дамуын жетілдіруге ерекше көңіл бөлінеді. Себебі, көру анализаторлары мен есту анализаторларының қызметін жетілдіру арқылы ес процесі де дами түседі. Мысалы, балаларға бірнеше таныс және таныс емес заттың суреттері көрсетіліп, жиналып алынады да, баладан не көргенін айтып беруді ұсынады. Немесе бала көрген суреттердің реті бойынша алдында жатқан суреттерді ретімен орналастырады.

А.С.Макаренко ойынның балалар өмірін ұйымдастырудағы рөлін жоғары бағалай келіп, тәрбиешінің рөлі туралы былай деп жазды: «Мен де педагог ретінде олармен аздап ойнауға тиіспін. Егер мен тек қана үйретіп, талап етіп, айтқанымды істетіп тұрсам, онда мен пайдалы, бірақ жақындығы жоқ бөгде күш қана боламын. Мен міндетті түрде аздап ойнауға тиіспін және мен өзімнің барлық әріптестерімен осыны талап еттім». Ендеше, педагог баланы жан-жақты дамытқысы келсе, олардың ойындарының сүйікті қатысушысы болуы керек. Кез келген бала ойынмен өседі, себебі бала табиғатының өзі ойынмен байланысты.

Пайдаланған әдебиеттер

1. «Бала мен балабақша» Республикалық педагогикалық журнал, 2013
2. «Бала жанын тәрбиелеудің ерекшелігі» А. Бадел, 2009
3. 2023-2024 оқу жылында тәрбиелеу-білім беру процесін ұйымдастыру туралы әдістемелік нұсқау хат – Астана қ. 2022 ж.

4. Мектепке дейінгі педагогиканың жалпы мәселелері

Гуманизация психолого-педагогического сопровождения самоактуализации одаренной личности ребенка

*Серикова Т.В., педагог-психолог,
Васильева Т.Ю., воспитатель
КГКП «Ясли-сад «Балауса» г. Караганды*

Аннотация: современный мир, подвержен экономическим и политическим кризисам, общественное сообщество не стабильно, семье очень сложно, а подчас и трудно растить детей. Для семьи возникает множество социальных, материальных и других проблем. Очень трудно создать, а затем и сохранить благоприятный климат в семье, так необходимого для полноценного развития личности ребенка, особенно дошкольного возраста. Самые важные годы в жизни человека-детство, и как ребенок будет расти и развиваться, зависит от нас с вами педагогов и родителей.

Ключевые слова: ребенок, гуманизация, детство, семья, дошкольное учреждение, самоактуализация.

В жизни человека, дошкольное детство, является одним из самых уникальным периодом, когда формируется здоровье и развивается личность ребенка. Это период, в течение которого ребенок полностью зависит от окружающих взрослых - родителей и педагогов.

Мнения по этому вопросу, что важнее в становлении личности ребенка: семья или социальное воспитание, остаются спорными. Многие из великих педагогов-новаторов, отдавали предпочтение - семье, другие отдают пальму первенства общественным учреждениям. Изучение исторического опыта позволяет нам перенимать и реализовывать интересные, творческие идеи, учиться на чужих ошибках. Между тем современная наука располагает многочисленными данными, свидетельствующими о том, что ни один человек в развитии личности ребенка не может отказаться от семейного образования из-за его мощи и эффективности по сравнению с любым, даже очень квалифицированным образованием в детском саду.

Родители, имеют преимущественное право на обучение и воспитание детей перед всеми другими лицами. Они обязаны заложить основы физического, нравственного и интеллектуального развития личности ребенка.

Детский сад – первый социальный институт, первое воспитательное учреждение, с которым вступают в контакт родители, и где начинается их систематическое педагогическое просвещение. Как бы глубоко не продумывались формы воспитания детей в детских садах, какой бы высокой ни была квалификация педагога, невозможно достигнуть поставленной цели без постоянной поддержки и активного участия родителей в образовательном процессе. В настоящее время многие родители ищут пути грамотного и

гармоничного воспитания ребенка и готовы к активному сотрудничеству с педагогами.

Семья и дошкольные учреждения – два важных Института социализации детей. Они отличаются друг от друга воспитательными функциями, но для всестороннего развития ребенка необходимо их взаимодействие.

Воспитание ребенка – это искусство, которое имеет свою особенность: все представляется знакомым, понятным и простым. Чем меньше человек знаком с теорией и практикой образования, тем легче кажется воспитание ребенка.

Характерной тенденцией современного периода в развитии образования является стремление образовательных учреждений к открытости, которая и предполагает участие общества в жизни ДО. Немаловажную роль в процессе становления открытости играют родители, которые являются основными социальными заказчиками ДО. И взаимодействие педагогов с ними просто невозможно без учета интересов и запросов семьи.

Партнерство с семьей строится на основе взаимного уважения и добровольности. Цель взаимодействия с семьей — сделать родителей активными участниками образовательного процесса, оказав им помощь в реализации ответственности за воспитание и обучение детей.

Задачи дошкольной образовательной организации по работе с семьей:

- постоянно изучать запросы и потребности в дошкольном образовании семей, находящихся в сфере деятельности дошкольной образовательной организации;

- повышать психологическую компетентность родителей. Учить родителей общаться с детьми в формах, адекватных их возрасту; не травмирующим приемам управления поведением детей;

- убеждать родителей в необходимости соблюдения единого с организацией режима дня для ребенка дошкольного возраста;

- учить родителей разнообразным формам организации досуга с детьми в семье;

- создавать ситуации приятного совместного досуга детей и родителей в дошкольной образовательной организации; условия для доверительного, неформального общения педагогов с родителями.

Современный родитель стремится к диалогу, он хочет, чтобы его пожелания по воспитанию ребенка учитывались, его мнение было услышано, его взгляды были учтены в работе педагогов. Сделать это нелегко. Построение гармоничного, адекватного взаимодействия с родителями требует много терпения, такта, мудрости.

Как показывают исследования, наиболее сложными являются следующие области построения детско-родительских отношений:

- проблема свободы воли ребенка и границ необходимого контроля его поведения со стороны взрослого;

- способы воздействия на поведение ребенка (проблема поощрений и наказаний);

- проблема самоконтроля взрослого, управления своими эмоциями и рефлексии своего родительского поведения.

В связи с этим можно выделить следующие основные направления взаимодействия дошкольной организации с семьями детей:

- обеспечение комфортной адаптации ребенка и его семьи к условиям детского сада; формирование здоровья детей (родителями совместно с педагогами групп и специалистами, медицинской и психологической службами), построение индивидуальных программ укрепления здоровья ребенка;

- установление контакта с родителями и согласование с ними целей и ценностей образовательной деятельности;

- обеспечение постоянной содержательной информации о жизни детей в детском саду (в группе детского сада);

- предоставление родителям возможности повысить педагогическую компетентность, узнать больше о возрастных особенностях детей, об особенностях развития ребенка в дошкольном возрасте;

- создание ситуации приятного совместного досуга с участием семей детей; создание условий для реализации творческого потенциала семьи в организации жизни детей в детском саду.

Наиболее эффективными формами взаимодействия и сотрудничества с семьями воспитанников с точки зрения повышения родительской компетентности являются: ролевая игра, направленная на поиск нестандартных и эффективных способов воздействия на ребенка в различных ситуациях; психологический тренинг общения, обучение умению видеть реакцию партнера по общению и учитывать ее, меняя собственный стиль общения; обучение умению понимать и осознанно использовать невербальные компоненты коммуникации; тренинги самоконтроля и психоэмоциональной саморегуляции; рефлексия собственного стиля родительского поведения и формирование осознанных установок на желаемое поведение. Исследования показывают, что современные родители в наибольшей степени заинтересованы в активных формах обучения, таких, как практические занятия и тренинги.

Семья оказывает на ребенка значительное воспитательное воздействие, ни один педагог не может сравниться в этом с родителями. Ребенок, получая первичную социализацию в семье, приобретает в дошкольном учреждении опыт: общения со сверстниками, сотрудничества с другими детьми и взрослыми, самостоятельной деятельности. Возможность развиваться творчески с помощью воспитателей. Воспитание в семье и работа педагогов в дошкольном учреждении дополняют друг друга, в результате чего ребенок получает гармоничное развитие. В установлении контакта с родителями главная роль отводится педагогическому коллективу. Но, в тоже время, и родители должны проявлять активность и содействовать установлению положительных отношений с воспитателями.

Литература

1. Арнаутова Е.П. Основы сотрудничества с семьей дошкольника М.,1994
2. Т.Н. Доронова, А.Е. Жичкина Дошкольное учреждение и семья – единое пространство детского развития. М.,2003 г.
3. Спиваковская А. Психотерапия: игра, детство, семья. М.2000 г.

Мектепке дейінгі ұйымдағы әдістемелік жұмыс және болашақ педагогтарды даярлау

Токсанбаева Ж.К.

*Астана қаласы әкімдігінің «Ф. Оңғарсынова атындағы
№77 мектеп-гимназия» ШЖҚ МКК*

*«Ұстаздың биігі ойлана қарасаң, биіктей береді, үңіле қарасаң,
тереңдей береді, қол созсаң қарсы алдыңда, айналсаң артыңда тұрғандай».*
Сократ

Еліміздің ертеңі, ел болашағы жас ұрпаққа тәлімді тәрбие мен сапалы білім беру мектепке дейінгі ұйымнан басталады десекте еш қателеспейміз. Мектепке дейінгі ұйымда балаларға үздіксіз білім беру мен тәрбие келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді шығармашыл болуына тікелей әсер етеді емес пе? Ендеше ХХІ ғасырда болашақ мамандарды даярлау, олардың кәсіби бейімделуін қалыптастыру – кезек күттірмейтін өзекті мәселе болып келеді. Шын мәнінде, білім беру мәселелері баршамызды толғандырады. Ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев педагог кадрларды даярлауға арналған жаңа жоғары оқу орындарын құру туралы Үкімет отырысында сөйлеген сөзінде: «Қазіргі ұстаздардың жасы ұлғайып келеді, ал жас кадрлар арасында оларды алмастыратын лайықты адам жоқ. Бізге жаңа формациядағы мұғалімдерді даярлайтын жоғары оқу орындары қажет», деп болашақ педагог кадрларын даярлау бойынша міндеттер тапсырды. Бүгінде білім беру жүйесі өзінің келбетін қарқынды түрде өзгертіп келеді. Бұл, ең алдымен, Қазақстандық білім берудегі елеулі өзгерістерге байланысты. Бүгінгі күні Қазақстан Республикасының білім беру саласы түбегейлі қайта құрылып, оқытудың белсенді әдістері енгізілуде.

Мектепке дейінгі ұйымда педагогтарды даярлаудың мақсаты– мұғалімнің оқушылардың зияткерлік қабілеттерін дамытуды ынталандыру мақсатында жаңартылған білім беру процесінде жоспарланған оқу бағдарламаларына шолу және қазіргі әдіс-тәсілдерді қолдана білу.

Міндеті: болашақ педагогтың іс-әрекеттеріне теориялық талдау жүргізу, білім мазмұнын жаңарту, мектепке дейінгі ұйымдарда болашаққа білім беретін педагогтардың қабілетін дамыту жан-жақты шығармашылыққа баулу.

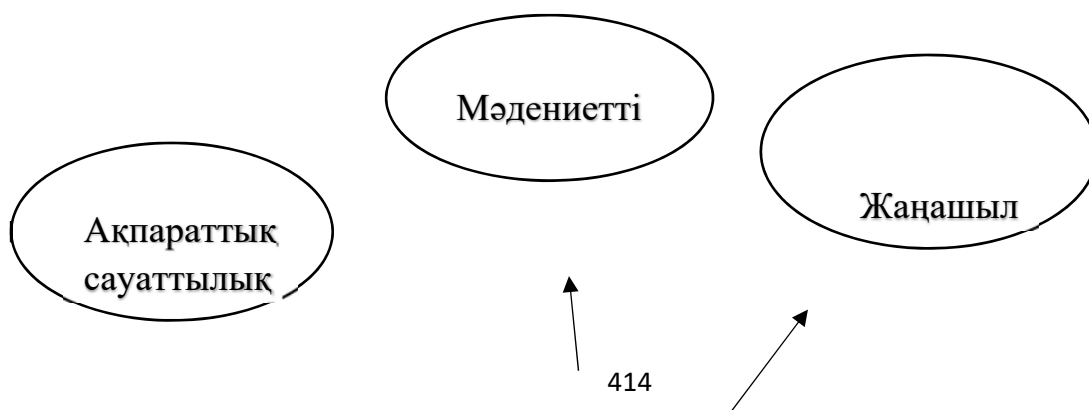
Балаларға тәрбие мен білім беруде жаңа педагогикалық технологияларды, заманауи әдістерді енгізу, оларды тиімді қолдану педагогтардың шығармашылық ізденісіне тікелей байланысты. Педагогтың білім, шеберлігі балалардың жан-дүниесіне терең үңіліп оны ұғына білу талап етіледі.

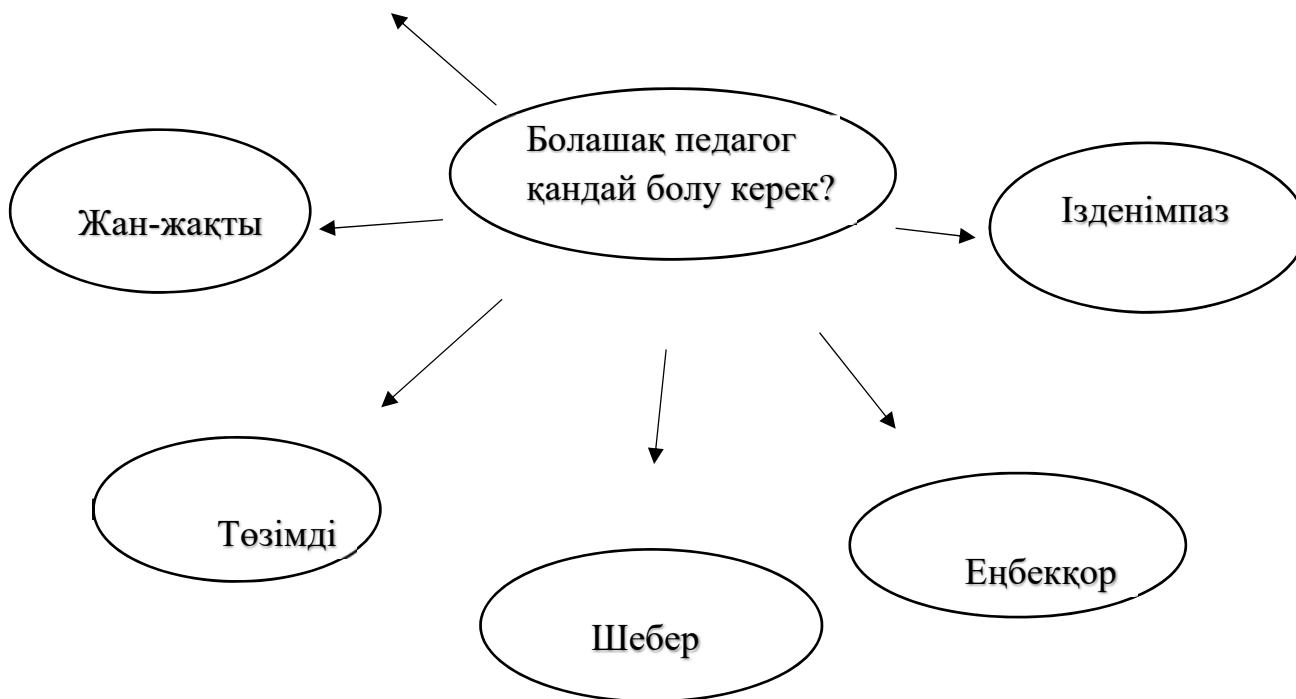
Тәуелсіз мемлекетіміздің жаңаша даму үрдісінің сұраныс тұрғысынан қарап, ұрпаққа берілетін білім мазмұнын жаңарту, игеру мәселесі арқылы қазақ тілінің қасиетін өзге ұлт өкілдеріне ұғындыруға елеулі үлес қосып жүрген, мұғалім мамандығының иелері аз емес. Соның ішінде болашақ ұрпаққа әлемдік деңгейде білім беру мақсатына орай білім мазмұнына жаңаша қарау – басты міндеттердің бірі. Қазіргі кезде білім берудің жаңа жүйесінің қолданылуы, білім мазмұны мен әдіс-тәсілдерінің жаңаруы бәсекелестікке қабілеті мол, шығармашылық бағытта еңбектенетін, ой қабілетімен ерекшеленетін азаматты тәрбиелеуді көздейді.

Ұлы ағартушы Ахмет Байтұрсынов: «Мектептің жаны - мұғалім. Мұғалім қандай болса, мектебі де сондай болмақшы, яғни мұғалім білімді болса, білген білімін басқаға үйрете білетін болса, ол мектептен балалар көбірек білім біліп шықпақшы. Солай болған соң, ең әуелі, мектепке керегі – білімді, педагогика, методикадан хабардар, оқыта білетін мұғалім», — деген. Ғасырға жуық уақыт өтсе де, Алаш арысының осы сөзі ескірген емес.

Қазіргі заман мұғалімі қандай болу керек?

- «Өмір бойы, іздену және үйрену» ережесін ұстанып, өзі оқи отырып, өзгені оқытатын;
- Өзінің ғана емес, болашақтың еңбегіне жауапкершілікпен қарайтын;
- Заман талабына сай жаңа технологияны жетік меңгерген, білімді, жаны жаңалыққа толы, түсінбегенді түсіндіре алатын;
- Меңгергенін өзгеге меңгерте алатын;
- Мұғалімдердің білім, білік, дағдыларын жетілдіру жолдарын таба алатын;

Қазіргі білім беру саласындағы басты міндет – білім мазмұнына жаңалық енгізудің тиімді жаңа әдістерін іздестіру мен оларды жүзеге асыра алатын жаңашыл мұғалімдерді даярлау. Жаңашыл мұғалімдер педагогикалық қызметтің барлық түрлерін зерттеп, кез-келген педагогикалық жағдайда өзінің білімділігі, парасаттылығы, ақылдылығы, мәдениеттілігі, іскерлігі, шеберлігі арқасында шеше алатын, педагогикалық үдерістің нәтижесін жақсартуға ұмтылатын жаңашыл әрі шығармашылықпен жұмыс алатын және тұлға болуы керек. Жаңалыққа әуес, үнемі ізденіс үстінде болатын тың ой-идеялардың иесі болуы мен оны бақылау жасаудың үлгісін өзгертуі маңызды.

Қазіргі уақытта болашақ мамандар дайындау үшін:

1. Мұғалімнің жеке көзқарасы бар және соны қорғай білетін жігерлі тұлға және өз ісін жетік біліп, әрдайым ізденісте болатын мұғалім.
2. Педагогтік, психологиялық білімін жетілдіріп үйрену қажет, және сол білімін күнделікті ісінде шебер пайдалана білетін болуы керек. Әрдайым болашақ педагогқа қолдау көрсетілу керек, қазіргі уақытта ол үлкен мәселе болып келеді? Педагогқа жан-жақты қысым көбейту оның жұмысы мен оның болашаққа деген ынта-жігерін жояды.
3. Педагог міндетті түрде, стандартты оқулықтарды дұрыс пайдалану, ақпараттарды көбірек қолдану арқылы өз біліктілігін жетілдіріп отыру керек.. Өзінің оқушысын өз бетінше білім алуға үйретпеген мұғалім қазір түпкі нәтижеге қол жеткізе алмайды. Сондықтан бала да ақпаратты құрал арқылы өзі де қосымша мәліметтер жинауға үйрету керек.

4. Мұғалімнің ұйымдастырушылық, қабілеттер мен қатар өз бойындағы педагогикалық-психологиялық әдістерін қолдану арқылы баланың ойын тыңдап қиын жағдайдан алып шығу амалын табуы керек. Соның негізінде күрделі жағдайларды шешу арқылы шешім таба алатын дәрежеге жету мүмкіндік табады.

5. Мұғалімнің бойына рухани адамгершілік адамгершілік, өзін ұстай алу ұстанымын дұрыс қолдануға арқылы өз еңбек қолында қолдана білуі керек.

6. Педагог өз сабақтарында: «Step-Step технологиясы», «В.Воскобович технологиясы», «Ойын технологиясы» «Ақпараттық технологиясы», «Сын тұрғысынан ойлау технологиясы» «Асық технологиясын» балалардың жеке басын қалыптастыру мен дамытуда әр педагог аса ерекше жауапкершілікпен қарауы тиіс деп ойлаймын.

Корыта келгенде, Қай заманда болмасын, сол қоғамға сай жасөспірімдерді тәрбиелеудің бірден-бір жолы адамның рухани байлығын білім арқылы арттыру. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамытуда үнемі әр түрлі технологияларды қолданып келемін. «Step-Step технологиясы», «Судың қасиетін» тәжірбие арқылы анықтау, «Ақпараттық технологиясы» арқылы «Сиқырлы сандық» интеллектуалды ойындар, В.Воскобович технологиясы», «Күлгінді орманға саяхат» атты сабақтар өткізіп келемін. Мектепке дейінгі ұйымдарда оқыту мен тәрбиелеудің педагогикалық жүйесі мен құрылысын зерттеп, тиімді әдіс-тәсілдерін қарастыру және оны ұйымдастырудың жақсы жақтарын арттыру арқылы жүзеге асыру қажет. Ол үшін, мектепке дейінгі ұйымның оқу-тәрбие үдерісінің сапасын жақсартуды үнемі назарда ұстап, реттеп отыру, яғни білім беру бағдарламаларын іріктеу және оны тиімді жүзеге асыруға баса назар аудару, сапалы оқу-әдістемелік еңбектер дайындау және жаңа технологияларды ұтымды пайдалану қажеттілігі туындайды. Әр түрлі жаңадан дамып келе жатқан әдістерді қолдану арқылы баланың қызығушылығын арттырып қана қоймай өзін-өзі бағалауға да үйрете аламыз.

Әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласы 2017 жылғы 24 сәуір 2017 ж.
2. Ж.А.Жүсіпова «Педагогикалық шеберлік». Оқулық. Алматы 2011
3. Тұрғынбаева Б.А. Ұстаздық шығармашылық. Алматы, 2007 ж.

Инновационный подход к деятельности детей дошкольного возраста через театрализованную деятельность по развитию творческих способностей у детей старшего дошкольного возраста

*Юсупова Т.А., Бекмагамбетова А.Т.
музыкальный руководитель*

Аннотация: В данной статье рассмотрен инновационный подход к реализации театральной деятельности в д\саду. Показана важность данного направления. Ключевые слова: театрализованная деятельность, эмоциональная сфера, театр, театрализованная игра, предметно-пространственная среда.

Музыкальное воспитание в детском саду - это организованный педагогический процесс, направленный на воспитание музыкальной культуры, развитие детей с целью становления творческой личности ребенка.

Проблема развития творческих способностей очень актуальна в наши дни, из-за скованности, напряженности, неуверенности в себе, дети вряд ли смогут вырасти действительно творческими личностями. Наша главная задача-воспитать людей ищущих, способных реализовать себя в творческой деятельности.

Вся жизнь детей заполнена игрой. Каждый ребенок - индивидуальная личность. Наша задача научить ребенка играть, взять на себя роль и действовать, помогая ему приобретать жизненный опыт.

Театр - это средство эмоционально-эстетического воспитания детей в детском саду. И благодаря театру ребенок познает мир не только умом, но и сердцем и выражает свое собственное отношение к добру и злу.

Игра является ведущей деятельностью дошкольника. Этот постулат детской психологии известен всем. Разнообразна концепция игры. Какой вид игровой деятельности является наиболее важным для дошкольников? Мы обратили внимание на тот факт, что среди многочисленных игр у детей очень популярна игра в “театр”.

Театр развивает у детей фантазию, учит сопереживать событиям, создает соответствующее эмоциональное состояние, раскрепощает ребенка, повышает его уверенность в себе, воспитывает дружеские отношения.

Театр-это форма искусства, которая наиболее полно способствует творческому развитию ребенка. Дети дошкольного возраста должны знать героев русских и казахских народных сказок. Поэтому мы в свободное время познакомили детей с героями сказок. А затем решили организовать в детском саду- не просто театр, а театр кукол-марионеток, с актерами, зрителями, реквизитом, театральными программами.

Работа строится по принципу отношения на равных, свобода действий, принцип внезапности, принцип включения ребенка в процесс режиссуры, индивидуальный подход по принципу «каждый ребенок-это личность».

Для начала, мы изучили литературу по данной теме. В основу взяли программу «Театр – творчество – дети» (Автор Н. Ф. Сорокина, л. г. Миланович).

Свою работу строили и планировали на принципе триединства: деятельность с детьми, взаимодействие с педагогами, сотрудничество с родителями.

Использовали «Модель развития творческих способностей детей дошкольного возраста», куда вошли такие виды деятельности, как: «Знакомство с основами драматизации», «Основы актерского мастерства», «Основы кукольного театра», «Театральная самодеятельность», «Праздники и развлечения».

Вместе с детьми мы разработали правила поведения на занятиях:

- тихо говорить;
- спокойно ходить;
- помнить, как вести себя на занятии;
- не стесняться показать свои способности;
- заботиться друг о друге;
- помогать друг другу;
- внимательно слушать друг друга (дать возможность высказаться каждому).

Занятия проводятся в двух направлениях:

1. Развитие у детей основ актерского мастерства в процессе выполнения упражнений творческого характера;

2. Дети знакомятся с разными методами, характерными для различных видов театрального искусства.

Построены по одной схеме:

- Введение в тему, создание эмоционального настроения;
- Театральная деятельность (в разных формах), где воспитатель и каждый ребенок имеют возможность реализовать свой творческий потенциал;
- Эмоциональное заключение, обеспечивающие успешность театрализованной деятельности.

Для того, чтобы все дети были вовлечены в работу, используются разнообразные приемы: творческие задания; упражнения и этюды; выбор детьми роли по желанию; назначение на главные роли.

Работы по театральной деятельности проводились в тесном контакте с педагогическим коллективом: воспитатель, преподаватель казахского языка, музыкальный руководитель.

- Для успешной работы создали предметно-пространственную среду:

в группе руками воспитателей и родителей оборудованы театральные уголки для самостоятельной деятельности детей с различными видами театров, изготовлены костюмы, простые декорации. Кроме того, в музыкальном зале установлен занавес, сделали кукол-марионеток, пальчиковый театр, наглядно-дидактические материалы, подобраны карточки с изображением сказочных персонажей для работы над пантомимикой.

Сотрудничество с родителями включает в себя такие мероприятия, как: выступление на родительских собраниях; индивидуальные консультации; помощь в изготовлении атрибутов, театральных костюмов и декораций; участие в написании сценариев и показ сказки, тематические выставки и папки-передвижки, участие в праздниках, развлечениях, театральных постановках.

По словам детей, мы узнали, что многие семьи практикуют в домашних условиях театральные развлечения. Проявление этого общего интереса сплачивает детей, воспитателей и родителей.

Проанализировав результаты, выяснили, что не только дети, но родители изменили свое отношение к театру.

Общаясь изо дня в день с искусством театра, дети учатся быть более терпимыми друг к другу, миролюбивыми, сдержанными, сосредоточенными. Театр формирует у детей целеустремленность, взаимопомощь, взаимозаменяемость. Задача нашего театра - не предназначена, чтобы воспитывать артистов – профессионалов, но детям всегда присуще творчество, и важно уметь его развивать и поддерживать.

В жизни ребенка дошкольного возраста много эмоций и впечатлений, которыми иногда трудно управлять. Работая с детьми уже более 30 лет, мы научились находить подход к любому ребенку, помогать выразить эмоции в движении, словами, мимикой.

Проведенная работа подтвердила целесообразность выбранного направления:

- дети освоили театр марионетки;
- детская речь стала более связной, выразительной, расширяется их словарный запас;
- дети научились выражать свои чувства и понимать чувства других;
- стали более уверенны, научилась преодолевать трудности, сопереживать;
- у детей появился интерес к театру и искусству в целом.

Этот опыт и созданные условия помогли сотрудникам нашего детского сада обеспечить условия организации театральной деятельности с детьми, так как эта деятельность является наиболее благоприятной и доступной для развития творческих способностей детей.

Список использованной литературы:

1. Антипина А. е. «Театральная деятельность в детском саду», М., «ТЦ поле» 2006,
2. Артемова л. в. «Театрализованные игры дошкольников», Москва, Просвещение, 1991.
3. Буренина А. И. «Театр родов», С.-Петербург, 2002
4. Губанова Н. Ф. «Театрализованная деятельность дошкольников», М., «Вако», 2007.
5. Сорокина Н. Ф. «Играем в кукольный театр: «Театр-творчество – дети», М., Аркти, 2004

Инновациялық жұмыс – жаңа заман талабы

*Шинибекова Г.П. Касембекова Ж.М.
Қарағанды қ. «Балауса» бөбекжайы» КМҚК, тәрбиеші*

Аңдатпа: Мақалада автор мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегі инновациялық жоба жұмыстарының бағыттарын ұсынады. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының педагогтарына еңбек жобасын қолана отырып баланы қоғамда жеке тұлға болып қалыптасуына жағдай жасау қажеттігін көтереді. Мұғалімнің инновациялық іс-әрекетке дайындығын дамыту қажеттілігі дәлелденді.

Кілт сөздер: инновация, инновациялық технологиялар, педагогтың инновациялық іс-әрекетке дайындығы.

Бүгінгі таңда мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының тәрбие мен оқыту бағыттарын қоғам сұраныстарына сәйкес құру көкейкесті мәселелердің бірі болып отыр. Осыған орай, мектепке дейінгі ұйымдар педагогтерінің кәсіби білімдерін жетілдіру, оқу-тәрбие үдерісінде инновациялық технологияларды қолдануға бағыт-бағдар беру, озық іс- тәжірибелер мен идеяларды насихаттау негізінде жүргізіледі.

Инновациялық іс-әрекеттің мазмұны мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының оқу-тәрбие үдерісінде қолданылатын бағдарламаларды басшылыққа ала отырып, мектепке дейінгі педагогика мен психология, әлеуметтану, медицина саласындағы ғылыми-зерттеу жұмыстарының нәтижелері негізінде анықталады. Инновациялық технологияларды меңгеру педагогтың интеллектуалдық, кәсіптік, адамгершілік, шығармашылық, зерттеушілік т.б. қасиеттерінің қалыптасуына оң әсерін тигізеді, әр педагог өзін- өзі дамытып, оқу- тәрбие үдерісін тиімді ұйымдастыруына көмектеседі.

Білім беру үрдісін технологияландыру педагогтардың балалар әрекеттерін ұйымдастыру мен мектепке дейінгі білім берудің сапасына оң әсер етеді. Қазіргі заманғы педагогтардың инновациялық технологияларды білуі уақыт талабы. Алайда мектепке дейінгі білім беру жүйесінде технологияларды пайдалануда бірқатар қиындықтар байқалады, олар:

- педагогтардың технологиялардың құрамдас құрауыштарын жеткіліксіз білуі;
- тәжірибе барысында тұтас технологияны емес, оның элементтерін пайдалануы;
- педагогикалық жүйені тұтас көру дағдысының жоқтығы;
- жұмыс тәжірибесіне сапа енгізуді бастамалайтын технология идеяларын қате түсіну.

Ең бастысы, алдыңғы қатарлы әр технологияда қарастырылған, баланы қоғамның ең негізгі құндылығы ретінде тану, оның рухани жан- дүниесінің баюына және әр баланы жеке даму ерекшеліктеріне сәйкес өзіндік дамуына жағдай жасау мәселесі ескерілмейді. Осындай мәселелер тек әдістер, формалар мен құралдар түрінде ғана қолданылатын педагогикалық, білім беру жағдаяттарын тудырады.

Мектепке дейінгі кезеңдегі тәрбие-адам қалыптасуының алғашқы баспалдағы. Балабақшадағы тәрбие бала табиғатына ерекше әсер етіп, оған өмір бойы өшпестей із қалдырады. Осы орайда заман талабына лайық тәрбие мен білім беру жұмысын кешенді ұйымдастыру жаңа технологияларды,

идеялар мен шығармашылық, инновациялық жаңашылдықты қажет етеді. Жас ұрпаққа білім беруді жетілдіру мәселесі толассыз күн сайын өзгеріп тұрған әлеммен бірге жүрері анық. Балабақшада берілетін тәрбие – барлық тәрбиенің бастамасы, әрі жан- жақты тәрбие мен дамыту ісінің түпкі негізін қалайтын орын. Бала бойындағы жақсы қасиеттер мен мүмкіндіктерді ашып олардың өнегелі, тәрбиелі болып өсуіне балабақша ошағының тигізер әсерінің маңызы зор. Бүгінгі күнгі балабақша – болашақтың балабақшасы мәдени саналы, халықтың мәдениетке жүйеленген жеке бағыттылық баланың жеке басының дамуына педагогикалық жағдай жасайтын және өзін-өзі тануына көмек көрсететін, физикалық және рухани жағынан экологиялық таза, ізгілендірілген, өмірге, дүниеге тік қарай алатын, қоршаған ортамен жүйелі байланысқан, әлеуметтік өмірге бейімделген, бәсекеге қабілетті жаңа ұрпақ өсіріп, дамытатын, жетілдіретін балабақша болуға тиісті.

Бала еңбегін тек балабақшада ғана емес, сонымен қатар отбасында да одан әрі дамытып жүргізу мақсатында ата-аналармен жүргізілетін жұмыс жоспарын қалыптастырдым. Күннің II жартысында еңбектің бір түрін жоспарлап, соған сәйкес жұмыс жүргіземін. Қызығушылық танытқан ата-аналарды қоса қатыстырып жұмыс барысын түсіндіріп отырамын.

Балалардың еңбекке деген дұрыс көзқарасын қалыптастыру, өз-өздеріне қызмет етуге үйрету, бір-біріне кедергі жасамай еңбек етуге үйрету. Ойнап болған соң ойыншықтарын орын-орнына жинауға тәрбиелеу. Балаларды балабақшадағы еңбек жұмыстарына араластыру ойын бұрышындағы кезекшілікті атқаруға үйрету. Үлкендердің көмегімен гүлдерді суару, ағаштарға су құю, оқу құралдарын тарату, ас ішу кезінде тарелка, қасықтарды қойып шығу сияқты жұмыстарды үйрету. Үлкендердің еңбегінің және еңбектің қажеттілігі жөнінде түсінік беру. Балаларды алдына мақсат қоя білуге, оған жетуге үйрету жұмыс істеу мәдениетін қалыптастыру. Арнайы жабдықтарды дұрыс пайдалану, қадірлеу, қайта орнына қою, бір-біріне көмек көрсетуге тәрбиелеу. Балаларды жұмысты бастап оны аяғына дейін жеткізуге тәрбиелеу. Балабақшадағы еңбек жұмыстарына қатысу, ұжымдық еңбекке үйрету. Ертегі, әңгімелерді кейіпкерлер арқылы «Еңбек түбі - зейнет» екенін түсіндіру.

Осы мақсатқа қол жеткізуде баланың жас ерекшелігін, психологиялық мүмкіндіктерін ескере отырып балалармен жүргізілетін жылдық жоспар құрастырдым. Бұл жоба төрт кезеңнен тұрады.

1 кезең: - ұйымдастырушы

-әдебиет жинау

-жобаға сәйкес әдебиеттермен танысу

-жұмыс түрлерімен танысу

2 кезең: - жобаның жылдық жоспары

-бала еңбегін оқу іс-әрекеттерімен кірістіру

-бала еңбегін түрлеріне байланысты бөлу

-жұмыс түрлерімен танысу

3 кезең: - жобаны жүзеге асыру

- бала еңбегін оқу іс-әрекетіне пайдалану
 - күннің II жартысында еңбекке үйрету
 - әртүрлі ойындарға еңбекті қолдану
- 4 кезең: - бала еңбегін ашық сабақта қолдану

- еңбектің бір түрін көрсету
- жоба бойынша слайд көрсету
- жоба бойынша жазбаса есеп беру.

Алдыға қойған міндет: балаларды еңбек түрлерімен және кәсіптермен таныстыру. Ұжымдық еңбекті татулықпен ұйымдастырып атқаруға үйрету. Еңбектің әр түріне баланың қызығушылығын ояту, ұжымда еңбек етуде белсенділік, ынта ықыласын көрсетуді қолдау. Өз қолымен жасаған еңбегіне қуаныш, мақтаныш сезімін тудыру. Еңбекке қызығушылығын тәрбиелеп жағымды көзқарас тудыру. Өз-өзіне қызмет етуі балабақшада және отбасында еңбекке араласу, яғни үлкендерге көмектесу.

Еңбек етуге жат қылықтар: Еріншектік, жалқаулық, шалағайлық, ұқыпсыздыққа жиренуге баулу, яғни жол бермеуге тәрбиелеу. Бақыт адамға еңбек арқылы келетінін ұғындыру.

К.Д. Ушинский талаптарының ең бастыларының бірі - еңбек-сүйгіштікке, еңбек ете білуге және еңбекке ынталы болуға тәрбиелеу. Кімде-кім пайдалы еңбекпен айналысса, сол адам қоғамның лайықты азаматы бола алады деп білді Ушинский баланың санасына сәби кезінен-ақ, еңбек етудің қажеттілігі мен маңыздылығын ұялатуды, пайдалы іс істеуге тырысушылыққа және қандай істе болса да шын ниетпен және ұқыпты орындауға тәрбиелеуді ұсынды.

Жоба әдістерін енгізу балабақшада көрсетілетін білім беру іс-әрекетінің сапасын арттыруға ғана емес, сонымен қата болашақ ұрпақтың қоғамда жеке тұлға болып қалыптасуындағы қажеттіліктерін қалыптастырады. Инновациялық жобалар мектепке дейінгі білім берудің кешенділігін, қызметін, бағыттарын, әдістемелік шешімдерді енгізуге жалпы білім беру стандартымен үйлесімде жұмыс жасауға мүмкіндік беретін әдіс-тәсіл.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Балабақша меңгерушісі және әдіскері №1, 2020 ж.
2. В.А.Сухомлинский. Балаға жүрек жылуы// - Алматы: 1987 -45 бет.
3. К. Сейталиев. Тәрбие теориясы/ - Алматы: 2005
4. Матяш Н. В. Инновационные педагогические технологии. Проектное обучение/ М.: Академия. -2012.-182 с.
5. Мектепке дейінгі ұйым басшысының анықтамалығы №2, 2014 ж.
6. Р.Қоянбаев. Тәрбие теориясы// - Алматы: 1991.-28 бет.

Тенденции развития полиязычного образования

Гонтаренко К.А., Сермак Е.А., воспитатели
КГКП «Ясли-сад «Балауса»,
г. Караганды

Сегодня, в век технологизации и глобализации, наблюдается активизация процесса поиска эффективных условий, механизмов воспитания молодежи, способной к диалогу с другими культурами. История общества показывает, что процветание общества зависит не только от экономики и техники и даже не от общей культуры, а от культуры слова. И действительно, подготовка разностороннего специалиста, обладающего высоким уровнем культуры (в том числе и культуры слова) – главная проблема образования сегодня. Реалии современного этапа развития общества, языковая ситуация в Казахстане – многонациональном, с многовековой историей, в которой переплелись народы, нации, культуры, в настоящее время диктуют необходимость разработки основных методических принципов и подходов к формированию коммуникабельной языковой личности.

В соответствии с требованием времени каждый гражданин должен стремиться к владению государственным языком, русским языком – языком межнационального общения и английским языком. Для реализации этой идеи разработана стратегия развития полиязычного образования, планируется подготовка педагогических кадров для системы полиязычного образования, а также разработаны модели по обучению казахскому и русскому языкам, аналогичные международной системе обучения английскому языку. Это позволит сформировать единую методологию обучения языкам. В рамках реализации культурного проекта «Триединство языков» стоит задача повысить роль государственного языка как фактора укрепления государственности Казахстана, сохранить высокий уровень знания русского языка, а также создать условия для успешного овладения английским языком. В Казахстане уже начата работа по развитию центров обучения языкам.

Полиязычное образование – основа становления полиязыковой личности, уровень сформированности которой во многом обуславливает позитивный характер личностной самореализации человека в современных условиях общественных отношений, его профессиональную конкурентоспособность.

Полиязычие как важное направление развития человечества осознавалось давно. Сегодня невозможно представить себе, что где-то ещё существуют страны, люди которых владели бы только одним языком. И в реальности нет цивилизованных государств, где жила бы только одна нация. Для нормального функционирования любого многонационального государства весьма существенно формирование двуязычия и полиязычия.

Полиязычие – «употребление нескольких языков в пределах определенной социальной общности (прежде всего государства); употребление индивидуумом (группой людей) нескольких языков, каждый из которых выбирается в соответствии с конкретной коммуникативной ситуацией».

Проблемы полиязычия при соответствующих принципах гуманизма может стимулировать гуманизацию в национальной образовательной системе. Основание необходимости приоритета родного языка культуры в целом, который, активно адаптируя языки других народов, укрепляется в своём

богатстве и уникальности, - это тот методический принцип, который выдвигается в качестве концептуального решения социально – философских проблем гуманизации полиязыкового образовательного пространства современного мира. Язык рассматривается, как фактор культуры во первых, потому что он является ее составной частью которую мы наследуем от наших предков; во-вторых, язык – основной инструмент, посредством которой мы усваиваем культуру; в-третьих, это важнейшее из всех явлений культурного порядка. Являясь составной частью культуры и его орудием, он выражает специфические черты национальной ментальности, открывает механизмы области сознания. Язык – это объективная реальность. Язык таков, каким является общество. Оно изменилось. Во многом – под влиянием средств массовой информации, интенсивно использующих все блага высоких технологий.

Чтобы обеспечить достижение международно-стандартного уровня владения несколькими иностранными языками, сформулирована концепция полиязычного образования. Она предполагает становление полиязычной личности при определенном отборе содержания, принципов обучения, разработке специальной технологии с использованием многоязычных разговорников, словарей и учебно-методической литературы, где указывались бы сходства и различия базового, промежуточного и нового языка обучения. В новой технологии обучения необходимо обеспечить идентичность содержания обучения второму и третьему языкам, начиная с универсальных языковых явлений переходить к специфическим для нового, изучаемого, языка. Полиязычная личность – это модель «человека, рассматриваемого с точки зрения его готовности производить речевые поступки, создавать и принимать произведения» (высказывания и тексты) на трех и более языках.

Владение казахским, русским языком и иностранными языками становится в современном обществе неотъемлемым компонентом личной и профессиональной деятельности человечества. Всё это в целом вызывает потребность в большом количестве граждан, практически и профессионально владеющих несколькими языками и получающих в связи с этим реальные шансы занять в обществе более престижное как в социальном, так и в профессиональном отношении положение.

Система принципов обучения в системе полиязычия: казахский язык – русский язык – английский язык;

- изучение языков идёт параллельно, языки не пересекаются, опорой является родной язык;
- обучение иностранному языку это обучение речевому мышлению, овладение новыми средствами выражения мыслей и миром изучаемого языка;
- развитие полиязыкового сознания личности;
- алгоритм развития речи; мысленная, устная, письменная.

Казахстан стремительно врывается в мировое сообщество и ставит перед собой высокие цели развития. Мир становится все разнообразнее и

многоязычие, и все больше детей попадают в среду, где используется более одного языка.

Глава государства К. Ж. Токаев ставит перед отечественным образованием принципиально новые задачи. Сегодня в Казахстане заложены основы для формирования целостной казахстанской модели инновационного образования, эффективно интегрирующей все уровни обучения – от детского сада до высшего образования и науки.

Внедрение в дошкольных организациях образования современных инновационных методик и креативных образовательных технологий обучения позволит заложить потенциал для более успешного и качественного продолжения обучения в школе, колледже, в вузе, что, в свою очередь, напрямую повлияет на развитие интеллектуального будущего нашей страны. А повсеместное внедрение трехязычного обучения по всей вертикали – от детского сада до вуза – даст возможность молодому поколению казахстанцев познакомиться с передовыми достижениями и тенденциями в науке и технике, быстрее социализироваться в обществе.

Государственный общеобязательный стандарт образования РК предусматривает, как ожидаемый результат обучения, готовность детей к школе как совокупность двух составляющих: готовность учиться и готовность к школе. Каждая образовательная область государственного обязательного стандарта образования:

«Здоровье», «Коммуникация», «Социум», «Познание», «Творчество» - ориентирована на формирование компетентностей в рамках культурного многообразия.

В частности, образовательная область «Коммуникация» нацелена на воспитание полиязычной личности дошкольника, освоившего базовые ценности языка, готового к социально-культурному взаимодействию на родном и других языках, способного общаться окружающими вербальными и невербальными средствами. По стандарту, языковая компетентность ребенка к 6 годам заключается в свободном владении языком в рамках лексико-грамматическому и фонетическому уровню развития для своей возрастной группы. У каждого народа воспитании своих потомков существуют национальные особенности. Задача сегодняшнего дня – изучать эти замечательные традиции народов и широко использовать их в воспитательном процессе.

Полиязычное образование становится нормой жизни нашего общества. Сегодня перед педагогом стоит задача: формирование поликультурной личности. Знание родного и государственных языков, изучение иностранного языка расширяют кругозор личности, содействуют ее многогранному развитию, способствуют формированию установки на толерантность и объемное видение мира. Знание иностранных языков - необходимость современного мира. Понимая, что английский язык - язык международного общения, все больше родителей стремятся вложить в уста своего ребенка иностранную речь с первых лет жизни. Дошкольный возраст призван

психологами наиболее благоприятным периодом для раннего обучения второму языку. Формирование в дошкольном возрасте у детей ключевых компетентностей имеет огромное значение. У детей развиваются способности самостоятельно и творчески решать разнообразные задачи и проблемы, уметь выражать свои мысли и чувства разнообразными творческими способностями. Цели поликультурного и полиязычного образования: воспитание поликультурной, формирование компетентной личности ребёнка, готового к социокультурному взаимодействию на государственном и других языках, формировать человека, способного к активной жизнедеятельности в многонациональной и поликультурной среде, обладающего развитым чувством понимания и уважения других культур, умением жить в мире и согласии с людьми разных национальностей.

Наши сегодняшние дети – это завтрашние хозяева страны. И поэтому уже сегодня необходимо заботиться о воспитании маленьких граждан Республики Казахстан. Естественно, что освоение языков детьми требует и от родителей большой отдачи и терпения. Родители принимают активное участие в раскрытии компетентностей не только детей, но и своих в частности. Увлекательные формы работы дают возможность раскрытия не только языковых, но и творческих способностей, что ярко выражается при оформлении языковых портфолио, участии в проектной деятельности, изготовлении костюмов для театрализаций.

Познание и изучение двух языков в дошкольном возрасте нелегкий путь но благодаря труду педагогов и усилиям родителей, его можно сделать доступным, познавательным и увлекательным. Владение казахским, русским и иностранным языками становится в современном обществе неотъемлемым компонентом личной и профессиональной деятельности человека. Грамотное и правильное внедрение трехязычия даст возможность выпускникам наших детских садов быть коммуникативно-адаптированными в любой среде

Список литературы

1. Большая советская энциклопедия: Языкознание, 1998.
2. Кондубаева М.Р. Научно-исторические основы формирования культуры речи двуязычного учителя-словесника: автореф. дис. . д-ра пед. наук. – Алматы, 1995. – 339 с.
3. Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность. – М., 1987. – 261 с.
4. Государственная программа развития образования в РК до 2010 г. от 11.10.2004 г. № 1459 – Алматы: Юрист, 2007.
5. Закон РК «Об образовании» от 07.06.1999 № 389 - Алматы: Юрист, 2007.
6. Комплексная программа воспитания в организациях образования РК на 2006- 2011 гг. – Алматы: Юрист, 2

**Мектеп жасына дейінгі балалардың кеңістікті
бағдарлау ерекшеліктері**

Аңдатпа

Мектепке дейінгі жаста балалардың кеңістік туралы жаңа мәліметтерді білуге ұмтылысы, әлемді танып білуге деген талпынысы, бақылау жасауға, өздігінен ізденуге әрекет етуі ол-табиғи қалыпты жағдай. Әрбір дені сау бала туылғаннан-әр нәрсені зерттеп білуге, ізденушілік белсенділігі басым болады. Баланың ішкі сезімі әлемді түсінуді, қоршаған ортаны танып, қарапайым математикалық түсініктер ішінен кеңістікті бағдарлауды қалайды. Сондықтан бұл мақалада өзімнің іс-тәжірибемде баланың жас ерекшеліктеріне байланысты пайдаланып жүрген кеңістікті бағдарлауға арналған ойындарды ұсынамын.

Менің мақсатым жас ұрпаққа ойын арқылы білімді меңгертіп негізгі қажетті құндылықтарды баланың бойына сіңіре отырып жан-жақты қалыптасқан жеке тұлға тәрбиелеу.

Кілт сөздер: жазықтық, кеңістік, зерттеу әдістері, нысан, өзін-өзі басқару, бағыттау қабілеті.

Мектеп жасына дейінгі кезеңде балаларда қарапайым математикалық түсініктердің ішінен кеңістікті өзінің дене мүшелерінің жүйесі негізінде бағдарлау өте маңызды болып табылады. Балалар кеңістікті бағдарлау барысында өздерінің дене мүшелерінің бөліктерімен байланыстырады. Басы-жоғары, төмен-аяғы, солға-сол, оңға-оң қолымен бағыттарды көрсетеді. Кіші топ балалары кеңістікті дене мүшелерімен бағыттарды қарапайым түрде бағдарлап үйренеді. Ал мектеп жасына дейінгі бала сөздік жүйесімен негізгі кеңістік бағыттарын атап айтуды меңгереді. Мысалы: алға-артқа, оңтүстік-солтүстік, оңға-солға.

Мектепке дейінгі кезең-кеңістік түсініктерінің қарқынды даму уақыты. Кеңістікті бағдарлау балалардың өмірінің алғашқы күндерінен басталады. Ақыл-ой дамуының ең маңызды көрсеткіші болып табылады. Кеңістік туралы ұғымды дамыту бойынша алты кезеңді атап өткім келеді

- кеңістікте өзін-өзі ұстау
- негізгі кеңістік бағыттары бойынша қимылдау
- қозғалыс уақытында кеңістікті бағдарлау
- өзінен қарай кеңістікті бағдарлау
- басқа нысаннан кеңістікті бағдарлау
- жазықтықта кеңістікті бағдарлау

Балабақшада кеңістікте өзін-өзі басқару кіші топтан басталады. Дене мүшелерімен бағыттау қабілетін дамытатын жаттығуларды орындаймыз. Мысалы:

Ойынды біз бастаймыз

Дене мүшелерімен танысамыз

Мынау арқа, ал мынау ішіміз

Аяғымыз, қолымыз,

Көзіміз бар, аузымыз,

Мұрнымыз бар, құлағымыз,
Басымыз, екі жаққа бұрамыз.

Енді ересек топқа арналған ойын күрделене түседі.

Оң қолға допты аламыз, бастан жоғары көтереміз, кеуде тұсында ұстай тұрып, сол жақ тізеге жақындатамыз. Тезірек артқа тығамыз, желкеге тигіземіз, сол жақ қолға ауыстырамыз, бір-бірімізге күлімдейміз. Ойын осылай жалғаса береді.

3-4 жаста негізгі кеңістік бағыттармен таныса бастайды. Оң жақ, сол жақ дене мүшелерін ажырату қиынға түседі. Ол кезде балаға қолына браслет, резеңке тағып ойнатуға болады. Түрлі-түсті жолақшалар, шарлар, үлкен-кіші тулар, әр түрлі заттарды пайдалануға болады. «Оң жақ, сол жақ» жаттығуы. Оң жақ дегенде мұрынмен терең тыныс алып оң жақ қолмен парашютті жоғары көтереміз. Сол жақ дегенде ауызбен ауаны шығарып төмен түсіреміз.

-Бұл жаттығу жасау арқылы оң, сол жақ, қол бұлшық еттерін жетілдірдік, топпен жұмыс жасадық. Негізгі кеңістік бағыттарын бекітуге арналған ойын.

Біз қазір солға барамыз.

Енді оң жаққа бұрыламыз.

Ортаға тез жиналамыз,

Орнымызға қайта тұрамыз.

Қолды жоғары көтереміз,

Енді қайтадан түсіреміз.

Тездетіп қайталауға біз тырысамыз .

4-5 жаста үлкендердің көмегімен ойын арқылы балалардың өзінен қарай, басқа нысаннан кеңістікті бағдарлау ұғымы арта түседі.

«Көңілді пойыз» ойыны. Суреттер бөлініп беріледі. Қоян бірінші вагон, тиін оның соңынан, қоян мен тиін арасында кірпі, қоян алдында түлкі орналасады. Көңілді пойыз жүреді, мен бұйрық беріп тұрамын, соны орындайды. Машинист ауысады дегенде бірінші тұрған адам поезд соңына тұрады, «Тоқта» дегенде тоқтайды, «Бұрыл» дегенде бұрылады, «Артқа» дегенде артқа жүреді.

Бір-бірлерінің иықтарынан ұстап тұрады. Солға кеттік, машинист ауысады, бұрыламыз, артқа жүреміз, машинист ауысады, бұрыламыз, артқа жүреміз деген бұйрықтар беріліп тұрады

«Қиялдау» ойыны. Екі бала шығады. Мен жолмен жүріп өтіп бір қимыл көрсетемін, екінші бала менікін қайталап өз қимылын қосады, үшінші бала үшеуінікін қайталайды.

Бұл ойын арқылы бағдарлау, ойлау, еске сақтау қабілеттері дамиды. Бала дүниеге келгеннен бастап өзін-өзі дамытуға және жеке адам ретінде қалыптасуға қабілетті. Оның ішкі жан дүниесінде ерекше күш бар, ал үлкендердің міндеті сол энергияның жұмсалуына жағдай жасау керек.

Әдебиеттер

1. Петрова В.Ф. «Методика математического образования детей дошкольного возраста/Каз.федер.ун-т.-Казань, 2013
2. Реджио Чилдрен Дети, пространства, отношения/Национальное образование, 2022 ж.

Дидактические игры в системе экологического воспитания детей дошкольного возраста

*Шаяхметова Анар Ермухановна, методист
ГККП «Методический центр»
акимата города Астана*

Дошкольный возраст – самоценный этап в развитии экологической культуры личности. В дошкольном возрасте дети переживают важный этап в формировании своей экологической культуры. Этот период отличается особой значимостью, так как именно здесь начинается активное взаимодействие ребенка с окружающей средой, формируются его эмоциональные и ценностные отношения к природе. Важно, чтобы в процессе воспитания в этом возрасте уделялось внимание развитию нравственных и экологических установок личности.

В традиционной практике дошкольного воспитания особое внимание уделяется пониманию природы и ее ценности, а также формированию у детей гуманного отношения к ней. В современных условиях, когда экологические проблемы становятся все более острыми, важно находить универсальные методы экологического воспитания, которые могут быть эффективно использованы в образовательной практике.

Одним из таких эффективных методов является использование дидактических игр. Игра позволяет детям не только учиться, но и воспринимать информацию об окружающей среде в игровой форме, что делает процесс обучения более увлекательным и запоминающимся. В ходе игр дети могут учиться заботиться о природе, осознавать важность экологических проблем, а также развивать навыки устойчивого поведения в природной среде.

Таким образом, дидактические игры представляют собой эффективный инструмент экологического воспитания детей дошкольного возраста в современных условиях. Они способствуют формированию у детей гармоничного отношения к природе и могут стать важным шагом на пути к созданию экологически грамотного общества. (Токарев А.А., 2013)

Игра является ключевым средством, через которое дети отображают различные аспекты жизни и взаимодействия взрослых, а также углубляют свои познания об окружающем мире. Она не просто развлечение, а способ для детей осваивать реальность вокруг себя. Дидактическая игра, в частности, играет важную роль в развитии дошкольников, история ее использования уходит корнями в глубокое прошлое. (Токарев А.А., 2013)

Использование дидактических игр как средства развития детей дошкольного возраста имеет давние традиции. В народной педагогике широко применялись разнообразные игры для воспитания и обучения детей. Этот

подход получил свое продолжение в трудах известных педагогов, таких как Фридрих Фребель, Мария Монтессори, Екатерина Ивановна Тихеева, Алексей Иванович Сорокин и другие.

В советской педагогике система дидактических игр была разработана в 60-е годы и получила активное развитие благодаря работам таких ученых и педагогов, как Лидия Александровна Венгер, Алла Леонидовна Усова, Валентина Николаевна Аванесова и другие выдающиеся специалисты.

В настоящее время дидактической игре также придается большое значение в образовании и воспитании детей. Ее роль остается неизменно значимой, поскольку игра продолжает быть эффективным инструментом для обучения и формирования личности в раннем детстве. (Рубан С.В., 2023)

Дидактические игры представляют собой специально созданные игры с определенными правилами, разработанные педагогикой с целью обучения и воспитания детей. Они ориентированы на достижение конкретных учебных целей, однако в процессе игры также происходит воспитательное и развивающее воздействие на ребенка. Дидактические игры, особенно те, которые имеют экологическое содержание, способствуют формированию у детей представления о целостности живых организмов и экосистем. Они помогают осознать уникальность каждого элемента природы и понять, что необдуманные действия человека могут привести к необратимым последствиям для природы.

Виды дидактических игр:

- игры с предметами (игрушками, природным материалом);
- настольно-печатные игры;
- словесные игры.

Игры с предметами включают в себя использование игрушек, природных материалов или других объектов для обучения определенным навыкам или концепциям. Например, использование геометрических форм для изучения форм и цветов, сортировка и классификация объектов по различным признакам и т.д.

Игры с природным материалом являются отличным способом для детей познать и углубить свои знания об окружающей природной среде. Эти игры позволяют детям непосредственно взаимодействовать с различными элементами природы: семенами растений, листьями, цветами, камушками и ракушками, изучать их свойства, структуру и функции.

В процессе игр с природным материалом дети могут проводить наблюдения, делать выводы, сравнивать и классифицировать объекты по различным признакам. Например, они могут сортировать семена по форме, размеру или цвету, классифицировать камешки по текстуре или по весу, а также сравнивать разные виды листьев по форме и структуре.

Такие игры способствуют развитию мыслительных процессов у детей, таких как анализ, синтез и классификация. Они учат детей наблюдать и анализировать окружающий мир, делать выводы на основе наблюдений и обобщать полученные знания.

Кроме того, игры с природным материалом стимулируют креативное мышление и воображение детей, развивают их чувство эстетики и уважение к природе, а также способствуют формированию бережного отношения к окружающей среде.

Воспитатель организует такие игры во время прогулки, непосредственно соприкасаясь с природой: деревьями, кустарниками, цветами, листьями, семенами.

Настольно-печатные игры представляют собой различные игровые доски, карточные наборы или игровые плакаты с заданиями, вопросами или задачами, напечатанными на них. Они могут включать в себя логические задачи, математические задания, развитие речи и другие образовательные задачи.

Настольно-печатные игры разнообразны по содержанию, обучающим задачам, оформлению. Они помогают уточнять и расширять представление детей об окружающем мире, систематизировать знания, развивать мыслительные процессы. Настольно-печатные игры разнообразны по видам: парные картинки, лото, домино, лабиринты, разрезные картинки, кубики, пазлы.

Словесные игры основаны на использовании слов и языка для обучения и развития речи, лексики, грамматики и коммуникативных навыков. Это могут быть игры на запоминание слов, составление предложений, загадки, словесные головоломки и многое другое.

Словесные игры отличаются от других типов игр тем, что они целиком основаны на использовании слов и языка для решения обучающих задач. В этих играх процесс решения задач происходит в мыслительном плане, без непосредственной опоры на визуальные образы или наглядные материалы. Дети выстраивают свои рассуждения, используя свой словарный запас, знания и логические умения. Преимущественно словесные игры проводят с детьми старшего возраста. Условно словесные игры делят на 3 группы. (Антонова А.С., 2024)

В первую группу входят игры, с помощью которых формируют умение выделять существенные (главные) признаки предметов, явлений: «Что не так?», «Один из лишних», «Что общего?» и др.

В игре «Что не так?» предлагается несколько картинок или описаний объектов или явлений. Детям предстоит определить, что изображено неверно или что не соответствует описанию. Например, на картинке изображено несколько животных, одно из них – слон, а остальные – кошки. Дети должны найти ошибку и объяснить, что слон является единственным крупным животным на картинке.

Для игры «Один из лишних» используются картонки с изображениями нескольких объектов или явлений, одно из которых не соответствует остальным. Детям предстоит определить «лишний» объект и объяснить, почему он не подходит. Например, если изображены яблоко, груша и

апельсин, дети должны определить, что апельсин – «лишний», так как он относится к другому виду фруктов.

В игре «Что общего?» предлагается несколько слов или изображений предметов или явлений, из которых одно слово или объект отличается от остальных. Детям нужно определить, что объединяет остальные слова или объекты. Например, если предложены слова «собака», «кошка», «стол», «птица», дети должны понять, что «стол» не является животным, в отличие от других объектов.

Вторую группу составляют игры, используемые для развития у детей умения сравнивать, сопоставлять: «Больше – меньше», «Похож – не похож» и др.

В игре «Больше – меньше» детям предлагаются две группы объектов или картинок. Они должны определить, в какой из групп больше или меньше предметов, и объяснить свой выбор. Например, на одной картинке изображены три яблока, а на другой – пять. Дети должны определить, где больше яблок, и объяснить, как они сделали свой выбор.

В игре «Похож – не похож» детям предлагается два объекта или картинки, которые имеют некоторые различия. Они должны обнаружить эти различия и описать их. Например, если на двух картинках изображены кошки, одна из них может быть черной, а другая – рыжей. Дети должны обнаружить эту разницу и описать ее.

Игры, с помощью которых развивается умение обобщать и классифицировать предметы по различным признакам, объединены в третью группу: «Сортировка», «Кому что нужно?», «Назови одним словом».

В игре «Сортировка» детям предлагают:

а) набор объектов, которые они должны разделить на группы в соответствии с определенными признаками или критериями. Например, если предложены игрушечные животные разных видов (собака, кошка, лев, слон), дети могут их классифицировать по типу: млекопитающие, домашние животные, дикие животные и т.д.;

б) распределить картинки с изображениями животных, птиц, растений и т.п.

в) распределить предметы на 2 группы (съедобное – несъедобное).

В игре «Что не подходит?» детям предлагается набор объектов или картинок, одно из которых не соответствует остальным по какому-то признаку. Они должны определить «лишний» объект и объяснить, почему он не подходит. Например, если изображены яблоко, банан, апельсин и карандаш, дети должны определить, что карандаш – «лишний», так как он не является фруктом.

Каждый из этих видов игр может быть адаптирован и использован в различных образовательных ситуациях для достижения конкретных учебных целей и развития навыков у детей.

Игры детей в природе являются важным необходимым условием экологического воспитания. В целом игра доставляет детям много радости и

содействует их всестороннему развитию. В процессе игры воспитываются любовь к природе, бережное и заботливое отношение к ней, а также эколого-целесообразное поведение в природе.

Экологическое воспитание дошкольников – это процесс ознакомления детей с природой, в основу которого положен экологический подход, когда педагогический процесс опирается на основополагающие идеи и понятия экологии.

Основные задачи экологического образования, которые решаются в дошкольной организации:

- формирование у детей элементов экологического сознания (включает в себя развитие осознания важности природы и окружающей среды, понимание взаимосвязи между живыми организмами и их средой обитания, а также осознание последствий человеческой деятельности для природы);
- формирование у детей практических навыков и умений в разнообразной деятельности в природе (детям предоставляются возможности для активного взаимодействия с природой через игры, наблюдения, эксперименты и другие виды деятельности, что помогает им узнавать и понимать окружающий мир, развивать навыки общения с природой, ухаживать за растениями и животными);
- воспитание гуманного отношения к природе (детям показывают, что природа является ценным ресурсом, который нужно беречь и защищать; они учатся уважать живые существа и окружающую среду, проявлять заботу о природе и принимать активное участие в ее сохранении для будущих поколений).

Эти задачи помогают детям развивать гармоничное отношение к природе, осознавать свою ответственность за окружающую среду и формировать устойчивые экологические привычки с самого раннего возраста.

Список использованной литературы

1. Токарев, А.А. Воспитание экологической культуры детей дошкольного возраста в ДОУ / А.А. Токарев. – // Проблемы и перспективы развития образования: материалы IV Междунар. науч. конф. (г. Пермь, июль 2013 г.) <https://moluch.ru/conf/ped/archive/72/4067>
2. Антонова А.С. Картотека дидактических игр экологического содержания <http://doo7.ru/>
3. Рубан С.В. Современные теории развития ребенка дошкольного возраста в Казахстане https://www.rusnauka.com/11_DN_2023/Pedagogica/2_210226.doc.htm

Содержание

1. Рамазанова Д.М. Балабақшада балаларды ойын әдісі арқылы тәрбиелеу
2. Рысжанова Б.Н., Рогальская Е.А. Мектеп жасына дейінгі балаларды қоршаған ортамен таныстыруда ӨЕШТ (ТРИЗ) технологиясын қолдану
3. Сарсекеева Т.Т., Касымова Ж.Е. Мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен оқытуда инновациялық әдіс-тәсілдерді қолдану
4. Омарова А.К. Балаларды халық ауыз әдебиеті арқылы байланыстырып сөйлеуге үйрету
5. Абдикаримова Ж.М. Развитие коммуникативных и познавательных интересов дошкольников в процессе проектной деятельности: Мастер-класс
6. Абильгазина А.М., Скорик Д.А. Методы и приемы развития памяти детей дошкольного возраста
7. Байдарова И.П. Применение инновационных технологий в музыкальном воспитании дошкольников
8. Беднер С.Г. Использование инновационных технологий по развитию речи в работе с детьми старшего дошкольного возраста
9. Бейсекеева А.К. Инновациялық технологияларды енгізу жұмыстарын жетілдіру
10. Беседа А.А. Социальная и психологическая ценность дошкольного детства, потребности среды в процессе воспитания и обучения детей с ООП
11. Габриэль М.В. Инновационная деятельность педагога в условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения
12. Тягнибеда Н.Ю. Применение нейропсихологических игр и приемов в коррекционной работе с детьми с ООП дошкольного возраста
13. Юрченко О.С. Инновационная деятельность педагога-воспитателя в условиях
14. реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения
15. Долгих Е.А., Щербакова Т.А. Использование экспериментальной деятельности в коррекционной работе с дошкольниками с общим недоразвитием речи и задержкой психического развития
16. Шынғысова А.Н. Мектеп жасына дейінгі балаларды дамыту мен тәрбиелеудегі заманауи педагогтің рөлі
17. Абдыхаликова Ш.М. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту модулін іске асыру жағдайындағы инновациялық қызметі
18. Шокутбаева А.Д. Мектепке дейінгі білім беруде цифрлық технологияларды пайдалану
19. Шишканова Н.А. Робототехника как инструмент качественной дошкольной подготовки
20. Махметова А.Ж. Витраждық өнер технологиясы арқылы балаларды дамыту
21. Нугыманова А.М. Мектепке дейінгі білім беруде инновациялық технологияларды қолдану

22. Панчук Н.А. Инновационные методы обучения основам грамоты: звуковые домики, ладошки, кулачки, крышечки
23. Дахай М. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі
24. Дуамбекова А.С. Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс жасауда мозартика ойынын қолданудың тиімділігі
25. Жумабекова М.Е. Музыкалық ойын іс-әрекеті арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту
26. Жумагулова С.Б. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі
27. Қайыржанова Г.И. Мектепалды даярлық тобында Реджио педагогика элементтерін енгізу
28. Канатова С.Н. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайында педагогтің инновациялық қызметі
29. Абилдаева Л.С. Мектепке дейінгі балалық шақтың әлеуметтік және психологиялық құндылығы, ебқ бар балаларды тәрбиелеу және оқыту процесіндегі орта қажеттіліктері
30. Кененбаева Ж.Е. Қазіргі мектепке дейінгі білім беру үрдісінде Lesson Studуді қолдану
31. Мухиденова Ж.А., Аршкенева С.А. Мектеп жасына дейінгі балаларды әлеуметтік ойын технологиясы арқылы ұжымдық қызмет жағдайында жеке тұлға етіп тәрбиелеу
32. Мырзабек Е. Қазақтың ұлттық ойындарын дене тәрбиесінде маңызыдылығы
33. Намазбаева Р.Т. Ұлттық ойын – тәрбие құралы
34. Насыпханқызы А., Ахметова С.Т. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі
35. Нургалиева Ж.А. Мектеп жасына дейінгі балалардың дамуына нейрожаттығулардың әсері
36. Нургалиева А.Ж. Технология ЖИПТО
37. Нурпейсова А.Т. Мектепке дейінгі балалық шақтың әлеуметтік және психологиялық құндылығы, ерекше білім беруді қажет ететін балаларды тәрбиелеу және оқыту процесіндегі орта қажеттіліктері
38. Омарова Ж.Н. STEM технологиясын балабақшада қолдану
39. Оразбаева К.О. Инновационная деятельность педагога в условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения
40. Оразбек Ж.Ә. Балалардың ойлау қабілетін ойын арқылы дамыту
41. Оразымбетова Г.Т. Тәрбиеші болу бір бақыт
42. Орынбаева Г.Н. Инновационные технологии – залог успеха дошкольного образования
43. Орынбасарова А.Н. Білім беруді жаңарту кезеңінде баланың дамуына психологиялық қолайлы жағдайлар туғызу
44. Оспанова Г.Н. Мектеп жасына дейінгі балалармен ойналатын ойын түрлерін ұйымдастырудағы тәрбиешінің құзыреттілігі

45. Оспанова Ж.А. Үштік одақ арасындағы қарым – қатынас
46. Оспанова Г.Т. Мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеу тілін дамытуда инновациялық технологияларды қолданудың мәні және тиімділігі
47. Панкевич Г.В. Сенсорно-моторная интеграция в работе с детьми ООП
48. Панфилова А.А. Инновационные технологии для развития речи старших дошкольников
49. Пилецкая С.А. Опытнo-экспериментальная деятельность по мотивам сюжетов сказок в проекте «Әжемнің ертегісі»
50. Пирогова Ю.Б. Инновационная деятельность педагога в условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения
51. Крутякова Г.В., Остроухова Н.В. Использование метода долговременной проектной деятельности с помощью театрализованных игр «Сказка в гости к нам пришла»
52. Окаманчук Е.В. Музыкально-дидактические игры для развития чувства ритма у детей дошкольного возраста «Весёлый РОР IT»
53. Проничева О.В. Детская хатха-йога
54. Пустовалова С.А. ЛЕГО – первый шаг к робототехнике
55. Пушкарёва Л.В. Развитие лидерских качеств у детей дошкольного возраста через призму технологий.
56. Раза Р.Ж. Мектепке дейінгі білім беру жүйесінде инновациялық технологияларды қолдану
57. Раимбекова Д.А. Адамгершілік – рухани тәрбиенің маңыздылығы
58. Раймкулова М. Күзгі бақшаға саяхат
59. Рамазан С.Т. Воспитание толерантности
60. Рамазанова Г.К. Балабақшада ойын технологиясы арқылы балалардың шығармашылығын дамыту
61. Рамазанова Ф.Т. Мектеп жасына дейінгі балаларға экологиялық білім берудің маңызы
62. Бегимбетова Р.Д. Мектеп жасына дейінгі тәрбие мен оқытудың дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі
63. Рахимжанова Д.М. Компьютерные математические игры как средство развития дошкольников
64. Рахимова А.Д. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі
65. Рыбалкина О.В. «Говорящая стена» – это живой экран
66. Сагиджанова Д.С. Социо-игровая технология как средство развития дошкольника
67. Сагиндыкова С.Т. Игровая деятельность, как инновационная деятельность педагога в условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения
68. Сагатов Т.Ж., Сагитова Т.Т. Мектепке дейінгі 5-6 жастағы балалардың алаңдаушылық мәселелері
69. Сагитова С.К. Мектепке дейінгі ұйымда ертегі терапиясын пайдалану
70. Сагындыкова Ж.К. Инновационная деятельность в ДО

71. Салғиева М.Т., Белгитаева А.К. Ерекше білім беруге қажеттіліктері бар балаларды тәрбиелеу мен оқытуда квест ойын технологиясының маңызы
72. Сарина М.К., Сағынаева Т.М. Мектепке дейінгі ұйымда дәстүрлі емес ойын технологиясы
73. Сархад М. Мектепке дейінгі балалық шақтың әлеуметтік және психологиялыққұндылығы, ЕБҚ бар балаларды тәрбиелеу және оқыту процесіндегі орта қажеттіліктері
74. Сатмагамбетова Ж.А. Использование социо-игровой технологии в музыкальном воспитании детей дошкольного возраста
75. Сейталиева З.К. Нейрологопедические игры в коррекционной работе учителя-логопеда по преодолению нарушений устной речи у дошкольников с ЗПР
76. Серверова А.В. Квест-игра как одна из форм инновационной деятельности на праздниках, развлечениях и музыкальных занятиях
77. Сиритченко А.А. Использование методики м. монтессори в ДО
78. Слямова С.М. Ерекше білім беруді қажет ететін балаларға арналған психологиялық түзете-дамыту жұмыстары
79. Смагулова Т.А. Мектепке дейінгі ұйымдарда тәрбие білім беру жүйесінде инновациялық технологияларды қолдану
80. Соколова Н.А., Швецова Т.Г. Применение информационно-коммуникативных технологий в дошкольной организации
81. Шорец В.П. Детское экспериментирование как метод обучения
82. Абдрахманова Н.Б. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында оқыту мен тәрбиелеудегі инновациялық тәсілдер
83. Абуова Д.С. Сказкотерапия как метод всестороннего развития ребёнка
84. Ағабекова П.Қ. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтың инновациялық қызметі
85. Алимжанова С.Б. Арт-терапия как средство развития творческих способностей детей с ОНР
86. Асанова М.М. Модернизация образования в Казахстане: перспективы развития в современном мире
87. Бекеева Л.В. Использование нейрогимнастики в работе с детьми дошкольного возраста
88. Бондаренко Л.А. Организация методического сопровождения педагогов в детском саду
89. Гебель А.П. Интеграция мнемотаблиц в инновационную модель развития дошкольного воспитания и обучения: педагогический опыт и перспективы
90. Жапашева А.М. Развитие эмоционального интеллекта у детей старшего дошкольного возраста
91. Искакова Д.Б. Инновационная деятельность педагога в условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения
92. Самсонова А.П. Инновационная деятельность педагога в условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения

93. Серекпаева А.Т. Экологическое воспитание дошкольников через дидактические игры
94. Утегенова Н.Б. Развитие речи у детей 4-5 лет за счет мелкой моторики
95. Жумадильдина Ж.Б., Акишева К.К. Мектепке дейін ұйымдарда оқытудың инновациялық әдістері
96. Тусупова С.С. Мектепке дейінгі ұйымдағы жас мамандармен әдістемелік жұмыс
97. Прока Т.Г. Использование нетрадиционных техник рисования как средства инновационной деятельности педагога в творческого развития дошкольников
98. Султанбекова С.С. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамытуда педагогтің инновациялық кезеңдерді тиімді пайдалану
99. Суханова Е.А. Использование информационно-компьютерных технологий педагогом детского сада
100. Суюбаева М.А. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі
101. Адилгазинова Т.А. Мектеп жасына дейінгі балаларды дамытуға арналған бусоград технологиясын қолдану
102. Тажидинова А.Ж. «Бестемше» - бала логикасын дамытуға арналған әрі балабақшада қолданудың ерекшеліктері
103. Тажикенова Б.Б. Мектепте жүйелі түрде оқуға психологиялық даярлық – мектепке дейінгі балалық шақтағы бала дамуының қорытынды нәтижесі.
104. Тайлакова С.Е. Современные подходы к профессиональной подготовке будущих воспитателей в условиях технического и профессионального образования
105. Такекова Ш.М. Мектепке дейінгі ұйымда нейропсихологиялық жаттығулар мен ойындардың тиімділігі
106. Ташкина Т.А. Роль «графического диктанта» при подготовке детей к школе
107. Сагитаева К.Ф., Айтбаева А.А. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі
108. Нуртазаева Г.Б. Ұйымдыстырылған іс-әрекетті ойын түрінде кіріктіру бойынша әдістемелік қолдау
109. Темирбекова А.С. Ұсақ қол моторикасы арқылы балалардың тілін дамыту
110. Тилегенова Г.С., Нурмагамбетова Н.С. «Біртұтас тәрбие» бағдарламасы аясында балабақшада ата-аналармен бірлескен жұмыс Тойганбаева Г.Д. Формирование экологического мышления у дошкольников с использованием IT и геймофикации
111. Токишева А.Б. МДҰ-дағы әдістемелік жұмыс және болашақ педагогтерді даярлау
112. Толочкина А.Б. Сенсорное развитие детей младшего дошкольного возраста посредством дидактических игр на липучках
113. Төлөпберген Р.Ғ. Логикалық ойындар арқылы балаларды дамыту

114. Турсанина Г.А. Балабақшада өзге ұлт балаларын қазақ тілін үйретуде ойынның маңыздылығы
115. Түркей Н.Д. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі
116. Тұрысбекова Ж.Б. Мектеп жасына дейінгі балалардың психологиялық ерекшеліктері
117. Уйсинбаева А.Б. Мектеп жасына дейінгі балаларға қазақ тілін үйретуде инновациялық әдістерді қолдану
118. Улмесова Г.Г. Мектепке дейінгі білім беруде инновациялық технологияларды қолдану
119. Усаева Р.С. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі
120. Ускенбаева Н.А. 5-6 жастағы балалардағы коммуникативті-тілдік күзiреттiлiгiнiң дамуы
121. Тулепова М.А. Мектеп жасына дейінгі балаларда ұсақ қол моторикасын дамытудың маңызы
122. Толыбаева Ф. Сиқырлы магниттің сыры
123. Халила А.Б. Аутизмге шалдыққан балаларды тәрбиелеу мен оқытудағы музыка терапиясының қажеттілігі
124. Хантурина С.Х. Инновациялық технологияларды балабақшада қолдану
125. Әзімбай Б.К. Мектепке дейінгі мекемелер жүйесінде денсаулық сақтау технологияларын қолданудың теориялық тәсілдері
126. Харчевникова Н.Ю. Нейрологоритмика инновационная технология в логопедической работе с детьми с нарушениями зрения
127. Хасен Ж.Б. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі
128. Ходырева С.А. Формирование духовно-нравственного воспитания у детей дошкольного возраста через проектную деятельность
129. Цхай О.В. Сенсорный уголок - один из методов работы с детьми с образовательными потребностями
130. Чумаченко В.С. Здоровьесберегающие технологии в работе с детьми с особыми образовательными потребностями
131. Шабарова А.К. Мектеп жасына дейінгі балаларды ойын арқылы оқыту
132. Шалабаева А.К. Ерекше білімді қажет ететін балаларға жеке дамыта оқытудың әдіснамалық негіздері
133. Шарипжанова А.М. Ерекше білім беруді қажет ететін балаларды әлеуметтендіру
134. Шахманова М.Б. Мектеп жасына дейінгі балалардың тілін дамытуда сөздік, логикалық ойындар мен жаттығуларды қолдану
135. Смайыл С.С. Инклюзивті білім беруде ақпараттық-консультациялық қолдауды жүзеге асыру
136. Швыдко О.Н., Тузова Н.Н. Актуальные направления развития детей дошкольного возраста в условиях реализации модели развития дошкольного воспитания и обучения

137. Шекерова М.А. Мектепке дейінгі баланың логикалық ойынын ата-анамен бірлесіп дамытамыз
138. Кусаинова А.А. Заманауи технология арқылы студенттердің кәсіби құзыреттіліктерін арттыру
139. Тайлакова С.Е. Современные подходы к профессиональной подготовке будущих воспитателей в условиях технического и профессионального образования
140. Бликова Ж.Б., Кабиева Н.К. Современные подходы к обеспечению безопасных условий в дошкольной организации на основе инструмента оценки качества ECERS-3
141. Райымбекова Н.Ж. Мектепке дейінгі мекемеде қолданылатын дене шынықтыру сауықтыру инновациялық технологиялары
142. Жапсарбаева Г.С. Обучение государственному языку средствами тренажеров речевой активности
143. Мухатаева А.М. Ойын түрлері арқылы балалардың шығармашылығын арттыру
144. Серикова Т.В., Васильева Т.Ю. Гуманизация психолого-педагогического сопровождения самоактуализации одаренной личности ребенка
145. Токсанбаева Ж.К. Мектепке дейінгі ұйымдағы әдістемелік жұмыс және болашақ педагогтарды даярлау
146. Юсупова Т.А., Бекмагамбетова А.Т. Инновационный подход к деятельности детей дошкольного возраста через театрализованную деятельность по развитию творческих способностей у детей старшего дошкольного возраста
147. Шинибеева Г.П., Касембекова Ж.М. Инновациялық жұмыс – жаңа заман талабы
148. Гонтаренко К.А., Серемак Е.А. Тенденции развития полиязычного образования
149. Мукажанова Г.К. Мектеп жасына дейінгі балалардың кеңістікті бағдарлау ерекшеліктері
150. Шаяхметова А.Е. Дидактические игры в системе экологического воспитания детей дошкольного возраста